

Library of Congress

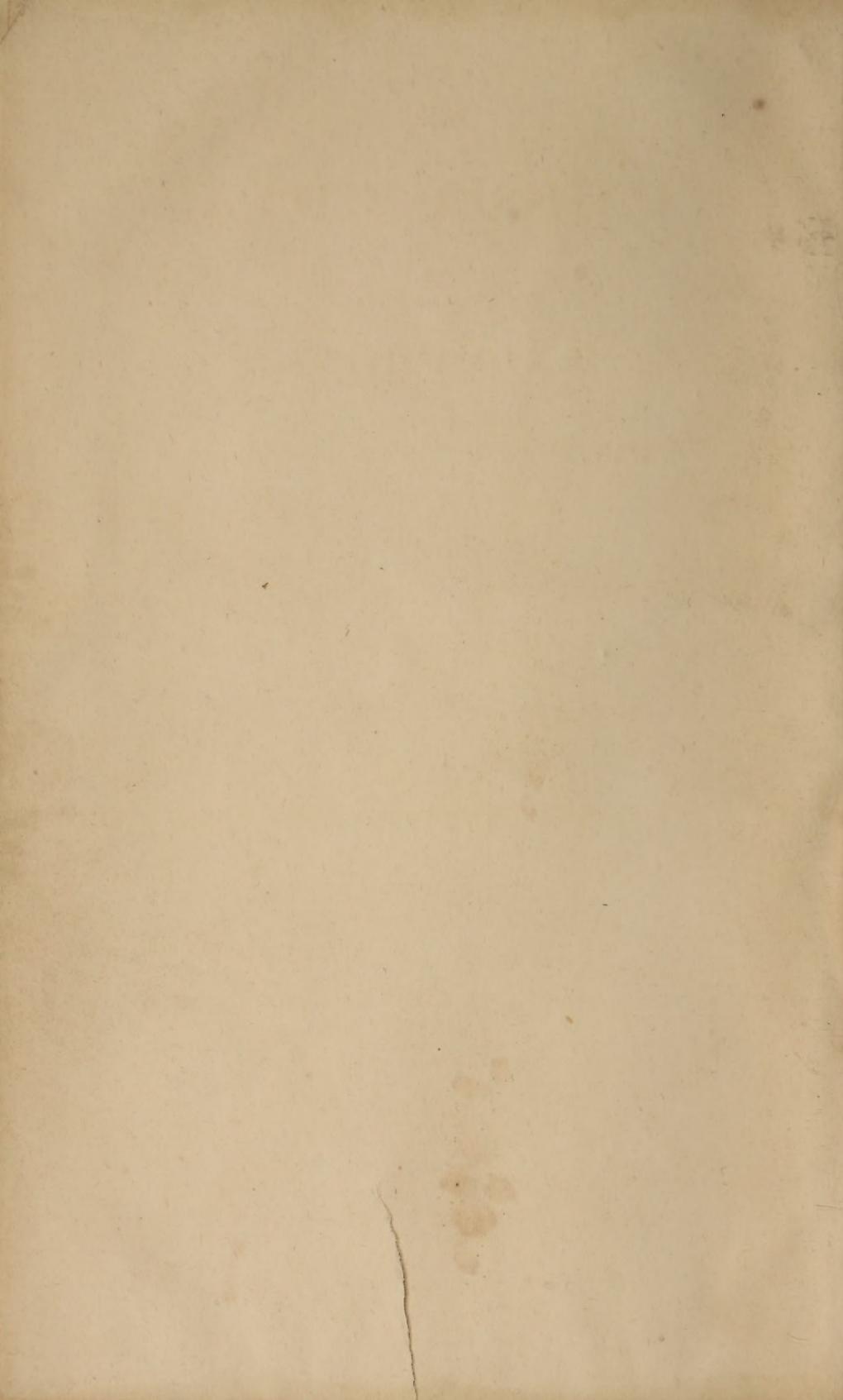
Chap. PA 4494

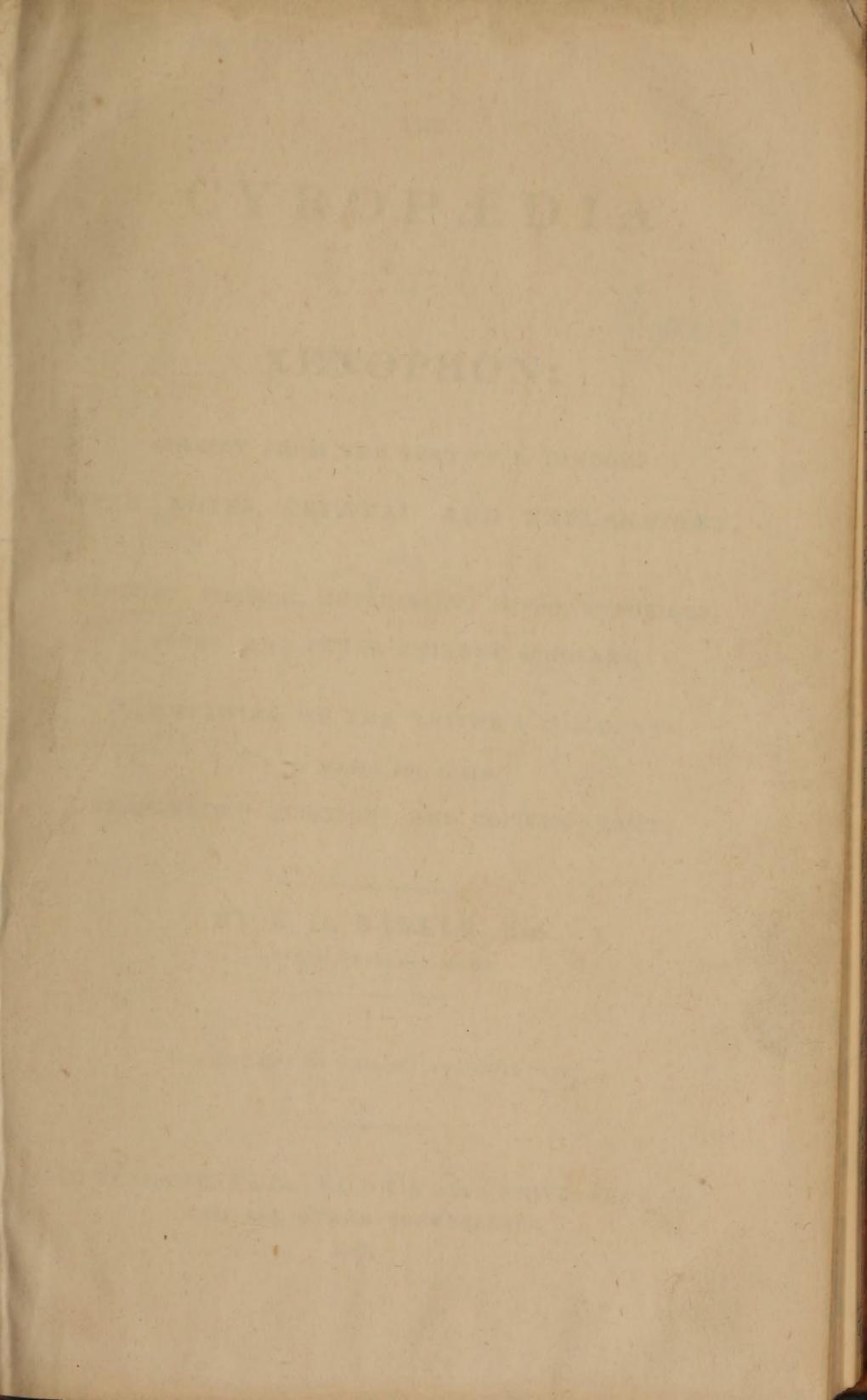
No. 72 P.C.S.

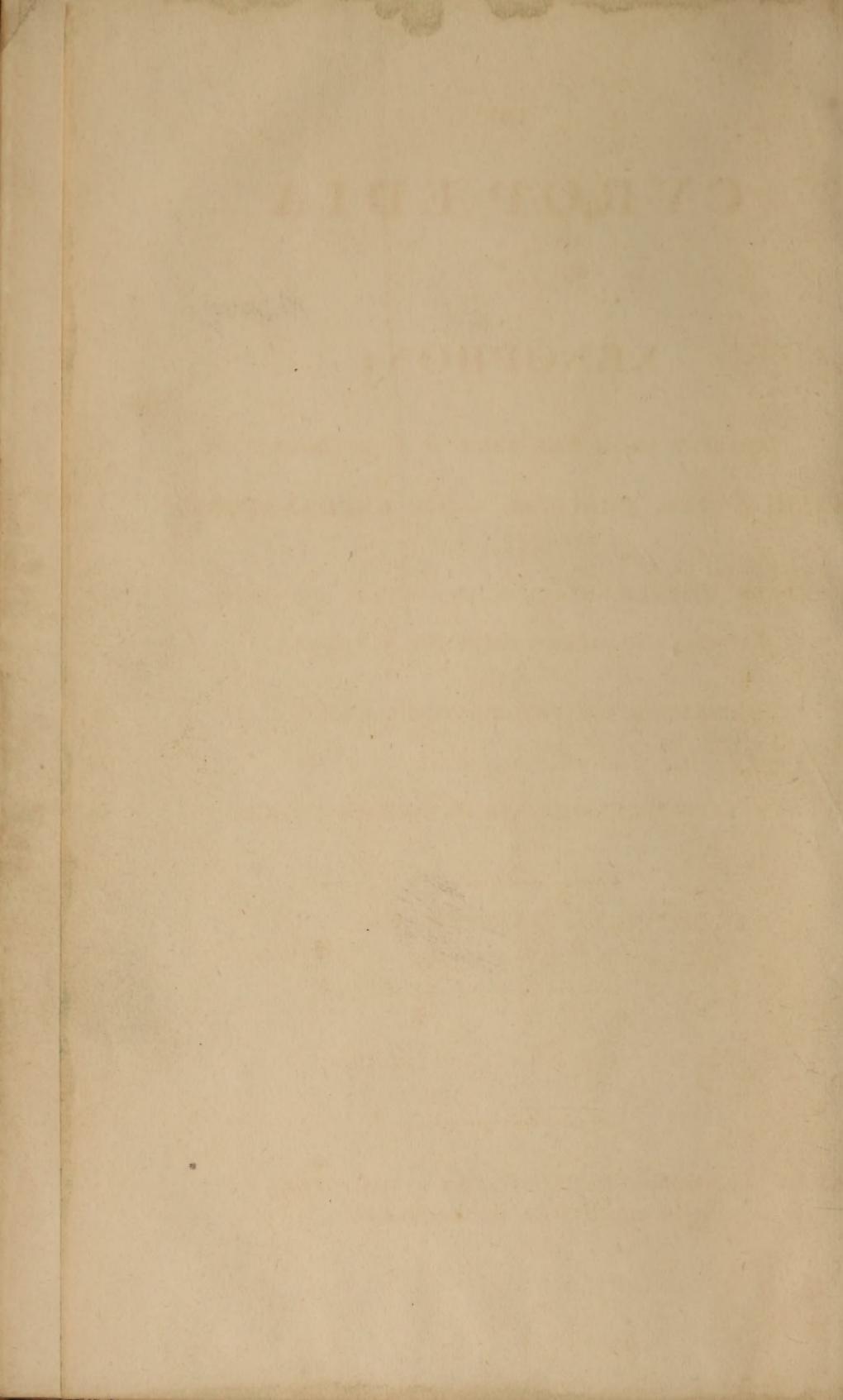
1831

UNITED STATES OF AMERICA.

Xenophon

THE

CYROPÆDIA

OF

XENOPHON;

Cyrus

CHIEFLY FROM THE TEXT OF L. DINDORF:

WITH NOTES, CRITICAL AND EXPLANATORY,

FROM

DINDORF, FISCHER, HUTCHINSON, POPPO, SCHNEIDER,
STURZ, AND OTHER EMINENT SCHOLARS,

ACCOMPANIED BY THE EDITOR'S COMMENTS.

TO WHICH ARE ADDED

EXAMINATION QUESTIONS, AND COPIOUS INDICES.

BY E. H. BARKER, Esq.

LATE OF TRIN. COL. CAMB.

FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES.

SOLD BY LONGMAN & Co.; BALDWIN & Co.; WHITTAKER & Co.;
AND ALL OTHER BOOKSELLERS.

1831.

PA 4494
C5
1831

THE
YOUNG
BUTLER

LONDON:

PRINTED BY A. J. VALPY,

RED LION COURT, FLEET STREET.

which have been used by the EDITOR, in the little work now offered to the public notice, are

P R E F A C E.

Very great use has been made of the following editions:

1. **XENOPHONTIS Cyropædia, e Recensione HUTCHINSONI cum Selectis Ejusdem Notis.** Accessit Index Graecitatis. Editio auctior atque emendatior. Lipsiæ, 1784. 8vo.

2. **J. G. SCHNEIDER'S edition,** Leipsic, 1815.

3. **ERN. POPPO's,** Leipsic, 1821.

4. **L. DINDORF'S,** London, 1830. 12mo.

5. Very great use has been made of **J. F. FISCHER'S Commentarius in XENOPHONTIS Cyropædiam**, edited by **C. T. KUINOEL**, Leipsic, 1803. 8vo.; and

6. Of the *Lexicon Xenophonticum*.

7. The *Arguments* of the different books are taken from the **HON. MR. COOPER'S Translation**, printed in No. iv. of Valpy's *Family Classical Library*.

The text will be found to be the same as that which is given by L. DINDORF, except in a very few instances, where the EDITOR preferred the readings adopted or recommended by the acute, accurate, and learned ERN. POPPO.

He has not on all occasions servilely followed these CRITICS, but on many has interposed his own judgment, and applied his own information on the points in question, which are rather philological than critical, with that straight-forward simplicity, and independent mind, which he desires and endeavors to maintain in his publications,—the slave of no opinion, and the echo of no party :—

“ He that would make a real progress in knowlege, must dedicate his age, as well as youth,—the latter growth, as well as the first fruits,—at the altar of Truth.”

—B.P. BERKELEY’s *Siris*.

E. H. B.

Thetford, January, 1831.

NOTICES OF THE CYROPÆDIA.

I. "CÆSAR. We have no writer, who could keep up long together his (THUCYDIDES's) severity and strength. I would follow him; but I shall be contented with my genius, if (THUCYDIDES in sight,) I come many paces behind, and attain by study and attention the graceful and secure mediocrity of XENOPHON.

"LUCULLUS. You will avoid, I think, CÆSAR, one of his peculiarities;—his tendency to superstition.

"CÆSAR. I dare promise this; and even to write nothing so flat and idle as his introduction to the *Cyropædia*. The first sentence, that follows it, I perceive, repeats the same word, with its substantive, four times. This is a trifle; but great writers, and great painters do miracles or mischief by a single touch. Our authors are so addicted of late to imitate the Grecian, that a bad introduction is more classical than a good one. Not to mention any friend of yours, CRISPUS SALLUSTIUS, who is mine, showed me one recently of this description; together with some detached pieces of a history, which nothing in our prose or poetry hath surpassed in animation."

W. S. LANDOR'S *Imaginary Conversations of Literary Men and Statesmen, Second Series*, Vol. I. p. 35.

II. "Much more worthy of praise was that CYRUS described by XENOPHON, not with historical truth, but as a pattern for just empire; whose extraordinary gravity was mixed with singular clemency by that philosopher, whose book, not without good rea-

son, our AFRICANUS was wont always to carry with him, as comprehending all the duties of a wary and moderate government." CICERO'S *Prince : The Reasons and Counsels for Settlement and good Government of a Kingdom, collected out of CICERO'S Works.* By T. R. ESQ. Lond. 1668. 12mo. p. 26.

III. "CYRUS is worthy your imitation, who bestowed honors and rewards on such as designed things great and honorable, by which he raised an ardor of glory in the minds of all, every man being studious and industrious to excel in such things as the prince approved. To excel in this kind of liberality is kingly, though not to be admired in CYRUS, for that he was very wealthy,) but that in these offices the prince should contend with the subject with so much honor and civility, was no small wonder to XENOPHON. But this he practised from his grandfather's discipline and advice, that neither his treasure should be exhausted by extravagant gifts, nor incitements to virtue and obedience be wanting, because it is not an easy thing to be always giving ; neither would he that the honors, which the king conferred, (as bracelets, collars, and bridles of gold, which among the Persians none could wear, but such as received them from the king,) should be made common." CICERO'S *Prince*, p. 38.

IV. "Those labors, which are signalized by honor and renown, seem always easy. And this is a light, which all men follow, who seek glory ; and therefore SCIPIO AFRICANUS always carried SOCRATIC XENOPHON about him, particularly commanding this his maxim, That no labor was so burdensome to a general, as to a soldier, for that honor made it less tedious to a general.

"The books of XENOPHON are very useful for many things, and therefore I advise you to read them studiously, not omitting that of husbandry, which he terms *Œconomic* ; and that you may understand how much he believes the study of agriculture becomes a prince, SOCRATES in that book is introduced discoursing with CRITOBULUS, that CYRUS (the Less,) King of Persia, of an excellent wit,

and glorious in his empire, when LYSANDER the Lacedæmonian, a person of great virtue, came to him at Sardis, and brought him presents from his allies, being many ways civil to LYSANDER, he showed him a piece of ground exquisitely planted ; and when LYSANDER admiring the straightness of the trees, their order and exact distance, the earth good and well levelled, with the sweet odor of the flowers, told him he could not but admire his care and diligence, who had measured and designed them, — CYRUS replied that all that design and order was his own work ; for most of those trees had been set and planted by his own hand ; whereupon LYSANDER, gazing on his glorious habit, enriched with gold and gems, (after the Persian manner,) answered, ‘ The world, O CYRUS, doth justly call thee happy, since this good fortune is added to thy virtue.’’ CICERO’s *Prince*, p. 64.

V. “ Keep up the greatness of your mind with gentleness and civility ; and if your passion be moved by such as intrude into your presence unseasonably, or petition impudently, suffer not yourself to be transported into an odious and useless morosity, and at length to be persuaded into better humor, through the artifice of recovering your good temper by such, as never read of XENOPHON’S *Cyrus*, or *Agesilaus*, from which kings no man ever heard an harsh word ; contrary to the practice of other barbarous princes, who give their commands thus, ‘ Observe and obey my orders,’ and if you ask a question, return these threats, ‘ If I see you here again, you die for it,’ which things, as they are abhorred in the very reading, so much more in the practice.” CICERO’s *Prince*, p. 66.

ARGUMENTS TO THE FIRST BOOK.

CHAP. I.—Observations on the several forms of government, and their quick dissolution; ii. On the government of men and other animals; iii. General survey of the vast power and dominion of Cyrus; iv. His skill in government.

CHAP. II.—Descent of Cyrus; ii. Description of his person and mind; iii. His education under the Persians; iv. Their laws and institutions described; v. Number of their tribes; vi. Choice of their rulers, and employments of each order; vii. Exercise, arms, military virtues, and public services of youth.

CHAP. III.—Great proficiency of Cyrus under the Persian discipline; ii. His appearance before Astyages at twelve years of age; iii. His discourses and manners with his grandfather; iv. Relation of his appointment over others, and of his wrong decision of a cause, and punishment; v. Discourses with his mother on justice.

CHAP. IV.—Cyrus remains with Astyages; ii. His sprightliness, simplicity, good-nature, generosity, love of esteem and praise; iii. Manners and discourses of his youth, while in Media; iv. His exercises; v. Enthusiasm in hunting; vi. Description of himself; vii. His concern for his grandfather's displeasure; viii. Freedom from envy, and generous praise of his companions; ix. Assumes arms for the first time; x. His conduct against the king of Assyria; xi. His sagacity and boldness highly esteemed by his grandfather, as well as others; xii. His father recalls him to Persia; xiii. Receives valuable presents from Astyages; xiv. Their mutual grief at parting.

CHAP. V.—Return of Cyrus to Persia; ii. His strict temperance and behavior; iii. Passes a year among his youthful companions; iv. Enters and completes himself in the order of youth; v. Excels all his companions; vi. Is solicited by Cyaxares to act as commander against the Assyrians; vii. Number of his army; viii. His prayers and sacrifices.

CHAP. VI.—Cyrus attended by his father to the borders of Media; ii. His father's instructions to him in religion, policy, and the art of war.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ.¹ Α'.

CAP. I.

I. "Ἐννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο ὅσαι δημοκρατίαι κατελύθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλως πως βουλομένων πολιτεύεσθαι μᾶλλον ἢ ἐν δημοκρατίᾳ,

1. The work is entitled *Κύρου Παιδεία* in the best books; by certain ancient writers it is called *Παιδεία Κύρου*, *Κυροπαιδεία*, 'Η Παιδεία, (Plut. 2, 336. Tub.) simply, and *Παιδεία*: by Cic. in Bruto c. 29. 'Cyri Vita et Disciplina.' By it we are to understand the laws, institutions, and government employed by Cyrus at home and abroad, in peace and in war. Dionys. H. Ep. ad Cn. Pomp. (6, 777. Reiske,) characterises the work as the *εἰκόνα βασιλέως ἀγαθοῦ καὶ εὐδαιμονος*. Cic. ad Q. Fr. 1, 1, 8. however, warns us not to consider this treatise as constructed with historic faith, but as a mere pattern of just government. Cyrus is exhibited to us as a wise and magnanimous and just and generous and patriotic king, as a great and experienced and prudent and invincible general; — a bright exemplar to those, who are called to wield the military energies of nations, to defend their father-land from hostile aggression, to conquer on a foreign soil the enemies of their country, to enlarge the boundaries of their em-

pire, and to diffuse over subject millions the blessings of civil order and peaceful industry, of extended manufactures, trade, and commerce. Plato de LL. 3. p. 142. ed. Bip. denies that Cyrus ὡρθῆς παιδείας ἦφθατ, and this statement is considered by Valck. ad Herod. 243. to have been directed against the representations of Xenophon; and hence we need feel no surprise at the opposition between the Banquet of Xen. and that written by Plato. See Athen. 11, 15. From Aulus Gellius N. A. 14, 3. we discern some traces of this personal hostility between these great philosophers:— 'Id etiam esse non sinceræ atque amicæ voluntatis indicium crediderunt, quod Xenophon inclito illi operi Platonis, quod de optimo statu rei publicæ civitatisque administrandæ scriptum est, lectis ex eo duobus fere libris, qui primi in vulgus exierant, opposuit contra conscripsitque diversum regiæ administrationis genus, quod Παιδεία Κύρου inscriptum est.'

The Cyrus here designated is that elder Cyrus, the founder and sovereign

ὅσαι τ' αὖ μοναρχίαι ὅσαι τε ὀλιγαρχίαι ἀγήρηνται ἥδη ὑπὸ δήμων, καὶ ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ, κανόποσονοῦ χρόνον ἄρχοντες διαγένωνται, θαυμάζονται ὡς σοφοί τε καὶ εὐτυχεῖς ἄνδρες γεγενημένοι. πολλοὺς δὲ ἐδοκοῦμεν καταμεμαθῆκεναι καὶ ἐν ιδίοις οἴκοις τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλείονας οἰκέτας, τοὺς δὲ καὶ πάνυ ὀλίγους, καὶ ὅμως οὐδὲ τοῖς ὀλίγοις τούτοις πάνυ τι δυναμένους χρῆσθαι πειθομένοις τοὺς δεσπότας. II. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐνενοῦμεν ὅτι ἄρχοντες μέν εἰσι καὶ οἱ βουκόλοι τῶν βοῶν καὶ οἱ ἵπποφορβοὶ τῶν ἵππων, καὶ πάντες δὲ οἱ καλούμενοι νομεῖς ὃν ἀν ἐπιστατῶσι Σώφων εἰκότως ἀν ἄρχοντες τούτων νομίζουντο· πάσας τοίνυν τὰς ἀγέλας ταύτας ἐδοκοῦμεν ὁρᾶν μᾶλλον ἐθελούσας πείθεσθαι τοῖς νομεῦσιν ἢ τοὺς ἀνθρώπους τοῖς ἄρχουσι. πορεύονται τε γάρ αἱ ἀγέλαι ἢ ἀν αὐτὰς εὐθύνωσιν οἱ νομεῖς, νέμονται τε χωρία² ἐφ' ὅποια ἀν αὐτὰς ἐφιᾶσιν, ἀπέχονται τε ὃν ἀν αὐτὰς ἀπείργωσιν καὶ τοῖς καρποῖς³ τοίνυν τοῖς γιγνομένοις ἐξ αὐτῶν ἐῶσι τοὺς νομέας χρῆσθαι οὕτως ὅπως ἀν αὐτοὶ βούλωνται. ἔτι τοίνυν οὐδεμίαν πώποτε ἀγέλην ἡσθήμεθα συστᾶσαν ἐπὶ τὸν νομέα οὔτε ὡς μὴ πείθεσθαι οὔτε ὡς μὴ ἐπιτρέπειν τῷ καρπῷ χρῆσθαι, ἀλλὰ καὶ χαλεπώτεραι εἰσιν αἱ ἀγέλαι πᾶσι τοῖς ἀλλοφύλοις ἢ τοῖς ἄρχουσι τε αὐτῶν καὶ ὡφελουμένοις ἀπ' αὐτῶν· ἀνθρώποι δὲ ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους οὓς ἀν αἰσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας. III. ὅτε μὲν δὴ ταῦτα ἐνεθυμούμεθα, οὕτως ἐγιγνώσκομεν περὶ αὐτῶν, ὡς ἀνθρώπῳ πεφυκότι πάντων τῶν ἄλλων Σώφων εἴη ῥᾶσιν ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν. ἐπειδὴ δὲ ἐνενοήσαμεν ὅτι Κῦρος ἐγένετο Πέρσης, ὃς παμπόλλους μὲν ἀνθρώπους ἐκτήσατο πειθομένους αὐτῷ, παμπόλλας δὲ πόλεις, πάμπολλα δὲ ἔθνη, ἐκ τούτου δὴ ἡγαγκαζόμεθα μετανοεῖν μὴ οὔτε τῶν ἀδυνάτων οὔτε τῶν χαλεπῶν ἔργων ἢ τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν, ἀν τις ἐπισταμένως τοῦτο πράττῃ. Κύρῳ γοῦν ἴσμεν ἐθελήσαντας πεί-

of the Persian empire, so called to distinguish him from Cyrus, the brother of Artaxerxes Mnemon, and the son of Darius Nothus. The word in the ancient Persian tongue signified the sun, the image of royalty.

2. νέμονται τε χωρία] The prep. κατὰ is here understood: see Anacr. 61, 9. Theocr. 3, 1. In Il. O. 631. it is construed with the prep. ἐν.

3. τοῖς καρποῖς] I. e. milk, cheese,

flesh, wool, hair, horns, hides, &c.

We need not be surprised, as J. F. Fischer remarks, that Xen., speaking of the kingly office, should associate in his mind kings and shepherds, when in all languages rulers and magistrates are compared to shepherds, and the people, over whom they exercise authority, to a flock of sheep. The shepherds of ancient times did not follow, but lead their sheep.

θεσθαι τοὺς μὲν ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν ὁδὸν, τοὺς δὲ καὶ μηνῶν, τοὺς δὲ οὐδὲ ἑωρακότας πώποτε αὐτὸν, τοὺς δὲ καὶ εὖ εἰδότας ὅτι οὐδὲ ἄν ἰδοιεν, καὶ ὅμως ἥθελον αὐτῷ ὑπακούειν. IV. καὶ γάρ τοι τοσοῦτον διήνεγκε τῶν ἄλλων βασιλέων καὶ τῶν πατρίους ἀρχὰς⁴ παρειληφότων καὶ τῶν δι' ἔαυτῶν κτησαμένων, ὥστε ὁ μὲν Σκύθης⁵ καίπερ παμπόλλων ὄντων Σκυθῶν ἄλλον μὲν οὐδενὸς δύναται⁶ ἄν ἔθνους ἐπάρξαι, ἀγαπῷ δ' ἀν εἰ τοῦ ἔαυτοῦ ἔθνους ἀρχῶν διαγένοιτο, καὶ ὁ Θρᾳξ Θρᾳκῶν καὶ ὁ Ἰλλυριὸς Ἰλλυριῶν, καὶ τἄλλα δὲ ἔθνη ὡσαύτως ὅσα ἀκούομεν· τὰ γοῦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτι καὶ νῦν αὐτόνομα εἶναι λέγεται καὶ λελύσθαι ἀπ' ἄλληλων· Κῦρος δὲ παραλαβὼν ὡσαύτως οὕτω καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνη αὐτόνομα ὄντα ὄρμηθεὶς σὺν ὀλίγῃ Περσῶν στρατιῇ ἐκόντων μὲν ἡγήσατο Μῆδων, ἐκόντων δὲ Υρκανίων, κατεστρέψατο δὲ Σύρους, Ἀσσυρίους, Ἀραβίους,⁶ Καππαδόκας, Φρύγας ἀμφοτέρους, Λυδῶν, Κᾶρας, Φαίνικας, Βαζυλωνίους, ἥρξε δὲ Βακτρίων καὶ Ἰνδῶν⁷ καὶ Κιλίκων, ὡσαύτως δὲ Σακῶν καὶ Παφλαγόνων καὶ Μαριανδυνῶν⁸ καὶ ἄλλων δὲ παμπόλλων ἔθνῶν, ὡν οὐδὲ ἄν τὰ ὄνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν, ἐπῆρξε δὲ καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καταβὰς δὲ ἐπὶ θάλατταν καὶ Κυ-

4. πατρίους ἀρχὰς] “Iis qui capessivissent regna hereditaria. Πάτρια sunt proprie instituta et mores civitatis publica, quæ ad universam civitatem spectant, νόμοι πάτριοι, Herod. 3, 82. coll. 83. θεοὶ πάτριοι, penates publici; sed πατρῷα, paterna, quæ a parentibus, ac majoribus, ad filios, posteros veniunt, ut θεοὶ πατρῷοι, penates privati, v. Thom. M. et Ammon. Sed librarii sæpe hæc duo voce. inter se confuderunt, et scriptores ipsi discrimen neglexerunt, ut h. l. Xen., v. Græv. ad Lucian. Solœc. p. 59. Jens. 3, 13. p. 381.” Fischer.

5. δ μὲν Σκύθης] “Fortasse sensus loci ita constitui potest. Nominis Scythici, Thracici, et Illyrici gentes diversæ fere omnes detrectant alterius gentis imperium, tam illæ quæ per Asiam dispersæ vivunt, quam quæ Europam incolunt. Certe Europææ gentes barbaræ pleræque omnes liberæ ab imperio alieno suis quæque legibus vivere dicuntur.” Schneider.

6. Ἀραβίους] The Arabians, who are mentioned in the Cyrop. and

Anab. are the people of Mesopotamia: see Schneider ad Cyrop. 2, 1, 5. 7, 4, 16. ad Anab. 1, 5, 1.

7. Ἰνδῶν] Two nations, as Hutchinson informs us, were called Indians; the one properly so called in Eastern India, situated between the Ganges and the Indus; the other in Æthiopia. Xen. here alludes to neither of these nations; and we are to understand those Indians, who lived near Armenia, and Chaldæa or the country of the Chalybes, still called Kellir. Some philologists suppose Xen. to mean the inhabitants of Colchis, and more particularly those who are in other writers called Sindi. But in this treatise there is no historical proof that Cyrus's empire included these Indians and the Bactrians.

8. Μαριανδυνῶν] Among the nations mentioned in 1, 5, 2. 3. 2, 1, 5. the Mariandyni are not included, and they are not specified elsewhere in the Cyrop.; but Herod. 1, 28. names them among the people vanquished by Cræsus.

πρίων καὶ Αἰγυπτίων.⁹ V. καὶ τοίνυν τῶν ἔθνῶν τούτων ὥρξεν οὔτε αὐτῷ ὁμογλώττων οὗτων οὔτε ἀλλήλοις, καὶ ὅμως ἐδυνάσθη ἐφικέσθαι μὲν ἐπὶ τοσαύτην γῆν τῷ ἐαυτοῦ φόβῳ ὥστε καταπλῆξαι πάντας καὶ μηδένα ἐπιχειρεῖν αὐτῷ, ἐδυνάσθη δὲ ἐπιθυμίαν ἐμβαλεῖν τοσαύτην τοῦ πάντας αὐτῷ χαρίζεσθαι ὥστε ἀεὶ τῇ αὐτοῦ γνώμῃ ἀξιοῦν κυβερνᾶσθαι, ἀνηρτήσατο δὲ τοσαύτα φῦλα ὅσα καὶ διελθεῖν ἔργον ἔστιν, ὅποι ἄν τις ἀρξηται πορεύεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλείων, ἦν τε πρὸς ἔω¹⁰ ἦν τε πρὸς ἔσπέραν ἦν τε πρὸς ἄρκτον ἦν τε πρὸς μεσημβρίαν. VI. ἡμεῖς μὲν δὴ ὡς ἄξιον ὅντα θαυμάζεσθαι τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐσκεψάμεθα τίς ποτε ὡν γενεὰν καὶ ποίαν τινὰ φύσιν ἔχων καὶ ποίᾳ τινὶ παιδείᾳ παιδευθεὶς τοσοῦτον διήνεγκεν εἰς τὸ ἀρχεῖν ἀνθρώπων. ὅσα οὖν καὶ ἐπυθόμεθα καὶ γρῖσθησθαι δοκοῦμεν περὶ αὐτοῦ, ταῦτα πειρασόμεθα διηγήσασθαι.

CAP. II.

I. Πατρὸς μὲν δὴ λέγεται ὁ Κῦρος γενέσθαι Καμβύσεω Περσῶν βασιλέως.¹¹ ὁ δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσειδῶν γένους ἦν· οἱ δὲ Περσεῖδαι ἀπὸ Περσέως κλήσονται· μητρὸς δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι· ἡ δὲ Μανδάνη αὕτη Ἀστυάγος ἦν θυγάτηρ τοῦ Μήδων βασιλέως. φῦναι δὲ ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρβάρων¹² εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ φιλανθρωπό-

9. Αἴγυπτίων] "Sed auctore Herod. 3, 1. demum Cyro mortuo Cambyses filius bellum intulit Amasidi, et tandem capto Psammenito rege Αἴγυπτios sub Persarum redegit potestatem." Zeune.

10. ἔω] Photii Lex.: "Εῶς, οὐχὶ ἡῶς τὸ Ἀττικὸν ἔστι. Ξενοφῶν δὲ ἡῶς λέγει ποιητικῶς κατακόρως ἐν Κύρου Παιδείᾳ, Ἡν τε πρὸς ἡῶ, ἦν τε πρὸς ἔσπέραν. What he says about Xen., is in Poppe's opinion entitled to no credit; but see Lobeck ad Phryn. 89.

11. Περσῶν βασιλέως] "Herod. 1, 107. describes this Cambyses to have been descended from a good family, (οἰκίης ἀγαθῆς,) other writers call him a plebeian. He was of the family,

(φρήτρην οτ φρατρίαν Herod. terms it,) of the Achæmenidæ, which was part of the tribe of Pasargidæ, whom Herod. 1, 125. pronounces to be ἀρίστους Περσῶν. Other writers also inform us that the family of the Achæmenidæ trace their origin to Perseus. See Plato Alcib. 1, 35. p. 121. Steph. and Butmann's note." Poppe.

12. ὑπὸ τῶν βαρβάρων] I.e. The Persians. "Βαρβάροι sunt omnino externi; civitates externæ, ratione ejus civitatis, ad quam pertinet is, qui loquitur, de qua sermo institutus est." Fischer. The Greeks, as well as the Romans, sung to the lyre at convivial festivities, the praises of gods and heroes; and so the Persians celebrated the virtues and merits of

τατος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτιμότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλῆναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἔνεκα. II. φύσιν μὲν δὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων διαμνημογεύεται· ἐπαιδεύθη γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις. οὗτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἀρχεσθαι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι οὐκ ἔνθεν διθενπερ ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσιν ἀρχονται. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται πόλεις ἀφεῖσαι παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλει τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι διάγειν, ἐπειτα προστάτουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν, μὴ ἀρπάζειν, μὴ βίᾳ εἰς οἰκίαν παριέναι, μὴ παίειν ὃν μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἀρχοντι, καὶ τάλλα τὰ τοιαῦτα ὡσταύτως· ἦν δέ τις τούτων τι παραβαίνη, Σημίαν αὐτοῖς ἐπέθεσαν. III. οἱ δὲ Περσικὸι νόμοι¹³ προλαβόντες ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἵοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ ὁδε. ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ¹⁴ καλουμένη, ἔνθα τὰ τε βασίλεια καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα¹⁵ πεποίηται. ἐντεῦθεν τὰ μὲν ὄντα καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλαγται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὔκοσμιᾳ. IV. διῆρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα εἰς τέτταρα μέρη· τούτων δὲ στιν ἐν μὲν παισὶν, ἐν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο

their gods and kings in their national songs, Brisson. Princ. Pers. 2, 167. p. 512.

13. οἱ δὲ Περσικὸι νόμοι] What is here related about the education of the Persians, is to be referred to the Pasargidæ alone: see Heeren's Ideen über die Politik, den Verkehr und den Handel der vornehmsten Völker der alten Welt, 1, 1, 495. So Xen. 7, 5, 85. "Ωσπερ ἐν Πέρσαις ἐπὶ τοῖς ἀρχεῖοις οἱ δομέται διάγονοι.

14. ἐλευθέρα ἀγορὰ] See Brisson. de R. P. 190. Herod. 1, 153. does not agree with our author: Οἱ Πέρσαι ἀγορῆσι οὐδὲν ἔώθασι χρῆσθαι, οὐδέ σφι ἔστι τοπαράπαν ἀγορὴ. See also Strabo 15. p. 734. A free or open forum, i. e. free from commodities, buyers and sellers. Aristot. Polit. 7, 12. p. 588. wishes a city to have a free forum, ἐλευθέραν ἀγορὰν, ἦν δεῖ καθαρὰν εἶναι τῶν ἀντίων πάντων: he says that there was such a place in Thessaly, but Muretus supposes him

to have drawn his ideas from Xen.

15. ἀρχεῖα] I. e. The royal or public buildings, the official residences, or hotels, or palaces of magistrates. "Sunt domus ἀρχόντων, s. 5. h. e. in quibus sunt et versantur magistri et arbitri, rectores et judices viæ morumque, puerorum, adolescentium, viorum, seniorum :" see Brisson. 2, 77. "Per τὰ ἀρχεῖα arbitror intelligi non tantum regiam, τὰ βασίλεια, sed etiam domos principum civitatis, qui præerant cuique fori parti. Horum erant duodequinquaginta s. 5. ita ut etiam totidem domus in foro, in regione ejus quaque duodenæ, fuerint, necesse sit." Fischer. In his note on 7, 5, 32. he writes p. 491.: "Οἰκλαι, ædes privatae; ἀρχεῖα, ædificia publica, præter ædes sacras, h. e. ædes magistratum, τῶν ἀρχόντων, et ædificia in quibus convenientur magistratus, ut de rebus publicis deliberent et statuant: v. Suid. h. v. et Salier. ad Thom. M. 145."

τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. νόμφ δὲ εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἔκαστοι τούτων πάρεισιν, οἱ μὲν παῖδες ἀμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ δὲ γεραίτεροι ἡνίκ’ ἂν ἐκάστῳ προχωρῇ, πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δεῖ αὐτοὺς παρεῖναι. οἱ δὲ ἔφηβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνητικοῖς ὅπλοις πλὴν τῶν γεγαμηκότων· οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἐὰν μὴ προφρήθῃ παρεῖναι, οὔτε πολλάκις ἀπεῖναι καλόν. V. ἄρχοντες δ’ ἐφ’ ἐκάστῳ τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διῆρηνται, καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων γέρημένοι εἰσὶν οἱ ἂν δοκῶσι τοὺς παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι, ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ ἀν αὐτὸν ἐφήβους βελτίστους δοκῶσι παρέχειν, ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν οἱ ἀν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς· εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται γέρημένοι, οἱ προστατεύουσιν ὅπως καὶ οὗτοι τὰ καθήκοντα ἀποτελῶσιν. ἀ δὲ ἐκάστη ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν διηγητόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται ἢ ἐπιμέλονται ὡς ἀν βέλτιστοι εἶναι οἱ πολῖται. VI. οἱ μὲν δὴ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην· καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται ὥσπερ παρ’ ἡμῖν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι. οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς. γίγνεται γὰρ δὴ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας καὶ ἀπάτης καὶ κακολογίας καὶ ἄλλων οἵων δὴ εἰκός. οὖς δ’ ἀν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται. VII. κολάζονται¹⁶ δὲ καὶ οὖς ἀν ἀδίκως ἐγκαλοῦντας εὐρίσκωσι. δικάζονται δὲ καὶ ἐγκλήματος οὐ ἔνεκα ἀνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα δικάζονται δὲ ἡκιστα, ἀχαριστίας, καὶ ὃν ἀν γνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δὲ, κολάζονται [καὶ] τοῦτον ἴσχυρῶς. οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἀν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ γονέας καὶ πατρίδα καὶ φίλους. ἔπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ καὶ ἡ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών. VIII. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μανθά-

16. κολάζονται] [Plato Protag. 40. Τιμωροῦνται καὶ κολάζονται, where see Heindorf, " Illud proprie ad exigentiam vindictam legibus debitam, hoc, ut Lat. *castigare*, ad emendationem

et cohibitionem peccantis referatur, Wyttensb. Ecl. Hist. 372. 452." Poppo. See Gell. N. A. 6, 14. Schneider maintains that Xen. here uses them as synonyms.

νειν σωφρονεῖν αὐτὸὺς ὅτι καὶ τὸν πρεσβυτέρους ὄρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι δὲ αὐτὸὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὄρῶσι τὸν πρεσβυτέρους πειθομένους τοῖς ἄρχουσιν ἴσχυρῶς. διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι γαστρὸς καὶ ποτοῦ· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὄρῶσι τὸν πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἔνεκα πρὶν ἀν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι. φέρονται δὲ οἴκοθεν σῖτον μὲν ἄρτον, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δὲ, ἦν τις διψῆ, κώθωνα,¹⁷ ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ¹⁸ ἀρύσσασθαι. πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. μέχρι μὲν δὴ ἔξ οὐκέπακαίδεκα ἑτῶν ἀπὸ γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν, ἐκ τούτου δὲ εἰς τὸν ἐφήβους ἔξερχονται. IX. οὗτοι δ' αὖ οἱ ἐφῆβοι διάγοντιν ὥδε. δέκα ἔτη ἀφ' οὗ ἀν ἐκ παιδῶν ἔξέλθωσι κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρχεῖα, ὕσπερ προείρηται, καὶ φυλακῆς ἔνεκα τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνης· δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία μάλιστα ἐπιμελείας δεῖσθαι· παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἁντοὺς τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι, ἦν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. καὶ ὅταν μὲν δέῃ, πάντες μένουσι περὶ τὰ ἀρχεῖα· ὅταν δὲ ἔξιή βασιλεὺς ἐπὶ θηραν, τὰς ἡμισείας φυλὰς καταλείπει· ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τὸν ἔξιόντας τόξα καὶ παρὰ τὴν φαρέτραν ἐν κολεῷ κοπίδα η σάγαριν, ἔτι δὲ γέρρον καὶ παλτὰ δύο, ὕστε τὸ μὲν ἀφεῖναι, τῷ δ', ἀν δέῃ, ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. X. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ θηρᾶν ἐπιμέλονται καὶ βασιλεὺς ὕσπερ καὶ ἐν πολέμῳ ἡγεμὼν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ αὐτὸς τε θηρᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται ὅπως ἀν θηρῶσιν, ὅτι ἀληθεστάτη αὐτοῖς δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον εἶναι. καὶ γὰρ πρωὶ ἀνίστασθαι ἐθίζει καὶ ψύχη καὶ θάλπη ἀνέχεσθαι, γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοιπορίαις καὶ δρόμοις, ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεῦσαι θηρίον καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἀν παραπίπτῃ. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλά-

17. κώθωνα] This was properly an earthen cup, rather deep, with one handle, and protuberant sides, (or ἄμβωνες,) peculiar to the Spartan military; and Xen. traces a great similarity of manners, customs, &c. between the Spartans and the Persians: see Athen. 11, 10. Plut. Lycurg. 1, 45. ed. Par.=1, 106. Tub., J. Poll. 6, 96. Suid. and Hesych. Persian cups were properly called βησια-

κα, J. Poll. l. c.; where, however, see the commentators. Whether the Persian cup in shape and capacity exactly corresponded to the Spartan cup, it is impossible to say. The ancient comic writers apply κώθων to wine-cups of various shape and capacity.

18. ποταμοῦ] I. e. The Araxes, on which Persepolis was situated, Cellar. Geogr. 2, 680.

κις ἀνάγκη θήγεσθαι, ὅταν τι τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθιστῆται· παίειν μὲν γὰρ δύπου δεῖ τὸ ὄμόσε γιγνόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπιφερόμενον· ὥστε οὐ ράβδιον εὑρεῖν ἐν τῇ θύρᾳ τί ἀπεστι τῶν ἐν πολέμῳ παρόντων. XI. ἔξερχονται δὲ ἐπὶ τὴν θύραν ἄριστον ἔχοντες πλεῖον μὲν, ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν παιδῶν, τἄλλα δὲ ὄμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν οὐκ ἀν ἀριστήσαιεν, ἦν δέ τι δεήσῃ ἡ θηρίου ἔνεκα ἐπικαταμεῖναι ἡ ἄλλως βουληθῶσι διατρῆψαι περὶ τὴν θύραν, τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες τὴν ὑστεραίαν αὖ θηρῶσι μέχρι δείπνου, καὶ μίαν ἄμφω τούτω τὰ ἡμέρα λογίζονται, ὅτι μᾶς ἡμέρας σῆτον δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίζεσθαι ἔνεκα, ἵνα ἐάν τι καὶ ἐν πολέμῳ δεήσῃ, δύνωνται τοῦτο ποιεῖν. καὶ ὅφον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικοῦτοι διατρίβοντες, τοῦτο θηράσωσιν, εἰ δὲ μὴ, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις αὐτοὺς οἴεται ἡ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μόνον ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἡ πίνειν ἀηδῶς, ὅταν ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω πᾶς ἡδὺ μὲν μᾶζα καὶ ἄρτος¹⁹ πεινῶντι φαγεῖν, πᾶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ διψῶντι πιεῖν. XII. αἱ δ' αὖ μένουσαι φυλὰ διατρίβονται μελετῶσαι τά τε ἄλλα ἡ παιδεῖς ὄντες ἔμαθον καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι τούτων ἀγῶνες καὶ ἀθλα προτίθεται. ἐν ἦ δ' ἀν φυλῆ πλεῖστοι ὥσι δαημονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι καὶ εὐπιστότατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται καὶ τιμῶσιν οὐ μόνον τὸν νῦν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις αὐτοὺς παῖδες ὄντας ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαὶ, ἦν τι ἡ φρουρῆσαι δεήσῃ ἡ κακούργους ἐρευνῆσαι ἡ ληστὰς ὑποδραμεῖν ἡ καὶ ἄλλο τι ὅσα ἴσχύος τε καὶ τάχους ἔργα ἔστι. ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἐφῆβοι πραττοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ τὰ δέκα ἔτη διατελέσωσιν, ἔξερχονται εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας. XIII. ἀφ' οὗ δ' ἀν ἔξελθωσι χρόνον οὕτοι αὖ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη ὥδε διάγουσι. πρῶτον μὲν ὥσπερ οἱ ἐφῆβοι παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἦν τι δέη ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὅσα φρονούντων τε ἡδη ἔργα ἔστι καὶ ἔτι δυναμένων. ἦν δέ που δέη στρατεύεσθαι, τόξα μὲν οἱ οὔτω πεπαιδευμένοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτὰ στρατεύονται, τὰ δ' ἀγχέμαχα

19. μᾶζα καὶ ἄρτος] Fischer thus interprets the former word: “*Genus cibi, confecti e farina hordei tosti, subacta, (μάττειν, subigere,) fere aqua, aut aqua et oleo: v. Aristoph. Pl. 192.*” But Poppo thus defines the two words: — “*Ne unum ex his vocabulis delendum esse putas, mo-*

nendum est illud de pane ex hordeo seu polenta, (ἄλφιτον,) hoc de pane ex tritico seu farina tenuiore, (ἄλευπον,) dici: cf. 6, 2, 28. Anab. 4, 5, 31. ubi ἄρτοι πύρινοι et ἄρτοι κρήθινοι commemorantur. Hinc grammatici μᾶζα per ἄρτος στρυφνὸς, ἄλφιτα πεφυρμένα ὕδατι καὶ ἐλαῖφ explicant.”

ὅπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς στέρνοις καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερῷ, οἶόνπερ γράφονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν ἡ κοπίδα.²⁰ καὶ αἱ ἄρχαι δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθίστανται πλὴν οἱ τῶν παίδων διδάσκαλοι. ἐπειδὰν δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἴησαν μὲν ἀν ὅντοι πλεῖόν τι γεγονότες ἡ πεντήκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς ἔξερχονται δὲ τηνικαῦτα εἰς τὸν γεραίτερον ὄντας τε καὶ καλουμένους. XIV. οἱ δ' αὖ γεραίτεροι ὅντοι στρατεύονται μὲν οὐκέτι ἔξω τῆς ἑαυτῶν, οἵκοι δὲ μένοντες δικάζουσι τά τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἴδια. καὶ θανάτου δὲ ὅντοι κρίνονται, καὶ τὰς ἄρχας ὅντοι πάσας αἴρονται· καὶ ἦν τις ἡ ἐν ἐφήβοις ἡ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπη τι τῶν νομίμων, φαίνονται μὲν οἱ φύλαρχοι ἔκαστοι καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος, οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν· ὁ δὲ ἐκκριθεὶς ἄτιμος διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον.

XV. "Ινα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάγειμι· νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἀν δηλωθείη διὰ τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι· τούτων δ' οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἄρχῶν, ἀλλ' ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τὸν ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ' οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν τὸν παῖδας ἀργοῦνται πέμπουσιν, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι οὐ πέμπουσιν. οἱ δ' ἀν παιδευθῶσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις, ἔξεστιν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκεύεσθαι,²¹ τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν οὔτως οὐκ ἔξεστιν. οἱ δ' ἀν αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς τὸν τελείους ἀνδρας συναλίζεσθαι καὶ ἄρχων καὶ τιμῶν μετέχειν, οἱ δ' ἀν μὴ διαγέρωνται ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ ἔρχονται εἰς τὸν τελείους. οἱ δ' ἀν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγέρωνται ἀνεπίληπτοι, οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραίτεροι διὰ πάντων τῶν καλῶν ἐληλυθότες καθίστανται· καὶ ἡ πολιτεία ἔστιν ἡ Περσῶν καὶ ἡ ἐπιμέλεια αὐτῇ, ἡ οἵονται χρώμενοι βέλτιστοι ἀν εἶναι. XVI. καὶ νῦν δὲ ἔτι ἐμμένει μαρτύρια καὶ τῆς μετρίας διαι-

20. μάχαιραν ἡ κοπίδα] "Wyttēnb. I. c. 373. for one of these words proposes to restore σάγαριν, because μάχαιρα and κοπίς are synonyms, (see the *Index Græcitatatis*,) and σάγαρις differs from them: hence κοπίς ἡ σάγαρις is rightly said 5, 9. and elsewhere, and so μάχαιρα ἡ σάγαρις, 2, 1, 16. But μάχαιρα ἡ κοπίς contains a pleonasm. Yet all the MSS. and

Zonaras exhibit the vulgar reading." Poppo.

21. νεανισκεύεσθαι] "Νεανισκεύεσθαι, juventutem transigere; at νεανισκεύεσθαι, juveniliter gloriari. De qua differentia exponemus ad Plut. Mor." Wyttēnb. See J. Poll. 2, 20. Bekk. Anecd. 1, 52.: Νεανισκεύεσθαι ὑψηλόν τι καὶ ἐλευθέριον φρονῆσαι.

της αὐτῶν καὶ τοῦ ἐκπονεῖσθαι τὴν δίαιταν. αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἐστὶ Πέρσαις καὶ τὸ ἀποπτύειν καὶ τὸ ἀπομύττεσθαι καὶ τὸ φύσης μεστοὺς φαίνεσθαι, αἰσχρὸν δὲ ἔτι καὶ τὸ ιόντα που φανερὸν γενέσθαι ἡ τοῦ οὐρῆσαι²² ἔνεκα ἡ καὶ ἄλλου τινὸς τοιούτου. ταῦτα δὲ οὐκ ἀν ἐδύναντο ποιεῖν, εἰ μὴ καὶ διάτη μετρίᾳ ἔχρωντο καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκπονοῦντες ἀνήλισκον, ὥστε ἄλλῃ πη ἀποχωρεῖν. ταῦτα μὲν δὴ κατὰ πάντων Περσῶν ἔχομεν λέγειν· οὗ δὲ ἔνεκα ὁ λόγος ὡρμήθη, νῦν λέξομεν τὰς Κύρου πράξεις ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδός.

CAP. III.

1. ΚΥΡΟΣ γὰρ μέχρι μὲν δώδεκα ἑτῶν ἡ ὀλίγῳ πλεῖον ταύτῃ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν ἡλίκων διαφέρων ἐφαίνετο καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἀ δέοι καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀγδρείως ἔκαστα ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου μετεπέμψατο Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς· ἰδεῖν γὰρ ἐπεθύμει, ὅτι ἥκουε καλὸν κάγαθὸν αὐτὸν εἶναι. ἔρχεται δ' αὐτῇ τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν Κύρον τὸν νιὸν ἔχουσα. II. ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα, καὶ ἔγνω ὁ Κῦρος τὸν Ἀστυάγην τῆς μητρὸς πατέρα ὅντα, εὐθὺς οἴα δὴ παῖς φιλόστοργος φύσει ἡσπάζετό τε αὐτὸν ὥσπερ ἀν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο, καὶ ὄρων δὴ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆ²³ καὶ χρώματος ἐντρίψει²⁴ καὶ κόμαις προσθέτοις, ἀ δὴ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις· (ταῦτα γὰρ

22. οὐρῆσαι] Herod. 1, 153. Καὶ σφι οὐκ ἐμέσαι ἔξεστι οὐκὶ οὐρῆσαι ἀντίον ἄλλου, 1, 99. Γελῶν τε καὶ πτύειν ἀντίον,—αἰσχρόν. Amm. Marcell. 23. : 'Super his nec stand mingens, nec ad requisita naturae secedens facile visitur Persa; ita obseruantius hæc aliaque pudenda declinant.' Varro ap. Nonium: 'Persæ propter exercitationes pueriles modicas eam sunt consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque emungerentur, sufflatoque corpore essent.' See Brisson. 196. 213.

23. ὑπογραφῆ] "I. e. Habens oculos fucatos. Scl. vett. atque adeo Medi palpebrarum inferiorem partem

solebant fucare stibio femina, *spiessglas*, vim adstringendi et contraliendi habente, qua quidem re fiebat ut oculi esse viderentur majores et ampliores, qui erant in partibus venustatis: v. Plin. 33, 6. qui ait stibium feminam, vulgo *antimonium*, propterea πλατυόφθαλμον vocari: cf. Diosc. 5, 99. Et quia palpebrae inferiores fucabantur, appareat cur fucatio dicta sit ὑπογραφή. Vide et J. Poll. 5, 102." Fischer.

24. χρώματος ἐντρίψει] "Pertinet, ut ad reliquarum oculorum partium, ita ad totius oris fucum; nam vett. utebantur vel *cerussa*, *ψιμμυθίφ*, *bley-weiss*, ad conciliandum cuti cando-

πάντα Μηδικά ἔστι, καὶ οἱ πορφυροὶ χιτῶνες καὶ οἱ κάνδυες²⁵ καὶ οἱ στρεπτοὶ περὶ τῇ δέρῃ καὶ τὰ ψέλια περὶ ταῖς χερσὶν, ἐν Πέρσαις δὲ τοῖς οἴκοι καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐσθῆτες φανλότεραι καὶ δίαιται εὐτελέστεραι· ὁρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμβλέπων αὐτῷ ἔλεγεν, ΖΩ μῆτερ, ὡς καλός μοι ὁ πάππος. ἐρωτώσης δὲ τῆς μητρὸς αὐτὸν πότερος δοκεῖ καλλίων αὐτῷ εἶναι, ὃ πατήρ ἦ οὗτος, ἀπεκρίνατο ἄρα ὁ Κύρος, ΖΩ μῆτερ, Περσῶν μὲν πολὺ κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ, Μῆδων μέντοι ὅσων ἑώρακα ἔγώ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ ταῖς θύραις πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος. III. ἀντασπαζόμενος δὲ ὁ πάππος αὐτὸν καὶ στολὴν καλὴν ἐνέδυσε, καὶ στρεπτοῖς καὶ ψελίοις ἐτίμα καὶ ἐκόσμει, καὶ εἴ που ἐξελαύνοι, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγεν, ὕσπερ καὶ αὐτὸς εἰώθει πορεύεσθαι. ὁ δὲ Κύρος ἄτε παῖς ὧν καὶ φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἤδετο τῇ στολῇ, καὶ ἵππεύειν μανθάνων ὑπερέχαιρεν· ἐν Πέρσαις γὰρ διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ἵππεύειν ἐν ὁρεινῇ οὔσῃ τῇ χώρᾳ καὶ ἰδεῖν ἵππου σπάνιον. IV. δειπνῶν δὲ ὁ Ἀστυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ Κύρῳ, βουλόμενος τὸν παῖδα ὡς ἥδιστα δειπνεῖν, ἵνα ἥττον τὰ οἴκαδε ποθοίη, προσήγαγεν αὐτῷ καὶ παροψίδας²⁶ καὶ παντοδαπὰ ἐμβάρματα

rem, Plin. 34, 54. vel anchusa, *ochsenzunge*, ἔγχούση, ut cutis fieret rubicundior, Plin. 22, 20. Bod. ad Theophr. H. Pl. 7, 9. p. 835.” Fischer. Comp. Cyrop. 8, 1, 41. Καὶ ὑποχρίεσθαι δὲ τὸν δόφαλμὸν προσίετο, ὡς εὐοφθαλμότεροι φαίνοιτο, ἢ εἰσὶ, καὶ ἐντρίβεσθαι, ὡς εὐχροώτεροι δρόψιτο, ἢ πεφύκασι.

25. κάνδυες] A Persian garment, borrowed from the Medes; “it was put over the tunic or shirt, and answered to the chlamys, (Ferrar. R. V. I. 3. 1. p. 173. Spanh. Diss. 8. t. 1. p. 455.) This garment furnished with sleeves was worn by kings, generals, and common soldiers; those worn by kings were of purple, 8, 3, 10.” [δόλοπόρφυροι, οἱ ἀλιπόρφυροι:] “those worn by generals ‘coccinei vel purpurei, sed albo distincti; militum pellicei.’ See Curt. 3, 3, 18. (‘Palla auro distincta,’) J. Poll. 7, 58. 8, 37.” Fischer. Xen. afterwards calls it στολὴ καλὴ. The ancient lexicographers erroneously interpret it by χιτῶν Περσικὸς, and Brissonius p. 36.

adopts their error: “Tunicam, quam patro sermone κάνδυν appellabant.” But the χιτῶν or tunic is here plainly distinguished by Xen. from the κάνδυς, as also in 8, 3, 10. 13. “Apud Lucian. Dial. Mort. 14. comparatur cum chlamyde Macedonica. Philippus enim ad Alexandrum, Σὺ δὲ καὶ, inquit, τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλῶν, κάνδυν, ὡς φασι, μετενέδυς, Schol. Περσικὴ χλαμύς ἔστιν ἢ κάνδυς, κατὰ τὸ στέρνον, ἀλλ’ οὐ κατὰ τὸν ἀμον ἀνοιγομένη.” Poppeo’s Index Graecitatis. But in the Συναγ. Λέξ. χρησ. ἐκ τῶν τοῦ Λουκιανοῦ, (in Bachmann’s Anecd. Gr. 2, 334.) we have: “Οτι κάνδυς ιμάτιον ἔστι Περσικὸν, ὡς τινες λέγουσιν, οἱ δὲ Ἀρκαδικὸν.

26. παροψίδας] Phrynic. Ecl. p. 28. Παροψίς τὸ δψον, οὐχὶ δὲ τὸ ἀγγεῖον, ὡς τινες. Phrynic. Σοφ. Προπαρ. p. 60. Παροψίδες τὰ δψα τὰ ποικίλως κεκαρυκευμένα, καὶ οὐχ, ὡς οἱ νῦν, ἐπὶ τῶν λεκανίων. Thom. M. 694. Παροψίδα τὴν ποιὰν μᾶξαν, καὶ τὸ δψον, Ἀττικῶς ἐπὶ δὲ κύλικος, ἢ τριβλίου, μη λέγε, ὡς τινες. Juvenal 3,

καὶ βρώματα. τὸν δὲ Κῦρον ἔφασαν λέγειν, ⁷Ω πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δείπνῳ, εἰ ἀνάγκη σοι ἐπὶ πάντα τὰ λεκάνια ταῦτα διατείνειν τὰς χεῖρας καὶ ἀπογεύεσθαι τούτων τῶν παντοδαπῶν βρωμάτων. Τί δὲ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, οὐ γὰρ πολὺ σοι δοκεῖ κάλλιον τόδε τὸ δεῖπνον εἶναι τοῦ ἐν Πέρσαις; τὸν δὲ Κῦρον πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι λέγεται, Οὐχὶ, ὃ πάππε· ἀλλὰ πολὺ ἀπλουστέρα καὶ εἰνθυτέρα παρ' ἡμῖν ἡ ὁδός ἔστιν ἐπὶ τὸ ἐμπλησθῆναι ἢ παρ' ὑμῖν. ἡμᾶς μὲν γὰρ ἄρτος καὶ κρέα εἰς τοῦτο ἄγει, ὑμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸν ἡμῖν σπεύδετε, πολλοὺς δέ τινας ἐλεγμοὺς ἄνω καὶ κάτω πλανώμενοι μόλις ἀφικνεῖσθε ὅποι ἡμεῖς πάλαι ἥκομεν. V. Ἄλλ', ὃ παῖ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, οὐκ ἀχθόμενοι ταῦτα περιπλανώμεθα· γενόμενος δ', ἔφη, καὶ σὺ γνώσῃ ὅτι ἡδέα ἔστιν. Ἄλλὰ καὶ σὲ, φάναι τὸν Κῦρον, ὁρῶ, ὃ πάππε, μυσαττόμενον ταῦτα τὰ βρώματα. καὶ τὸν Ἀστυάγην ἐπερέσθαι, Καὶ τίνι δὴ σὺ τεκμαιρόμενος, ὃ παῖ, λέγεις; "Οτι σε, φάναι, ὁρῶ, ὅταν μὲν τοῦ ἄρτου ἄψη, εἰς οὐδὲν τὴν χεῖρα ἀποψώμενον, ὅταν δὲ τούτων τινὸς θίγης, εὐθὺς ἀποκαθαίρῃ τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρόμακτρα, ὡς πάνυ ἀχθόμενος ὅτι πλέα σοι ἀπ' αὐτῶν ἐγένετο. VI. πρὸς ταῦτα δὴ τὸν Ἀστυάγην εἰπεῖν, Εἰ τοίνυν οὕτω γιγνώσκεις, ὃ παῖ, ἀλλὰ κρέα γε εὐωχοῦ, ἵνα νεανίας οἴκαδε ἀπέλθῃς. ἂμα δὲ ταῦτα λέγοντα πολλὰ αὐτῷ παραφέρειν καὶ θήρεια καὶ τῶν ἡμέρων. καὶ τὸν Κῦρον, ἐπεὶ ἐώρα πολλὰ τὰ κρέα, εἰπεῖν, ⁷Η καὶ δίδως, φάναι, ὃ πάππε, πάντα ταῦτά μοι τὰ κρέα δ', τι βούλομαι αὐτοῖς χρῆσθαι; Νὴ Δία, φάναι, ὃ παῖ, ἔγωγέ σοι. VII. ἐνταῦθα δὴ τὸν Κῦρον λαβόντα τῶν κρεῶν διαδιδόναι τοῖς ἀμφὶ τὸν πάππον θεραπευταῖς, ἐπιλέγοντα ἐκάστῳ, Σοὶ μὲν τοῦτο ὅτι προθύμως με ἰππεύειν διδάσκεις, σοὶ δὲ ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας· νῦν γὰρ τοῦτο ἔχω, σοὶ δὲ ὅτε τὸν πάππον καλῶς θεραπεύεις, σοὶ δὲ ὅτι μου τὴν μητέρα τιμᾶς· ταῦτα ἐποίει ἔως διεδίδου πάντα ἡ ἐλαβε κρέα. VIII. Σάκα δὲ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, τῷ οἰνοχόῳ, ὃν ἐγὼ μάλιστα τιμῶ, οὐδὲν δίδως; ὁ δὲ Σάκας ἄρα καλός τε ὁν ἐτύγχανε καὶ τιμὴν ἔχων προσάγειν τοὺς δεομένους Ἀστυάγους καὶ ἀποκωλύειν οὓς μὴ καιρὸς αὐτῷ δοκοίη εἶναι προσάγειν. καὶ τὸν Κῦρον ἐπερέσθαι προπετῶς ὡς ἀν παῖς μηδέπω ὑποπτήσσων, Διὰ τί δὴ, ὃ πάππε, τοῦτον οὕτω τιμᾶς; καὶ τὸν Ἀστυάγην σκύψαντα εἰπεῖν, Οὐχ ὁρᾶς, φάναι, ὡς καλῶς οἰνοχοεῖ καὶ εὐσχημόρως; οἱ δὲ τῶν βασιλέων τούτων οἰνο-

142.: 'quam multa magnaque paro- Casaub.: 'Paropsidem leguminis pro pside coenat.' Sueton. 1, 7. p. 603. sedulitate,' &c.

χόοι κομψῶς τε οἰνοχοοῦσι καὶ καθαρείως²⁷ ἐγχέουσι καὶ διδόασι τοῖς τρισὶ δακτύλοις²⁸ ὄχοῦντες τὴν φιάλην καὶ προσφέρουσιν ὡς ἀν ἐνδοῦν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατα τῷ μέλλοντι πίνειν. IX. Κέλευσον δὴ, φάναι, ὡς πάππε, τὸν Σάκαν καὶ ἐμοὶ δοῦναι τὸ ἔκπωμα, ἵνα κάγῳ καλῶς σοι πιεῖν ἐγχέας ἀνακτήσωμαι σε, ἦν δύνωμαι. καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι. λαβόντα δὴ τὸν Κῦρον οὕτω μὲν δὴ εὖ κλύσαι τὸ ἔκπωμα ὥσπερ τὸν Σάκαν ἑώρα, οὕτω δὲ στήσαντα τὸ πρόσωπον σπουδαίως καὶ εὐσχημόνως προσενεγκεῖν καὶ ἐνδοῦναι τὴν φιάλην²⁹ τῷ πάππῳ ὥστε τῇ μητρὶ καὶ τῷ Ἀστυάγει πολὺν γέλωτα παρασχεῖν. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Κῦρον ἐκγελάσαντα ἀναπηδῆσαι πρὸς τὸν πάππον καὶ φιλοῦντα ἅμα εἰπεῖν, Ὡ Σάκα, ἀπόλωλας· ἐκβαλῶ σε ἐκ τῆς τιμῆς· τά τε γὰρ ἄλλα, φάναι, σοῦ κάλλιον οἰνοχόησοι, ἐπειδὰν διδῶσι τὴν φιάλην, ἀρύσαντες ἀπ' αὐτῆς τῷ κυάθῳ³⁰ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχεάμενοι καταρρόφοῦσι, τοῦ δὴ εἰ φάρμακα ἐγχέοιεν μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς. X. ἐκ τούτου δὴ ὁ Ἀστυάγης ἐπισκώπων, Καὶ τί δὴ, ἔφη, ὡς Κῦρε, τἄλλα μιμούμενος τὸν Σάκαν οὐκ ἀπερρόφησας τοῦ οἴνου; "Οτι, ἔφη, νὴ Δία ἐδεδοίκειν μὴ ἐν τῷ κρατῆρι φάρμακα μεμιγμένα εἴη. καὶ γὰρ ὅτε εἰστίασας σὺ τοὺς φίλους ἐν τοῖς γενεθλίοις, σαφῶς κατέμαθον φάρμακα ὑμῖν αὐτὸν ἐγχέαντα. Καὶ πῶς δὴ σὺ τοῦτο, ἔφη, ὡς παῖ, κατέγυνας; "Οτι νὴ Δί ὑμᾶς ἑώρων καὶ ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς σώμασι σφαλλομένους. πρῶτον μὲν γὰρ ἂν οὐκ ἐᾶτε ὑμᾶς τοὺς παῖδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιεῖτε. πάντες μὲν γὰρ ἅμα ἐκεκράγειτε, ἐμανθάνετε δὲ οὐδὲ

27. καθαρείως] J. Poll. 6, 4. 'Ο γὰρ καθάρειος ἴδιωτικόν· καίτοι τὸ καθαρείως παρὰ Ξενοφῶντι εἴρηται.

28. τοῖς τρισὶ δακτύλοις] Philostr. Ep. 23. Πάντα με αἴρει τὰ σά· καὶ δινοῦς χιτῶν καὶ τῶν τριῶν δακτύλων αἱ συνθέσεις, ἔφ' ὧν ὁχεῖται τὸ ποτήριον. Heliod. 1, 7. p. 357. Καὶ ἅμα προσφέρει τῇ Ἀρσάκῃ προσηνὲς, κερασάμενος εὑρθμόν τέ τι, καὶ ἄκροις τοῖς δακτύλοις ἐποχῶν τὴν φιάλην.

29. τὴν φιάλην] τὸ ἔκπωμα. Wytenb. p. 374. distinguishes between these words, "ut φιάλην fuisse dicat ollam planiorem ac latiorem, in qua positum poculum, ἔκπωμα, pincerna convivis porrexerit. Sed docte contra hanc sententiam disputavit Schneider, qui cum Fisch, et Sturzio hæc

vocabula synonyma esse recte putat; nam quod hic est ἐνδοῦναι τὸ ἔκπωμα, id seq. sect. dicitur ἐνδοῦναι τὴν φιάλην." Poppe.

30. κυάθῳ] "Κύαθος erat trulla ænea; qua vinum vel e cratere in pocula, vel, ut hic, e poculo in manum infundebant; adeoque ab usu tali, ἀρυστήρ vel ἀντλητὴ appellatur, J. Poll. 1, 575. 2, 1239. 1301. Athen. 10, 6. p. 424." Hutchinson. "Κύαθος apud Græcos erat vas figlinum æneum-ve, capiens duodecimam sextarii partem, quo vinum hauriebatur fere e cratere, et fundebatur in pocula: vide nos ad Anacr. 57, 3. Hesych. et Etym. M. explicant per ἀντλητήριον, hauritorium, Gl. vett." Fischer,

ἐν ἀλλήλων, ἥδετε δὲ καὶ μάλα γελοίως, οὐκ ἀκρούμενοι δὲ τοῦ ἔδοντος ὡμνύετε ἄριστα ἔδειν, λέγων δὲ ἕκαστος ὑμῶν τὴν ἑαυτοῦ ῥώμην, ἐπεὶ ἀνασταίητε ὄρχηστόμενοι, μὴ ὅπως ὄρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὄρθοῦσθαι ἐδύνασθε. ἐπελέλησθε δὲ παντάπασι σύ τε δτι βασιλεὺς ἥσθα, οἵ τε ἄλλοι ὅτι σὺ ἀρχων. τότε γὰρ δὴ ἔγωγε καὶ πρῶτον κατέμαθον ὅτι τοῦτ' ἄρ' ἦν ἡ ἴσηγορία ὁ ὑμεῖς τότε ἐποιεῖτε. XI. οὐδέποτε γοῦν ἐσιωπᾶτε. καὶ ὁ Ἀστυάγης λέγει, 'Ο δὲ σὸς πατὴρ, ἔφη, ὃ παῖ, πίγων οὐ μεθύσκεται; Οὐ μὰ Δί', ἔφη. 'Αλλὰ πῶς ποιεῖ; Διψῶν παύεται,³¹ ἄλλο δὲ κακὸν οὐδὲν πάσχει· οὐ γὰρ οἴμαι, ὃ πάππε, Σάκας αὐτῷ οἰνοχοεῖ. καὶ ἡ μῆτηρ εἶπεν, 'Αλλὰ τί ποτε σὺ, ὃ παῖ, τῷ Σάκῳ οὕτω πολεμεῖς; τὸν δὲ Κῦρον εἶπεν, "Οτι νὴ Δία, φάναι, μισῶ αὐτόν· πολλάκις γάρ με πρὸς τὸν πάππον ἐπιθυμοῦντα προσδραμεῖν οὗτος ὁ μιαρώτατος ἀποκωλύει. ἀλλὰ ἰκετεύω, φάναι, ὃ πάππε, δός μοι τρεῖς ἡμέρας ἄρξαι αὐτοῦ. καὶ τὸν Ἀστυάγην εἶπεν, Καὶ πῶς ἂν ἄρξαις αὐτοῦ; καὶ τὸν Κῦρον φάναι, Στὰς ἂν ὥσπερ οὗτος ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, ἐπειτα ὅπότε βούλοιτο παριέναι ἐπ' ἄριστον, λέγοιμ' ἂν ὅτι οὐπώ δυνατὸν τῷ ἄριστῷ ἐντυχεῖν· σπουδάζει γὰρ πρὸς τίνας³² εἴθ' ὄπόταν ἦκοι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, λέγοιμ' ἂν ὅτι λοῦται· ἐπειδὰν δὲ πάνυ σπουδάζοι φαγεῖν, εἴποιμ' ἂν ὅτι παρὰ ταῖς γυναιξίν ἐστιν· ἔως παρατείναιμι τοῦτον ὥσπερ οὗτος ἐμὲ παρατείνει ἀπὸ σοῦ κωλύων. XII. τοσάντας μὲν αὐτοῖς εὐθυμίας παρεῖχεν ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ· τὰς δὲ ἡμέρας, εἴ τινος αἰσθοιτο δεόμενον ἢ τὸν πάππον ἢ τὸν τῆς μητρὸς ἀδελφὸν, χαλεπὸν ἦν

31. Διψῶν παύεται] I. e. "Tolerat sitim," Philel. According to the usage of the Greeks, says Poppo, the meaning is *sitire desinit*, (see Matth. Gr. Gr. p. 793.) which interpretation Leunclavius has commended. But this interpretation is hardly consistent with the interrogation, 'Αλλὰ πῶς ποιεῖ; and Fischer contends that Xen. would in that case have written, *παύεται διψῶν*. "Imo intell. πίνειν, aut πίνων, ita, Sitiens bibere desinit; nam παύεσθαι sæpe simpliciter ponitur, ut particip. alius verbi intelligi debeat e vicinia. Vide Theophr. Char. 2, 3. 11, 1. 19, 4."

32. ἔως παρατείναιμι] "Eam hujus verbi interpretationem amplector, quam Casaub. Anim. ad Athen. 285. affert; proprie enim extensionem significat. Quoniam autem tormentis

corpora extenduntur, παρατείνειν solet accipi simpliciter pro *torquere*, aut quoquo modo cruciare." Hutchinson. See Interpr. ad Soph. OEd. T. 153. Fischer gives a different account:—"Παρατείνειν proprie est pretendere, protrahere, ut coriarii expandunt corria: vide Phavor. et Hesych.; 2. de iis, qui producunt rem aliquam, ut Act. 20, 7. et J. Poll. 1, 167. laudat formulam παρέτειναν τὸν χρόνον τῆς πολιορκίας, v. Kypke ad Act. l. c. et Phav.; 3. usurpatur de iis, qui aliquem differunt, detinent, morantur; 4. pr. de iis, qui alicui differendo, detinendo, ægre faciunt, molestiam creant, omninoque qui alicui aliqua re ægre faciunt, ut h. l. Hesych. Παρατείνεις ἀπολεῖς. Cf. Timæi Gloss. Plat. et ibi Ruhnk."

ἄλλον φθάσαι τοῦτο ποιήσαντα· ὅτι γὰρ δύναιτο ὁ Κῦρος ὑπερέχαιρεν αὐτοῖς χαριζόμενος.

XIII. Ἐπεὶ δὲ ἡ Μανδάνη παρεσκευάζετο ὡς ἀπιοῦσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, ἐδεῖτο αὐτῆς ὁ Ἀστυάγης καταλιπεῖν τὸν Κῦρον. ἡ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι βούλοιτο μὲν ἀπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἕκοντα μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νομίζειν καταλιπεῖν.

XIV. ἔνθα δὴ ὁ Ἀστυάγης λέγει πρὸς τὸν Κῦρον, ³³Ω παῖ, ἦν μένης παρ' ἐμοὶ, πρῶτον μὲν τῆς παρ' ἐμὲ εἰσόδου σοι οὐ Σάκας ἄρξει, ἀλλ' ὅπόταν βούλη εἰσιέναι ὡς ἐμὲ, ἐπὶ σοὶ ἔσται· καὶ χάριν σοι εἴσομαι ὅσφ ἀν πλεονάκις εἰσίης ὡς ἐμέ. ἔπειτα δὲ ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσῃ καὶ ἄλλοις ὄπόσοις ἀν βούλη, καὶ ὅταν ἀπίης, ἔχων ἄπει οὐδὲ ἀν αὐτὸς ἐθέλης. ἔπειτα δὲ ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ μετρίως σοι δοκοῦν ἔχειν ὅποιαν ἀν βούλη ὁδὸν πορεύσῃ. ἔπειτα τά τε νῦν ὅντα ἐν τῷ παραδείσῳ ³³ θηρία δίδωμι σοι καὶ ἄλλα παντοδαπὰ συλλέξω, ἢ σὺ ἔπειδαν τάχιστα ἴππεύειν μάθης, διώξῃ, καὶ τοξεύων καὶ ἀκοντίζων καταβαλεῖς ὥσπερ οἱ μεγάλοι ἄνδρες. καὶ παῖδας δέ σοι ἐγὼ συμπαίκτορας παρέξω, καὶ ἄλλα ὄπόσα ἀν βούλη λέγων πρὸς ἐμὲ οὐκ ἀτυχήσεις. XV. ἐπεὶ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀστυάγης, ἡ μῆτηρ διηρώτα τὸν Κῦρον πότερον βούλοιτο μένειν ἢ ἀπιέναι. ὁ δὲ οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ ταχὺ εἶπεν ὅτι μένειν βούλοιτο. ἐπερωτηθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τῆς μητρὸς διὰ τί εἰπεῖν λέγεται, "Οτι οἵκοι μὲν τῶν ἡλίκων καὶ εἰμὶ καὶ δοκῶ κράτιστος εἶναι, ὃ μῆτερ, καὶ ἀκοντίζων καὶ τοξεύων, ἐνταῦθα δὲ οἵδ' ὅτι ἴππεύων ἥττων εἰμὶ τῶν ἡλίκων· καὶ τοῦτο εὖ ἴσθι, ὃ μῆτερ, ἔφη, ὅτι ἐμὲ πάνυ ἀνιᾶ. ἦν δέ με καταλίπης ἐνθάδε καὶ μάθω ἴππεύειν, ὅταν μὲν ἐν Πέρσαις ὃ, οἷμαί σοι ἐκείνους τοὺς ἀγαθοὺς τὰ πεζικὰ ῥᾳδίως νικήσειν, ὅταν δὲ εἰς Μήδους ἔλθω ἐνθάδε, πειράσομαι τῷ πάππῳ ἀγαθῶν ἴππέων κράτιστος ὃν ἴππεύεις

33. παραδείσῳ] Curt. 8, 1, 11.
 ‘Barbaræ opulentiaæ in illis locis haud ulla sunt majora indicia, quam magnis nemoribus saltibusque nobilium ferarum greges clausi. Spatiosas ad hoc eligunt silvas, crebris perennium aquarum fontibus amoenas, &c. It is a Persian word: see J. Poll. 9, 13. Xen. Econ. 4, 13. Reland's Diss. 8. p. 210. It also passed into the Hebrew tongue, Neh. 2, 8. Eccl. 2, 5. Cant. 4, 13. Xen. l. c. “ait παραδείσους fuisse κῆπος. Sc. παραδείσος fuit hortus oleribus, herbis, arboribus sativis (ἡμέροις, Thom. M. v.

Λειμῶν,) cultus, cui junctum erat nemus magnum, silva amœna et irrigua, in qua greges ferarum nobilium, ut leonum, ursarum, aprorum pascebantur, muris juncta, et munita turribus, venantium receptaculis, jagdhäuser: cuiusmodi nemus Lat. vr. vivarium, ein thiergarten, quo voc. Persicum interpretatur Gellius 2, 19. Vide Brisson. I, 78. Sed v. παραδείσος pr. sæpe ita ut non omnes illas agri culti partes indicet, sed certam quandam ejus partem, ut h. l. vivarium, id quod additum θηρία docet.’ Fischer.

σύμμαχεῖν αὐτῷ. XVI. τὴν δὲ μητέρα εἰπεῖν, Τὴν δὲ δικαίοσύνην, ὡς παῖ, πῶς μαθήσῃ ἐνθάδε, ἐκεῖ ὄντων σοι τῶν διδασκάλων; καὶ τὸν Κῦρον φάναι, 'Αλλ', ὡς μῆτερ, ἀκριβῶς ταῦτά γε οἶδα. Πῶς σὺ οἰσθα; τὴν Μανδάνην εἰπεῖν. "Οτι, φάναι, ὁ διδάσκαλός με ὡς ηδη ἀκριβοῦντα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἄλλοις καθίστη δικάζειν. καὶ τοίνυν, φάναι, ἐπὶ μιᾷ ποτε δίκη πληγὰς ἔλαβον ὡς οὐκ ὄρθως δικάσας. ήν δὲ ἡ δίκη τοιαύτη. XVII. παῖς μέγας μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἔτερον παῖδα μικρὸν μέγαν ἔχοντα χιτῶνα ἐκδύσας αὐτὸν τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκείνον ἥμφιεσε, τὸν δὲ ἐκείνου αὐτὸς ἐνέδυ. ἐγὼ οὖν τούτοις δικάζων ἔγνων βέλτιον εἶναι ἀμφοτέροις τὸν ἀρμόθουντα ἐκάτερον χιτῶνα ἔχειν. ἐν τούτῳ αὖ με ἔπαισεν ὁ διδάσκαλος, λέξας ὅτι ὅπότε μὲν τοῦ ἀρμόθουντος εἴην κριτής, οὕτω δέοι ποιεῖν, ὅπότε δὲ κρῖναι δέοι ποτέρου ὁ χιτὼν εἴη, τοῦτ' ἔφη σκεπτέον εἶναι τίς κτῆσις δικαία ἐστί, πότερι τὸν βίᾳ ἀφελόμενον ἔχειν ή τὸν ποιησάμενον ή πριάμενον κεκτῆσθαι· ἔπειτα δὲ ἔφη τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἀνομον βίαιον σὺν τῷ νόμῳ οὖν ἐκέλευεν ἀεὶ τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τίθεσθαι. οὕτως ἐγώ σοι, ὡς μῆτερ, τά γε δίκαια παντάπασιν ηδη ἀκριβῶ. ήν δέ τι ἄρα προσδέωμαι, ὁ πάππος με, ἔφη, οὗτος ἐπιδιδάξει. XVIII. 'Αλλ' οὐ ταῦτα, ἔφη, ὡς παῖ, παρὰ τῷ πάππῳ καὶ ἐν Πέρσαις δίκαια ὁμολογεῖται. οὗτος μὲν γὰρ τῶν ἐν Μήδοις πάντων ἑαυτὸν δεσπότην πεποίηκεν, ἐν Πέρσαις δὲ τὸ ἵσον ἔχειν δίκαιον νομίζεται. καὶ ὁ σὸς πρῶτος πατὴρ τὰ τεταγμένα μὲν ποιεῖ τῇ πόλει, τὰ τεταγμένα δὲ λαμβάνει, μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχ η ψυχὴ ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν. ὅπως οὖν μὴ ἀπολῆ μαστιγούμενος, ἐπειδὰν οἴκοι ἦσ, ἀν παρὰ τούτου μαθὼν ηκησ ἀντὶ τοῦ βασιλικοῦ τὸ τυραννικὸν, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ πλεῖον οἰεσθαι χρῆναι πάντων ἔχειν. 'Αλλ' ὁ γε σὸς πατὴρ, εἶπεν ὁ Κῦρος, δεινότερός ἐστιν, ὡς μῆτερ, διδάσκειν μεῖον η πλεῖον ἔχειν. η οὐχ ὄρãς, ἔφη, ὅτι καὶ Μήδους ἀπαντας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μεῖον ἔχειν; ὥστε θάρσει, ὡς ὁ γε σὸς πατὴρ οὗτ' ἄλλον οὐδένα οὔτ' ἐμὲ πλεονεκτεῖν μαθόντα ἀποπέμψει.

CAP. IV.

I. Τοιαῦτα μὲν δὴ πολλὰ ἐλάλει ὁ Κῦρος· τέλος δὲ η μὲν μήτηρ ἀπῆλθε, Κῦρος δὲ κατέμενε καὶ αὐτοῦ ἐτρέφετο. καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώταις συνεκέρατο ὥστε οἰκεῖως διακεῖσθαι, ταχὺ δὲ τοὺς πατέ-

ρας αὐτῶν ἀνήρτητο, προσιὼν καὶ ἔνδηλος ὡν ὅτι ἡσπάζετο αὐτῶν τοὺς νιεῖς, ὥστε εἴ τι τοῦ βασιλέως δέοιντο, τοὺς παιδας ἐκέλευνον τοῦ Κύρου δεῖσθαι διαπράξασθαι σφίσιν. ὁ δὲ Κῦρος, εἰ δέοιντο αὐτοῦ οἱ παιδες, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν περὶ παντὸς ἐποιεῖτο διαπράττεσθαι. II. καὶ ὁ Ἀστυάγης ὅτι δέοιτο αὐτοῦ ὁ Κῦρος οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι. καὶ γὰρ ἀσθενήσαντος αὐτοῦ οὐδέποτε ἀπέλιπε τὸν πάππον οὐδὲ κλαίων ποτὲ ἐπαύετο, δῆλός τε ἦν πᾶσιν ὅτι ὑπερεφοβεῖτο μή οἱ ὁ πάππος ἀποθάνῃ· καὶ γὰρ ἐκ νυκτὸς εἴ τιος δέοιτο Ἀστυάγης, πρῶτος ἤσθάνετο Κῦρος καὶ πάντων ἀοκρύτατα ἀνεπήδα ὑπηρετήσων ὅτι οὕτοι χαριεῖσθαι, ὥστε παντάπασιν ἀνεκτήσατο τὸν Ἀστυάγην.

III. Καὶ ἦν μὲν ἵσως ὁ Κῦρος πολυλογώτερος, ἅμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, ὅτι ἡραγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὡν ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὅπότε δικάζοι, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶται πολλὰ μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα πῶς ἔχοντα τυγχάνοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπὸ ἄλλων ἐρωτῷτο, διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι ταχὺ ἀπεκρίνετο, ὥστε ἐκ πάντων τούτων ἡ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ· ἀλλ' ὥσπερ γὰρ ἐν σώμασιν, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὅμως ἐμφαίνεται τὸ νεαρὸν αὐτοῖς, ὁ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλ' ἀπλότης τις καὶ φιλοστοργία, ὥστ' ἐπεθύμει ἄν τις ἔπι πλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἡ σιωπῶντι παρεῖναι.

IV. Ως δὲ προηγεν αὐτὸν ὁ χρόνος σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὕραν τοῦ πρόσηβον γενέσθαι, ἐν τούτῳ δὴ τοῖς μὲν λόγοις βραχυτέροις ἐχρῆτο καὶ τῇ φωνῇ ἡσυχαίτερα, αἰδοῦς δὲ ἐνεπίμπλατο ὥστε καὶ ἐρυθράνεσθαι, ὅπότε συντυγχάνοι τοῖς πρέσβυτέροις, καὶ τὸ σκυλακῶδες τὸ πᾶσιν ὁμοίως προσπίπτειν οὐκέθ' ὁμοίως προπετὲς εἶχεν. οὕτω δὴ ἡσυχαίτερος μὲν ἦν, ἐν δὲ ταῖς συνονσίαις πάμπαν ἐπίχαρις. καὶ γὰρ ὅσα διαγωνίζονται πολλάκις ἥλικες πρὸς ἄλλήλους, οὐχ ἀκρείττων ἥδει ὡν, ταῦτα προύκαλεῖτο τοὺς συνόντας, ἀλλ' ἀπερ εὖ ἥδει ἔαυτὸν ἥττονα ὄντα, ταῦτα ἐξηρχε φάσκων κάλλιον αὐτῶν ποιήσειν, καὶ κατηρχεν ἥδη διαναπηδῶν³⁴ ἐπὶ τοὺς ἵππους ἡ διατοξευσόμενος ἡ διακοντιούμενος ἀπὸ τῶν ἵππων οὐπω πάνυ ἐποχος ὡν, ἥττώμενος δὲ αὐτὸς ἐφ' ἔαυτῷ μάλιστα ἐγέλα. V. ὡς δ' οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἥττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ὃ ἥττῷτο, ἀλλ' ἐκαλινδεῖτο ἐν τῷ πειρᾶσθαι αὐθις βέλτιον ποιεῖν, ταχὺ μὲν εἰς τὸ ἵσον ἀφίκετο

34. διαναπηδῶν] I. e. "Certatim in equum insiliens." Wyttenb. 378.

τῇ ἵππικῇ τοῖς ἥλιξι, ταχὺ δὲ παρῆει³⁵ διὰ τὸ ἐρῆν τοῦ ἔργου, ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ἀνηλώκει διώκων καὶ βάλλων καὶ κατακαίγων, ὡστε ὁ Ἀστυάγης οὐκέτ' εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία. καὶ ὁ Κῦρος αἰσθόμενος ὅτι βουλόμενος οὐδύναται οἱ Σῶντα πολλὰ παρέχειν, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, ⁷Ω πάππε, τί σε δεῖ θηρία σητοῦντα πράγματα ἔχειν; ἀλλ’ ἐάν ἐμὲ ἐκπέμπῃς ἐπὶ θήραν σὺν τῷ θείῳ, νομιώ ὅσα ἀντίδω θηρία, ἐμοὶ ταῦτα τρέφεσθαι. VI. ἐπιθυμῶν δὲ σφόδρα ἔξιέναι ἐπὶ τὴν θήραν οὐκέτ' ὁμοίως λιπαρεῖν ἐδύνατο ὥσπερ παῖς ὧν, ἀλλ’ ὀκνηρότερον προσήγει. καὶ ἡ πρόσθεν τῷ Σάκᾳ ἐμέμφετο ὅτι οὐ παρίει αὐτὸν πρὸς τὸν πάππον, αὐτὸς ἥδη Σάκας ἑαυτῷ ἐγίγνετο^{*} οὐ γάρ προσήγει, εἰ μὴ ἴδοι εἰ καιρὸς εἴη, καὶ τοῦ Σάκα ἐδεῖτο πάντας σημαίνειν αὐτῷ ὅποτε ἐν καιρῷ εἴη εἰσιέναι καὶ ὅποτε οὐκ ἐν καιρῷ· ὡστε ὁ Σάκας ὑπερεφίλει ἥδη αὐτὸν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.

VII. Ἐπεὶ δὲ οὗν ἔγνω ὁ Ἀστυάγης σφόδρα αὐτὸν ἐπιθυμοῦντα ἔξι θηρῆν, ἐκπέμπει αὐτὸν σὺν τῷ θείῳ καὶ φύλακας συμπέμπει ἐφ' ἵππων πρεσβυτέρους, ὅπως ἀπὸ τῶν δυσχωριῶν φυλάττοιεν αὐτὸν καὶ εἰ τῶν ἀγρίων τι φανείη θηρίων. ὁ οὖν Κῦρος τῶν ἐπομένων προθύμως ἐπινθάνετο ποίοις οὐ χρὴ θηρίοις πελάζειν καὶ ποῖα χρὴ θαρροῦντα διώκειν. οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι καὶ ἄρκτοι πολλοὺς ἥδη πλησιάσαντας διέφθειραν καὶ κάπροι καὶ λέοντες καὶ παρδάλεις, αἱ δὲ ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ οἱ ἄγριοι οἵτες καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι ἀσινεῖς εἰστίν. ἔλεγον δὲ καὶ τοῦτο, τὰς δυσχωρίας ὅτι δέοι φυλάττεσθαι οὐδὲν ἥττον ἢ τὰ θηρία· πολλοὺς γάρ ἥδη αὐτοῖς τοῖς ἵπποις κατακρημνισθῆναι. VIII. καὶ ὁ Κῦρος πάντα ταῦτα ἐμάνθανε προθύμως· ὡς δὲ εἶδεν ἔλαφον ἐκπηδήσασαν, πάντων ἐπιλαθόμενος ὡν ἥκουσεν ἐδίωκεν οὐδὲν ἄλλο ὄρῶν ἢ ὅπῃ ἔφευγε. καὶ πως διαπηδῶν αὐτῷ ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα, καὶ μικροῦ κάκευτον ἐξετραχήλισεν³⁶ οὐ μὴν ἀλλ’ ἐπέμεινεν ὁ Κῦρος μόλις πως καὶ ὁ ἵππος ἐξανέστη. ὡς δὲ εἰς τὸ πεδίον ἤλθεν, ἀκοντίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον, καλόν τι

35. παρῆει] “Πάρειμι, pr. præterire, transire; 2. vincere, quia cursores et aurigæ alios prætereundo superant. Phav. παρῆει ἀντὶ τοῦ ἐνίκησεν,” [Lib. de Constr. Verb. ab Herm. edit. p. 362.] “Atque sic irr. verba παρατρέχειν, Paus. 5, 7. παραθέειν, 6, 1. p. 453. παρέρχεσθαι, Anacr. 29, 28. ubi v. nos.” Fischer.

36. ἐξετραχήλισεν] The horse fell

on its knees, and had almost precipitated Cyrus from its neck. The aorist here is emphatic, and marks the *nigh* accomplishment of the effort. “Videtur Xen. id solum voluisse equum, in genua lapsum, de cervice sua tantum non præcipitasse Cyrum; nam mox sequitur, οὐ μὴν ἀλλ’ ἐπέμεινεν δὲ Κῦρος μόλις πως.” Hutch.

χρῆμα καὶ μέγα.³⁷ καὶ ὁ μὲν δὴ ὑπερέχαιρεν· οἱ δὲ φύλακες προσ-
ελάσαντες ἐλοιδόρουν αὐτὸν καὶ ἔλεγον εἰς οἶον κινδυνον ἔλθοι καὶ
ἔφασαν κατερεῖν αὐτοῦ. ὁ οὖν Κῦρος εἰστήκει καταβεβηκὼς καὶ
ἀκούων ταῦτα ἡριάτο. ὡς δ' ἥσθετο κραυγῆς, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸν
ἴππον ὕσπερ ἐνθουσιῶν, καὶ ὡς εἶδεν ἐκ τοῦ ἀντίου κάπρου προσφε-
ρόμενον, ἀντίος ἐλαύνει καὶ διατεινάμενος εὐστόχως βάλλει εἰς τὸ
μέτωπον καὶ κατέσχε τὸν κάπρον. IX. ἐνταῦθα μέντοι ἦδη καὶ ὁ
θεῖος αὐτῷ ἐλοιδορεῖτο, τὴν θρασύτητα ὄρῶν. ὁ δ' αὐτοῦ λοιδορού-
μένου ὅμως ἐδεῖτο ὅσα αὐτὸς ἐλαβε, ταῦτα ἔᾶσαι εἰσκομίσαντα δοῦ-
ναι τῷ πάππῳ. τὸν δὲ θεῖον εἰπεῖν φασὶν, 'Αλλ' ἦν αἰσθηται ὅτι
ἐδίκης, οὐ σοὶ μόνον λοιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ ὅτι σε εἴων. Καὶ
ἦν βούληται, φάναι αὐτὸν, μαστιγωσάτω, ἐπειδάν γε ἐγὼ δῶ αὐτῷ.
καὶ σύ γε, εἰ βούλει, ἔφη, ὃ θεῖε, τιμωρησάμενος ὅτι βούλει ταῦτα
ὅμως χάρισαι μοι. καὶ ὁ Κυαζάρης μέντοι τελευτῶν εἶπε, Ποίει
ὅπως βούλει· σὺ γὰρ νῦν γε ἡμῶν ἔοικας βασιλεὺς εἶναι. X. οὕτω
δὴ ὁ Κῦρος εἰσκομίσας τὰ θηρία ἐδίδου τε τῷ πάππῳ καὶ ἔλεγεν ὅτι
αὐτὸς ταῦτα θηράστειν ἔκείνῳ. καὶ τὰ ἀκόντια ἐπεδείκνυε μὲν οὐ,
κατέθηκε δὲ ἥματωμένα ὅπου φέτο τὸν πάππον ὕψεσθαι. ὁ δὲ
'Αστυάγης ἄρα εἶπεν, 'Αλλ', ὃ παῖ, δέχομαι μὲν ἔγωγε ἡδέως ὅσα
σὺ δίδως, οὐ μέντοι δέομαί γε τούτων οὐδενὸς, ὥστε σε κινδυνεύειν.
καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Εἰ τοίνυν μὴ σὺ δέῃ, ἵκετεύω, ὃ πάππε, ἐμοὶ
δῶς αὐτὰ, ὅπως τοῖς ἡλικιώταις ἐγὼ διαδῶ. 'Αλλ', ὃ παῖ, ἔφη ὁ
'Αστυάγης, καὶ ταῦτα λαβὼν διαδίδου ὅτῳ σὺ βούλει καὶ τῶν ἄλλων
ὅπόσα θέλεις.

XI. Καὶ ὁ Κῦρος λαβὼν ἐδίδου τε ἄρας τοῖς παισὶ καὶ ἄμα ἔλε-
γεν,³⁸ Ως παῖδες, ὡς ἄρα ἐφλυαροῦμεν³⁸ ὅτε τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία
ἐθηρῶμεν· ὅμοιον ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι οἰόνπερ εἴ τις δεδεμένα Σφά
θηρῷ. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν μικρῷ χωρίῳ ἦν, ἔπειτα καὶ λεπτὰ καὶ

37. καλόν τι χρῆμα καὶ μέγα] Herod. 1, 36. 'Εν τῷ Μυσίῳ Οὐλύμπῳ σὺν χρῆμα γίνεται μέγα, Charito 1, 1. χρῆμα παρθένου, i. e. virgo, Valck. ad Eurip. Phœn. 206. Aristoph. Pl. 895. Cyrop. 2, 1, 5. Muret. Var. Lect. 6, 9. Rittersh. ad Oppian. p. 176. Spanh. ad Aristoph. Nub. 2. and ad Callim. p. 201. The words *monster* and *beast* are in English somewhat analogously used.

38. ἐφλυαροῦμεν] "Quas, quæso,

nugas agebamus. Φλυαρεῖν pr. dicitur de aquis ferventibus, quæ bullas agunt, (Etym. M. et Phav.) Haec bullæ cum sint inanes, nec quicquam prosint, cum aquæ ferventes multas ejusmodi bullas agunt, φλυαρεῖν translatum non modo est ad eos, qui verbosi sunt, qui multa, sed vana et falsa, inania et inutilia loquuntur, (Ind. Æschin. h. v.,) sed etiam ad hos, qui multum operæ ponunt in rebus inutilibus et vanis, ut h. l." Fischer.

ψωραλέα,³⁹ καὶ τὸ μὲν αὐτῶν χωλὸν ἦν, τὸ δὲ κολοβόν· τὰ δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ λειμῶσι θηρία ὡς μὲν καλὰ, ὡς δὲ μεγάλα, ὡς δὲ λιπαρὰ ἔφαινετο. καὶ αἱ μὲν ἔλαφοι ὥσπερ πτηναὶ ἥλλοντο εἰς τὸν οὐρανὸν, οἱ δὲ κάπτοι ὥσπερ τοὺς ἄνδρας φασὶ τοὺς ἀνδρείους ὁμόσε ἐφέροντο· ὑπὸ δὲ τῆς πλατύτητος οὐδὲ ἀμαρτεῖν οἶόν τ' ἦν αὐτῶν· καλλίω δὲ, ἔφη, ἔμοιγε δοκεῖ καὶ τεθνηκότα εἶναι ταῦτα ἡ Σῶντα ἐκεῖνα τὰ περιῳκοδομημένα. ἀλλ' ἀρα ἀν, ἔφη, ἀφεῖεν καὶ ὑμᾶς οἱ πατέρες ἐπὶ θύραν; Καὶ ῥᾳδίως γ' ἀν, ἔφασαν, εἰ 'Αστυάγης κελεύοι. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, XII. Τίς οὖν ἀν ἡμῖν 'Αστυάγει μνησθείη; Τίς γὰρ ἀν, ἔφασαν, σοῦ γε ἵκανώτερος πεῖσαι; 'Αλλὰ μὰ τὸν Δια, ἔφη, ἐγὼ μὲν οὐκ οἴδ' ὅστις ἀνθρωπος γεγένημαι· οὐδὲ γὰρ οἵος τ' εἰμὶ λέγειν ἔγωγε οὐδ' ἀναβλέπειν πρὸς τὸν πάππον ἐκ τοῦ ἴσου ἔτι δύναμαι. ἦν δὲ τοσοῦτον ἐπιδιδῶ, δέδοικα, ἔφη, μὴ παντάπασι βλάξ τις καὶ ἡλίθιος γένωμαι· παιδάριον δὲ ὃν δεινότατος λαλεῖν ἐδόκουν εἶναι. καὶ οἱ παῖδες εἶπον, Πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα, εἰ μηδὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἀν τι δέῃ δυνήσει πράττειν, ἀλλ' ἄλλου τινὸς τὸ ἐπὶ σὲ ἀνάγκη ἔσται δεῖσθαι ἡμᾶς. XIII. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος ἐδίχθη, καὶ σιγῇ ἀπελθὼν διακελευσάμενος ἔαυτῷ τολμᾶν εἰσῆλθεν, ἐπιβούλεύσας ὅπως ἀν ἀλυπότατα εἴποι πρὸς τὸν πάππον καὶ διαπράξειεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ὃν ἐδέοντο. ἥρξατο οὖν ὥδε·

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὡς πάππε, ἦν τις ἀποδρῆτῶν σε καὶ λάβης αὐτὸν, τί αὐτῷ χρήσῃ; Τί ἄλλο, ἔφη, ἢ δῆσας ἐργάζεσθαι ἀναγκάσω; "Ἡν δὲ αὐτόματος πάλιν ἔλθῃ, πῶς ποιήσεις; Τί δὲ, ἔφη, εἰ μὴ μαστιγώσας γε, ἵνα μὴ αὐθις τοῦτο ποιῇ, ἐξ ἀρχῆς χρήσομαι; "Ωρα ἀν, ἔφη ὁ Κῦρος, σοὶ παρασκευάζεσθαι εἴη ὅτῳ μαστιγώσειε με· ὡς βούλευομαι γε πῶς σε ἀποδρῶ λαβῶν τοὺς ἡλικιώτας ἐπὶ θύραν. καὶ ὁ 'Αστυάγης, Καλῶς, ἔφη, ἐποίησας προειπών· ἔνδοθεν γὰρ ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι. χάριεν γὰρ, ἔφη, εἰ ἔνεκα κρεαδίων τῇ θυγατρὶ τὸν παῖδα ἀποβουκολήσαιμι.⁴⁰ XIV. ἀκούσας

39. ψωραλέα] I. e. " Feræ strigosæ, macilentaæ, tenues ; et ut ad μικρὰ referuntur μεγάλα, ita ψωραλέοις opp. λιπαρὰ, obesæ." Fischer.

40. ἀποβουκολήσαιμι] Fischer considers the primary meaning to be, to drive a cow from the herd, to cause to wander from the herd : as Etym. M. v. Παφίη, Ἀπεβουκολήθης ποίμνης, aberrasti aut seductus es a grege. 2. To drive any one away from oneself, and from his accustomed society, to

bid him to depart, and not to suffer him to remain where he is and ought to be, to send him off to the mountains or the plains that he may wander over them. Wyttenb. 380. thus explains the passage, " Si filiæ meæ filium, ut malus bubulcus, perderem,— a grege seducens perderem," and gives the following quotations : Themist. Or. 23. p. 293. Ἀπεβουκόλησα δὲ ἔνα τῶν νέων χρηστόν τε ἄγαν καὶ τεθραμμένον ἐν οἰκουρίᾳ, Cyrill. Alex. c. Jul. 4. p.

ταῦτα ὁ Κῦρος ἐπείθετο μὲν καὶ ἔμενεν, ἀνιαρὸς δὲ καὶ σκυθρωπὸς ὥν σιωπῆ διῆγεν. ὁ μέγιτος Ἀστυάγης ἐπεὶ ἔγνω αὐτὸν λυπούμενον ἴσχυρῶς, βουλόμενος αὐτῷ χαρίζεσθαι ἐξάγει ἐπὶ θήραν, καὶ πεζοὺς πολλοὺς καὶ ἵππεας συναλίσας καὶ τοὺς παῖδας καὶ συνελάσας εἰς τὰ ἵππάσιμα χωρία⁴¹ τὰ θηρία ἐποίησε μεγάλην θήραν. καὶ βασιλικῶς δὲ παρὼν αὐτὸς ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθείη θηρῶν. ὁ δὲ Κῦρος οὐκ εἴα κωλύειν, ἀλλ' εἰ βούλει, ἔφη, ὃ πάπιε, ἡδέως με θηρᾶν, ἄφες τοὺς κατ' ἐμὲ πάντας διώκειν καὶ διαγωνίζεσθαι ὅπως ἔκαστος κράτιστα δύναιτο. XV. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἀστυάγης ἀφίστι, καὶ στὰς ἐθεᾶτο ἀμιλλωμένους ἐπὶ τὰ θηρία καὶ φιλονεικοῦντας καὶ διώκοντας καὶ ἀκοντίζοντας. καὶ Κύρως ἦδετο οὐ δυναμένῳ σιγῇ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναιῷ ἀνακλάσοντι ὅπότε πλησιάζοι θηρίψ καὶ παρακαλοῦντι ὀνομαστὶ ἔκαστον. καὶ τοῦ μὲν καταγελῶντα αὐτὸν ὄρῶν εὐφραίνετο, τὸν δέ τινα καὶ ἐπαινοῦντα αὐτὸν ἥσθάνετο οὐδ' ὅπωστιοῦ φθονερῶς. τέλος δ' οὖν πολλὰ θηρία ἔχων ὁ Ἀστυάγης ἀπήγει. καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἥσθη τῇ τότε θηρᾳ ὥστε ἀεὶ ὅπότε οἶόν τε εἴη συνεξήει τῷ Κύρῳ καὶ ἄλλους τε πολλοὺς παρελάμβανε καὶ τοὺς παῖδας Κύρου ἔνεκα. τὸν μὲν οὖν πλεῖστον χρόγονον οὕτω διῆγεν ὁ Κῦρος, πᾶσιν ἡδονῆς μὲν καὶ ἀγαθοῦ τινὶσ συναίτιος ὥν, κακοῦ δὲ οὐδενός.

XVI. Ἐμφὶ δὲ τὰ πέντε ἡ ἔκκαιδεκα ἔτη γενομένου αὐτοῦ ὁ νίδος τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως⁴² γαμεῖν μέλλων ἐπεθύμησεν αὐτὸς θηρᾶ-

122. Τῆς ἀρετῆς αὐτοὺς ἀποβουκολήσαντες, Jo. Damasc. in Excerpt. Peiresc. 850. et ap. Suid. v. Θεοδόσιος, Βασιλεὺς Ῥωμαίων δικρός, p. 175. Οἱ εὐνοῦχοι παρεσκενασαν ἀποβουκολοῦντες τὸν Θεοδόσιον, ὥσπερ τοὺς παῖδας ἀθύρμασιν, Basil. M. 13. p. 484. Λανθάνει ἡμᾶς ἀποβουκολῶν τῆς ζωῆς. “Cyrus volebat, relicta aula avi, se conferre in montes et campos cum æqualibus, ut feras venaretur: avus eum monet, ne id faciat, quod turpe foret et indecorum, si ipse vellet, ferrarum causa, filiæ, (nam τῇ θυγατρὶ est dat. ignominiæ et contumeliam,) filium, aula relicta, versari sinere in montibus et campis.” Fischer.

41. τὰ ἵππάσιμα χωρία] “I. e. “Loca equitabilia, ut Curt. 4, 9, 10. equitabilis planities dixit, ubi Interpr. hoc vocabulum recte defendant contra

N. Heinsium, qui jubebat reponi, equiti habilis, et Loccenius bene animadvertis illud expressum esse e Graeco ἵππάσιμος.” Fischer.

42. ὁ νίδος τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως] “Nabuchodonosor, the son of Nabolassar, whose empire, besides Assyria and Babylonia, included Chaldaea, Arabia, Syria, and Palestine; for on the death of Sardanapalus, the king of Assyria, three other kingdoms were formed out of his dominions; the Babylonian, Assyrian, and Median. Astyages then ruled over Media; but Asaraddon, the king of Assyria, united the other two kingdoms, and Nabuchodonosor reigned the fourth king from him, whose father had destroyed Nineveh, assisted by Astyages, who had betrothed his daughter Amyitis to Nabuchodonosor. He is

σαι εἰς τοῦτον τὸν χρόνον. ἀκούων οὖν ἐν τοῖς μεθορίοις τοῖς τε αὐτῶν καὶ τοῖς Μήδων πολλὰ θηρία εἶναι ἀθήρευτα διὰ τὸν πόλεμον, ἐνταῦθα ἐπεθύμησεν ἔξελθεῖν, ὅπως οὖν ἀσφαλῶς θηρφῆ, ἵππεας τε προσέλαβε πολλοὺς καὶ πελταστὰς, οἵτινες ἔμελλον αὐτῷ ἐκ τῶν λασίων τὰ θηρία ἔξελῆν εἰς τὰ ἑργάσιμά τε καὶ εὐήλata. ἀφικόμενος δὲ ὅπου ἦν αὐτοῖς τὰ φρούρια καὶ ἡ φυλακὴ, ἐνταῦθα ἐδειπνοποιεῖτο ὡς πρωὶ τῇ ὑστεραίᾳ θηράσων. XVII. ἥδη δὲ ἐσπέρας γενομένης ἡ διαδοχὴ τῇ πρόσθεν φυλακῇ ἔρχεται ἐκ πόλεως καὶ ἵππεῖς καὶ πεζοῖς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ πολλὴ στρατιὰ παρεῖναι· δύο γὰρ ὄμοιοι ἦσαν φυλακαὶ, καὶ πολλούς [τε] αὐτὸς ἤκει ἔχων ἵππεας καὶ πεζούς. ἔβούλεύσατο οὖν κράτιστον εἶναι λεηλατῆσαι ἐκ τῆς Μηδικῆς, καὶ λαμπρότερόν τε ἄν φανηγαι τὸ ἔργον τῆς θῆρας καὶ ἵερείων⁴³ ἄν πολλὴν ἀφθονίαν ἐνόμιζε γενέσθαι. οὕτω δὴ πρωὶ ἀναστὰς ἥγε τὸ στράτευμα, καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς κατέλιπεν ἀθρόους ἐν τοῖς μεθορίοις, αὐτὸς δὲ τοῖς ἵπποις προσελάσας πρὸς τὰ τῶν Μήδων φρούρια, τοὺς μὲν βελτίστους καὶ πλείστους ἔχων μεθ' ἐαυτοῦ ἐνταῦθι κατέμεινεν, ὡς μὴ βοηθοῖεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων ἐπὶ τοὺς καταθέοντας, τοὺς δ' ἐπιτηδείους ἀφῆκε κατὰ φυλὰς ἄλλους ἄλλοσε καταθεῖν, καὶ ἐκέλευε περιβαλομένους⁴⁴ ὅτῳ τις ἐπιτυγχάνοι ἐλαύνειν πρὸς ἐαυτόν. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραττον.

therefore called by Xen. δ 'Ασσυρίων βασιλεὺς, as by Jo. Malela Chronogr. 190. but by Dan. 1, 1. βασιλεὺς Βασυλῶν. The son of Nabuchodonosor was Evilmerodach, who succeeded his father. See Prideaux's Hist. of the O. and N. T. p. 109." Fischer.

43. ἵερείων] Casaub. Anim. in Athen. p. 35. remarks that the Greek writers apply the word *ἱερεῖα*, not only to victims, 'quæ vere ἱερέονται,' but to all animals slaughtered for human food. The ancients killed no animal for their own use without offering some part of it in sacrifice to a god; and hence they employed the word *ἱερεῖον* to signify any animal whatever, which was used for human food. Xen. K. A. 4, 4, 5. Ἐνταῦθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια δσα ἔστιν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνον, &c. : 5, 7, 8. "Οθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν ἥμιν καὶ ἄλλα, δον εἶχον. Polyb. 2, 15. p. 103. Πλείστων γὰρ ὕικῶν ἱερεῖων κοπτομένων ἐν Ἰταλίᾳ διά τε τὰς εἰς τοὺς ιδίους βίους,

καὶ τὰς εἰς τὰ στρατόπεδα παραθέσεις. Galen. π. κρασ. 2, 2. Καὶ εἴ νέον ἱερεῖον εἴτ' ἐσθίειν ἔθελοις, εἴτε κ.τ. λ. —Ἐμπαλιν δὲ τοῖς γέοις ἱερεῖοις τὰ γεγγηρακτά κ. τ. λ. " Ita commode satis vox ea hic accipi potest; ubi de illo loquitur Xen., qui ad prædam agendum omni studio incubuit, ut quam lautissimo regioque plane apparatu nuptias celebraret." Hutch. Etym. M.: 'Ιερεῖον τὸ πρόβατον. Phav. 'Ιερεῖειν' οὐ μόνον τὸ θύειν, ἀλλὰ καὶ ἄπλως σφάξειν. See Sturz. Lex. Xen. and Fischer, who advocates the same interpretation of this passage, and cites Clark ad Hom. Il. X. 159.; Eustath. 1264. 1434.

44. περιβαλομένους] Phot. Lex. προσλαμβανομένους. " Ut corriperent quidquid nancisci possent, et ad se redigerent." Fischer. " Περιβάλλεσθαι, proprie, se circumdare alicui rei, hic significat sibi sumere, auferre aliquid." Poppo.

XVIII. Σημανθέντων δὲ τῷ Ἀστυάγει ὅτι πολέμοι εἰσιν ἐν τῷ χώρᾳ, ἔξεβοήθει καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ ὄρια σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ ὁ νιὸς αὐτοῦ ὡσαιύτως σὺν τοῖς παρατυχοῦσιν ἵππόταις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἑσήμαινε πᾶσιν ἐκβοηθεῖν. ὡς δὲ εἶδον πολλοὺς ἀνθρώπους τῶν Ἀσσυρίων συντεταγμένους καὶ τοὺς ἵππέας ἡσυχίαν ἔχοντας, ἐστησαν καὶ οἱ Μῆδοι. ὁ δὲ Κῦρος ὥρῶν ἐκβοηθοῦντας καὶ τοὺς ἄλλους πασσυδὶ, ἐκβοηθεῖ καὶ αὐτὸς πρῶτον τότε ὅπλα ἐνδὺς, οὕποτε οἰόμενος· οὕτως ἐπειθύμει αὐτοῖς ἔξοπλίσασθαι· μάλα δὲ καλὰ ἦν καὶ ἀρμόζοντα αὐτῷ ἂν ὁ πάππος περὶ τὸ σῶμα ἐπεποίητο. οὕτω δὴ ἐξοπλισάμενος προσήλασε τῷ ἵππῳ. καὶ ὁ Ἀστυάγης ἐθαύμασε μὲν τίνος κελεύσαντος ἥκοι, ὅμως δ' εἶπεν αὐτῷ μένειν παρ' ἑαυτόν.

XIX. ὁ δὲ Κῦρος ὡς εἶδε πολλοὺς ἵππέας ἀντίους, ἥρετο, Ἡ οὗτοι, ἔφη, ὦ πάππε, πολέμοι εἰσιν, οἱ ἐφεστήκασι τοῖς ἵπποις ἥρέμα; Πολέμοι μέντοι, ἔφη. Ἡ καὶ ἐκεῖνοι, ἔφη, οἱ ἐλαύνοντες; Κάκεῖνοι μέντοι. Νὴ τὸν Δί', ἔφη, ὦ πάππε, ἀλλ' οὖν πονηροί γε φασόμενοι καὶ ἐπὶ πονηρῶν ἵππαρίων ἄγοντις ἡμῶν τὰ χρήματα· οὐκοῦν χρὴ ἐλαύνειν τινὰς ἡμῶν ἐπ' αὐτούς. Ἄλλ' οὐχ ὥρēς, ἔφη, ὦ παῖ, οὔσον τὸ στῆφος τῶν ἵππέων ἐστήκε συντεταγμένον; οἱ, ἦν ἐπ' ἐκείνους ἡμεῖς ἐλαύνωμεν, ὑποτεμοῦνται ἡμᾶς πάλιν ἐκεῖνοι· ἡμῖν δὲ οὐπω ἡ ἴσχὺς πάρεστιν. Ἄλλ' ἦν σὺ μένης, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἀναλαμβάνῃς τοὺς προσβοηθοῦντας, φοβήσονται οὗτοι καὶ οὐ κινήσονται, οἱ δ' ἄγοντες εὐθὺς ἀφήσουσι τὴν λείαν, ἐπειδὰν ἴδωσί τινας ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνοντας.

XX. Ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξε τι λέγειν τῷ Ἀστυάγει. καὶ ἄμα θαυμάζων ὡς καὶ ἐφρόνει καὶ ἐγρηγόρει, κελεύει τὸν νιὸν λαβόντα τάξιν ἵππέων ἐλαύνειν ἐπὶ τοὺς ἄγοντας τὴν λείαν. ἔγὼ δὲ, ἔφη, ἐπὶ τυύσδε, ἦν ἐπὶ σὲ κινῶνται, ἐλῶ, ὅστε ἀγαγκασθῆναι ἡμῖν προσέχειν τὸν νοῦν. οὕτω δὴ ὁ Κυαξάρης λαβὼν τῶν ἐρόωμένων ἵππων τέ καὶ ἀνδρῶν προσελαύνει. καὶ ὁ Κῦρος ὡς εἶδεν ὥρμαμένους, ἔξορμῷ καὶ αὐτὸς πρῶτος ἡγεῖτο ταχέως, καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι ἐφείπετο, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οὐκ ἀπελείποντο. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς πελάζοντας οἱ λεηλατοῦντες, εὐθὺς ἀφέντες τὰ χρήματα ἔφευγον.

XXI. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Κῦρον ὑπετέμνοντο καὶ οὓς μὲν κατελάμβανον εὐθὺς ἔπαιον, πρῶτος δὲ ὁ Κῦρος, ὅσοι δὲ παραλλάξαντες αὐτῶν ἔφθισαν,⁴⁵ κατόπιν τούτους ἐδίωκον, καὶ οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλὰ καὶ

45. παραλλάξαντες αὐτῶν ἔφθισαν] tervecti erant prius, quam Medi ad " Qui occuparant prætervehī, qui præ- ipsos venissent, qui elapsi ipsis

ἥρουν τινὰς αὐτῶν. ὅσπερ δὲ κύων γενναῖος ἄπρονοήτως φέρεται πρὸς κάπρον, οὕτω καὶ ὁ Κῦρος ἐφέρετο, μόνον ὥρῶν τὸ παίειν τὸν ἀλισκόμενον, ἀλλο δ' οὐδὲν προνοῶν. οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ἔώρων πονοῦντας τοὺς σφετέρους, προύκίνησαν τὸ στῖφος, ὡς παυσομένους τοῦ διωγμοῦ, ἐπεὶ σφᾶς ἴδοιεν προορμήσαντας. XXII. ὁ δὲ Κῦρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίεις, ἀλλ' ὑπὸ τῆς χαρμονῆς⁴⁶ ἀνακαλῶν τὸν θεῖον ἐδίωκε, καὶ ἵσχυρὰν τὴν φυγὴν τοῖς πολεμίοις ἵσχυρῶς κατέχων ἐποίει, καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι ἐφείπετο, ἵσως καὶ αἰσχυνόμενος τὸν πατέρα, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ εἴποντο, προθυμότεροι ὅντες ἐν τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ διώκειν καὶ οἱ μὴ πάνυ πρὸς τοὺς ἐναντίους ἀλκιμοὶ ὅντες. ὁ δὲ Ἀστυάγης ὡς ἔώρα τοὺς μὲν ἀπρονοήτως διώκοντας, τοὺς δὲ πολεμίους ἀθρόους τε καὶ τεταγμένους ὑπαντῶντας, δείσας περὶ τε τοῦ νιοῦ καὶ τοῦ Κύρου μὴ εἰς παρεσκευασμένους ἀτάκτως ἐμπεσόντες πάθοιέν τι, ἡγεῖτο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους. XXIII. οἱ δὲ αὖ πολέμιοι ὡς εἶδον τοὺς Μήδους προκινηθέντας, διατεινάμενοι οἱ μὲν τὰ παλτὰ οἱ δὲ τὰ τόξα εἰστήκεσαν, ὡς ἀν ἐπειδὴ εἰς τόξευμά γε ἀφίκοντο στησομένους, ὁσπερ τὰ πλεῖστα εἰώθεσαν ποιεῖν. μέχρι γὰρ τοσούτου, ὅπότε ἐγγύτατα γένοιντο, προσήλαυνον ἀλλήλοις, καὶ ἡκροβολίζοντο πολλάκις μέχρι ἐσπέρας. ἐπεὶ δὲ ἔώρων τοὺς μὲν σφετέρους φυγῇ εἰς ἑαυτοὺς φερομένους, τοὺς δ' ἀμφὶ τὸν Κῦρον ἐπ' αὐτοὺς ὁμοῦ φερομένους, τὸν δὲ Ἀστυάγην σὺν τοῖς ἵπποις ἐντὸς γιγνόμενον ἥδη τοξεύματος, ἐκκλίνουσι καὶ φεύγουσιν. οἱ δὲ ἄτε ὄμόθεν διώκοντες ἀνὰ κράτος ἥρουν πολλούς· καὶ τοὺς μὲν ἀλισκομένους ἔπαιον καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας, τοὺς δὲ πίπτοντας κατέκαινον· καὶ οὐ πρόσθεν ἔστησαν πρὶν ἡ πρὸς τοῖς πεζοῖς τῶν Ἀσσυρίων ἐγένοντο. ἐνταῦθα μέντοι δείσαντες μὴ καὶ ἐνέδρα τις μείζων ὑπείη, ἐπέσχον. XXIV. ἐκ τούτου δὴ ἀνῆγεν ὁ Ἀστυάγης, μάλα χαίρων καὶ τῇ ἵπποκρατίᾳ, καὶ τὸν Κῦρον οὐκ ἔχων ὅ, τι χρὴ λέγειν, αἴτιον μὲν ὅντα εἰδὼς τοῦ ἔργου, μαινόμενον⁴⁷ δὲ γιγνώσκων τῇ τόλμῃ. καὶ γὰρ τότε ἀπιόντων οἴκαδε μόνος τῶν ἄλλων

erant," Fischer. "Παραλλάσσειν Sturz. male explicat cursum declinare, cum etiam hic significet prætervehi," Poppo.

46. χαρμονῆς] Fischer considers this to be a poetic word. It is classed by J. Poll. 3, 97. among words indicative of joy. Hesych. and Phav. Χαρμονή χαρά. Hence in Xen. Hier. 1, 25. for μετὰ χαρᾶς, Fischer from Stobaeus would restore μετὰ χαρμονῆς.

Xen. Cyrop.

47. μαινόμενον τῇ τόλμῃ] I. e. "Nimis audacem, justo audaciorem, ut Cic. Cat. 2, 1. furentem audacia. Apud Hom. Il. E. 185. μαίνεσθαι legitur de eo qui nimia pugnandi cupiditate flagrat: adde Il. Θ. 355. Et verbum μαίνεσθαι ab omnibus scriptt., natura verbi ipsa invitante, pr. de iis, qui studio alicuius rei nimio capti tenentur; v. Thom. M. h. v." Fischer.

C

ἐκεῖνος οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν πεπτωκότας περιελαύγων ἔθεῖτο, καὶ μόλις αὐτὸν ἀφελκύσαντες οἱ ἐπὶ τοῦτο ταχθέγτες προσήγαγον τῷ Ἀστυάγει, μάλα ἐπίπροσθεν ποιούμενον τὸν προσάγοντας, ὅτε ἔώρα τὸ πρόσωπον τοῦ πάππου ἡγριωμένον ἐπὶ τῇ θέᾳ τῇ αὐτοῦ.

XXV. Ἐγ μὲν δὴ Μῆδοις ταῦτα ἐγεγένητο, καὶ οἵ τε ἄλλοι πάντες τὸν Κῦρον διὰ στόματος εἶχον καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν ώδαῖς, ὅ τε Ἀστυάγης καὶ πρόσθεν τιμῶν αὐτὸν τότε ὑπερεξεπέπληκτο ἐπ' αὐτῷ. Καμβύσης δὲ ὁ τοῦ Κύρου πατὴρ ἦδετο μὲν πυνθανόμενος ταῦτα, ἐπεὶ δ' ἥκουσεν ἀνδρὸς ἥδη ἔργα διαχειριζόμενον τὸν Κῦρον, ἀπεκάλει δὴ, ὅπως τὰ ἐν Πέρσαις ἐπιχώρια ἐπιτελοίη. καὶ ὁ Κῦρος δὲ ἐνταῦθα λέγεται εἰπεῖν ὅτι ἀπιέναι βούλοιτο, μὴ ὁ πατὴρ τι ἄχθοιτο καὶ ἡ πόλις μέρμοιτο. καὶ τῷ Ἀστυάγει δὲ ἐδόκει ἀναγκαῖον εἶναι ἀποπέμπειν αὐτόν. ἔνθα δὴ ἵππους τε αὐτῷ δοὺς οὖς αὐτὸς ἐπεθύμει λαβεῖν καὶ ἄλλα συσκευάσας πολλὰ ἔπειρπε καὶ διὰ τὸ φιλεῖν αὐτὸν καὶ ἄμα ἐλπίδας ἔχων μεγάλας ἐν αὐτῷ ἄνδρα ἔσεσθαι ἰκανὸν καὶ φίλους ὡφελεῖν καὶ ἔχθροὺς ἀνιᾶν. ἀπιόντα δὲ τὸν Κῦρον προῦπεμπον⁴⁸ ἄπαντες καὶ παῖδες καὶ ἥλικες καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐφ' ἵππων καὶ Ἀστυάγης αὐτὸς, καὶ οὐδένα ἔφασαν δοντιν' οὐδὲ δακρύοντ' ἀποστρέφεσθαι. XXVI. καὶ Κῦρον δὲ αὐτὸν λέγεται σὺν πολλοῖς δακρύοις ἀποχωρῆσαι. πολλὰ δὲ δῶρα διαδοῦνται φασιν αὐτὸν τοῖς ἱλικιώταις ὥν Ἀστυάγης αὐτῷ ἐδεδώκει, τέλος δὲ καὶ ἦν εἶχε στολὴν τὴν Μηδικὴν ἐκδύντα δοῦναι τινι, δηλῶν ὅτι τοῦτον μάλιστα ἡσπάζετο. τοὺς μέντοι λαβόντας καὶ δεξιμένους τὰ δῶρα λέγεται Ἀστυάγει ἀπενεγκεῖν, Ἀστυάγην δὲ δεξάμενον Κύρῳ ἀποπέμψαι, τὸν δὲ πάλιν τε ἀποπέμψαι εἰς Μῆδους καὶ εἰπεῖν, Εἰ βούλει, ὡς πάππε, ἐμὲ καὶ αὗθις ιέναι ὡς σὲ μὴ αἰσχυνόμενον, ἕα ἔχειν εἴ τῷ τι ἔγω δέδωκα· Ἀστυάγην δὲ ταῦτα ἀκούσαστα ποιῆσαι ὡσπερ Κῦρος ἐπέστειλεν.

XXVII. Εἰ δὲ δεῖ καὶ παιδικοῦ λόγου ἐπιμνησθῆναι, λέγεται, ὅτε Κῦρος ἀπῆι καὶ ἀπηλλάττοντο ἀπ' ἀλλήλων, τοὺς συγγενεῖς⁴⁹

48. προῦπεμπον] *Пропрепемпевн*, as the Lat. *prosequi*, to attend or accompany as a mark of respect. The word is so used in Theophr. Char. 5, 1. 7, 3. Acts 20, 38. So Xen. Cyrop. 6, 1. συμπροπέμπειν. "Prosequi aliquem domum, Liv. 2, 31. to go with, to accompany or attend out of respect, Mart. 11, 25. exsequias vel funus alius, Ov. T. 1, 7, 14. Plin. 7, 32.

mater exsequias illius funeris prosecuta." Dr. Adams's Latin Dictionary. See Barker's edition of Cicero's Cat. Oratt. p. 25.

49. τοὺς συγγενεῖς] A title of honor assigned to many by the king. "H. l. ut 8, 3, 13. voc. honoris, Ammon. et Phav. v. Ἀγχιστεῖς. Scl. a regibus Persarum συγγενεῖς, cognati, (Curt. 3, 3, 14. Justin. 10, 3,

φιλοῦντας τῷ στόματι ἀποπέμπεσθαι αὐτὸν νόμῳ Περσικῷ· καὶ γάρ τον ἔτι τοῦτο ποιοῦσι Πέρσαι· ἄνδρα δέ τινα τῶν Μῆδων μάλα καλὸν κάγαθὸν ὅντα ἐκπεπλῆχθαι πολύν τινα χρόνον ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ Κύρου, ἡνίκα δὲ ἔώρα τοὺς συγγενεῖς φιλοῦντας αὐτὸν, ὑπολειφθῆναι· ἐπεὶ δὲ οἱ ἄλλοι ἀπῆλθον, προσελθεῖν τῷ Κύρῳ καὶ εἰπεῖν, Ἐμὲ μόνον οὐ γιγνώσκεις, ὦ Κῦρε, τῶν συγγενῶν; τῷ δὲ εἰπεῖν τὸν Κῦρον, Ἡ καὶ σὺ συγγενὴς εἶ; Μάλιστα, φάναι. Ταῦτ' ἄρα, εἰπεῖν τὸν Κῦρον, καὶ ἐνεώρας μοι· πολλάκις γάρ σε δοκῶ γιγνώσκειν τοῦτο ποιοῦντα. Προσελθεῖν γάρ σοι ἀεὶ βούλομενος, ἔφη, ταὶ μὰ τοὺς θεοὺς ἥσχυνόμην. Ἄλλ' οὐκ ἔδει, φάναι τὸν Κῦρον, συγγενὴ γε ὅντα· ἂμα δὲ προσελθόντα φιλῆσαι αὐτὸν. XXVIII. καὶ τὸν Μῆδον φιληθέντα ἐρέσθαι, Ἡ καὶ ἐν Πέρσαις νόμος ἐστὶν οὗτος συγγενεῖς φιλεῖν; Μάλιστα, φάναι, ὅταν γε ἵδωσιν ἀλλήλους διὰ χρόνου ἡ ἀπίστοι ποι ἀπ' ἀλλήλων. Ορα ἀν εἴη, ἔφη ὁ Μῆδος, μάλα πάλιν σε φιλεῖν ἐμέ· ἀπέρχομαι γάρ, ὡς ὄρφς, ἥδη. οὕτω καὶ τὸν Κῦρον πάλιν φιλήσαντα ἀποπέμπειν καὶ ἀπιέναι. καὶ ὅδον τε οὕτω πολλὴν διηνύσθαι αὐτοῖς καὶ τὸν Μῆδον ἥκειν πάλιν ἰδροῦντε τῷ ἵππῳ· καὶ τὸν Κῦρον ἴδοντα Ἄλλ' ἦ, φάναι, ἐπελάθου τι ὃν ἐβούλου εἰπεῖν; Μὰ Δία, φάναι, ἄλλ' ἥκω διὰ χρόνου. καὶ τὸν Κῦρον εἰπεῖν, Νὴ Δί, ὦ σύγγενες, δι' ὀλίγου γε. Ποίου ὀλίγου; εἰπεῖν τὸν Μῆδον. οὐκ οἰσθα, φάναι, ὦ Κῦρε, ὅτι καὶ ὅσον σκαρδαμύττω χρόνον, πάννυ πολύς μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐχ ὄρφ σε τότε τοιοῦτον ὅντα; ἐνταῦθα δὴ τὸν Κῦρον γελάσαι τε ἐκ τῶν ἐμπροσθεν δακρύων καὶ εἰπεῖν αὐτῷ θαρρεῖν ἀπιόντι, ὅτι παρέσται αὐτοῖς ὀλίγυσ χρόνον, ὥστε ὄρφν ἐξέσται καν βούληται ἀσκαρδαμυκτί.⁵⁰

7.) dicti sunt amici eorum et familiares intimi, qui ut aliis honoribus et commodis præcipuis gaudebant, ita etiam jure osculandi regis, jure gerendi diademata, 8, 3, 13. Brisson. 1, 207. Xen. igitur Medos illos, quibuscum contraxerat in Media amicitiam et familiaritatem intimam, mores Persarum secutus, vocat συγγενεῖς omninoque familiares alicujus intimos, 6, 1, 9." Fischer. See Joseph. A. J. 11, 3. Arrian, Anab. 7. thus writes about Alexander: Καὶ δύσους (τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους sc.) συγγενεῖς ἀπέ-

φηνε, τούτοις γε νόμιμον ἐποίησε φί. λεῖν αὐτὸν μόνοις.

50. ἀσκαρδαμυκτί] J. Poll. 2, 67. notices this word as Xenophontean. Bekk. Anecd. 1, 452. Ἀσκαρδαμυκτὶ δρᾶν· μὴ καταμύοντα. Ἀριστοφάνης· βλέψον εἰς ἐμὲ Ἀσκαρδαμυκτὶ. "Oculis inconvenientibus, i. oculis apertis et defixis et rectis: v. Bentl. ad Horat. Od. 1, 3, 18. et Suid. h. v., qui illud interpr. χωρὶς τοῦ μύειν, et omnino Schol. Aristoph. Eq. p. 205. Bas." Fischer.

CAP. V.

I. Ό μὲν δὴ Κῦρος οὗτος ἀπελθὼν ἐν Πέρσαις ἐνιαυτὸν λέγεται ἐν τοῖς παισὶν ἔτι γενέσθαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ παῖδες ἔσκωπτον αὐτὸν ὡς ἡδυπαθεῖν ἐν Μήδοις μεμαθηκὼς ἥκοι· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐσθίοντα αὐτὸν ἑώρων ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ἡδέως καὶ πίνοντα, καὶ εἴ ποτ' ἐν ἑορτῇ εὐνωχίᾳ γένιοι, ἐπιδιδόντα μᾶλλον αὐτὸν τοῦ ἑαυτοῦ μέρους ἥσθάνοντο ἢ προσδεόμενον, καὶ πρὸς τούτοις δὲ τάλλα κρατιστεύοντα αὐτὸν ἑώρων ἑαυτῶν, ἐνταῦθα δὴ πάλιν ὑπέπτησσον αὐτῷ οἱ ἥλικες. ἐπεὶ δὲ διελθὼν τὴν παιδείαν ταῦτην ἥδη εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἐφῆβους, ἐν τούτοις αὖτις ἐδόκει κρατιστεύειν καὶ μελετῶν ἄν χρῆν καὶ καρτερῶν καὶ αἰδούμενος τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πειθόμενος τοῖς ἅρχουσι.

II. Προιόντος δὲ τοῦ χρόνου ὁ μὲν Ἀστυάγης ἐν τοῖς Μήδοις ἀποθνήσκει, ὁ δὲ Κυαξάρης ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς, τῆς δὲ Κύρου μητρὸς ἀδελφὸς, τὴν βασιλείαν ἔσχε τῶν Μήδων. ὁ δὲ τῶν Ἀσσυρίων⁵¹ βασιλεὺς καταστρεψάμενος μὲν πάντας Σύρους,⁵² φῦλον οὐ μικρὸν, ὑπήκοον δὲ πεποιημένος τὸν Ἀραβίων βασιλέα, ὑπηκόον δὲ ἔχων ἥδη καὶ Υρκανίους, πολιορκῶν δὲ καὶ Βακτρίους, ἐνόμιζεν, εἰ τοὺς Μήδους ἀσθενεῖς ποιήσειε, πάντων γε ἀν τῶν πέριξ ῥαδίως ἀρξειν· ισχυρότατον γάρ τῶν ἔγγὺς φύλων τοῦτο ἐδόκει εἶναι.

III. οὕτω δὴ διαπέμπει πρὸς τε τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν πάντας καὶ πρὸς Κροῖσον τὸν Λυδῶν βασιλέα καὶ πρὸς τὸν Καππαδοκῶν καὶ πρὸς Φρύγας ἀμφοτέρους καὶ πρὸς Παφλαγόνας καὶ Ἰνδοὺς καὶ πρὸς Κāρας καὶ Κίλικας, τὰ μὲν διαβάλλων τοὺς Μήδους καὶ Πέρσας, λέγων ὡς μεγάλα τε εἴη ταῦτα ἔθνη καὶ ισχυρὰ καὶ συνεστηκότα εἰς τὸ αὐτὸν καὶ ἐπιγαμίας ἀλλήλοις πεποιημένοι εἰσεν, καὶ κινδυνεύστοιεν,

51. τῶν Ἀσσυρίων] “Xen. throughout this work, (see 2, 1, 5. &c.) speaks of the Assyrians, as if they then ruled over interior Asia, whereas the other writers inform us that these Assyrians were then under the Babylonian dominion.” Poppe.

52. πάντας Σύρους] “Syria terminabatur Cilicia et Amano, Euphrate, Arabia, et Aegypto, atque adeo completebatur Commagenen, Seleucida,

Cœlen Syriam, Phœnicem, Judæam, v. Cellar. 2, 337. Ex quo intelligitur cur Xen. scripsit πάντας Σύρους, qui populi omnes cum fuerint partes unius civitatis, idcirco addit φῦλον οὐ μικρὸν, i. civitas, gens numerosissima; adjectivis enim aientibus vel negantibus, particulam negantem habentibus comitem, significatur fere ingens rei contraria magnitudo: v. Gregor. p. 40. et ibi Kœn.” Fischer.

εἰ μή τις αὐτὸν φθάσας ἀσθενώσοι, ἐπὶ ἐν ἔκαστον τῶν ἐθνῶν ιόντες καταστρέψασθαι. οἱ μὲν δὴ καὶ τοῖς λόγοις τούτοις πειθόμενοι συμμαχίαν αὐτῷ ἐποιῶντο, οἱ δὲ καὶ δώροις καὶ χρήμασιν ἀναπειθόμενοι πολλὰ γὰρ καὶ τοιαῦτα ἦν αὐτῷ. IV. Κναξάρης δὲ ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς ἐπεὶ ἥσθιάνετο τὴν τ' ἐπιβυσυλὴν καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν συνισταμένων ἐφ' ἑαυτὸν, αὐτός τε εὐθέως ὅσα ἐδύνατο ἀντιπαρεσκευάζετο καὶ εἰς Πέρσας ἐπεμπε πρός τε τὸ κοινὸν καὶ πρὸς Καμβύσην τὸν τὴν ἀδελφὴν ἔχοντα καὶ βασιλεύοντα ἐν Πέρσαις. ἐπεμπε δὲ καὶ πρὸς Κύρον, δεόμενος αὐτοῦ πειρᾶσθαι ἄρχοντα ἐλθεῖν τῶν ἀνδρῶν, εἴ τινας πέμποι στρατιώτας τὸ Περσῶν κοινόν. ηδη γὰρ καὶ ὁ Κύρος διατετελεκὼς τὰ ἐν τοῖς ἐφῆβοις δέκα ἔτη ἐν τοῖς τελείοις ἀνδράσιν ἦν. V. οὕτω δὴ δεξαμένου τοῦ Κύρου οἱ βουλεύοντες γεραλτεροὶ αἱροῦνται αὐτὸν ἄρχοντα τῆς εἰς Μήδους στρατείας. ἔδοσαν δὲ αὐτῷ καὶ προσελέσθαι διακοσίους τῶν ὁμοτίμων,⁵³ τῶν δ' αὖ διακοσίων ἑκάστῳ τέτταρας ἔδωκαν προσελέσθαι καὶ τούτους ἐκ τῶν ὁμοτίμων γίγνονται δὴ οὗτοι χιλιοὶ τῶν δ' αὖ χιλίων τούτων ἑκάστῳ ἔταξαν ἐκ τοῦ δήμου τῶν Περσῶν δέκα μὲν πελταστὰς προσελέσθαι, δέκα δὲ σφειδονήτας, δέκα δὲ τοξότας· καὶ οὕτως ἐγένοντο μύριοι μὲν τοξόται, μύριοι δὲ πελτασταὶ, μύριοι δὲ σφειδονῆται χωρὶς δὲ τούτων οἱ χιλιοὶ ὑπῆρχον. τοσαύτη μὲν δὴ στρατὰ τῷ Κύρῳ ἐδόθη. VI. ἐπεὶ δὲ ἥρεθη τάχιστα, ἥρχετο πρῶτον ἀπὸ τῶν θεῶν. καλλιερησάμενος δὲ τότε προσηρεῖτο τοὺς διακοσίους. ἐπεὶ δὲ προσείλοντο καὶ οὗτοι δὴ τοὺς τέτταρας ἔκαστοι, συνέλεξεν αὐτὸν καὶ εἶπε τότε πρῶτον ἐν αὐτοῖς τάδε·

VII. "Ανδρες φίλοι, ἐγὼ προσειλόμην μὲν ὑμᾶς, οὐ νῦν πρῶτον δοκιμάσας, ἀλλ' ἐκ παίδων ὁρῶν ὑμᾶς ἡ μὲν καλὰ ἡ πόλις νομίζει, προθύμως ταῦτα ἐκπονοῦντας, ἡ δὲ αἰσχρὰ ἡγεῖται, παντελῶς τούτων ἀπεχομένους. ὃν δ' ἔνεκα αὐτός τε οὐκ ἄκων εἰς τόδε τὸ τέλος κατέστην καὶ ὑμᾶς παρεκάλεσα δηλῶσαι ὑμῖν βούλομαι. VIII. ἐγὼ γὰρ κατενόησα ὅτι οἱ πρόγονοι χείρους μὲν ἡμῶν οὐδὲν ἐγένοντο· ἀσκοῦντες γοῦν κάκεῖνοι διετέλεσαν ἀπερ ἔργα ἀρετῆς νομίζεται·

53. τῶν ὁμοτίμων] These were the Persian nobles, who attended at the gates of the palace to receive his commands; so called, because they were equal in honor and dignity. "Erant principes, primores civitatis Persarum, qui erant ad fines regiae praesto, si rex forte fieri aliquid vellet, ita dicti ab

æqualitate honoris et dignitatis, Brisson. 1, 20." Fischer. The idea of this order of men was suggested to Xen. by the δμοι among the Lacedæmonians: see Schneider ad Xen. Hellen. 3, 3, 5. and Manso's Sparta, 1, 1, 232.

ὅτι μέντοι προσεκτήσαντο τοιοῦτοι ὅντες ἡ τῷ τῶν Περσῶν κοινῷ ἀγαθὸν ἡ αὐτοῖς, τοῦτ' οὐκέτι δύναμαι ἰδεῖν. IX. καίτοι ἐγὼ οἶμαι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκεῖσθαι ὑπὲρ ἀνθρώπων ὡς μηδὲν πλεῖον ἔχωσιν οἱ ἐσθλοὶ⁵⁴ γενόμενοι τῶν πονηρῶν, ἀλλ' οἵ τε τῶν παραντίκα ἡδονῶν ἀπεχόμενοι οὐχ ἵνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι, τοῦτο πράττουσιν, ἀλλ' ὡς διὰ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφρανούμενοι οὕτω παρασκευάζονται, οἵ τε λέγειν προθυμούμενοι δεινοὶ γενέσθαι οὐχ ἵνα εὖ λέγοντες μηδέποτε παύσωνται, τοῦτο μελετῶσιν, ἀλλ' ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ πείθοντες ἀνθρώπους πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ διαπράξασθαι· οἵ τε αὖ τὰ πολεμικὰ ἀσκοῦντες οὐχ ὡς μαχόμενοι μηδέποτε παύσωνται, τοῦτ' ἐκπονοῦσιν, ἀλλὰ νομίζοντες καὶ οὗτοι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ γενόμενοι πολὺν μὲν ὄλβον,⁵⁵ πολλὴν δὲ εὐδαιμονίαν, μεγάλας δὲ τιμᾶς καὶ ἕαυτοῖς καὶ τῇ πόλει περιάφειν. X. εἴ δέ τινες ταῦτα ἐκπονήσαντες πρίν τινα καρπὸν ἀπ' αὐτῶν κομίσασθαι περιεῖδον αὐτοὺς γῆρᾳ ἀδυνάτους γενομένους, ὅμοιον ἔμοιγε δοκοῦσι πεπονθέναι οἷον εἴ τις γεωργὸς ἀγαθὸς προθυμηθεὶς γενέσθαι καὶ εὖ σπείρων καὶ εὖ φυτεύων, ὅπότε καρποῦσθαι ταῦτα δέοι, ἐψη τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν πάλιν καταρρέειν· καὶ εἴ τις γε ἀσκητὴς πολλὰ πονήσας καὶ ἀξιογενός γενόμενος ἀναγώνιστος διατελέσειν, οὐδ' ἀν οὗτος μοι δοκεῖ δικαίως ἀναίτιος εἶναι ἀφροσύνης. XI. ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ἄνδρες, μὴ πάθωμεν ταῦτα, ἀλλ' ἐπείπερ σύνισμεν ἡμῖν αὐτοῖς ἀπὸ παίδων ἀρξάμενοι ἀσκητὰὶ ὅντες τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἔργων, ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὓς ἐγὼ σαφῶς ἐπίσταμαι αὐτὸς ἰδὼν ἰδιώτας ὅντας ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεσθαι. οὐ γάρ τι πω οὗτοι ἱκανοί εἰσιν ἀγωνισταὶ, οἵ ἀν τοξεύωσι καὶ ἀκοντίζωσι καὶ ἵππεύωσιν ἐπιστημόρως, ἢν δέ

54. οἱ ἐσθλοὶ] For this poetic word, Stob. Alt. marg. Guelf. Junt. exhibit ἀγαθοί. But when the choice of a lection lies between a poetic and a prosaic term, we must decide in favor of the former as the genuine reading, and consider the latter as a mere gloss; on this principle of evidence, that grammarians do not explain a colloquial term by a poetic synonym, but they do illustrate the poetic word by the juxtaposition of a term in familiar use. Xen. has elsewhere, we may add, adopted poetic words.

55. ὄλβον, εὐδαιμονίαν] "Quia ὄλ-

bos distinguitur ab εὐδαιμονίᾳ, signif. opes, divitias, ut Eurip. Phœn. 571. Hesych. Suid. πλοῦτος: sed maxime illas, quæ sita sunt in agrorum multitudine et copia. Nam quia divites videntur esse beati, ὄλβος non minus quam ὄλβος poni etiam solet de felicitate: v. Phav. h. v. Imperatores, duces, milites, rebus bene gestis, augentur divitiis, eaque re felices et beati fiunt, etiam honoribus ornantur; civitates ipsæ augentur agris, pecunia, florent, et ab aliis civitatibus coluntur." Fischer.

πον πονησαι δέη, τούτῳ λείπωνται, ἀλλ' οὗτοι ιδιῶται εἰσι κατὰ τοὺς πόνους, οὐδέ γε οἵτινες ἀγρυπνησαι δέον ἡττῶνται τούτου, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ιδιῶται κατὰ τὸν ὑπνον, οὐδέ γε οἱ ταῦτα μὲν ἵκανοι, ἀπαίδευτοι δὲ ὡς χρῆ καὶ συμμάχοις καὶ πολεμίοις χρῆσθαι, ἀλλὰ καὶ οὗτοι δῆλον ὡς τῶν μεγίστων παίδευμάτων ἀπείρως ἔχονται. XII. ὑμεῖς δὲ νυκτὶ μὲν δήπου ὅσαπερ οἱ ἄλλοι ἡμέρᾳ δύναισθ' ἂν χρῆσθαι, πόνους δὲ⁵⁶ τοῦ Σῆν ἡδέως ἡγεμόνας νομίζετε, λιμῷ δὲ ὅσαπερ ὄψφι διαχρῆσθε, ὑδροποσίαν δὲ ῥάφον τῶν λεόντων φέρετε, κάλλιστον δὲ πάντων καὶ πολεμικώτατον κτῆμα εἰς τὰς ψυχὰς συγκεκύμισθε· ἐπαινούμενοι γὰρ μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀπασι χαίρετε. τοὺς δ' ἐπαινῶν ἐραστὰς ἀνάγκη κτᾶσθαι τὰ αἴτια καὶ διὰ τοῦτο πάντα μὲν πόνον πάντα δὲ κίνδυνον ἡδέως ὑποδύεσθαι. XIII. εἰ δὲ ταῦτα ἔγω λέγω περὶ ὑμῶν ἄλλῃ γιγνώσκων, ἐμαυτὸν ἐξαπατῶ· ὅτι γὰρ μὴ τοιοῦτον ἀποβίησεται παρ' ὑμῶν, εἰς ἐμὲ τὸ ἐλλεῖπον ἔξει. ἀλλὰ πιστεύω τοι τῇ πείρᾳ καὶ τῇ ὑμῶν εἰς ἐμὲ εὔνοίᾳ καὶ τῇ τῶν πολεμίων ἀνοίᾳ μὴ ψεύσειν με ταύτας τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ θαρροῦντες ὁρμώμεθα, ἐπειδὴ καὶ ἐκποδῶν ἡμῖν γέγενηται τὸ δόξαι τῶν ἀλλοτρίων ἀδίκως ἐφίεσθαι. νῦν γὰρ ἔρχονται μὲν οἱ πολέμιοι ἄρχοντες ἀδίκων χειρῶν, καλοῦσι δὲ ἡμᾶς ἐπικούρους οἱ φίλοι· τί οὖν ἔστιν ἢ τοῦ ἀλέξασθαι δικαιότερον ἢ τοῦ τοῖς φίλοις ἀρήγειν κάλλιον; ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκεῖνο οἴομαι ὑμᾶς θαρρεῖν,⁵⁷ τὸ μὴ παρημεληκότα με τὰ τῶν θεῶν τὴν ἔξοδον ποιεῖσθαι· πολλὰ γάρ μοι συνόντες ἐπίστασθε οὐ μόνον τὰ μεγάλα ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ πειρώμενον ἀεὶ ἀπὸ θεῶν ὁρμᾶσθαι. τέλος εἶπε, Τί δεῖ ἔτι λέγειν; ἀλλ' ὑμεῖς μὲν τοὺς ἄνδρας ἐλύμενοι καὶ ἀναλαβόντες καὶ τάλλα παρασκευασάμενοι ἵτε εἰς Μήδους· ἔγω δ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν πατέρα πρόειμι δὴ, δπως τὰ τῶν πολεμίων ὡς τάχιστα μαθῶν οἴλα ἔστι παρασκευάζωμαι ὅτι ἀν δέωμαι, δπως ὡς κάλλιστα σὺν θεῷ ἀγωνιζώμεθα. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐπραττον.

56. πόνους δὲ] Pseudo-Longin. 28. "Αὐτὴ τοῦ πονεῦν θέλετε, "Πόνον ἡγεμόνα τοῦ ξῆν ἡδέως ποιεῖσθε," εἰπὼν, καὶ τάλλα ὅμοιος ἐπεκτείνας, μεγάλην τινὰ ἔννοιαν τῷ ἐπαίνῳ προσπειριωρίσατο. Liv. 1, 5.: "Labor voluptasque, dissimillima natura, societate quadam inter se naturali sunt juncta."

57. ἐκεῖνο οἴομαι ὑμᾶς οὐχ ἡκιστα θαρρεῖν] So 1, 6, 19. Θαρρεῖ μέντοι,

ἔφη, τοῦτο, ὃ πᾶν. Bekk. Anecd. 1, 148: Θαρρῶ αἰτιατικῆ. Τρίτῳ Ὀλυμπίακῷ. Οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους, οὕθ' οὗτοι Φίλιππον. "Ο δὲ Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς Εἰρήνης πρὸς δοτικήν "Οστε μηδὲ τοῖς οἰκειοτάτοις θαρρεῖν πλησιαζόντας. See Matth. Gr. Gr. 555. Heindorf. ad Plat. Phædr. 228. But the accusative must be considered as depending on a prep. understood.

CAP. VI.

I. Κῦρος δὲ ἐλθὼν οἰκαδε καὶ προσευξάμενος Ἐστίᾳ⁵⁸ πατρῷα
καὶ Διὶ πατρῷψ⁵⁹ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ὡρμάτῳ ἐπὶ τὴν στρατείαν,
συμπροῦπεμπε δὲ αὐτὸν καὶ ὁ πατήρ. ἐπειδὴ δὲ ἔξω τῆς οἰκίας
ἔγενοιτο, λέγονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ αὐτῷ αἴσιοι γενέσθαι.
τούτων δὲ φανέρτων οὐδὲν ἄλλο ἔτι οἰωνιζόμενοι ἐπορεύοντο, ὡς
οὐδένα ἀν λήσοντα τὰ τοῦ μεγίστου θεοῦ σημεῖα.

II. Προϊόντι δὲ τῷ Κύρῳ ὁ πατήρ ἥρχετο λόγου τοιοῦδε. Ὡ
παῖ, ὅτι μὲν οἱ θεοί σε ἵλεψέ τε καὶ εὑμερεῖς πέμπουσι καὶ ἐν ιεροῖς
δῆλον καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις· γιγνώσκεις δὲ καὶ αὐτός. ἐγὼ γάρ
σε ταῦτα ἐπίτηδες ἐδιδαξάμην, ὅπως μὴ δι’ ἄλλων ἐρμητέων τὰς τῶν
θεῶν συμβουλίας συνείης, ἀλλὰ αὐτὸς καὶ ὁρῶν τὰ ὄρατὰ καὶ ἀκούων
τὰ ἀκουστὰ γιγνώσκοις καὶ μὴ ἐπὶ μάντεσιν εἴης, εἰ βούλοιντό σε
ἐξαπατᾶν ἔτερα λέγοντες παρὰ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαντόμενα,
μηδ’ αὖ, εἴ ποτε ἄρα ἀνεν μάντεως γέροιο, ἀποροῖς θείοις σημείοις
ὅτι χρῶν γε, ἀλλὰ γιγνώσκων διὰ τῆς μαντικῆς τὰ παρὰ τῶν θεῶν
συμβουλευόμενα, τούτοις πείθοιο. III. Καὶ μὲν δὴ, ὡς πάτερ, ἔφη
ὁ Κῦρος, ὡς ἀν ἵλεψ οἱ θεοὶ ὅντες ἡμῖν συμβουλεύειν θέλωσιν ὅσον
δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελῶ ἐπιμελούμενος. μέμνημαι γάρ,
ἔφη, ἀκούσας ποτέ σου ὅτι εἰκότως ἀν καὶ παρὰ θεῶν πρακτικώτερος
εἴη ὥσπερ καὶ παρὰ ἀνθρώπων ὅστις μὴ ὅποτε ἐν ἀπόροις εἴη, τότε
κολακεύοι, ἀλλ’ ὅτε ἄριστα πράττοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν με-
μνῆσθαι καὶ τῶν φίλων δ’ ἔφησθα χρῆναι ὥσαύτως οὕτως ἐπιμελεῖσθαι.
IV. Οὐκοῦν τῦν, ἔφη, ὡς παῖ, διά γε ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας ἥδιον
μὲν ἔρχῃ πρὸς τοὺς θεοὺς δεησόμενος, ἐλπίζεις δὲ μᾶλλον τεύξεσθαι
ῶν ἀν δέη, ὅτι συνειδέναι σαντῷ δοκεῖς οὐ πώποτ’ ἀμελήσας αὐτῶν;

58. [Ἐστίᾳ πατρῷα] It is manifest, as Schneider remarks, that Xen. here assimilates the Persian to the Grecian theology. But with propriety he has introduced Vesta the goddess of fire, because fire was worshipped by the Persians; the same goddess also represented the earth, which was also worshipped by the Persians: see Herod. 1, 131. Strabo 15. p. 732. Casaub. “H. l. arbitror intelligi

ignem, quia, ut 7, 5, 57. præponitur Jovi, sub cuius nomine cultum est apud Persas *cælum*; nam ignem omnium deorum primum precabantur, primo sacrificabant: v. Brisson. 2, 15.” Fischer.

59. Διὶ πατρῷψ] “Δια πατρῷον, qui alibi etiam Ζεὺς βασιλεὺς dicitur, Kleuker Zend-Avesta V. 2. p. 3. Append. p. 31. putat denotare deum Ormuzd.” Poppo.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὡς πάτερ, ὡς πρὸς φίλους ὄντας μοι τὸν θεοὺς οὐτῷ διάκειμαι. V. Τί γὰρ, ἔφη, ὡς παῖ, μέμνησαι ἐκεῖνα ἃ ποτε ἐδόκει ἡμῖν ὡς ἀπερ δεδώκασιν οἱ θεοὶ μαθόντας ἀνθρώπους βέλτιον πράττειν ἢ ἀνεπιστήμονας αὐτῶν ὄντας καὶ ἐργαζομένους μᾶλλον ἀνύτειν ἢ ἀργοῦντας καὶ ἐπιμελομένους ἀσφαλέστερον [ἄν] διάγειν ἢ ἀφυλακτοῦντας τούτων, παρέχοντας⁶⁰ οὖν τοιούτους ἑαυτοὺς οἶους δεῖ, οὐτῶς ἡμῖν ἐδόκει δεῖν καὶ αἰτεῖσθαι τάγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν; VI. Ναὶ μὰ Δία, ἔφη ὁ Κῦρος, μέμνημαι μέντοι τοιαῦτα ἀκούσας σου· καὶ γὰρ ἀνάγκη ἦν με πείθεσθαι τῷ λόγῳ· καὶ γὰρ οἴδα σε λέγοντα ἀεὶ ὡς οὐδὲ θέμις εἴη αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν οὔτε ἰππεύειν μὴ μαθόντας ἰππομαχοῦντας νικᾶν, οὔτε μὴ ἐπισταμένους τοξεύειν τοξεύοντας κρατεῖν τῶν ἐπισταμένων, οὔτε μὴ ἐπισταμένους κυβερνᾶν σώζειν εὑχεσθαι ναῦς κυβερνῶντας, οὐδὲ μὴ σπείροντάς γε σῖτον εὑχεσθαι καλὸν αὐτοῖς φύεσθαι, οὐδὲ μὴ φυλαττομένους γε ἐν πολέμῳ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι· παρὰ γὰρ τὸν τῶν θεῶν θεομοὺς πάντα τὰ τοιαῦτα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιστα εὐχορέντους ὄμοίως ἔφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν ἀτυχεῖν ὥσπερ καὶ παρὰ ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τὸν παράνομα δεομένους.

VII. Ἐκείνων δὲ, ὡς παῖ, ἐπελάθουν ἃ ποτε ἐγὼ καὶ σὺ ἐλογιζόμεθα ὡς ἱκανὸν εἶη καὶ καλὸν ἀνδρὶ ἔργον, εἴ τις δύναιτο ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἄν αὐτός τε καλὸς κάγαθὸς δοκίμως γένοιτο καὶ τὰ ἐπιτήδεια αὐτός τε καὶ οἱ οἰκέται ἱκανῶς ἔχοιεν. τὸ δὲ τούτου μεγάλου ἔργου ὄντος οὐτῶς ἐπίστασθαι ἀνθρώπων ἄλλων προστατεύειν ὅπως ἔξουσι πάντα τὰ ἐπιτήδεια ἔκπλεω καὶ ὅπως ἔσονται πάντες οἶους δεῖ, τοῦτο θαυμαστὸν δῆπου ἔφαινετο ἡμῖν εἶναι. VIII. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὡς πάτερ, μέμνημαι καὶ τοῦτό σου λέγοντος· συνεδόκει οὖν καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες εἶναι ἔργον τὸ καλῶς ἄρχειν· καὶ νῦν γ', ἔφη, ταῦτα μοι δοκεῖ ταῦτα, ὅταν πρὸς αὐτὸν τὸ ἄρχειν σκοπῶν λογίζωμαι· ὅταν μέντοι γε πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους ἴδων κατανοήσω οἵοι ὄντες διαγίγνονται ἄρχοντες καὶ οἵοι ὄντες ἀνταγωνισταὶ⁶¹ ἡμῖν ἔσονται, πάνυ μοι δοκεῖ αἰσχρὸν εἶναι τὸ τοιούτους

60. παρέχοντας] Poppo remarks that the construction of this period is somewhat changed at its close; for the words should have run thus: Ταῦτα τὰ ἄγαθὰ, παρέχοντας ἑαυτοὺς οἶους δεῖ, αἰτεῖσθαι δεῖ παρὰ τῶν θεῶν. "Quod ignorantes haud pauci vel venustissimum locum explicando perverte-

runt, (ut Matth. Gr. Gr. p. 774.) vel sanissimum corrigendo interpolarunt."

61. ἀνταγωνισταὶ] Ἀνταγωνιστὴς is 1. properly an adversary in any game or contest, more particularly in wrestling, ἀντίπαλος, Hesych.; 2. an enemy, with whom we have to fight;

αὐτοὺς ὅντας ὑποπτῆζαι καὶ μὴ θέλειν οἱναὶ αὐτοῖς ἀνταγωνισμένους· οὐδὲ, ἔφη, ἐγὼ αἰσθάνομαι ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φίλων τούτων ἡγουμένους δεῖν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν τῷ καὶ πολυτελέστερον δειπνεῖν καὶ πλέον ἔχειν ἕιδον χρυσίον καὶ πλεόνα χρόνον καθεύδειν καὶ πάντα ἀπονώτερον τῶν ἀρχομένων διάγειν. ἐγὼ δὲ οἶμαι, ἔφη, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ῥάβδῳ νργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν καὶ φιλοποεῖν προθυμούμενον. IX. Ἀλλά τοι, ἔφη, ὦ παῖ, ἔνια ἔστιν ἀ⁶² οὐ πρὸς ἀνθρώπους ἀγωνιστέον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα, ών οὐ ῥάβδοιν εὐπόρως περιγενέσθαι. αὐτίκα δήπου οἶσθα ὅτι εἰ μὴ ἔξει τὰ ἐπιτήδεια ἡ στρατιὰ, καταλύσεται σου εὐθὺς ἡ ἄρχη. Οὐκοῦν ταῦτα μὲν, ἔφη, ὦ πάτερ, Κυαξάρης φησὶ παρέξειν τοῖς ἐιτεῦθεν ιοῦσι πᾶσιν ὁπόσοι ἀν τῷσι. Τούτοις δὴ σὺ, ὦ παῖ, πιστεύων ἔρχῃ τοῖς παρὰ Κυαξάρεω χρήμασιν; Ἔγωγε, ἔφη ὁ Κῦρος. Τί δὲ, ἔφη, οἶσθα ὀπόσα αὐτῷ ἔστι; Μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ μὲν δῆ. "Ομως δὲ τούτοις πιστεύεις τοῖς ἀδήλοις; ὅτι δὲ πολλῶν μὲν δεήσει, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νῦν ἀνάγκη δαπανᾶν, ἐκεῖνο οὐ γιγνώσκεις; Γιγνώσκω, ἔφη ὁ Κῦρος. "Ην οὖν, ἔφη, ἐπιλίπη αὐτὸν ἡ δαπάρη ἡ καὶ ἔκὼν ψεύσηται, ὦ παῖ, πῶς ἄρα σοι ἔξει τὰ τῆς στρατιᾶς; Δῆλον ὅτι οὐ καλῶς. ἀτὰρ, ἔφη, ὦ πάτερ, σὺ εἰ ἐνορᾶς τινα πόρον καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἀν προσγενόμενον, ἔως ἔτι ἐν φιλίᾳ ἐσμὲν, λέγε. X. Ἐρωτᾶς, ἔφη, ὦ παῖ, εἴ τις ἀν ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο;⁶³ ἀπὸ τίνος

3. a rival, who studies to excel or vanquish another without cherishing any hostile feeling. "Cyri igitur ἀνταγωνισταὶ erant, non modo rex Assyriorum, reliquique reges, regis Assyriorum socii, quia pugnatus erat contra eos, sed etiam rex Medorum, quia cum eo certatus erat prudentia, fortitudine, et reliquis virtutibus imperatoriis." Fischer.

62. ἔνια ἔστιν ἀ] "The word ἔνια, omitted in Alt., Bornemann p. 17. considered to be a gloss on the formula ἔστιν ἀ, noticed in Matth. Gr. Gr. p. 667. and by Buttm. s. 137.; but that there is no necessity for correction, is proved by passages such as these, and Thuc. 3, 24. Εἰσὶ γάρ τινες αὐτῶν οἱ ἀπετράποντο." Poppe. But the fair inference from these passages is that the formula ἔστιν ἀ without

such accompaniments as ἔνια or τινὰ, is elliptical.

63. εἴ τις ἀν ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο] The Guelf. Par. A. B. Philel. marg. Villois. exhibit ποῦ ἀν, Brem. πῶς ἀν. The vulgar reading is well defended by Poppe, who remarks that, though great scholars have denied that ἀν can be joined with εἰ and an optative, as Dawes Misc. Crit. 335. Porson ad Phœn. p. 301. and Thiersch Act. Monac. 1, 2. p. 221., yet Schaefer Meletem. Crit. 50. has demonstrated that εἰ and κε are joined with an opt. in Homer. And, while Schaefer doubts whether the propriety of the Attic dialect will admit the union of εἰ and ἀν with an opt., we may appeal to Hermann ad Viger. 830. Heindorf ad Plat. Protag. 535. and Bornemann p. 20., who have cited

δὲ μᾶλλον εἰκός ἔστι πόρον προσγενέσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ δύναμιν ἔχοντος; σὺ δὲ πεζὴν μὲν δύναμιν ἐνθένδε ἔχων ἔρχῃ ἀνθ' ἣς οἴδ' ὅτι πολλαπλασίαν ἄλλην οὐκ ἀν δέξαιο, ἵππικὸν δέ σοι ὅπερ κράτιστον, τὸ Μήδων, σύμμαχον ἔσται. ποῖον οὖν ἔθυσ τῶν πέριξ οὐ δοκεῖ σοι καὶ χαρίζεσθαι βουλόμενον ὑμῖν ὑπηρετήσειν⁶⁴ καὶ φοβούμενον μῆτι πάθη; ἀ χρῆ σε κοινῇ σὺν Κυαξάρῃ σκοπεῖσθαι μήποτε ἐπιλίπη τι ὑμᾶς ὥν δεῖ ὑπάρχειν, καὶ ἔθους δὲ ἔνεκα μηχανᾶσθαι προσόδου πόρον. τόδε δὲ πάντων μάλιστά μοι μέμνησο μηδέποτε ἀναμένειν τὸ πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἔστ' ἀν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορῆς, τότε πρὸ τῆς ἀπορίας μηχανῶ. καὶ γὰρ τεύχη μᾶλλον παρ' ὧν ἀν δέῃ μὴ ἀπορος δοκῶν εἶναι, καὶ ἔτι ἀναίτιος ἔστη παρὰ τοῖς σαυτοῦ στρατιώταις⁶⁵ ἐκ τούτου δὲ μᾶλλον καὶ ὑπ' ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ, καὶ ἡν τινας βούλη τῇ δυνάμει ἢ εὗ ποιῆσαι ἡ κακῶς, μᾶλλον ἔως ἀν ἔχωσι τὰ δέοντα οἱ στρατιῶται ὑπηρετήσουσί σοι, καὶ πιστικωτέρους, σάφ' ἴσθι, λόγους δυνήσῃ τότε λέγειν ὅταν περ καὶ ἐνδείκνυσθαι μάλιστα δύνη καὶ εὗ ποιεῖν ίκανὸς ὥν καὶ κακῶς. XI. 'Αλλ', ἔφη, ὦ πάτερ, ἄλλως τέ μοι καλῶς δοκεῖς ταῦτα λέγειν πάντα, καὶ ὅτι ὧν μὲν νῦν λέγονται λίγψεσθαι οἱ στρατιῶται, οὐδεὶς αὐτῶν ἐμοὶ τούτων χάριν εἴσεται⁶⁶ ἴσασι γὰρ ἐφ' οἷς αὐτοὺς Κυαξάρης ἄγεται συμμάχους⁶⁷ ὅ, τι δ' ἀν πρὸς τοῖς εἰρημένοις λαμβάνη τις, ταῦτα καὶ τιμὴν νομιοῦσι καὶ χάριν τούτων πλείστην εἰκὸς εἰδέναι τῷ διδόντι. τὸ δ' ἔχοντα δύναμιν ἢ ἔστι μὲν φίλους εὗ ποιοῦντα ἀντωφελεῖσθαι, ἔστι δὲ ἔχθρους ἔχοντα πειρᾶσθαι τίσασθαι,⁶⁸ ἐπειτα ἀμελεῖν τοῦ πορίζεσθαι, οἵσι τι, ἔφη, ἡτον τοῦτο εἶναι αἰσχρὸν ἢ εἴ τις ἔχων μὲν ἀγροὺς, ἔχων δὲ ἐργάτας οἷς ἀν ἐργάζοιτο, ἐπειτα ἐψή τὴν γῆν ἀργοῦσαν ἀνωφέλητον εἶναι; "Ος γ' ἐμοῦ, ἔφη, μηδέποτε ἀμελήσοντος τοῦ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς στρατιώταις συμμηχανᾶσθαι μήτ' ἐν φιλίᾳ μήτ' ἐν πολεμίᾳ οὔτως ἔχε τὴν γνώμην.

XII. Τί γὰρ, ἔφη, ὦ παῖ, τῶν ἄλλων ὧν ἐδόκει ποθ' ἡμῖν ἀναγκαῖον εἶναι μὴ παραμελεῖν ἢ μέμνησαι; Οὐ γὰρ, ἔφη, μέμνημαι

many places in Xen., as K. Π. 1, 5, 1. 3, 3, 37. 55. &c. See also 1, 6, 41. and Matth. Gr. Gr. p. 749.

64. ὑπηρετήσειν] "Those who furnish an army with provisions and necessities, are here said ὑπηρετεῖν." Hutch. "H. l. idem quod παρέχειν τὰ

ἐπιτήδεια, subministrare commeatum, cibaria, frumenta, pabula, etiam pecuniam, adjuvare commeatu." Fischer.

65. τίσασθαι] According to Zen-nius, the word signifies, not *ulcisei*, but *aliquid sibi persolvendum curare*, commeatum exigere.

ὅτε ἔγω μὲν πρὸς σὲ ἡλθον ἐπ' ἀργύριον, ὅπως ἀποδοίην τῷ φάσκοντι στρατηγεῖν με πεπαιδευκέναι, σὺ δὲ ἂμα διδούς μοι ἐπηρώτας ὥδε πως, ^³Αρά γε, εἶπες, ὃ παῖ, ἐν τοῖς στρατηγικοῖς καὶ οἰκονομίας τί σοι ἐπεμνήσθη ὁ ἀνὴρ ὃς τὸν μισθὸν φέρεις; οὐδὲν μέντοι ἦττον οἱ στρατιῶται τῶν ἐπιτηδείων δέονται ἢ οἱ ἐν οἴκῳ οἰκέται. ἐπεὶ δὲ ἔγω σοι λέγων τάληθη εἶπον ὅτι οὐδὲν διτοῦν περὶ τούτου ἐπεμνήσθη, ἐπήρου με πάλιν εἴ τι μοι ὑγιείας πέρι ἢ ρώμης ἔλεξεν, ὡς δεῆσον καὶ τούτων [ῶσπερ καὶ] ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι. ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἀπέφησα, ἐπήρου με αὖ πάλιν εἴ τινας τέχνας ἐδίδαξε με ὡς ἀν ἕκαστα τῶν πολεμικῶν ἔργων κράτιστοι ἀν οἱ σύμμαχοι γίγνοιντο. ἀποφῆσαντος δέ μου καὶ τοῦτο ἀνέκρινας αὖ σὺ καὶ τόδε εἴ τι μ' ἐπαίδευσεν ὡς ἀν δυναίμην στρατιᾶ προθυμίαν ἐμβαλεῖν, λέγων ὅτι τὸ πᾶν διαφέρει ἐν παντὶ ἔργῳ προθυμία ἀθυμίας· ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο ἀνένευν, ἥλεγχες αὖ σὺ εἴ τινα λόγον ἐποιήσατο⁶⁶ διδάσκων περὶ τοῦ πείθεσθαι τὴν στρατιὰν, ὡς ἀν τις μάλιστα μηχανῶτο. XIV. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο παντάπασιν ἄρρητον ἔφαίνετο, τέλος δή με ἐπήρου ὅτι ποτὲ διδάσκων στρατηγίαν φαίνει με διδάσκειν. κάγὼ δὴ ἐνταῦθα ἀποκρίνομαι ὅτι τὰ τακτικά. καὶ σὺ γελάσας διηλθές μοι παρατιθεὶς ἕκαστον, τί εἴη ὄφελος εἴη στρατιᾶ τακτικῶν ἀνευ τῶν ἐπιτηδείων, τί δὲ ἀνευ τοῦ ὑγιαίνειν, τί δὲ ἀνευ τοῦ ἐπίστασθαι τὰς εὐρημένας εἰς πόλεμον τέχνας, τί δὲ ἀνευ τοῦ πείθεσθαι; ὡς δέ μοι καταφαίτες ἐποίησας ὅτι μικρόν τι μέρος εἴη στρατηγίας τὰ τακτικὰ, ἐπερομένου μου εἴ τι τούτων σύ με διδάξαι ἵκανὸς εἴης, ἀπίοντα με ἐκέλευσας τοῖς στρατηγικοῖς νομιζομένοις ἀνδράσι διαλέγεσθαι καὶ πυθέσθαι πῇ ἕκαστα τούτων γίγνεται. XV. ἐκ τούτου δὴ ἔγω συνῆν τούτοις οὖς μάλιστα φρονίμους περὶ τούτων ἥκουσον εἶναι. καὶ περὶ μὲν τροφῆς ἐπείσθην ἵκανὸν εἶναι ὑπάρχον ὅτι Κυαζάρης ἔμελλε παρέξειν ἡμῖν, περὶ δὲ ὑγιείνης, ἀκούων καὶ ὄρῶν ὅτι καὶ πόλεις αἱ χρήσουσαι ὑγιαίνειν ιατροὺς αἱροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν στρατιωτῶν ἔνεκεν ιατροὺς ἔξαγουσιν, οὕτω καὶ ἔγω ἐπεὶ ἐν τῷ τέλει τούτῳ ἔγενόμην, εὐθὺς τούτου ἐπεμελήθην, καὶ οἶμαι, ἔφη, ὃ πάτερ, πάνυ ἵκανοὺς τὴν ιατρικὴν

66 ἐποιήσατο] All the MSS. exhibit ποιήσατο, which Schneider and Schaefer have corrected. “Non enim quæsivit e Cyro pater, utrum magister illa verba faciat, sed utrum verba fecisset, quod non erat factum. Unde præcedit ἐπήρου, εἰ—ἔλεξε—εἰ—ἔδι-

δαξε—ἀνέκρινας εἰ—ἐπαίδευσεν. Optativum tamen ut in oratione obliqua positum, in qua aoristi optativus sæpe præteriti significationem conservaret, defendi posse putabat Hermannus. Vide Math. Gr. Gr. p. 700., et infra 5, 5, 22.” Poppo.

τέχνην ἔχειν μετ' ἐμαυτοῦ ἄνδρας. XVI. πρὸς ταῦτα δὴ ὁ πατὴρ [ἔφη,] Ἐλλ', ὦ παῖ, ἔφη, οὗτοι μὲν οὐσ λέγεις, ὥσπερ ἴματίων φαγέντων εἰσὶ τινες ἀκεσταὶ,⁶⁷ οὕτω καὶ οἱ ἱατροὶ, ὅταν τινὲς νοσήσωσι, τότε ἰῶνται τούτους· σοὶ δὲ τούτου μεγαλοπρεπεστέρα ἔσται ἡ τῆς ὑγιείας ἐπιμέλεια· τὸ γὰρ ἀρχὴν μὴ κάμνειν τὸ στράτευμα, τούτου σοι δεῖ μέλειν. Καὶ τίνα δὴ ἔγω, ἔφη, ὦ πάτερ, ὃδὸν ἵων τοῦτο στράττειν ἵκανὸς ἔσομαι; Ἡν μὲν δήπου χρόνον τινὰ μέλλης ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, ὑγιεινοῦ πρῶτον δεῖ στρατοπέδου μὴ ἀμελῆσαι· τούτου δὲ οὐκ ἀν ἀμάρτοις, ἐάνπερ μέλῃ σοι. καὶ γὰρ λέγοντες οὐδὲν παύονται οἱ ἄνθρωποι περὶ τε τῶν νοσηρῶν χωρίων καὶ περὶ τῶν ὑγιεινῶν· μάρτυρες δὲ σαφεῖς ἐκατέροις αὐτῶν παρίστανται τά τε σώματα καὶ τὰ χρώματα. ἐπειτα δὲ οὐ τὰ χωρία μόνον ἀρκεῖ σκέψασθαι, ἀλλὰ μνήσθητι σὺ πᾶς πειρᾶ σαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὑγιαίνῃς. XVII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Πρῶτον μὲν νὴ Δία πειρῶμαι μηδέποτε ὑπερεμπίπλασθαι· δύσφορον γάρ. ἐπειτα δὲ ἐκπονῶ τὰ εἰσιόντα· οὕτω γάρ μοι δοκεῖ ἡ τε ὑγίεια μᾶλλον παραμένειν καὶ ισχὺς προσγενέσθαι. Οὕτω τοίνυν, ἔφη, ὦ παῖ, καὶ τῶν ἄλλων δεῖ ἐπιμελεῖσθαι. Ἡ καὶ σχολὴ, ἔφη, ἔσται, ὦ πάτερ, σωμασκεῖν τοῖς στρατιώταις; Οὐ μὰ Δί', ἔφη ὁ πατὴρ, οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη. δεῖ γὰρ δήπου στρατιὰν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μηδέποτε πανεσθαι ἢ τοῖς πολεμίοις κακὰ πορσύνουσαν ἢ ἕαντῇ ἀγαθά· ὡς χαλεπὸν μὲν καὶ ἔνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι, ὦ παῖ, χαλεπώτερον οἶκον ὅλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιὰν ἀργὸν τρέφειν. πλεῖστά τε γὰρ τὰ ἐσθίοντα ἐν στρατιᾷ καὶ ἀπ' ἐλαχίστων ὄρμώμενα καὶ οἷς ἀν λάβῃ δαψιλέστατα χρώ-

67. ἀκεσταὶ] “Guelf. Brem. Lugd. ἡπηταὶ, which Zeunius and Schneider have received. But the vulgar reading is confirmed by Bekk. Anecd. 1, 364. ‘Ἀκεσταὶ οἱ τὰ ἴματια ἀκούμενοι. Σενοφῶν’ ‘Οσπέρ ἴματίων φαγέντων εἰσὶ τινες ἀκεσταὶ. The weight of grammatical authority lies against ἡπητῆς: Phryn. 91. Mœr. 48. Aelianus Dionysius ap. Eust. ad Od. K. 59. See also the commentators on Thom. M. 25.’” Poppe. “Hemsterh. ad Thom. M. p. 26. putat, Xen. scripsisse ἡπηταὶ, quod Thom. M. tradat, ἡπητῆς esse ποιητικώτερον: legitur enim Batrach. 183., quod carmen incerti auctoris est, at non constat, an

Xen. Cyrop.

hoc vocab. ab antiquis et probis poetis usurpatum fuerit; et doctissimi Gramm., excepto Etym. M. v. Ἀκέστρα, nomen ἡπητῆς rejiciunt, ut verbum novum et vulgare, ita ut J. Poll. 7, 42. illud plane omiserit; et nomina ab ἀκεστῆς ducta interpretantur nominibus ab ἡπητῆς ductis: v. Hesych. et Mœr. v. Ἀκέστρα, et Albert. ad Hesych. 188. Itaque arbitror Xen. scripsisse ἀκεσταὶ, quod vocab. positum est de medicis etiam, J. Poll. 4, 177. Hesych. Ἀκεστῶν θεραπευτῶν: ita ut appareat, cur Xen. medicos comparare Cambyses jusserit cum sarto:ibus.” Fischer.

μερα, ὥστε οὐδέποτε ἀργεῖν δεήσει στρατιάν. XVIII. Λέγεις σὺ, ἔφη, ὃ πάτερ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι ὥσπερ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὔτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι. Τὸν δέ γε ἐργάτην στρατηγὸν ἐγὼ, ἔφη, ἀναδέχομαι, ἢν μή τις θεὸς βλάπτῃ, ἅμα καὶ τὰ ἐπιτήδεια μάλιστα ἔχοντας τοὺς στρατιώτας ἀποδείξειν καὶ τὰ σώματα ἀριστα ἔχοντας παρασκευάσειν. Ἐλλὰ μέντοι, ἔφη, τό γε μελετᾶσθαι⁶⁸ ἔκαστα τῶν πολεμικῶν ἔργων, ἀγῶνας ἀν τινάς μοι δοκεῖ, ἔφη, ὃ πάτερ, προειπὼν ἐκάστοις καὶ ἄθλα προτιθεὶς μάλιστ' ἀν ποιεῖν εὗ ἀσκεῖσθαι, ὥστε ἔκαστα ὅπτε δέοιτο ἔχειν ἀν παρεσκευασμένοις χρῆσθαι. Κάλλιστα λέγεις, ἔφη, ὃ παῖ· τοῦτο γὰρ ποιήσας, σάφ' ἴσθι, ὥσπερ χοροὺς⁶⁹ τὰς τάξεις ἀεὶ τὰ προσήκοντα μελετώσας θεάση.

XIX. Ἐλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰς γε τὸ προθυμίαν ἐμβαλεῖν στρατιώτας οὐδέν μοι δοκεῖ ίκανώτερον εἶναι ἢ τὸ δύνασθαι ἐλπίδας ἀγαθὰς ἐμποιεῖν ἀνθρώποις. Ἀλλ', ἔφη, ὃ παῖ, τοῦτο γε τοιοῦτόν ἔστιν οἰόντερ εἴ τις κύνας ἐν θήρᾳ ἀνακαλοῦτο ἀεὶ τῇ κλήσει ἥπερ ὅταν τὸ θηρίον ὅρῃ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον προθύμως εὗ οἶδ' ὅτι ἔχει ὑπακονούσας· ἢν δὲ πολλάκις ψεύδηται αὐτὰς, τελευτῶσαι οὐδ' ὅπόταν ἀληθῶς ὅριν καλῇ πείθονται αὐτῷ. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει· ἢν πολλάκις προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβαλῶν ψεύδηται τις, τελευτῶν οὐδ' ὅπόταν ἀληθεῖς ἐλπίδας λέγῃ ὁ τοιοῦτος πείθειν δύναται. ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέγειν ἀ μὴ σαφῶς εἰδείη φείδεσθαι δεῖ, ὃ παῖ, ἄλλοι δ' ἐνίοτε λέγοντες ταῦτα ἀν διαπράττοιεν· τὴν δὲ αὐτοῦ παρακέλευσιν εἰς τὸν μεγίστους κινδύνους δεῖ ὡς μάλιστα ἐν πίστει διασώζειν. Ἀλλὰ ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κῦρος, καλῶς μοι, ὃ πάτερ, δοκεῖς λέγειν, καὶ ἐμοὶ οὔτως ἥδιον. XX. τό γε μὴν πειθομένους παρέχεσθαι τοὺς στρατιώτας οὐκ ἀπείρως μοι δοκῶ αὐτοῦ

68. τό γε μελετᾶσθαι] “On this absolute infinitive, consult Matth. Gr. Gr. p. 782. Even in Demosth. de Cor. c. 18. read from the MSS. Τὸ μὲν οὖν γράψαι — τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω, where the vulgar reading is τοῦ μέν.” Poppo.

69. ὥσπερ χοροὺς] “In his in primis modeste se gerebant Athenienses, et ad nutum unius intenti officia sua exsequebantur. Vide Memor. 3, 5, 6. Hinc milites officium suum diligenter

tuentes sæpe cum his comparat auctor: vide 3, 5, 70. (et Memor. 3, 4, 5.)” Weiske. “Xopοl sunt pueri et puellæ, viri et feminæ, quæ manus conserentes canunt et saltant in theatris inter actus fabularum; qui erant in tragœdiis et comœdiis τετράγωνοι, etiam κύκλιοι, Axioch. 20. et Ern. ad Memor. 3, 4, 3. Hi spectantur; nam etiam xopοl exercebantur antea, ut partes suas recte agerent: cf. 3, 3, 70.” Fischer.

ἔχειν, ὃ πάτερ· σὺ γάρ με εὐθὺς τοῦτο ἐκ παιδίου ἐπαίδευες σαυτῷ πείθεσθαι ἀναγκάζων· ἔπειτα τοῖς διδασκάλοις παρέδωκας, καὶ ἐκεῖνοι αὖτὸν τοῦτο ἐπραττον· ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς ἐφύβοις ἦμεν, ὁ ἄρχων τοῦ αὐτοῦ τούτου ἴσχυρῶς ἐπεμελεῖτο· καὶ οἱ νόμοι δέ μοι δοκοῦσιν οἱ πολλοὶ ταῦτα δύο μάλιστα διδάσκειν, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. καὶ τοίνυν κατανοῶν περὶ τούτων ἐν πᾶσιν ὥρᾳ μοι δοκῶ τὸ προτρέπον πείθεσθαι μάλιστα ὃν τὸ τὸν μὲν πειθόμενον ἐπαινεῖν τε καὶ τιμᾶν, τὸν δὲ ἀπειθοῦντα ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν.

XXI. Καὶ ἐπὶ μέν γε τὸ ἀράγκη ἔπειθαι αὐτῇ; ὃ παῖ, ή ὁδός ἔστιν, ἐπὶ δὲ τὸ κρείττον τούτου πολὺ τὸ ἐκόντας πείθεσθαι ἄλλῃ ἔστι συνομωτέρα. ὅν γὰρ ἀν ἡγήσωνται περὶ τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς φρονιμώτερον ἑαυτῶν εἶναι, τούτῳ οἱ ἀνθρώποι ὑπερηδέως πείθονται. γνοίης δὲ ἀν ὅτι τοῦθ' οὐτῶς ἔχει ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κάμνοντισιν, ὡς προθύμως τοὺς ἐπιτάξοντας ὅτι χοή ποιεῖν καλοῦσι· καὶ ἐν θαλάττῃ δὲ ὡς προθύμως τοῖς κυβερνήταις οἱ συμπλέοντες πείθονται· καὶ οὓς γ' ἀν τομίσωσί τινες βέλτιον ἑαυτῶν ὕδοντας εἰδέναι, ὡς ἴσχυρῶς τούτων οὐδὲ ἀπολείπεσθαι ἐθέλοντισιν· ὅταν δὲ οἴωνται πειθόμενοι κακὸν τι λήψεσθαι, οὔτε Σημίας πάνυ τι θέλοντισιν εἴκειν οὔτε δώροις ἐπάρεσθαι. οὐδὲ γάρ δῶρα ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ κάκῳ ἐκῶν οὐδεὶς λαμβάνει.

XXII. Λέγεις σὺ, ἔφη, ὃ πάτερ, εἰς τὸ πειθομένους ἔχειν οὐδὲν εἶναι ἀνυσιμώτερον τοῦ φρονιμώτερον δοκεῖν εἶναι τῶν ἀρχομέρων. Λέγω γὰρ οὖν, ἔφη. Καὶ πῶς δὴ τις ἀν, ὃ πάτερ, τοιαύτην δόξαν τάχιστα περὶ αὐτοῦ παρασχέσθαι ἀν δύναιτο; Οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὃ παῖ, συντομωτέρα ὕδος περὶ ὃν ἀν βούλῃ δοκεῖν φρόνιμος εἶναι η τὸ γενέσθαι περὶ τούτων φρόνιμον. καθ' ἐν δὲ ἔκαστον σκοπῶν γνώση ὅτι ἀληθῆ λέγω. ην γὰρ βούλῃ μὴ ὃν ἀγαθὸς γεωργὸς δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸς η ἵππεὺς η ἰατρὸς η πύλητης η ἄλλ' ὅτιοῦν, ἐννόει πόσα σε δέοι ἀν μηχανᾶσθαι τοῦ δοκεῖν ἔνεκα. καὶ εἰ δὴ πείσαις ἐπαινεῖν τέ σε πολλοὺς, ὅπως δόξαν λάβοις, καὶ κατασκευὰς καλὰς ἐφ' ἐκάστῳ αὐτῶν κτήσαιο, ἄρτι τε ἐξηπατηκὼς εἴης ἀν καὶ ὀλίγῳ ὕστερον, ὅπου ἀν πεῖραν δοίης, ἔξεληλεγμένος εἴης ἀν καὶ προσέτι καὶ ἀλαζῶν φαινοίο.

XXIII. Φρόνιμος δὲ περὶ τοῦ συνοίσειν μέλλοντος πῶς ἀν τις τῷ ὅντι γένοιτο; Δῆλον, ἔφη, ὃ παῖ, ὅτι ὅσα μὲν ἔστι μαθόντα εἰδέναι μαθῶν ἀν, ὃσπερ τὰ τακτικὰ ἔμαθες· ὅσα δὲ ἀνθρώποις οὔτε μαθητὰ οὔτε προπορετὰ ἀνθρωπίνη προονίᾳ, διὰ μαντικῆς ἀν παρὰ θεῶν πυνθανόμενος φρονιμώτερος ἄλλων ἀν εἴης· οὐδὲ γνοίης

βέλτιον ὃν πραχθῆναι, ἐπιμελούμενος ἀν τούτου ὡς ἄν πραχθείη. καὶ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι οὖ ἄν δέη φρογιμωτέρου ἀνδρὸς ἢ τὸ ἀμελεῖν. XXIV. Ἀλλὰ μέντοι ἐπί γε τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, ὅπερ ἔμοιγε ἐν τοῖς μεγίστοις δοκεῖ εἶναι, δῆλον ὅτι ἡ αὐτὴ ὁδὸς ἥπερ εἴ τις ὑπὸ τῶν φίλων στέργεσθαι ἐπιθυμοίη· εὖ γὰρ οἷμαι δεῖν ποιοῦντα φανερὸν εἶναι. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ὡς παῖ, χαλεπὸν, τὸ ἀεὶ δύνασθαι εὖ ποιεῖν οὖς ἄν τις θέλῃ· τὸ δὲ συνηδόμενόν τε φαίνεσθαι, ἦν τι ἀγαθὸν αὐτοῖς συμβαίνη, καὶ συναχθόμενον, ἦν τι κακὸν, καὶ συνεπικουρεῖν προθυμούμενον ταῖς ἀπορίαις αὐτῶν, καὶ προφοβούμενον μή τι σφαλῶσι, καὶ προγοεῖν πειρώμενον ὡς μὴ σφάλλωνται, ἐπὶ ταῦτα πως δεῖ μᾶλλον συμπαρομαρτεῖν.⁷⁰ XXV. καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων δὲ, ἦν μὲν ἐν θέρει ὡσι, τὸν ἀρχοντα δεῖ τοῦ ἡλίου πλευρεκτοῦντα φανερὸν εἶναι, ἦν δὲ ἐν χειμῶνι, τοῦ ψύχους, ἦν δὲ διὰ μόχθων, τῶν πόνων· πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομέρων συλλαμβάνει. Λέγεις σὺ, ἔφη, ὡς πάτερ, ὡς καὶ καρτερώτερον δεῖ πρὸς πάντα τὸν ἀρχοντα τῶν ἀρχομέρων εἶναι. Λέγω γὰρ οὖν, ἔφη. Θύρρει μέντοι τοῦτο, ὡς παῖ· εὖ γὰρ ἵσθι ὅτι τῶν ὄμοιών σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὄμοιως ἀπονται ἀρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ ἴδιωτου, ἀλλ' ἐπικουφίζει τι ἡ τιμὴ τοὺς πόνους τῷ ἀρχοντὶ καὶ αὐτὸ τὸ εἰδέραι ὅτι οὐ λατθάρει ὅτι ἄν ποιῇ.

XXVI. Ὁπότε δὲ, ὡς πάτερ, σοὶ ἥδη ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνοιεν δὲ, πονεῖν δὲ δύναιντο, τὰς δὲ πολεμικὰς τέχνας ἡσκηκότες εἶεν, φιλοτίμως δὲ ἔχοιεν πρὸς τὸ ἀγαθὸν φαίνεσθαι, τὸ δὲ πείθεσθαι αὐτοῖς ἥδιον εἴη τοῦ ἀπειθεῖν, οὐκ ἄν τηνικαῦτα σωφρονεῖν ἀν τίς σοι δοκοίη διαγωνίζεσθαι βουλόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους ὡς τάχιστα; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, εἰ μέλλοι γε πλεῖον ἔξειν· εἰ δὲ μὴ, ἔγωγε ὅσῳ οἰοίμην καὶ αὐτὸς βελτίων εἶναι καὶ τοὺς ἐπομένους βελτίονας ἔχειν, τόσῳ ἄν μᾶλλον φυλαττοίμην, ὥσπερ καὶ τällα ἂ ἄν οἰώμεθα πλείστου ήμιν ἄξια εἶναι, ταῦτα πειρώμεθα ὡς ἐν ἔχυρωτάτῳ ποιεῖσθαι.⁷¹ XXVII. Πλεῖον δὲ ἔχειν, ὡς πάτερ,

70. συμπαρομαρτεῖν] According to Hesychius, it is equivalent to συνακολουθεῖν, ‘to go with or accompany any one.’ As the simple verb διαρτεῖν frequently occurs in Homer, the compound συμπαρομαρτεῖν must be regarded as a poetic word. “H. I. valet studium ponere in re aliqua, agere aliquid, quatenus alii idem

agunt; nam sensus est, ‘Imperatorem oportet quodammodo magis agere hanc, ut’ &c.” Fischer.

71. ὡς ἐν ἔχυρωτάτῳ ποιεῖσθαι] This is put for ἐν ὡς; see Poppo’s Obs. Crit. in Thuc. 223. Ποιεῖν and ποιεῖσθαι are sometimes, as Fischer remarks, used in the sense of ‘carrying, placing, depositing.’

πολεμίων πῶς ἄν τις δύναιτο μάλιστα; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐκέτι τοῦτο φαῦλον, ω παῖ, οὐδ' ἀπλοῦν ἔργον ἐρωτᾶς, ἀλλ' εὖ ἵσθι ὅτι δεῖ τὸν μέλλοντα τοῦτο ποιήσειν καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κρυψίουν καὶ δολερὸν καὶ ἀπατεῶνα καὶ κλέπτην καὶ ἄρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων. καὶ ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας εἶπεν, Ὡ Ήράκλεις, οἶνον σὺ λέγεις, ὃ πάτερ, δεῖν ἄνδρα με γερέσθαι. Οἶος ἄν, ἔφη, ὃ παῖ, δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος ἀνὴρ εἴης. XXVIII. Πῶς μὴν, ἔφη, παῖδας ὄντας ὑμᾶς καὶ ἐφήβους τάναντία τούτων ἐδιδάσκετε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ νῦν γε πρὸς τὸν φίλον τε καὶ πολίτας ὅπως δέ γε τὸν πολεμίους δύναισθε κακῶς ποιεῖν οὐκ οἰσθα μανθάνοντας ὑμᾶς πολλὰς κακουργίας; Οὐ δῆτα, ἔφη, ἔγωγε, ὃ πάτερ. Τίνος μὴν ἔνεκα, ἔφη, ἐμανθάνετε τοξεύειν; τίνος δ' ἔνεκα ἀκοντίζειν; τίνος δ' ἔνεκα δολοῦν ὃς ἀγρίους καὶ πλέγμασι καὶ ὄρυγμασι; τί δὲ ἐλάφους ποδάγρας καὶ ἀρπεδόνας; τί δὲ λέουσι καὶ ἄρκτοις καὶ παρδάλεσιν οὐκ εἰς τὸ ἵσον καθιστάμενοι ἐμάχεσθε, ἀλλὰ μετὰ πλεονεξίας τινὸς ἀεὶ ἐπειρᾶσθε ἀγωνίζεσθαι πρὸς αὐτά; ἢ οὐ πάντα γιγνώσκεις ταῦτα ὅτι κακουργίαι τέ εἰσι καὶ ἀπάται καὶ δολώσεις καὶ πλεονεξίαι; XXIX. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, θηρίων γε ἀνθρώπων δὲ εἰ καὶ δόξαιμι βούλεσθαι ἐξαπατῆσαι τινα, πολλὰς πληγὰς οἶδα λαμβάρων. Οὐδὲ γὰρ τοξεύειν, οἷμαι, ἔφη, οὐδ' ἀκοντίζειν ἀνθρωπὸν ἐπετρέπομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν ἐδιδάσκομεν, ἵνα γε νῦν μὲν μὴ κακουργοίητε τὸν φίλον, εἰ δέ ποτε πόλεμος γένοιτο, δύναισθε καὶ ἀνθρώπων στοχάζεσθαι. καὶ ἐξαπατᾶν καὶ πλεονεκτεῖν οὐκ ἐν ἀνθρώποις ἐπαιδεύομεν ὑμᾶς, ἀλλ' ἐν θηρίοις, ἵνα μηδὲ ἐν τούτοις τὸν φίλον βλάπτοιτε, εἰ δέ ποτε πόλεμος γένοιτο, μηδὲ τούτων ἀγύμναστοι εἴητε. XXX. Οὐκοῦν, ἔφη, ὃ πάτερ, εἴπερ χρήσιμά ἔστιν ἀμφότερ' ἐπίστασθαι, εὖ τε ποιεῖν ἀνθρώπους καὶ κακῶς, καὶ διδάσκειν ἀμφότερα ταῦτα ἔδει ἐπ' ἀνθρώποις. XXXI. Ἀλλὰ λέγεται, ἔφη, ὃ παῖ, ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων γενέσθαι ποτὲ ἀνὴρ διδάσκαλος τῶν παιδῶν, ὃς ἐδιδάσκειν ἄρα τὸν παῖδας τὴν δικαιοσύνην ὥσπερ σὺ κελεύεις, μὴ ψεύδεσθαι καὶ ψεύδεσθαι, καὶ μὴ ἐξαπατᾶν καὶ ἐξαπατᾶν, καὶ μὴ διαβάλλειν καὶ διαβάλλειν, καὶ μὴ πλεονεκτεῖν καὶ πλεονεκτεῖν. διώριζε δὲ τούτων ἂ τε πρὸς τὸν φίλον ποιητέον καὶ ἡ πρὸς ἐχθρούς. καὶ ἔτι δὲ ταῦτα ἐδιδάσκειν ὡς καὶ τὸν φίλον δίκαιον εἴη ἐξαπατᾶν ἐπί γε ἀγαθῷ, καὶ κλέπτειν τὰ τῶν φίλων ἐπί γε ἀγαθῷ. XXXII. καὶ τάδε διδάσκοντα ἀνάγκη καὶ γυμνάζειν ἦν πρὸς ἀλλήλους τὸν παῖδας ταῦτα ποιεῖν,

ώσπερ καὶ ἐν πάλῃ φασὶ τὸν "Ελληνας διδάσκειν ἔξαπατᾶν,⁷² καὶ γυμνάζειν δὲ τὸν παιδας πρὸς ἄλλήλους τοῦτο δύνασθαι ποιεῖν. γενέμενοι δέ τινες οὕτως εὐφυεῖς καὶ πρὸς τὸ εὖ ἔξαπατᾶν καὶ πρὸς τὸ εὖ πλεονεκτεῖν, ἵσως δὲ καὶ πρὸς τὸ φιλοκερδεῖν οὐκ ἀφυεῖς ὅντες, οὐκ ἀπείχοντο οὐδὲ ἀπὸ τῶν φίλων τὸ μὴ οὐχὶ πλεονεκτεῖν παρ' αὐτῶν πειρᾶσθαι. XXXIII. ἐγένετο οὖν ἐκ τούτων ρύτρα, ἥ καὶ νῦν χρώμεθα ἔτι, ἀπλῶς διδάσκειν τὸν παιδας, ὡσπερ τὸν οἰκέτας πρὸς ἡμᾶς αὐτὸν διδάσκομεν, ἀληθεύειν καὶ μὴ ἔξαπατᾶν καὶ μὴ πλεονεκτεῖν, εἰ δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῖεν, κολάζειν, ὅπως σὺν τοιούτῳ ἔθει ἐθισθέντες⁷³ πρᾳτέροι πολῖται γένοιντο. XXXIV. ἐπεὶ δὲ ἔχοιεν τὴν ἡλικίαν ήν σὺ νῦν ἔχεις, ἥδη καὶ τὰ πρὸς τὸν πολεμίους νόμιμα ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι διδάσκειν. οὐ γὰρ ἦτι ἔξενεχθῆναι δοκεῖτε πρὸς τὸ ἄγριοι πολῖται γενέσθαι ἐν τῷ αἰδεῖσθαι ἄλλήλους συντεθραμμένοι· ὡσπερ γε καὶ περὶ ἀφροδισίων οὐ διαλεγόμεθα πρὸς τὸν ἄγαν νέους, ἵνα μὴ πρὸς τῇ ἰσχυρῷ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῖς ρᾳδιουργίας προσγενομένης ἀμέτρως αὐτῇ χρῆντο οἱ νέοι. XXXV. Νὴ Δί', ἔφη· ὡς τοίνυν ὁψιμαθῇ ὅντα ἐμὲ τούτων τῶν πλεονεκτῶν, ὡς πάτερ, μὴ φείδου, εἴ τι ἔχεις, διδάσκειν ὅπως πλεονεκτήσω ἐγὼ τῶν πολεμίων. Μηχανῶ τοίνυν, ἔφη, ὁπόση ἐστὶ δύναμις, τεταγμένοις τοῖς αὐτοῦ ἀτάκτοις λαμβάνειν τὸν πολεμίους καὶ ὑπλισμένοις ἀόπλους καὶ ἐγρηγορόσι καθεύδοντας, καὶ φαγερούς σοι ὅντας ἀφαγῆς ὃν αὐτὸς ἔκείνοις, καὶ ἐν δυσχωρίαις αὐτὸν γιγνομένονς ἐν ἐρυμυῷ αὐτὸς ὃν ὑποδέξῃ. XXXVI. Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, τις τοιαῦτα, ὡς πάτερ, ἀμαρτάνοντας δύναιτ' ἄν τὸν πολεμίους λαμβάνειν; "Οτι, ἔφη, ὡς παῖ, πολλὰ μὲν τούτων ἀνάγκη ἐστὶ καὶ οὐκανάγκη ἀμφοτέρους,

72. ἔξαπατᾶν] " Sed apud Græcos pueri iam septennes luctari discebant, luctando exercebantur a magistris, qui παιδοτρίβαι dicebantur: v. Axioch. 7. Luctæ autem, πάλης, ratio hæc erat, ut alter complecteretur alterum, nitereturque in terram prosternere; hinc ἔξαπατᾶν supplantando, h. e. pede supposito in terram dejicioendo, quod proprie ὑποσκελίζειν dicitur." Fischer.

73. σὺν τοιούτῳ ἔθει ἐθισθέντες] " Heindorf thinks the true reading to be ἐν. Rightly: Plato de LL. 1. p. 625. 'Ἐν τοιούτοις ἔθει τέθραφθε.'" Schneider. " Comp. Memor. 3, 9, 1.

But there is a difference between τρέφεσθαι and ἐθίσεσθαι, and the words σὺν τοιούτῳ ἔθει ἐθισθέντες are briefly put for, σὺν τοιούτῳ ἔθει, ἐθισθέντες αὐτῷ. This belongs to those forms of speech, which I have discussed in my Obs. Crit. in Thuc. 154. Among the passages there cited, the following is most to our present purpose: Soph. Antig. 23. σὺν δίκῃ Χρησθεὶς δικαίη καὶ νόμῳ." Poppo.

74. σιτοποιεῖσθαι] Suid. Καὶ σιτοποιεῖσθαι, παρὰ Ξενοφῶντι τὸ τροφὴν λαμβάνειν. Σιτοποιεῖσθαι τε ἀνάγκη καὶ κοιμᾶσθαι. " Duæ tantum sub-

κοιμᾶσθαι τε ἀμφοτέρους, καὶ ἔωθεν ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα σχεδὸν ἄμα πάντας ἀποχωρεῖν δεῖ, καὶ ταῖς ὁδοῖς ὅποιαι ἀν̄ ὥσι τοιαύταις ἀνάγκη χρῆσθαι. ἡ χρή σε πάντα καταρροῦντα ἐν φῷ μὲν ἀν̄ ὑμᾶς γιγγώσκης ἀσθενεστάτους γιγνομένους, ἐν τούτῳ μάλιστα φυλάττεσθαι, ἐν φῷ δ' ἀν̄ τοὺς πολεμίους αἰσθάητη εὐχειροτάτους γιγνομένους, ἐν τούτῳ μάλιστα ἐπιτίθεσθαι. XXXVII. Πότερον δ', ἔφη ὁ Κῦρος, ἐν τούτοις μόνον ἐστὶ πλεονεκτεῖν ἥ καὶ ἐν ἄλλοις τισί; Καὶ πολὺ γε μᾶλλον, ἔφη, φῷ παῖς ἐν τούτοις μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντες ἴσχυρὰς φυλακὰς ποιοῦνται, εἰδότες δὲτι δέονται. οἱ δ' ἐξαπατῶντες τοὺς πολεμίους δύνανται καὶ θαρρῆσαι ποιήσαντες ἀφυλάκτους λαμβάνειν καὶ διῶξαι παραδόντες ἑαυτὸν ἀτάκτους ποιῆσαι καὶ εἰς δυσχωρίαν φυγῆς ὑπαγαγόντες ἐνταῦθα ἐπιτίθεσθαι. XXXVIII. δεῖ δὴ, ἔφη, φῷ παῖς, φιλομαθῇ σε τούτων ἀπάντων ὅντα οὐχ οἵς ἀν̄ μάθης τούτοις μόνοις χρῆσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ποιητὴν εἶναι τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους μηχανημάτων, ὕσπερ καὶ οἱ μουσικοὶ οὐχ οἵς ἀν̄ μάθωσι τούτοις μόνον χρῶνται, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τέα μέλη πειρῶνται ποιεῖν. καὶ σφόδρα μὲν καὶ ἐν τοῖς μουσικοῖς τὰ τέα καὶ ἀρθρὰ ἐνδοκιμεῖ, πολὺ δὲ καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς μᾶλλον τὰ καὶ μηχανήματα ἐνδοκιμεῖ· ταῦτα γὰρ μᾶλλον καὶ ἐξαπατᾶν δύναται τοὺς ὑπεναντίους. XXXIX. εἰ δὲ σύ γε, ἔφη, φῷ παῖς, μηδὲν ἄλλο ἥ μετενέγκοις ἐπ' ἀρθρώπους τὰς μηχανὰς ἃς καὶ πάνυ ἐπὶ τοῖς μικροῖς θηρίοις ἐμηχανῶ, οὐκ οἴει ἀν̄, ἔφη, πρόσω πάνυ ἐλάσαι τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους πλεονεξίας; σὺ γὰρ ἐπὶ μὲν τὰς ὄρνιθας ἐν τῷ ἴσχυροτάτῳ χειρῶν ἀνιστάμενος ἐπορεύουν νυκτὸς, καὶ πρὶν κινεῖσθαι τὰς ὄρνιθας ἐπεποίητό σοι αἱ πάγαι αὐταῖς καὶ τὸ κεκινημένον χωρίον⁷⁵ ἐξείκαστο τῷ ἀκινήτῳ ὄρνιθες δὲ ἐπεπαίδευντό σοι ὥστε σοὶ μὲν τὰ συμφέροντα ὑπηρετεῖν, τὰς δὲ ὄμοφύλους ὄρνιθας ἐξαπατᾶν⁷⁶ αὐτὸς δὲ ἐνήδρευες, ὥστε ὄραγ μὲν αὐτὰς, μὴ ὄρᾶσθαι

jectæ sunt potestates; prima confidere
seu parare sibi cibum, quod fit molen-
do, coquendo, ut infra, (6, 2, 31.)
Altera vero est cibum sumere, h. e.
sive prandere sive cœnare. Hinc σι-
τοποιεῖν infra 4, 4, 7. est cibum pre-
bere. Posteriorem signif. hic esse,
cum Suida statuo primum ob loca 7,
5, 59. de Mag. Eq. 7, 12. tum quod
milites non tam in cibo confiendō,
molendo, et coquendo, quod fere sie-
bat a servis et lixis, erant inermes,

quam in prandendo cœnandoque.”
Zenius.

75. τὸ κεκινημένον χωρίον] “Est area, ab aucupe concinnata, der Vo-
gelheerd: vocatur ita, quia laquei ibi
positi implicant colla, pedes avium, et
ab aucupe trahuntur. Sensus est:
‘Area non erat similis areæ.’ Locus,
in quo erat area, ita concinnatus erat,
ut non videretur esse ibi area.” Fischer.

76. ὄρνιθας ἐξαπατᾶν] “The de-

δὲ ὑπὸ αὐτῶν ἡσκήκεις δὲ φθάνειν ἔλκων ἢ τὰ πτηνὰ φεύγειν. XL. πρὸς δ' αὖτὸν λαγῶν, ὅτι μὲν ἐν σκότει νέμεται, τὴν δὲ ἡμέραν ἀποδιδράσκει, κύνας ἔτρεφες αὖτῆς ὁσμῇ αὐτὸν ἀνεύρισκον· ὅτι δὲ ταχὺ ἔφευγεν, ἐπεὶ εὑρεθείη, ἄλλας κύνας εἶχες ἐπιτετηδευμένας πρὸς τὸ κατὰ πόδας αἴρειν. εἰ δὲ καὶ ταύτας ἀποφύγοι, τοὺς πόρους αὐτῶν ἐκμανθάνων καὶ πρὸς οἷα χωρία φεύγοντες αἱροῦνται οἱ λαγῷ, ἐν τούτοις δίκτυα δυσόρατα ἐνεπετάννυες ἦν, καὶ τῷ σφυδρῷ φεύγειν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμπεσὼν συνέδει. τοῦ δὲ μηδὲ ἐντεῦθεν διαφέύγειν σκοποὺς τοῦ γιγνομένου καθίστης οὐ ἐγγύθεν ταχὺ ἐμελλον ἐπιγενήσεσθαι· καὶ αὐτὸς μὲν σὺ ὅπισθεν κραυγῇ οὐδὲν ὑστεριζούσῃ⁷⁷ τοῦ λαγῶν βοῶν ἔξεπληγτες αὐτὸν ὥστε ἀφρόνως ἀλίσκεσθαι, τοὺς δὲ ἐμπροσθεν σιγᾶν διδάξας ἐνεδρεύαντας λανθάνειν ἐποίεις. XLII. ὥσπερ οὖν προεῖπον, εἰ τοιαῦτα ἐθελήσαις καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις μηχανᾶσθαι, οὐκ οἶδ' ἔγωγε εἴ τινα λίποις ἢν τῶν πολεμίων. ἦν δέ ποτε ἄρα ἀνάγκη γένηται καὶ ἐν τῷ ἰσοπέδῳ καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καὶ ὠπλισμένους ἀμφοτέρους μάχην συνάπτειν, ἐν τῷ τοιούτῳ δὲ, ὡς παῖ, αἱ ἐκ πολλοῦ παρεσκευασμέναι πλεονεξίαι μέγα δύνανται. ταύτας δὲ ἐγὼ λέγω εἴραι ἢν τῶν στρατιῶν εὖ μὲν τὰ πόματα ἡσκημένα ἦσαν, εὖ δὲ αἱ ψυχαὶ τεθηγμέναι, εὖ δὲ αἱ πολεμικαὶ τέχναι μεμελετημέναι ὥστιν. XLIII. εὖ δὲ χρὴ καὶ τοῦτο εἰδέναι ὅτι ὁπόσους ἢν ἀξιοῖς σοι πείθεσθαι, καὶ ἐκεῖνοι πάντες ἀξιώσουσι σὲ πρὸ ἑαυτῶν βουλεύεσθαι. μηδέποτε οὖν ἀφροντίστως ἔχεις, ἀλλὰ τῆς μὲν τυκτὸς προσκύπει τί σοι ποιήσουσιν οἱ ἀρχόμενοι ἐπειδὴν ἡμέρα γένηται, τῆς δὲ ἡμέρας ὅπως τὰ εἰς τύκτα κάλλιστα ἔξει. XLIII. ὅπως δὲ χρὴ τάττειν εἰς μάχην στρατιὰν ἢ ὅπως ἄγειν ἡμέρας ἢ τυκτὸς ἢ στενὰς ἢ πλατείας ὁδοὺς ἢ ὄρεινὰς ἢ πεδινὰς, ἢ ὅπως στρατοπεδεύεσθαι, ἢ ὅπως φυλακὰς τυκτερινὰς ἢ καὶ ἡμερινὰς καθιστάναι, ἢ ὅπως προσάγειν πρὸς πολεμίους ἢ ἀπάγειν ἀπὸ πολεμίων, ἢ ὅπως παρὰ πόλιν πολεμίαν ἄγειν ἢ ὅπως πρὸς τεῖχος ἄγειν ἢ ἀπάγειν, ἢ ὅπως γάπη ἢ ποταμοὺς διαβαίνειν, ἢ ὅπως ἵππικὸν φυλάττεσθαι ἢ ὅπως ἀκοντιστὰς ἢ τοξότας, καὶ εἴ γε

coys, trained by the fowler, allure into the nets the birds of their own species, τὰς διοφύλους: for φύλον, as well as ἔθνος, is applied to animals. See Rittersh. ad Oppian. Cyneg. 4, 423." Fischer.

77. οὐδὲν ὑστεριζούσῃ] "Eleganter

dictum, 'Qui clamor nihilo tardius progreditur.' Nimis cum homines leporis cursum æquare non possunt, quo longius lepus fugit, eo magis clamorem intendunt, ut æquo semper intervallo eos sequi putet." Weiske.

δή σοι κατὰ κέρας ἄγοντι οἱ πολέμιοι ἐπιφανεῖεν, πῶς χρὴ ἀντικαθιστάραι, καὶ εἴ σοι ἐπὶ φάλαγγος ἄγοντι ἄλλοθέν ποθεν οἱ πολέμιοι φαίνουντο ἢ κατὰ πρόσωπον, ὅπως χρὴ ἀντιπαράγειν, ἢ ὅπως τὰ τῶν πολεμίων ἦν τις μάλιστα αἰσθάνοιτο, ἢ ὅπως τὰ σὰ οἱ πολέμιοι ἥκιστα εἰδεῖεν, ταῦτα δὲ πάντα τί ἦν ἐγὼ λέγουμί σοι; ὅσα τε γὰρ ἔγωγε ἥδειν, πολλάκις ἀκήκοας, ἄλλως τε⁷⁸ ὅστις ἐδόκει τι τούτων ἐπίστασθαι, οὐδενὸς αὐτῶν ἡμέληκας οὐδέ ἀδαῆς γεγένησαι. δεῖ οὖν πρὸς τὰ συμβαίνοντα, οἶμαι, τούτοις χρῆσθαι ὁποῖον ἦν συμφέρειν σοι τούτων δοκῆ.

XLIV. Μάθε δέ μου καὶ τάδε, ὡς παῖ, ἔφη, τὰ μέγιστα παρὰ γὰρ Ἱερὰ καὶ οἰωνοὺς μήτ' ἐν ἑαυτῷ μηδέποτε μήτ' ἐν στρατιᾷ κινδυνεύσῃς, κατανοῶν ὡς ἀνθρώποι μὲν αἰροῦνται πράξεις εἰκάζοντες, εἰδότες δὲ οὐδὲν ἀπὸ ποίας ἔσται αὐτῶν τάγαθά. **XLV.** γνοίης δ' ἦν ἐξ αὐτῶν τῶν γιγνομένων πολλοὶ μὲν γὰρ πόλεις ἐπεισαν καὶ ταῦτα οἱ δοκοῦντες σοφώτατοι εἶναι πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τούτους ὑφ' ὃν οἱ πεισθέντες ἐπιθέσθαι ἀπώλοντο πολλοὶ δὲ πολλοὺς ἡγησαν καὶ ἰδιώτας καὶ πόλεις ὑφ' ὃν αὐξηθέντων τὰ μέγιστα κακὰ ἐπαθον πολλοὶ δὲ οἷς ἔξην φίλοις χρῆσθαι καὶ εὗ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν, τούτοις δούλοις μᾶλλον βουληθέντες ἢ φίλοις χρῆσθαι, ὑπ' αὐτῶν τούτων δίκην ἔδοσαν πολλοῖς δ' οὐκ ἥρκεσεν αὐτοῖς τὸ μέρος ἔχουσι *Σῆν* ἡδέως, ἐπιθυμήσαντες δὲ κύριοι εἶναι πάντων, διὰ ταῦτα καὶ ὃν εἶχον ἀπέτυχον⁷⁹ πολλοὶ δὲ τὸν πολύευκτον πλοῦτον κατακτησάμενοι, διὰ τοῦτον ἀπώλοντο. **XLVI.** οὕτως ἡ ἀνθρώπων σοφία οὐδὲν μᾶλλον οἶδε τὸ ἄριστον αἰρεῖσθαι ἢ εἰ κληρούμενος ὅτι λάχοι τοῦτό τις πράττοι. θεοὶ δὲ, ὡς παῖ, ἀεὶ ὄντες πάντα ἵσασι τά τε γεγενημένα καὶ τὰ ὄντα καὶ ὅτι ἐξ ἐκάστου αὐτῶν ἀποβήσεται, καὶ τῶν συμβουλευομένων ἀνθρώπων οἷς ἦν ἵλεωψ ὅσι προσημαίνουσιν ἂ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἂ οὐ χρή. εἰ δὲ μὴ πᾶσιν ἐθέλουσι⁸⁰ συμβουλεύειν, οὐδὲν θαυμαστόν οὐ γὰρ ἀνάγκη αὐτοῖς ἐστὶν ὃν ἂν μὴ θέλωσιν ἐπιμελεῖσθαι.

78. ἄλλως τε] I. e. "Prætereaque," Zeunius. See Herm. ad Viger. 781.

79. ἀπέτυχον] I. e. "Amiserunt." But Schneider contends that the word

here signifies 'not to obtain, to fail in obtaining,' and he supposes the sentence to have been thus written by Xen.: Διὰ ταῦτα καὶ ὃν εἶχον ἔξεπεσον, καὶ ὃν ἐπεθύμουν ἀπέτυχον.

ARGUMENTS TO THE SECOND BOOK.

CHAP. I.—Arrival of Cyrus with his army in Media; ii. His conversations with Cyaxares; iii. Exercises his soldiers with new weapons, and proposes proportionate rewards to them.

CHAP. II.—His plans for improving the army adopted; ii. Gives instructions to all, and rejects such as are vicious and slothful; iii. His agreeable manner and conversation at an entertainment.

CHAP. III. IV.—Good effects of the conduct of Cyrus; ii. His obedience to Cyaxares; iii. Tempts him to make war, and is supplied with a force; iv. Prepares for the expedition; v. His sacrifices, adoration, and happy omens; vi. Arrives on the Armenian borders; vii. Disguises his designs; viii. His message to the Prince of Armenia, and orders to his soldiers.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. Β'.

CAP. I.

I. ΤΟΙΑΥΤΑ μὲν δὴ ἀφίκοντο διαλεγόμενοι μέχρι τῶν ὥριων τῆς Περσίδος· ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἀετὸς δεξὶος φανεῖς προηγεῖτο, προσενέματοι θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς Περσίδα γῆν κατέχουσιν ἵλεως καὶ εὔμενεῖς πέμπειν σφᾶς, οὕτω διέβαινον τὰ ὅρια. ἐπειδὴ δὲ διέβησαν,¹ προσηγύχοντο αὖθις θεοῖς τοῖς Μηδίαν γῆν κατέχουσιν ἵλεως καὶ εὔμενεῖς δέχεσθαι αὐτούς. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἀσπασίμενοι ἀλλήλους ὥσπερ εἰκὸς, ὁ μὲν πατὴρ πάλιν εἰς Πέρσας ἀπῆι, Κῦρος δὲ εἰς Μήδους πρὸς Κυαξάρην ἐπορεύετο. II. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ὁ Κῦρος εἰς Μήδους πρὸς τὸν Κυαξάρην, πρῶτον μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἡσπάσαντο ἀλλήλους, ἔπειτα δὲ ἥρετο τὸν Κῦρον ὁ Κυαξάρης πόσον ἄγοιτο στράτευμα. ὁ δὲ ἔφη, Τρισμυρίους μὲν, οἱ καὶ πρόσθεν ἐφοίτων πρὸς ὑμᾶς μισθοφόροι ἄλλοι δὲ καὶ τῶν οὐδεπώποτε ἐξελθόντων προσέρχονται τῶν ὁμοτίμων. III. Πόσοι τινές; ἔφη ὁ Κυαξάρης. Οὐκ ἄν ὁ ἀριθμός σε, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀκούσαντα εὐφράνειεν· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐννόησον ὅτι ὀλίγοι ὄντες οὗτοι οἱ ὁμότιμοι καλούμενοι πολλῶν ὕντων τῶν ἄλλων Περσῶν ἥραδίως ἄρχουσιν. ἀτὰρ, ἔφη, δέη τι αὐτῶν, ἦ μάτην ἐφοβήθης, οἱ δὲ πολέμιοι οὐκ ἐρχονται; Ναὶ μὰ Δί, ἔφη, καὶ πολλοί γε. IV. Πῶς τοῦτο σαφές;² "Οτι, ἔφη, πολ-

1. διέβησαν] "A well-known use See Matth. Gr. Gr. p. 694. n." Pop-of the aorist for the plusquamperfect, po.
which the French call *le défini passé*. 2. σαφές] "Gloss. vett. ex-

λοὶ ἡκοντες αὐτόθεν ἄλλος ἄλλον τρόπον πάντες ταῦτὸ λέγουσιν.
Ἄγωνιστέον μὲν ἄρα ἡμῖν πρὸς τοὺς ἄνδρας. Ἀνάγκη γὰρ, ἔφη.
Τί οὖν,³ ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ καὶ τὴν δύναμιν ἔλεξίς μοι, εἰ σίσθα, πόση
ἡ προσιοῦσα, καὶ πάλιν τὴν ἡμετέραν, ὅπως εἰδότες ἀμφοτέρας πρὸς
ταῦτα βουλευσόμεθα ὅπως ἀν ἄριστα ἀγωνιζούμεθα. Ἀκούε δὴ,
ἔφη ὁ Κυπρέαρχος.

V. Κροῖσος μὲν ὁ Λυδὸς ἄγειν λέγεται μυρίους μὲν ἵππεας,
πελταστὰς δὲ καὶ τοξότας πλείους ἢ τετρακισμυρίους. Ἀρτακάμαν
δὲ τὸν τῆς μεγάλης Φρυγίας ἄρχοντα λέγουσιν ἵππεας μὲν εἰς ὀκτα-
κισχιλίους ἄγειν, λογχοφόρους⁴ δὲ σὺν πελτασταῖς οὐ μείους τετρα-
κισμυρίων, Ἀρίβαιον δὲ τὸν τῶν Καππαδοκῶν βασιλέα ἵππεας μὲν
έξακισχιλίους, τοξότας δὲ καὶ πελταστὰς οὐ μείους τρισμυρίων, τὸν
Ἀράβιον δὲ Ἀραγδον ἵππεας τε εἰς μυρίους καὶ ἄρματα⁵ εἰς ἑκατὸν
καὶ σφενδονητῶν πάμπολύ τι χρῆμα.⁶ τοὺς μέντοι Ἑλληνας τοὺς ἐν
τῇ Ἀσίᾳ οἰκοῦντας οὐδέν πω σαφὲς λέγεται εἰ ἔπονται. τοὺς δὲ ἀπὸ
Φρυγίας τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ συμβαλεῖν φασὶ Γαβαῖον ἔχοντα εἰς
Καύστριον πεδίον ἔξακισχιλίους μὲν ἵππεας, πελταστὰς δὲ εἰς δισ-
μυρίους. Κᾶρας μέντοι καὶ Κιλικιας καὶ Παφλαγόνας παρακλη-
θέντας οὐ φασιν ἔπεσθαι. ὁ δὲ Ἀσσύριος ὁ Βαβυλωνά τε ἔχων καὶ

plain it by *liquet*. Σαφὲς is evident, perspicuous, and thence certain, ascertained, without doubt." Fischer. It seems primarily to refer to the *sight*, and is thence metaphorically applied to the *mind*. Hence in Eurip. Suppl. 650. the solar ray, λαμπρὰ ἀκτὶς, is called ἡλίου κανὼν σαφῆς, "the well-defined, clear 'rule of light,'" because, according to the philosophers, the solar beam suggested the idea of the carpenter's rule. Jambl. Adh. ad Phil. 10. p. 154. Kiessl.: Καθάπερ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις ταῖς δημιουργικαῖς ἀπὸ τῆς φύσεως εὑρηται τὰ βέλτιστα τῶν ὀργάνων, οἷον ἐν τεκτονικῇ στάθμῃ, καὶ κανὼν, καὶ τόρνος, τὰ μὲν ὕδατι καὶ φωτὶ καὶ ταῖς αὐγαῖς τῶν ἀκτίνων ληφθεισῶν, ('nescio an melius legatur ληφθέντα, accepta, comparata illa,' Kiessl.) πρὸς δὲ κρίνοντες τὸ κατὰ τὴν αἰσθησιν ἰκανῶς εὐθὺν καὶ λεῖον βασανίζομεν.

3. τί οὖν] "This interrogation expresses a certain alacrity of mind, and

a desire for information, as in Latin, 'Quin tu mihi — recenses?' So Plato Protag. 85. Τί οὖν οὐ διηγήσω ἥμαν; 'Quin tu nobis narras?' Weiske. See 8, 3, 46. "On this use of the aorist with τι οὐ, see Schneider ad Memor. 3, 11, 15. Heindorf ad Plat. Charm. s. 5. Gorg. s. 126. 139." Poppo.

4. λογχοφόρους] "Sunt lancearii, Gl. vet.; hastati. Nam λόγχη, quod est voc. Hispanicum, (Gell. 15, 30.) fuit genus jaculi et hastæ ferratae, (σιδήρεον ἀκόντιον, Suid.) qua utebantur, et eminus ad jaciendum, et cominus ad pugnandum. Erant vel equites vel pedites, ut h. l. (Arrian Tact. p. 17. Lipsius Poliorc. 4, 4. Cortius ad Sallust. Cat. 56, 3.)" Fischer.

5. ἄρματα] I. e. chariots, from which the sagittarii, lancearii, and juculatores fought.

6. σφενδονητῶν πάμπολύ τι χρῆμα] I. e. A very great number. Herod. 3, 109. Πολλόν τι χρῆμα τῶν τέκνων, 6, 43. χρῆμα πολλὸν νεῶν.

τὴν ἄλλην Ἀσσυρίαν ἐγὼ μὲν οἶμαι ἵππεας μὲν ἄξει οὐκ ἐλάττους δισμυρίων, ἄρματα δ' εὖ οἴδ' οὐ μείω διακοσίων, πεζοὺς δὲ οἴμαι παμπόλλους· εἰώθει γοῦν ὅποτε δεῦρ' ἐμβάλλοι. VI. Σὺ, ἔφη ὁ Κῦρος, πολεμίους λέγεις ἵππεας μὲν εἰς ἑξακισμυρίους εἶναι, πελταστὰς δὲ καὶ τοξότας πλεῖον ἢ εἴκοσι μυριάδας. ἄγε δὴ τῆς δυνάμεως τῆς σῆς τί φῆς πλῆθος εἶναι; Εἰσὶν, ἔφη, Μήδων μὲν ἵππεις μὲν πλείους τῶν μυρίων πελταστὰς δὲ καὶ τοξόται γένοιντ' ἀν ὡς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας⁷ καν ἑξακισμύριοι. Ἀρμενίων δ', ἔφη, τῶν ὁμόρων ἡμῖν παρέσονται ἵππεις μὲν τετρακισχίλιοι, πεζοὶ δὲ δισμύριοι. Λέγεις σὺ, ἔφη ὁ Κῦρος, ἵππεας μὲν ἡμῖν εἶναι μεῖον ἢ τὸ τρίτον μέρος τοῦ τῶν πολεμίων ἵππικοῦ, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς ἡμίσεις. VII. Τί οὖν; ἔφη ὁ Κυαζάρης, δλίγους νομίζεις Περσῶν εἶναι οὓς σὺ φῆς ἄγειν; Ἄλλ' εὶ μὲν ἀνδρῶν προσδεῖ ἡμῖν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἴτε καὶ μὴ, αὗθις συμβούλευσόμεθα· τὴν δὲ μάχην μοι, ἔφη, λέξον ἐκάστων ἥτις ἔστι. Σχεδὸν, ἔφη ὁ Κυαζάρης, πάντων ἡ αὐτή· τοξόται γάρ εἰσι καὶ ἀκοντιστὰς οἵ τ' ἐκείνων καὶ οἱ ἡμέτεροι. Οὐκοῦν ἀκροβολίζεσθαι⁸ ἀγάγκη ἔστι τοιούτων γε τῶν ὅπλων ὄντων. VIII. Ἀνάγκη γάρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ μὲν τῶν πλειόνων ἡ νίκη· πολὺ γάρ ἀν θᾶττον οἱ δλίγοι ὑπὸ τῶν πολλῶν τιτρωσκόμενοι ἀναλωθείσαν ἢ οἱ πολλοὶ ὑπὸ τῶν δλίγων. Εἰ οὖν οὕτως ἔχει, ὡς Κῦρε, τί ἀν ἄλλο τις κρεῖττον εὑροι ἢ πέμπειν εἰς Πέρσας, καὶ ἂμα μὲν διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι εἴ τι πείσονται Μῆδοι, εἰς Πέρσας τὸ δεινὸν ἥξει, ἂμα δὲ αἰτεῖν πλεῖον στράτευμα; Ἄλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη ὁ Κῦρος, εὖ ἴσθι, οὐδ' εἰ πάντες ἔλθοιεν Πέρσαι, πλήθει γε οὐχ ὑπερβαλοίμεθ' ἀν τοὺς πολεμίους. IX. Τί μὴν ἄλλο σὺ ἐνορᾶς ἀμεινον τούτου; Ἐγὼ μὲν ἀν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰ ἔχοιμι, ὡς τάχιστα ὅπλα ἐποιούμην πᾶσι Πέρσαις τοῖς προσιοῦσιν οἴάπερ ἔχοντες ἔρχονται οἱ παρ' ἡμῶν οἱ τῶν ὁμοτίμων καλούμενοι. ταῦτα δ' ἔστι θώραξ μὲν περὶ τὰ στέρνα, γέρρον δὲ εἰς τὴν ἀριστερὰν, κοπὶς δὲ ἢ σάγαρις εἰς τὴν δεξιάν· καν ταῦτα παρασκευάσῃς, ἡμῖν μὲν ποιήσεις τὸ ὁμόσε τοῖς ἐναντίοις λέγαι ἀσφαλέστατον, τοῖς πολεμίοις δὲ τὸ φεύγειν ἢ τὸ

7. ὡς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας] Schneider does not discern a suitable meaning, whether we interpret with Philelphus, ‘Ut in nostro scilicet regno,’ or thus, ‘Pro ratione et magnitudine regionis nostræ.’ ‘In regione nostra scilicet, (ὡς vim definiendi habet,) vel, s. saltem (καν) sexaginta millia.’ Fischer.

Xen. Cyrop.

See Hermann ad Viger. 839.

8. ἀκροβολίζεσθαι] I. e. “To skirmish from a distance, using arrows, javelins,” (or spears;) “whence bowmen and javelin-men are called ἀκροβολισταὶ, and their skirmishes ἀκροβολίσεις.” Fischer.

μένειν αἰρετώτερον. τάττομεν δὲ, ἔφη, ήμᾶς μὲν αὐτοὺς ἐπὶ τὸν μένοντας· οἵ γε μέντ' ἀν αὐτῶν φεύγωσι, τούτους ὑμῖν καὶ τοῖς ἵπποις νέμομεν, ὡς μὴ σχολάζωσι μήτε μένειν μήτ' ἀναστρέφεσθαι. **X.** Κῦρος μὲν οὕτως ἔλεξε· τῷ δὲ Κυαζάρῃ ἔδοξε τε εὖ λέγειν, καὶ τοῦ μὲν πλείους μεταπέμπεσθαι οὐκέτι ἐμέμνητο, παρεσκευάζετο δὲ ὅπλα τὰ προειρημένα. καὶ σχεδόν τε ἔτοιμα ἦν καὶ τῶν Περσῶν οἱ ὁμότιμοι παρῆσαν ἔχοντες τὸ ἀπὸ Περσῶν στράτευμα. ἐνταῦθα δὴ εἰπεῖν λέγεται ὁ Κῦρος συναγαγὼν αὐτοὺς,

XI. "Ανδρες φίλοι, ἐγὼ ὑμᾶς ὄρῶν αὐτοὺς μὲν καθωπλισμένους οὕτω καὶ ταῖς ψυχαῖς παρασκευασμένους ὡς χεῖρας συμμίξοντας τοῖς πολεμίοις, τοὺς δὲ ἐπομένους ὑμῖν Πέρσας γιγνώσκων ὅτι οὕτως ὕπλισμένοι εἰσὶν ὡς ὅτι προσωτάτω σταθέντες μάχεσθαι, ἔδεισα μὴ ὀλίγοι καὶ ἔρημοι συμμάχων συμπίπτοντες πολεμίοις πολλοῖς πάθοιτέ τι. νῦν μὲν οὖν, ἔφη, σώματα ἔχοντες ἀνδρῶν ἥκετε⁹ οὐ μεμπτά· ὅπλα δὲ ἔσται αὐτοῖς ὅμοια τοῖς ἡμετέροις· τάς γε μέντοι ψυχὰς θήγειν αὐτῶν ὑμέτερον τὸ ἔργον. ἄρχοντος γάρ ἔστιν οὐχ ἔαυτὸν μόνον ἀγαθὸν παρέχειν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται. **XII.** ὁ μὲν οὕτως εἰπεῖν οἱ δ' ἡσθησαν μὲν πάντες, νομίζοντες μετὰ πλειόνων ἀγωνιεῖσθαι· εἰς δὲ αὐτῶν καὶ ἔλεξε τοιάδε·

XIII. 'Αλλὰ θαυμαστὰ, ἔφη, ἵσως δόξω λέγειν, εἰ Κύρῳ συμβουλεύσω τι εἰπεῖν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅταν τὰ ὅπλα λαμβάνωσιν οἱ ὑμῖν μέλλοντες συμμάχεσθαι· ἀλλὰ γιγνώσκω γάρ, ἔφη, ὅτι οἱ τῶν ἱκανωτάτων καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν λόγοι οὗτοι καὶ μάλιστα ἐνδύονται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούοντων· κἄν δῶρα διδῶσιν οἱ τοιοῦτοι, κἄν μείω τυγχάνῃ ὅντα ἢ τὰ παρὰ τῶν ὁμοίων, δῆμος μείζονος αὐτὰ τιμῶνται οἱ λαμβάνοντες. καὶ νῦν, ἔφη, οἱ Πέρσαι παραστάται ὑπὸ Κύρου πολὺ μᾶλλον ἡσθήσονται ἢ ὑφ' ἡμῶν παρακαλούμενοι, εἴς τε τοὺς ὁμοτίμους καθιστάμενοι βεβαιοτέρως σφίσιν ἡγήσονται ἔχειν τοῦτο ὑπὸ βασιλέως τε παιδὸς καὶ ὑπὸ στρατηγοῦ γενόμενον ἢ εἰ ὑφ' ἡμῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο γίγνοιτο. ἀπεῖναι μέντοι οὐδὲ τὰ ἡμέτερα χρὴ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ δεῖ τῶν ἀνδρῶν θήγειν πάντας τὸ φρόνημα. ὑμῖν γάρ ἔσται τοῦτο χρήσιμον ὅτι ἀν οὗτοι βελτίονες γένωνται.

9. ἥκετε] Poppo blames Fischer for referring ἥκετε to all the Persian soldiers, instead of limiting it to the homotimi alone. "Corpora autem

virorum non reprehendenda posita sunt pro hominibus, quibus sunt corpora non reprehendenda."

XIV. οὗτω δὴ ὁ Κύρος καταθεὶς τὰ ὅπλα εἰς τὸ μέσον καὶ συγκαλέσας πάντας τοὺς Περσῶν στρατιώτας ἔλεξε τοιάδε·

XV. "Αὐδρες Πέρσαι, ὑμεῖς καὶ ἔφυτε ἐν τῇ αὐτῇ ἡμῖν καὶ ἐτράφητε, καὶ τὰ σώματά τε οὐδὲν ἡμῶν χείρονα ἔχετε, ψυχάς τε ὑμῖν προσήκει οὐδὲν χείρονας ἡμῶν ἔχειν. τοιοῦτοι δ' ὄντες ἐν μὲν τῇ πατρίδι οὐ μετείχετε τῶν ἵσων ἡμῖν, οὐκ ὑφ' ἡμῶν ἀπελαθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τὰ ἐπιτίδεια ἀνάγκην ὑμῖν εἶναι πορίζεσθαι. νῦν δὲ ὅπως μὲν ταῦτα ἔξετε ἐμοὶ μελάσσει σὺν τοῖς θεοῖς· ἔξεστι δ' ὑμῖν, εἰ βιόλοισθε, λαβόντας ὅπλα οἴαπερ ἡμεῖς ἔχομεν εἰς τὸν αὐτὸν ἡμῖν κίνδυνον ἐμβαίνειν, καὶ ἂν τι ἐκ τούτων καλὸν κάγαθὸν γίγνηται, τῶν ὁμοίων ἡμῖν ἀξιοῦσθαι. XVI. τὸν μὲν οὖν πρόσθεν χρόνον ὑμεῖς τε τοξόται καὶ ἀκοντισταὶ ἦτε καὶ ἡμεῖς, καὶ εἴ τι χειρόνας ἡμῶν ταῦτα ποιεῖν ἦτε, οὐδὲν θαυμαστόν· οὐ γὰρ ἦν ὑμῖν σχολὴ ὥσπερ ἡμῖν τούτων ἐπιμελεῖσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ ὄπλισει οὐδὲν ἡμεῖς ὑμῶν προέξομεν. Θώραξ μέν γε περὶ τὰ στέρνα ἀρμόζων ἐκάστῳ ἔσται, γέρρον δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ὁ πάντες εἰθίσμεθα φορεῖν, μάχαιρα δὲ ἡ σάγαρις ἐν τῇ δεξιᾷ, ἢ δὴ παίειν τοὺς ἐναντίους δεήσει οὐδὲν φυλαττομένους¹⁰ μή τι παίοντες ἐξαμάρτωμεν. XVII. τί οὖν ἀν ἐν τούτοις ἔτερον διαφέροι ἡμῶν πλὴν τόλμῃ; ἢν οὐδὲν ὑμῖν ἦττον προσήκει ἡμῶν ὑποτρέψεσθαι. νίκης τε γὰρ ἐπιθυμεῖν, ἢ τὰ καλὰ πάντα καὶ τὰ ἀγαθὰ κτᾶται τε καὶ σώζει, τί μᾶλλον ἡμῖν ἢ ὑμῖν προσήκει; κράτους τε, ὁ πάντα τὰ τῶν ἦττόνων τοῖς κρείττοις δωρεῖται, τί εἰκὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἢ καὶ ὡμᾶς τούτου δεῖσθαι; XVIII. τέλος εἶπεν, 'Ακηκόατε πάντα· ὄρατε τὰ ὅπλα· ὁ μὲν χρῆζων λαμβανέτω ταῦτα καὶ ἀπογραφέσθω πρὸς τὸν ταξιαρχὸν εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν ἡμῖν· ὅτῳ δ' ἀρκεῖ ἐν μισθοφόρου χώρᾳ εἶναι, καταμενέτω ἐν τοῖς ὑπηρετικοῖς ὅπλοις. XIX. ὁ μὲν οὗτως εἶπεν. ἀκούσαντες δὲ οἱ Πέρσαι ἐνόμισαν, εἰ παρακαλούμενοι ὥστε τὰ ὅμοια πονοῦντες τῶν αὐτῶν τυγχάνειν μὴ ἐθελήσουσι ταῦτα ποιεῖν, δικαίως ἀν διὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος ἀμηχανοῦντες βιοτεύειν· καὶ οὕτω δὴ ἀπογράφονται πάντες, ἀγέλαβόν τε τὰ ὅπλα πάντες.

XX. 'Ἐν φῷ δὲ οἱ πολέμιοι ἐλέγοντο μὲν προσιέναι, παρῆσαν δὲ οὐδέπω, ἐν τούτῳ ἐπειρᾶτο ὁ Κύρος ἀσκεῖν μὲν τὰ σώματα τῶν μεθ'

10. οὐδὲν φυλαττομένους] There is, the philologists say, some ambiguity here; but a little consideration will show that the Persians, not the enemy, are meant. "Ostendit enim

Cyrus, qui cominus pugnet, ei non esse verendum, (φυλαττ.) ne ictu aberret ab eo, quem gladio aut securi petat." Weiske and Zeune.

έαντοῦ εἰς ἴσχὺν, διδάσκειν δὲ τὰ τακτικὰ, θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς εἰς τὰ πολεμικά. XXI. καὶ πρῶτον μὲν λαβὼν παρὰ Κναξάρου ὑπηρέτας προσέταξεν ἐκάστοις τῶν στρατιωτῶν ἵκανῶς ὅν ἐδέοντο πάντα πεποιημένα παρασχεῖν· τοῦτο δὲ παρασκευάσας οὐδὲν αὐτοῖς ἄλλο ἐλευθίπει ἢ ἀσκεῖν τὰ ἀμφὶ τὸν πόλεμον, ἐκεῖνο δοκῶν καταμεμαθηκέναι ὅτι οὗτοι κράτιστοι ἔκαστα γίγνονται οἱ ἀν ἀφέμενοι τοῦ πολλοῖς προσέχειν τὸν νοῦν ἐπὶ ἐν ἔργον τράπωνται. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πολεμικῶν περιελῶν καὶ τὸ τόξῳ μελετᾶν καὶ ἀκοντίῳ κατέλιπε τοῦτο μόνον αὐτοῖς τὸ σὺν μαχαίρᾳ καὶ γέρδῳ καὶ θώρακι μάχεσθαι· ὥστε εὐθὺς αὐτῶν παρεσκεύασε τὰς γιώμας ὡς ὁμόσεις ἰτέον εἴη τοῖς πολεμίοις, ἢ ὁμολογητέον μηδενὸς εἶναι ἀξίους συμμάχους· τοῦτο δὲ χαλεπὸν ὁμολογῆσαι οἵτινες ἀν εἰδῶσιν ὅτι οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο¹¹ τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων. XXII. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐννοήσας ὅτι περὶ ὁπόσων ἀν γένωνται ἀνθρώποις φιλονεκίαι, πολὺ μᾶλλον ἐθέλουσι ταῦτα ἀσκεῖν, ἀγῶνας τε αὐτοῖς προειπεν ἀπάντων ὁπόσα ἐγίγνωσκεν ἀσκεῖσθαι ἀγαθὸν εἶναι ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ προεῖπε τάδε· ἴδιωτῇ μὲν ἑαυτὸν παρέχειν εὐπειθῆ τοῖς ἄρχοντι καὶ ἐθελόπονον καὶ φιλοκίνδυνον μετ' εὐταξίας καὶ ἐπιστήμονα τῶν στρατιωτικῶν καὶ φιλόκαλον περὶ ὅπλα καὶ φιλότιμον ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις, πεμπαδάρχῳ δ' αὐτὸν ὅντα οἰόνπερ τὸν ἀγαθὸν ἴδιωτην καὶ τὴν πεμπάδα εἰς τὸ δυνατὸν τοιαύτην παρέχειν, δεκαδάρχῳ δὲ τὴν δεκάδα ωσαύτως, λοχαγῷ δὲ τὸν λόχον, καὶ ταξιάρχῳ ἀνεπίκλητον αὐτὸν ὅντα ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῶν ὑφ' αὐτῷ ἀρχοντῶν ὅπως ἐκεῖνοι αὖ ὅν ἀρχωσι παρέξουσι τὰ δέοντα ποιοῦντας. XXIII. ἀθλα δὲ προύφηνε τοῖς μὲν ταξιάρχοις οἱ κρατίστας δόξαιεν τὰς τάξεις παρασκευάσαι, χιλιάρχους ἔσεσθαι· τῶν δὲ λοχαγῶν οἱ κρατίστους δόξαιεν τοὺς λόχους ἀποδεικνύναι, εἰς τὰς τῶν ταξιάρχων χώρας ἐπαναβήσεσθαι· τῶν δ' αὖ δεκαδάρχων τοὺς κρατίστους εἰς τὰς τῶν λοχαγῶν χώρας καταστήσεσθαι, τῶν δ' αὖ πεμπαδάρχων ωσαύτως εἰς τὰς τῶν δεκαδάρχων, τῶν γε μὴν ἴδιωτῶν τοὺς κρατίστεύοντας εἰς τὰς τῶν πεμπαδάρχων. ὑπῆρχε δὲ πᾶσι τούτοις τοῖς ἄρχουσι πρῶτον μὲν θεραπεύεσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, ἐπειτα δὲ καὶ ἄλλαι τιμαὶ αἱ πρέπουσαι ἐκάστοις συμπαρείποντο. ἐπαιτείνοντο δὲ καὶ μείζονες ἐλπίδες τοῖς ἀξίοις ἐπαίγουν, εἴ τι ἐν τῷ

11. οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο] “Another writer would perhaps have said, δι’ οὐδὲν ἄλλο, but Xen. 3, 5, 9. writes,

Οὐδὲ παρ’ ἐνὸς ἄλλου, 3, 5, 10. Οὐδὲ παρ’ ἐνὸς οὐδὲ τοῦτο μαθῶν, 4, 1, 14. Μηδὲ πρὸς μίαν ἀρετήν.” Poppo.

ἐπιόντι χρόνῳ ἀγαθὸν μεῖζον φαίνοιτο. XXIV. προεῖπε δὲ νικητήρια καὶ ὅλαις ταῖς τάξεσι καὶ ὅλοις τοῖς λόχοις, καὶ ταῖς δεκάσιν ὡσαύτως καὶ ταῖς πεμπάσιν, ἐὰν φαίνωνται εὐπιστόταται τοῖς ἄρχουσιν οὖσαι καὶ προθυμότατα ἀσκοῦσαι τὰ προειρημένα. ἦν δὲ ταῦτα τὰ νικητήρια οἷα δὴ εἰς πλῆθος πρέπει. ταῦτα μὲν δὴ προείρητό τε καὶ ἡσκεῖτο ἡ στρατιά.¹² XXV. σκηνὰς δὲ αὐτοῖς κατεσκεύασε, πλῆθος μὲν ὅσοι ταξίαρχοι ἦσαν, μέγεθος δὲ ὥστε ἰκανὰς εἶναι τῇ τάξῃ ἑκάστῃ· ἡ δὲ τάξις ἦν ἑκατὸν ἄνδρες. ἐσκήνουν μὲν δὴ οὕτω κατὰ τάξεις· ἐν δὲ τῷ ὁμοῦ σκηνοῦν ἐδόκουν μὲν αὐτῷ ὠφελεῖσθαι πρὸς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα τοῦτο ὅτι ἐώρων ἀλλήλους ὁμοίως τρεφομένους καὶ οὐκ ἐνῇν πρόφασις μειονεξίας ὥστε ὑφίεσθαι τινα κακίω τε ἔτερον ἐτέρου εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. ὠφελεῖσθαι δὲ ἐδόκουν αὐτῷ καὶ πρὸς τὸ γιγνώσκειν ἀλλήλους ὁμοῦ σκηνοῦντες· ἐν δὲ τῷ γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι πᾶσι δοκεῖ μᾶλλον ἐγγίγνεσθαι, οἱ δὲ ἀγνοούμενοι ῥᾳδιουργεῖν πως μᾶλλον δοκοῦσιν, ὥσπερ οἱ ἐν σκύτει ὄντες. XXVI. ἐδόκουν δὲ αὐτῷ καὶ εἰς τὸ τὰς τάξεις ἀκριβοῦν μεγάλα ὠφελεῖσθαι διὰ τὴν συσκηνίαν. εἶχον γὰρ οἱ μὲν ταξίαρχοι ὑφ' ἑαυτοῖς τὰς τάξεις κεκοσμημένας ὥσπερ ὅποτε εἰς ἔνα πορεύοιτο ἡ τάξις, οἱ δὲ λοχαγοὶ τοὺς λόχους ὡσαύτως, οἱ δὲ δεκάδαρχοι τὰς δεκάδας καὶ οἱ πεμπάδαρχοι τὰς πεμπάδας. XXVII. τὸ δὲ διακριβοῦν τὰς τάξεις σφύρα ἐδόκει αὐτῷ ἀγαθὸν εἶναι καὶ εἰς τὸ μὴ ταράττεσθαι, καὶ εἰ ταραχθεῖεν, θᾶττον καταστῆναι, ὥσπερ γε καὶ λίθων καὶ ξύλων ἢ ἀν δέῃ συναρμοσθῆναι, ἔστι καν ὅπωσοῦν καταβεβλημένα τύχῃ συναρμόσαι αὐτὰ εὐπετῶς, ἀν ἔχῃ γνωρίσματα¹³ ὥστε εὑδηλον εἶναι ἐξ ὅποιας ἔκαστον χώρας αὐτῶν ἐστίν. XXVIII. ἐδόκουν δὲ ὠφελεῖσθαι αὐτῷ ὁμοῦ τρεφόμενοι καὶ πρὸς τὸ ἥττον ἀλλήλους ἐθέλειν ἀπολιπεῖν, ὅτι ἐώρα καὶ τὰ θηρία τὰ συντρεφόμενα δεινὸν ἔχοντα πόθον, ἢν τις αὐτὰ διασπᾷ ἀπ' ἀλλήλων. XXIX. ἐπεμέλετο δὲ καὶ τούτου ὁ Κῦρος ὅπως μήποτε ἀνίδρωτοι γενόμενοι ἐπὶ τὸ ἄριστον παὶ τὸ δεῖπνον εἰσίοιεν. ἢ γὰρ ἐπὶ θήραν

12. ἡσκεῖτο ἡ στρατία] Poppo does not remember to have seen ἡσκεῖσθαι so used in the middle voice. But L. Dindorf refers to HSt. Thes. 2356. a. for two examples of ἡσκεῖσθαι with an accus.; one from Gregory, *Ei λόγους ἡσκούμενοι κακίαν μάθοιεν*, the other anonymous, *Ἀσκούμενος τὴν κυνικὴν ἡσκησιν ὅπδο τῷ Ροδίῳ*. “Hujus structuræ ignari correctores imperiti

libris quibusdam intulerunt, ὅπδ τῆς στρατιᾶς.”

13. γνωρίσματα] I. e. Marks to distinguish each from all others. “*Γνωρίσματα sunt omnino signa, notæ, quibus agnoscī quid, et dignosci ab aliis omnibus potest, ut h. l.: singulatim crepundia, Gl. vet. monumenta, (Terent. Eun. 4, 6, 15. ubi v. Donat.) infantium expositorum.*” Fischer.

ἐξάγων ἰδρῶτα αὐτοῖς παρεῖχεν, ἢ παιδιὰς τοιαύτας ἔξεύρισκεν αἱ ἰδρῶτα ἔμελλον παρέχειν, ἢ καὶ πρᾶξαι εἴ τι δεόμενος τύχοι, οὕτως ἔηγεῖτο τῆς πράξεως ὡς μὴ ἐπανίσιεν ἀνιδρωτί. τοῦτο γὰρ ἥγεῖτο καὶ πρὸς τὸ ἡδέως ἐσθίειν ἀγαθὸν εἶναι καὶ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι πονεῖν· καὶ πρὸς τὸ ἀλλήλοις δὲ πρᾳτέρους εἶναι ἀγαθὸν ἥγεῖτο τοὺς πόνους εἶναι, ὅτι καὶ οἱ ἵπποι συμπονοῦντες ἀλλήλοις πρᾳτέροι συνεστήκασι. πρὸς γε μὴν τοὺς πολεμίους μεγαλοφρονέστεροι γίγνονται οἱ ἀν ξυνειδῶσιν ἑαυτοῖς εὖ ἥσκηκότες.

XXX. Κῦρος δὲ αὐτῷ σκηνὴν μὲν κατεσκεύαστο ὥστε ἵκανὴν ἔχειν οὓς καλοίη ἐπὶ δεῖπνον. ἐκάλει δὲ ὡς τὰ πολλὰ τῶν ταξιάρχων οὓς καιρὸς αὐτῷ δοκοίη εἶναι, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν δεκαδάρχων τινὰς καὶ τῶν πεμπαδάρχων ἐκάλει, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἔστι δ' ὅτε καὶ τὴν πεμπάδα δλην καὶ δεκάδα δλην καὶ λόχον δλον καὶ τάξιν δλην. ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα¹⁴ καὶ ὁπότε τινὰς ἴδοι τοιοῦτό τι ποιήσαντας ὁ πάντας ἐβούλετο ποιεῖν. ην δὲ τὰ μὲν παρατιθέμενα¹⁵ ἀεὶ ἵσα αὐτῷ τε καὶ τοῖς καλουμένοις ἐπὶ δεῖπνον.

XXXI. καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸ στράτευμα δὲ ὑπηρέτας ἰσομοίρους πάντων ἀεὶ ἐποίει· οὐδὲν γὰρ ἦττον τιμᾶν ἄξιον ἐδόκει αὐτῷ εἶναι τοὺς ἀμφὶ τὰ στρατιωτικὰ ὑπηρέτας οὔτε κηρύκων οὔτε πρέσβεων. καὶ γὰρ πιστοὺς ἥγεῖτο δεῖν εἶναι τούτους καὶ ἐπιστήμονας τῶν στρατιωτικῶν καὶ συνετοὺς, προσέτι δὲ καὶ σφοδροὺς καὶ ταχεῖς καὶ ἀόκρους καὶ ἀταράκτους. πρὸς δ' ἔτι ἂ οἱ βέλτιστοι νομιζόμενοι ἔχουσιν ἐγίγνωσκεν ὁ Κῦρος δεῖν τοὺς ὑπηρέτας ἔχειν, καὶ τοῦτο ἀσκεῖν ὡς μηδὲν ἀναίροιντο¹⁶ ἔργον, ἀλλὰ πάντα νομίζοιεν πρέπειν αὐτοῖς πράττειν ὅσα ὁ ἄρχων προστάττοι.

14. ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα] I. e. Did them the honor of an invitation to dinner. “Vocabat ad cœnam honoris causa, ut Theophr. Char. 15, 1. Τοῖς τιμῶσι καὶ πέμπουσιν.” Fischer.

15. τὰ μὲν παρατιθέμενα] I. e. Ferula, the dishes set before the guests, or served up: see Drakenb. ad Liv. 40, 50.

16. ἀναίροιντο] “This is an Homeric word, signifying ‘not to assent to,’ ‘not to agree to,’ ‘to dissent from;’ and from this notion have flowed the others in use. It is applied to those, who deny,

II. I. 116. Hesych. Ἀναίνομαι, ἀρνοῦμαι: to those, who repudiate and spurn any one, who reject a gift, II. I. 675.: to those, who deprecate, refuse, decline, the same as παραιτεῖσθαι and προτείσθαι, as in this passage, and more particularly to women, who reject the solicitations of men, as Harpoer. (‘Αναίνεσθαι κοινῶς μὲν τὸ ἀρνεῖσθαι, ιδίως δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς γάμους καὶ τὰ ἀφροδίσια λέγεται. Δημοσθένης ἐν τῇ ὑπέρ Φορμίωνος Παραγραφῇ, Πλάτων Φάων, Μένανδρος Σικυωνίῳ.) And Od. Γ. 265.” Fischer.

CAP. II.

I. Αεὶ μὲν οὖν ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὑπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριστήτατο τε ἄμα λόγοι ἐμβληθήσονται καὶ παφορμῶντες εἰς τάγαθόν. ἀφίκετο δ' οὖν καὶ εἰς τόνδε ποτὲ τὸν λόγον. Ἡ Αρά γε, ἔφη, ὡς ἄνδρες, ἐνδεέστεροι τι ἡμῶν διὰ τοῦτο φαίνονται εἶναι οἱ ἔταιροι ὅτι οὐ πεπαιδεύνται τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμῖν, η οὐδὲν ἄρα διοίσειν ἡμῶν οὔτε ἐν ταῖς συνουσίαις οὔτε ὅταν ἀγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους δέῃ; II. καὶ ὁ Υστάσπης ὑπολαβὼν εἶπεν, Ἄλλ' ὅποιοι μέν τινες ἔσονται εἰς τοὺς πολεμίους οὕπω ἔγωγε ἐπίσταμαι· ἐν μέντοι τῇ συνουσίᾳ δύσκολοι γὰρ μὰ τὸν θεὸντος ἔνιοι αὐτῶν φαίνονται. πρώην μέν γε, ἔφη, Κυαξάρης ἐπεμψεν εἰς τὴν τάξιν ἐκάστην ἱερεῖα, καὶ ἐγένετο κρέα ἐκάστῳ ἡμῶν τρία ἢ καὶ πλείω τὰ περιφερόμενα. καὶ ἥρξατο μὲν δὴ ἀπ' ἐμοῦ ὁ μάγειρος τὴν πρώτην περίοδον¹⁷ περιφέρων· ὅτε δὲ τὸ δεύτερον εἰσῆγε περιοίσων, ἐκέλευσα ἐγὼ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἄρχεσθαι καὶ ἀνάπαλιν περιφέρειν. III. ἀνακραγὼν οὖν τις τῶν κατὰ μέσον τὸν κύκλον κατακειμένων στρατιωτῶν, Μὰ Δλ', ἔφη, τῶνδε μὲν οὐδὲν ἴσον ἐστὶν, εἴγε ἀφ' ἡμῶν γε¹⁸ τῶν ἐν μέπω οὐδεὶς οὐδέποτε ἄρξεται. καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἡχθέσθην εἴ τι μεῖον δοκοῖεν ἔχειν, καὶ ἐκάλεσα εὐθὺς αὐτὸν πρὸς ἐμέ. ὁ δὲ μάλα γε τοῦτο εὐτάκτως ὑπίκουσεν. ὡς δὲ τὰ περιφερόμενα ἦκε πρὸς ἡμᾶς, ἄτε οἷμαι ὑστάτους λαμβάνοντας, τὰ σμικρότατα λελειμένα ἦν. ἐνταῦθα δὴ ἐκεῖνος πάνυ ἀγιαθεὶς δῆλος ἦν καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτὸν, Τῆς τύχης, τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν. IV. καὶ ἐγὼ εἶποι, Ἄλλὰ μὴ φρόντιζε· αὐτίκα γὰρ ἀφ' ἡμῶν αὖ ἄρξεται, καὶ σὺ πρῶτος λήψῃ τὸ μέγιστον. καὶ ἐν τούτῳ περιέφερε τὸ τρίτον, ὅπερ δὴ λοιπὸν ἦν τῆς περιφορᾶς, κάκεῖνος ἐλαβε μετ' ἐμὲ δεύτερος. ὡς δ' ὁ τρίτος ἐλαβε, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ μείζον ἑαυτοῦ

17. περίοδον] “Sunt ipsa fercula, quatenus feruntur, vel ferri certe debent et solent in orbem.” Fischer. In Poppe’s Index we have: “Περίοδον πρώτην περιφέρειν, primum ferculum, seu primam patinam circumferre.”

18. εἴγε ἀφ' ἡμῶν γε] Poppe has added the second γε from Guelf. Par. A. B. Altorf. “For, though Zeune denies that γε can be placed twice in

one and the same member of a sentence, and though Porson ad Eurip. Med. 863. is nearly agreed with him, yet Heindorf ad Plat. Euthyd. 319. has well refuted both. See Hermann ad Viger. 827. Schneider ad Cyrop. 2, 3, 24. and Werfer in the Acta Monac. 1, 1, 98. See also Cyrop. 4, 3, 14.

λαβεῖν, καταβάλλει ὁ ἔλαβεν ὡς ἔτερον ληψόμενος. καὶ ὁ ἄρταμος¹⁹ οὐόμενος αὐτὸν οὐδὲν ἔτι δεῖσθαι ὄψον, ϕχετο παραφέρων πρὶν λαβεῖν αὐτὸν ἔτερον. V. ἐνταῦθα δὴ οὕτω βαρέως ἥνεγκε τὸ πύθος ὥστε ἀνήλωτο μὲν αὐτῷ ὁ εἰλήφει ὄψον, ὁ δὲ ἔτι αὐτῷ λοιπὸν ἦν τοῦ ἐμβάμματος, τοῦτο πως ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαι τε καὶ τῇ τύχῃ ὄργιζε-σθαι δυσθετούμενος²⁰ ἀνέστρεψεν. ὁ μὲν δὴ λοχαγὸς ὁ ἐγγύτατα ἡμῶν ἴδων συνεκρότησε τῷ χεῖρε καὶ τῷ γέλωτι ηὐφραίνετο. ἐγὼ μέντοι, ἔφη, προσεποιούμην βίγττειν οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἡδυνάμην κατασχεῖν τὸν γέλωτα. τοιοῦτον μὲν δὴ σοι ἔνα, ὁ Κῦρε, τῶν ἑταίρων ἐπιδεικνύω, ἔφη. ἐπὶ μὲν δὴ τούτῳ ὥσπερ εἰκὸς ἐγέλασαν. VI. ἄλλος δέ τις ἔλεξε τῶν ταξιάρχων, Οὗτος μὲν δὴ, ἔφη, ὁ Κῦρε, ὡς ἔοικεν οὕτω δυσκόλῳ ἐπέτυχεν. ἐγὼ δὲ, ὡς σὺ διδάξας ἡμᾶς τὰς τάξεις ἀπέπεμψας καὶ ἐκέλευσας διδύσκειν τὴν ἑαυτοῦ ἔκαστον τάξιν ἢ παρὰ σοῦ ἐμάθομεν, οὕτω δὴ καὶ ἐγὼ ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἐποίουν ἐλθῶν ἐδίδασκον ἔνα λόχον. καὶ στήσας τὸν λοχαγὸν πρῶτον, καὶ τάξας δὴ ἐπ’ αὐτῷ ἄνδρα νεανίαν, καὶ τοὺς ἄλλους ἢ ὡμην δεῖν, ἐπειτα στὰς ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν βλέπων εἰς τὸν λόχον, ἡνίκα μοι ἐδόκει καιρὸς εἶναι,

19. ἄρταμος] The common reading is *μάγειρος*, but the Guelf. Par. A. B. marg. Vill. Leid. exhibit *ἄρταμος*, which is the more recondite reading, and according to a sound principle of criticism ought to be received as the genuine lection, and *μάγειρος* rejected as the gloss. Suidas interprets *ἄρταμος*, δ *μάγειρος* παρὰ τὸ διαρτάσαι, (*διαρτῆσαι*), δ ἔστι μερίσαι ἢ συναρμόσαι. So Zonaras p. 292. Bekk. Anecd. Gr. 1, 447: Ἀρταμος' κρεουργὸς, μάγειρος, τάπτει αὐτὸς Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ φονέως. “Ο μάγειρος dissector et diribitor carnium ita dictus: ab Hom. Od. A. 141. vocatur δαιτρὸς, (Hesych. Δαιτρὸς, μάγειρος, διαιρῶν τὰ κρέα κρειῶν,) ubi Schol. min. μάγειρος, διανέμων. In Cod. Guelf. et Leid. extat δ *ἄρταμος*, quod ipsum nomen exhibent marg. Steph. et Leocl., e Cod. Gabrielii, ut opinor. Jam certum est scriptores nonnullos, in his poetis, κρεωδαίτην et μάγειρον vocasse *Ἄρταμον*: vide J. Poll. 6, 34. Hesych. Ἀρταμος' μάγειρος. Ἀρταμεῖν' κατακόπτειν. Adde Etym. M. et Eust. 577. At hic homo supra dictus est δ *μάγειρος*, quam lectionem ibi omnes libri tuentur. In narrationibus autem,

ut perspicuitati consulatur, retineri ubique debent et solent nomina personarum, et propria, et appellativa; unde nec hic voc. *ἄρταμος* recipiendum puto, quod aut a Grammaticis adscribi potuit, aut ab ipso Xen. positum erat in prima editione, qui non meminisset, se ante scripsisse δ *μάγειρος*.” Fischer.

20. δυσθετούμενος] “So Guelf. Par. A. B. See Suidas and Schneider’s Lex. The common reading is *δυσφορούμενος*, for which Xen. would rather have written *δυσφορῶν*: see s. 8. where Altorf. and Junt. wrongly exhibit δυσφοροῦντο.” Poppe. “Utrumque puto a manu Xen. profectum esse. In prima edit. scripserat δυσθετούμενος, h. e. male affectus, ut ne sciret quid ageret. Quod verbum cum videret non satis convenire rei, quae verbo ἀνατρέπειν indicatur, in edit. 2. scripsit δυσφορούμενος: nam ut ap. Galen. δυσφορῶν dicuntur ægroti inquieti, ita δυσφορούμενος dicitur iste centurialis, quia erat inquietus, quia manus, pedes, totum corpus, modo huc, modo illuc jactabat.” Fischer.

προϊέναι ἐκέλευστα. VII. καὶ ὁ ἀνήρ σοι ὁ νεανίας ἐκεῖνος προελθὼν τοῦ λοχαγοῦ πρότερος ἐπορεύετο. κάγῳ ιδῶν εἶπον, "Ανθρωπε, τί ποιεῖς; καὶ ὃς ἔφη, Προέρχομαι ὥσπερ σὺ κελεύεις. κάγῳ εἶπον, 'Αλλ' οὐκ ἔγῳ σὲ μόνον ἐκέλευον ἀλλὰ πάντας προϊέναι. καὶ ὃς ἀκούσας τοῦτο μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς λοχίτας εἶπεν, Οὐκ ἀκούετ', ἔφη, λοιδορούμένου; προϊέναι, ἔφη, πάντας κελεύει. καὶ οἱ ἄνδρες πάντες παρελθόντες τὸν λοχαγὸν ἦσαν πρὸς ἐμέ. VIII. ἐπεὶ δὲ ὁ λοχαγὸς αὐτοὺς ἀνεχώριζεν, ἐδυσφόρουν καὶ ἔλεγον, Ποτέρω δὴ πείθεσθαι χρή; νῦν γὰρ ὁ μὲν κελεύει προϊέναι, ὁ δ' οὐκ ἔἄ. ἔγῳ μέντοι ἐνεγκὼν ταῦτα πράως ἔξ ἀρχῆς αὖ καταχωρίσας εἶπον²¹ μηδένα τῶν ὅπισθεν κινεῖσθαι πρὶν ἀν ὁ πρόσθεν ἡγῆται, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ὅρᾳν πάντας, τῷ πρόσθεν ἐπεσθαι. IX. ὡς δ' εἰς Πέρσας τις ἀπιὼν ἤλθε πρὸς ἐμὲ καὶ ἐκέλευσέ με τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔγραψα οὕκαδε δοῦναι, κάγῳ, ὁ γὰρ λοχαγὸς ἤδει ὅπου ἐκείτο ἡ ἐπιστολὴ, ἐκέλευσα αὐτὸν δραμόντα ἐνεγκεῖν τὴν ἐπιστολὴν, ὁ μὲν δὴ ἔτρεχεν, ὁ δὲ νεανίας ἐκεῖνος εἴπετο τῷ λοχαγῷ σὺν αὐτῷ τῷ θώρακι καὶ τῇ κοπίδῃ, καὶ ὁ ἄλλος δὲ πᾶς λόχος ιδῶν ἐκεῖνον συνέτρεχε· καὶ ἦκον οἱ ἄνδρες φέροντες τὴν ἐπιστολὴν. οὔτως, ἔφη, ὁ γε ἐμὸς λόχος ἀκριβοῖ σοι πάντα τὰ παρὰ σοῦ. X. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ὡς εἰκὸς ἐγέλων ἐπὶ τῇ δορυφορίᾳ τῆς ἐπιστολῆς. ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν,²² Ω Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, οἵους ἄρα ήμεῖς ἔχομεν ἄνδρας ἑταίρους, οἵ γε εὐθεράπεντοι μὲν οὔτως εἰσὶν ὥστε εἶναι αὐτῶν καὶ μικρῷ ὄψῳ πάνυ [πολλοὺς] φίλους ἀνακτήσασθαι· πιθανοὶ δ' οὔτως εἰσὶ τινες ὥστε πρὶν εἰδέναι τὸ προστατόμενον πρότερον πείθονται. ἔγῳ μὲν οὐκ οὐδα ποίους τινὰς χρὴ μᾶλλον εὑξασθαι ἢ τοιούτους στρατιώτας ἔχειν. XI. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἄμα γελῶν οὔτως ἐπήνεπε τοὺς στρατιώτας. ἐν δὲ τῇ σκηνῇ ἐτύγχανε τις ὁν τῶν ταξιάρχων Ἀγλαΐτάδας ὄνομα, ἀνήρ τὸν τρόπον τῶν στρυφνοτέρων ἀιθρώπων, ὃς οὐτωσί πως εἶπεν²³ Η γὰρ, οἵει, ἔφη, ὁ Κῦρε, τούτους ἀληθῆ λέγειν ταῦτα; 'Αλλὰ τί μὴ βουλόμενοι, ἔφη ὁ Κῦρος, φεύδονται; Τί δ' ἄλλο γε, ἔφη, εἰ μὴ γέλωτα ποιεῖν ἐθέλοντες; ὑπέρ οὖν λέγουσί τε ταῦτα καὶ ἀλαζούνονται. XII. καὶ ὁ Κῦρος, Εὐφήμει, ἔφη, μηδὲ λέγε ἀλαζόνας εἶναι τούτους. ὁ μὲν γὰρ ἀλαζὼν²² ἔμοιγε δοκεῖ ὄνομα κεῖσθαι ἐπὶ τοῖς

21. εἶπον] It is here used in the sense of 'ordering.' "Quod male olim sollicitarunt nonnulli. Vide Duker. ad Thuc. 7, 29.8, 86. Lobeck. ad Phryn. 753." Poppo.

22. ἀλαζὼν] "This excellent definition of ἀλαζῶν, which Stob. p. 189. has transcribed, is illustrated by examples in Mem. 1, 7. and by Theophr. Char. 23. (20. Schn.) where

προσποιουμένοις καὶ πλουσιωτέροις εἶναι ἡ εἰσὶ καὶ ἀνδρειοτέροις καὶ ποιήσειν ἂ μὴ ἵκανοί εἰσιν ὑπισχνουμένοις, καὶ ταῦτα φανεροῖς γιγνομένοις ὅτι τοῦ λαβεῖν τι ἔνεκα καὶ κερδᾶνται ποιοῦσιν. οἱ δὲ μηχανώμενοι γέλωτα τοῖς συνοῦσι μήτε ἐπὶ τῷ ἐαυτῶν κέρδει μήτ' ἐπὶ Σημίᾳ τῶν ἀκούοντων μήτε ἐπὶ βλάβῃ μηδεμιᾷ, πῶς οὐχ οὗτοι ἀστεῖοι ἀν καὶ εὐχάριτες δικαιότερον ὄγομάζοιντο μᾶλλον ἢ ἀλαζόνες; XIII. ὁ μὲν δὴ Κῦρος οὕτως ἀπελογήσατο περὶ τῶν τὸν γέλωτα παρασχόντων· αὐτὸς δὲ ὁ ταξιάρχος ὁ τὴν τοῦ λόγου χαριτίαν διηγησάμενος ἔφη, ⁷ Η που ἀν, ἔφη, ὦ Ἀγλαΐτάδα, εἴ γε κλαίειν ἐπειρώμεθά σε ποιεῖν, σφόδρ' ἀν ἥμιν ἐμέμφουν, ωσπερ ἔνιοι καὶ ἐν φύσεις καὶ ἐν λόγοις οἰκτρὰ ἄττα λογοποιοῦντες εἰς δάκρυα πειρῶνται ἄγειν, ὅπότε γε νῦν καὶ αὐτὸς εἰδὼς ὅτι εὑφραίνειν μέν τι σε βουλόμεθα, βλάψαι δ' οὐδὲν, δῆμος οὕτως ἐν πολλῇ ἀτιμίᾳ ἥμᾶς ἔχεις. XIV. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἀγλαΐταδας, καὶ δικαίως γε, ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ κλαίειν καθίζοντος ²³ τοὺς φίλους πολλαχῆ ἐμοιγε

see Casaubon. Aristotle ad Nicom. 4, 7. thus defines the word: Δοκεῖ δὴ δέ μὲν ἀλαζῶν προσποιητικὸς τῶν ἐνδόξων εἶναι, καὶ μὴ ὑπαρχόντων, καὶ μειζόνων ἢ ὑπάρχει. And he afterwards observes that ἀλαζονεύεσθαι is referable to the desire of glory or of gain, and he opposes τὸν ἔρωντα τῷ ἀλαζόνι." Zeune. " Weiske, however, judges differently, and in defence of Aglaïtadas he argues against Cyrus or Xen. On the structure, δ ἀλαζῶν ὄνομα, for τὸ τοῦ ἀλαζόνος ὄνομα, see Matth. Gr. Gr. p. 599." Poppe. " Oνομα dictum est ut Plat. Crat. 14. τὸ ὄνομα δ Ἀγαμένων, c. 20. τὸ ὄνομα δ Αἴδης. Nam nominibus et propriis et appellativis, materialiter sumtis, nunc additur articulus, qui sequatur genus nominis, ut δ Ὁρέστης, δ Ἀτρεύς, Plat. Crat. 14. ἡ φρόνησις, s. 26.; nunc omittitur artic., ut Σωκράτης, Mem. 4, 4, 7. Βασιλεὺς, Plat. Crat. 13.; nunc adjungitur voc. ὄνομα, ut h. l., vel τὸ ὄνομα, ut Plat. Crat. 20. τὸ ὄνομα δ Αἴδης, et tum alterum nomen sæpe ponitur in casu secundo, ut Plat. Crat. 19. τὸ τῆς Τηθύος ὄνομα." Fischer.

23. τοῦ κλαίειν καθίζοντος] Poppe is unwilling to disturb this reading,

though twice below, and often elsewhere, καθίζειν is joined with a participle. For, as this verb in such expressions is nearly the same as ποιεῖν, it seems capable of the same construction: so περιφράν is sometimes joined with a participle, sometimes, in as much as it differs little from ἔχειν, with an infin. The reasoning of Fischer had better be given in his own words: — " Κλαίειν καθίζειν, fletum morere. Nam pro verbis generis eleganter ponuntur verba formarum, h. e. ea, quæ indicant modum, eventum, effectum, et consequentiam rei, ut Anacr. 4, 9. κεισθεθα κόνις, ' erimus pulvis,' Od. 20, 3. πᾶς ὄρνις ἔπη Πανδίονος, ' facta est saxum avis.' Jam vero ii, qui tristes sunt, qui flent, fere sedere solent: unde facile intelligitur, καθίζειν, ' collocare, sedere jubere,' quæ est propria verbi notio, positum esse pro ποιεῖν. Vide Leopard. Emendd. 7, 22. Flayder ad Anacr. 9, 36. Bach. ad Sympos. 3, 11. ubi est, ut paulo post, κλαίοντας καθίζειν: nam etiam verbo ποιεῖν additur et infin. et particip., et verbum καθίζειν etiam propterea infin. sibi recte junctum habet, quia vices supini Latinorum sustinet."

δοκεῖ ἐλάττονος ἄξια διαπράττεσθαι ὁ γέλωτα αὐτοῖς μηχανώμενος.
 διὸ, ἔφη, καὶ σὺ νῦν, ἀν' ὄρθως λογίζῃ, ἐμὲ ἀληθῆ λέγοντα εὑρήσεις.
 κλαύμασι μέν γε καὶ πατέρες νίστι σωφροσύνην μηχανῶνται καὶ
 διδάσκαλοι παισὶν ἀγαθὰ μαθήματα, καὶ νόμοι γε πολίτας διὰ τοῦ
 κλαίοντας καθίζειν εἰς δικαιοσύνην προτρέπονται· τοὺς δὲ γέλωτα
 μηχανωμένους ἔχοις ἀν εἰπεῖν ή σώματα ὡφελοῦντας ή ψυχὰς οἰκο-
 νομικωτέρας τι πιοιοῦντας ή πολικωτέρας; XV. ἐκ τούτου ὁ Ὑστά-
 σπης ὥδε πως εἶπε· Σὺ, ἔφη, ὦ Ἀγλαΐτάδα, ἦν ἐμοὶ πείθη, εἰς μὲν
 τοὺς πολεμίους θαρρῶν δαπανήσεις τοῦτο τὸ πολλοῦ ἄξιον, καὶ κλαί-
 οντας ἑκείρους πειράσῃ καθίζειν· ἡμῖν δὲ πάντως, ἔφη, καὶ τοῖσδε
 τοῖς φίλοις τούτου τοῦ ὀλίγου ἄξιον γέλωτος ἐπιδαψιλεύσῃ. καὶ γὰρ
 οἵδιοί τι πολύς σοι ἔστιν ἀποκείμενος· οὕτε γὰρ αὐτὸς χρώμενος
 ἀνήλωκας²⁴ αὐτὸν, οὐδὲ μὴν φίλοις οὐδὲ ξένοις ἔκῶν εἶναι²⁵ γέλωτα
 παρέχεις· ὅστε οὐδεμία σοι πρόφασίς ἔστιν ὡς οὐ παρεκτέον σοι
 ἡμῖν γέλωτα. καὶ ὁ Ἀγλαΐτας εἶπε, Καὶ οἵτι γε, ὦ Ὑστάσπη,
 γέλωτα ποιεῖν ἐξ ἐμοῦ; καὶ ὁ ταξιαρχος εἶπε, Ναὶ μὰ Δι', ἀνόητος
 ἄρα ἔστιν· ἐπεὶ ἔκ γε σοῦ πῦρ, οἷμαι, ῥᾶσιν ἀν τις ἐκτρίψειεν ή γέ-
 λωτα ἔξαγάγοιτο. XVI. ἐπὶ τούτῳ μὲν δὴ οἱ τε ἄλλοι ἐγέλασαν,
 τὸν τρόπον εἰδότες αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀγλαΐτας ἐπεμειδίασε.
 καὶ ὁ Κῦρος ιδὼν αὐτὸν φαιδρωθέντα, Ἀδικεῖς, ἔφη, ὦ ταξιαρχε,
 οἵτι ἄνδρα ἡμῖν τὸν σπουδαιότατον διαφθείρεις γελᾶν ἀναπείθων,
 καὶ ταῦτ', ἔφη, οὕτω πολέμιον ὄντα τῷ γέλωτι. ταῦτα μὲν δὴ ἐν-
 ταῦθα ἔληξεν. ἐκ δὲ τούτου Χρυσάντας ὥδε ἔλεξεν.

XVII. Ἄλλ' ἔγωγ', ἔφη, ὦ Κῦρε καὶ πάντες οἱ παρόντες, ἐννοῶ
 οἵτι ἔξεληλύθασι μὲν σὺν ἡμῖν οἱ μὲν καὶ βελτίονες, οἱ δὲ καὶ μείονος
 ἄξιοι· ἡν δέ τι γίγνηται ἀγαθὸν, ἀξιώσονσιν οὗτοι πάντες ἴσομοι-
 ρεῖν. καίτοι ἔγωγε οὐδὲν ἀνισώτερον νομίζω τῶν ἐν ἀνθρώποις
 εἶναι τοῦ τῶν ἵσων τόν τε κακὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν ἄξιοῦσθαι. καὶ ὁ
 Κῦρος εἶπε πρὸς τοῦτο, XVIII. Ἄρ' οὖν, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὦ
 ἄνδρες, κράτιστον ἡμῖν ἐμβαλεῖν περὶ τούτου βουλὴν εἰς τὸ στρά-

24. ἀνήλωκας] "Par. A. B. exhibit ἀναισθέμακας, in B. the common reading is written over the latter. It is an Ionic term, much used by Herod. and Hippocr., but I think that it is yet undiscovered in an Attic writer." Schneider. But, as it is the more exquisite reading, according to a rule of criticism already laid down, it should be received into the text.

25. ἔκῶν εἶναι] "De infin. εἶναι ad ἔκῶν sine singulari vi addito tirones consulant Matth. Gr. Gr. p. 787. Buttm. s. 137. Hermann. ad Viger. 752. 888." Poppe. "Εἶναι in formula ἔκῶν εἶναι, ultro, sponte, redundant, e Latina quidem ratione, vide Viger. 5, 6, 10. sed semper adesse debet negatio, v. Phryn. 118. Thom. M. 290." Fischer.

τευμα, πότερα δοκεῖ, ἢν τι ἐκ τῶν πόνων δῷ ὁ θεὸς ἀγαθὸν, ἵσομοί-
ρους πάντας ποιεῖν, ἢ σκοποῦντας τὰ ἔργα ἐκάστου πρὸς ταῦτα καὶ
τὰς τιμὰς ἐκάστῳ προστιθέναι; XIX. Καὶ τί δεῖ, ἔφη ὁ Χρυσάν-
τας, ἐμβαλεῖν λόγον περὶ τούτου, ἀλλ' οὐχὶ²⁶ προειπεῖν ὅτι οὗτω
ποιήσεις; ἢ οὐ σὺ καὶ τὸν ἄγωνας οὗτοι προεῖπας καὶ τὰ ἀθλα;
Ἄλλὰ μὰ Δι', ἔφη ὁ Κῦρος, οὐχ ὅμοια ταῦτα ἐκείνοις· ἂν μὲν γὰρ
ἄν στρατευόμενοι κτήσωνται, κοινὰ,²⁷ οἶμαι, ἐαυτῶν ἡγήσονται
εἶναι· τὴν δὲ ἀρχὴν τῆς στρατιᾶς ἐμὴν ἵστι οὕκοθεν νομίζουσιν
εἶναι, ὥστε διατάττοντα ἐμὲ τὸν ἐπιστάτας οὐδὲν, οἶμαι, ἀδικεῖν
νομίζουσιν. XX. Ἡ καὶ οἵει, ἔφη ὁ Χρυσάντας, Ψηφίσασθαι ἀν τὸ
πλῆθος συνελθὸν ὥστε μὴ ἵσων ἐκαστον τυγχάνειν, ἀλλὰ τὸν κρα-
τίστους καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτεῖν; Ἔγωγ', ἔφη ὁ Κῦρος,
οἶμαι, ἄμα μὲν συναγορευόντων ἡμῶν, ἄμα δὲ καὶ αἰσχρὸν ὃν τὸ
ἀντιλέγειν μὴ οὐχὶ τὸν πλεῖστα καὶ πονοῦντα καὶ ὠφελοῦντα τὸ
κοινὸν τοῦτον καὶ μεγίστων ἀξιοῦσθαι. οἶμαι δὲ, ἔφη, καὶ τοῖς κα-
κίστοις σύμφορον φανεῖσθαι τὸν ἀγαθὸν πλεονεκτεῖν. XXI. ὁ δὲ
Κῦρος ἐβούλετο καὶ αὐτῶν ἔνεκα τῶν ὄμοτίμων γενέσθαι τοῦτο τὸ
ψήφισμα· βελτίους γὰρ ἀν καὶ αὐτοὺς ἡγεῖτο τούτους εἶναι, εἰ εἰ-
δεῖεν ὅτι ἐκ τῶν ἔργων καὶ αὐτοὶ κρινόμενοι τῶν ἀξίων τεύξοινται.
καὶ πρὸς οὐν ἐδόκει αὐτῷ νῦν εἶναι ἐμβαλεῖν περὶ τούτου ψῆφον, ἐν φ
καὶ οἱ ὄμότιμοι ὕκνουν²⁸ τὴν τοῦ ὄχλου ἵσομοιρίαν. οὗτω δὴ συνε-

26. ἀλλ' οὐχὶ] “Though you may join all the commentators in translating these words, ‘Ac non potius,’ yet if you change the interrogations, τί δεῖ ἐμβ. and οὐχὶ προειπεῖν into a direct address, you will soon perceive that even here ἀλλὰ retains its peculiar force. For the sense in such a case would be: ‘Atque de hac re non est referendum ad exercitum, sed edicendum est pro imperio.’” Zeune. On the use of ἀλλ' οὐ for καὶ οὐ, Poppo refers to Heindorf ad Plat. Gorg. 80. and Buttm. in Auct. ad Plat. Gorg. 512.

27. κοινὰ] Hermann supposes that κοινὸς may be used with a gen., like *communis* in Latin.

28. ὕκνουν] “‘Οκνεῖν signifies 1. ‘to be sluggish, slow, negligent,’ (see Etym. M. v. ‘Οκνεῖσθαι’ and ‘Οκνῶν, and Phav. v. ‘Οκνεῖν’) 2. ‘to delay, to boggle, to refuse, to doubt,’ (see

Kypke ad Act. 9, 38.:) 3. ‘to fear, to dread,’ the same as δεδοκέναι, εὐ-
λαβεῖσθαι, and φοβεῖσθαι, and it is then construed with an accus. of the
thing, (see Etym. M. and Phav.) as in this place, or with περὶ and a gen. of
the person, as 4, 5, 20. or it is put simply and absolutely, as 3, 1, 2.”
Fischer. But we may remark that, when it is used in the sense of ‘refusal,’ or of ‘hesitation,’ it implies an apprehension of the consequences which would follow from accepting, or that reluctance which springs from irresolution or cowardice. “Dubitare,
non audere, c. inf. Αγ. 3, 2. Ὁκνουν
εἰς ταῦτα λέναι, Ε. 3, 1, 19. Ὁκνεῖ
ἀνοίγειν τὰς πύλας, 5, 3, 12. Οἴκαδε
ὕκνουν ἀπιέναι, Απ. 2, 3, 16. Μὴ
ὄκνει, ἀλλ' ἐγχείρει. Gravari, Etym.
M. ‘Οκνῶν’ τὸ ῥαθυμόν, οἰονεὶ οὐ κινῶ,
Αγ. 2, 25. “Α καιρὸς ἦν, οὐκ ὕκνει
μετιέναι.” Sturz’s Lex. Xen.

δόκει τοῖς ἐν τῇ σκηνῇ συμβαλέσθαι περὶ τούτου λόγους καὶ συναγορεύειν ταῦτα ἔφασαν χρῆναι ὅστισπερ ἀνὴρ οἰοιτο εἶναι.

XXII. Ἐπιγελάσας δὲ τῶν ταξιάρχων τις εἶπεν, Ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, ἄνδρα οἶδα καὶ τοῦ δήμου ὃς συνερεῖ ὥστε μὴ εἰκῇ οὕτως ισομοιρίαν εἶναι. ἄλλος δ' ἀντήρετο τοῦτον τίνα λέγοι. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, Ἐστιν νὴ Δί! ἀνὴρ σύσκηνος ἐμὸς, ὃς ἐν παντὶ μαστεύει πλέον ἔχειν. ἄλλος δ' αὖ ἐπήρετο αὐτὸν, Ἡ καὶ τῶν πόνων; Μὰ Δί!, ἔφη· ἀλλὰ τοῦτο γε φευδόμενος ἑάλωκα. καὶ γάρ πόνων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιωτῶν πάνυ πρᾶψις ἀεὶ ἔῃ τὸν βουλόμενον πλέον ἔχειν.

XXIII. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὡς ἄνδρες, γιγνώσκω τοὺς τοιωτούς ἀνθρώπους οἶνον καὶ οὗτος νῦν λέγει, εἴπερ δεῖ ἐνεργὸν καὶ πειθόμενον ἔχειν τὸ στράτευμα ἔξαιρετέous εἶναι ἐκ τῆς στρατιᾶς. δοκεῖ γάρ μοι τὸ μὲν πολὺ τῶν στρατιωτῶν εἶναι οἶνον ἐπεσθαι ἢ ἂν τις ἡγῆται· ἄγειν δ', οἷμαι, ἐπιχειροῦσιν οἱ μὲν καλοὶ κάγαθοὶ ἐπὶ τὰ καλὰ κάγαθὰ, οἱ δὲ πονηροὶ ἐπὶ τὰ πονηρά. XXIV. καὶ πολλάκις τοίνυν πλείονας ὁμογνώμονας λαμβάνοντιν οἱ φαῦλοι ἢ οἱ σπουδαῖοι. ἡ γάρ πονηρία διὰ τῶν παραντίκα ἡδονῶν πορευομένη ταύτας ἔχει συμπειθούσας πολλοὺς αὐτῇ ὁμογνωμονεῖν· ἡ δ' ἀρετὴ πρὸς ὄρθιον ἄγουσα οὐ πάνυ δεινή ἐστιν ἐν τῷ παραντίκα εἰκῇ συνεπισπᾶσθαι, ἄλλως τε καὶ ἦν ἄλλοι ὥστιν ἐπὶ τὸ πρανὲς καὶ τὸ μαλακὸν ἀντιπαρακαλοῦντες. XXV. καὶ τοίνυν ἦν μέν τινες βλακείᾳ καὶ ἀπονίᾳ μόνον κακοὶ ὥσι, τούτους ἐγὼ νομίζω ὥσπερ κηφῆρας²⁹ δαπάνῃ μόνον ζημιοῦν τοὺς κοινωνούς· οἱ δ' ἀν τῶν μὲν πόνων κακοὶ ὥσι κοινωνοὶ, πρὸς δὲ τὸ πλεονεκτεῖν σφοδροὶ καὶ ἀγαίσχυντοι, οὗτοι καὶ ἡγεμονικοί εἰσι πρὸς τὰ πονηρά· πολλάκις γάρ δύνανται τὴν πονηρίαν πλεονεκτοῦσαν ἀποδεικνύαι· ὥστε παντάπασιν ἔξαιρετέοι νημῖν οἱ τοιωτοί εἰσι. XXVI. μηδὲ μέντοι σκοπεῖτε ὅπως ἐκ τῶν πολιτῶν ἀντιπληρώσετε τὰς τάξεις, ἀλλ' ὥσπερ ἵπποι οἱ ἀν ἀριστοῖ ὥσι, οὐχ οὐ ἀν πατριῶται, τούτους ζητεῖτε, οὕτω καὶ ἀνθρώπους ἐκ πάντων οὐ ἀν ὑμῖν δοκῶσι μάλιστα συνισχυρεῖν τε ὑμᾶς καὶ συγκοσμήσειν, τούτους λαμβάνετε. μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τόδε πρὸς τὸ ἀγαθόν· οὔτε γάρ ἄρμα δήπου ταχὺ γένοιτο ἀν βρα-

29. κηφῆρας] Suid. Κηφήν ἡ ἀγρία μέλισσα, ἀργός, ἀπρακτός, μετέωρος, λέγεται δὲ ἐκ τούτου καὶ ἀνθρώπως ὁ μηδὲν δρᾶν δυνάμενος. The drones sit in the hive without assisting in its operations; they gather no food

themselves, and they consume what is collected by the industrious bees. Hence, as Fischer remarks, they are called *ignavum pecus* by Virg. G. 4, 168.

δέων ἵππων ἐνόντων οὐτε δίκαιον³⁰ ἀδίκων³¹ συνεχενγμέγων, οὐδὲ οἶκος δύναιτ’ ἄν εὖ οἰκεῖσθαι πονηροῖς οἰκέταις χρώμενος, ἀλλὰ καὶ ἐνδεόμενος οἰκετῶν ἥττον σφάλλεται ἡ ὑπὸ ἀδίκων ταραττόμενος. XXVII. εὖ δὲ ἵστε, ὅτι ἄνδρες, ἔφη, φίλοι, ὅτι οὐδὲ τοῦτο μόνον ὠφελήσουσιν οἱ κακοὶ ἀφαιρεθέντες ὅτι κακοὶ ἀπέσονται, ἀλλὰ καὶ τῶν καταμεγόντων ὅσοι μέν τι ἀγεπίμπλαντο ἥδη κακίας, ἀποκαθαροῦνται πάλιν ταύτης, οἱ δὲ ἀγαθοὶ τοὺς κακοὺς ἰδόντες ἀτιμασθέν-

30. δίκαιον] Zeune interprets δίκαιον ἄρμα, “ currum, qui usum habet idoneum, qui instructus est iis, quæ ad nomen suum tuendum valent, qui ad usum debitum aptus est.” Hindenburg ad Memor. 4, 4, 5. where ἵππος καὶ βοῦς δίκαιοι are mentioned, nearly coincides in this interpretation, while Fischer explains the words thus: “ Currum aptum et idoneum ad ea facienda, quorum causa factus comparatusque est, adeoque utilēm.” But Ruhnk. ad Memor. l. c. wishes us to understand “ currum æquabilitatem in eundo servantem,” and ἀδίκους ἵππους “ inæquales vel robore vel velocitate,” and Fischer contends against this interpretation. Ruhnk. first produced this gloss from the Lex. Bibl. Sangerm. (Bekk. Anecd. 1, 344.) Ἀδικομάχους ἵππους Ξενοφῶν τοὺς δυσπειθεῖς λέγει, καὶ δίκαιον ἄρμα τὸ εὑπειθές. But for ἀδικομάχους he proposes to substitute ἀδικογνάθους, (comp. de Re Eq. 3, 5.) which Fischer justly rejects, supposing the grammarian to have found in the copy of Xen. used by him ἀδικομάχων for ἀδίκων. It is at least plain that the grammarian refers to the passage under consideration. This is the note of Poppo on the passage, and I will merely add that δίκαιος often denotes what is full in respect to measure,—what is complete in respect to quantity,—what is symmetrically true in all its parts, or scientifically correct in all its proportions,—what is perfect in its kind, answers all the ends of its creation, fulfils every purpose. It is applied to persons as well as things, and when it is applied to persons, in a sense distinct from moral justice, as δίκαιος συγγραφεὺς in Lu-

cian, or δίκαιος πολίτης in Demosth., it characterises excellence or perfection; ‘a good writer,’ ‘a patriotic citizen.’ The Latin writers use *justus* in the same manner, applying it to *volumen*, *prælium*, *exercitus*. “ Quicquid sc. functionem suam recipit, quicquid suo muneri respondet, et omnibus numeris est absolutum, id apud eos scriptores *justum* dicitur.” Dr. Taylor. See a note in my edition of *Select Orations of Demosthenes*, p. 55. “ Interdum etiam ὄμοιον æquale et simile, ut lib. de Art. 589, 34. δίκαιον σῶμα, corpus justum aut membrum dicitur, quod utraque parte, tum dextra tum sinistra, prorsus æquale est. Sic enim Gal. illic, Δίκαιον ἀκριβῶς ἵσον ἐκατέρωθεν ἐκ δεξιῶν γε καὶ ἀριστερῶν exponit. Rursus lib. de Fract. 567, 35. κατάτασιν δίκαιην καὶ δμαλὴν extensionem justam et æquabilem vocat. Ubi δίκαιην ἵσην explicat Gal. additque δίκαιον in comparatione de duobus dici, ἵσον vero et δμαλὴν, quod est æquale et æquabile, de una re quæ æquabilitatem servat. Iterum ibid. 573, 8. δίκαιην φύσιν μονονον ἔχον τὸ ἀρθρον dicitur de genu articulo, qui unus justam habet naturam, h. e. æquabilitatem, ut explicat Gal.” Foës. Econ. Hippocr. “ J. Poll. 1, 197. Ἰππος ἀδικος τὴν σιαγόνα, h. e. equus, cui pars maxilla molllis sit, pars dura, et s. 196. δίκαιος τὴν σιαγόνα, qui maxillam æquabiliter mollem habeat.” Fischer.

31. ἀδίκων] “ “Ἀδικοὶ ἵπποι sunt contumaces, immorigeri, qui non faciunt ea, quæ facere debent; qui se non flecti in omnes partes sinunt, qui se agi non patiuntur in hostes, qui repugnant aurigæ, ita ut eum cum ipso curru evertant.” Fischer.

τὰς πολὺ εὐθυμότερον τῆς ἀρετῆς ἀνθέξονται. XXVIII. ὁ μὲν οὐ-
τῶς εἶπε· τοῖς δὲ φίλοις πᾶσι συνέδοξε ταῦτα, καὶ οὕτως ἐποίουν.

'Εκ δὲ τούτου πάλιν αὐτοῖς σκώμματος ἥρχετο ὁ Κύρος. κατανοή-
σας γάρ τινα τῶν λοχαγῶν σύνδειπνον καὶ παρακλίτην πεποιημένον
ἄνδρα ὑπέρδασύν τε καὶ ὑπέραισχρον, ἀνακαλέσας τὸν λοχαγὸν ὄνο-
μαστὶ εἶπεν ὅδε. 'Ω Σαμβαύλα, ἔφη, ἀλλ' ἦ καὶ σὺ κατὰ τὸν Ἐλ-
ληνικὸν τρόπον, ὅτι καλόν ἐστι, περιάγεις τοῦτο τὸ μειράκιον τὸ
παρακατακείμενόν σοι; Νὴ τὸν Δία, ἔφη ὁ Σαμβαύλας, ἡδομαι γοῦν
καὶ ἔγὼ συνών τε τούτῳ καὶ θεώμενος τοῦτον. XXIX. ἀκούσαντες
ταῦτα οἱ σύσκηνοι προσέβλεψαν· ὡς δὲ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ ἀν-
δρὸς ὑπερβάλλον αἴσχει, ἔγέλασαν πάντες. καὶ τις εἶπε, Πρὸς τῶν
θεῶν, ὃ Σαμβαύλα, ποίω ποτέ σε ἔργῳ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνήρτηται;
καὶ ὃς εἶπεν, Ἐγὼ ὑμῖν νὴ τὸν Δία, ὃ ἄνδρες, ἐρῶ. ὁποσάκις γὰρ
αὐτὸν ἐκάλεσα εἴτε νυκτὸς εἴτε ἡμέρας, οὐ πώποτέ μοι οὐ τ' ἀσχολίαν
προύφασίσατο οὔτε βάδην ὑπήκουσεν, ἀλλ' ἀεὶ τρέχων· ὁποσάκις τε
αὐτῷ πρᾶξαι τι προσέταξα, οὐδὲν ἀνιδρωτί ποτε αὐτὸν εἶδον ποι-
οῦντα. πεποίηκε δὲ καὶ τοὺς δεκαδέας πάντας τοιούτους, οὐ λόγῳ
ἀλλ' ἔργῳ ἀποδεικνὺς οἵους δεῖ εἶναι. καὶ τις εἶπε, Κάπειτα τοιοῦ-
τον ὅντα οὐ φιλεῖς αὐτὸν ὕσπερ τοὺς συγγενεῖς; καὶ ὁ αἰσχρὸς
ἐκεῖνος πρὸς τοῦτο εἶπε, Μὰ Δία, ἔφη· οὐ γὰρ φιλόπονός ἐστιν·
ἔπειτα ἥρκει ἀν αὐτῷ, εἰ ἐμὲ ἥθελε φιλεῖν, τοῦτο ἀντὶ πάντων γυμνα-
σίων.

CAP. III.

I. Τοιαῦτα μὲν δὴ καὶ γελοῖα καὶ σπουδαῖα καὶ ἐλέγετο καὶ
ἐπράττετο ἐν τῇ σκηνῇ. τέλος δὲ τὰς τρίτας σπουδὰς ποιησάμενοι καὶ
εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς τάγαθὰ τὴν σκηνὴν³² εἰς κοίτην³³ διέλυνον. τῇ

32. σκηνὴν] "Alex. ab Alex. 5, phel. ad Jo. 1, 14. In this sense
22. T. 2. p. 305. 'convivium dissolve-
bant.' The names of places are often
put for what is done within them.
Now as soldiers sup and feast in their
tents, σκηνὴ also denotes 'a supper,
entertainment, or feast given under a
tent'; and σκηνοῦν signifies 'to take
food, or to sup in a tent, also in a
house, and in other places': see Ra-

33. διάλυνον] σκηνὴ is used 2, 3, 22. 8, 4, 27. and
as Plut. Conv. 21. T. 8. p. 53. Tub.
has διαλύειν τὸ συμπόσιον, so Xen.
here uses τὴν σκηνὴν διαλύειν, finire,
mittere convivium, either because
the guests then cease to lie down,
rise up, and thus, as it were, dissolve
themselves, so that they take their
departure, or because what we dis-

δ' ὑστεραιάς ὁ Κῦρος συνέλεξε πάντας τοὺς στρατιώτας καὶ ἔλεξε τοιάδε·

Π. "Ανδρες φίλοι, ὁ μὲν ἀγὸν ἐγγὺς ἡμῖν· προσέρχονται γὰρ οἱ πολέμιοι. τὰ δ' ἄθλα τῆς νίκης, ἦν μὲν ἡμεῖς νικῶμεν, τοῦτο γὰρ ἀεὶ καὶ λέγειν [ἔφη] καὶ ποιεῖν δεῖ, οἵ τε πολέμιοι δῆλον ὅτι ἡμέτεροι καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἀγαθὰ πάντα· ἦν δὲ ἡμεῖς αὖ νικώμεθα, καὶ οὕτω τὰ τῶν νικωμένων ἀγαθὰ πάντα τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἄθλα πρόκειται. III. οὕτω δὴ, ἔφη, δεῖ ὑμᾶς γιγνώσκειν ὡς ὅταν μὲν ἀνθρώποι κοινωνοὶ πολέμου γενόμενοι ἐν ἑαυτοῖς ἔκαστοι ἔχωσιν, εἰ μὴ αὐτός τις προθυμήσεται, ὡς οὐδὲν ἐσόμενον τῶν δεόντων, ταχὺ πολλά τε καὶ καλὰ διαπράττονται οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς ἀργεῖται τῶν πράττεσθαι δεομένων· ὅταν δ' ἔκαστος διανοηθῇ ὡς ἄλλος ἔσται ὁ πράττων καὶ μαχόμενος, καναὶ αὐτὸς μαλακίζηται, τούτοις, ἔφη, εὗ ἵστε ὅτι πᾶσιν ἄμα πάντα ἥκει τὰ χαλεπὰ φερόμενα. IV. καὶ ὁ θεὸς οὕτω πως ἐποίησε· τοῖς μὴ θέλουσιν ἑαυτοῖς προστάττειν ἐκπονεῖν τάγαθὰ ἄλλους αὐτοῖς ἐπιτακτῆρας δίδωσι. νῦν οὖν τις, ἔφη, λεγέτω ἐνθάδε ἀναστὰς περὶ αὐτοῦ τούτου ποτέρως ἀν τὴν ἀρετὴν μᾶλλον οἴεται ἀσκεῖσθαι παρ' ἡμῖν, εἰ μέλλοι ὁ πλεῖστα καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἐθέλων πλείστης καὶ τιμῆς τεύξεσθαι, ἢ ἀν εἰδῶμεν ὅτι οὐδὲν διαφέρει κακὸν εἶναι· ὅμοίως γὰρ πάντες τῶν ἴσων τεύξομεθα. V. ἐνταῦθα δὴ ἀναστὰς Χρυσάντας, εἰς τῶν ὁμοτίμων, ἀνὴρ οὐτε μέγας οὐτε ἴσχυρὸς ἰδεῖν, φρογήσει δὲ διαφέρων, ἔλεξεν·

'Αλλ' οἶμαι μὲν, ἔφη, ὁ Κῦρε, οὐδὲ διαγοούμενόν σε ὡς δεῖ ἵσον τοὺς κακοὺς τοῖς ἀγαθοῖς ἔχειν ἐμβαλεῖν τοῦτον τὸν λόγον, ἀλλ' ἀποπειρώμενον εἴ τις ἄρα ἔσται ἀνὴρ ὅστις ἐθελήσει ἐπιδεῖξαι ἑαυτὸν ὡς διαγοεῖται μηδὲν καλὸν κάγαθὸν ποιῶν, ἢ ἀν ἄλλοι τῇ ἀρετῇ καταπράξωσι, τούτων ἴσομοιρεῖν. VI. ἐγὼ δὲ, ἔφη, οὐτε ποσίν εἰμι ταχὺς οὐτε χερσὸν ἴσχυρὸς, γιγνώσκω τε ὅτι ἐξ ᾧ ἀν ἐγὼ τῷ ἐμῷ σώματι ποιήσω οὐ κριθείην οὐτε ἀν πρῶτος οὐτε ἀν δεύτερος, οἶμαι δ' οὐδ' ἀν χιλιοστὸς, ἴσως δ' οὐδ' ἀν μυριοστός· ἀλλ' ἐκεῖνο σαφῶς ἐπίσταμαι ὅτι εἰ μὲν οἱ δυνατοὶ ἐρρωμένως ἀντιλήψονται τῶν πραγμάτων, ἀγαθοῦ τινός μοι μετέσται τοσοῦτον μέρος ὅσον ἀν δίκαιον

solve, we will should cease to exist. (and διασκηνεῖν μετὰ τὸ δεῖπνον, Cy-
Ovid Met. 13, 899. ‘cætu soluto dis-
cedunt.’” Fischer. “So 3, 2, 31.

Tότε μὲν διαλύσαντες τὴν σκηνὴν ἀνε-
πάνοντο. In one word we have dia-
σκηνεῖν ἐξ ἀρίστου, Hellen. 4, 8, 18.

Ovid Met. 13, 899. ‘cætu soluto dis-
cedunt.’” Fischer. “So 3, 2, 31.
Schnieder.

33. εἰς κοίτην] “Ad petenda cu-
bilium, ut irent cubitum, ut Od. A. 427.
Ἐνθ' ἔβη εἰς εὐνήν.” Fischer.

ἡ· εἰ δ' οἱ μὲν κάκοὶ μηδὲν ποιήσουσιν, οἱ δ' ἀγαθοὶ καὶ δυνατοὶ ἀθύμως ἔξουσι, δέδοικα μὴ ἄλλον τινὸς μᾶλλον ἢ τοῦ ἀγαθοῦ μεθέξω πλεῖον ἢ βούλομαι. VII. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν. ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Φεραύλας Πέρσης τῶν δημοτῶν, Κύρῳ πως ἔτι οἴκοθεν συνήθης καὶ ἀρεστὸς ἀνήρ, καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἀφύησ καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀγεννεῖ³⁴ ἀνδρὶ ἑοικάς, καὶ ἔλεξε τοιάδε.

VIII. Ἐγὼ, ἔφη, ὡς Κῦρε καὶ πάντες οἱ παρόντες Πέρσαι, ἡγοῦμαι μὲν ἡμᾶς πάντας ἐκ τοῦ ἵσου νῦν ὄρμασθαι εἰς τὸ ἀγωνίζεσθαι περὶ ἀρετῆς ὁρῶ γὰρ ὅμοια μὲν τροφῇ πάντας ἡμᾶς τὸ σῶμα ἀσκοῦντας, ὅμοιας δὲ συνουσίας πάντας ἀξιουμένους, ταῦτα δὲ πᾶσιν ἡμῖν πρόκειται. τὸ γὰρ τοῖς ἀρχούσι πείθεσθαι πᾶσιν ἐν κοινῷ κεῖται, καὶ ὃς ἂν φανῇ τοῦτο ἀπροφάσιστως ποιῶν, τοῦτον ὁρῶ παρὰ Κύρου τιμῆς τυγχάνοντα· τό τε τὰ πρὸς τὸν πολεμίους ἄλκιμον εἶναι οὐ τῷ μὲν προσῆκον τῷ δ' οὐ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ τοῦτο προκέριται κάλλιστον εἶναι. IX. νῦν δὲ, ἔφη, ἡμῖν καὶ δέδεικται μάχη, ἥν ἐγὼ ὁρῶ πάντας ἀνθρώπους φύσει ἐπισταμένους, ὥσπερ γε καὶ τάλλα ζῶα ἐπίστανται τινα μάχην ἔκαστα οὐδὲ παρ' ἐνὸς ἄλλου μαθόντα ἢ παρὰ τῆς φύσεως, οἷον ὁ βοῦς κέρατι παίειν, ὁ ἵππος ὁπλῆ, ὁ κύων στόματι, ὁ κάπρος ὁδόντι. καὶ φυλάττεσθαι γ', ἔφη, ἅπαντα ταῦτα ἐπίστανται ἀφ' ὧν μάλιστα δεῖ, καὶ ταῦτα εἰς οὐδενὸς διδασκάλου πώποτε φοιτήσαντα. X. καὶ ἐγὼ, ἔφη, ἐκ παιδίου εὐθὺς προβάλλεσθαι ἡπιστάμην πρὸ τούτων ὅτι οἰοίμην πληγήσεσθαι· καὶ εἰ μὴ ἄλλο μηδὲν ἔχοιμι, τῷ χεῖρε προέχων ἐνεπόδιζον ὅτι ηδυνάμην τὸν παίοντα· καὶ τοῦτο ἐποίουν οὐ διδασκόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ παιόμενος, εἰ προβαλοίμην. μάχαιράν γε μὴν εὐθὺς παιδίον ὧν ἡρταζον ὅπου ἴδοιμι, οὐδὲ παρ' ἐνὸς οὐδὲ τοῦτο μαθῶν ὅπως δέοι λαμβάνειν ἄλλους ἢ παρὰ τῆς φύσεως, ὡς ἐγώ φημι. ἐποίουν γοῦν καὶ τοῦτο κωλυόμενος, οὐ διδασκόμενος· ὥσπερ καὶ ἄλλα ἔστιν ἀειργόμενος καὶ ὑπὸ πατρὸς καὶ ὑπὸ μητρὸς ὑπὸ τῆς φύσεως πράττειν ἡναγκαζόμην. καὶ ναὶ μὰ Δία ἐπαιόν γε τῇ μαχαίρᾳ πᾶν ὅτι δυναίμην λανθάνειν. οὐ γὰρ μόνον φύσει ἦν, ὥσπερ τὸ βαδίζειν καὶ

34. ἀγεννεῖ] “Thus for ἀγεννεῖ Ald. and Junt., but Zeune pronounces the reading to be vicious. Sturz, however, in the Lex. Xen. so defends it, ‘ut ἀγεννῆς ad animum referri moneat, cum ἀγενῆς ad natales et genus pertineat. See Butt. ad Plat. Alcib.

1. p. 121. ed. 3.” Poppe. “Τὴν ψυχὴν οὐκ ἀγεννῆς est magni vir animi, et ingenii liberalis, fortis, honoris laudisque studiosus, paratus ad labores et pericula subeunda. Phil. eleganter, ‘Et animo generosum virum præ se ferebat.’” Fischer.

τρέχειν, ἀλλὰ καὶ ἡδὺ πρὸς τῷ πεφυκέναι τοῦτο ἐδόκει μοι εἶναι. XI. ἐπεὶ δὲ οὗν αὐτη, ἔφη, ἡ μάχη καταλείπεται, ἐν ἣ προθυμίας μᾶλλον ἡ τέχνης ἔργον ἔστι, πῶς ἡμῖν οὐχ ἡδέως πρὸς τούσδε τοὺς ὁμοτίμους ἀγωνιστέον; ὅπου γε τὰ μὲν ἄθλα τῆς ἀρετῆς ἵστα πρόκειται, παραβαλλόμενοι³⁵ δὲ οὐκ ἵστα εἰς τὸν κίνδυνον ἴμεν, ἀλλ' οὗτοι μὲν ἔντιμον βίον, ὅσπερ μόνος ἥδιστος βίων, ἡμεῖς δὲ ἐπίπονον μὲν, ἄτιμον δὲ, ὅσπερ, οἶμαι, χαλεπώτατος. XII. μάλιστα δὲ, ὃ ἄνδρες, τοῦτό με εὐθύμως εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πρὸς τούσδε παρορμᾶ ὅτι Κῦρος ὁ κρίνων ἔσται, ὃς οὐ φθόνῳ κρινεῖ, ἀλλὰ σὺν θεῶν ὄρκῳ λέγω ἢ μὴν ἐμοὶ δοκεῖ Κῦρος οὖστινας ἀν ὄρῃ ἀγαθοὺς φιλεῖν οὐδὲν ἡττον ἔαντον· τούτοις γοῦν ὄρῳ αὐτὸν ὅ, τι ἀν ἔχῃ ἥδιον διδόντα μᾶλλον ἢ αὐτὸν ἔχοντα. XIII. καίτοι, ἔφη, οἶδα ὅτι οὗτοι μέγα φρονοῦσιν ὅτι πεπαιδευνται δὴ καὶ πρὸς λιμὸν καὶ πρὸς δίψαν καὶ πρὸς ρήγος καρτερεῖν, κακῶς εἰδότες ὅτι καὶ ἡμεῖς ὑπὸ κρείττους διδασκάλους πεπαιδεύμεθα ἢ οὗτοι. οὐ γάρ ἔστι διδάσκαλος οὐδεὶς τούτων κρείττων τῆς ἀνάγκης, ἢ ἡμᾶς καὶ λίαν ταῦτ' ἀκριβοῦν ἐδίδαξε. XIV. καὶ πονεῖν οὗτοι μὲν τὰ ὄπλα φέροντες ἐμελέτων, ἡ ἔστιν ἀπασιν ἀνθρώποις εὑρημένα ὡς ἀν εὐφορώτατα εἴη, ἡμεῖς δέ γε, ἔφη, ἐν μεγάλοις φορτίοις καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν ἡναγκαζόμεθα, ὥστε νῦν ἐμοὶ δοκεῖν τὸ τῶν ὄπλων φόρημα πτεροῖς μᾶλλον ἔοικέναι ἢ φορτίῳ. XV. ὡς οὗν ἐμοῦ γε καὶ ἀγωνιουμένου καὶ ὄποιος ἀν τις ὃ κατὰ τὴν ἀξίαν με τιμῆν ἀξιώσοντος, οὕτως, ἔφη, ὃ Κῦρε, γίγνωσκε. καὶ ὑμῖν δὲ, ἔφη, ὃ ἄνδρες δημόται, παραινῶ εἰς ἔριν ὄρμασθαι ταύτης τῆς μάχης πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους τούσδε· νῦν γὰρ ἄνδρες εἰλημμένοι εἰσὶν ἐν δημοτικῇ ἀγωνίᾳ.³⁶ XVI. Φεραύλας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν. ἀνίσταντο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκατέρῳ συναγορεύοντες. ἔδοξε δὲ οὗν κατὰ τὴν ἀξίαν τιμᾶσθαι ἔκαστον, Κῦρον δὲ τὸν κρίνοντα εἶναι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω προύκεχωρήκει.

XVII. Ἐκάλεσε δὲ ἐπὶ δεῖπνον καὶ ὅλην ποτὲ τὴν τάξιν σὺν τῷ ταξιάρχῳ, ἰδὼν αὐτὸν τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν ἀνδρῶν τῆς τάξεως ἀντι-

35. παραβαλλόμενοι] “Παραβάλλομαι is not only ‘me periculis objicio, periclitor,’ but also ‘ea, quæ ad me quacunque ratione pertinent, in discrimen adduco.’ In this sense we find either παραβάλλεσθαι τι, (as παῖδας, Thuc. 2, 44. πλεῖω, 3, 65.) or παραβάλλεσθαι κίνδυνόν τιος, (as Thuc. 3, 15.) but not παραβάλλεσθαι τι

εἰς κίνδυνον. Hence we have followed Schneider in substituting ἴμεν for the common reading ἴσμεν.” Poppo.

36. ἀγωνίᾳ] “Bekk. Anecd. Gr. 1, 333.: Ἀγωνίᾳ Ξενοφῶν ἀντὶ τοῦ ἀγῶνι. Suidas and Phot. give the same interpretation, and Zonaras would not differ from them, if his words were not corrupt.” Poppo.

τάξαντα ἐκατέρωθεν εἰς ἐμβολὴν, θώρακας μὲν ἀμφοτέρους ἔχοντας καὶ γέρρα ἐν ταῖς ἀριστεραῖς, εἰς δὲ τὰς δεξιὰς νάρθηκας παχεῖς τοῖς ὑμίσεσιν ἕδωκε, τοῖς δ' ἐτέροις εἶπεν ὅτι βάλλειν³⁷ δεήσοι ἀναιρουμένους ταῖς βώλοις. XVIII. ἐπεὶ δὲ παρεσκευασμένοι ἔστησαν, ἐσήμηνεν αὐτοῖς μάχεσθαι. ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν βάλλοντες ταῖς βώλοις ἔστιν οἱ καὶ ἐτύγχανον καὶ θωράκων καὶ γέρρων, οἱ δὲ καὶ μηροῦ καὶ κνημῖδος. ὅπου δὲ ὑμόσε γένοιτο, οἱ τὸν νάρθηκας ἔχοντες ἐπαιων τῶν μὲν μηροὺς, τῶν δὲ χειρας, τῶν δὲ κνήμας, τῶν δὲ ἐπικυπτόντων ἐπὶ βώλοις ἐπαιων τὸν τραχήλους καὶ τὰ υῶτα. τέλος δὲ τρεψάμενοι ἐδίωκον οἱ ναρθηκοφόροι παίοντες σὺν πολλῷ γέλωτι καὶ παιδιᾶ. ἐν μέρει γε μὴν οἱ ἔτεροι λαβόντες πάλιν τὸν νάρθηκας ταῦτα ἐποίησαν τὸν ταῖς βώλοις βάλλοντας. XIX. ταῦτα δ' ἀγασθεῖς ὁ Κῦρος, τοῦ μὲν ταξιάρχου τὴν ἐπίνοιαν, τῶν δὲ τὴν πειθῶ, ὅτι ἄμα μὲν ἐγυμνάζοντο, ἄμα δὲ εὐθυμοῦντο, ἄμα δὲ ἐνίκων οἱ εἰκασθέντες τῇ τῶν Περσῶν ὀπλίσει, τούτοις δὲ ἡσθεῖς ἐκάλεσέ τε ἐπὶ δεῖπνον αὐτοὺς καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ἵδων τίνας αὐτῶν ἐπιδεδεμένους, τὸν μέν τινα αὐτῶν ἀντικρήμιον, τὸν δὲ χεῖρα, ἥρωτα τί πάθοιεν. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι πληγεῖεν ταῖς βώλοις. XX. δὲ πάλιν ἐπηρώτα πότερον ἐπεὶ ὄμοῦ ἐγένοντο ἢ ὅτε πρόσω ἤσαν. οἱ δ' ἔλεγον ὅτε πρόσω ἤσαν^{*} ἐπεὶ δὲ ὄμοῦ ἐγένοντο, παιδιὰν ἔφασαν εἶναι καλλίστην οἱ ναρθηκοφόροι· οἱ δ' αὖ συγκεκομμένοι τοῖς νάρθηξιν ἀνέκραγον ὅτι οὐ σφίσι γε δοκοίη παιδιὰ εἴραι τὸ ὄμόθεν παίεσθαι· ἄμα δὲ ἐπεδείκνυσαν τῶν ναρθήκων³⁸ τὰς πληγὰς καὶ ἐν χερὶ καὶ ἐν τραχήλοις, ἔνιοι δὲ καὶ ἐν προσώποις. καὶ τότε μὲν ὥσπερ εἰκὼς ἐγέλων ἐπ' ἀλλήλοις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ μεστὸν ἦν τὸ πεδίον πᾶν τῶν τούτους μιμουμένων· καὶ εἰ μὴ ἄλλο τι σπουδαιότερον πράττοιεν, ταύτῃ τῇ παιδιᾶ ἔχρωντο.

XXI. "Αλλον δέ ποτε ἵδων ταξιάρχον ἄγοντα τὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν ἐφ' ἐνὸς, καὶ ὅπότε καιρὸς δοκοίη αὐτῷ εἴραι, παραγγέλλοντα τὸν ὑστερον λόγον παράγειν,³⁹ καὶ τὸν τρίτον

37. βάλλειν] "Briefly put for βάλλειν ταῖς βώλοις ἀναιρουμένους αὐτάς. See 1, 6, 33. 7, 1, 40. 8, 2, 25. 8, 3, 27." Poppe.

38. τῶν ναρθήκων] Schneider has restored this reading from Guelf. Par. marg. Villois. Philel. Alt. The common reading is, τῶν ναρθηκοφόρων, "quod de vulneribus ab illis, qui fe-

rulas gestabant, inflictis interpretatus exquisitus judicavit Zeune." Poppe.

39. παράγειν] "Hic non est 'præterire,' vel 'præteritis aliis præcedere,' sed 'promovere,' (potius, 'procedere,') 'ab altitudine in longitudinem,' quod fit ad porrigidam frontem." Hutchinson.

καὶ τὸν τέταρτον, εἰς μέτωπον ἐπεὶ δὲ ἐν μετώπῳ οἱ λοχαγοὶ ἔγενοντο, παρηγγύησεν εἰς δύο ἄγειν τὸν λόχον· ἐκ τούτου δὴ παρῆγον οἱ δεκάδαρχοι εἰς μέτωπον· ὅπότε δὲ αὖθις ἐδόκει αὐτῷ καιρὸς εἶναι, παρηγγείλεν εἰς τέτταρας ἄγειν τὸν λόχον· οὕτω δὴ οἱ πεμπάδαρχοι αὖθις παρῆγον εἰς τέτταρας· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ θύραις τῆς σκηνῆς ἔγενοντο, παραγγείλας αὖθις ἔνα λόντων εἰσῆγε τὸν πρῶτον λόχον, καὶ τὸν δεύτερον τούτου κατ' οὐρὰν ἐκέλευσεν ἐπεσθαι, καὶ τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον ὡσαύτως παραγγείλας ἡγεῖτο εἰσω· οὕτω δὲ εἰσαγαγὼν κατέκλινεν ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὥσπερ εἰσεπορεύοντο· τοῦτον οὖν ὁ Κῦρος ἀγασθεὶς τῆς τε πραγότητος [καὶ τῆς] διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιμελείας ἐκάλεσε καὶ ταύτην τὴν τάξιν ἐπὶ τὸ δεῖπνον⁴⁰ σὺν τῷ ταξιάρχῳ.

XXII. Παρὼν δέ τις ἐπὶ τῷ δείπνῳ κεκλημένος ἄλλος ταξιάρχος, Τὴν δέ ἐμὴν, ἔφη, ὁ Κῦρος, τάξιν οὐ καλεῖς εἰς τὴν σκηνήν; καὶ μὴν ὅταν γε παρίῃ ἐπὶ τὸ δεῖπνον, πάντα ταῦτα ποιεῖ· καὶ ὅταν τέλος ἡ σκηνὴ ἔχῃ, ἐξάγει μὲν ὁ οὐραγὸς, ἔφη, ὁ τοῦ τελευταίου λόχου τὸν λόχον, ὑστάτους ἔχων τοὺς πρώτους εἰς μάχην τεταγμένους· ἐπειτα δὲ ὁ δεύτερος τοὺς τοῦ ἑτέρου λόχου ἐπὶ τούτοις, καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος ὡσαύτως, ὅπως, ἔφη, καὶ ὅταν δέῃ ἀπάγειν ἀπὸ πολεμίων, ἐπίστωνται ὡς δεῖ ἀπιέναι. ἐπειδὰν δὲ, ἔφη, καταστῶμεν ἐπὶ τὸν δρόμον⁴¹ ἔνθα περιπατοῦμεν, ὅταν μὲν πρὸς ἔω ἴωμεν, ἔγῳ μὲν ἡγοῦμαι, καὶ ὁ πρῶτος λόχος πρῶτος, καὶ ὁ δεύτερος ὡς δεῖ, καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος, καὶ αἱ τῶν λόχων δεκάδες καὶ πεμπάδες, ἔως ἂν παραγγέλλω ἔγῳ· ὅταν δέ, ἔφη, πρὸς ἐσπέραν ἴωμεν, ὁ οὐραγὸς τε καὶ οἱ τελευταῖοι πρῶτοι ἀφηγοῦνται· ἐμοὶ μέντοι οὕτω πειθοῦνται ὑστέρῳ ὅντι, ἵνα ἐθίξωνται καὶ ἐπεσθαι καὶ ἡγεῖσθαι ὁμοίως πειθόμενοι. XXIII. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Ἡ καὶ ἀεὶ τοῦτο ποιεῖτε; Ὁποσάκις γε, ἔφη, καὶ δειπνοποιούμεθα νὴ Δία. Καλῶ τοίνυν, ἔφη, ὑμᾶς, ἀμα μὲν ὅτι τὰς τάξεις μελετᾶτε καὶ προσιόντες καὶ ἀπιόντες, ἀμα δὲ ὅτι καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ἀμα δὲ ὅτι τά τε σώματα περιπατοῦντες ἀσκεῖτε καὶ τὰς ψυχὰς ὠφελεῖτε διδάσκοντες. ἐπεὶ οὖν

40. τὸ δεῖπνον] “The article τὸ I would eject, as it is very often omitted above, (see s. 19. and 2, 1, 30.) and rightly. Nam quod est antea, κατέκλινεν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, id significat ‘ad cœnam militibus in tentorio param et appositam.’” Schneider.

41. δρόμον] It is here ‘a place or

plain,’ in which the Persians exercised themselves in walking; ‘a field for exercise.’ “Locus ambulationis ante castra,” Lex. Xen.; “Locus, campus in quo Persæ meditationem instituerunt, seque exercuerunt incedendo, der Exercierplatz.” Fischer.

πάντα διπλᾶ ποιεῖτε, διπλῆν ὑμῖν δίκαιον καὶ τὴν εὐωχίαν παρέχειν. XXIV. Μὰ Δι', ἔφη ὁ ταξιαρχος, μήτοι γε ἐν μιᾷ γε ἡμέρᾳ, εἰ μὴ καὶ διπλᾶς ὑμῖν τὰς γαστέρας παρέξεις. καὶ τότε μὲν δὴ οὕτω τὸ τέλος τῆς σκηνῆς ἐποιήσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κύρος ἐκάλεσεν ἐκείνην τὴν τάξιν, ὥσπερ ἔφη, καὶ τῇ ἄλλῃ. αἰσθόμενοι δὲ ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι τὸ λοιπὸν πάντες αὐτοὺς ἐμιμοῦντο.

CAP. IV.

I. Ἐξέτασιν δέ ποτε πάντων τοῦ Κύρου ποιουμένου ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ σύνταξιν ἥλθε παρὰ Κυαξάρου ἄγγελος λέγων ὅτι Ἰνδῶν παρείη πρεσβεία· κελεύει οὖν σε ἐλθεῖν ὡς τάχιστα. φέρω δέ σοι, ἔφη ὁ ἄγγελος, καὶ στολὴν τὴν καλλίστην παρὰ Κυαξάρου· βούλεται γάρ σε ὡς εὐκοσμότατα καὶ λαμπρότατα προσάγειν, ὡς ὀψομένων τῶν Ἰνδῶν ὅπως ἀν προσίης. II. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κύρος παρήγειλε τῷ πρώτῳ τεταγμένῳ ταξιάρχῳ εἰς μέτωπον στῆναι, ἐφ' ἐνὸς ἄγοντα τὴν τάξιν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντα ἑαυτὸν, καὶ τῷ δευτέρῳ ἐκέλευσε ταῦτὸ τοῦτο παραγγεῖλαι, καὶ διὰ πάντων οὕτω παραδιδόναι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ πειθόμενοι ταχὺ μὲν παρήγγελλον, ταχὺ δὲ τὰ παραγγελλόμενα ἐποίουν, ἐν δλίγῳ δὲ χρόνῳ ἐγένοντο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων, τοσοῦτοι γάρ ἦσαν οἱ ταξιαρχοι, τὸ δὲ βάθος ἐφ' ἐκατόν. III. ἐπεὶ δὲ κατέστησαν, ἐπεσθαι ἐκέλευσεν ὡς ἀν αὐτὸς ἡγῆται καὶ εὐθὺς τροχάζων ἡγεῖτο. ἐπεὶ δὲ κατενόησε τὴν ἀγνιὰν τὴν πρὸς τὸ βασίλειον φέρουσαν στενωτέραν οὖσαν ἢ ὡς ἐπὶ μετώπου πάντας διέεναι, παραγγεῖλας τὴν πρώτην χιλιοστὸν ἐπεσθαι κατὰ χώραν, τὴν δὲ δευτέραν κατ' οὐρὰν ταύτης ἀκολουθεῖν, καὶ διὰ παντὸς οὕτως, αὐτὸς μὲν ἡγεῖτο οὐκ ἀναπαυόμενος, αἱ δὲ ἄλλαι χιλιοστὸν κατ' οὐρὰν ἐκάστη τῆς ἐμπροσθεν εἴποντο. IV. ἐπεμψε δὲ καὶ ὑπηρέτας δύο ἐπὶ τὸ στόμα τῆς ἀγνιᾶς, ὅπως εἴ τις ἀγνοοίη, σημαίνοιεν τὸ δέον ποιεῖν. ὡς δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ τὰς Κυαξάρου θύρας, παρήγγειλε τῷ πρώτῳ ταξιάρχῳ τὴν τάξιν εἰς δώδεκα τάττειν βάθος, τοὺς δὲ δωδεκάρχους ἐν μετώπῳ καθιστάναι περὶ τὸ βασίλειον, καὶ τῷ δευτέρῳ ταῦτα ἐκέλευσε παραγγεῖλαι, καὶ διὰ παντὸς οὕτως. V. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν· ὁ δὲ εἰσῆρε πρὸς τὸν Κυαξάρην ἐν τῇ Περσικῇ στολῇ οὐδέν τι ὑβρισμένη. ίδων δὲ ὁ Κυαξάρης αὐτὸν τῷ μὲν τάχει ἦσθη, τῇ δὲ φαυλότητι τῆς στολῆς ἤχθέσθη καὶ εἶπε, Τί

τοῦτο, ὃ Κῦρε; οἶν πεποίηκας οὕτω φανεῖς τοῖς Ἰνδοῖς; ἐγὼ δ', ἔφη, ἐβουλόμην σε ὡς λημπρότατον φανῆναι· καὶ γὰρ ἐμοὶ ἀν κόσμος ἦν τοῦτο, ἐμῆς ὅντα ἀδελφῆς νιὸν ὅτι μεγαλοπρεπέστατον φαίνεσθαι. VI. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπε, Καὶ ποτέρως ἄν, ὃ Κυαξάρη, μᾶλλον σε ἑκόσμουν, εἴπερ πορφυρίδα ἐνδὺς καὶ ψέλια λαβὼν καὶ στρεπτὸν περιθέμενος σχολῇ κελεύοντι ὑπήκουον σοι, ἢ νῦν ὅτε σὺν τοιαύτῃ καὶ τοσαύτῃ δυνάμει οὕτως ὀξέως σοι ὑπακούω διὰ τὸ σὲ τιμῆν ἴδρωτι καὶ σπουδῇ καὶ αὐτὸς κεκοσμημένος καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιδεικνύς σοι οὕτω πειθούμενος; Κῦρος μὲν οὖν ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Κυαξάρης νομίσας αὐτὸν ὄρθως λέγειν ἐκάλεσε τοὺς Ἰνδούς. VII. οἱ δ' Ἰνδοὶ εἰσελθόντες ἔλεξαν ὅτι πέμψει σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς κελεύων ἐρωτᾷν ἐξ ὅτου ὁ πόλεμος εἴη Μήδοις τε καὶ τῷ Ἀσσυρίῳ· ἐπεὶ δὲ σοῦ ἀκούσαιμεν, ἐκέλευσεν ἐλθόντας αὖ πρὸς τὸν Ἀσσύριον κάκείνου ταῦτα πυθέσθαι· τέλος δ' ἀμφοτέροις εἰπεῖν ὑμῖν ὅτι ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς τὸ δίκαιον σκεψάμενος φαίη μετὰ τοῦ ἡδικημένου ἔσεσθαι. VIII. πρὸς ταῦτα ὁ Κυαξάρης εἶπεν, Ἐμοῦ μὲν τοίνυν ἀκούετε ὅτι οὐκ ἀδικοῦμεν τὸν Ἀσσύριον οὐδέν· ἐκείνου δ', εἰ δεῖσθε, ἐλθόντες νῦν πύθεσθε ὅτι λέγει. παρὼν δὲ ὁ Κῦρος ἥρετο τὸν Κυαξάρην, ⁷ Ή καὶ ἐγὼ, ἔφη, εἴπω δ, τι γιγνώσκω; καὶ ὁ Κυαξάρης ἐκέλευσεν. Υμεῖς τοίνυν, ἔφη, ἀπαγγείλατε τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ τάδε, εἰ μή τι ἄλλο Κυαξάρη δοκεῖ, ὅτι φαμὲν ἡμεῖς, εἴ τι φησιν ὑφ' ἡμῶν ἀδικεῖσθαι ὁ Ἀσσύριος, αἱρεῖσθαι αὐτὸν τὸν Ἰνδῶν βασιλέα δικαστήν. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσαντες ὤχοντο.

IX. Ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον οἱ Ἰνδοὶ, ὁ Κῦρος πρὸς τὸν Κυαξάρην ἥρξατο λόγου τοιοῦδε·

⁷Ω Κυαξάρη, ἐγὼ μὲν ἥλθον οὐδέν τι πολλὰ ἔχων ἵδια χρήματα οἴκοθεν· ὀπόσα δ' ἦν, τούτων πάνταν ὀλίγα λοιπὰ ἔχω. ἀνήλωκα δὲ, ἔφη, εἰς τοὺς στρατιώτας· καὶ τοῦτο ἵσως, ἔφη, θαυμάζεις σὺ πῶς ἐγὼ ἀνήλωκα συῦ αὐτοὺς τρέφοντος· εὖ δ' ἵσθι, ἔφη, ὅτι υὐδὲν ἄλλο ποιῶν ἡ τιμῶν καὶ χαριζόμενος, ὅταν τινὶ ἀγασθῶ⁴² τῶν στρατιωτῶν. X. δοκεῖ γάρ μοι, ἔφη, πάντας μὲν οὓς ἂν τις βούληται ἀγαθοὺς συνεργοὺς ποιεῖσθαι ὀποιουστινοσοῦν πράγματος, ἥδιον εἶναι εὖ

42. τινὶ ἀγασθῶ] Suidas and a Grammian in Bekk. Anecd. Gr. 1, 324. : 'Αγασθῶ τινί· ἀντὶ τοῦ θαυμάσω τινά. Ξενοφῶν· "Οταν τινὶ ἀγασθῶ τῶν στρατιωτῶν. See Matth. Gr. Gr. p. 546. " Hinc et in nostro loco, ubi

Brod. et Par. exhibent τινὰ, et 6, 4, 9. ubi in Alt. et Junt. pro τοῖς λόγοις legitur αὐτὴν, ductum ex 6, 3, 36. denique 8, 2, 3. ubi vulgo οὓς scribitur, optimos libros secuti sumus." Poppo.

τε λέγοντα καὶ εὖ ποιοῦντα παρηρμῆν μᾶλλον ἢ λυποῦντα καὶ ἀναγκάζοντα· οὐδὲ δὴ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων ποιήσασθαι τις βούλοιτο συνεργοὺς προθύμους, τούτους παντάπασιν ἔμοιγε δοκεῖ ἀγαθοῖς θηρατέον εἶναι καὶ λόγοις καὶ ἔργοις. φίλους γὰρ, οὐκ ἔχθροὺς, δεῖ εἶναι τοὺς μέλλοντας ἀπροφασίστους συμμάχους ἔσεσθαι καὶ μήτε τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ ἄρχοντος φθονήσοντας μήτε ἐν τοῖς κακοῖς ὀρέρωδήσοντας. **XI.** ταῦτ' οὖν ἔγω ὡὗτα προγιγνώσκων χρημάτων δοκῶ προσδεῖσθαι. πρὸς μὲν οὖν σὲ πάντα ὄρāν, ὃν αἰσθάνομαι πολλὰ δαπανῶντα, ἀποπόν μοι δοκεῖ εἶναι· σκοπεῖν δ' ἀξιῶ κοινῆ καὶ σὲ καὶ ἐμὲ ὅπως σὲ μὴ ἐπιλείψει χρήματα. ἐὰν γὰρ σὺν ἀφθονᾳ ἔχῃς, οἴδ' ὅτι καὶ ἐμοὶ ἂν εἴη λαμβάνειν ὅπότε δεοίμην, ἄλλως τε καὶ εἰ εἰς τοιοῦτον τι λαμβάνοιμι δὲ μέλλοι καὶ σὸι δαπανηθὲν βέλτιον εἶναι. **XII.** ἔναγχος⁴³ μὲν οὖν [ποτὲ] μέρνημαί σου ἀκούσας ὡς ὁ Ἀρμένιος καταφρογοίη σου νῦν, ὅτι ἀκούει τοὺς πολεμίους προσιόντας ἡμῖν, καὶ οὔτε τὸ στράτευμα πέμποι οὔτε τὸν δασμὸν ὃν ἔδει ἀπάγοι. Ποιεῖ γὰρ ταῦτα, ἔφη, ὁ Κῦρε, ἐκεῖνος· ὥστε ἔγωγε ἀπορῶ πότερόν μοι κρείττον στρατεύεσθαι καὶ πειρᾶσθαι ἀνάγκην αὐτῷ προσθεῖναι ἢ λυσιτελεῖ ἔᾶσαι ἐν τῷ παρόντι, μὴ καὶ τοῦτον πολέμιον πρὸς τοῖς ἄλλοις προσθύμεθα. **XIII.** καὶ ὁ Κῦρος ἐπήρετο, Αἱ δὲ οἰκήσεις αὐτῷ πότερον ἐν ἔχυροῖς χωρίοις εἰσὶν ἢ καὶ που ἐν ἐνεφόδοις; καὶ ὁ Κυαζάρης εἶπεν, Αἱ μὲν οἰκήσεις οὐ πάνυ ἐν ἔχυροῖς· ἔγω γὰρ τούτου οὐκ ἡμέλονν· ὅρη μέντοι ἔστιν ἐνθα δύναιται· ἀν ἀπελθῶν ἐν τῷ παραχρῆμα ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι τοῦ μὴ αὐτός γε ὑποχείριος γενέσθαι μηδὲ ὅσα ἐνταῦθα δύναιτο ὑπεκκομίσασθαι, εἰ μή τις πολιορκοίη προσκαθήμενος, ὥσπερ ὁ ἐμὸς πατὴρ τοῦτο ἐποίησεν. **XIV.** ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος λέγει τάδε· Ἄλλ' εἰ θέλοις, ἔφη, ἐμὲ πέμψαι ἵππεας μοι προσθεὶς ὅπόσοι δοκοῦσι μέτριοι εἶναι, οἷμαι ἀν σὺν τοῖς θεοῖς ποιῆσαι αὐτὸν καὶ τὸ στράτευμα πέμψαι καὶ ἀποδοῦναι τὸν δασμὸν σοι· ἔτι δὲ ἐλπίζω καὶ φίλον αὐτὸν μᾶλλον ἡμῖν γενήσεσθαι ἢ νῦν ἐστί. **XV.** καὶ ὁ Κυαζάρης εἶπε, Καὶ ἔγω, ἔφη, ἐλπίζω ἐκείνους ἐλθεῖν πρὸς σὲ μᾶλλον ἢ πρὸς ἐμέ· ἀκούω γὰρ ὅτι καὶ συνθηρευτάς τινας τῶν παίδων σοι γενέσθαι αὐτοῦ· ὥστε

43. *ἔναγχος ποτὲ*] Ποτὲ is not in Guelph. Par. Philel. “Perhaps the transcriber omitted it as superfluous, because *ἔναγχος* preceded. But wrongly did he omit it; for as πάλαι ποτὲ, and ἥδε ποτὲ, in Aristoph.

Nub. 345. and ἥδε ποτὲ sometimes in Thuc. are joined, so also *ἔναγχος ποτὲ*, in Aristoph. Nub. 639. that is, ‘at a certain time recently elapsed.’” Zeune.

ίσως ἀν καὶ πάλιν ἔλθοιεν πρός σε· ὑποχειρίων δὲ γεγομένων αὐτῶν πάντ' ἀν πραχθείη ἢ ἡμεῖς βουλόμεθα. Οὐκοῦν τοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κῦρος, σύμφορον εἶναι τὸ λεληθέναι ἡμᾶς ταῦτα βουλεύοντας; Μᾶλλον γὰρ ἀν οὖν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, καὶ ἔλθοι τις αὐτῶν εἰς χεῖρας, καὶ εἴ τις ὄρμῷτο ἐπ' αὐτοὺς, ἀπαρασκεύαστοι ἀν λαμβάνοιντο. XVI. "Ακούε τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀν τί τοι δόξω λέγειν. ἐγὼ πολλάκις δὴ σὺν πᾶσι τοῖς μετ' ἐμοῦ τεθήρακα ἀμφὶ τὰ ὄρια τῆς τε σῆς χώρας καὶ τῆς τῶν Ἀρμενίων, καὶ ἵππεας δέ τινας ἥδη προσλαβὼν τῶν ἐνθένδε ἔταιρων ἀφικόμην. Τὰ μὲν τοίνυν ὅμοια ποιῶν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, οὐκ ἀν ὑποπτεύοιο· εἰ δὲ πολὺ πλείων ἡ δύναμις φαίνοιτο ἡς ἔχων εἴωθας θηρᾶν, τοῦτο ἥδη ὑποπτον ἀν γένοιτο. XVII. 'Αλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ πρόφασιν κατασκευάσαι καὶ ἐνθάδε οὐκ ἀπιστον, καὶ ἄν τις ἐκεῖσε ἐξαγγείλῃ δὴ ὡς ἐγὼ βουλοίμην μεγάλην θήραν ποιῆσαι· καὶ ἵππεας, ἔφη, αἰτοίην ἀν σε ἐκ τοῦ φανεροῦ. Κάλλιστα λέγεις, ἔφη ὁ Κυαξάρης· ἐγὼ δέ σοι οὐκ ἐθελήσω διδόναι πλὴν μετρίους τινάς, ὡς βουλόμενος πρὸς τὰ φρούρια ἐλθεῖν τὰ πρὸς τῇ Συρίᾳ. καὶ γὰρ τῷ ὄντι βούλομαι, ἔφη, ἐλθὼν κατασκευάσαι αὐτὰ ὡς ἐχυρώτατα. ὅπότε δὲ σὺ προεληλυθοίης σὺν ᾧ ἔχοις δυνάμει καὶ θηρώης καὶ δὴ δύο ἡμέρας, πέμψαιμι ἄν σοι ἴκανοὺς ἵππεας καὶ πεζοὺς τῶν παρ' ἐμοὶ ἡθροισμένων, οὓς σὺ λαβὼν εὐθὺς ἀνίοις, καὶ αὐτὸς δὲ ἔχων τὴν ἄλλην δύναμιν πειρώμην μὴ πρόσω ὑμῶν εἶναι, ἵνα, εἴπου καιρὸς εἴη, ἐπιφανείην.

XVIII. Οὕτω δὴ ὁ μὲν Κυαξάρης εὐθὺς πρὸς τὰ φρούρια ἡθροιζεν ἵππεας τε καὶ πεζοὺς, καὶ ἀμάξας δὲ σίτου προέπεμπε τὴν ἐπὶ τὰ φρούρια ὁδόν. ὁ δὲ Κῦρος ἐθύετο⁴⁴ ἐπὶ τῇ πορείᾳ, καὶ ἀμαρτία πέμπων τὸν Κυαξάρην ἦτει τῶν νεωτέρων ἵππέων. ὁ δὲ πάνυ πολλῶν βουλομένων ἐπεσθαι οὐ πολλοὺς ἔδωκεν αὐτῷ. προεληλυθότος δ' ἥδη τοῦ Κυαξάρου σὺν δυνάμει καὶ πεζῇ καὶ ἵππικῇ τὴν πρὸς τὰ φρούρια γίγνεται τῷ Κύρῳ τὰ ιερὰ ἐπὶ τὸν Ἀρμένιον ἴέναι καλά· καὶ οὕτως ἔξαγει δὴ ὡς εἰς θήραν παρεσκευασμένος. XIX. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ὑπανίσταται λαγώς· ἀετὸς δ' ἐπιπτάμενος αἴσιος, κατιδὼν τὸν λαγῶν φεύγοντα, ἐπιφερόμενος ἔπαιτε

44. ἐθύετο] Herodiani Fragm. ap. Hermann. Gr. Gr. 318.: Σφάλλονται οἱ λέγοντες ἐπὶ τῶν μάντεων ἔθυσε τὸ (Cod. καὶ) ἐσκέψατο, ἐθύσατο προσῆκον. Θύσαι μὲν γὰρ τὸ ἕνεν μαντείας ἀπλῶς σφάξαι, τὸ δὲ καὶ τὰ ιερεῖα ἐπισκοπῆσαι

καὶ σκέψασθαι, θύσασθαι λέγεται. But in the Fragm. Lex. Gr. ap. Hermann. l. c. 346, we have: Τῶν ῥημάτων—τὰ δὲ προφέρονται ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς, ἔχοντο δὲ ἐνεργητικὴν τὴν σημασίαν, οἷον θύω καὶ θύομαι τῷ θεῷ.

τὲ αὐτὸν καὶ συνάρπασας ἔξῆρε, κἀπενέγκων ἐπὶ λόφον τινὰ οὐ πρόσω ἔχρητο τῇ ἄγρᾳ δὲ, τι ἥθελεν. ιδὼν οὖν ὁ Κύρος τὸ σημεῖον ἥσθη τε καὶ προσεκύνησε Δία βασιλέα, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παρόντας· Ἡ μὲν θύρα καλὴ ἔσται, ὡς ἄνδρες, ἦν ὁ θεὸς θελήσῃ. XX. ὡς δὲ πρὸς τοῖς ὄριοις ἐγένετο, εἰνθῦς ὥσπερ εἰώθει ἐθήρα· καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἵππων ὥγμενον⁴⁵ αὐτῷ, ὡς ἐπιόντες τὰ θηρία ἔξανισταῖεν· οἱ δὲ ἄριστοι καὶ πεζοὶ καὶ ἵππεις διέστασαν καὶ τὰ ἀνιστάμενα ὑπεδέχοντο καὶ ἐδίωκον· καὶ ἥρουν πολλοὺς καὶ σῦς καὶ ἐλάφους καὶ δορκάδας καὶ ὄνος ἀγρίους· πολλοὶ γάρ ἐν τούτοις τοῖς τόποις ὄντες καὶ τῦν ἔτι γίγνονται. XXI. ἐπεὶ δὲ ἔληξε τῆς θήρας, προσμίξας πρὸς τὰ ὄρια τῶν Ἀρμενίων ἐδειπνοποιήσατο· καὶ τῇ ὑστεραὶ αὐθις ἐθήρα προσελθὼν πρὸς τὰ ὄρη ὃν ὠρέγετο. ἐπεὶ δὲ αὖ ἐληξεν, ἐδειπνοποιεῖτο. τὸ δὲ παρὰ Κυαξάρου στράτευμα ὡς ἥσθετο προσιὸν, ὑποπέμψας πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ἀπέχοντας αὐτοῦ δειπνοποιεῖσθαι ὡς δύο παρασάγγας,⁴⁶ καὶ τοῦτο προϊδὼν ὡς συμβαδεῖται πρὸς τὸ λανθάνειν· ἐπεὶ δὲ δειπνήσαιεν, εἶπε τῷ ἄρχοντι αὐτῶν παρεῖναι πρὸς αὐτόν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον τοὺς ταξιάρχους ἔκάλει· ἐπεὶ δὲ παρῆσαν, ἔλεξεν ὅδε·

XXII. "Ανδρες φίλοι, ὁ Ἀρμένιος πρόσθεν μὲν καὶ σύμμαχος ἦν καὶ ὑπήκοος Κυαξάρῳ· νῦν δὲ ὡς ἥσθηται τοὺς πολεμίους ἐπιόντας, καταφρονεῖ καὶ οὔτε τὸ στράτευμα πέμπει ἡμῖν οὔτε τὸν δασμὸν ἀποδίδωσι· νῦν οὖν τοῦτον δεῖ θηρᾶσαι, ἀν δυνώμεθα. ὥδ' οὖν μοι, ἔφη, δοκεῖ ποιεῖν. σὺ μὲν, ὡς Χρυσάντα, ἐπειδὰν ἀποκοιμηθῆς ὅσου μέτριον, λαβὼν τοὺς ἡμίσεις Περσῶν τῶν σὺν ἡμῖν ἴθι τὴν ὄρειν· καὶ κατάληξε τὰ ὄρη εἰς ἣ φασιν αὐτὸν ὅταν τι φοβηθῆ καταφεύ-

45. ὥγμενον] "Dicitur proprie de messoribus, qui longa serie, ordine procedentes, in arvis segetibusque metunt. Hoc disertissimis verbis, hunc ipsum locum respiciens, testatur Suid. "Ωγμενον" Ξενοφῶν ἐν Β', ἀντὶ τοῦ ἐπορεύοντο, παρὰ τὸν ὅγμον, τὸν σημανούντα κατὰ τάξιν ὅδὸν τῶν θερζόντων. (Bibl. Coisl. 477. Phot. 479.)" Hutchinson.

46. παρασάγγας] A well-known Persian road-measure. Herod. 2, 6. Δύναται δὲ δὲ μὲν παρασάγγης τριήκοντα στάδια: 5, 53. Strabo 2, 788. Τὸν δὲ παρασάγγην τὸν Περσικὸν οἱ μὲν ἔξηκοντα σταδίων φασὶν, οἱ δὲ τριάκοντα

ἢ τετταράκοντα. Etym. M.: Παρασάγγαι τριάκοντα στάδια παρὰ Πέρσαις, παρ' Αἴγυπτοις δὲ ἔξηκοντα. Agath. 2. p. 59. ed. Vulc.: Ἐστι γάρ δι παρασάγγης, ὡς μὲν Ἡροδότῳ δοκεῖ καὶ Ξενοφῶντι, τριάκοντα στάδια, ὡς δὲ νῦν Ιθηρες καὶ Πέρσαι φασὶν, ἐν ἐνī μόνῳ τῶν εἴκοσι πλείονα. "Hodie, auctore Relando, parasanga apud Persas continet tria millaria, unumquodque miliiare ter mille cubitos, quilibet cubitus triginta digitos, quilibet digitus latitudinem sex granorum hordei." Hutchinson. Hermog. π. Δειν. 2. p. 518. Plin. H. N. 6, 26. Hesych. Suid. Brisson. de R. P. 607.

γειν· ἡγεμόνας δέ σοι ἐγὼ δώσω. XXIII. φασὶ μὲν οὖν καὶ δασέα τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι, ὥστ' ἐλπὶς ὑμᾶς μὴ ὀφθῆναι· ὅμως δὲ εἰ προπέμποις πρὸ τοῦ στρατεύματος [τοῦ σεαυτοῦ] εὐξάνους ἄνδρας λησταῖς ἔοικότας καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰς στολὰς, οὗτοι ἂν σοι, εἴ τινι ἐντυγχάνοιεν τῶν Ἀρμενίων τοὺς μὲν ἀν συλλαμβάνοντες αὐτῶν κωλύοιεν τῶν ἔξαγγελιῶν, οὓς δὲ μὴ δύναιντο λαμβάνειν, ἀποσοβοῦντες ἀν ἐμποδῶν γίγνοιντο τοῦ μὴ ὄρῷν αὐτοὺς τὸ ὅλον στρατευμά σου, ἀλλ' ὡς περὶ κλωπῶν βουλεύεσθαι. XXIV. καὶ σὺ μὲν, ἔφη, οὕτω ποίει ἐγὼ δὲ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ τοὺς ἡμίσεις μὲν τῶν πεζῶν ἔχων, πάντας δὲ τοὺς ἵππεας, πορεύσομαι διὰ τοῦ πεδίου εὐθὺς πρὸς τὰ βασιλεια. καὶ ἦν μὲν ἀνθιστῆται, δῆλον ὅτι μάχεσθαι δεήσει· ἦν δ' ὑποχωρῇ τοῦ πεδίου, δῆλον ὅτι μεταθεῖν⁴⁷ δεήσει· ἦν δ' εἰς τὰ ὄρη φεύγῃ, ἐνταῦθα δὴ, ἔφη, σὸν ἕργον μηδένα ἀφίεναι τῶν πρὸς σὲ ἀφικνουμένων. XXV. νόμιζε δ' ὥσπερ ἐν θήρᾳ ὑμᾶς μὲν τοὺς ἐπιζητοῦντας ἔσεσθαι, σὲ δὲ τὸν ἐπὶ ταῖς ἄρκυσι. μέμηησο οὖν ἐκεῖνο ὅτι φθάνειν δεῖ πεφραγμένους τοὺς πόρους πρὶν κινεῖσθαι τὴν θήραν. καὶ λεληθέναι δὲ δεῖ τοὺς ἐπὶ τοῖς στόμασιν, εἰ μέλλουσι μὴ ἀποτρέψειν τὰ προσφερόμενα. XXVI. μὴ μέντοι, ἔφη, ὁ Χρυσάντα, οὕτως αὖ ποίει ὥσπερ ἐνίοτε διὰ τὴν φιλοθηρίαν· πολλάκις γὰρ δῆλην τὴν νύκτα ἄϋπνος πραγματεύῃ· ἀλλὰ νῦν ἔᾶσαι χρὴ τοὺς ἄνδρας τὸ μέτριον ἀποκοιμηθῆναι, ὡς ἀν δύνινται ὑπνομαχεῖν. XXVII. μηδέ γε, ὅτι οὐχ ἡγεμόρας ἔχων ἀνθρώπους πλάνη ἀνὰ τὰ ὄρη, ἀλλ' ὅπῃ ἀν τὰ θηρία ὑφηγῆται, ταύτη μεταθεῖς, μήτι καὶ νῦν οὕτω τὰ δύσβατα πορεύον, ἀλλὰ κέλευνέ σοι τοὺς ἡγεμόνας, ἐὰν μὴ πολὺ ἐλάττων ἡ ὁδὸς ἦ, τὴν ῥάστην ἡγεῖσθαι. XXVIII. στρατιῷ γὰρ ἡ ῥάστη ταχίστη. μηδέ γε σὺ, ὅτι δύνασαι τρέχειν ἀνὰ τὰ ὄρη, μήτι δρόμῳ ἡγήσῃ, ἀλλ' ὡς ἀν δύνηται σοι ὁ στρατὸς ἔπεσθαι, τῷ μέσῳ τῆς σπουδῆς ἡγοῦ. XXIX. ἀγαθὸν δὲ καὶ τῶν δυνατωτάτων καὶ προθύμων ὑπομένοντάς τινας ἐνίοτε παρακελεύεσθαι· ἐπειδὴν δὲ παρέλθῃ τὸ κέρας, παροξυντικὸν εἰς τὸ σπεύδειν πάντας παρὰ τοὺς βαδίζοντας τρέχοντας ὄρᾶσθαι.

XXX. Χρυσάντας μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσας καὶ ἐπιγαυρωθεὶς τῇ ἐντολῇ τοῦ Κύρου, λαβὼν τοὺς ἡγεμόνας, ἀπελθὼν καὶ παραγγεί-

47. μεταθεῖν] “Locutio metaphorica, a re venatica desumpta. Paulo supra de venando Armenio, hic de eodem insequendo loquitur. Frequentissimi usus est hoc verbum apud

Scriptores Cyneg., nostrum in primis, et Arrianum: idque adeo inter ea, quae rei venaticæ sunt propria, recenset J. Poll. 5, 1.” Hutchinson.

λας δὲ ἔδει τοῖς ἄμα αὐτῷ μέλλουσι πορεύεσθαι, ἀνεπαύετο. ἐπειδὴ δὲ ἀπεκοιμήθησαν ὅσον ἔδοκει μέτριον εἶναι, ἐπορεύετο ἐπὶ τὰ ὅρη. XXXI. Κῦρος δὲ, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἄγγελον μὲν προέπεμπε πρὸς τὸν Ἀρμένιον, προειπὼν αὐτῷ λέγειν ὥδε· Κῦρος, ὃς Ἀρμένιε, κελεύει οὕτω ποιεῖν σε ὅπως ὡς τάχιστα ἔχων οἴστεis⁴⁸ καὶ τὸν δασμὸν καὶ τὸ στράτευμα. ήν δὲ ἐρωτᾶ ὅπου εἰμὶ, λέγε τάληθῃ ὅτι ἐπὶ τοῖς ὁρίοις. ήν δὲ ἐρωτᾶ εἰ καὶ αὐτὸς ἔρχομαι, λέγε κάνταῦθα τάληθῃ ὅτι οὐκ οἴσθα. ἐὰν δὲ ὑπόσοι ἐσμὲν πυνθάνηται, συμπέμπειν τινὰ κέλευε καὶ μαθεῖν. XXXII. τὸν μὲν δὴ ἄγγελον ἐπιστείλας ταῦτα ἔπειμψε, νομίζων φιλικώτερον οὕτως εἶναι ἢ μὴ προειπόντα πορεύεσθαι. αὐτὸς δὲ συνταξάμενος ἦριστον καὶ πρὸς τὸ ἀνύτειν τὴν ὁδὸν καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι, εἴτι δέοι, ἐπορεύετο. προεῖπε δὲ τοῖς στρατιώταις μηδένα ἀδικεῖν, καὶ εἴ τις Ἀρμενίων τῷ ἐντυγχάνοι, θαρρεῖν τε παραγγέλλειν καὶ ἀγορὰν τὸν θέλοντα ἄγειν ὅπου ἀνῶσιν, εἴτε σιτία εἴτε ποτὰ τυγχάνοι πωλεῖν βουλόμενος.

48. ἔχων οἴστεis] On this use of ἔχων, see Schæf. ad Soph. ΟΕδ. R. 741. but compare Erfurdt.

ARGUMENTS TO THE THIRD BOOK.

CHAP. I.—Cyrus conquers the Armenians; ii. Trial of the king in the presence of his army; iii. Confession of the king; iv. The lamentations of his wife and children; v. Tigranes becomes his advocate; vi. Cyrus, pleased with his proposal, restores the king to his family, and takes him into his favor; vii. The Armenians highly extol his compassion, and noble virtues.

CHAP. II.—The Armenians join their forces to those of Cyrus; ii. The Chaldeans attacked and defeated; iii. Cyrus retains possession of their heights, and builds a fortress; iv. Peace established between the Armenians and Chaldeans; v. Its good effects.

CHAP. III.—Cyrus highly honored by the Armenians and Chaldeans; ii. Refuses treasure from the Armenian princess; iii. Sends both army and treasure to Cyaxares; iv. Returns to Media; v. His liberal conduct to his army; vi. Inspires his men with ardor; vii. Marches against the Assyrians; viii. Arrives with Cyaxares in the enemies' country; ix. Defeat of the Assyrians and death of their king.

Ξ Ε Ν Ο Φ Ω Ν Τ Ο Σ

ΚΤΡΟΤ ΠΑΙΔΕΙΑ. Γ'.

CAP. I.

I. Ο ΜΕΝ δὴ Κῦρος ἐν τούτοις ἦν· ὁ δὲ Ἀρμένιος ὡς ἥκουσε τοῦ ἀγγέλου τὰ παρὰ τοῦ Κύρου, ἔξεπλάγη, ἐννοήσας ὅτι ἀδικοίη καὶ τὸν δασμὸν λιπὼν καὶ τὸ στράτευμα οὐ πέμπων, καὶ τὸ μεγιστον, ἐφοβεῖτο, ὅτι ὀφθήσεσθαι ἔμελλε τὰ βασίλεια οἰκοδομεῖν ἀρχόμενος ὡς ἀν ἵκανὰ ἀπομάχεσθαι εἴη. II. διὰ ταῦτα δὴ πάντα ὄκνῶν ἄμα μὲν διέπεμπεν ἀθροίζων τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἄμα δὲ ἐπεμπεν εἰς τὰ ὄρη τὸν νεώτερον νιὸν Σάβαριν καὶ τὰς γυναικας, τὴν τε ἑαυτοῦ καὶ τὴν τοῦ νιοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας· καὶ κόσμου δὲ καὶ κατασκευὴν¹ τὴν πλείστου ἀξίαν συναπέπεμπε προπομπὸς² δοὺς αὐτοῖς. αὐτὸς δὲ ἄμα μὲν κατασκεψόμενος ἐπεμπε τί πράττοι Κῦρος, ἄμα δὲ συνέταττε τοὺς παραγιγνομένους τῶν Ἀρμενίων· καὶ ταχὺ παρῆσαν ἄλλοι λέγοντες ὅτι καὶ δὴ αὐτὸς ὄμου. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι ἔτλη εἰς χεῖρας ἐλθεῖν,³ ἀλλ' ὑπεχώρει. III. ὡς δὲ τοῦτο

1. κατασκευὴν] I. e. furniture.
“Est supellex pretiosissima; nam refertur ad domum. Legitur sic apud Thuc. 6, 46. qui est elegans locus.” Fischer.

2. προπομπὸς] I. e. Conductors, a convoy. “Пропомпътъ сънтъ comites, qui aliquem prosequuntur et deducunt aliquo, vel honoris causa, vel ut eum tueantur et defendant, праesidia, convoy, ut h. l. Dicuntur etiam πομπός, Eurip. Hec. 222. Thom. M. v. Пом-

πός.” Fischer.

3. εἰς χεῖρας ἐλθεῖν] I. e. “Manum conserere, cominus congregari,” as 7, 4, 10. with a dat. of the person, which is here understood, as Fischer remarks. J. Poll. 2, 149. has noticed the form; and when it is opposed to ὑποχωρεῖν, the latter signifies ‘to yield’ or ‘retreat.’ Thuc. 4, 33. ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, Schol. συμπλακῆναι, and 4, 96. ὑποχωρησάντων αὐτοῖς.

εῖδον αὐτὸν ποιήσαντα οἱ Ἀρμένιοι, διεδίδρυσκον ἥδη ἔκαστος ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ βουλόμενοι τὰ ὄντα ἐκποδῶν ποιεῖσθαι. ὁ δὲ Κύρος ὡς ἔωρα διαθεόντων καὶ ἐλαυνόντων τὸ πεδίον μεστὸν, ὑποπέμπων ἔλεγεν ὅτι οὐδενὶ πόλεμος εἴη τῶν μενόντων· εἰ δέ τινα φεύγοντα λήψοιτο, προηγόρευεν ὅτι ὡς πολεμίφ χρήσοιτο. οὕτω δὴ οἱ μὲν πολλοὶ κατέμενον, ἥσαν δὲ οἱ ὑπεχώρουν σὺν τῷ βασιλεῖ. IV. ἐπεὶ δὲ οἱ σὺν ταῖς γυναιξὶ προϊόντες ἐνέπεσον εἰς τοὺς ἐν τῷ ὄρει, εὐθὺς κραυγὴν τε ἐποίουν⁴ καὶ φεύγοντες ἡλίσκοντο πολλοί γε αὐτῶν. τέλος δὲ καὶ ὁ παῖς καὶ αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες ἔάλωσαν, καὶ τὰ χρήματα ὅσα σὺν αὐτοῖς ἀγόμενα ἔτυχεν. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὡς ἥσθετο τὰ γιγνόμενα, ἀπορῶν ποῖ τράποιτο ἐπὶ λόφον τινὰ καταφεύγει. V. ὁ δὲ αὖ Κύρος ταῦτα ἴδων περιῆσταται τὸν λόφον τῷ παρόντι στρατεύματι, καὶ πρὸς Χρυσάνταν πέμψας ἐκέλευε φυλακὴν τοῦ ὄρους καταλιπόντα ἥκειν. τὸ μὲν δὴ στράτευμα ἥθροιζετο τῷ Κύρῳ· ὁ δὲ πέμψας πρὸς τὸν Ἀρμένιον κήρυκα ἥρετο ὕδε· Εἶπε μοι, ἔφη, ὦ Ἀρμένιε, πότερα βούλει αὐτοῦ μένων τῷ λιμῷ καὶ τῷ δίψι μάχεσθαι ἢ εἰς τὸ ἵστοπεδον καταβὰς ἡμῖν διαμάχεσθαι; ἀπεκρίνατο ὁ Ἀρμένιος ὅτι οὐδετέροις βούλοιτο μάχεσθαι. VI. πάλιγ δὲ Κύρος πέμψας ἥρώτα Τί οὖν κάθησαι αὐτόθι καὶ οὐ καταβαίνεις; Ἀπορῶν, ἔφη, ὅτι χρὴ ποιεῖν. Ἄλλ' οὐδὲν, ἔφη ὁ Κύρος, ἀπορεῖν σε δεῖ· ἔξεστι γάρ σοι ἐπὶ δίκην καταβαίνειν. Τίς δ', ἔφη, ἔσται ὁ δικάζων; Δῆλον ὅτι φέρεις ἔδωκε καὶ ἀνευ δίκης χρῆσθαι σοι ὅτι βούλοιτο. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἀρμένιος γιγνώσκων τὴν ἀνάγκην καταβαίνει· καὶ δὲ Κύρος λαβὼν εἰς τὸ μέσον κάκεινον καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐστρατοπεδεύσατο, ὅμοι ἔχων πᾶσαν ἥδη τὴν δύναμιν.

VII. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ὁ πρεσβύτερος παῖς τοῦ Ἀρμενίου Τιγράνης ἐξ ἀποδημίας τινὸς προσῆγει, ὃς καὶ σύνθηρός ποτε ἐγένετο τῷ Κύρῳ· καὶ ὡς ἥκουσε τὰ γεγενημένα, εὐθὺς πορεύεται ὥσπερ εἶχε πρὸς τὸν Κύρον. ὡς δὲ εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναικαίαν ιχμαλώτους γεγενημένους, ἐδάκρυσεν ὥσπερ εἰκός. VIII. ὁ δὲ Κύρος ἴδων αὐτὸν ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ, εἰπε δ' ὅτι Εἰς καιρὸν ἥκεις, ἔφη, ὅπως τῆς δίκης ἀκού-

4. κραυγὴν ἐποίουν] Fischer contends for ἐποιῶντο, because the Armenians themselves raised the shout, and refers us to his note on Palæphatus 1, 34. “Defendi tamen h. l. lectio possit ita, ut dicantur clamando etiam mulierculis auctores fuisse, ut clama-

rent.” Poppe, however, refers to Anab. 2, 2, 17. Κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους. Either voice is admissible, because those, who shout *themselves*, cause *others* to shout.

σης παρὼν τῆς ἀμφὶ τοῦ πατρός. καὶ εὐθὺς συνεκάλει τοὺς ἡγεμόνας τούς τε τῶν Περσῶν καὶ τοὺς τῶν Μήδων· προσεκάλει δὲ καὶ εἴ τις Ἀρμενίων τῶν ἐντίμων παρῆν· καὶ τὰς γυναικας ἐν ταῖς ἀρμαμάξαις⁵ παρούσας οὐκ ἀπήλασεν, ἀλλ' εἴα ἀκούειν. IX. ὅπότε δὲ καλῶς εἶχεν, ἥρχετο τοῦ λόγου, ⁷Ω Ἀρμένιε, ἔφη, πρῶτον μέν σοι συμβούλευώ ἐν τῇ δίκῃ τάληθῇ λέγειν, ἵνα σοι ἔν γε ἀπῆ τὸ εὐμισητότατον· τὸ γὰρ ψευδόμενον φαίνεσθαι εὐ ἴσθι ὅτι καὶ τοῦ συγγνώμης τινὸς τυγχάνειν ἐμποδὼν μάλιστα ἀνθρώποις γίγνεται· ἔπειτα δὲ, ἔφη, συνίσασι μέν σοι καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναικες αὗται πάντα ὅσα ἔπραξας, καὶ Ἀρμενίων οἱ παρόντες· ἦν δὲ αἰσθάνωνται σε ἄλλα ἢ τὰ γενέσθω διτι βούλεται. X. Λέγε δή μοι, ἔφη, ἐπολέμησάς ποτε Ἀστυάγει τῷ τῆς ἐμῆς μητρὸς πατρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις Μήδοις; "Εγωγ", ἔφη. Κρατηθεὶς δ' ὑπ' αὐτοῦ συνωμολόγησας δασμὸν οἴσειν καὶ συστρατεύσεσθαι ὅπου ἐπαγγέλλοι καὶ ἐρύματα μὴ ἔξειν; ⁷Ην ταῦτα. Νῦν οὖν διὰ τί οὔτε τὸν δασμὸν ἀπῆγες οὔτε τὸ στράτευμα ἐπεμπτες, ἐτείχιζέ τε τὰ ἐρύματα; Ἐλευθερίας ἐπεθύμουν· καλὸν γάρ μοι ἐδόκει εἶναι καὶ αὐτὸν ἐλεύθερον εἶναι καὶ

5. ἀρμαμάξαι] Gl. vet. Carpentum. Q. Curtius 3, 3. retains the Greek word: 'Quindecim inde, quas *harmamaxas* appellant, sequebantur.' It was an easy carriage, suitable for women and children; and wherever the *harmamaxæ* are mentioned, there is generally a mention of women and children. They could recline in them, and there was an awning at the top and sides, which in Cyrop. 6, 4, 11. is called *σκηνή*. They were principally used by the Persians: Max. Tyr. Diss. 34. 'Ἐὰν δὲ Σπαρτιάτης εἶναι λέγων καὶ Ἑλλην καὶ Δωριεὺς καὶ Ἡρακλεῖδης, θαυμάζεις τίθρον Μηδικὴν, — καὶ ἀρμάμαξαν Περσικὴν, Περσίζεις etc. See Weiske ad Cyrop. 6, 3, 30. Scheffer de R. V. 2, 17. p. 217. Hutchinson and Poppe. "Erant curru, vehicula, lecticis similia, clausa fere et adoperta, mollissimæ vectationis, quibus apud Persas aliasque orientis civitates, fere mulierculæ, vel sedentes vel cubantes, vehebantur;

agebantur a mulis, et distinguuntur sæpe ab ἄρμασι, ut ap. Herod. 7, 41. Brisson. 2, 170." Fischer. But they also served other purposes, as is shown by Dorv. ad Charit. 443. "qui K. P. 6, 3, 11. p. 385. ἀρμαμάξας σκενοφόρους reperisse sibi visus est. Saltem K. P. 3, 1, 23. Ἀναβάντες (δ 'Αρμένιος καὶ δ Τιγράνης) ἐπὶ τὰς ἀρμαμάξας, σὺν ταῖς γυναιξὶν ἀπήλαυνον: et 7, 3, 1. Panthea cadaver mariti imponit in harmamaxam. Etiam apud Græcos, 'Ε. 6, 5, 9. Ἀναλαβόντες captivos ἐπὶ τὴν ἀρμάμαξαν, ἀπήγαγον. Et Etym. M. auctore ἀρμάμαξα est quasi ἀνδράμαξα." Sturz's Lex. Xen. But though they might be occasionally used for these and similar purposes, yet the proper use of them was for the conveyance of women and children. "We must distinguish between ἀρμάμαξα and ἄμαξα, between ἄρμα and ἀπήνη: Schol. Pind. Ol. 1, 6. Ἀπήνη δέ ἔστιν ἄρμα ἐξ ἡμιόνων ζευχθέσ." Poppe.

παισὶν ἐλευθερίαν καταλιπεῖν. XI. Καὶ γάρ ἔστιν, ἔφη ὁ Κῦρος, καλὸν μάχεσθαι, ὅπως μή ποτέ τις δοῦλος μέλλοι γενήσεσθαι· ἦν δὲ δὴ πολέμῳ κρατηθεὶς ἢ καὶ ἄλλον τινὰ τρόπον δουλωθεὶς ἐπιχειρῶν τις φαίνηται τοὺς δεσπότας ἀποστερεῖν ἑαυτοῦ, τοῦτον σὺ πρῶτος πότερον ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ καλὰ πράττοντα τιμᾶς ἢ ὡς ἀδικοῦντα, ἦν λάβης, κολάζεις; Κολάζω, ἔφη· οὐ γὰρ ἔäs σὺ ψεύδεσθαι. XII. Λέγε δὴ σαφῶς, ἔφη ὁ Κῦρος, καθ' ἐν ἕκαστον· ἦν ἄρχων τις τύχῃ σοι καὶ ἀμάρτη, πότερον ἔäs ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ; "Ἄλλον καθίστημι. Τί δὲ, ἦν χρήματα πολλὰ ἔχῃ, ἔäs πλουτεῖν ἢ πένητα ποιεῖς; 'Αφαιροῦμαι, ἔφη, ἢ ἀν ἔχων τυγχάνῃ. "Ην δὲ καὶ πρὸς πολεμίους γιγνώσκης αὐτὸν ἀφιστάμενον, τι ποιεῖς; Κατακαίνω, ἔφη· τί γὰρ δεῖ ἐλεγχθέντα ὅτι ψεύδομαι ἀποθανεῖν μᾶλλον ἢ τάληθῆ λέγοντα; XIII. ἔνθα δὴ ὁ μὲν παῖς αὐτοῦ, ὡς ἥκουσε ταῦτα, περιεσπάσατο τὴν τιάραν⁶ καὶ τοὺς πέπλους κατερρήξατο, αἱ δὲ γυναικες ἀναβοήσασαι ἐδρύπτοντο, ὡς οἰχομένου τοῦ πατρὸς καὶ ἀπολωλότων πάντων σφῶν ἥδη. καὶ ὁ Κῦρος σιωπῆσαι κελεύσας εἶπεν, Εἰεν· τὰ μὲν δὴ σὰ δίκαια ταῦτα, ὃ 'Αρμένιε· ἥμīν δὲ τί συμβουλεύεις ἐκ τούτων ποιεῖν; ὁ μὲν δὴ 'Αρμένιος ἀπορῶν ἐσιώπα πότερα συμβουλεύοι τῷ Κύρῳ κατακαίνειν ἑαυτὸν ἢ τάναντία διδάσκοι ὥν αὐτὸς ἔφη ποιεῖν. XIV. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ Τιγράνης ἐπήρετο τὸν Κῦρον, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Κῦρε, ἐπεὶ ὁ πατὴρ ἀποροῦντι ἔοικεν, ἢ συμβουλεύσω περὶ αὐτοῦ ἢ οἴομαι σοι βέλτιστα εἶναι; καὶ ὁ Κῦρος, ἥσθημένος, ὅτε συνεθήρα αὐτῷ ὁ Τιγράνης, σοφιστήν τινα αὐτῷ συνόντα καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, πάνυ ἐπεθύμει αὐτοῦ ἀκοῦσαι ὅ, τι ποτὲ ἐροίη· καὶ προθύμως ἐκέλευσε λέγειν ὅ, τι γιγνώσκοι.

XV. Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη ὁ Τιγράνης, εὶ μὲν ἀγασταὶ τοῦ πατρὸς ἢ ὅσα βεβούλευται ἢ ὅσα πέπραχε, πάνυ σοι συμβουλεύω τοῦτον μι-

6. τιάραν] "Fuit gestamen capitinis, genus pilei Persarum, aliarumque orientis civitatum, nomen habens a figura acuminata: v. Reland. Diss. 8. T. 2. p. 252. Erat enim pileus laneus turritus, πίλημα πυργωτὸν, (Strab. 15. p. 734. Cas.) formam coni referens, Herod. 3, 12. πίλους τιάρας, ubi v. Wessel. 199. Aliis vocabulis dicitur κυρβασία, κίδαρις, πίλος, J. Poll. 7. 58. Tiaræ regum erant rectæ, δρθαλ, v. Lucian. Nav. 30. T. 3. p. 267.; ci-

vium depressiores et inclinatæ, incurvæ, et in frontem prominentes, v. ad Anacr. 55, 3. Salmas. in Solin. 392. Gataker. Adv. Post. 24. p. 691. Braun. de Vest. Sacr. Hebr. 2, 4. p. 390. Itaque περισπάσθαι τὴν τιάραν dicitur is, qui tiaram sibi ex capite avellit, capiti detrahit, et detractam in terram dejicit: quod adeo erat luctus et doloris argumentum atque indicium. Sic Plut. Lucullo 1, 503. Περισπάσατα τῆς κεφαλῆς τὸ διάδημα." Fischer.

μεῖσθαι εἰ μέντοι σοι δοκεῖ πάντα ἡμαρτηκέναι, συμβουλεύω σοι τοῦτον μὴ μιμεῖσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, τὰ δίκαια ποιῶν ἥκιστ' ἀν τὸν ἀμαρτάνοντα μιμοίμην. "Εστιν, ἔφη, ταῦτα. Κολαστέον ἄρ' ἀν εἴη κατά γε τὸν σὸν λόγον τὸν πατέρα, εἶπερ τὸν ἀδικοῦντα δίκαιου κολάζειν. Πότερα δ' ἡγῆ, ω Κῦρε, ἀμεινον εἶναι σὺν τῷ σῷ ἀγαθῷ τὰς τιμωρίας ποιεῖσθαι ή σὺν τῇ σῇ Σημίᾳ; 'Εμαντὸν, ἔφη, οὕτω γ' ἀν τιμωροίμην. XVI. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Τιγράνης, μεγάλα γ' ἀν Σημιοῖ, εἰ τοὺς σεαυτοῦ κατακαίνοις ὀπότε σοι πλείστου ἄξιοι εἰεν κεκτῆσθαι. Πεῦς δ' ἀν, ἔφη ὁ Κῦρος, τότε πλείστου ἄξιοι γίγνουντο ἀνθρώποι ὀπότε ἀδικοῦντες ἀλίσκουντο; Εἰ τότε, οἷμαι, σώφρονες γίγνουντο. δοκεῖ γάρ μοι, ω Κῦρε, οὕτως ἔχειν, ἀνευ μὲν σωφροσύνης οὐδ' ἄλλης ἀρετῆς οὐδὲν ὄφελος εἶναι τί γὰρ ἀν, ἔφη, χρήσαιτ' ἀν τις ισχυρῷ η ἀνδρείῳ μὴ σώφρονι, τί δ' ἱππικῷ, τί δὲ πλουσίῳ, τί δὲ δυνάστῃ ἐν πόλει; σὺν δὲ σωφροσύνῃ καὶ φίλος πᾶς χρήσιμος καὶ θεράπων πᾶς ἀγαθός. XVII. Τοῦτο οὖν, ἔφη, λέγεις ὡς καὶ ὁ σὸς πατήρ ἐν τῇδε τῇ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐξ ἄφρονος σώφρων γεγένηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πάθημα ἄρα τῆς ψυχῆς σὺν λέγεις εἶναι τὴν σωφροσύνην, ὥσπερ λύπην, οὐ μάθημα· οὐ γὰρ ἀν δήπου, εἴγε φρόνιμον δεῖ γενέσθαι τὸν μέλλοντα σώφρονα ἔσεσθαι, παραχρῆμα ἐξ ἄφρονος σώφρων ἀν τις γένοιτο. XVIII. Τί δ', ἔφη, ω Κῦρε, οὕπω γῆσθου καὶ ἔνα ἄνδρα δι' ἀφροσύνην μὲν ἐπιχειροῦντα κρείττονι ἑαυτοῦ μάχεσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἡττηθῆ εὐθὺς πεπαύμενον τῆς πρὸς τοῦτον ἀφροσύνης; πόλιν δ', ἔφη, οὕπω ἐώρακας ἀντιταπομένην πρὸς πόλιν ἐτέραν ἡτοις ἐπειδὰν ἡττηθῆ, παραχρῆμα ταύτη ἀντὶ τοῦ μάχεσθαι πείθεσθαι ἐθέλει; XIX. Ποίαν δ', ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ σὺ τοῦ πατρὸς ἡτταν⁷ λέγων οὕτως ισχυρίζῃ σεσωφροῦσθαι αὐτόν; Ἡν νὴ Δία, ἔφη, σύνοιδεν ἑαυτῷ ἐλευθερίας μὲν ἐπιθυμήσας, δοῦλος δ' ὡς οὐδεπώποτε γενόμενος, ἀ δὲ φύγηθε χρῆται λαθεῖν η φθάσαι η ἀποβιώσασθαι, οὐδὲν τούτων ἰκανὸς γενόμενος διαπράξασθαι. σὲ δὲ οἶδεν, ἐπεὶ ἐβούληθης ἐξαπατῆσαι αὐτὸν, οὕτως ἐξαπατήσαντα

7. ἡτταν] "It is properly a military term, and signifies 'defeat,' when any one is worsted in battle and quits the field in discomfiture; it refers to νίκη: 2. it is applied to forensic contentions, when any one loses his cause; 3. and to defeat in a contest of any kind whatsoever. In this place we must

unite the first and the third notion. 'Nam Cyrus videbatur loqui de pugna, ex qua rex victus discessisset, quia Tigranes de hujusmodi clade locutus erat; sed Tigranes nunc ita respondet ut loquatur de certamine libertatis.'"
Fischer.

φσπερ ἄν τις τυφλοὺς καὶ κωφοὺς καὶ μηδ' ὄτιοῦν φρονοῦντας ἐξαπατήσειεν, ἂ δὲ φήθης λαθεῖν χρῆναι, οὕτω σε οἶδε λαθόντα ὥστε ἀ ἐνόμιζεν ἑαυτῷ ἰσχυρὰ χωρία ἀποκεῖσθαι ταῦτα σὺ εἰρκτὰς αὐτῷ ἔλαθες προκατασκευάσας· τάχει δὲ τοσοῦτον περιεγένου αὐτῷ ὥστε πρόσωθεν ἔφθασας ἐλθὼν σὺν πολλῷ στόλῳ πρὶν τοῦτον τὴν παρ' ἑαυτῷ δύναμιν ἀθροίσασθαι. XX. Ἐπειτα δοκεῖ σοι, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἡ τοιαύτη ἥττα σωφρονίζειν ἵκανή εἶναι ἀνθρώπους τὸ γνῶναι ἄλλους ἑαυτῶν βελτίονας ὄντας; Πολύ γε μᾶλλον, ἔφη ὁ Τιγράνης, ἡ ὅταν μάχῃ τις ἡττηθῇ. ὁ μὲν γὰρ ἰσχύι κρατηθεὶς ἔστιν ὅτε φήθη σωμασκήσας ἀναμαχεῖσθαι· καὶ πόλεις γε ἀλοῦσαι συμμάχους προσλαβοῦσαι οἴονται ἀναμαχέσασθαι ἄν· οὖς δ' ἄν βελτίους τινὲς ἑαυτῶν ἡγήσωνται, τούτοις πολλάκις καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἐθέλοντι πείθεσθαι. XXI. Σὺ, ἔφη, ἕοικας οὐκ οἰεσθαι τὸν ὑβριστὰς γιγνώσκειν τὸν ἑαυτῶν σωφρονεστέρους, οὐδὲ τὸν κλέπτας τὸν μὴ κλέπτοντας, οὐδὲ τὸν ψευδομένους τὸν ἀληθῆ λέγοντας, οὐδὲ τὸν ἀδικοῦντας τὸν τὰ δίκαια ποιοῦντας· οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι καὶ νῦν ὁ σὸς πατὴρ ἐψεύσατο καὶ οὐκ ἐξημπέδου τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, εἰδὼς ὅτι ἡμεῖς οὐδ' ὄτιοῦν ἦν Ἀστυάγης συνέθετο παραβαίνομεν; XXII. Ἄλλ' οὐδ' ἐγὼ ταῦτα λέγω ὡς τὸ γνῶναι μόνον τὸν βελτίονας σωφρονίζειν ἄνευ τοῦ δίκην διδόναι ὑπὸ τῶν βελτιόνων, φσπερ ὁ ἐμὸς πατὴρ νῦν δίδωσιν. Ἄλλ', ἔφη ὁ Κῦρος, ὅ γε σὸς πατὴρ πέπονθε μὲν οὐδ' ὄτιοῦν πω κακόν· φοβεῖται γε μέντοι εὖ οἶδ' ὅτι μὴ πάντα τὰ ἔσχατα πάθῃ. XXIII. Οἴει οὖν τι, ἔφη ὁ Τιγράνης, μᾶλλον καταδουλοῦσθαι ἀνθρώπους τοῦ ἰσχυροῦ φόβου; οὐκ οἶσθ' ὅτι οἱ μὲν τῷ ἰσχυροτάτῳ κολάσματι⁸ νομιζομένῳ σιδήρῳ παιόμενοι ὅμως ἐθέλοντι καὶ πάλιν μάχεσθαι τοῖς αὐτοῖς; οὖς δ' ἄν σφόδρα φοβηθῶσιν ἄνθρωποι, τούτοις οὐδὲ παραμυθομένοις ἔτι ἀντιβλέπειν δύνανται; Λέγεις σὺ, ἔφη, ὡς ὁ φόβος τοῦ ἔργῳ κακοῦσθαι μᾶλλον κολάζει τὸν ἀνθρώπους. XXIV. Καὶ σύ γε, ἔφη, οἶσθα ὅτι ἀληθῆ λέγω· ἐπίστασαι γὰρ ὅτι οἱ μὲν φοβούμενοι μὴ φύγωσι πατρίδα καὶ οἱ μέλλοντες μάχεσθαι δεδιότες μὴ ἡττηθῶσιν ἀθύμως διάγοντι, καὶ οἱ πλέοντες μὴ ναναγήσωσι, καὶ οἱ δουλείαν καὶ δεσμὸν φοβούμενοι, οὗτοι μὲν οὔτε σίτου οὐθ' ὑπνου δύνανται λαγχάνειν διὰ τὸν φόβον· οἱ δὲ ἥδη μὲν φυγάδες, ἥδη δ' ἡττημένοι, ἥδη δὲ δουλεύοντες, ἔστιν ὅτε δύνανται καὶ μᾶλλον τῶν εὑδαιμόνων

8. κολάσματι] I. e. Instrument or means of punishment and coercion.

ἐσθίειν τε καὶ καθεύδειν. XXV. ἔτι δὲ φανερώτερον καὶ ἐν τοῖσδε οἷον φόρημα ὁ φόβος· ἔνιοι γὰρ φοβούμενοι μὴ ληφθέντες ἀποθάνωσι ὑπὸ τοῦ φόβου προαποθνήσκουσιν, οἱ μὲν ὅπτοῦντες ἑαυτοὺς, οἱ δὲ ἀπαγχόμενοι, οἱ δὲ ἀποσφαττόμενοι· οὕτω πάντων τῶν δεινῶν ὁ φόβος μάλιστα καταπλήττει τὰς ψυχάς. τὸν δὲ ἐμὸν πατέρα, ἔφη, νῦν πᾶς δοκεῖς διακεῖσθαι τὴν ψυχὴν, ὃς οὐ μόνον περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ γυναικὸς καὶ περὶ πάντων τῶν τέκνων δουλείας φοβεῖται; XXVI. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐλλὰ νῦν μὲν ἔμοιγε οὐδὲν ἀπιστον τοῦτον οὕτω διακεῖσθαι· δοκεῖ μέντοι μοι τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι εὐτυχοῦντα ἔξυβρίσαι καὶ πταίσαντα ταχὺ πτῆξαι⁹ καὶ ἀνεθέντα γε πάλιν αὖ μέγα φρονῆσαι καὶ πάλιν αὖ πράγματα παρασχεῖν. XXVII. Ἐλλὰ ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὁ Κῦρε, ἔχει μὲν προφάσεις τὰ ἡμέτερα ἀμαρτήματα ὥστε ἀπιστεῖν ἡμῖν· ἔξεστι δέ σοι καὶ φρούρια ἐντειχίζειν καὶ τὰ ἔχυρὰ κατέχειν καὶ ἄλλο ὅ, τι ἀν βούλῃ πιστὸν λαμβάνειν. καὶ μέντοι, ἔφη, ἡμᾶς μὲν ἔξεις οὐδέν τι τούτοις μέγα λυπουμένους· μεμνησόμεθα γὰρ ὅτι ἡμεῖς αὐτῶν αἴτιοί ἐσμεν· εἰ δέ τινι τῶν ἀναμαρτήτων παραδοὺς τὴν ἀρχὴν ἀπιστῶν αὐτοῖς φανεῖ, ὅρα μὴ ἄμα τε εὗ ποιήσης καὶ ἄμα οὐ φίλον νομίσωσί σε· εἰ δὲ αὖ φυλαττόμενος τὸ ἀπεχθάνεσθαι μὴ ἐπιθήσεις αὐτοῖς ξυγὰ τοῦ μη ὑβρίσαι, ὅρα μὴ ἐκείνους αὖ δεήσῃ σε σωφρονίζειν ἔτι μᾶλλον ἡ ἡμᾶς νῦν ἐδέσεν. XXVIII. Ἐλλὰ ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, τοιούτοις μὲν ἔγωγε ὑπηρέταις οὓς εἰδείην ἀνάγκη ὑπηρετοῦντας ἀηδῶς ἀν μοι δοκῶ χρῆσθαι· οὓς δὲ γιγνώσκειν δοκοίην ὅτι εὔνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τῇ ἐμῇ τὸ δέον συλλαμβάνοιεν, τούτους ἀν μοι δοκῶ καὶ ἀμαρτάνοντας ῥᾶν φέρειν ἡ τοὺς μισοῦντας μὲν, ἔκπλεω δὲ πάντα ἀνάγκη διαπονουμένους. καὶ ὁ Τιγράνης εἶπε πρὸς ταῦτα, Φιλίαν δὲ παρὰ τίνων λάβοις ἀν ποτε τοσαύτην ὅσην σοι παρ' ἡμῶν ἔξεστι κτήσασθαι νῦν; Παρ' ἐκείνων οἶμαι, ἔφη, παρὰ τῶν μηδέποτε πολεμίων γεγενημένων, εἰ ἐθέλοιμι εὐεργετεῖν αὐτοὺς ὥσπερ σὺ νῦν με κελεύεις εὐεργετεῖν ὑμᾶς. XXIX. Ἡ καὶ δύναιο

9. πτῆξαι] Fischer is well pleased with the opinion of those, who think that πτῆξαι is properly applied to birds, which from cold or fear contract and compress their wings, crouching down. "Πτῆσσων propriæ est alas præ metu demittere. Poeta incertus ap. Plut. Alcib. 352. Ἐπτηξ, ἀλέκτωρ δοῦλον ὡς κλίνας πτέρου, Soph. Aj.

171. πτηνῶν ἀγέλαι—σιγῇ πτήξειαν ἄφωνοι. Eodem modo ὅρθωδέω proprie dictum est de animalibus caudas præ metu subtrahentibus. Sic auriculas demittere, adulari, et similia. Cf. Bentl. in Phalar. 266. Valck. ad Ammon. 1, 9." Dr. Blomfield ad Æsch. Pr. 29.

άν, ἔφη, ὡς Κῦρε, ἐν τῷ παρόντι νῦν εὐρεῖν ὅτῳ ἀν χαρίσαιο ὅσαπερ τῷ ἐμῷ πατρὶ; αὐτίκα, ἔφη, ἦν τινα ἑᾶς Σῆν τῶν σε μηδὲν ἡδικηκότων, τίνα σοι τούτου χάριν οἴει αὐτὸν εἰσεσθαι; τι δ', ἦν αὐτοῦ τέκνα καὶ γυναῖκα μὴ ἀφαιρῆ, τίς σε τούτου ἔνεκα φιλήσει μᾶλλον ἢ ὁ νομίζων προσήκειν αὐτῷ ἀφαιρεθῆναι; τὴν δ' Ἀρμενίων βασιλείαν εἰ μὴ ἔξει, οἰσθά τινα, ἔφη, νῦν λυπούμενον μᾶλλον ἢ ἡμᾶς; οὐκοῦν καὶ τοῦτο, ἔφη, δῆλον ὅτι ὁ μάλιστα λυπούμενος εἰ μὴ βασιλεὺς εἴη, οὗτος καὶ λαβὼν τὴν ἀρχὴν μεγίστην ἄν σοι χάριν εἰδείη.

XXX. εἰ δέ τί σοι, ἔφη, μέλει καὶ τοῦ ὡς ἥκιστα τεταραγμένα τάδε καταλιπεῖν ὅταν ἀπίης, σκόπει, ἔφη, πότερον ἀν οἴει ἡρεμεστέρως ἔχειν τὰ ἐνθάδε καινῆς ἀρχομένης ἀρχῆς ἢ τῆς εἰωθυίας καταμενούσης· εἰ δέ τί σοι μέλει καὶ τοῦ ὡς πλείστην στρατιὰν ἔξαγειν, τίν' ἀν οἴει μᾶλλον ἔξετάσαι ταύτην ὥρθως τοῦ πολλάκις αὐτῇ κεχρημένου; εἰ δὲ καὶ χρημάτων δεήσει, τίνα ἀν ταῦτα νομίζεις κρείττον ἐκπορίσαι τοῦ καὶ εἰδότος καὶ ἔχοντος πάντα τὰ ὄντα; ὡς γαθὲ, ἔφη, Κῦρε, φύλαξαι μὴ ἡμᾶς ἀποβαλὼν σαυτὸν Σημιώσῃς πλείω ἢ ὁ πατὴρ ἡδυνήθη σε βλάψαι. ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν.

XXXI. Ὁ δὲ Κῦρος ἀκούων ὑπερήδετο, ὅτι ἐνόμιζε περαινεσθαι πάντα αὐτῷ ὅσαπερ ὑπέσχετο τῷ Κυαζάρῃ πράξειν· ἐμέμνητο γὰρ εἰπὼν ὅτι καὶ φίλοι οἴοιτο μᾶλλον ἢ πρόσθεν ποιήσειν. καὶ ἐκ τούτου δὴ τὸν Ἀρμένιον ἐρωτᾷ, Ἡν δὲ δὴ ταῦτα πείθωμαι ὑμῖν, λέγε μοι σὺ, ἔφη, ὡς Ἀρμένιε, πόσην μὲν στρατιὰν μοι συμπέμψεις, πόσα δὲ χρήματα συμβαλεῖ εἰς τὸν πόλεμον; XXXII. πρὸς ταῦτα δὴ λέγει ὁ Ἀρμένιος, Οὐδὲν ἔχω, ὡς Κῦρε, ἔφη, ἀπλούστερον εἰπεῖν οὐδὲ δικαιοτέρον ἢ δεῖξαι μὲν ἐμὲ πᾶσαν τὴν οὖσαν δύναμιν, σὲ δὲ ιδόντα δῆσην μὲν ἀν σοι δοκῆ στρατιὰν ἄγειν, τὴν δὲ καταλιπεῖν τῆς χώρας φυλακήν. ὡς δ' αὐτῶς περὶ χρημάτων δηλῶσαι μὲν ἐμὲ δίκαιόν σοι πάντα τὰ ὄντα, σὲ δὲ τούτων αὐτὸν γνόντα ὀπόσα ἀν βούλῃ φέρεσθαι καὶ ὀπόσα ἀν βούλῃ καταλιπεῖν. XXXIII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἰθι δὴ λέξον μοι πόση σοι δύναμις ἔστι, λέξον δὲ καὶ πόσα χρήματα. ἐνταῦθα δὴ λέγει ὁ Ἀρμένιος, Ἐπεῖς μὲν τοίνυν εἰσὶν Ἀρμενίων εἰς ὀκτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ εἰς τέτταρας μυριάδας χρήματα δ', ἔφη, σὺν τοῖς θησαυροῖς οἷς ὁ πατὴρ κατέλιπεν ἔστιν εἰς ἀργύριον λογισθέντα τάλαντα πλείω τῶν τρισχιλίων. XXXIV. καὶ ὁ Κῦρος οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλ' εἶπε, Τῆς μὲν τοίνυν στρατιᾶς, ἐπεὶ σοι, ἔφη, οἱ δμοροι Χαλδαῖοι πολεμοῦσι, τοὺς ἡμίσεις μοι σύμπεμπε τῶν δὲ χρημάτων, ἀντὶ μὲν τῶν πεντήκοντα ταλάντων δν ἔφερες

Σασμὸν διπλάσια Κυαξάρῃ ἀπόδος, ὅτι ἔλιπες τὴν φοράν· ἐμοὶ δὲ,
ἔφη, ἄλλα ἑκατὸν δάνεισον· ἐγὼ δέ σοι ὑπισχνοῦμαι, ἵνα ὁ θεὸς εὐ^ν
διδῷ, ἀνθ' ὧν ἀν ἐμοὶ δανείσης ἢ ἄλλα πλείονος ἄξια εὐεργετήσειν
ἢ τὰ χρήματα ἀπαριθμήσειν, ἵνα δύνωμαι· ἵνα δὲ μὴ δύνωμαι, ἀδύ-
νατος μὲν ἀν φαινοίμην, οἷμαι, ἀδικος δ' οὐκ ἀν δικαίως κρινοίμην.
XXXV. καὶ ὁ Ἀρμένιος, Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, ὁ Κῦρος, μὴ οὕτω
λέγε, εἰ δὲ μὴ, οὐ θαρροῦντά με ἔξεις· ἀλλὰ νόμιζε, ἔφη, ἡ ἀν
καταλίπης μηδὲν ἥττον σὰ εἶναι ὃν ἀν ἔχων ἀπίης. Εἶεν, ἔφη ὁ
Κῦρος· ὥστε δὲ τὴν γυναικα ἀπολαβεῖν, πόσα ἀν μοι χρήματα
δοίης; Ὁπόσα ἀν δυναίμην, ἔφη. Τί δὲ, ὥστε τοὺς παῖδας; Καὶ
τούτων, ἔφη, ὥπόσα ἀν δυναίμην. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ταῦτα μὲν
ἥδη διπλάσια τῶν ὄντων. **XXXVI.** Σὺ δὲ, ἔφη, ὁ Τιγράνη, λέξον
μοι πόσου ἀν πρίασι ὥστε τὴν γυναικα ἀπολαβεῖν. ὁ δὲ ἐτύγχανε
νεόγαμος ὃν καὶ ὑπερφιλῶν τὴν γυναικα. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὁ
Κῦρος, κἄν τῆς ψυχῆς πριαίμην ὥστε μήποτε λατρεῦσαι ταύτην.
XXXVII. Σὺ μὲν τοίνυν, ἔφη, ἀπάγου τὴν σήν· οὐδὲ γὰρ εἰλῆφθαι
ἔγωγε αἰχμάλωτον ταύτην νομίζω σοῦ γε μηπώποτε φυγόντος ἡμᾶς.
καὶ σὺ δὲ, ὁ Ἀρμένιε, ἀπάγου τὴν γυναικα καὶ τοὺς παῖδας μηδὲν
αὐτῶν καταθεῖς, ἵνα εἰδῶσιν ὅτι ἐλεύθεροι πρός σε ἀπέρχονται. καὶ
νῦν μὲν, ἔφη, δειπνεῖτε παρ' ἡμῖν· δειπνήσαντες δὲ ἀπελαύνετε
ὅποι ὑμῖν θυμός. οὕτω δὴ κατέμειναν.

XXXVIII. Διασκηνούντων¹⁰ δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπήρετο ὁ Κῦ-
ρος, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Τιγράνη, ποῦ δὴ ἐκεῖνός¹¹ ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃς
συνεθῆρα ἡμῖν καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν. Οὐ γὰρ,
ἔφη, ἀπέκτεινεν αὐτὸν οὐτοσὶ ὁ ἐμὸς πατέρα; Τί λαβὼν ἀδικοῦντα;
Διαφθείρειν αὐτὸν ἔφη με. καίτοι γ', ἔφη, ὁ Κῦρος, οὕτω καλὸς
κάγαθὸς ἐκεῖνος ἦν ὡς καὶ ὅτε ἀποθνήσκειν ἔμελλε προσκαλέσας με
εἶπε, Μήτι σὺ, ὁ Τιγράνη, ἔφη, ὅτι ἀποκτείνει με, χαλεπανῆς τῷ
πατρὶ· οὐ γὰρ κακονοίᾳ τινὶ τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἀγνοίᾳ· ὥπόσα δὲ
ἀγνοίᾳ ἀνθρωποι ἔξαμαρτάνουσι, πάντα ἀκούσια ταῦτ' ἐγὼ νομίζω.

10. διασκηνούντων] I. e. Αὐτῶν. Zeune, in his Index, erroneously translates it, ' Versari in tabernaculo ;' it is the same as διαλύειν τὴν σκηνὴν, 2, 3, 1. which H. Steph. Thes. interprets 'dimittere convivium,' and Fischer, 'discedere velle e convivio, vel potius e tentorio Cyri, in quo cœnarant.' See Hell. 4, 8, 18.

11. ἐκεῖνος] "Learned men suppose Xen. Cyrop.

that the death of this sophist is modelled after the death of Socrates; and with good reason. For Socrates was accused of corrupting youth, and teaching them to treat their parents with disrespect, (Memor. 1, 2, 49.) 'Neque minus credibile est, ab eo Lamproclem filium esse admonitum, ne judicibus succenseret.' Weiske.

XXXIX. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐπὶ τούτοις εἶπε, Φεῦ τοῦ ἀνδρός. ὁ δὲ Ἀρμένιος ἔλεξεν οὕτως· Ὡ Κῦρε, οὐδ' οἱ ταῖς ἑαυτῶν γυναιξὶ λαμβάνοντες συνόντας ἀλλοτρίους ἄνδρας οὐ τοῦτο αἰτιώμενοι αὐτοὺς κατακτείνοντιν ὡς ἀφρονεστέρας ποιοῦντας τὰς γυναικας, ἀλλὰ νομίζοντες ἀφαιρεῖσθαι αὐτοὺς τὴν πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν, διὰ τοῦτο ὡς πολεμίοις αὐτοῖς χρῶνται. καὶ ἐγὼ ἐκείνῳ, ἔφη, ἐφθόνονν, ὅτι μοι ἐδόκει τὸν ἐμὸν νιὸν τοῦτον ποιεῖν αὐτὸν μᾶλλον θαυμάζειν η ἐμέ.

XL. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀλλὰ νὰ μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, ὡς Ἀρμένιε, ἀνθρώπινά μοι δοκεῖς ἀμαρτεῖν· καὶ σὺ, ὡς Τιγράνη, συγγίγυωσκε τῷ πατρί. τότε μὲν δὴ τοιαῦτα διαλεχθέντες καὶ φιλοφρονηθέντες ὥσπερ εἰκὸς ἐκ συναλλαγῆς, ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ἀρμαμάξας σὺν ταῖς γυναιξὶν ἀπήλαυνον εὐφραινόμενοι.

XLI. Ἐπεὶ δ' ἡλθον οἴκαδε, ἔλεγον τοῦ Κύρου ὁ μέν τις τὴν σοφίαν, ὁ δὲ τὴν καρτερίαν, ὁ δὲ τὴν πρᾳότητα, ὁ δέ τις καὶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος. ἔνθα δὴ ὁ Τιγράνης ἐπήρετο τὴν γυναικα, Ἡ καὶ σοὶ, ἔφη, ὡς Ἀρμενία, καλὸς ἐδόκει ὁ Κῦρος εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί, ἔφη, οὐκ ἐκεῖνον ἐθεώμην. Ἀλλὰ τίνα μήν; ἔφη ὁ Τιγράνης. Τὸν εἰπόντα νὴ Δίσ ὡς τῆς αὐτοῦ ψυχῆς ἀν πρίατο ὥστε μή με δουλεύειν. τότε μὲν δὴ ὥσπερ εἰκὸς ἐκ τοιούτων ἀνεπαύοντο σὺν ἀλλήλοις.

XLII. Τῇ δ' ὑστεραὶ ὁ Ἀρμένιος Κύρῳ μὲν καὶ τῇ στρατιᾷ ἀπάσῃ ξένια¹² ἐπεμπε, προεῖπε δὲ τοῖς ἑαυτοῦ, οὓς δεήσοι στρατεύεσθαι, εἰς τρίτην ἡμέραν παρεῖναι· τὰ δὲ χρήματα ὧν εἶπεν ὁ Κῦρος διπλάσια ἀπηρίθμησεν. ὁ δὲ Κῦρος ὅσα εἶπε λαβὼν τάλλα ἀπέπεμψεν· ἥρετο δὲ πότερος ἔσται ὁ τὸ στράτευμα ἄγων, ὁ παῖς η αὐτός. εἰπέτην δὲ ἀμα ὁ μὲν πατὴρ οὕτως, Ὁπότερον ἀν σὺν κελεύης, ὁ δὲ παῖς οὕτως, Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀπολείψομαι σου, ὡς Κῦρε, οὐδ' ἀν σκευοφόρον με δέη σοι συνακολουθεῖν. **XLIII.** καὶ ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας

12. *ξένια*] Δῶρα is understood; i.e. Presents of hospitality, given by great personages as marks of respect to distinguished guests on their arrival or departure; presents given to ambassadors out of compliment to the nation which they represented; and such presents are not unusual even in our own times. Cyrus and his soldiers were the guests of the Armenian king, ambassadors from Cyaxares to the Armenian king. “*Ξένια* sunt munera et

dona hospitalia, quæ honoris causa dantur, mittuntur hospitibus atque adeo legatis, tanquam pecunia, omnis generis victus et cultus. J. Poll. 3, 59. Καὶ δῶρα, ξένια, Δημοσθένης τε καὶ Ξενοφῶν, ubi v. omnino Jungerm.: item Krebs. ad Decr. Rom. 247. sed in primis Plut. Quæst. Rom. 2, 275. Demosth. de F. L. 2, 171.” Fischer. Suidas: Ξένιον· δῶρον παρὰ ξένων διδύμενον.

είπε, Καὶ ἐπὶ πύσφ ἄν, ἔφη, ἐθέλοις τὴν γυναικά σου ἀκοῦσαι ὅτι σκευοφορεῖς; Ἀλλ' οὐδὲν, ἔφη, ἀκούειν δεήσει αὐτήν· ἄξω γὰρ, ὥστε ὁρῆν ἐξέσται αὐτῇ διτι ἄν ἐγὼ πράττω. “Πρα ἄν, ἔφη, συσκευά-
ζεσθαι¹³ ὑμῖν εἴη. Νόμιζε δὲ, ἔφη, συνεσκευασμένους παρέσεσ-
θαι διτι ἄν ὁ πατὴρ δῆλος· τότε μὲν δὴ ξενισθέντες¹⁴ οἱ στρατιῶται
ἐκοιμήθησαν.

CAP. II.

I. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν ὁ Κῦρος τὸν Τιγράνην καὶ τῶν
Μήδων ἱπτέων τοὺς κρατίστους καὶ τῶν ἑαυτοῦ φίλων ὀπόσους και-
ρὸς ἐδόκει εἶναι, περιελαύνων τὴν χώραν κατεθεᾶτο, σκοπῶν πισ-
τειχίσεις φρούριον. καὶ ἐπ' ἄκρον τὸ ἐλθόντα ἐπηρώτα τὸν Τιγράνην
ποῖα εἴη τῶν ὄρέων ὀπόθεν οἱ Χαλδαῖοι¹⁵ καταθέοντες λητίζονται,
καὶ ὁ Τιγράνης ἐδείκνυεν. ὁ δὲ πάλιν ἥρετο, Νῦν δὲ ταῦτα τὰ ὄρη
ἔρημά ἔστιν; Οὐ μὰ Δῖ, ἔφη, ἀλλ' ἀεὶ σκοποὶ εἰσὶν ἐκείνων οἱ ση-
μαίνουσι τοῖς ἄλλοις διτι ἄν ὄρῶσι. Τί οὖν, ἔφη, ποιῶσιν, ἐπὴν
αἰσθῶνται; Βοηθοῦσιν, ἔφη, ἐπὶ τὰ ἄκρα, ὡς ἄν ἔκαστος δύνηται.
II. ταῦτα μὲν δὴ ὁ Κῦρος ἡκόκει· σκοπῶν δὲ κατενόει πολλὴν τῆς
χώρας τοῖς Ἀρμενίοις ἔρημον καὶ ἀργὸν οὖσαν διὰ τὸν πόλεμον.
καὶ τότε μὲν ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ δειπνήσαντες ἐκοιμή-
θησαν. III. τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὐτὸς τε ὁ Τιγράνης παρῆν συνεσκευ-
ασμένος καὶ ἵπτεις εἰς τοὺς τετρακισχιλίους συνελέγοντο αὐτῷ καὶ
τοξόται εἰς τοὺς μυρίους καὶ πελτασταὶ ἄλλοι τοσοῦτοι. ὁ δὲ Κῦρος

13. συσκευάζεσθαι] I. e. “Colligere vasa,” and thus to prepare for departure, applied to soldiers, who break up their cantonments, collect their baggage, and march forward. Terence Phorm. 1, 4, 13. has humorously coined a Latin word to convey the force of the Greek, *convasare*, which, however, as Fischer remarks, he uses in the sense of “furtim colligere.” Georgius Lecap. Exc. Gram. in Matthæi Lect. Mosq. 1, 76.: Συσκευάζομαι δὲ, τὸ τὰ ἐπιτήδεια κυρίως συλλέγω ἐπ' ἔξδρψ, which words occur in Phav. v. Σκευάζω.

14. ξενισθέντες] I. e. “Muner-

bus, donis regis Armenii ornati, exhibilari,” Fischer; “Donis hospitalitiis excepti,” Sturz.

15. Χαλδαῖοι] The country of the people anciently called Chalybes, is here accurately described. See Strabo 2, 826; to whom Hutch. appeals. “When Xen. speaks of the Chaldaei,” adds Poppo, “we must not suppose that he alludes to the people of Mesopotamia or Babylonia. But, in apparent opposition to the opinion of Hutch., we find in Anab. 7, 8, 25. both separately mentioned. See Schneider ad Anab. 5, 5, 17. and Beck’s Univ. Hist. 1, 1. p. 181.”

ἐν ᾧ συνελέγοντο ἔθνετο· ἐπεὶ δὲ καλὰ τὰ ιερὰ ἦν αὐτῷ, συνεκάλεσε τοὺς τὴν Περσῶν ἡγεμόνας καὶ τὸν τῶν Μῆδων. IV. ἐπεὶ δὲ ὅμοι ἦσαν, ἐλεξε τοιάδε·

"Ανδρες φίλοι, ἔστι μὲν τὰ ὄρη ταῦτα ἡ ὄρῳμεν Χαλδαίων· εἰ δὲ ταῦτα καταλάβοιμεν καὶ ἐπ' ἄκρον γένοιτο ἡμέτερον φρούριον, σωφρονεῖν ἀνάγκη ἀν εἴη πρὸς ἡμᾶς ἀμφοτέροις, τοῖς τε Ἀρμενίοις καὶ τοῖς Χαλδαίοις. τὰ μὲν οὖν ιερὰ καλὰ ἡμῖν ἀνθρωπίνῃ δὲ προθυμίᾳς τὸ πραχθῆναι ταῦτα οὐδὲν οὔτω μέγα σύμμαχον ἀν γένοιτο ὡς τάχος. ἦν γὰρ φθάσωμεν πρὶν τὸν πολεμίους συλλεγῆναι ἀναβάτες, ἡ παντάπασιν ἀμαχεὶ λάβοιμεν ἀν τὸ ἄκρον, ἡ ὀλίγοις τε καὶ ἀσθενέσσι χρησταίμεθ' ἀν πολεμίοις. V. τῶν οὖν πόνων οὐδεὶς ῥάψων οὐδ' ἀκινδυνότερος, ἔφη, ἔστι τοῦ νῦν καρτερῆσαι σπεύδοντας. ἵτε οὖν ἐπὶ τὰ ὅπλα, καὶ ὑμεῖς μὲν, ὡς Μῆδοι, ἐν ἀριστερᾷ ἡμῶν πορεύεσθε, ὑμεῖς δὲ, ὡς Ἀρμένιοι, οἱ μὲν ἡμίσεις ἐν δεξιᾷ, οἱ δὲ ἡμίσεις ἔμπροσθεν ἡμῶν ἡγεῖσθε· ὑμεῖς δὲ, ὡς ἵππεῖς, ὅπισθεν ἐπεσθε παρακελευόμενοι καὶ ὀθοῦντες ἄνω ἡμᾶς, ἦν δέ τις μαλακύνηται, μὴ ἐπιτρέπετε. VI. ταῦτ' εἰπὼν ὁ Κῦρος ἡγεῖτο ὄρθιος ποιησάμενος τὸν λόχους.¹⁶ οἱ δὲ Χαλδαῖοι ὡς ἔγνωσαν τὴν ὄρμὴν ἄνω οὖσαν, εὐθὺς ἐσήμαινόν τε τοῖς ἑαυτῶν καὶ συνεβόων ἀλλήλους καὶ ἡθροίζοντο. ὁ δὲ Κῦρος παρηγγύα, "Ανδρες Πέρσαι, ἡμῖν σημαίνοντι σπεύδειτε. ἦν γὰρ φθάσωμεν ἄνω γενόμενοι, οὐδὲν τὰ τῶν πολεμίων δυνήσεται.

VII. Εἶχον δὲ οἱ Χαλδαῖοι γέρρα τε καὶ παλτὰ δύο· καὶ πολεμικώτατοι δὲ λέγονται οὗτοι τῶν περὶ ἐκείνην τὴν χώραν εἰναι· καὶ μισθοῦ στρατεύονται, ὅπόταν τις αὐτῶν δέηται, διὰ τὸ πολεμικοὶ τέ καὶ πένητες εἰναι· καὶ γὰρ ἡ χώρα αὐτοῖς ὀρεινή τέ ἔστι καὶ ὀλίγη ἡ τὰ χρήματα ἔχουσα. VIII. ὡς δὲ μᾶλλον ἐπλησίασον οἱ ἀμφὶ τὸν Κῦρον τῶν ἄκρων, ὁ Τιγράνης σὺν τῷ Κύρῳ πορευόμενος εἶπεν, Ὡ Κῦρε, ἀρ' οἶσθ', ἔφη, δῆτι αὐτοὺς ἡμᾶς αὐτίκα μάλα δεήσει μάχεσθαι; ὡς οἱ γε Ἀρμένιοι οὐ μὴ δέξωνται τὸν πολεμίους. καὶ ὁ Κῦρος

16. ὄρθιος τὸν λόχους] "Λόχος ὄρθιος est cum frons est contractior, latera longiora, cum lochitæ ita constituti sunt, ut μῆκος λόχου v. c. contineat milites ternos, βάθος ejus octonos. Opponitur ei λόχος παραμήκης," (vel πλαγία φάλαγξ,) "cum frons est longior, latera breviora." Fischer.

Poppo refers to the Commentators on Anab. 4, 2, 11. Wurmius's Obs. ad Cyrop. p. 7. and Potter's Archæol. Gr. 2, 115. Ramb., where, however, παραμήκης φάλαγξ is said to be the same as ὄρθια, whereas others represent it to be πλαγία φάλαγξ.

εἰπὼν ὅτι εἰδείη τοῦτο εὐθὺς παρηγγύησε τοῖς Πέρσαις παρασκευά-
ζεσθαι ὡς αὐτίκα δεῆσον διώκειν, ἐπειδὰν ὑπαγάγωσι¹⁷ τὸν πολε-
μίους ὑποφεύγοντες οἱ Ἀρμένιοι ὥστ' ἔγγὺς ἡμῖν γενέσθαι. IX. οὕ-
τω δὴ ἡγοῦντο μὲν οἱ Ἀρμένιοι τῶν δὲ Χαλδαίων οἱ παρόντες, ὡς
ἐπλησίαζον οἱ Ἀρμένιοι, ταχὺ ἀλαλάξοντες ἔθεον, ὥσπερ εἰώθεσαν,
εἰς αὐτούς οἱ δὲ Ἀρμένιοι, ὥσπερ εἰώθεσαν, οὐκ ἐδέχοντο. X. ὡς
δὲ διώκοντες οἱ Χαλδαῖοι εἶδον ἐναντίους μαχαιροφόρους ιεμένους
ἄνω, οἱ μέν τινες αὐτοῖς πελάσαντες ταχὺ ἀπέθησκον, οἱ δ' ἔφευ-
γον, οἱ δέ τινες καὶ ἔάλωσαν αὐτῶν. ταχὺ δὲ εἴχετο τὰ ἄκρα. ἐπεὶ
δὲ τὰ ἄκρα εἶχον οἱ ἀμφὶ τὸν Κῦρον, καθεώρων τε τῶν Χαλδαίων
τὰς οἰκήσεις καὶ γῆσθάνοντο φεύγοντας αὐτοὺς ἐκ τῶν ἔγγὺς οἰκή-
σεων. XI. ὁ δὲ Κῦρος, ὡς πάντες οἱ στρατιῶται ὁμοῦ ἐγένοντο,
ἀριστοποιεῖσθαι παρήγγειλεν. ἐπεὶ δὲ ἡριστήκεσαν, καταμαθὼν
ἔνθα αἱ σκοταὶ ἦσαν τῶν Χαλδαίων ἐρυμνόν τε ὃν καὶ ἔνυδρον,¹⁸
εὐθὺς ἐτείχιζε φρούριον· καὶ τὸν Τιγράνην ἐκέλευσε πέμπειν ἐπὶ
τὸν πατέρα καὶ κελεύειν παραγενέσθαι ἔχοντα ὄπόσοι εἶν τέκτονές
τε καὶ λιθοδόμοι.¹⁹ ἐπὶ μὲν δὴ τὸν Ἀρμένιον φέρετο ἄγγελος· ὁ δὲ
Κῦρος τοῖς παροῦσιν ἐτείχιζεν.

XII. Ἐν δὲ τούτῳ προσάγοντι τῷ Κύρῳ τὸν αἰχμαλώτους δεδε-
μένους, τοὺς δέ τινας καὶ τετρωμένους. ὡς δὲ εἶδεν, εὐθὺς λύειν μὲν
ἐκέλευσε τοὺς δεδεμένους, τοὺς δὲ τετρωμένους ἴατροὺς καλέσας θε-
ραπεύειν ἐκέλευσεν· ἐπειτα δὲ ἔλεξε τοῖς Χαλδαίοις ὅτι ἡκοι οὔτε

17. ὑπαγάγωσι] “Ὑπάγειν is applied to those, who artfully entice others to some spot, (T. Hemsterh. ad Aristoph. Pl. p. 58. and Index Nep. Bos. v. Producere,) whence it is often put for ἔξαπατᾶν, to deceive, (Etym. M.) Cyrus then does not blame the cowardice of the Armenians, but seems to applaud their cunning, as if he had ordered them to withdraw, and not to wait the attack of the enemy; thereby proving himself to have been a prudent and skilful general.” Fischer.

18. ἔνυδρον] Bud. and Alt. have εὖδρον, which Fischer preferred; for ἔνυδρον is ‘aquatile, aquaticum, quod habeat aquas, irriguum,’ but the sense requires ‘aquis abundans, copiosum ab aquis.’ In Theophr. C. Pl. 2, 7, 1. τόποι ἔνυδροι are opposed to ξηροί, but the liber Urbinas more correctly ex-

hibits εὖδροι: 3, 16, 2. παλισκίοις ἢ ἔνυδροις τόποις, where the same Ms. more correctly has ἔφύδροις, which is also to be preferred in 4, 12, 5. γῆ ἔνυ-
δρος καὶ μὴ πνευματική. See Schneider's Index.

19. λιθοδόμοι] J. Poll. 1, 161. Οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειοι, λιθοδόμοι, λιθολόγοι, τέκτονες, τειχοδόμοι, τειχο-
ποιοί, καὶ τὰ ὅμοια: 7, 118. Καὶ λιθο-
δόμον δὲ Ξενοφῶν ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Παιδείας εἴρηκεν. Fischer translates the word ‘fabri lapidarii,’ and Zeune thus defines the synonyms:—“Quemadmodum λιθοκόπος est ‘qui lapides cœdit;’ λιθοξόος, ‘qui lapides scalpit et polit;’ λιθουργός, ‘qui elaborat:’ ita λιθοδόμος est ‘faber murarius, δέμων τὸν λίθους, qui lapides struit ad mu-
rum ædificandum, qui ex saxis struit murum.’ Ergo λιθοδόμον et λιθολόγον idem valentia arbitror.”

ἀπελάσαι ἐπιθυμῶν ἔκείνους οὔτε πολεμεῖν δεόμενος, ἀλλ' εἰρήνην βουλόμενος ποιῆσαι Ἀρμενίους καὶ Χαλδαίους. Πρὶν μὲν οὖν ἔχεσθαι τὰ ἄκρα οἵδ' ὅτι οὐκ ἐδεῖσθε εἰρήνης· τὰ μὲν γὰρ ὑμέτερα ἀσφαλῶς εἶχε, τὰ δὲ τῶν Ἀρμενίων ἥγετε καὶ ἐφέρετε· νῦν δ' ὁρᾶτε δὴ ἐν οἴω ἐστέ. XIII. ἐγὼ οὖν ἀφίημι ὑμᾶς οἴκαδε τοὺς εἰλημμένους, καὶ δίδωμι ὑμῖν σὺν τοῖς ἄλλοις Χαλδαίοις βουλεύσασθαι εἴτε βούλεσθε πολεμεῖν ἡμῖν εἴτε φίλοι εἶναι. καὶ ἦν μὲν πόλεμον αἱρῆσθε, μηκέτι ἥκετε δεῦρο ἄνευ ὅπλων, εἰ σωφρονεῖτε· ἦν δὲ εἰρήνης δοκῆτε δεῖσθαι, ἄνευ ὅπλων ἥκετε· ὡς δὲ καλῶς ἔξει τὰ ὑμέτερα, ἦν φίλοι γένησθε, ἐμοὶ μελήσαι. XIV. ἀκούσαντες δὲ οἱ Χαλδαῖοι ταῦτα, πολλὰ μὲν ἐπαινέσαντες, πολλὰ δὲ δεξιωσάμενοι τὸν Κῦρον ὥχοντο οἴκαδε.

'Ο δὲ Ἀρμένιος ὡς ἥκουσε τὴν τε κλῆσιν τοῦ Κύρου καὶ τὴν πρᾶξιν, λαβὼν τοὺς τέκτονας καὶ ἄλλα ὅσων φέτο δεῖν, ἥκε πρὸς τὸν Κῦρον ὡς ἡδύνατο τάχιστα. XV. ἐπεὶ δὲ εἶδε τὸν Κῦρον, ἔλεξεν Ὡ Κῦρε, ὡς ὀλίγα δυνάμενοι προορᾶν ἄνθρωποι περὶ τοῦ μέλλοντος πολλὰ ἐπιχειροῦμεν πράττειν. νῦν γὰρ δὴ καὶ ἐγὼ ἐλευθερίαν μὲν μηχανᾶσθαι ἐπιχειρήσας δοῦλος ὡς οὐδεπώποτε ἐγενόμην· ἐπεὶ δ' ἐάλωμεν, σαφῶς ἀπολωλέναι νομίσαντες νῦν ἀναφαινόμεθα σεσωσμένοι ὡς οὐδεπώποτε. οἱ γὰρ οὐδεπώποτε ἐπαύοντο πολλὰ κακὰ ἡμῖν ποιοῦντες, νῦν δρῶ τούτους ἔχοντας ὕστερον ἐγὼ εὐχόμην. XVI. καὶ τοῦτο ἐπίστω, ἔφη, Ὡ Κῦρε, ὅτι ἐγὼ ὕστε ἀπελάσαι Χαλδαίους ἀπὸ τούτων τῶν ἄκρων πολλαπλάσια ἀν ἔδωκα χρήματα ὃν σὺ νῦν ἔχεις παρ' ἐμοῦ· καὶ ἀ ὑπισχγοῦ ποιήσειν ἀγαθὰ ἡμᾶς ὅτ' ἐλάμβανες τὰ χρήματα, ἀποτετέλεσται σοι ἡδη, ὕστε καὶ προσοφείλοντές σοι ἄλλας χάριτας ἀναπεφήναμεν, ἂς ἡμεῖς γε, εἰ μὴ κακοί ἐσμεν, αἰσχυνούμεθ' ἀν σοι μὴ ἀποδιδόντες, οἱ καὶ ἀποδίδοντες οὐδὲν ἄξιον οὐδ' οὕτω πρὸς εὐεργέτην καταλαμβανόμεθα τοσοῦτον ποιοῦντες. XVII. οἱ μὲν Ἀρμένιος τοσαῦτα ἔλεξεν.

Οἱ δὲ Χαλδαῖοι ἥκον δεόμενοι τοῦ Κύρου εἰρήνην σφίσι ποιῆσαι, καὶ ὁ Κῦρος ἐπήρετο αὐτοὺς, "Αλλο τι, ἔφη, Ὡ Χαλδαῖοι, ἡ τούτου ἔνεκα εἰρήνης νῦν ἐπιθυμεῖτε ὅτι νομίζετε ἀσφαλέστερον ἀν δύνασθαι Σῆν εἰρήνης γενομένης ἡ πολεμοῦντες, ἐπεὶ ἡμεῖς τάκρα τάδ' ἔχομεν; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι. XVIII. καὶ δις Τί δ', ἔφη, εἰ καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀγαθὰ προσγένοιτο διὰ τὴν εἰρήνην; "Επι ἀν, ἔφασαν, μᾶλλον εὐφραινούμεθα. "Αλλο τι οὖν, ἔφη, ἡ διὰ τὸ γῆς σπανίζειν ἀγαθῆς νῦν πέιητες νομίζετε; εἶγαι; συνέφασαν καὶ τοῦτο. Τί οὖν; ἔφη ὁ

Κύρος, βούλοισθ' ἀν ἀποτελοῦντες δσαπερ οἱ ἄλλοι Ἀρμένιοι ἔξεῖναι ὑμῖν τῆς Ἀρμενίας γῆς ἐργάζεσθαι ὥπόσην ἀν θέλητε; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, εἰ πιστεύομεν μὴ ἀδικήσεσθαι. XIX. Τί δὲ σὺ, ἔφη, ὦ Ἀρμένιε, βούλοιο ἀν σοι τὴν νῦν ἀργὸν οὖσαν χώραν ἐνεργὸν γενέσθαι, εἰ μέλλοιεν τὰ νομιζόμενα παρὰ σοὶ ἀποτελεῖν οἱ ἐργάζομενοι; ἔφη ὁ Ἀρμένιος πολλοῦ ἀν τοῦτο πρίασθαι πολὺ γὰρ ἀν αὐξάνεσθαι τὴν πρόσοδον. XX. Τί δ' ὑμεῖς, ἔφη, ὦ Χαλδαῖοι, ἐπεὶ ὅρῃ ἀγαθὰ ἔχετε, ἐθέλοιτ' ἀν ἐᾶν νέμειν ταῦτα τοὺς Ἀρμένιους, εἰ ὑμῖν μέλλοιεν οἱ νέμοντες τὰ δίκαια ἀποτελεῖν; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι πολλὰ γὰρ ἀν ὠφελεῖσθαι οὐδὲν πονοῦντες. Σὺ δὲ, ἔφη, ὦ Ἀρμένιε, ἐθέλοις ἀν ταῖς τούτων νομαῖς χρῆσθαι, εἰ μέλλοις μικρὰ ὠφελῶν Χαλδαίους πολὺ πλείω ὠφεληθήσεσθαι; Καὶ σφόδρα ἀν, ἔφη, εἴπερ οἰοίμην ἀσφαλῶς νέμειν. Οὔκοῦν, ἔφη, ἀσφαλῶς ἀν νέμοιτε, εἰ τὰ ἄκρα ἔχοιτε σύμμαχα; ἔφη ὁ Ἀρμένιος. XXI. Ἄλλὰ μὰ Δί, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, οὐκ ἀν ἡμεῖς ἀσφαλῶς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδ' ἀν τὴν ἡμετέραν, εἰ οὗτοι τὰ ἄκρα ἔχοιεν. Εἰ δ' ὑμῖν αὖ, ἔφη, τὰ ἄκρα σύμμαχα εἴη; Οὕτως ἀν, ἔφασαν, ὑμῖν καλῶς ἔχοι. Ἄλλὰ μὰ Δί, ἔφη ὁ Ἀρμένιος, οὐκ ἀν ἡμῖν αὖ καλῶς ἔχοι, εἰ οὗτοι παραλήψονται πάλιν τὰ ἄκρα ἄλλως τε καὶ τετειχισμέρα. XXII. καὶ ὁ Κύρος εἶπεν, Οὐτωσὶ τοίνυν, ἔφη, ἐγὼ ποιήσω· οὐδετέροις ὑμῶν τὰ ἄκρα παραδώσω, ἀλλὰ ἡμεῖς φυλάξομεν αὐτά· κανὶ ἀδικῶσιν ὑμῶν ὀπότεροι, σὺν τοῖς ἀδικουμένοις ἡμεῖς ἐσόμεθα.

XXIII. Ως δ' ἦκουσαν ἀμφότεροι ταῦτα, ἐπήγνεσαν καὶ ἔλεγον ὅτι οὕτως ἀν μόνως ἡ εἰρήνη βεβαία γένοιτο. καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδοσαν καὶ ἔλαβον πάντες τὰ πιστὰ,²⁰ καὶ ἐλευθέρους μὲν ἀμφοτέρους ἀπ' ἀλλήλων εἶναι συνετίθεντο, ἐπιγαμίας²¹ δ' εἶναι καὶ ἐπεργασίας καὶ ἐπινομίας, καὶ ἐπιμαχίαν²² δὲ κοινὴν, εἴ τις ἀδικοίη ὀποτέ-

20. ἔδοσαν καὶ ἔλαβον τὰ πιστὰ] This is, as Fischer remarks, thus expressed in Latin, *Accipere et dare fidem.* Virg. *Æn.* 8, 150.: ‘*Accipe daque fidem.*’ Ennii Fragm. p. 32. Hes.: ‘*Accipe daque fidem, fœdusque feri bene firmum.*’

21. ἐπιγαμίας] By the Athenian law no citizen was allowed to contract a marriage with a foreigner; and the right of intermarriage between the Armenians and the Chaldeans is justly put first, because such a privilege was rarely granted in ancient times, as Weiske observes, referring to 1, 5, 3.

22. ἐπιμαχίαν] “The common reading is *συμμαχίαν*, but Guelf. exhibits *ἐπὶ συμμαχίαν*: which has manifestly arisen from the various reading, thus indicated, *ἐπισυμμαχίαν*. Hence we have restored the word *ἐπιμαχίαν*, which, though rare, is exactly suited to the passage under consideration; for we learn from Thuc. 1, 44. ‘*Ἐν δὲ τῇ διστεραίᾳ μετέγνωσαν, Κερκυραῖοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι, ὥστε τὸν αὐτὸν ἔχθρον καὶ φίλους νομίζειν, (εἰ γὰρ ἐπὶ Κέρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ’ ἐν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπον-*

ρους. XXIV. οὗτω μὲν οὖν τότε διεπράχθη· καὶ νῦν δὲ ἔτι οὕτω διαμένουσιν αἱ τότε γενόμεναι συνθῆκαι Χαλδαῖοις καὶ τῷ τὴν Ἀρμενίαν ἔχοντι. ἐπεὶ δὲ αἱ συνθῆκαι γεγένηντο, εὐθὺς συνετείχιζόν τε ἀμφότεροι προθύμως ὡς κοινὸν φρυγίον καὶ τὰ ἐπιτήδεια συνεισῆγον. XXV. ἐπεὶ δὲ ἐσπέρα προσήγει, συνδείπνους ἔλαβεν ἀμφοτέρους πρὸς ἑαυτὸν ὡς φίλους ἥδη. συσκηνούντων δὲ εἶπέ τις τῶν Χαλδαίων ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις σφῶν πᾶσι ταῦτ' εὐκτὰ εἴη· εἰσὶ δέ τινες τῶν Χαλδαίων οἱ ληγίζομενοι ζῶσι καὶ οὗτ' ἐπίστανται ἐργάζεσθαι οὗτ' ἄν δύναιντο, εἰθισμένοι ἀπὸ πολέμου βιοτεύειν· αἱ τοῦτο ἐληγίζοντο ἢ ἐμισθοφόρουν, πολλάκις μὲν παρὰ τῷ τῶν Ἰνδῶν²³ βασιλεῖ, (καὶ γὰρ, ἔφασαν, πολύχρυσος ὁ ἀνὴρ,) πολλάκις δὲ καὶ παρ' Ἀστυάγει. XXVI. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Τί οὖν οὐ καὶ νῦν παρ' ἐμοὶ μισθοφοροῦσιν; ἐγὼ γὰρ δώσω ὅσον τις καὶ ἄλλος πλεῖστον δήποτε ἔδωκε. συνέφασάν οἱ, καὶ πολλούς γε ἔσεσθαι ἐλεγον τοὺς ἐθελήσουτας. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ οὕτω συνωμολογεῖτο. XXVII. Ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἡκουσεν ὅτι πολλάκις πρὸς τὸν Ἰνδὸν οἱ Χαλδαῖοι ἐπορεύοντο, ἀναμνησθεὶς ὅτι ἥλθον παρ' αὐτοῦ κατασκεψόμενοι εἰς Μήδους τὰ αὐτῶν πράγματα καὶ ὡχοντο πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως αὖ καὶ τὰ ἐκείνων κατίδωσιν, ἐβούλετο μαθεῖν τὸν Ἰνδὸν τὰ αὐτῷ πεπραγμένα. XXVIII. ἥρξατο οὖν λόγου τοιοῦδε. Ὡ Αρμένιε, ἔφη, καὶ ὑμεῖς ὡς Χαλδαῖοι, εἴπατέ μοι, εἴ τινα ἐγὼ νῦν τῶν ἐμῶν ἀποστέλλοιμι πρὸς τὸν Ἰνδὸν, συμπέμψαιτ' ἄν μοι τῶν ὑμετέρων οἵτινες αὐτῷ τὴν τε ὄδὸν ἡγοῦντο ἄν καὶ συμπράττοιεν ὅπτε γενέσθαι ἡμῖν παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ ἣ ἐγὼ βούλομαι; ἐγὼ γὰρ χρήματα μὲν προσγενέσθαι ἔτι ἄν βουλοίμην ἡμῖν, ὅπως ἔχω καὶ μισθὸν ἀφθόνως διδόναι οἷς

δαί·) ἐπιμαχίαν δὲ ἐποιήσαντο, τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἦ, ἢ Ἀθήνας, ἢ τοὺς τούτων ξυμάχους: that συμμαχίαν is an offensive alliance, but ἐπιμαχίαν a defensive alliance. That Xen. means the latter, is apparent from the words, εἴ τις ἀδικοίη δποτέρους. But Zeune from the Guelf. reading has introduced the word ἐπισυμμαχίαν, which is also on the Steph. margin. He reminds us that this word is found in Demosth. Epist. Phil. p. 160., but the MSS. do not there agree. Weiske has rejected the reading of Zeune for this reason in particular, because it would make the adjective κοινὴ superfluous; for ἐπι-

συμμαχία is of itself κοινὴ συμμαχία. Though Schneider does not approve of ἐπισυμμαχία, yet he retains συμμαχία." Poppo.

23. τῶν Ἰνδῶν] Hutch. observes that there were two nations so called; one in what is properly termed Oriental India, the country between the Ganges and the Indus; and the other in Æthiopia. Xen. here alludes to neither of these nations; and his narrative requires us to place his Indians not far from Armenia and the country of the Chaldaean or Chalybes. Some suppose that the inhabitants of Colchis are meant, more particularly those, who are in other writers called Sindi.

άν δέη καὶ τιμῆν καὶ δωρεῖσθαι τῶν συστρατευομένων τοὺς ἀξίους· τούτων δὴ ἔνεκα βούλομαι ὡς ἀφθονώτατα χρήματα ἔχειν, δεῖσθαι τούτων νομίζων. τῶν δὲ ὑμετέρων ἡδύ μοι φείδεσθαι φίλους γὰρ ὑμᾶς ἡδη νομίζω παρὰ δὲ τοῦ Ἰνδοῦ ἡδέως ἀν λάβοιμι, εἰ διδοίη. XXIX. ὁ οὖν ἄγγελος φῆ κελεύω ὑμᾶς ἡγεμόνας δοῦναι καὶ συμπράκτορας γενέσθαι, ἐλθὼν ἐκεῖσε λέξει ὅδε· Ἐπεμψέ με Κῦρος, φῶ Ἰνδὲ, πρὸς σέ· φησὶ δὲ προσδεῖσθαι χρημάτων, προσδεχόμενος ἄλλην στρατιὰν οἴκοθεν ἐκ Περσῶν· καὶ γὰρ προσδέχομαι, ἔφη· ἦν οὖν αὐτῷ πέμψης ὀπόστα σοι προχωρεῖ, φησὶν, ἦν θεὸς ἀγαθὸν τέλος διδῷ αὐτῷ, πειράσεσθαι ποιῆσαι ὥστε σε νομίζειν καλῶς βεβουλεῦσθαι χαρισάμενον αὐτῷ. XXX. ταῦτα μὲν ὁ παρ' ἐμοῦ λέξεις τοῖς δὲ παρ' ὑμῶν ὑμεῖς αὖ ἐπιστέλλετε ὅτι ὑμῖν σύμφορον δοκεῖ εἶναι. καὶ ἦν μὲν λάβωμεν, ἔφη, παρ' αὐτοῦ, ἀφθονωτέροις χρησόμεθα· ἦν δὲ μὴ λάβωμεν, εἰσόμεθα ὅτι οὐδεμίαν αὐτῷ χάριν ὀφείλομεν, ἀλλ' ἔξεσται ἡμῖν ἐκείνου ἔνεκα πρὸς τὸ ἡμέτερον συμφέρον πάντα τίθεσθαι. XXXI. ταῦτ' εἶπεν ὁ Κῦρος, νομίζων τοὺς ιόντας Ἀρμενίων καὶ Χαλδαίων τοιαῦτα λέξειν περὶ αὐτοῦ οἷα αὐτὸς ἐπεθύμει πάντας ἀνθρώπους καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ. καὶ τότε μὲν δὴ ὁπότε καλῶς εἶχε διαλύσαντες τὴν σκηνὴν ἀνεπαύοντο.

CAP. III.

I. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὃ τε Κῦρος ἐπεμπε τὸν ἄγγελον ἐπιστείλας δοσπερ ἔφη, καὶ ὁ Ἀρμένιος καὶ οἱ Χαλδαῖοι συνέπεμψαν οὓς ἱκανωτάτους ἐνόμιζον εἶναι καὶ συμπρᾶξαι καὶ εἰπεῖν περὶ Κύρου τὰ προσήκοντα. ἐκ δὲ τούτου παρασκευάσας ὁ Κῦρος τὸ φρούριον καὶ φύλαξιν ἴκανοῖς καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ ἄρχοντα αὐτῶν καταλιπὼν Μῆδον δν φέτο Κυαξάρῃ ἄν μάλιστα χαρίσασθαι, ἀπῆγει συλλαβὼν τὸ [ἔτερον] στράτευμα δσον τε ἥλθεν ἔχων καὶ ὁ παρ' Ἀρμενίων προσέλαβε, καὶ τοὺς παρὰ Χαλδαίων εἰς τετρακισχιλίους, οἵ φοντο καὶ ξυμπάντων τῶν ἄλλων κρείττονες εἶναι. II. ὡς δὲ κατέβη²⁴ εἰς τὴν οἰκουμένην,²⁵ οὐδεὶς ἔμεινεν ἔνδον Ἀρμενίων οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνὴ, ἀλλὰ πάντες ὑπήντων ἡδόμενοι τῇ εἰρήνῃ καὶ φέ-

24. κατέβη] I. e. Descended from the Chaldaean mountains.

25. τὴν οἰκουμένην] I. e. "The cul-

tivated plains of Armenia: so τὰ οἰκούμενα, Palæph. Fab. 1, 3." Fischer,

ροντες καὶ ἄγοντες ὅ, τι ἔκαστος ἀξιον εἶχε. καὶ ὁ Ἀρμένιος τούτοις οὐκ ἦχθετο, οὕτως ἀν νομίζων καὶ τὸν Κῦρον μᾶλλον ἥδεσθαι τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ. τέλος δὲ οὖν ὑπήντησε καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρμενίου, τὰς θυγατέρας ἔχουσα καὶ τὸν γεώτερον νιὸν, καὶ σὺν ἄλλοις δώροις καὶ τὸ χρυσίον ἐκόμισεν δὲ πρότερον οὐκ ἤθελε λαβεῖν ὁ Κῦρος. III. καὶ ὁ Κῦρος ιδὼν εἶπεν, 'Υμεῖς ἐμὲ οὐ ποιήσετε μισθοῦ περι-
ἴοντα εὐεργετεῖν, ἀλλὰ σὺ, ὃ γύναι, ἔχουσα ταῦτα τὰ χρήματα ἢ
φέρεις ἀπιθι, καὶ τῷ μὲν Ἀρμενίῳ μηκέτι δῶς αὐτὰ κατορύξαι, ἐκ-
πεμψον δὲ τὸν νιὸν ὡς κάλλιστα ἀπ' αὐτῶν κατασκευάσασα ἐπὶ τὴν
στρατιάν· ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν κτῶ καὶ σαυτῇ καὶ τῷ ἀνδρὶ καὶ ταῖς
θυγατράσι καὶ τοῖς νιοῖς ὅ, τι κεκτημένοι καὶ κεκοσμημένοι κάλλιον
καὶ ἥδιον τὸν αἰῶνα διάξετε· εἰς δὲ τὴν γῆν, ἔφη, ἀρκείτω τὰ σώ-
ματα, ὅταν ἔκαστος τελευτήσῃ, κατακρύπτειν'. IV. ὁ μὲν ταῦτα
εἰπὼν παρῆλασεν· ὁ δὲ Ἀρμένιος συμπρούπεμπε καὶ οἱ ἄλλοι πάν-
τες ἀνθρώποι, ἀνακαλοῦντες τὸν εὐεργέτην, τὸν ἄνδρα [τὸν] ἀγαθόν·
καὶ τοῦτ' ἐποίουν, ἔως ἐκ τῆς χώρας ἀπῆν. συναπέστειλε δὲ αὐτῷ
καὶ ὁ Ἀρμένιος στρατιὰν πλείονα, ὡς εἰρήνης οἵκοι οὐσης. V. οὕτω
δὴ ὁ Κῦρος ἀπήγει, κεχρηματισμένος²⁶ οὐχ ἀ ἔλαβε μόνον χρήματα,
ἀλλὰ πολὺ πλείονα τούτων ἡτοιμασμένος διὰ τὸν τρόπον, ὥστε
λαμβάνειν ὅποτε δέοιτο. καὶ τότε μὲν ἐστρατοπεδεύσατο ἐν τοῖς
μεθορίοις. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὸ μὲν στράτευμα καὶ τὰ χρήματα ἐπεμψε
πρὸς Κυαξάρην, ὁ δὲ πλησίον ἦν, ὥσπερ ἔφησεν· αὐτὸς δὲ σὺν
Τιγράνῃ καὶ Περσῶν τοῖς ἀρίστοις ἐθύρα ὅπουπερ ἐπιτυγχάνοιεν
θηρίοις καὶ εὐφραίνετο.

VI. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς Μήδους, τῶν χρημάτων ἔδωκε τοῖς
ἐαυτοῦ ταξιάρχοις ὅσα ἐδόκει ἐκάστῳ ἵκανα εἶγαι, ὅπως καὶ ἐκεῖ-
νοι ἔχοιεν τιμᾶν, εἴ τις ἀγαντο τῶν ὑφ' ἐαυτούς· ἐνόμισε
γάρ, εἴ ἔκαστος τὸ μέρος ἀξιέπαινον ποιήσειε, τὸ ὅλον αὐτῷ
καλῶς ἔχειν. καὶ αὐτὸς δὲ ὅ, τι που καλὸν ἴδοι εἰς τὴν στρατιὰν
τοῦτο κτώμενος διεδωρεῖτο τοῖς ἀεὶ ἀξιωτάτοις, νομίζων ὅ, τι καλὸν
κάγαθὸν ἔχοι τὸ στράτευμα, τούτοις ἀπασιν αὐτὸς κεκοσμῆσθαι.
VII. ἡνίκα δὲ αὐτοῖς διεδίδου ὡν ἔλαβεν, ἔλεξεν ὡδέ πως εἰς τὸ
μέσον τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν καὶ πάντων ὅσους ἐτίμα· "Αν-

26. κεχρηματισμένος] "Χρηματί-
ζεσθαι is interpreted by Th. Mag.
συνάγειν χρήματα, and Cyrus is said
χρηματισμένος χρήματα, because he had
made or amassed money, the perf.

part. pass. being used in a middle
sense, and as χρήματα is added, κε-
χρηματισμένος is the same as συνάξας,
'non modo pecunia, quam acceperat,
auctus.' " Fischer.

δρες φίλοι, δοκεῖ ἡμῖν εὐφροσύνη τις νῦν παρεῖναι, καὶ ὅτι εὐπορία τις προσγεγένηται καὶ ὅτι ἔχομεν ἀφ' ὧν τιμῆν ἔξομεν οὐς ἀν βουλώμεθα, καὶ τιμᾶσθαι ὡς ἀν ἔκαστος ἄξιος ἦ· VIII. πάντως δὲ ἀναμιμησκώμεθα τὰ ποῖα ἄττα²⁷ ἔργα τούτων τῶν ἀγαθῶν ἐστὶν αἴτια· σκοπούμενοι γὰρ εὐρήσετε τό τε ἀγρυπνῆσαι ὅπου ἔδει καὶ τὸ πονῆσαι καὶ τὸ σπεῦσαι καὶ τὸ μὴ εἰξαι τοῖς πολεμίοις. οὕτως οὖν χρὴ καὶ τὸ λοιπὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι, γιγνώσκοντας ὅτι τὰς μεγάλας ἥδορὰς καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ μεγάλα ἡ πειθὼ καὶ ἡ καρτερία καὶ οἱ ἐν τῷ καιρῷ πόνοι καὶ κίνδυνοι παρέχονται.

IX. Κατανοῶν δὲ ὁ Κῦρος ὡς εὖ μὲν αὐτῷ εἶχον τὰ σώματα οἱ στρατιῶται πρὸς τὸ δύνασθαι στρατιωτικοὺς πόνους φέρειν, εὖ δὲ τὰς ψυχὰς πρὸς τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων, ἐπιστήμονες δὲ ἡσαν τὰ προσήκοντα²⁸ τῇ ἑαυτῶν ἔκαστος ὀπλίσει, καὶ πρὸς τὸ πείθεσθαι δὲ τοῖς ἄρχουσιν ἐώρα πάντες εὖ παρεσκευασμένους· ἐκ τούτων οὖν ἐπεθύμει τι ἥδη τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους πράττειν, γιγνώσκων ὅτι ἐν τῷ μέλλειν πολλάκις τοῖς ἄρχουσι καὶ τῆς καλῆς παρασκευῆς ἀλλοιοῦται τι. X. ἔτι δ' ὄρῶν ὅτι φιλοτίμως ἔχοντες ἐν οἷς ἀντηγωνίζοντο πολλοὶ καὶ ἐπιφθόνως εἶχον πρὸς ἀλλήλους τῶν στρατιωτῶν, καὶ τῶνδε ἔνεκα ἔξαγειν αὐτοὺς ἐβούλετο εἰς τὴν πολεμίαν ὡς τάχιστα, εἰδὼς ὅτι οἱ κοινοὶ κίνδυνοι φιλοφρόνως ποιοῦσιν ἔχειν τοὺς συμμάχους πρὸς ἀλλήλους καὶ οὐκέτι ἐν τούτῳ οὔτε τοῖς ἐν ὅπλοις κοσμουμένοις φθονοῦσιν οὔτε τοῖς δόξῃς ἐφιεμένοις, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐπαινοῦσι καὶ ἀσπάζονται οἱ τοιοῦτοι τοὺς ὄμοίους,²⁹ νομίζοντες συνεργοὺς αὐτοὺς τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ εἶναι. XI. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν ἔξωπλισε τὴν στρατιὰν καὶ κατέταξεν ὡς ἐδύνατο κάλλιστά τε καὶ ἄριστα, ἐπειτα δὲ συνεκάλεσε μυριάρχους καὶ χιλιάρχους καὶ ταξιάρχους καὶ λοχαγούς· οὗτοι γὰρ ἀπολελυμένοι ἡσαν τοῦ καταλέγεσθαι ἐν τοῖς τακτικοῖς ἀριθμοῖς, καὶ ὅποτε δέοι ἡ ὑπακούειν τῷ στρατηγῷ ἡ παραγγέλλειν τι, οὐδὲν ὡς οὐδὲν ἄναρχον κατελείπετο, ἀλλὰ δωδεκαδάρχοις καὶ ἔξαδάρχοις πάντα τὰ καταλειπόμενα διεκοσμεῖτο. XII. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον οἱ ἐπικαίριοι,³⁰ παράγων αὐτοὺς

27. τὰ ποῖα ἄττα] See Matth. Gr. Gr. p. 371. and Hermann ad Viger. p. 705.

28. ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα] "For τῶν προσηκόντων, because verbal adjectives often retain the case of the verb, whence they are derived." Popo.

29. οἱ τοιοῦτοι τοὺς δμοίους] "The sentence is somewhat changed; for you would expect, ἀσπάζονται τοὺς τοιούτους, νομίζοντες." Popo.

30. οἱ ἐπικαίριοι] "This word is thus explained in the margin of the Bodl. Ms., Οἱ ἐπὶ τῶν κεράτων τὰς παρατάξεις καταρτιζόμενοι. But I do

ἐπεδείκνυε τε αὐτοῖς τὰ καλῶς ἔχοντα καὶ ἐδίδασκεν γῇ ἔκποστον ἴσχυρὸν ἦν τῶν συμμαχικῶν. ἐπεὶ δὲ κάκείνους ἐποίησεν ἑρωτικῶς ἔχειν τοῦ ἥδη ποιεῖν τι, εἰπεν αὐτοῖς νῦν μὲν ἀπιέναι ἐπὶ τὰς τάξεις καὶ διδάσκειν ἔκαστον τοὺς ἑαυτοῦ ἅπερ αὐτὸς ἐκείνους, καὶ πειρᾶσθαι ἐπιθυμίαν ἐμβαλεῖν πᾶσι τοῦ στρατεύεσθαι, ὅπως εὐθυμότατα πάντες ἔξορμῷντο, πρωτὶ δὲ παρεῖναι ἐπὶ τὰς Κναξάρου θύρας. XIII. τότε μὲν δὴ ἀπιόντες οὕτω πάντες ἐπολούν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν οἱ ἐπικαίριοι ἐπὶ τὰς θύρας. σὺν τούτοις οὖν ὁ Κῦρος εἰσελθὼν πρὸς τὸν Κναξάρην ἤρχετο λόγου τοιοῦδε·

Οἶδα μὲν, ἔφη, ὡς Κναξάρη, ὅτι ἂ μέλλω λέγειν σοὶ πάλαι δοκεῖ οὐδὲν ἥπτον ἢ ἡμῖν· ἀλλ' ἵσως αἰσχύρῃ λέγειν ταῦτα, μὴ δοκῆσαι ἀχθόμενος ὅτι τρέφεις ἡμᾶς ἔξόδου μεμνῆσθαι. XIV. ἐπεὶ οὖν σὺ σιωπᾶς, ἔγω λέξω καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν. ἡμῖν γὰρ δοκεῖ πᾶσιν, ἐπείπερ παρεσκευάσμεθα, μὴ ἐπειδὴν ἐμβάλωσιν οἱ πολέμιοι εἰς τὴν σὴν χώραν τότε μάχεσθαι, μηδ' ἐν τῇ φιλίᾳ καθημένους ἡμᾶς ὑπομένειν, ἀλλ' ἵεναι ὡς τάχιστα εἰς τὴν πολεμίαν. XV. νῦν μὲν γὰρ ἐν τῇ σῇ χώρᾳ ὅντες πολλὰ τῶν σῶν σινόμεθα ἄκοντες· ἢν δ' εἰς τὴν πολεμίαν ἰωμεν, τὰ ἐκείνων κακῶς ποιήσομεν ἡδόμενοι. XVI. ἐπειτα νῦν μὲν σὺ ἡμᾶς τρέφεις πολλὰ δαπανῶν, ἢν δ' ἐκστρατευόμεθα, θρεψόμεθα ἐκ τῆς πολεμίας. XVII. ἔτι δὲ εἰ μὲν μείζων τις κίνδυνος ἔμελλεν ἡμῖν εἶναι ἐκεῖ ἢ ἐνθάδε, ἵσως τὸ ἀσφαλέστατον ἢν ἀν αἰρετέον. νῦν δὲ ἵσοι μὲν ἐκεῖνοι ἔσονται, ἢν τε ἐνθάδε ὑπομένωμεν ἢν τε εἰς τὴν ἐκείνων ιόντες ὑπαντῶμεν αὐτοῖς, ἵσοι δὲ ἡμεῖς ὅντες μαχούμεθα, ἢν τε ἐνθάδε ἐπιόντας αὐτοὺς δεχώμεθα ἢν τε ἐπ' ἐκείνους ιόντες τὴν μάχην συνάπτωμεν. XVIII. πολὺ μέντοι γε ἡμεῖς μὲν βελτίσσι καὶ ἐρρώμενεστέραις ταῖς ψυχαῖς τῶν στρατιωτῶν χρησόμεθα, ἢν ἰωμεν ἐπὶ τοὺς ἔχθροὺς καὶ μὴ ἄκοντες ὀρῆν δοκῶμεν τοὺς πολεμίους· πολὺ δὲ κάκεῖνοι μᾶλλον ἡμᾶς φοβήσονται, ὅταν ἀκούσωσιν ὅτι οὐχ ὡς φοβούμενοι προσιόντας, ἀπαντῶμέν τε αὐτοῖς, ἵν' ὡς τάχιστα συμμίξωμεν, καὶ οὐκ ἀναμέγομεν ἕως ἀν ἡμετέρα χώρα κακῶται, ἀλλὰ φθάγοντες ἥδη δρῦμεν τὴν ἐκείνων

not myself think that it designates any military office, but denotes all those, according to the interpretation of Æm. Portus, ‘*quorum præsentiam res postularerit, quique adeo parati essent ad aliquid opportune peragendum.*’ It often occurs below, and it

ought always to be understood nearly in this sense.” Hutch. “*Sunt ergo primum in re militari summi duces, qui ab acie abesse possunt; deinde translatum id nomen ad reliquos Cyri amicos, qui et pacis tempore illi præsto essent, ut 8, 5, 3.*” Weiske.

γῆν. ΧΙΧ. καίτοι, ἔφη, εἴ τι ἐκείνους μὲν φοβερωτέρους ποιήσομεν, ὥμᾶς δὲ αὐτοὺς θαύραλεωτέρους, πολὺ τοῦτο ἡμῖν ἔγώ πλεονέκτημα νομίζω, καὶ τὸν κίνδυνον οὕτως ἡμῖν μὲν ἐλάττῳ λογίζομαι, τοῖς δὲ πολεμίοις μείζω πολὺ ἄν μᾶλλον. καὶ ὁ πατὴρ ἀεὶ λέγει καὶ σὺ φῆς, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πάντες ὅμολογοῦσιν ὡς αἱ μάχαι κρίνοται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ρώμαις. ὁ μὲν οὕτως εἶπε. ΧΧ. Κυαξάρης δὲ ἀπεκρίνατο, Ἐλλ' ὅπως³¹ μὲν, ὃ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, ἔγώ ἄχθομαι ὥμᾶς τρέφων μηδ' ὑπονοεῖτε· τό γε μέντοι ἴεραι εἰς τὴν πολεμίαν ἥδη καὶ ἐμοὶ δοκεῖ βέλτιον εἶναι πρὸς πάντα. Ἐπεὶ τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὅμογνωμονοῦμεν, συσκευα-Σώμεθα, καὶ ἦν τὰ τῶν θεῶν ἡμῖν θᾶττον συγκαταινῆ, ἔξιωμεν ὡς τάχιστα.

ΧΧΙ. Ἐκ τούτου τοῖς μὲν στρατιώταις εἶπον συσκευάζεσθαι· ὁ δὲ Κῦρος ἔθυε πρῶτον μὲν Διὸς βασιλεῖ, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, καὶ γέτειτο ἵλεως καὶ εὐμενεῖς ὄντας ἡγεμόνας γίγνεσθαι τῇ στρατιᾷ καὶ παραστάτας ἀγαθοὺς καὶ συμμάχους καὶ συμβούλους τῶν ἀγαθῶν. συμπαρεκάλει δὲ καὶ ἥρωας γῆς Μηδίας οἰκήτορας καὶ κηδεμόνας. ΧΧΙΙ. ἐπεὶ δὲ ἐκαλλιέρησέ τε καὶ ἀθρόον ἦν αὐτῷ τὸ στράτευμα πρὸς τοῖς ὄρεοις, τότε δὴ οἰωνοῖς χρησάμενος αἰσίοις ἐνέβαλεν εἰς τὴν πολεμίαν. ἐπεὶ δὲ τάχιστα διέβη τὰ ὅρια, ἐκεῖ αὖτις καὶ Γῆν ἀλάσκετο χοαῖς καὶ θεοὺς θυσίαις, καὶ ἥρωας Ἀστυρίας οἰκήτορας εὐμενίζετο. ταῦτα δὲ ποιήσας αὖθις Διὸς πατρῷ φέρει, καὶ εἴ τις ἄλλος θεῶν ἀνεφαίνετο, οὐδεὶς ἡμέλει.

ΧΧΙΙΙ. Ἐπεὶ δὲ καλῶς ταῦτα εἶχεν, εὐθὺς τοὺς μὲν πεζοὺς προαγαγόντες οὐ πολλὴν ὁδὸν ἐστρατοπεδεύσαντο, τοῖς δὲ ἵπποις καταδρομὴν ποιησάμενοι περιεβάλοντο πολλὴν καὶ παντοίαν λείαν. καὶ τὸ λοιπὸν δὲ μεταστρατοπεδεύμενοι³² καὶ ἔχοντες ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια καὶ δηοῦντες τὴν χώραν ἀνέμενον τοὺς πολεμίους. ΧΧΙΙΙΙ. ἦνίκα δὲ προσιόντες ἐλέγοντο οὐκέτι δέχ' ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν, τότε δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Ὡ Κυαξάρη, ὥρα δὴ ἀπαντᾶν καὶ μήτε τοῖς πολεμίοις δοκεῖν μήτε τοῖς ἡμετέροις φοβουμένους μὴ ἀντι-

31. ὅπως] “This seems to be put for ὅπτι. See Zeune ad Viger. p. 435.; and below 8, 7, 20. where we have, “Οπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχὴ, οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι, while in s. 10. occur ἐπεισθῆντος.” Poppe.

32. μεταστρατοπεδεύμενοι] “Weiske removes the particle καὶ before Xen. Cyrop.”

δηοῦντες, and thus interprets the passage: ‘Etiam postea, quoties castra movebant, etiamsi abundant rebus necessariis, vastabant agrum, et (præda inde facta,) hostem expectabant.’ Schneider thinks that the words, καὶ δηοῦντες τ. χ. should be placed before καὶ ἔχοντες ἄ. τ. ἐ.’” Poppe.

προσιέναι, ἀλλὰ δῆλοι ὅμεν ὅτι οὐκ ἄκοντες μαχούμεθα. XXV. ἐπεὶ δὲ ταῦτα συνέδοξε τῷ Κναξάρῃ, οὕτω δὴ συντεταγμένοι προήεσαν τοσοῦτον καθ' ἡμέριν ὅσον ἐδόκει αὐτοῖς καλῶς ἔχειν. καὶ δεῖπνον μὲν ἀεὶ κατὰ φῶς ἐποιοῦντο, πυρὰ δὲ νύκτωρ οὐκ ἔκαιον ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἐμπροσθεν μέντοι τοῦ στρατοπέδου ἔκαιον, ὅπως ὁρῶν μὲν εἴ τινες νυκτὸς προσίοιεν διὰ τὸ πῦρ, μὴ ὁρῶντο δὲ ὑπὸ τῶν προσιόντων. πολλάκις δὲ καὶ ὅπισθεν τοῦ στρατοπέδου ἐπυρπόλουν ἀπάτησεν εἴκα τῶν πολεμίων· ὥστ' ἔστιν ὅτε καὶ κατάσκοποι ἐνέπιπτον εἰς τὰς προφυλακὰς αὐτῶν, διὰ τὸ ὅπισθεν τὰ πυρὰ εἶναι ἔτι πρόσω τοῦ στρατοπέδου οἰόμενοι εἶναι.

XXVI. Οἱ μὲν οὖν Ἀσσύριοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς, ἐπεὶ ἥδη ἐγγὺς ἀλλήλων τὰ στρατεύματα ἐγίγνοντο, τάφρον περιβάλλοντο, ὅπερ καὶ νῦν ἔτι ποιοῦσιν οἱ βάρβαροι³³ βασιλεῖς, ὅπου ἂν στρατοπεδεύωνται, τάφρον περιβάλλονται εὐπετῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν· ἵσασι γὰρ ὅτι ἴππικὸν στράτευμα ἐν νυκτὶ ταραχῶδές ἔστι καὶ δύσχρηστον ἄλλως τε καὶ βάρβαρον. XXVII. πεποδισμένους³⁴ τε γὰρ ἔχουσι τοὺς ἵππους ἐπὶ ταῖς φάτναις, καὶ εἴ τις ἐπ' αὐτοὺς ᾧτι, ἔργον μὲν νυκτὸς λῦσαι ἵππους, ἔργον δὲ χαλινῶσαι, ἔργον δ' ἐπισάξαι, ἔργον δὲ θωρακίσασθαι,³⁵ ἀναβάντας δ' ἐφ' ἵππων ἐλάσαι διὰ στρατοπέδου

33. οἱ βάρβαροι] The Persians did the same, at least after the time of Cyrus, see Anab. 3, 4, 35. Vegetius 3, 10.: ‘Persæ imitantes Romanos ductis fossis castra constituant.’ He ought rather, as Schneider remarks, to have assigned the imitation to the Romans.

34. πεποδισμένους] “Olearius Itin. p. 573. says the same of the Persians in his own time. That cows were fettered, during the time of milking, we learn from an Idyll attributed to Theocr. 25, 103.” Schneider.

35. θωρακίσασθαι] “All the interpreters refer this to the horses, which we know from Curtius 3, 11. 4, 9.” (Suid. v. Θώραξ,) “to have been covered with plates of metal lapping over one another; but I am more disposed to refer it to the horsemen. For in the first place, if Xen. had wished us to refer it to the horses, he would have said ἐπιθωρακίσαι or θωρακίσαι: and in the second place, the words in the Anab. 1. c. lead us to the

same conclusion, Δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον καὶ χαλινῶσαι δεῖ, καὶ θωρακίσθεντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. And in the third place, Xen. himself, Anab. 2, 2, 14. has applied θωρακίζεσθαι ‘de pedite thoracem induente,’ and Zeune’s Index interprets ἐπιθωρακίζεσθαι, in the very passage now under consideration, ‘thoracem induere.’ I have restored the true reading θωρακίζεσθαι Schneider. “Θώραξ, lorica, cataphracta, is applied to the soldier and the horse, so as to signify a protection and covering for the chest and the body, made of plates of brass or iron connected together, (Brisson. 3, 12. 35.) It covered the entire body of both, not the chest only; and the plates were so attached to each other as to resemble the scales of serpents or fishes: thus we read of θώρακες φοιδιῶτοι and λεπιδῶτοι: see Heliodorus ap. Brisson. 1. c., Eunapius ap. Suid. v. Θώραξ, Proluss. Verss. Gr. 74. Hence ἐπιθωρακίζεσθαι is ‘cataphractas addere s. induere equo suo.’” Fischer.

παντάπασιν ἀδύνατον. τούτων δὴ ἔνεκα πάντων καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἔκεινοι τὰ ἐρύματα περιβάλλονται, καὶ ἂμα αὐτοῖς δοκεῖ τὸ ἐν ἔχυρῷ εἶναι ἔξουσίαν παρέχειν ὅταν βούλωνται μάχεσθαι. **XXVIII.** τοιαῦτα μὲν δὴ ποιοῦντες ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγίγνοντο. ἐπεὶ δὲ προσιώντες ἀπεῖχον ὅσον παρασάγγην, οἱ μὲν Ἀσσύριοι οὕτως ἐστρατοπεδεύοντο ὥσπερ εἴρηται, ἐν περιτεταφρευμένῳ μὲν καταφανεῖ δὲ, ὃ δὲ Κύρος ὡς ἐδύνατο ἐν ἀφανεστάτῳ, κώμας τε καὶ γεωλόφους ἐπίπροσθεν ποιησάμενος, νομίζων πάντα τὰ πολέμια ἔξαιρης ὄρώμενα φοβερώτερα τοῖς ἐναντίοις εἶναι. καὶ ἔκεινην μὲν τῇν νύκτα ὥσπερ ἐπρεπε προφυλακὰς ποιησάμενοι ἐκάτεροι ἐκοιμήθησαν.

XXIX. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Ἀσσύριος καὶ ὁ Κροῖσος καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ἀνέπαυον τὰ στρατεύματα ἐν τῷ ἔχυρῷ. Κύρος δὲ καὶ Κυαξάρης συνταξάμενοι περιέμενον, ὡς, εἰ προσίοιεν οἱ πολέμιοι, μαχούμενοι. ὡς δὲ δῆλον ἐγένετο ὅτι οὐκ ἔξιοιεν οἱ πολέμιοι ἐκ τοῦ ἐρύματος, οὐδὲ μάχην ποιήσουντο ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃ μὲν Κυαξάρης καλέσας τὸν Κύρον καὶ τῶν ἄλλων τοὺς ἐπικαιρίους ἔλεξε τοιάδε.

XXX. Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὡς ἄνδρες, ὥσπερ τυγχάνομεν συντεταγμένοι οὕτως ἰέναι πρὸς τὸ ἔρυμα τῶν ἀνδρῶν καὶ δηλοῦν ὅτι θέλομεν μάχεσθαι. οὕτω γάρ, ἔφη, ἐὰν μὴ ἀντεπεξίωσιν ἔκεινοι, οἱ μὲν ἡμέτεροι μᾶλλον θαρρήσαντες ἀνάπτισιν, οἱ πολέμιοι δὲ τὴν τόλμαν ἴδοντες ἡμῶν μᾶλλον φοβηθήσονται. τούτῳ μὲν δὴ οὕτως ἐδόκει.

XXXI. ὁ δὲ Κύρος Μηδαμῶς, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὡς Κυαξάρη, οὕτω ποιήσωμεν. εἰ γὰρ ἡδη ἐκφανέντες πορευσόμεθα ἢ σὺ κελεύεις, νῦν τε προσιόντας ἡμᾶς οἱ πολέμιοι θεάσονται, οὐδὲν φοβούμενοι, εἰδότες ὅτι ἐν ἀσφαλεῖ εἰσι τοῦ μηδὲν παθεῖν. ἐπειδάν τε μηδὲν ποιήσαντες ἀπίσταντες, πάλιν καθορῶντες ἡμῶν τὸ πλῆθος πολὺ ἐνδεέστερον τοῦ ἑαυτῶν, καταφρονήσουσι καὶ αὔριον ἔξιασι πολὺ ἐρρωμενεστέραις ταῖς γνώμαις.

XXXII. νῦν δ', ἔφη, εἰδότες μὲν ὅτι πάρεσμεν, οὐχ ὁρῶντες δὲ ἡμᾶς, εὖ τοῦτο ἐπίστω, οὐ καταφρονοῦσιν ἀλλὰ φροντίζουσι τί ποτε τοῦτ' ἔστι, καὶ διαλεγόμενοι περὶ ἡμῶν ἐγῷδ' ὅτι οὐδὲν παύονται. ὅταν δὲ ἔξιωσι, τότε δεῖ αὐτοῖς ἂμα φαιεφούσι τε ἡμᾶς γενέσθαι καὶ ἰέναι εὐθὺς ὁμόσε εἰληφότας αὐτοὺς ἔνθα πάλαι ἐβουλόμεθα. **XXXIII.** λέξαντος δὲ οὕτω Κύρου συνέδοξε ταῦτα καὶ Κυαξάρη καὶ τοῖς ἄλλοις. καὶ τότε μὲν δειπνοποιησάμενοι καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι καὶ πυρὰ πολλὰ πρὸ τῶν φυλακῶν καύσαντες ἐκοιμήθησαν. **XXXIV.** τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωὶ Κύρος μὲν

ἐστεφανωμένος³⁶ ἔθυε, παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοτίμοις ἐστεφανωμένοις πρὸς τὰ ιερὰ παρεῖναι. ἐπεὶ δὲ τέλος εἶχεν ἡ θυσία, συγκαλέσας αὐτὸὺς ἐλεξεν·

"Ἄνδρες, οἱ μὲν θεοὶ, ὡς οἴ τε μάντεις³⁷ φασὶ καὶ ἐμοὶ συνδοκεῖ, μάχην ἔσεσθαι προαγγέλλουσι καὶ νίκην διδόσσι καὶ σωτῆραν ὑπισχνοῦνται ἐν τοῖς ιεροῖς. XXXV. ἐγὼ δὲ ὑμῖν μὲν παραινῶν ποίους τινὰς χρὴ εἶναι ἐν τῷ τοιῷδε αἰσχυνούμην ἄν· οἶδα γὰρ ὑμᾶς ταῦτα ἐπισταμένους καὶ μεμελετηκότας καὶ ἀκηκοότας καὶ ἀκούοντας διὰ τέλους οἴαπερ ἐγώ, ὅστε κανὸν ἄλλους εἰκότως ἀν διδάσκοιτε. τάδε δὲ εἰ μὴ τυγχάνετε κατανευοηκότες, ἀκούσατε· XXXVI. οὓς γὰρ νεωστὶ συμμάχους τε ἔχομεν καὶ πειρώμεθα ὑμῖν αὐτοῖς ὁμοίους ποιεῖν, τούτους δὲ ὑμᾶς δεῖ ὑπομιμήσκειν ἐφ' οἷς τε ἐτρεφόμεθα ὑπὸ Κναξάρου, ἢ τε ἡσκοῦμεν, ἐφ' ἣ τε αὐτοὺς παρακεκλήκαμεν, ὅν τε ἀσμενοὶ ἀνταγωνισταὶ ἔφασαν ὑμῖν ἔσεσθαι. XXXVII. καὶ τοῦτο δ' αὐτοὺς ὑπομιμήσκετε ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα δεῖξει ὅν ἔκαστος ἔστιν ἄξιος. ὅν γὰρ ἀν δψιμαθεῖς ἄνθρωποι γένωνται, οὐδὲν θαυμαστὸν εἴ τινες αὐτῶν καὶ τοῦ ὑπομιμήσκοντος δέοιντο, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἴ καὶ ἐξ ὑποβολῆς δύναντο ἄνδρες ἀγαθοὶ εἶναι. XXXVIII. καὶ ταῦτα μέντοι πράγτοντες ἀμά καὶ ὑμῶν αὐτῶν πειραν λήψεσθε. ὁ μὲν γὰρ δυνάμενος ἐν τῷ τοιῷδε καὶ ἄλλους βελτίους ποιεῖν, εἰκότως ἀν ἥδη καὶ ἔαντῷ συνειδεῖη τελέως ἀγαθὸς ἀνὴρ ὅν, ὁ δὲ τὴν τούτων ὑπόμνησιν αὐτὸς μόνος ἔχων καὶ τοῦτο ἀγαπῶν, εἰκότως ἀν ἡμιτελῆ αὐτὸν νομίζοι. XXXIX. τούτου δὲνεκα οὐκ ἐγώ, ἔφη, αὐτοῖς λέγω, ἀλλ' ὑμᾶς κελένω λέγειν, ἵνα καὶ

36. ἐστεφανωμένος] "Gl. vet. Redimitus, i. e. tempora vinctus corona. For the Persians never sacrificed without a chaplet, and the victims themselves had their chaplets, Brisson, 2, 41. These chaplets were generally of myrtle, Valck. ad Herod. 1, 132.; they were the outward and visible ensigns of that joy, which was wont to reign in the hearts of the sacrificers, Perizon. ad Ael. V. H. 3, 3. Paschalius de Cor. 4, 13." Fischer. From Xen.'s Treatise de Rep. Lac. 13, 8. it appears that the Spartans proceeded to the field of battle immediately after the performance of sacrificial rites.

37. οἴ τε μάντεις] "He means the Magi, who, among the Persians, according to Strabo 2, 1106, as the μάν-

τεις among the Greeks and other nations, were held in great honor for their prophetic skill. Herod. 1, 132. favors this explanation: "Ανευ γὰρ δὴ μάγουον οἴ σφι νόμος ἔστι θυσίας ποιέσθαι. Aelian also, V. H. 2, 17. among the other arts, in which the Magi excelled, reckons the spirit of prophecy: 'Η τῶν ἐν Πέρσαις μάγων σοφία τά τε ἄλλα οἰδεν, δπόστα αὐτοῖς εἰδέναι θέμις, καὶ οὖν καὶ μαντεύεσθαι.'" Hutch. "See de Divin. 1, 41. Amm. Marcell. 23, 6. and particularly Heeren Ideen über die Politik u. s. w. T. I. P. I. p. 479. who informs us that the Magi were properly Medes, and that Cyrus established them among the Persians; whence we may illustrate what Xen. says in Cyrop. 8, 1, 23." Poppa.

ἀρέσκειν ὑμῖν πειρῶντας ὑμεῖς γὰρ καὶ πλησιάζετε αὐτοῖς ἔκαστος τῷ ἑαυτοῦ μέρει. εὖ δὲ ἐπίστασθε, ἔφη, ὡς ἦν Θαρροῦντας τούτοις ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπίδεικνύητε, καὶ τούτους καὶ ἄλλους πολλοὺς οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ θαρρεῖν διδάξετε. XL. τέλος εἶπεν ἀπιώντας ἀριστῆν ἐστεφανωμένους, καὶ σπουδὰς ποιησαμένους ἤκειν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῖς στεφάνους. ἐπεὶ δ' οὗτοι ἀπῆλθον, αὐθις τοὺς οὐραγοὺς προσεκάλεσε, καὶ τούτους αὖ τοιάδε ἐνετέλλετο·

XLI. "Ανδρες Πέρσαι, ὑμεῖς καὶ τῶν ὁμοτίμων γεγόνατε καὶ ἐπιλεγμένοι ἐστὲ, οἱ δοκεῖτε τὰ μὲν ἄλλα τοῖς κρατίστοις ὅμοιοι εἶναι, τῇ δ' ἡλικίᾳ καὶ φρονιμώτεροι. καὶ τοίνυν χώραν ἔχετε οὐδὲν ἥττον ὑμῶν ἔντιμον τῶν προστατῶν· ὑμεῖς γὰρ ὅπισθεν ὄντες τοὺς τὸ ἀγαθὸν ἀν ἐφορῶντες καὶ ἐπικελεύοντες αὐτοῖς ἔτι κρείττους ποιοῦτε, καὶ εἴ τις μαλακίζοιτο, καὶ τοῦτον ὄρῶντες οὐκ ἀν ἐπιτρέποιτε αὐτῷ. XLII. συμφέρει δ' ὑμῖν, εἴπερ τῷ καὶ ἄλλῳ τῷ νικᾶν καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ διὰ τὸ βάρος τῆς στολῆς.³⁸ ἦν δ' ἄρα ὑμᾶς καὶ οἱ ἐμπροσθεν ἀνακαλοῦντες ἐπεσθαι παρεγγυῶσιν, ὑπακούετε αὐτοῖς, καὶ ὅπως μηδ' ἐν τούτῳ αὐτῶν ἥττηθήσεσθε, ἀντιπαρακελευόμενοι αὐτοῖς θᾶττον ἥγεῖσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους. καὶ ἀπιόντες, ἔφη, ἀριστήσαντες καὶ ὑμεῖς ἤκετε σὺν τοῖς ἄλλοις ἐστεφανωμένοι εἰς τὰς τάξεις. XLIII. οἱ μὲν δὴ ἀμφὶ Κῦρον ἐν τούτοις ἥσαν³⁹ οἱ δὲ Ἀσσύριοι καὶ δὴ ἡριστηκότες ἐξήσεσάν τε θρασέως καὶ παρετάπτοντο ἐρρωμένως. παρέταττε δὲ αὐτοὺς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἄρμάτος παρελαύνων καὶ τοιάδε παρεκελεύετο·

XLIV. "Ανδρες Ἀσσύριοι, νῦν δεῖ ἄιδρας ἀγάθοντας εἶναι. νῦν γὰρ περὶ ψυχῶν τῶν ὑμετέρων ὁ ἀγὼν καὶ περὶ γῆς ἐν ᾧ ἔφυτε καὶ περὶ οἰκων ἐν οἷς ἐτράφητε, καὶ περὶ γυναικῶν δὲ καὶ τέκιων καὶ περὶ πάντων ὥν πέπασθε³⁹ ἀγαθῶν. νικήσαντες μὲν γὰρ ἀπάντων

38. τῆς στολῆς] "Στολὴ here signifies, not 'a garment,' or 'a particular kind of garment,' as in general, but 'the whole clothing and dress of the body,' even 'that which solely relates to armour.' And indeed this signification, if we consider the origin of the word, may be justly given to it. Phav. Στολὴ: ἀπὸ τοῦ στέλλω. Moschop. Στέλλω· κοσμῶ. Thus στέλλεσθαι is particularly applied to armour by Dionys. H. 1, 296. Κονφρ ἐσταλμένους δπλίσει, and p. 337. he writes that Castor and Pollux were seen at Rome in the forum, Πολεμικᾶς ἐγδεδυκότας στολάς. Thus too ΑΕ-

lian V. H. 3, 14. Ξενοφῶντι ἔμελε τῶν ἄλλων σπουδαίων, καὶ οὖν καὶ ὅπλα καλὰ ἔχειν νικῶντι γὰρ ἔλεγε τοὺς πολεμίους τὴν καλλίστην στολὴν ἄρμόττειν, καὶ ἀποθηῆσκοντα ἐν τῇ μάχῃ κεῖσθαι καλῶς ἐν καλῇ τῇ πανοπλίᾳ: where στολὴ undoubtedly means 'accoutrements' or 'military dress,' as what follows relates to 'arms' only. See the author himself, and his commentator Perizonius." Hutch.

39. πέπασθε] "The common reading is κέκτησθε, which appears in Guelf. Bodl. marg. Villos., but Zeune from the Ms. Leid. ap. Valck. ad Theocr. Adoniaz. p. 384. Par. and

τούτων ὑμεῖς ὥσπερ πρόσθεν κύριοι ἔσεσθε· εἰ δὲ ἡττηθήσεσθε, εὐ⁷
ἴστε ὅτι παραδώσετε ταῦτα πάντα τοῖς πολεμίοις. ἄτε οὖν νίκης
ἔρῶντες μένοντες μάχεσθε. XLV. μωρὸν γὰρ τὸ κρατεῖν βουλόμε-
νος τὰ τυφλὰ τοῦ σώματος καὶ ἀοπλα καὶ ἄχειρα ταῦτα ἐναντία
τάττειν τοῖς πολεμίοις φεύγοντας· μωρὸς δὲ καὶ εἴ τις ξῆν βουλόμε-
νος φεύγειν ἐπιχειρεῖ, εἰδὼς ὅτι οἱ μὲν νικῶντες σώζονται, οἱ δὲ φεύ-
γοντες ἀποθνήσκουσι μᾶλλον τῶν μενόντων. μωρὸς δὲ καὶ εἴ τις χρη-
μάτων ἐπιθυμῶν ἡτταῖ προσίεται· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι οἱ μὲν
νικῶντες τὰ τε ἑαυτῶν σώζουσι καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων προσλαμβά-
νουσιν, οἱ δὲ ἡττώμενοι ἀμα ἑαυτούς τε καὶ τὰ ἑαυτῶν πάντα ἀπο-
βάλλουσιν; XLVI. ὁ μὲν δὴ Ἀσσύριος ἐν τούτοις ἦν.

‘Ο δὲ Κυαξάρης πέμπων πρὸς τὸν Κῦρον ἔλεγεν ὅτι ἥδη καιρὸς
εἴη ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· εἰ γὰρ νῦν, ἔφη, ὀλίγοι ἔτι εἰσὶν οἱ
ἔξω τοῦ ἐρύματος, ἐν φᾶ ἀν προσίωμεν πόλλοι ἔσονται· μηδὲν ἀγα-
μείνωμεν ἕως ἂν πλείους ἡμῶν γένιωνται, ἀλλ’ ἰωμεν ἕως ἔτι οἰόμεθα
εὐπετῶς ἀν αὐτῶν κρατῆσαι. XLVII. ὁ δὲ αὖτις Κῦρος ἀπεκρίνατο,
Ω Κυαξάρη, εἰ μὴ ὑπὲρ ἡμισυ αὐτῶν ἔσονται οἱ ἡττηθέντες, εὐ⁷ ἴσθι
ὅτι ἡμᾶς μὲν ἐροῦσι φοβουμένους τὸ πλῆθος τοῖς ὀλίγοις ἐπιχειρῆ-
σαι, αὐτοὶ δὲ οὐ νομιοῦσιν ἡττῆσθαι, ἀλλ’ ἄλλης σοι μάχης δεήσει,
ἐν ἥ ἄμεινον ἀν ἵσως βουλεύσαντο ἡ νῦν βεβουλευνται, παρα-
δόντες ἑαυτοὺς ἡμῖν ταμιεύεσθαι⁴⁰ ὥστε ὀπόσοις ἀν βουλώμεθα
αὐτῶν μάχεσθαι. XLVIII. Οἱ μὲν δὴ ἄγγελοι ταῦτα ἀκούσαντες
φύχοντο.

Ἐν τούτῳ δὲ ἦκε Χρυσάντας τε ὁ Πέρσης καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ὁμο-
τίμων αὐτομόλους ἄγοντες. καὶ ὁ Κῦρος ὥσπερ εἰκὸς ἥρώτα τοὺς
αὐτομόλους τὰ ἐκ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι ἔξιοιέν τε ἥδη σὺν

marg. Steph., with Leunclavius, has received πέπασθε, and though a poetic word, it occurs frequently in the Anab. (3, 3, 11. 6, 1, 7. 7, 6, 30.)” Schneider. Thus we have in Homer πολυπάμων, Il. Δ. 433. in the sense of πλούσιος, πολλὰ κεκτημένος, πολυχρή-
μων, Hesych. And in Hesychius: Πεπάσθαι· κεκτῆσθαι.” Fischer.

40. ταμιεύεσθαι] “This is properly ‘to take anything for ourselves from a store of provisions,’ ‘to lay up or deposit provisions for one’s own use;’ thence ‘to produce for our own use from any other place,’ as ‘to draw

from the resources of one’s own mind.’” see Xen. Symp. 4, 41. But, as those, who have laid any thing up in store for themselves, can use and dispense it at their pleasure, the word is elegantly applied to those soldiers, who do not all at once exhaust their strength, but so husband it as to be able to fight often, and in attacking the enemy encounter no more than they can combat with success. See Thuc. 6, 18. and Camerarius on this passage, Casaub. ad Dion. Chrys. p. 24. and Hutch. ad Anab. 2. 5, 3.” Fischer.

τοῖς δπλοῖς καὶ παρατάττοι αὐτοὺς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔξω ὀν καὶ παρακελεύοιτο μὲν δὴ τοῖς ἀεὶ ἔξω οὖσι πολλά τε καὶ ισχυρὰ, ὡς ἔφασαν λέγειν τοὺς ἀκούοντας. XLIX. ἐνθα δὴ ὁ Χρυσάντας εἶπε; Τί δ', ἔφη, ὦ Κῦρε, εἰ καὶ σὺ συγκαλέσας ἔως ἔτι ἔξεστι παρακελεύσαιο, εἰ ἄρα τι καὶ σὺ ἀμείνονς ποιήσαis τοὺς στρατιώτας; L. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ὡ Χρυσάντα, μηδέν σε λυπούντων αἱ τοῦ Ἀσσυρίου παρακελεύσεις οὐδεμία γάρ ἐστιν οὔτω καλὴ πάραινεσις ἡτις τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς αὐθημερὸν ἀκούσαντας ἀγαθοὺς ποιήσεις οὐκ ἀν οὖν τοξότας γέ, εἰ μὴ ἐμπροσθεν τοῦτο μεμελετηκότες εἰεν, οὐδὲ μὴν ἀκοντιστὰς, οὐδὲ μὴν ἵππεας, ἀλλ' οὐδὲ μὴν τά γε σώματα ἴκανοὺς πονεῖν, ἦν μὴ πρόσθεν ἡσκηκότες ὅσι. LI. καὶ ὁ Χρυσάντας εἶπεν, Ἀλλ' ἀρκεῖ τοι, ὦ Κῦρε, ἦν τὰς ψυχὰς αὐτῶν παρακελευσάμενος ἀμείνονας ποιῆσης. Ἡ καὶ δύναιτ' ἀν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰς λόγος δῆθεὶς αὐθημερὸν αἰδοὺς μὲν ἐμπλῆσαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουσάντων, ἢ ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν κωλύειν, πρότρέψαι δὲ ὡς χρὴ ἐπαίρων ἔνεκα πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύεσθαι, λαβεῖν δ' ἐν ταῖς γνώμαις βεβαίως τοῦτο ὡς αἰρετώτερόν ἐστι μαχομένους ἀποθνήσκειν μᾶλλον ἢ φεύγοντας σώζεσθαι; LII. ἀρ' οὐκ, ἔφη, εἰ μέλλουσι τοιαῦται διάνοιαι ἐγγραφήσεσθαι ἀνθρώποις καὶ ἔμμονοι ἔσεσθαι, πρῶτον μὲν νόμους ὑπάρξαι δεῖ τοιούτους δι' ὃν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἔντιμος καὶ ἐλευθέριος ὁ βίος παρασκένασθήσεται, τοῖς δὲ κακοῖς ταπεινός τε καὶ ἀλγεινός καὶ ἀβίωτος ὁ αἰών ἐπανακείσεται; LIII. ἐπειτα δὲ διδάσκαλον, οἷμαί, δεῖ καὶ ἄρχοντας ἐπὶ τούτοις γενέσθαι οἵτινες δείξουσί τε ὥρθως καὶ διδάξουσι καὶ ἐθιοῦσι ταῦτα δρᾶν, ἔστ' ἀν ἐγγένηται αὐτοῖς τοὺς μὲν ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς εὐδαιμονεστάτους τῷ ὄντι νομίζειν, τοὺς δὲ κακοὺς καὶ δυσκλεεῖς ἀθλιωτάτους ἀπάντων ἡγεῖσθαι. οὔτω γὰρ δεῖ διατεθῆναι τοὺς μέλλοντας τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβου τὴν μάθησιν κρείττονα παρέξεσθαι. LIV. εἰ δέ τοι ίόντων εἰς μάχην σὸν ὅπλοις, ἐν φιλοποιοῖς καὶ τῶν παλαιῶν μαθημάτων ἐξίστανται, ἐν τούτῳ δυνήσεται τις ἀπορρίαψωδήσας⁴¹ παραχρῆμα ἄνδρας πολεμικοὺς ποιῆσαι, πάντων ἀν ρῆστον

41. ἀπορρίαψωδήσας] “‘Απορρίαψωδεῖν, the same as φαψωδεῖν, is applied properly to those, who collected the dispersed and unarranged pieces of Homeric poetry, connected them together, and sung them, when they were thus connected, or who collected the verses of other poets also, useful for

their purpose, and out of them formed not so much poems as centos; thence it was applied to those, who collect various parts of one or more orations, and out of them form or patch up a speech. Hesych. ‘Ραψωδία· ἡ σύνταξις τῶν λόγων, ἡ λόγων συρραφή. ‘Η. I. Xen. videtur jussisse Cyrum hoc

εἴη καὶ μαθεῖν καὶ διδάξαι τὴν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀρετήν.
LV. ἐπεὶ ἔγωγ', ἔφη, οὐδ' ἂν τούτοις ἐπίστευον ἐμμόνοις ἔσεσθαι οὐδὲ νῦν ἔχοντες παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἡσκοῦμεν, εἰ μὴ καὶ ὑμᾶς ἐώρων παρόντας, οἵ καὶ παραδείγματα αὐτοῖς ἔσεοθε οἶους χρὴ εἶναι, καὶ ὑποβαλεῖν δυνήσεοθε, ἦν τι ἐπιλανθάνωνται. τοὺς δ' ἀπαιδεύτους παντάπασιν ἀρετῆς θαυμάζοιμ' ἄν, ἔφη, ὁ Χρυσάντα, εἴ τι πλέον ἄν ὠφελήσει λόγος καλῶς ῥθεῖς εἰς ἀνδραγαθίαν ἢ τοὺς ἀπαιδεύτους μουσικῆς ἔσμα μάλα καλῶς ἀσθὲν εἰς μουσικήν.

LVI. Οἱ μὲν τοιαῦτα διελέγοντο. ὁ δὲ Κυαξάρης πάλιν πέμπων ἔλεγεν ὅτι ἔξαμαρτάνοι διατρίβων καὶ οὐκ ἄγων ὡς τάχιστα ἐπὶ τοὺς πολεμίους. καὶ ὁ Κῦρος ἀπεκρίνατο δὴ τότε τοῖς ἀγγέλοις· Ἀλλ' εὖ ἡνὶ μὲν ἵστω, ἔφη, δῃοὶ οὐπώ εἰσὶν ἔξω ὅσους δεῖ· καὶ ταῦτα ἀπαγγέλλετε αὐτῷ ἐν ἀπασιν· ὅμως δὲ, ἐπεὶ ἐκείνῳ δοκεῖ, ἔξω ἥδη.

LVII. ταῦτ' εἰπὼν καὶ προσενέξαμενος τοῖς θεοῖς ἔξῆγε τὸ στράτευμα. ὡς δ' ἥρξατο ἄγειν θᾶττον, ὁ μὲν ἡγεῖτο, οἱ δὲ εἴποντο εὐτάκτις μὲν διὰ τὸ ἐπίστασθαι καὶ μεμελετηκέναι ἐν τάξει πορεύεσθαι, ἐρρωμένως δὲ διὰ τὸ φιλονείκως ἔχειν πρὸς ἀλλήλους καὶ διὰ τὸ τὰ σώματα ἐκπεπονησθαι καὶ διὰ τὸ πάντας ἄρχοντας τοὺς πρωτοστάτας εἶναι, ἥδεως δὲ διὰ τὸ φρονίμως ἔχειν ἡπίσταντο γὰρ καὶ ἐκ πολλοῦ οὐτως ἐμεμαθήκεσαν ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ῥᾶστον τὸ ὄμόσει λέναι τοῖς πολεμίοις, ἃλλως τε καὶ τοξόταις καὶ ἀκοντισταῖς καὶ ἵππεῦσιν.

LVIII. ἔως δ' ἔτι ἔξω βελῶν ἥσαν, παρηγγύα ὁ Κῦρος σύνθημα⁴² Ζεὺς ξύμμαχος καὶ ἡγεμών. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἥκε τὸ σύνθημα ἀνταποδιδόμενον, ἔξηρχεν αὖ ὁ Κῦρος παιᾶνα τὸν νομιζόμενον· οἱ δὲ θεοσεβῶς πάντες συνεπήχησαν μεγάλη τῇ φωιῇ· ἐν τῷ τοιούτῳ γὰρ δὴ οἱ δεισιδαίμονες ἥττον τοὺς ἀνθρώπους φοβοῦνται. **LIX.** ἐπεὶ δ' ὁ

verbo uti, ut elevaret orationem regis Assyrii, velut aliunde consarcinatum, quæ argumenta fortitudinis non exposuisset diligenter, sed effudisset." Fischer. Morus, in his Index, as Poppo informs us, thinks that the allusion is to something like what is related of Tyrtaeus, "qui ante prælium milites carmine cohortatus est, ut sit veluti decantare officium." Sturz approves of this, translating the words: "Laudibus virorum fortium ex antiquis carminibus de prædicandis." So Aristoph. Eccl. 764. ῥαψῳδεῦν τὸν ἀνδρέον. Zeune: "Sententiis undecunque ex poetis deceptis uti."

42. σύνθημα] Etym. M. Σύνθημα· λόγος ἐν πολέμῳ ἐπὶ γνωρισμῷ τῶν οἰκείων διδόμενος. "Συνθήματα Græcis sunt Historicis proprie σύμβολα φωνικὰ, seu signa vocalia, quæ sc. humana voce, non, ut apud Romanos, tabula tradebantur, et præfectis primum inferioribus ab ipso imperatore propter confusionem evitandam data, ad totum deinde exercitum per successionem perveniebant, et denique imperatori reddebantur." Hutch. and Weiske. It consisted of one, or two, or more words, Alex. ab Alex. 4, 2. Brisson. 3, 81.

παιὰν ἐγένετο, ἔμα πορευόμενοι οἱ ὁμότιμοι φαιδροὶ, πεπαιδευμένοι, καὶ παρορῶντες εἰς ἄλλήλους, ὄνομάζοντες παραστάτας, ἐπιστάτας, λέγοντες πολὺ τὸ "Αγετ", ἄνδρες φίλοι, "Αγετ", ἄνδρες ἀγαθοὶ, παρεκάλουν ἄλλήλους ἐπεσθαι. οἱ δὲ ὅπισθεν αὐτῶν ἀκούσαντες ἀντιπαρεκελεύοντο τοῖς πρώτοις ἡγεῖσθαι ἐρρωμένως. ην δὲ μετὸν τὸ στράτευμα τῷ Κύρῳ προθυμίας, φιλοτιμίας, ὥμησ, θάρρους, παρακελευσμοῦ, σωφροσύνης, πειθοῦς· ὅπερ, οἷμαι, δεινότατον τοῖς ὑπεναυτίοις. LX. τῶν δὲ Ἀσσυρίων οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἀρμάτων προμαχοῦντες, ὡς ἐγγὺς ἦδη προσεμίγνυνον τὸ Περσικὸν πλῆθος, ἀνέβαινόν τε ἐπὶ τὰ ἄρματα καὶ ὑπεξῆγον πρὸς τὸ ἑαυτῶν πλῆθος· οἱ δὲ τοξόται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ σφενδονῆται αὐτῶν ἀφίεσαν τὰ βέλη πολὺ πρὶν ἔξικνεῖσθαι. LXI. ὡς δὲ ἐπιόντες οἱ Πέρσαι ἐπέβησαν τῶν ἀφειμένων βελῶν, ἐφθέγξατο δὴ ὁ Κύρος· "Ἄνδρες ἄριστοι, ἦδη θᾶττόν τις ἵων ἐπιδεικνύτω ἑαυτὸν καὶ παρεγγυάτω. οἱ μὲν δὴ παρεδίδοσαν τοῦτο· ὑπὸ δὲ προθυμίας καὶ μένους καὶ τοῦ σπεύδειν συμμίξαι δρόμου τινὲς ἥρξαν, συνεφείπετο δὲ καὶ πᾶσα ἡ φάλαγξ δρόμῳ. LXII. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κύρος ἐπιλαθόμενος τοῦ βάδην δρόμῳ ἡγεῖτο, καὶ ἔμα ἐφθέγγετο Τίς ἔψεται; Τίς ἀγαθός; Τίς ἄνδρα πρῶτον καταβαλεῖ; οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα τοῦτο ἐφθέγγοντο, καὶ διὰ πάντων δὴ ὥσπερ παρηγγύα οὕτως ἐχώρει, Τίς ἔψεται; Τίς ἀγαθός; LXIII. οἱ μὲν δὴ Πέρσαι οὕτως ἔχοντες ὁμόστε ἐφέροντο· οἵ γε μὴν πολέμιοι οὐκέτι ἐδύναντο μένειν, ἀλλὰ στραφέντες ἔφευγον εἰς τὸ ἔρυμα. LXIV. οἱ δὲ αὖ Πέρσαι κατά τε τὰς εἰσόδους ἐφεπόμενοι ὀθονμένων αὐτῶν πολλοὺς κατεστρώνυνσαν, τοὺς δὲ εἰς τὰς τάφρους ἐμπίπτοντας ἐπεισπηδῶντες ἐφόνευον ἄνδρας ὁμοῦ καὶ ἵππους· ἔνια γὰρ τῶν ἀρμάτων εἰς τὰς τάφρους ἡναγκάσθη φεύγοντα ἐμπεσεῖν. LXV. καὶ οἱ τῶν Μήδων δὲ ἵππεῖς ὀρῶντες ταῦτα ἥλαυνον εἰς τοὺς ἵππεας τοὺς τῶν πολεμίων· οἱ δὲ ἐνέκλιναν καὶ τούτοις. ἔνθα δὴ καὶ ἵππων διωγμὸς ἦν καὶ ἀνδρῶν καὶ φόνος ἐξ ἀμφοτέρων. LXVI. οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ ἐρύματος τῶν Ἀσσυρίων ἐστηκότες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τάφρου τοξεύειν μὲν ἡ ἀκοντίζειν εἰς τοὺς κατακαίρουντας οὔτε ἐφρόνουν οὔτε ἐδύναντο διά τε τὰ δεινὰ ὄράματα καὶ διὰ τὸν φόβον. τάχα δὲ καὶ καταμαθόντες τῶν Περσῶν τινὰς διακεκοφότας προς τὰς εἰσόδους τοῦ ἐρύματος ἐτράποντο καὶ ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ἔνδον. LXVII. ιδοῦσαι δὲ αἱ γυναικεὶς τῶν Ἀσσυρίων καὶ τῶν συμμάχων ἦδη φυγὴν καὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνέκραγον καὶ ἔθεον ἐκπεπληγμέναι, αἱ μὲν καὶ τέκνα ἔχουσαι, αἱ δὲ καὶ νεωτεραι, καταφρήγνυμεναι τε τοὺς πέπλους καὶ δρυπτόμεναι, καὶ ἰκετεύουσι πάντας ὅτῳ ἐντυγ-

χάνοιεν μὴ φεύγειν καταλιπόντας αὐτὰς, ἀλλ' ἀμῦναι καὶ αὐτὰς καὶ τέκνοις καὶ σφίσιν αὐτοῖς. LXVIII. ἐνθα δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς σὺν τοῖς πιστοτάτοις στάντες ἐπὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς κεφαλὰς καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο.

LXIX. ὡς δ' ἔγνω ὁ Κῦρος τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ καὶ εἰ βιάσαιντο εἴσω, ὀλίγοι ὄντες ὑπὸ πολλῶν σφαλεῖέν τι, παρηγγύησεν ἐπὶ πόδα ἀνάγειν⁴³ ἔξω βελῶν καὶ πείθεσθαι. LXX. ἐνθα δὴ ἔγνω τις ἀν τοὺς ὄμοτίμους πεπαιδευμένους ὡς δεῖ· ταχὺ μὲν γὰρ αὐτοὶ ἐπείθοντο, ταχὺ δὲ τοῖς ἄλλοις παρήγγελλον. ὡς δ' ἔξω βελῶν ἐγένοντο, ἐστησαν κατὰ χώραν, πολὺ μᾶλλον χοροῦ ἀκριβῶς εἰδότες ὅπου ἔδει ἔκαστον αὐτῶν γενέσθαι.

43. ἐπὶ πόδα ἀνάγειν] “This is not simply *pedetentim recedere*, but *facie hostibus obversa pedem referre*, (to retreat with the face turned to the enemy,) as sufficiently appears from 7, 5, 6. where see Zeune. In naval tactics this

is called *πρύμναν κρούεσθαι*.” Poppo. Fischer interprets it simply “*recedere pedetentim*, lest they should seem to retreat in alarm, the same as *βάδην*: it is opposed to *δρόμος*, s. 62.”

ARGUMENTS TO THE FOURTH BOOK.

CHAP. I.—Cyrus addresses his army ; ii. Rewards Chrysantas ; iii. Congratulates Cyaxares ; iv. Pursues the enemy with as many Medes as volunteer in the service.

CHAP. II.—The Hyrcanians revolt, and send messengers to Cyrus ; ii. His policy, and encouragement to his army ; iii. Engages with the enemy, and obtains a victory ; iv. Entertains his army, and enjoins Persian abstinence as to treasures and provisions.

CHAP. III.—Cyrus acknowledges the superior skill of the Medes and Hyrcanians in horsemanship ; ii. Proposes its establishment among the Persians by the law of reputation.

CHAP. IV. V.—Conduct of Cyrus towards such of the enemy as were taken prisoners ; ii. His vigilance during the time of feasting ; iii. Receives an angry message from Cyaxares ; iv. His polite behavior to the messenger ; v. Sends an expostulatory letter to Cyaxares ; vi. Solicits from the Persians an increase of his army ; vii. Orders the arms of the enemy to be burnt, and distributes their effects among the allies.

CHAP. VI.—Arrival of Gobryas ; ii. His address to Cyrus, and the reply ; iii. Gobryas received as an ally.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. Δ'.

CAPUT I.

I. ΜΕΙΝΑΣ δὲ ὁ Κῦρος μέτριον χρόνον αὐτοῦ σὺν τῷ στρατεύματι καὶ δηλώσας ὅτι ἔτοιμοί εἰσι μάχεσθαι, εἴ τις ἐξέρχοιτο, ὡς οὐδεὶς ἀντεξήγει, ἀπῆγαγεν ὅσον ἐδόκει καλῶς ἔχειν καὶ ἐστρατοπεδεύσατο. φυλακὰς δὲ καταστησάμενος καὶ σκοποὺς προπέμψας, στὰς εἰς τὸ μέσον συνεκάλεσε τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ ἔλεξε τοιάδε· II. "Ἄνδρες Πέρσαι, πρῶτον μὲν τοὺς θεοὺς ἐγώ τε ἐπαινῶ ὅσον δύναμαι, καὶ ὑμεῖς δὲ πάντες, οἶμαι νίκης τε γὰρ τετυχήκαμεν καὶ σωτηρίας. τούτων μὲν οὖν χρὴ χαριστήρια ὥν ἀν δὲ ἔχωμεν τοῖς θεοῖς ἀποτελεῖν. ἐγὼ δὲ ξύμπαντας μὲν ὑμᾶς ἡδη ἐπαινῶ· τὸ γὰρ γεγενημένον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν καλὸν ἀποτετέλεσται· ὥν δ' ἔκαστος ἄξιος, ἐπειδὰν παρ' ὧν προσήκει πύθωμαι, τότε τὴν ἄξιαν ἐκάστῳ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειράσομαι ἀποδιδόναι. III. τὸν δ' ἐμοῦ ἐγγύτατα ταξίαρχον Χρυσάνταν οὐδὲν παρ' ἄλλων δέομαι πυνθάνεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς οἶδα οἷos ἦν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα¹ ὅσαπερ, οἶμαι, καὶ πάντες ὑμεῖς ἐποιεῖτε· ἐπεὶ δ' ἐγὼ παρηγγύησα ἐπανάγειν καλέσας αὐτὸν ὄνομαστὶ, ἀνατεταμένος² οὗτος τὴν μάχαιραν ὡς παίσων

1. τὰ μὲν γὰρ ὄλλα] Poppe supplies ἐποίει, which was the old reading for ἐποιεῖτε, but, guided by the Guelf. and Junt., with which the Par. nearly coincides, Poppe understands ἐποίει in the first instance, and retains ἐποιεῖτε

in the other. For this, the more recondite construction, he refers to the examples quoted in his Obs. Crit. in Thuc. p. 37.

2. ἀνατεταμένος] It has the signification of the middle voice; "inten-

πολέμιον ὑπήκουσέ τέ μοι εὐθὺς ἀφείς τε ὁ ἔμελλε ποιεῖν τὸ κελευόμενον ἐπραττεν· αὐτός τε γάρ ἐπανῆγε καὶ τοῖς ἄλλοις μάλα ἐπισπερχῶς παρηγγύα· ὥστ' ἔφθασεν ἔξω βελῶν τὴν τάξιν ποιήσας πρὶν τὸν πολεμίους κατανοῆσαι τε ὅτι ἀνεχωροῦμεν καὶ τόξα ἐντείνασθαι καὶ τὰ παλτὰ ἐπαφεῖναι· ὥστε αὐτός τε ἀβλαβῆς καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἄνδρας ἀβλαβεῖς διὰ τὸ πείθεσθαι παρέχεται. IV. ἄλλους δὲ, ἔφη, ὁρῶ τετρωμένους, περὶ ὃν ἐγὼ σκεψάμενος ἐν ὑποίῳ χρόνῳ³ ἐτρώθησαν, τότε τὴν γνώμην περὶ αὐτῶν ἀποφανοῦμαι. Χρυσάνταν δὲ καὶ ὡς ἐργάτην τῶν ἐν πολέμῳ καὶ φρόνιμον καὶ ἀρχεσθαι ἵκανὸν καὶ ἀρχειν χιλιαρχίᾳ μὲν ἥδη τιμῶ· ὅταν δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν διδῷ ὁ θεὸς, οὐδὲ τότε ἐπιλήσομαι αὐτοῦ. V. καὶ πάντας δὲ βούλομαι ὑμᾶς, ἔφη, ὑπομνῆσαι· ἂν γὰρ νῦν εἴδετε ἐν τῇ μάχῃ τῇδε, ταῦτα ἐνθυμούμενοι μήποτε πανέσθε, ἵνα παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀεὶ κρίνητε πότερον ἡ ἀρετὴ μᾶλλον ἡ ἡ φυγὴ σώζει τὰς ψυχὰς καὶ πότερον οἱ μάχεσθαι ἐθέλοντες ῥῆσον ἀπαλλάττοντιν ἡ οἱ οὐκ ἐθέλοντες, καὶ ποίαν τινὰ ἥδονὴν τὸ νικᾶν παρέχει· ταῦτα γὰρ νῦν ἄριστ' ἀν κρίναιτε πεῖράν τε αὐτῶν ἔχοντες καὶ ἄρτι γεγενημένου τοῦ πράγματος. VI. καὶ ταῦτα μὲν, ἔφη, ἀεὶ διανοούμενοι βελτίους ἀν εἴητε· νῦν δὲ ὡς θεοφιλεῖς καὶ ἀγαθοὶ καὶ σώφρονες ἄνδρες δειπνοποιεῖσθε καὶ σπουδὰς τοῖς θεοῖς ποιεῖσθε καὶ παιᾶνα ἔξαρχεσθε καὶ ἄμα τὸ παραγγελλόμενον προνοεῖτε. VII. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἤλασε καὶ πρὸς Κυαξάρην ἥλθε· καὶ συνησθεὶς⁴ ἐκείνῳ κοινῇ ὡς εἰκὸς καὶ ἴδων τάκει καὶ ἐρόμενος εἴ τι δέοιτο, ἀπῆλαυνεν εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν δὴ ἀμφὶ Κῦρον δειπνοποιησάμενοι καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι ὡς ἔδει ἐκοιμήθησαν.

VIII. Οἱ δὲ Ἀσσύριοι, ἄτε καὶ τεθνηκότος τοῦ ἀρχοίτος καὶ σχεδὸν σὺν αὐτῷ τῶν βελτίστων, ἥθυμουν μὲν πάντες, πολλοὶ δὲ καὶ ἀπεδίδρασκον αὐτῶν τῆς νυκτὸς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. ὁρῶντες δὲ ταῦτα ὁ τε Κροῖσος καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι αὐτῶν πάντες ἥθυμουν·

tatum hosti gladium tenens," Fischer.
For the fact itself see Plut. Quæst. Rom. 109. Compar. Marc. and Pelop. 2. Lac. Apophth. at the end.

3. ἐν δοίῳ χρόνῳ] "Num ante an post receptum imperatum," Zeune; "aggregientes hostes, an retro cedentes," Fischer.

4. συνησθεὶς] "He is said συνήδεσθαι τινι, who congratulates any one on his good fortune, as here on a victory;

Xen. Cyrop.

so Longus 4. p. 142. Συνήδοντο παῖδα εὑρόντι, Herod. 3, 36. The Metaphr. Cæsaris B. G. 1, 30. substitutes συνήδομαι for gratulor. The word συγχαίρειν is often used in the place of it, as in Luke 1, 58. Κοινῇ, with Caselius and Phil., I so understand that Cyaxares also may be said to have congratulated Cyrus on the victory, and thus ὡς εἰκὸς will be, ut fieri solet, ut fit." Fischer.

πάντα μὲν γὰρ ἦν χαλεπὰ, ἀθυμίαν δὲ πλείστην παρεῖχε πᾶσιν ὅτι τὸ ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς φῦλον διεφθάρθαι ἐδόκει ταῖς γυνώμαις. οὕτω δὴ ἐκλείπουσι τὸ στρατόπεδον καὶ ἀπέρχονται τῆς νυκτός. **IX.** ὡς δ' ἡμέρα ἔγένετο καὶ ἔρημον ἀνδρῶν ἐφάνη τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, εὐθὺς διαβιβάζει ὁ Κῦρος τοὺς Πέρσας πρώτους· καταλέλειπτο δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων πολλὰ μὲν πρόβατα, πολλοὶ δὲ βόες, πολλαὶ δὲ ἄμαξαι πολλῶν ἀγαθῶν⁵ μεσταῖ· ἐκ τούτου δὲ διέβαινον ἥδη καὶ οἱ ἀμφὶ Κυαξάρην Μῆδοι πάντες καὶ ἡριστοποιοῦντο ἐνταῦθα. **X.** ἐπεὶ δὲ ἡρίστησαν, συνεκάλεσεν ὁ Κῦρος τοὺς ἑαυτοῦ ταξιάρχους καὶ ἔλεξε τοιάδε· Οἴά μοι δοκοῦμεν καὶ ὅσα ἀγαθὰ, ὡς ἄνδρες, ἀφεῖναι, θεῶν ἡμῖν αὐτὰ διδόντων. νῦν γὰρ ὅτι οἱ πολέμιοι φοβούμενοι ἡμᾶς ἀποδεδράκασιν αὐτοὶ ὄφατε· οἵτινες δὲ ἐν ἐρύματι ὕντες ἐκλιπόντες τοῦτο φεύγοντι, πῶς ἂν τις τούτους οἴοιτ⁶ ἀν μεῖναι ἰδόντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἴσοπέδῳ; οἵτινες δὲ ἡμῶν ἀπειροὶ ὄντες οὐχ ὑπέμειναν, πῶς νῦν γ' ἂν ὑπομείναιεν, ἐπεὶ ἥττηνται τε καὶ πολλὰ κακὰ ὑφ' ἡμῶν πεπόνθασιν; ἀν δὲ οἱ βέλτιστοι ἀπολώλασι, πῶς οἱ φανλότεροι ἔκεινων μάχεσθαι ἀν ἡμῖν ἐθέλοιεν; **XI.** καὶ τις εἶπε, Τί οὖν οὐ διώκομεν ὡς τάχιστα, καταδίλων γε οὕτω τῶν ἀγαθῶν ὕντων; καὶ ὃς εἶπεν, "Οτι ἵππων προσδεόμεθα· οἱ μὲν γὰρ κράτιστοι τῶν πολεμίων, οὓς μάλιστα καιρὸς ἦν ἡ λαβεῖν ἡ κατακανεῖν, οὗτοι αὐτῶν ἐφ' ἵππων νέονται· οὓς ἡμεῖς τρέπεσθαι μὲν σὺν τοῖς θεοῖς ἰκανοί, διώκοντες δὲ αἰρεῖν οὐχ ἰκανοί. **XII.** Τί οὖν, ἔφασαν, οὐκ ἐλθὼν Κυαξάρη λέγεις ταῦτα; καὶ ὃς εἶπε, Συνέπεσθε τοίνυν μοι πάντες, ὡς εἰδῆ ὅτι πᾶσιν ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ. ἐκ τούτου εἴποντό τε πάντες καὶ ἔλεγον οἷα ἐπιτήδεια ἐδόκουν εἶναι ὑπὲρ ὃν ἐδέοντο. **XIII.** Καὶ ὁ Κυαξάρης ἄμα μὲν ὅτι ἔκεινοι ἥρχον τοῦ λόγου, ὥσπερ ὑπεφθόνει⁶ ἄμα δὲ ἵσως καλῶς ἔχειν ἐδόκει αὐτῷ μὴ πάλιν κινδυνεύειν· καὶ γὰρ αὐτός τε περὶ εὐθυμίαν ἐτύγχανεν ὃν καὶ τῶν

5. ἀγαθῶν] I. e. “*Cibi lautiores*: at least the Attic and the Ionic writers simply so use ἀγαθὰ, Aristoph. Plut. 1122. Herod. 1, 71. 6, 139. 9, 82. Lysias 5, 190. Anacr. Fr. 39, 2. Even the Latin writers thus use *bona*, and *bonae res*, Nep. Ages. 8, 5. See Kust. ad Aristoph. Ach. 873. and Periz. ad Ælian. Fr. v. Ἐρρύμβονα, Burm. ad Phædr. 4, 23, 8. For Xen. seems to have added these words to intimate that the Assyrians were dainty and

gluttonous, and therefore effeminate and cowardly.” Fischer.

6. ὑπεφθόνει] “The liber Bud. with Alt. ὑπό τι ἐφθόνει, whence the reading ἵππότης on the marg. Guelf. The Attic elegance is approved by Heindorf from Plato Gorg. s. 105. Ὑπό τι ἄτοπα, aliquatenus, quodammodo: Phædr. s. 43. Εὐήθη καὶ ὑπό τι ἀσεβῆ: Aristoph. Vesp. 1290. ὑπό τι μικρὸν ἐπιθήκισα.” Schneider.

ἄλλων Μήδων ἔώρα πολλοὺς τὸ αὐτὸ ποιοῦντας· εἶπε δ' οὖν ὁδε^ο XIV. Ω Κῦρε, ἀλλ' ὅτι μὲν τῶν ἄλλων μᾶλλον ἀνθρώπων μελετᾶτε ὑμεῖς οἱ Πέρσαι μηδὲ πρὸς μίαν ἡδονὴν ἀπλήστως διακεῖσθαι καὶ ὑρῶν καὶ ἀκούων οἴδα· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τῆς μεγίστης ἡδονῆς πολὺ μᾶλλον συμφέρειν ἔγκρατη εἶναι. μείζω δὲ ἡδονὴν τί παρέχει ἀνθρώποις εὐτυχίας ή νῦν ἡμῖν παραγεγένηται; XV. ήν μὲν τοίνυν, ἐπεὶ εὐτυχοῦμεν, σωφρόνως διαφυλάττωμεν αὐτὴν, ἵσως δυναίμεθ ἀν ἀκινδύνως εὐδαιμονοῦντες γηρῆν· εἰ δ' ἀπλήστως χρώμενοι ταύτη ἄλλην καὶ ἄλλην πειρασόμεθα διώκειν, ὅρᾶτε μὴ πάθωμεν ἀπερ πολλοὺς μὲν λέγουσιν ἐν θαλάττῃ πεπονθέναι, διὰ τὸ εὐτυχεῖν οὐκ ἔθέλοντας παύσασθαι πλέοντας, ἀπολέσθαι· ⁷ πολλοὺς δὲ νίκης τυχόντας ἔτέρας ἐφιεμένους καὶ τὴν πρόσθεν ἀποβαλεῖν. XVI. καὶ γὰρ εἰ μὲν οἱ πολέμιοι ἥττους ὄντες ἡμῶν ἔφευγον, ἵσως ἀν καὶ διώκειν τοὺς ἥττους ἀσφαλῶς εἶχε· νῦν δὲ κατανόσον πόστῳ αὐτῶν μέρει πάντες μαχεσάμενοι γενικήκαμεν· οἱ δ' ἄλλοι ἄμαχοί εἰσιν· οὓς εἰ μὲν μὴ ἀναγκάσομεν μάχεσθαι, ἀγνοοῦντες καὶ ἡμᾶς καὶ ἑαυτοὺς δὶ' ἀμαθίαν καὶ μαλακίαν ἀπίασιν· εἰ δὲ γνώσονται ὅτι ἀπίοντες οὐδὲν ἥττον κινδυνεύοντιν ή μένοντες, ὅπως μὴ ἀναγκάσωμεν αὐτοὺς, καν μὴ βούλωνται, ἀγαθοὺς γενέσθαι. XVII. ἵσθι δὲ ὅτι οὐ σὺ μᾶλλον τὰς ἔκεινων γυναικας καὶ παῖδας λαβεῖν ἐπιθυμεῖς ή ἔκεινοι σῶσαι. ἐννόει δ' ὅτι καὶ αἱ σύνες ἐπειδὰν ὀφθῶσι, φεύγουσι, καν πολλαὶ ὥσι σὺν τοῖς τέκνοις· ἐπειδὰν δέ τις αὐτῶν θηρῆ τι τῶν τέκνων, οὐκέτι φεύγει οὐδὲ ήν μία τύχη οὖσα, ἀλλ' ἵεται ἐπὶ τὸν λαμβάνειν πειρώμενον. XVIII. καὶ νῦν μὲν κατακλείσαντες ἑαυτοὺς εἰς ἔρυμα παρέσχον ἡμῖν ταριεύεσθαι ὥστε ὁπόσοις ἐβουλόμεθα αὐτῶν μάχεσθαι· εἰ δ' ἐν εὐρυχωρίᾳ πρόσιμεν αὐτοῖς καὶ μαθήσονται χωρὶς γενόμενοι οἱ μὲν κατὰ πρόσωπον ἡμῖν ὕσπερ καὶ νῦν ἐναντιοῦσθαι, οἱ δ' ἐκ πλαγίου, οἱ δὲ καὶ ὅπισθεν, ὅρα μὴ πολλῶν ἔκάστῳ ἡμῶν χειρῶν δεήσει καὶ ὀφθαλμῶν. προσέτι δ' οὐδὲ ἄν ἔθέλοιμι, ἔφη, ἔγὼ νῦν, ὥρων Μίδους εὐθυμονμένους, ἔξαναστήσας ἀναγκάζειν κινδυνεύσοντας ιέναι.

XIX. Καὶ ὁ Κῦρος ὑπολαβὼν εἶπεν, 'Αλλὰ σύ γε μηδένα ἀναγκάσῃς, ἀλλὰ τοὺς ἔθέλοντάς μοι ἐπεσθαι δόσ· καὶ ἵσως ἀν σοὶ καὶ τῶν σῶν φίλων τούτων ἥκοιμεν ἔκάστῳ ἀγοντες ἐφ' οἷς ἄπαντες

7. ἀπολέσθαι] "This construction, as Schneider remarks, is illustrated by Heindorf ad Phædon. p. 79.: the infin. is added by exegesis, as a par-

ticle is added in 7, 2, 17. But before Zeune's edition, the reading was ἔως ἀν ἀπόλωνται: Zeune introduced the infin. from Guelf. and Par." Poppo.

εὐθυμήσεσθε. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος ἡμεῖς γε τῶν πολεμίων οὐ διωξόμεθα· πῶς γὰρ ἀν καὶ καταλάβοιμεν; ἢν δέ τι ἡ ἀπεσχισμένον τοῦ στρατεύματος λάβωμεν ἢ τι ὑπολειπόμενον, ἥξομεν πρός σε ἄγοντες. XX. ἐννόει δ', ἔφη, ὅτι καὶ ἡμεῖς, ἐπεὶ σὺ ἐδέου, ἥλθομεν σοὶ χαριζόμενοι μακρὰν ὁδόν· καὶ σὺ οὖν ἡμῖν δίκαιος εἶ ἀντιχαρίζεσθαι, ἵνα καὶ ἔχοντές τι οἰκαδε ἀφικώμεθα καὶ μὴ εἰς τὸν σὸν θησαυρὸν πάντες οἵδε δρῶμεν. XXI. ἐνταῦθα δὴ ἔλεξεν ὁ Κυαζάρης, Ἀλλ' εἴγε μέντοι ἐθέλων τις ἔποιτο, καὶ χάριν ἔγωγέ σοι εἰδείην ἄν. Σύμπεμφον τοίνυν μοί τινα, ἔφη, τῶν ἀξιοπίστων τούτων, ὃς ἐρεῖ ἂν σὺ ἐπιστείλης. Λαβὼν δὴ ἴθι, ἔφη, ὄντινα ἐθέλεις τουτωνί. XXII. ἐνθα δὴ ἐτύγχανε παρὼν ὁ φήσας ποτὲ συγγενὴς αὐτοῦ εἶναι καὶ φιληθείς. εὐθὺς οὖν ὁ Κύρος εἶπεν, Ἀρκεῖ μοι, ἔφη, οὐτοσί. Οὗτος τοίνυν σοι, ἔφη, ἐπέσθω. καὶ λέγε σὺ, ἔφη, τὸν ἐθέλοντα ἰέναι μετὰ Κύρου. XXIII. σύτω δὴ λαβὼν τὸν ἄνδρα ἔξηει. ἐπεὶ δ' ἔξηλθεν, εὐθὺς ὁ Κύρος εἶπε, Νῦν δὴ σὺ δηλώσεις εἰ ἀληθῆ ἔλεγες, ὅτε ἔφης ἡδεσθαι θεώμενος ἐμέ. Οὐκοῦν ἀπολείψομαι γέ σου, ἔφη ὁ Μῆδος, εἰ τοῦτο λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους, ἔφη, προθύμως ἔξαγεις; κάκεῖνος ἐπομόσας Νὴ τὸν Δί', ἔφη, ἔστε γ' ἀν ποιήσω καὶ σὲ ἐμὲ ἡδέως θεᾶσθαι. XXIV. τότε δὴ καὶ ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυαζάρου τά τε ἄλλα προθύμως ἀπήγγελλε τοῖς Μῆδοις καὶ προσετίθει ὅτι αὐτός γε οὐκ ἀπολείψοιτο ἄνδρὸς καλλίστου καὶ ἄριστου, καὶ τὸ μέγιστον, ἀπὸ θεῶν γεγονότος.

CAP. II.

I. Πράττοντος δὲ τοῦ Κύρου ταῦτα θείως πῶς ἀφικνοῦνται ἀπὸ Υρκανίων ἄγγελοι. οἱ δὲ Υρκάνιοι⁸ ὄμοροι μὲν τῶν Ἀσσυρίων εἰσὶν, ἔθνος δ' οὐ πολὺ, διὸ καὶ ὑπήκοοι ἦσαν τῶν Ἀσσυρίων· ἔφιπποι δὲ καὶ τότε ἐδόκουν καὶ νῦν ἔτι δοκοῦσιν εἶναι· διὸ καὶ ἔχρωντο αὐτοῖς οἱ Ἀσσυρίοι ὕσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Σκιρίταις,⁹

8. οἱ δὲ Υρκάνιοι] “ According to the ancient Geographers, (Cellar. 2, 705.) the country occupied by the Hyrcanii was situated towards the Caspian Sea, which was also called the Hyrcanian Sea, between Media, Parthia, and Margiane, and Media was

thus separated from Assyria; but the Hyrcanii here mentioned dwelt towards the South, distant from Babylon a journey of four or five days, in that country which is now called Irac: see Hutch. Diss. 1. p. 39.” Fischer.

9. τοῖς Σκιρίταις] “ They were the

οὐδὲν φειδόμενοι αὐτῶν οὔτ' ἐν πόνοις οὔτ' ἐν κινδύνοις· καὶ δὴ καὶ τότε δπισθοφυλακεῖν ἐκέλευον αὐτοὺς ὡς χιλίους ἵππεας ὄντας, ὅπως εἴ τι ὅπισθεν δεινὸν εἴη, ἐκεῖνοι πρὸ αὐτῶν τοῦτ' ἔχοιεν. II. οἱ δὲ Ὑρκάνιοι, ἀτε μέλλοντες ὑστατοι πορεύεσθαι, καὶ τὰς ἀμάξας τὰς ἑαυτῶν καὶ τὸν οἰκέτας¹⁰ ὑστάτους εἶχον. στρατεύονται¹¹ γὰρ δὴ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχοντες οἱ πολλοὶ μεθ' ἄνπερ καὶ οἰκοῦσι· καὶ τότε δὴ ἐστρατεύοντο οὕτως οἱ Ὑρκάνιοι. III. ἐννοηθέντες δὲ οἵᾳ τε πάσχοντιν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ ὅτι νῦν τεθναίη μὲν ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἡττημένοι δ' εἶν, φόβος δ' ἐνείη τῷ στρατεύματι, οἱ δὲ ἔμμαχοι αὐτῶν ὡς ἀθύμως ἔχοιεν καὶ ἀπολείποιεν, ταῦτα ἐνθυμουμένοις ἔδοξεν αὐτοῖς νῦν καλὸν εἶναι ἀποστῆναι, εἰ θέλοιεν οἱ ἀμφὶ Κύρου συνεπιθέσθαι. καὶ πέμποντιν ἀγγέλους πρὸς Κύρον ἀπὸ γὰρ

citizens and inhabitants of Scirus, a town in Arcadia : Steph. B." (Σκύρος. Ἀρκαδίας κατοικία, πλησίον Μαιναλίων καὶ Παρθεσίων, οἱ κατοικοῦντες Σκιρῖται, see Holst, and Wessel. ad Diod. S. 15, 64.) "They served for pay, and the Spartans employed 600 of them, and the regiment was called the λόχος Σκιρῖτης or Ἀρκαδικὸς, Hesych. and Ruhnken ad Timaei Gloss. Plat. They were foot-soldiers, not horsemen, as Hutch. supposed," (see Manso's Sparta 1, 228.) "Abresch Thuc. 542. Meurs. Lectt. Att. 1, 16. and Brodæus ad h. 1." Fischer. According to Hesychius, they were the first to engage an enemy, and the last to retreat, δ ἄρχομενός τε ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ τελευταῖς ἀγαχωρῶν : see Diod. S. 15, 32. Thuc. 5, 67. 69. The regio Sciritis afterwards formed a part of the Spartan territory, and hence Thuc. 5, 33. Επὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς.

10. καὶ τὸν οἰκέτας] "This word is generally used in the sense of *famulus* or *servus domesticus*; but that it is poetically used for 'domestics' in general, or 'the whole family,' is stated by J. Poll. 3, c. 8. Οἱ μέντοι ποιηταὶ καὶ τὸν ἄλλους οἰκείους οἰκέτας ἀνόμαζον. And in this sense the word is used here and elsewhere in our Author; for he immediately subjoins that the Asiatic nations take their domestics with them, when they are on military service, μεθ' ἄν οἰκοῦσι, i. e.

familiam; for the slaves alone do not constitute the family. But this signification of the word *οἰκέτης* is not usually referred to poetic style by other grammarians. Hesych. and Phav. Οἰκέται· οἱ κατὰ τὸν οἴκον πάντες. Thom. M. Οἰκέται· οὐ μόνον οἱ δούλοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, ἡγυὴ καὶ τέκνα. Suid. Οἰκέται· οὐ μόνον οἱ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκίαν." Hutch.

11. στρατεύονται] "Like the ancient Germans, (Tacit. G. 7. and 8.) the Asiatic people took their wives, concubines, and children with them into the field of battle, either for the sake of domestic pleasures, (see 2, 3, 2.) or to insure their fidelity, (see 5, 4, 39.) or, as they themselves boasted, that they might combat the more bravely for the dearest objects of affection, (5, 3, 2.) See Brisson. 313. and Hutch., who has copied his authorities. Max. Τυρ. 30, 7. Ἀλλὰ Πέρσαι μὲν αἱ παλλακίδες ἔπονται, ἵνα μάχωνται καλῶς ὑπὲρ τῶν φιλτάτων, Herod. 7, 83. Χωρὶς δὲ χρυσὸν τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες οἱ Πέρσαι ἐνέπρεπον, ἀρματάξας τε ἄμα ἦγοντο, ἐν δὲ παλλακὰς καὶ θεραπήτην πολλήν τε καὶ εὖ ἐσκενασμένην, Curt. 4, 14, 11. where Darius thus addresses his soldiers: 'Conjuges quoque, et liberi sequuntur hanc aciem, parata hostibus præda, nisi pro carissimis pignoribus corpora opponimus.'" Poppo.

τῆς μάχης τὸ τούτου ὄνομα μέγιστον ηὔξητο. IV. οἱ δὲ πεμφθέντες λέγουσι Κύρῳ ὅτι μισοῖέν τε τοὺς Ἀσσυρίους δικαίως, νῦν τε εἰ βούλοιτο λέναι ἐπ' αὐτοὺς, καὶ σφεῖς σύμμαχοι ὑπάρξοιεν καὶ ἡγήσοιντο· ἄμα δὲ πρὸς τούτους διηγοῦντο τὰ τῶν πολεμίων ὡς ἔχοι, ἐπαίρειν βουλόμενοι μάλιστα στρατεύεσθαι αὐτόν. V. καὶ ὁ Κῦρος ἐπήρετο αὐτοὺς, Καὶ δοκεῖτε ἀν, ἔφη, ἔτι ἡμᾶς καταλαβεῖν αὐτοὺς πρὶν ἐν τοῖς ἐρύμασιν εἶναι; ἡμεῖς μὲν γὰρ, ἔφη, μάλα συμφορὰν τοῦτο ἥγοντες ὅτι ἔλαθον ἡμᾶς ἀποδράντες. ταῦτα δὲ ἔλεγε βουλόμενος αὐτοὺς ὡς μέγιστον φρονεῖν ἐπὶ σφίσιν. VI. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο ὅτι καὶ αὐτιον ἔωθεν εἰ εὑθανοι πορεύοιντο, καταλήψοιντο· ὑπὸ γὰρ τοῦ ὄχλου καὶ τῶν ἀμαξῶν σχολῇ πορεύεσθαι αὐτούς· καὶ ἄμα, ἔφασαν, τὴν προτέραν νύκτα ἀγρυπνήσαντες νῦν μικρὸν προελθόντες ἐστρατοπέδευνται. VII. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, "Ἐχετε οὖν ὦν λέγετε πιστόν τι ἡμᾶς διδάσκειν ὡς ἀληθεύετε; 'Ομήρους γ', ἔφασαν, θέλομεν αὐτίκα ἐλάσαντες τῆς νυκτὸς ἀγαγεῖν" μόνον καὶ σὺ ἡμῖν πιστὰ θεῶν πεποίησο καὶ δεξιὰν δὸς,¹² ἵνα φέρωμεν¹³ καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτὰ ἀπερ ἀν αὐτοὶ λάβωμεν παρὰ σοῦ. VIII. ἐκ τούτου πιστὰ δίδωσιν αὐτοῖς ἡ μὴν, ἀν ἐμπεδώσωσιν ἀ λέγουσιν, ὡς φίλοις καὶ πιστοῖς χρήσεσθαι αὐτοῖς, ὡς μήτε Περσῶν μήτε Μήδων μεῖον ἔχειν παρ' αὐτῷ. καὶ νῦν δ' ἔστιν ἔτι ἰδεῖν 'Υρκανίους καὶ πιστευομένους καὶ ἀρχὰς ἔχοντας, ὕσπερ καὶ Περσῶν καὶ Μήδων οἱ ἀν δοκῶσιν ἄξιοι εἶναι.

IX. Ἐπεὶ δ' ἐδείπνησαν, ἔξῆγε τὸ στράτευμα ἔτι φάους ὄντος, καὶ τοὺς Ὑρκανίους περιμένειν ἐκέλευσεν, ἵνα ἄμα ἴσιεν. οἱ μὲν δὴ Πέρσαι ὕσπερ εἰκὸς πάντες εὐθὺς ἔξω ἤσαν καὶ Τιγράνης ἔχων τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα. X. τῶν δὲ Μήδων ἔξήσαν οἱ μὲν διὰ τὸ παιδὶ ὄντι Κύρῳ παῖδες ὄντες φίλοι γενέσθαι, οἱ δὲ διὰ τὸ ἐν θήραις συγγενόμενοι ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὸν τρόπον, οἱ δὲ διὰ τὸ καὶ χάριν εἰδέναι ὅτι μέγαν αὐτοῖς φόβον ἀπεληλακέναι ἐδόκει, οἱ δὲ καὶ ἐλπίδας

12. δεξιὰν δὸς] Diod. S. 16, 43. Τὴν δεξιὰν ἔδωκε τῷ Θετταλῶνι ἔστι δὲ ἡ πίστις αὐτῇ βεβαιοτάτη παρὰ τοῖς Πέρσαις.

13. ἵνα φέρωμεν] "This must be interpreted according to the solemn custom of the Persians, who, (to use the words of Hutch.,) having given their right hand to the other party either in person or to his representative, were wont to pledge their faith. Hence we

may easily understand what is meant by πέμπειν or ἀποστέλλειν τὴν δεξιὰν, as in Ages. 3, 4. ('dextram absenti ferendam dare, seu ei fidem dari suo nomine jubere,' Fischer,) or, as in this place, φέρειν τὴν δεξιάν των, ('fidem absenti dare alterius nomine,' Fischer.)" Zeune. "See Corn. Nep. Datam. 10. where the Interpreters are much puzzled, as is apparent from Bremi's edition." Poppo.

ἔχοντες διὰ τὸ ἄνδρα φαίνεσθαι ἀγαθὸν καὶ εὐτυχῆ καὶ μέγαν ἔτι
ἰσχυρῶς ἔσεσθαι αὐτὸν, οἱ δὲ, ὅτε ἐτρέφετο ἐν Μήδοις, εἴ τι ἀγαθὸν
τῷ συνέπραξεν, ἀντιχαρίζεσθαι ἡβούλοντο· πολλοῖς δὲ πολλὰ διὰ
φιλανθρωπίαν παρὰ τοῦ πάππου ἀγαθὰ διεπέπρακτο· πολλοὶ δ',
ἐπεὶ καὶ τοὺς Υρκανίους εἶδον καὶ λόγος διῆλθεν ὡς ἡγήσουντο ἐπὶ¹⁴
πολλὰ ἀγαθὰ, ἐξέσαν καὶ τοῦ λαβεῖν τι ἔνεκα. XI. οὕτω δὴ ἐξ-
ηλθον σχεδὸν ἄπαντες καὶ οἱ Μῆδοι πλὴν δσοι σὺν Κναξάρῃ ἔτυχον
σκηνοῦντες· οὗτοι δὲ κατέμενον καὶ οἱ τούτων ὑπήκοοι. οἱ δὲ ἄλλοι
πάντες φαιδρῶς καὶ προθύμως ἐξωρμῶντο, ἀτε οὐκ ἀνάγκη ἀλλ' ἐθε-
λούσιοι καὶ χάριτος ἔνεκα ἐξιόντες. XII. ἐπεὶ δ' ἔξω ἦσαν, πρῶτον
μὲν πρὸς τοὺς Μῆδους ἐλθὼν ἐπήνεσέ τε αὐτοὺς καὶ ἐπηνέζατο μά-
λιστα μὲν θεοὺς αὐτοῖς ἵλεως ἡγεῖσθαι καὶ σφίσιν, ἐπειτα δὲ καὶ
αὐτὸς δυνασθῆναι χάριν αὐτοῖς ταύτης τῆς προθυμίας ἀποδοῦνται.
τέλος δ' εἶπεν ὅτι ἡγήσουντο μὲν αὐτοῖς οἱ πεζοὶ, ἐκείνους δὲ ἐπεσθαι
σὺν τοῖς ἵπποις ἐκέλευσε· καὶ δπου ἀν ἡ ἀναπαύωνται ἡ ἐπίσχωσι
τῆς πορείας, ἐνετείλατο αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν παρελαύνειν τινὰς, ἵνα
εἰδῶσι τὸ ἀεὶ καίριον. XIII. ἐκ τούτου ἡγεῖσθαι ἐκέλευε τοὺς
Υρκανίους, καὶ οἱ ἡρώτων Τί δὲ, οὐ γὰρ ἀναμένεις, ἔφασαν, τοὺς
όμηρους ἔως ἀν ἀγάγωμεν, ἵνα ἔχων καὶ σὺ τὰ πιστὰ παρ' ἡμῶν
πορεύη; καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται, Ἐννοῶ γὰρ, φάναι, ὅτι
ἔχομεν τὰ πιστὰ ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς καὶ ταῖς ἡμετέραις χερσίν.
οὕτω γὰρ δοκοῦμεν παρεσκευάσθαι ὡς ἡν μὲν ἀληθεύητε, ικανοὶ
εἶναι ὑμᾶς εὖ ποιεῖν· ἡν δὲ ἐξαπατᾶτε, οὕτω νομίζομεν ἔχειν ὡς
οὐχ ὑμᾶς ἐφ' ὑμῖν ἔσεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον, ἡν οἱ θεοὶ θέλωσιν, ὑμᾶς
ἐφ' ὑμῖν γενήσεσθαι. καὶ μέντοι, ἔφη, ὁ Υρκάνιοι, ἐπείπερ φατε
ὑστάτους ἔπεσθαι τοὺς ὑμετέρους, ἐπειδὰν ἴδητε αὐτοὺς, σημαίνετε
ἡμῖν ὅτι οἱ ὑμέτεροι εἰσιν, ἵνα φειδῶμεθα αὐτῶν. XIV. ἀκούσαντες
δὲ ταῦτα οἱ Υρκάνιοι τὴν μὲν ὄδὸν ἡγοῦντο ὥσπερ ἐκέλευε, τὴν δὲ
ῥώμην τῆς ψυχῆς ἔθαύμασον· καὶ οὔτε Ασσυρίους οὔτε Λυδοὺς
οὔτε τοὺς σύμμαχους αὐτῶν ἔτι ἐφοβοῦντο, ἀλλὰ μὴ παντάπασιν
ὁ Κῦρος μικράν τινα αὐτῶν οἴοιτο ρόπην¹⁴ εἶναι καὶ προσόντων καὶ
ἀπόντων.

14. *ρόπην*] I. e. Preponderance. “Metaphora petita est a libra; nam *ρόπη* proprie est præponderatio, nutus jugi, momentum.” Fischer. *Momentum* is defined by Forcellinus:—“Metonymice causam ipsius motus, sc.

pondus, quo premente res movetur. Quare præcipue locum habet in statera, quæ dum æqualiter pendet, pondus alicujus vel levissimi accessione facile inclinatur, Plin. 30, 11. ‘Sordes aurium denarii pondere cum myrræ

XV. Πορευομένων δὲ ἐπεὶ νῦξ ἐπεγένετο, λέγεται φῶς τῷ Κύρῳ καὶ τῷ στρατεύματί ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προφανὲς γενέσθαι, ὥστε πᾶσι μὲν φρίκην¹⁵ ἐγγίγνεσθαι πρὸς τὸ θεῖον, θάρρος δὲ πρὸς τὸν πολεμίους. ὡς δὲ εὐθωνοί τε καὶ ταχὺ ἐπορεύοντο, εἰκότως πολλήν τε ὁδὸν διήνυσαν καὶ ἄμα κνέφᾳ πλησίον γίγνονται τοῦ τῶν Ὑρκανίων στρατεύματος. XVI. ὡς δ' ἐγνωσαν οἱ ἄγγελοι, καὶ τῷ Κύρῳ λέγοντιν ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ σφέτεροι· τῷ τε γὰρ ὑστάτους εἶναι γιγνώσκειν ἔφασαν καὶ τῷ πλήθει τῶν πυρῶν· XVII. ἐκ τούτου πέμπει τὸν ἔτερον αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς, προστάξας λέγειν, εἰ φίλοι εἰσὶν, ὡς τάχιστα ὑπαντῆν τὰς δεξιὰς ἀνατείναντας. συμπέμπει δέ τινα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ λέγειν ἐκέλευσε τοῖς Ὑρκανίοις ὅτι ὡς ἀν ὄρῶσιν αὐτοὺς προσφερομένους, οὕτω καὶ αὐτοὶ ποιήσουσιν. οὕτω δὴ δὲ μὲν μένει τῶν ἀγγέλων παρὰ τῷ Κύρῳ, δὲ προσελαύνει πρὸς τὸν Ὑρκανίους. XVIII. ἐν ᾧ δὲ ἐσκόπει τὸν Ὑρκανίους ὁ Κῦρος ὅτι ποιήσουσιν, ἐπέστησε τὸ στράτευμα· καὶ παρελαύνουσι πρὸς αὐτὸν οἱ τῶν Μῆδων προεστηκότες καὶ ὁ Τιγράνης καὶ ἐπερωτῶσι τί δεῖ ποιεῖν. δὲ λέγει αὐτοῖς ὅτι τοῦτο ἐστὶ τὸ πλησίον Ὑρκανίων στράτευμα, καὶ οἴχεται ὁ ἔτερος τῶν ἀγγέλων πρὸς αὐτοὺς καὶ τῶν ἡμετέρων τις σὺν αὐτῷ, ἐροῦντες, εἰ φίλοι εἰσὶν, ὑπαντιάζειν¹⁶ τὰς δεξιὰς ἀνατείναντας πάντας. ἦν μὲν οὖν οὕτω ποιῶσι, δεξιοῦσθε τε αὐτοὺς καθ' ὃν ἂν ἢ ἔκαστοι καὶ ἄμα θαρρύνετε· ἦν δὲ ὅπλα αἰρωνται ἢ φεύγειν ἐπιχειρῶσι, τούτων, ἔφη, εὐθὺς δεῖ πρώτων πειρᾶσθαι μηδένα λιπεῖν. XIX. δὲ μὲν τοιαῦτα παρήγγειλεν. οἱ δὲ Ὑρκάνιοι ἀκούσαντες τῶν ἀγγέλων ἡσθησάν τε καὶ ἀναπηδήσαντες ἐπὶ τὸν ἵππον παρῆσαν τὰς δεξιὰς ὥσπερ εἴρητο προτείνοντες· οἱ δὲ Μῆδοι καὶ Πέρσαι ἀντεδεξιοῦντό τε αὐτοὺς καὶ ἐθάρρυνον. XX. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Ἡμεῖς μὲν δὴ, ὦ Ὑρκάνιοι, ἡδη ὑμῖν πιστεύομεν· καὶ ὑμᾶς δὲ χρὴ πρὸς ὑμᾶς οὕτως ἔχειν. τοῦτο δ', ἔφη, ὑμῖν πρῶτον εἴπατε πόσον ἀπέχει ἐνθένδε ἔνθα αἱ ἀρχαὶ εἰσι τῶν πολεμίων καὶ τὸ ἀθρόον αὐτῶν. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο ὅτι ὀλίγῳ πλέον ἢ παρασάγγην.

XXI. Ἐνταῦθα δὴ λέγει ὁ Κῦρος, "Αγετε δὴ, ἔφη, ὦ ἄνδρες

momento,' 31, 3. 'Nullo pæne momento ponderis aquæ inter se distant.'"

15. φρίκην] "A horror of the divine power pervades the mind. Φρίκη πρὸς τὸ θεῖον, as in Theophr. Char. 16, 1. Δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον, and Athenag.

Apol. 1. p. 6. Τὸ πρὸς τὸ θεῖον δέος." Fischer.

16. ὑπαντιάζειν] "This is an Homeric word, Il. Ξ. 17. Hesychius and Suidas explain it by ὑπαντῆν. See Palæph. Fab. 38, 6." Fischer.

Πέρσαι καὶ Μῆδοι, καὶ ὑμεῖς, ὡς Ὑρκάνιοι, ἥδη γὰρ καὶ πρὸς ὑμᾶς ὡς πρὸς συμμάχους καὶ κοινωνοὺς διαλέγομαι, εὗ χρὴ εἰδέναι νῦν ὅτι ἐν τοιούτῳ ἐσμὲν ἔνθα δὴ μαλακισάμενοι μὲν πάντων ἀν τῶν χαλεπωτάτων τύχοιμεν· ἵσασι γὰρ οἱ πολέμιοι ἐφ' ἄ ἥκομεν· ἦν δὲ κατὰ τὸ καρτερὸν ἐμβαλόμενοι ἰώμεν δώμῃ καὶ θυμῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, αὐτίκα μάλα ὄψεσθε ὕσπερ δούλων ἀποδιδρασκόντων καὶ εὑρημέρων τοὺς μὲν ἱκετεύοντας αὐτῶν, τοὺς δὲ φεύγοντας, τοὺς δ' οὐδὲ ταῦτα φρονεῖν δυναμένους. ἡττημένοι γὰρ ὄψονται τε ὑμᾶς καὶ οὔτε οἰόμενοι ἥξειν οὔτε συντεταγμένοι οὔτε μάχεσθαι παρεσκευασμένοι κατειλημένοι ἔσονται. XXII. εἰ οὖν ἡδέως βουλόμεθα καὶ δειπνῆσαι καὶ γυκτερεῦσαι καὶ βιοτεύειν τὸ ἀπὸ τοῦδε, μὴ δῶμεν τούτοις σχολὴν μήτε βουλεύσασθαι μήτε παρασκευάσασθαι ἀγαθὸν ἑαυτοῖς μηδὲν, μηδὲ γνῶναι πάμπαν ὅτι ἀνθρωποί ἐσμεν, ἀλλὰ γέρρᾳ καὶ σαγάρεις ἄπαντα καὶ πληγῇς ἥκειν νομιζόντων. XXIII. καὶ ὑμεῖς μὲν, ἔφη, ὡς Ὑρκάνιοι, ὑμᾶς αὐτοὺς προπετάσαντες ὑμῶν πορεύεσθε ἔμπροσθεν, ὅπως τῶν ὑμετέρων ὅπλων ὄρωμένων λανθάνωμεν ὅτι πλεῖστον χρόνον. ἐπειδὰν δ' ἐγὼ πρὸς τῷ στρατεύματι γένωμαι τῶν πολεμίων, παρ' ἐμοὶ μὲν καταλείπετε ἔκαστοι τάξιν ἵππέων, ἐάν τι δέωμαι, ὡς χρῶμα μέρων παρὰ τὸ στρατόπεδον. XXIV. ὑμῶν δὲ οἱ μὲν ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐν τάξει ἀθρόοι ἐλαύνετε, εἰ σωφρονεῖτε, ἵνα μήποτε ἀθρόῳ τινὶ ἐντυχόντες ἀποβιασθῆτε, τοὺς δὲ νεωτέρους ἐφίετε διώκειν· οὗτοι δὲ καινόντων τοῦτο γὰρ ἀσφαλέστατον νῦν ὡς ἐλαχίστους τῶν πολεμίων λιπεῖν. XXV. ἦν δὲ νικῶμεν, ἔφη, δ πολλοῖς δὴ κρατοῦσι τὴν τύχην ἀνέτρεψε, φυλάξασθαι δεῖ τὸ ἐφ' ἀρπαγὴν τραπέσθαι· ὡς ὁ τοῦτο ποιῶν οὐκέτι ἀνήρ ἐστιν, ἀλλὰ σκευοφόρος· καὶ ἔξεστι τῷ βουλομένῳ χρῆσθαι δὴ τούτῳ ὡς ἀνδραπόδῳ. XXVI. ἐκεῖνο δὲ χρὴ γνῶναι ὅτι οὐδέν ἐστι κερδαλεώτερον τοῦ νικᾶν· δὲ γὰρ κρατῶν ἄμα πάντα συνήρπακε, καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναικας καὶ τὰ χρήματα καὶ πᾶσαν τὴν χώραν. πρὸς ταῦτα τοῦτο μόνον ὄρατε ὅπως τὴν νίκην διασωζόμεθα· ἐν γὰρ ταύτῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἀρπάζων ἔχεται.¹⁷ καὶ τοῦτο ἄμα διώκοντες μέμνησθε, ἥκειν πάλιν ὡς ἐμὲ ἔτι φάσις ὄντος· ὡς σκότους γενόμενου οὐδένα ἔτι προσδεξόμεθα.

XXVII. Ταῦτα εἰπὼν ἀπέπεμπεν εἰς τὰς τάξεις ἐκάστους, καὶ

17. ἔχεται] Poppe interprets this by *tenetur*, i. e. ‘is in the power of the victor.’ See Bothe’s Preface ad Cyrop. p. vi. “Ἐχεται alii vertunt

continetur, al. *comprehenditur*; immo est abstinet se rapina, rapere desinit, quiescit: nam est medium.” Fischer.

έκέλευεν ἄμα πορευομένους τοῖς ἑαυτοῦ ἔκαστον δεκαδάρχοις ταῦτα σημαιίνειν· ἐν μετώπῳ γὰρ ἡσαν οἱ δεκάδαρχοι, ὥστε ἀκούειν· τοὺς δὲ δεκαδάρχους τῇ δεκάδι ἔκαστον κελεύειν παραγγέλλειν. ἐκ τούτου δὲ προηγοῦντο μὲν οἱ Ὑρκάνιοι, αὐτὸς δὲ τὸ μέσον ἔχων¹⁸ σὺν τοῖς Πέρσαις ἐπορεύετο· τοὺς δὲ ἵππεῖς ἔκατέρωθεν, ὥσπερ εἰκὸς, παρέταξε.   XXVIII. τῶν δὲ πολεμίων, ἐπεὶ φάσι ἐγένετο, οἱ μὲν ἔθαύμασθον τὰ δρόμενα, οἱ δὲ ἐγίγνωσκον ἡδη, οἱ δὲ ἡγγελλον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ ἔλυνον ἵππους, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο, οἱ δὲ ἐφρίπτουν τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν ὑποσυγίων, οἱ δὲ ὀπλίζοντο, οἱ δὲ ἀνεπήδων ἐπὶ τοὺς ἵππους, οἱ δὲ ἔχαλίνουν, οἱ δὲ τὰς γυναικας ἀνεβίβαζον ἐπὶ τὰ δχήματα, οἱ δὲ τὰ πλείστουν ἄξια ἐλάμβανον ὡς διασωσόμενοι, οἱ δὲ κατορύπτοντες τὰ τοιαῦτα ἡλίσκοντο, οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς φυγὴν ὕρμων οἵεσθαι δὲ δεῖ πολλά τε καὶ παντοδαπὰ καὶ ἄλλα ποιεῖν αὐτὸν, πλὴν ἐμάχετο οὐδεὶς, ἀλλ' ἀμαχητὶ ἀπώλλυντο.   XXIX. Κροῖσος δὲ ὁ Λυδῶν βασιλεὺς, ὡς θέρος ἦν, τὰς τε γυναικας ἐν ταῖς ἄρμαμάξαις προαπεπέμψατο τῆς νυκτὸς, ὡς ρῆσον πορεύοντο κατὰ ψῦχος, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς ἵππεῖς ἐπηκολούθει.   XXX. καὶ τὸν Φρύγα τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιῆσαι φασι τὸν τῆς παρ' Ἐλλήσποντον ἄρχοντα Φρυγίας. ὡς δὲ παρήσθοντο τῶν φευγόντων καὶ καταλαμβανόντων αὐτὸν, πυθόμενοι τὸ γιγνόμενον, ἔφευγον δὴ καὶ αὐτοὶ ἀρὰ κράτος.   XXXI. τὸν δὲ τῶν Καππαδοκῶν βασιλέα καὶ τὸν τῶν Ἀραβίων ἔτι ἐγγὺς ὅντας καὶ ὑποστάντας ἀθωρακίστους κατακαίνουσιν οἱ Ὑρκάνιοι. τὸ δὲ πλεῖστον ἦν τῶν ἀποθανόντων Ἀσσυρίων καὶ Ἀραβίων· ἐν γὰρ τῇ αὐτῶν ὅντες χώρᾳ ἀσυντονώτατα πρὸς τὴν παρείαν εἶχον.   XXXII. οἱ μὲν δὴ Μῆδοι καὶ Ὑρκάνιοι οἷα δὴ εἰκὸς κρατοῦντας τοιαῦτα ἐποίουν διώκοντες. ὁ δὲ Κῦρος τοὺς παρ' ἑαυτῷ ἵππέας καταλειφθέντας περιελαύνειν ἐκέλευε τὸ στρατόπεδον, καὶ εἴ τινας σὺν ὅπλοις ἴδοιεν ἐξιόντας, κατακαίνειν· τοῖς δὲ ὑπομένουσιν ἐκήρυξεν, ὅποσοι τῶν πολεμίων στρατιωτῶν ἡσαν ἵππεῖς ἢ πελτασταὶ ἢ τοξόται, ἀποφέρειν τὰ ὅπλα συνδεδεμένα, τοὺς δὲ ἵππους ἐπὶ ταῖς σκηναῖς καταλείπειν· δοστις δὲ ταῦτα μὴ ποιήσοι, αὐτίκα τῆς κεφαλῆς στερήσεσθαι· τὰς δὲ κοπίδας προχείρους ἔχοντες ἐν τάξει περιέστησαν.   XXXIII. οἱ μὲν δὴ τὰ ὅπλα ἔχοντες ἐφρίπτουν, ἀποφέροντες εἰς ἐν χωρίον ὅποι ἐκέλευε· καὶ ταῦτα μὲν οἷς ἐπέταξεν ἔκαιον.

18. αὐτὸς δὲ τὸ μέσον ἔχων] This was the Persian custom; see 8, 5, 8. Anab. I, 8, 22. Brisson. 341.

XXXIV. Ὁ δὲ Κῦρος ἐνενόησεν ὅτι ἥλθον μὲν οὕτε σῖτα οὕτε ποτὺ ἔχοντες, ἀνευ δὲ τούτων οὔτε στρατεύεσθαι δυνατὸν οὐτ' ἄλλο ποιεῖν οὐδέν. σκοπῶν δὲ ὅπως ἀν κάλλιστα καὶ τάχιστα ταῦτα γένοιτο, ἐνθυμεῖται ὅτι ἀνάγκη πᾶσι τοῖς στρατευομένοις εἶναι τινα ὅτῳ καὶ σκηνῆς μελήσει καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα τοῖς στρατιώταις εἰσιοῦσιν ἔσται. XXXV. καὶ τοίνυν ἔγνω ὅτι τούτους εἰκὸς μάλιστα πάντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ νῦν κατειλῆφθαι ἀν ἦν¹⁹ διὰ τὸ ἀμφὶ συσκευασίαν ἔχειν· ἐκήρυξε δὴ παρεῖναι τοὺς ἐπιτρόπους πάντας, εἰ δέ που μὴ εἴη ἐπιτρόπος, τὸν πρεσβύτατον ἀπὸ σκηνῆς τῷ δὲ ἀπειθοῦντι πάντα τὰ χαλεπὰ ἀνεῖπεν. XXXVI. οἱ δὲ ὄρῶντες καὶ τοὺς δεσπότας πειθομένους ταχὺ ἐπείθοντο. ἐπεὶ δὲ παρεγένοντο, πρῶτον μὲν ἐκέλευε καθίζεσθαι αὐτῶν ὅσοις ἐστὶ πλέον ἡ δυοῖν μηνοῖν ἐν τῇ σκηνῇ τὰ ἐπιτήδεια. XXXVII. ἐπεὶ δὲ τούτους εἶδεν, αὐθὶς ἐκέλευεν ὅσοις μηνὸς ἦν· ἐν τούτῳ σχεδὸν πάντες ἐκαθίζοντο. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔμαθεν, εἶπεν ὁδὲ αὐτοῖς, "Ἄγετε νῦν, ἔφη, ὃ ἄνδρες, εἴ τινες ὑμῶν τὰ μὲν κακὰ μισεῖτε, ἀγαθοῦ δέ τινος παρ' ἡμῶν βιύλοισθ' ἀν τυγχάνειν, ἐπιμελήθητε προθύμως ὅπως διπλάσια ἐν τῇ σκηνῇ ἐκάστη σῖτα καὶ ποτὰ παρεσκευασμένα ἢ ἢ ἀ τοῖς δεσπόταις καὶ τοῖς οἰκέταις καθ' ἡμέραν ἐποιεῖτε· καὶ τἄλλα δὲ πάντα ὅπόσα καλὴν δαιτὰ²⁰ παρέξει ἔτοιμα ποιεῖτε, ὡς αὐτίκα μάλα παρέσονται ὑπότεροι ἀν κρατῶσι, καὶ ἀξιώσουσιν ἕκπλεω ἔχειν πάντα τὰ ἐπιτήδεια. εὖ οὖν ἵστε ὅτι συμφέροι ἀν ὑμῖν ἀμέμπτως δέχεσθαι τοὺς ἄνδρας· XXXVIII. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσαντες πολλῇ σπουδῇ τὰ παρηγγελμένα ἔπραττον· ὁ δ' αὖ συγκαλέσας τοὺς ταξιάρχους ἔλεξε τοιάδε. "Ανδρες φίλοι, γιγνώσκω μὲν ὅτι νῦν ἔξεστιν ἡμῖν προτέροις, ἀπόντων τῶν συμμάχων, ἀρίστου τυχεῖν καὶ τοῖς μάλιστα ἐσπουδασμένοις καὶ σίτοις καὶ ποτοῖς χρῆσθαι· ἀλλ' οὐ μοι δοκεῖ τοῦτ' ἀν τὸ ἀριστον πλέον ὠφελῆσαι ἡμᾶς ἢ τὸ τῶν συμμάχων ἐπιμελεῖς φανῆναι, οὐδὲ ἀν αὐτῇ ἡ εὐωχία ἴσχυροτέρους τοσοῦτον ποιῆσαι ὅσον εἰ δυναίμεθα τοὺς συμμάχους προθύμους ποιεῖσθαι. XXXIX. εἰ δὲ τῶν νῦν διωκόντων καὶ κατακαινόντων τοὺς ἡμετέρους πολεμίους, καὶ μαχομένων, εἴ τις ἐναντιοῦται, τούτων δόξομεν οὕτως ἀμελεῖν ὥστε καὶ πρὶν εἰδέναι ὅτι πράττουσιν ἡριστηκότες φαίνεσθαι, ὅπως μὴ αἰσχροὶ μὲν φανούμεθα, ἀσθενεῖς δ' ἐσόμεθα, συμμά-

19. κατειλῆφθαι ἀν ἦν] Poppe "does not clearly discern the signification of term, ἀν in this place."

20. δαιτα] This is an Homeric term.

χων ἀποροῦντες. τὸ δὲ τῶν κινδυνευόντων καὶ πονούντων ἐπιμεληθῆναι ὥπεις εἰσιόντες τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσιν, αὐτῇ ἀν ἡμᾶς ἡ θοίνη πλείω εὐφράνειεν, ὡς ἐγώ φημι, ἢ τὸ παραχρῆμα τῇ γαστρὶ χαρίσασθαι. XL. ἐννοήσατε δ', ἔφη, ὡς εἰ μηδ' ἐκείνους αἰσχυντέον ἦν, οὐδὲ ὡς ἡμῖν νῦν προσήκει οὔτε πλησμονῆς πω οὔτε μέθης οὐ γάρ πω διαπέπρακται ἡμῖν ἢ βουλόμεθα, ἀλλ' αὖ τὰ πάντα νῦν ἀκμάζει²¹ ἐπιμελεῖας δεόμενα. ἔχομεν γὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ πολεμίους πολλαπλασίους ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τούτους λελυμένους οὓς καὶ φυλάττεσθαι ἴσως ἔτι προσήκει καὶ φυλάττειν, ὅπως ὅσι καὶ οἱ ποιήσοντες ἡμῖν τὰ ἐπιτήδεια· ἔτι δ' οἱ ἵππεῖς ἡμῖν ἄπεισι, φροντίδα παρέχοντες ὅπου εἰσὶ, κανὸν ἔλθωσιν, εἰ παραμενοῦσιν. XLI. ὁστ', ὃ ἄνδρες, νῦν μοι δοκεῖ τοιωῦτον σῖτον ἡμᾶς προσφέρεσθαι δεῖν καὶ τοιοῦτον ποτὸν ὅποῖον ἢν τι συμφορώτατον εἴη πρὸς τὸ μήτε ὕπνου μήτε ἀφροσύνης ἐμπίπλασθαι. XLII. ἔτι δὲ καὶ χρήματα πολλὰ ἔστιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὃν οὐκ ἀγνοῶ ὅτι δυνατὸν ἡμῖν κοινῶν ὄντων τοῖς συγκατειληφόσι νοσφίσασθαι ὅπόσα ἢν βουλόμεθα· ἀλλ' οὐ μοι δοκεῖ τὸ λαβεῖν κερδαλεώτερον εἶναι τοῦ δικαίου φαινομένους αὐτοὺς τούτω πειρᾶσθαι ἔτι μᾶλλον ποιεῖν ἢ νῦν ἀσπάζεσθαι ἡμᾶς. XLIII. δοκεῖ δ' ἔμοιγ', ἔφη, καὶ τὸ νεῖμαι τὰ χρήματα, ἐπειδὴν ἔλθωσι, Μήδοις καὶ Ύρκανίοις καὶ Τιγράνῃ ἐπιτρέψαι, καὶ ἦν τι μεῖον ἡμῖν δάσωνται, κέρδος ἡγεῖσθαι· διὰ γὰρ τὰ κέρδη ἥδιον ἡμῖν παραμενοῦσι. XLIV. τὸ μὲν γὰρ νῦν πλεονεκτῆσαι δλιγοχρόνιον ἢν ἡμῖν τὸν πλοῦτον παράσχοι· τὸ δὲ ταῦτα προεμένους ἐκεῖνα κτήσασθαι ὅθεν ὁ πλοῦτος φύεται, τοῦτο, ὡς ἐγὼ δοκῶ, ἀεναώτερον

21. ἀκμάζει] This verb is applied to what is done at the *nick* of time; the right moment, when it can be done with ease and without hazard. “Eleganter ponitur etiam de rebus faciendis, quæ pervenerunt ad ipsum temporis articulum, h. e. ad illud tempus, quo fieri facillime et sine ullo negotio possit.” Fischer. That ἀκμάζω refers rather to the *point* of time than to the *full bloom or ripeness* of time, is manifest from the fact, that ἀκμὴ in its earliest usage is applied to the *point* of any thing, as of a weapon; thus ἀκμὴ σιδῆρου, ξυροῦ, ἐγχέων, τριαλῆς, Il. K. 173. Soph. Antig. 988. Herod. 6, 11., and thence we have κατ’ ἀκμὴν χρόνου, which corresponds to the Latin

phrase, *in puncto temporis*, and to the English phrase, *in the nick of time*. Dr. Webster, in his American Dictionary of the English Language, gives the following account of the word *nick*:—“*Nick*, n. [Sw. *nick*; Dan. *nik*; Dutch, *knik*, ‘a nod’; Germ. *nicken*, ‘to nod’; *genick*, ‘the nape’; *genicke*, ‘a continual nodding.’ The word seems to signify ‘a point,’ from shooting forward.] The exact point of time required by necessity or convenience, the critical time, L’ESTRANGE.” Now these affinities are remarkable, and we may well connect the origin of ἀκμὴ with them; for all seem to have had one common root.

ἡμῖν δύνατ' ἀν τὸν ὄλβον καὶ πᾶσι τοῖς ἡμετέροις παρέχειν. XLV. οἶμαι δ', ἔφη, καὶ σίκοι ἡμᾶς τούτου ἔνεκεν ἀσκεῖν καὶ γαστρὸς κρείττους εἶναι καὶ κερδῶν ἀκαίρων, ἵν', εἴ ποτε δέοι, δυναίμεθα αὐτοῖς συμφόρως χρῆσθαι· ποῦ δ' ἀν ἐν μείζοσι τῶν νῦν παρόντων ἐπιδειξαίμεθ' ἀν τὴν παιδείαν ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. XLVI. ὁ μὲν οὖτως εἶπε. συνεῖπε δ' αὐτῷ Ὑστάσπης, ἀνὴρ Πέρσης τῶν ὁμοτίμων, ὥδε. Δεινὸν γάρ τἄν εἴη, ὃ Κῦρε, εἰ ἐν θήρᾳ μὲν πολλάκις ἄσιτοι καρτεροῦμεν, ὅπως θηρίον τι ὑποχείριον ποιησώμεθα καὶ μάλα μικροῦ ἴσως ἄξιον· ὄλβον δὲ ὄλον πειρώμενοι θηρᾶν εἰ ἐμποδῶν τι ποιησαίμεθα γενέσθαι ἡμῖν ἀ τῶν μὲν κακῶν ἀνθρώπων ἄρχει, τοῖς δ' ἀγαθοῖς πείθεται, οὐκ ἀν πρέποντα ἡμῖν δοκοῦμεν ποιεῖν. XLVII. ὁ μὲν οὖν Ὑστάσπης οὖτως εἶπεν· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ταῦτα συνήνοντι. ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, "Αγε δὴ, ἔφη, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν²² ταῦτα, πέμψατε ἀπὸ λόχου ἔκαστος πέντε ἄνδρας τῶν σπουδαιοτάτων οὗτοι δὲ περιύόντες, οὓς μὲν ἀν ὄρῶσι πορσύνοντας²³ τάπιτήδεια, ἐπαιρούντων, οὓς δ' ἀν ἀμελοῦντας, κολαζόντων ἀφειδέστερον ἡ ὡς δεσπόται. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐποίουν.

CAP. III.

I. Τῶν δὲ Μήδων τινὲς ἥδη, οἱ μὲν ἀμάξας προωρμημένας καταλαβόντες καὶ ἀποστρέψαντες προσήλαυνον μεστὰς ὡν δεῖται στρατιὰ, οἱ δὲ καὶ ἀρμαμάξας γυναικῶν τῶν βελτίστων τῶν μὲν γνησίων, τῶν δὲ καὶ παλλακίδων διὰ τὸ κάλλος συμπεριαγομένων, καὶ ταύτας εἰληφότες προσῆγον. II. πάντες γάρ ἔτι καὶ τοῦν οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν στρατευόμενοι ἔχοντες τὰ πλείστου ἄξια στρατεύονται, λέγοντες δὲτι μᾶλλον μάχοιντ' ἀν εἰ τὰ φίλτατα παρείη· τούτοις γάρ φυσιν ἀνάγκην εἶναι προθύμως ἀλέξειν. ἴσως μὲν οὖν οὖτως ἔχει· ἴσως δὲ καὶ ποιοῦσιν αὐτὰ τῇ ἡδονῇ χαριζόμενοι.

III. Ὁ δὲ Κῦρος θεωρῶν τὰ τῶν Μήδων ἔργα καὶ Ὑρκανίων ὥσπερ κατεμέμφετο καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς οὐν αὐτῷ, εἰ οἱ ἄλλοι τοῦτον τὸν χρόνον ἀκμάζειν τε μᾶλλον ἔαυτῶν ἐδόκουν καὶ προσκτᾶσθαι τι,

22. ὁμονοοῦμεν] The Guelf. and Par. exhibit ὁμοθυμοῦμεν, which may merit a place in our Dictionaries.

Xen. Cyrop.

23. πορσύνοντας] I. e. Παρασκενάζοντας. It is an Homeric word, Il. Γ. 411.

αὐτοὶ δὲ ἐν ἀργοτέρᾳ χώρᾳ ὑπομένειν. καὶ γὰρ δὴ οἱ ἀπάγοντες καὶ ἀποδεικνύντες Κύρῳ ἡγον πάλιν ἀπίλαυνον μεταδιώκοντες τοὺς ἄλλους· ταῦτα γὰρ σφίσιν ἔφασαν προστετάχθαι ποιεῖν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. δακνόμενος δὴ ὁ Κῦρος ἐπὶ τούτοις ταῦτα μὲν ὅμως κατεχώριζε²⁴ συνεκάλει δὲ πάλιν τοὺς ταξιάρχους, καὶ στὰς ὅπου αὐτοῦ ἐμελλον ἀκούσεσθαι τὰ βουλευόμενα λέγει τάδε·

IV. "Οτι μὲν, ὃ ἄνδρες φίλοι, εἰ κατάσχοιμεν τὰ νῦν προφαινόμενα, μεγάλα μὲν ἦν ἄπασι Πέρσαις ἀγαθὰ γένοιτο, μέγιστα δὲ ἦν εἰκότως ἡμῖν δὲ ὅν πράττεται, πάντες, οἷμαι, γιγνώσκετε" ὅπως δὲ ἦν αὐτῶν ἡμεῖς κύριοι γιγνοίμεθα, μὴ αὐτάρκεις ὄντες κτήσασθαι αὐτὰ, εἰ μὴ ἔσται οἰκεῖον ἵππικὸν Πέρσαις, τοῦτο ἐγὼ οὐκέτι ὅρω.

V. ἐννοεῖτε γὰρ δὴ, ἔφη· ἔχομεν ἡμεῖς οἱ Πέρσαι ὅπλα οἷς δοκοῦμεν τρέπεσθαι τοὺς πολεμίους ὅμόσει ἰόντες· καὶ δὴ τρεπόμενοι ποίους ἡ ἵππεας ἡ τοξότας ἡ πελταστὰς ἡ ἀκοντιστὰς ἀνευ ἵππων ὄντες δυναίμεθ' ἀν φεύγοντας ἡ λαβεῖν ἡ κατακανεῖν; τίνες δὲ ἀν φοβοῦντο ἡμᾶς προσιόντες κακοῦν ἡ τοξόται ἡ ἀκοντισταὶ ἡ ἵππεις, εὖ εἰδότες ὅτι οὐδεὶς αὐτοῖς κίνδυνος ὑφ' ἡμῶν κακόν τι παθεῖν μᾶλλον ἡ ὑπὸ τῶν πεφυκότων δένδρων;

VI. εἰ δὲ οὕτω ταῦτα ἔχει, εὐδῆλον ὅτι οἱ νῦν παρόντες ἡμῖν ἵππεῖς νομίζουσι πάντα τὰ ὑποχείρια γιγνόμενα ἑαυτῶν εἶναι οὐχ ἥττον ἡ ἡμέτερα, ἴσως δὲ νὴ Δία καὶ μᾶλλον.

VII. νῦν μὲν οὖν οὕτω ταῦτα ἔχει κατ' ἀνάγκην· εἰ δὲ ἡμεῖς ἵππικὸν κτησαίμεθα μὴ χεῖρον τούτων, οὐ πᾶσιν ἡμῖν καταφανὲς ὅτι τούς τ' ἀν πολεμίους δυναίμεθα καὶ ἀνευ τούτων ποιεῖν ὅσαπερ νῦν σὺν τούτοις, τούτους τε ἔχοιμεν ἀν τότε μετριώτερον πρὸς ἡμᾶς φρονοῦντας; ὅπότε γὰρ ἡ παρεῖναι ἡ ἀπεῖναι βούλοιντο, ἥττον ἀν ἡμῖν μέλοι, εἰ αὐτοὶ ἀνευ τούτων ἀρκοίμεν ἡμῖν αὐτοῖς.

VIII. εἴτε ταῦτα μὲν δὴ, οἷμαι, οὐδεὶς ἀν ἀντιγνωμονήσει μὴ οὐχὶ τὸ πᾶν διαφέρειν γενέσθαι Περσῶν οἰκεῖον ἵππικόν. ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἐννοεῖτε πῶς ἀν τοῦτο γένοιτο. ἀρ' οὖν σκεψώμεθα, εἰ βουλούμεθα καθιστάναι ἵππικὸν, τί ἡμῖν ὑπάρχει καὶ τίνος ἐνδεῖ; IX. οὐκοῦν ἵπποι μὲν οὗτοι πολλοὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατειλημένοι καὶ χαλινοὶ οἷς πείθονται καὶ τάλλα ὄσα δεῖ ἵπποις ἔχονσι χρῆσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ οἷς γε δεῖ ἀνδρα ἵππεα χρῆσθαι ἔχομεν, θώρακας μὲν ἐρύματα τῶν σωμάτων, παλτὰ²⁵ δὲ οἷς καὶ μεθιέντες καὶ ἔχοντες χρώμεθ' ἄν.

24. κατεχώριζε] "In suo quæque loco collocari, reponi." Fischer. we can throw to a distance, or use in close fight.

25. παλτὰ] I. e. Javelins, which

X. τὶ δὴ τὸ λοιπόν; δῆλον ὅτι ἀνδρῶν δεῖ. οὐκοῦν τοῦτο μάλιστα ἔχομεν· οὐδὲν γὰρ οὔτως ἡμέτερόν ἐστιν ὡς ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλ' ἐρεῖ τις ἵστις ὅτι οὐκ ἐπιστάμεθα. μὰ Δὲ· οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ἐπισταμένων τοῦ πρὶν μαθεῖν οὐδεὶς ἡπίστατο. XI. ἀλλ' εἴποι ἄν τις ὅτι παῖδες ὄντες ἐμάνθανον. καὶ πότερα παῖδες εἰσὶ φρονιμώτεροι ὥστε μαθεῖν τὰ φραζόμενα καὶ δεικνύμενα ἢ ἄνδρες; πότεροι δὲ ἂν μάθωσιν ἰκανώτεροι τῷ σώματι ἐκπονεῖν, οἱ παῖδες ἢ οἱ ἄνδρες; XII. ἀλλὰ μὴν σχολή γε ἡμῖν μανθάνειν ὅση οὔτε παισὶν οὔτε ἄλλοις ἀνδράσιν· οὔτε γὰρ τοξεύειν ἡμῖν μαθητέον, ὥσπερ τοῖς παισί· προεπιστάμεθα γὰρ τοῦτο· οὔτε μὴν ἀκοντίζειν· ἐπιστάμεθα γὰρ τοῦτο· ἀλλ' οὐδὲ μὴν, ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ἀνδράσι τοῖς μὲν γεωργίαις ἀσχολίαν²⁶ παρέχουσι, τοῖς δὴ τέχναι, τοῖς δὲ ἄλλα οἰκεῖα· ἡμῖν δὲ στρατεύεσθαι οὐ μόνον σχολή, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη. XIII. ἀλλὰ μὴν οὐχ ὥσπερ ἄλλα πολλὰ τῶν πολεμικῶν χαλεπὰ μὲν, χρήσιμα δέ· ἴππικὴ δὲ οὐκ ἐν ὁδῷ μὲν ἡδίων ἢ αὐτοῖν τοῖν ποδοῖν πορεύεσθαι; ἐν δὲ σπουδῇ οὐχ ἡδὺ ταχὺ μὲν φίλῳ παραγενέσθαι, εἰ δέοι, ταχὺ δὲ, εἴτε ἀνδρα εἴτε θῆρα δέοι διώκεσθαι, καταλαβεῖν; ἐκεῖνο δὲ οὐχὶ εὐπετὲς τὸ ὅ, τι ἀν δέῃ ὅπλον φέρειν τὸν ἵππον τοῦτο συμφέρειν; οἴκουν ταῦτο γ' ἐστὶν ἔχειν τε καὶ φέρειν. XIV. ὁ γε μὴν μάλιστ' ἄν τις φοβηθείη, μὴ εἰ δεήσει ἐφ' ἵππου κινδυνεύειν ἡμᾶς πρότερον πρὶν ἀκριβοῦν τὸ ἔργον τοῦτο, κἀπειτα μήτε πεζοὶ ἔτι ὥμεν μήτε πω ἴππεῖς ἰκανοὶ, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀμήχανοι· ὅπου γαρ ἀν βουλώμεθα, ἐξέσται ἡμῖν πεζοῖς εὐθὺς μάχεσθαι· οὐδὲν γὰρ τῶν πεζικῶν ἀπομαθησόμεθα ἴππεύειν μανθάνοντες. XV. Κῦρος μὲν οὔτως εἶπε· Χρυσάντας δὲ συναγορεύων αὐτῷ ὥδε ἔλεξεν·

'Αλλ' ἔγὼ μὲν, ἔφη, οὔτως ἐπιθυμῶ ἴππεύειν μαθεῖν ὡς νομίζω, ἦν ἴππεὺς γένουμαι, ἀνθρωπος πτηνὸς²⁷ γενέσθαι. XVI. τοῦν μὲν γὰρ ἔγωγε ἀγαπῶ ἦν γ' ἐξ ἵσον τῷ θεῖν ὁρμηθεὶς ἀνθρώπων μόνον τῇ κεφαλῇ²⁸ πρόσχω, καν θηρίον παραθέον ἴδων δυνασθῶ διατενάμενος φθάσαι ὥστε ἀκοντίσαι ἢ τοξεῦσαι πρὶν πάνυ πρόσω αὐτὸν

26. ἀσχολίαν] I. e. 'Occupation,' 'employment;' it is opposed to *σχολή*, 'leisure.' 'Ασχολίαν παρέχειν τινὶ, is 'to give employment to any one,' 'to keep him at work,' 'to involve him in business.'

27. ἀνθρωπος πτηνὸς] For the illustration of this image the commenta-

tors refer to Plato de Rep. 5. p. 467.

28. τῇ κεφαλῇ] "Nam intento cursu magis prominet caput, ut hæc mensura non inepte sumpta sit. Charpentier ad sensum apte, d'un pas." Weiske. "Τῇ κεφαλῇ προέχειν, capite prominere, est vel tantillum anterius alteri, qui una currit." Fischer.

γενέσθαι· ἦν δὲ ἵππεὺς γένωμαι, δυνήσομαι μὲν ἄνδρα ἐξ ὄψεως μῆκους²⁹ καθαιρεῖν,³⁰ δυνήσομαι δὲ θηρία διώκων τὰ μὲν ἐκ χειρὸς παίειν καταλαμβάνων, τὰ δὲ ἀκοντίζειν ὥσπερ ἑστηκότα· καὶ γὰρ ἄν ἀμφότερα ταχέα ἦ, ὅμως ἄν πλησία γίγνηται ἀλλήλων, ὥσπερ τὰ ἑστηκότα ἔσται. XVII. ὁ δὲ δὴ μάλιστα δοκῶ σῶν, ἔφη, ἐξηλωκέναι, ἵπποκενταύρους, εἰ ἐγένοντο ὥστε προβούντεύεσθαι μὲν ἀνθρώπου φρονήσει, ταῖς δὲ χερσὶ τὸ δέον παλαμᾶσθαι,³¹ ἵππου δὲ τάχος ἔχειν καὶ ἴσχυν, ὥστε τὸ μὲν φεῦγον αἱρεῖν, τὸ δὲ ὑπομένον ἀνατρέπειν, οὐκοῦν ταῦτα πάντα καὶ ἐγὼ ἵππεὺς γενόμενος συγκομίζομαι πρὸς ἐμαυτόν. XVIII. προνοεῖν μὲν γε ἔξω πάντα τῇ ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ, ταῖς δὲ χερσὶν ὀπλοφορήσω, διώξομαι δὲ τῷ ἵππῳ, τὸν δὲ ἐναντίον ἀνατρέψω τῇ τοῦ ἵππου ῥύμῃ, ἀλλ' οὐ συμπεφυκὼς δεδήσομαι ὥσπερ οἱ ἵπποκένταυροι οὐκοῦν τοῦτο γε κρείττον ἢ συμπεφυκέναι. XIX. τὸν μὲν γὰρ ἵπποκενταύρους οἷμαι ἔγωγε πολλοῖς μὲν ἀπορεῖν τῶν ἀνθρώποις εὑρημένων ἀγαθῶν ὅπως δεῖ χρῆσθαι, πολλοῖς δὲ τῶν ἵπποις πεφυκότων ἡδέων πῶς αὐτῶν χρὴ ἀπολαύειν. XX. ἐγὼ δὲ ἦν ἵππεύειν μάθω, ὅταν μὲν ἐπὶ τοῦ ἵππου γένωμαι, τὰ τοῦ ἵπποκενταύρου δήπουθεν διαπράξομαι· ὅταν δὲ καταβῶ, δειπνήσω καὶ ἀμφιέσομαι καὶ καθευδήσω ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι· ὥστε τί ἄλλο ἢ διαιρετὸς ἵπποκένταυρος καὶ πάλιν σύνθετος γίγνομαι; XXI. ἔτι δ', ἔφη, καὶ τοῖσδε πλεογεκτήσω τοῦ ἵπποκενταύρου· ὁ μὲν γὰρ δυοῖν ὀφθαλμοῖν προεωρᾶτο καὶ δυοῖν ὀποῖν ἥκουεν· ἐγὼ δὲ τέτταροι μὲν ὀφθαλμοῖς τεκμαροῦμαι, τέτταροι δὲ ὡσὶ προαισθήσομαι· πολλὰ γάρ φασι καὶ ἵππον ἀνθρώπου τοῖς ὀφθαλμοῖς προορῶντα δηλοῦν, πολλὰ δὲ τοῖς ὡσὶ προακούοντα σημαίνειν. ἐμὲ μὲν οὖν, ἔφη, γράφε τῶν ἵππεύειν ὑπερεπιθυμούντων. XXII. Νὴ τὸν Δί', ἔφησαν³² οἱ ἄλλοι πάντες, καὶ ἡμᾶς γε. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Τί οὖν; ἔφη, ἐπεὶ σφόδρα ἡμῖν δοκεῖ ταῦτα, εἰ καὶ νόμον ἡμῖν αὐτοῖς ποιησαίμεθα αἰσχρὸν εἶναι οἷς ἀν ἵππους ἐγὼ πορίσω, ἦν τις φανῆ πεζῆ ἡμῶν πορευόμενος, ἦν τε

29. ἐξ ὄψεως μῆκους] I. e. As far as the eye can reach; “e spatio, intervallo tanto, quantum acies oculorum valet.” Fischer.

30. καθαιρεῖν] I. e. “Consequi, the same as καταλαμβάνειν, (according to Lexicographers,) and superare; for it is opposed to τῷ ἐξ ἶστον ὅρμηθέντι. See Abresch ad Aesch. 2, 42.” Schneider. Also Alberti ad Hesych. 166.

31. παλαμᾶσθαι] It is here *administrare, gerere, facere*; but it is generally used in the sense of ‘crafty contrivance,’ or ‘malignant machination,’ Aristoph. Ach. 659. Cic. Att. 8, 8.

32. ἔφησαν] “This form is exhibited here, and in 6, 3, 10. by Guelf. and Par. for ἔφασαν. See Buttm. Gr. Gr. s. 97.” Poppo.

πολλὴν ἦν τε ὀλίγην ὁδὸν δέη διελθεῖν, ἵνα καὶ παντάπασιν ἵπποκενταύρους ἡμᾶς οἴωνται οἱ ἀνθρώποι εἶναι; XXIII. ὁ μὲν οὐτως ἐπήρετο· οἱ δὲ πάντες συνεπήνεσαν· ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἐξ ἑκείνου χρῶνται Πέρσαι οὐτω, καὶ οὐδεὶς ἀν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἐκὼν ὀφθείη Περσῶν οὐδαμῆ πεζὸς ίών. οἱ μὲν δὴ ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἥσαν.

CAP. IV.

I. Ἡνίκα δ' ἦν ἔξω μέσου ἡμέρας,³³ προσήλαυνον μὲν οἱ Μῆδοι ἵππεῖς καὶ οἱ Ὑρκάνιοι, ἵππους τε ἄγοντες αἰχμαλώτους καὶ ἄνδρας· δσοι γὰρ τὰ ὅπλα παρεδίδοσαν, οὐ κατέκανον· II. ἐπεὶ δὲ προσήλασαν, πρώτον μὲν αὐτῶν ἐπυνθάνετο ὁ Κῦρος εἰ σωθεῖεν πάντες αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἔφασαν, ἐκ τούτου ἡρώτα τί ἔπραξαν. οἱ δὲ διηγοῦντο ἃ τ' ἐποίησαν καὶ ὡς ἀνδρείως ἔκαστα ἐμεγαληγόρουν. III. ὁ δὲ διήκουε πάντα ἡδέως ὅσα ἐβούλοντο λέγειν· ἔπειτα δὲ καὶ ἐπήνεσεν αὐτοὺς οὐτως· Ἀλλὰ καὶ δῆλοί τοι, ἔφη, ἐστὲ ὅτι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐγένεσθε· καὶ γὰρ μείζους φαίνεσθε καὶ καλλίους καὶ γοργότεροι ἢ πρόσθεν ἰδεῖν. IV. ἐκ δὲ τούτου ἐπυνθάνετο ἡδη αὐτῶν καὶ ὑπόσην ὁδὸν διήλασαν καὶ εἰ οἰκοῖτο ἢ χώρα. οἱ δ' ἐλεγον ὅτι καὶ πολλὴν διελάσειαν καὶ πᾶσα οἰκοῖτο ἢ χώρα καὶ μεστὴ εἴη καὶ οἰῶν καὶ αἰγῶν καὶ βοῶν καὶ ἵππων καὶ σίτου καὶ πάντων ἀγαθῶν. V. Δυοῖν ἀν, ἔφη, ἐπιμελητέον ἡμῖν εἴη, ὅπως τε κρείττους ἐσόμεθα τῶν αὐτὰ ἔχόντων καὶ ὅπως οὗτοι μενοῦσιν οἰκουμένη μὲν γὰρ χώρα πολλοῦ ἄξιον κτῆμα· ἐρήμη δ' ἀνθρώπων οὖσα ἐρήμη καὶ τῶν ἀγαθῶν γίγνεται. VI. τοὺς μὲν οὖν ἀμυνομένους, ἔφη, οἵδα ὅτι κατεκάνετε, ὅρθῶς ποιοῦντες· τοῦτο γὰρ μάλιστα σώζει τὴν νίκην· τοὺς δὲ παραδιδόντας αἰχμαλώτους ἡγάγετε· οὓς εἰ ἀφείημεν, τοῦτ' αὖ ἔνυμφορον ἀν, ὡς ἔγώ φημι, ποιήσαιμεν. VII. πρῶτον μὲν γὰρ νῦν οὐκ ἀν φυλάττεσθαι οὐδὲ φυλάττειν ἡμᾶς τούτους δέοι, οὐδ' οὖ σιτοποιεῖν τούτοις· οὐ γὰρ λιμῷ γε δήπου κατακανοῦμεν αὐτούς· VIII. ἔπειτα δὲ τούτους ἀφέντες πλείοσιν

33. μέσου ἡμέρας] So 5, 3, 52. 8, 8. Καὶ ἡδη ἦν μέσην νυκτῶν, Anab. 1, 8, 44. 'Ἡνίκα δὲ ἦν μέσον ἡμέρας. Thom.

M. 609. Μέσον ἡμέρας, καὶ μεσημβρία, καὶ μεσοῦρα ἡμέρα, μέση δὲ ἡμέρα, κοινὸν, Herodian p. 473. Piers., Lobeck ad Phryn. 53. Index Theophr. v. Μέσος.

αἰχμαλώτοις χρησόμεθα. ἦν γὰρ κρατῶμεν τῆς χώρας, πάντες ἡμῖν οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες αἰχμαλώτοι ἔσονται· μᾶλλον δὲ τούτους ξῶντας ιδόντες καὶ ἀφεθέντας μενοῦσιν οἱ ἄλλοι καὶ πείθεσθαι αἰρήσονται μᾶλλον ἢ μάχεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτω γιγνώσκω· εἰ δ' ἄλλο τις ὄρφ[ο]ς ἀμεινον', λεγέτω. IX. οἱ δὲ ἀκούσαντες συνήνθουν ταῦτα ποιεῖν. οὕτω δὴ ὁ Κῦρος καλέσας τοὺς αἰχμαλώτους λέγει τοιάδε· X. "Ἄνδρες, ἔφη, νῦν τε ὅτι ἐπείθεσθε, τὰς ψυχὰς περιεποίησασθε, τοῦ τε λοιποῦ, ἦν οὕτω ποιῆτε, οὐδ' ὅτιοῦν κακὸν ἔσται ὑμῖν ἀλλ' ἢ οὐχ ὁ αὐτὸς ἄρξει ὑμῶν ὅσπερ καὶ πρότερον· οἰκήσετε δὲ τὰς αὐτὰς οἰκίας καὶ χώραν τὴν αὐτὴν ἐργάσεσθε καὶ γυναιξὶ ταῖς αὐταῖς συνοικήσετε καὶ παίδων τῶν ὑμετέρων ἄρξετε ὅσπερ νῦν." XI. ἡμῖν μέντοι οὐ μαχεῖσθε οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ· ἡνίκα δ' ἀν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, ἡμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν μαχούμεθα. ὅπως δὲ μηδ' ἐπαγγέλῃ μηδεὶς ὑμῖν στρατεύειν, τὰ ὅπλα πρὸς ὑμᾶς κομίσατε· καὶ τοῖς μὲν κομίζουσιν ἔσται εἰρήνη καὶ ἀ λέγομεν ἀδόλως· ὅπόσοι δ' ἀν τὰ πολεμικὰ μὴ ἀποφέρωσιν ὅπλα,³⁴ ἐπὶ τούτους ἡμεῖς καὶ δὴ στρατευσόμεθα. XII. ἀν δέ τις ὑμῶν καὶ ἵων ὡς ὑμᾶς εἰνοϊκῶς καὶ πράττων τι καὶ διδάσκων φαίνεται, τοῦτον ἡμεῖς ὡς εὐεργέτην καὶ φίλον, οὐχ ὡς δοῦλον περιέψομεν.³⁵ ταῦτα οὖν, ἔφη, αὐτοί τε ἵστε καὶ τοῖς ἄλλοις διαγγέλλετε. XIII. ἦν δ' ἄρα, ἔφη, ὑμῶν βουλομένων ταῦτα μὴ πείθωνται τινες, ἐπὶ τούτους ὑμᾶς ἄγετε, ὅπως ὑμεῖς ἐκείνων, μὴ ἐκεῖνοι ὑμῶν ἄρχωσιν. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἶπεν· οἱ δὲ προσεκύνουν τε καὶ ὑπισχνοῦντο ταῦτα ποιήσειν.

CAP. V.

I. Ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοι ὡχοντο, ὁ Κῦρος εἶπεν, "Ωρα δὴ, ὥ Μῆδοι καὶ Ἀρμένιοι, δειπνεῖν πᾶσιν ἡμῖν" παρεσκεύασται δὲ ὑμῖν τὰ ἐπιτήδεια ὡς ἡμεῖς βέλτιστα ἐδυνάμεθα. ἀλλ' ἵτε καὶ ἡμῖν πέμπετε τοῦ πεποιημένου σίτου τὸν ἡμισυν· ἵκανὸς δὲ ἀμφοτέροις πεποίηται· ὅψον δὲ μὴ πέμπετε μηδὲ πιεῖν· ἵκανὰ γὰρ ἔχομεν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς παρεσκευασμένα. II. καὶ ὑμεῖς δὲ, ὥ Υρκάνιοι, ἔφη, διάγετε αὐτοὺς ἐπὶ τὰς σκηνὰς, τὸν μὲν ἄρχοντας ἐπὶ τὰς μεγίστας, γιγνώ-

34. τὰ πολεμικὰ ὅπλα] "For ὅπλα are in general the instruments used for any purpose." Fischer.

35. περιέψομεν] Hesych. Περιέπει περιέρχεται, περιεργάζεται, φυλάττει, θεραπεύει.

σκετε δὲ, τὸν δ' ἄλλους ὡς ἀν δοκῆ κάλλιστα ἔχειν· καὶ αὐτοὶ δὲ δειπνεῖτε ὅπουτερ ἥδιστον ὑμῖν· σῶαι μὲν γὰρ ὑμῖν καὶ ἀκέραιοι αἱ σκηναὶ· παρεσκεύασται δὲ καὶ ἐνθάδε ὕσπερ καὶ τούτοις. III. τοῦτο δ' ἵστε ἀμφότεροι ὅτι τὰ μὲν ἔξω ὑμῖν ἥμεῖς νυκτοφυλακήσομεν, τὰ δ' ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτοὶ ὄρᾶτε καὶ τὰ ὅπλα εὗ τίθεσθε.³⁶ οἱ γὰρ ἐν ταῖς σκηναῖς οὐπω φίλοι ὑμῖν. IV. οἱ μὲν δὴ Μῆδοι καὶ οἱ ἀμφὶ Τιγράνην ἐλοῦντο,³⁷ καὶ, ἦν γὰρ παρεσκευασμένα, ιμάτια μεταλαβόντες ἐδείπνουν· καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς εἶχον τὰ ἐπιτήδεια· καὶ τοῖς Πέρσαις δὲ ἐπεμπον τῶν ἄρτων τὸν ἥμισεις· ὅψον δὲ οὐκ ἐπεμπον οὐδὲ οἶνον, οἰόμενοι ἔχειν τὸν ἀμφὶ Κῦρον, ὅτι ἔφη ἄφθονα ταῦτα ἔχειν. ὁ δὲ Κῦρος [ταῦτα] ἐλεγεν ὅψον μὲν τὸν λιμὸν, πιεῖν δ' ἀπὸ τοῦ παρωρέοντος ποταμοῦ. V. ὁ μὲν οὖν Κῦρος δειπνίσας³⁸ τὸν Πέρσας, ἐπεὶ συνεσκότασε,³⁹ κατὰ πεμπάδας καὶ κατὰ δεκάδας πολλοὺς αὐτῶν διέπεμψε καὶ ἐκέλευσε κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου κρυττεύειν, νομίζων ἂμα μὲν φυλακὴν ἔσεσθαι, ἄν τις ἔξωθεν προσίη, ἂμα δὲ, ἄν τις ἔξω χρήματα φέρων ἀποδιδράσκῃ, ἀλώσεσθαι αὐτὸν· καὶ ἐγένετο οὕτω· πολλοὶ μὲν γὰρ ἀπεδίδρασκον, πολλοὶ δὲ ἀλωσαν. VI. ὁ δὲ Κῦρος τὰ μὲν χρήματα τὸν λαβόντας εἴα ἔχειν, τὸν δὲ ἀνθρώπους ἀποσφάξαι ἐκέλευσεν· ὥστε τοῦ λοιποῦ οὐδὲ βουλόμενος ἄν εὑρει ῥάδιως τὸν νύκτωρ πορεύομενον. οἱ μὲν δὴ Πέρσαι οὕτω διηγον· VII. οἱ δὲ Μῆδοι καὶ ἐπινον καὶ εὐωχοῦντο καὶ ηὐλοῦντο καὶ πάσης εὐθυμίας ἐνεπίμπλαντο· πολλὰ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα ἥλω, ὥστε μὴ ἀπορεῖν ἔργου τὸν ἐγρηγορότας.

VIII. Ὁ δὲ Κυαξάρης ὁ τῶν Μήδων βασιλεὺς τὴν μὲν νύκτα ἥξηλθεν ὁ Κῦρος αὐτός τε ἐμεθύσκετο μεθ' ὕνπερ ἐσκήνου ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ, καὶ τὸν ἄλλους δὲ Μήδους φέτο παρεῖναι ἐν τῷ στρατοπέδῳ πλὴν ὀλίγων, ἀκούων θόρυβον πολύν· οἱ γὰρ οἰκέται τῶν Μῆ-

36. τὰ ὅπλα εὗ τίθεσθε] I. e. "Arma expedita habete." Fischer.

37. ἐλοῦντο] I. e. "Se lavabant. This is the Attic form: see Phrynicus p. 80. Thom. M. and Moeris v. Λοῦται. The Persians and the other oriental nations as well as the Greeks and Romans, before dinner washed, not only their hands, but their bodies, and therefore took with them *servos λουτροχόους*, Brisson. 2, 101. 3, 52. Hence ἦν παρεσκευασμένα seem to be put absolutely, with τὰ λουτρὰ θερμὰ understood, and implied from the verb ἐλοῦντο.

See Od. Θ. 249. Cic. Ep. 9, 5. 'Ut lavatio parata sit.' See Ahresch's DiLuc. Thuc. 527." Fischer.

38. δειπνίσας] "This is an Homeric word, Od. Δ. 535. Λ. 410. which the ancient Grammarians interpret by δεῖπνον παρέχειν, Phav. It may be translated *cænam præbere*, or even *cænare jubere.*" Fischer.

39. ἐπεὶ συνεσκότασε] I. e. "Cum contenebrasset," and, as Fischer remarks, Varro R. R. 2, 2. so translates the Greek word. See Victor. Var. Lect. 36, 2.

δων, ἄτε τῶν δεσποτῶν ἀπελθόντων, ἀνειμένως καὶ ἔπινον καὶ ἐθορύ-
βουν, ἄλλως τε καὶ ἐκ τοῦ Ἀσσυρίου στρατεύματος καὶ οἰρον καὶ
ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα εἰληφότες. IX. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, καὶ
ἐπὶ θύρας οὐδεὶς ἥκε πλὴν οὕπερ καὶ συνεδείπνουν, καὶ τὸ στρατό-
πεδον ἤκουε κενὸν εἶναι τῶν Μήδων καὶ τῶν ἵππέων, καὶ ἐώρα,
ἐπειδὴ ἔξηλθεν, οὕτως ἔχοντα, ἐνταῦθα δὴ ἐβριμοῦτό τε τῷ Κύρῳ
καὶ τοῖς Μήδοις τῷ καταλιπόντας αὐτὸν ἔρημον οἴχεσθαι, καὶ εὐθὺς,
ῶσπερ λέγεται ὡμὸς εἶναι καὶ ἀγνώμων, τῶν παρόντων κελεύει τινὰ
λαβόντα τοὺς ἑαυτοῦ ἵππέας πορεύεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἀμφὶ
Κύρου στράτευμα καὶ λέγειν τάδε· X. "Ωιμῆν μὲν ἔγωγε οὐδὲ ἀν-
σὲ, ὡς Κύρε, περὶ ἐμοῦ οὕτως ἀπρονοήτως βουλεῦσαι, εἰ δὲ Κύρος
οὕτω γιγνώσκοι, οὐκ ἀν ὑμᾶς⁴⁰ γε, ὡς Μῆδοι, ἐθελῆσαι οὕτως ἔρη-
μον ἐμὲ καταλιπεῖν. καὶ νῦν, ἀν μὲν ὁ Κύρος βούληται, εἰ δὲ μὴ,
ὑμεῖς γε τὴν ταχίστην πάρεστε. XI. ταῦτα δὴ ἐπέστελλεν. ὁ δὲ
ταττόμενος πορεύεσθαι ἔφη, Καὶ πῶς, ὡς δέσποτα, ἔγὼ εὐρήσω ἐκεί-
νους; "Οπη δὲ Κύρος, ἔφη, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐφ' οὓς ἐπορεύοντο.
"Οτι νὴ Δί', ἔφη, ἀκούω ἀφεστηκότας τῶν πολεμίων Υρκανίους τινὰς
καὶ ἐλθόντας δεῦρο οἴχεσθαι ἡγουμένους αὐτῷ. XII. ἀκούσας δὲ
ταῦτα ὁ Κυαξάρης πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ Κύρῳ ὠργίζετο τῷ μηδ'
εἰπεῖν αὐτῷ ταῦτα· καὶ πολλῇ σπουδῇ μᾶλλον ἐπεμπεν ἐπὶ τοὺς
Μήδους, ὡς ψιλώσων αὐτὸν, καὶ ισχυρότερον ἔτι ἦ πρόσθεν τοῖς
Μήδοις ἀπειλῶν ἀπεκάλει· καὶ τῷ πεμπομένῳ δὲ ἡπείλει, εἰ μὴ
ισχυρῶς ταῦτα ἀπαγγέλλοι.

40. οὐκ ἀν ὑμᾶς] "Neque putabam, vos saltem, O Medi, conatus fuisse ita desertum me relinquere. 'Εὰν—θούλεται est ἀνανταπόδοτον: deest enim apodosis. Intell. εὖ ἔχει, vel etiam παρέστω. Vide Camerar. ad h. l. et Raphel. ad Luc. 13, 9. ante ἐφ' οὓς ἐπορ. intell. εὐρήσουσιν ἐκείνους." Aristoph. Plut. 468. καν μὲν ἀποφῆνω μόνην Ἀγαθῶν ἀπάντων οὐσαν αἰτίαν ἔμε 'Τμῆν, δι' ἔμε τε ξῶντας ὑμᾶς· εἰ δὲ μὴ, Ποιεῖτον ἥδη τοῦθ', δι τι γ' ἀν ὑμῶν δοκῆ. The learned Schol. gives the following luminous comment: 'Ιστέον δι τι ἡ Ἀττικὴ ἔλλειψις ἡτοι ἐν ἀρχῇ γίνεται, ὡς τὸ, "Οπως μὴ ποιήσῃς τόδε, νοούμενον ἔξωθεν τοῦ σκόπει" ἡ ἐν τῷ τέλει, ὡς ἔχει τὸ ἐν Νεφέλαις (v. 267.) Τὸ δὲ μὴ κυνῆν οἴκοθεν ἐλθεῖν

ἔμε τὸν κακοδαίμον' ἔχοντα κάκεῖ γὰρ νοεῖται ἔξωθεν τὸ, Οὐ σκαιόν; ἡ ἐν τῇ μέσῃ, ὡς τὸ πάρ' Ομήρῳ (Il. A. 135.) 'Αλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί· λείπει γὰρ τὸ, Πανσομαί, ἡ Ἡσυχάστω. Καὶ Θουκυδίδη καταρχὰς τοῦ τρίτου τῆς Συγγραφῆς (3, 3.) Καὶ εἰ μὲν συμβῇ ἡ πείρα· εἰ δὲ μὴ, Μιτυληναῖοι εἰπεῖν ναῦς τε παραδοῦναι, καὶ τείχη καθελεῖν. Τὸ δὲ σχῆμα καλεῖται ἀνανταπόδοτον φ' καὶ νῦν Ἀριστοφάνης ἔχρησατο οὐ γὰρ ἀποδέδωκε τὴν σύνταξιν ἐνταῦθα· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, Καν μὲν ἀποφῆνα μόνην ἔμε ἀγαθῶν οὐσαν αἰτίαν, ἔσσετε, εἰ δὲ μὴ, ποιεῖτον δι τι ἀν ὑμῶν δοκῆ. See Cyrop. 7, 5, 54. Interpr. ad Thuc. 3, 3. Greg. Cor. p. 47. L. Bos p. 803. Viger p. 509. 833. Buttm. Gr. Gr. s. 138, 4, 4.

XIII. Ό μὲν δὴ πεμπόμενος ἐπορεύετο ἔχων τὸν ἑαυτοῦ ἵππεας ὡς ἑκατὸν, ἀγιώμενος ὅτι οὐκ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ Κύρου. ἐν δὲ τῇ ὁδῷ πορευόμενοι διασχισθέντες τρίβῳ τινὶ ἐπλανῶντο, καὶ οὐ πρόσθεν ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ φίλιον στράτευμα πρὶν ἐντυχόντες ἀποχωροῦσί τισι τῶν Ἀσσυρίων ἡνάγκασαν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι, καὶ οὕτως ἀφικοῦνται τὰ πυρὰ κατιδόντες ἀμφὶ μέσας πως νύκτας. XIV. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο πρὸς τῷ στρατοπέδῳ, οἱ φύλακες, ὥσπερ εἰρημένον ἦν ὑπὸ Κύρου, οὐκ εἰσαφῆκαν αὐτοὺς πρὸ ἡμέρας. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ὑπέφαινε, πρῶτον μὲν τὸν μάγιον καλέσας ὁ Κύρος τὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀγαθοῖς ἔξαιρεῖσθαι ἐκέλευε. XV. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχον ὁ δὲ συγκαλέσας τὸν ὄμοτίμους εἶπεν, "Ἄνδρες, ὁ μὲν θεὸς προφαίνει πολλὰ καὶ ἀγαθά· ἡμεῖς δὲ, ὃ Πέρσαι, ἐν τῷ παρόντι ὀλίγοι ἐσμὲν ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν. εἴτε γὰρ ὅσα ἀν κατεργασώμεθα, μὴ φυλάξομεν, πάλιν ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, εἴτε καταλείψομέν τινας ἡμῶν αὐτῶν φύλακας ἐπὶ τοῖς ἐφ' ἡμῖν γιγνομέροις, αὐτίκα οὐδεμίαν ἴσχυν ἔχοντες ἀναφανούμεθα. XVI. δοκεῖ οὖν μοι ὡς τάχιστα ἴεναι τινὰ ὑμῶν εἰς Πέρσας καὶ διδάσκειν ἅπερ ἐγὼ λέγω, καὶ κελεύειν ὡς τάχιστα πέμπειν στράτευμα, εἴπερ ἐπιθυμοῦσι Πέρσαι τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας αὐτοῖς καὶ τὴν κάρπωσιν γενέσθαι. XVII. ἵθι μὲν οὖν σὺ, ἔφη, ὁ πρεσβύτας, καὶ ἐλθὼν ταῦτα λέγε, καὶ ὅτι οὐδὲ ἀν πέμπωσι στρατιώτας, ἐπειδὴν ἐλθωσι παρ' ἐμὲ, ἐμοὶ μελήσει περὶ τροφῆς αὐτῶν. ἂ δὲ ἔχομεν ἡμεῖς, ὅρᾶς μὲν αὐτὰ, κρύπτε δὲ τούτων μηδέν· ὅτι δὲ τούτων ἐγὼ πέμπων εἰς Πέρσας καλῶς καὶ νομίμως ποιοίην ἀν τὰ μὲν πρὸς τὸν θεοὺς ⁴¹ τὸν πατέρα ἐρώτα, τὰ δὲ πρὸς τὸ κοινὸν τὰς ἀρχάς. πεμψάντων δὲ καὶ ὀπτῆρας ⁴² ὃν πράττομεν καὶ φραστῆρας ⁴³ ὃν ἐρωτῶμεν. καὶ σὺ μὲν, ἔφη, συσκευάζου καὶ τὸν λόχον προπομπὸν ἄγε.

41. τὰ μὲν πρὸς τὸν θεοὺς] "So among the Lacedæmonians the right of making sacrifices belonged to the king, (de Rep. Lac. 13, 11. Aristot. Polit. 3, 10.) and so too among the Romans, Dionys. H. Archæol. 2, 14." Zeune.

42. ὀπτῆρας] "This term, which J. Poll. 2, 59. notices as Xenophon-tean, Suidas," (Phot.) "and Hesych. explain by κατασκόπους." (Thom. M. Ὁπτῆρ, ποιητικῶτερον κατασκόπος δὲ, ῥητορικόν.) "Here also a Spartan custom is transferred to the Persians;

for the author of the book de Rep. Lac. 13, 5. writes: Πάρεστι δὲ καὶ τῶν ἐφόρων δύο, οἱ πολυτραγμονοῦσι μὲν οὐδὲν, ἢν μὴ δι βασιλεὺς προσκυλῆ· δρῶντες δὲ, ὅτι ποιεῖ ἔκαστος, πάντας σωφρονίζουσιν, ὃς τὸ εἰκός." Zeune.

43. φραστῆρας] "Hesych. interprets it by μηνυτάς. They are the same as were among the Spartans called σύμβουλοι, about whom I have written ad Xen. de Rep. Lac. 13, 1." Zeune. See Cyrop. 5, 4, 40,

XVIII. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸν Μῆδον ἔκάλει, καὶ ἄμα ὁ παρὰ τοῦ Κυαξάρου ἄγγελος παρίσταται, καὶ ἐν πᾶσι τίν τε πρὸς Κῦρον ὀργὴν καὶ τὰς πρὸς Μήδον ἀπειλὰς αὐτοῦ ἔλεγε· καὶ τέλος εἶπεν ὅτι ἀπιέναι Μήδον κελεύει, καὶ εἰ Κῦρος μένειν βούλεται. XIX. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι ἀκούσαντες τοῦ ἄγγέλου ἐσίγησαν, ἀποροῦντες μὲν πῶς χρὴ καλοῦντος ἀπειθεῖν, φοβούμενοι δὲ πῶς χρὴ ἀπειλοῦντες ὑπακοῦσαι, ἄλλως τε καὶ εἰδότες τὴν ὡμότητα αὐτοῦ. XX. ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, 'Ἄλλ' ἔγώ, ὃ ἄγγελέ τε καὶ Μῆδοι, οὐδὲν, ἔφη, θαυμάζω εἰ Κυαξάρης, πολλοὺς μὲν πολεμίους τότε ἰδών, ὥμας δὲ οὐκ εἰδὼς ὅτι πράγτομεν, ὀκνεῖ περὶ τε ἡμῶν καὶ περὶ ἑαυτοῦ· ἐπειδὰν δὲ αἰσθηται πολλοὺς μὲν τῶν πυλεμίων ἀπολωλότας, πάντας δὲ ἀπεληλαμένους, πρῶτον μὲν παύσεται φοβούμενος, ἐπειτα γνώσεται ὅτι οὐ νῦν ἔρημος γίγνεται, ἡνίκα οἱ φίλοι αὐτοῦ τοὺς ἐκείνους ἔχθροὺς ἀπολλύουσιν.⁴⁴ XXI. ἀλλὰ μὴν μέμψεώς γε πῶς ἐσμὲν ἄξιοι, εὗ τε ποιοῦντες ἐκεῖνον καὶ οὐδὲ ταῦτα αὐτοματίσαντες; ἀλλ' ἔγώ μὲν ἐκεῖνον ἐπεισα ἔασαι με λαβόντα ὥμας ἐξελθεῖν· ὥμεις δὲ οὐχ ὡς ἐπιθυμοῦντες τῆς ἔξόδου ἡρωτήσυτε εἰ ἔξιοτε καὶ νῦν δεῦρο ἥκετε, ἀλλ' ὑπ' ἐκείνους κελευσθέντες ἔξιέναι, ὅτῳ ὥμῶν μὴ ἀχθομένῳ εἴη, καὶ ἡ ὀργὴ οὐν αὕτη, σάφ' οἶδα, ὑπό τε τῶν ἀγαθῶν πεπανθήσεται⁴⁵ καὶ σὺν τῷ φόβῳ λήγοντι ἀπεισι. XXII. νῦν μὲν οὖν, ἔφη, σύ τε, ὃ ἄγγελε, ἀνάπαυσαι, ἐπεὶ καὶ πεπόνηκας, ἥμεις τε, ὃ Πέρσαι, ἐπεὶ προσδεχόμεθα πολεμίους ἦτοι μαχομένους γε ἢ πεισομένους παρέσεσθαι, ταχθῶμεν ὡς κάλλιστα· οὕτω γὰρ ὀρωμένους εἰκὸς πλέον προανύτειν ὃν χρήζομεν. σὺ δ', ἔφη, ὁ τῶν Ὑρκανίων ἄρχων, ὑπόμεινον προστάξας τοῖς ἡγεμόσι τῶν σῶν στρατιωτῶν ἔξοπλίζειν αὐτούς. XXIII. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ποιήσας ὁ Ὑρκά-

44. ἀπολλύουσιν] "The canon of taste;) whence the term is elegantly transferred to anger, which is softened and diminished. Hesych. Πεπαίνεται μελανοῦται, δητάται, μαλάσσεται, πέπειρον γίνεται, πραΐνεται. Brodæus rightly supposes Xen. to have had in his eye Il. A. 81. εἴπερ—χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ. But in this latter phrase the metaphor is taken from meat, which by cooking is softened and diminished. See Hesych. v. Καταπέψαι." Fischer.

45. πεπανθήσεται] "Πεπαίνεσθαι is applied to corn, when it ripens, (flavescit,) and to apples and fruits, (maturescunt.) But apples, when they are ripe, lose their firmness, and become milder (to the touch and the

νιος προσῆλθε, λέγει ὁ Κῦρος, Ἐγὼ δ', ἔφη, ὡς Ὑρκάνιε, ἥδομαι αἰσθανόμενος ὅτι οὐ μόγον φιλίαν ἐπιδεικνύμενος πάρει, ἀλλὰ καὶ ζόνεσιν φαίη μοι ἔχειν. καὶ νῦν ὅτι συμφέρει ἡμῖν ταῦτα δῆλον· ἔμοι τε γὰρ πολέμιοι Ἀσσύριοι σοί τε νῦν ἐχθίονές εἰσιν ηἱ ἔμοι·

XXIV. οὕτως οὖν ἡμῖν ἀμφοτέροις βουλευτέον ὅπως τῶν μὲν νῦν παρόντων μηδεὶς ἀποστατήσει ἡμῖν συμμάχων, ἄλλους δὲ, ἢν δυνώμεθα, προσληψόμεθα. τοῦ δὲ Μήδου ἡκουεις ἀποκαλοῦντος τὸν ἵππεας· εἰ δ' οὗτοι ἀπίστιν, ἡμεῖς μόνοι οἱ πεζοὶ μενοῦμεν.

XXV. οὕτως οὖν δεῖ ποιεῖν καὶ ἐμὲ καὶ σὲ ὅπως ὁ ἀποκαλῶν οὗτος καὶ αὐτὸς μένειν παρ' ἡμῖν βουλήσεται. σὺ μὲν οὖν εὑρὼν σκηνὴν δὸς αὐτῷ ὅπου κάλλιστα διάξει πάντα τὰ δέοντα ἔχων· ἐγὼ δ' αὖ πειράσομαι αὐτῷ ἔργον τι προστάξαι ὅπερ αὐτὸς ἡδιον πράξει ηἱ ἀπεισι· καὶ διαλέγον δὲ αὐτῷ ὅπόσα ἐλπὶς γενέσθαι ἀγαθὰ πᾶσι τοῖς φίλοις, ἢν ταῦτ' εὗ γένηται· ποιήσας μέντοι αὐτὰ ἦκε πάλιν παρ' ἐμέ.

XXVI. Ο μὲν δὴ Ὑρκάνιος ὁν Μῆδον φχετο ἄγων ἐπὶ σκηνήν· οἱ δ' εἰς Πέρσας ίὸν παρῆν συνεσκευασμένος· ὁ δὲ Κῦρος αὐτῷ ἐπέστελλε πρὸς μὲν Πέρσας λέγειν ἀ καὶ πρόσθεν ἐν τῷ λόγῳ δεδήλωται, Κυαξάρῃ δὲ ἀποδοῦναι τὰ γράμματα ἀγαγγῶναι δέ σοι καὶ τὰ ἐπιστελλόμενα, ἔφη, βούλομαι, ἵνα εἰδὼς αὐτὰ ὁμολογῆς, ἢν τι σε πρὸς ταῦτα ἔρωτῷ. ἐνīν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τάδε·

XXVII. Κῦρος Κυαξάρῃ χαίρειν. ἡμεῖς σε οὔτε ἔρημον κατελίπομεν· οὐδὲὶς γὰρ, ὅταν ἐχθρῶν κρατῇ, τότε φίλων ἔρημος γίγνεται· οὐδὲ μὴν ἀποχωροῦντές γέ σε οἰόμεθα ἐν κινδύνῳ καθιστάναι· ἀλλὰ ὅσῳ πλέον ἀπέχομεν, τοσούτῳ πλέονά σοι τὴν ἀσφάλειαν ποιεῖν νομίζομεν. **XXVIII.** οὐ γὰρ οἱ ἐγγύτατα τῶν φίλων καθήμενοι μάλιστα τοῖς φίλοις τὴν ἀσφάλειαν παρέχουσιν, ἀλλ' οἱ τοὺς ἐχθροὺς μῆκιστον ἀπελαύνοντες μᾶλλον τοὺς φίλους ἐν ἀκινδύνῳ καθιστᾶσι. **XXIX.** σκέψαι δὲ οἴω ὅντι μοι περὶ σὲ οἶος ὃν περὶ ἐμὲ ἐπειτά μοι μέμφῃ. ἐγὼ μέν γέ σοι ἡγαγον συμμάχους, οὐχ ὅσους σὺ ἐπεισας, ἀλλ' ὅπόσους ἐγὼ πλείστους ἥδυνάμην· σὺ δέ μοι ἔδωκας μὲν ἐν τῇ φιλίᾳ ὅντι ὅσους πεῖσαι δυνασθείην· νῦν δ' ἐν τῇ πολεμίᾳ ὅντος οὐ τὸν θέλοντα ἀλλὰ πάντας ἀποκαλεῖς. **XXX.** καὶ γὰρ οὖν τότε μὲν φῆμην ἀμφοτέροις ὑμῖν χάριν ὄφειλεν· νῦν δὲ σύ με ἀναγκάζεις σοῦ μὲν ἐπιλαθέσθαι, τοῖς δ' ἀκολονθήσασι πειρᾶσθαι πᾶσαν τὴν χάριν ἀποδιδόναι. **XXXI.** οὐ μέντοι ἐγωγε σοὶ ὅμοιος δύναμαι γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ νῦν πέμπων ἐπὶ στράτευμα εἰς Πέρσας ἐπιστέλλω, ὅπόσοι

ἄν ἵωσιν ὡς ἐμὲ, ἢν τι σὺ αὐτῶν δέη πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν, σοὶ ὑπάρχειν, οὐχ ὅπως ἄν ἐθέλωσιν,⁴⁶ ἀλλ' ὅπως ἄν σὺ βούλῃ χρῆσθαι αὐτοῖς. XXXII. συμβουλεύω δέ σοι καίπερ νεώτερος ὃν μὴ ἀφαιρεῖσθαι ἂν δῷς, ἵνα μή σοι ἀντὶ χαρίτων ἔχθραι ὀφείλωνται, μηδ' ὅντινα βούλει πρὸς σὲ ταχὺ ἐλθεῖν, ἀπειλοῦντα μεταπέμπεσθαι, μηδὲ φάσκοιτα ἔρημον εἶναι ἀμα πολλοῖς ἀπειλεῖν, ἵνα μὴ διδάσκῃς αὐτοὺς σοῦ μὴ φροντίζειν. XXXIII. ἡμεῖς δὲ πειρασόμεθα παρεῖναι, ὅταν τάχιστα διαπραξώμεθα ἂν σοὶ τ' ἄν καὶ ἡμῖν νομίζομεν πραχθέντα κοινὰ γενέσθαι ἀγαθά. ἔρρωστο.

XXIV. Ταύτην αὐτῷ ἀπόδος, καὶ ὅ, τι ἄν σε τούτων ἐρωτᾷ, ἥπερ γέγραπται σύμφαθι. καὶ γὰρ ἐγὼ ἐπιστέλλω σοι περὶ Περσῶν ἥπερ γέγραπται. τούτῳ μὲν οὔτως εἶπε, καὶ δοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀπέπεμψε, προσεντειλάμενος οὕτω σπεύδειν ὕσπερ οἴδεν ὅτι ξυμφέρει ταχὺ παρεῖναι.

XXV. Ἐκ τούτου δὲ ἔώρα μὲν ἐξωπλισμένους ἥδη πάντας καὶ τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Ύρκανίους καὶ τοὺς ἀμφὶ Τιγράνην· καὶ οἱ Πέρσαι δὲ ἐξωπλισμένοι ἦσαν· ἥδη δέ τινες πλησιόχωροι καὶ ἵππους ἀπῆγον καὶ ὅπλα ἀπέφερον. XXXVI. ὁ δὲ τὰ μὲν παλτὰ ὅπουπερ καὶ τοὺς πρόσθεν καταβάλλειν ἐκέλευσε, καὶ ἔκαιον οἷς τοῦτο ἔργον ἦν ὅπόσων μὴ αὐτοὶ ἐδέοντο· τοὺς δ' ἵππους ἐκέλευσε φυλάττειν μένοντας τοὺς ἀγαγόντας ἔως ἄν τις σημάνῃ αὐτοῖς· τοὺς δ' ἄρχοντας τῶν ἱππέων καὶ Ύρκανίων καλέσας τάδε ἔλεξεν·

XXVII. "Ανδρες φίλοι τε καὶ ξύμμαχοι, μὴ θαυμάζετε ὅτι πολλάκις ὑμᾶς συγκαλῶ· καὶνὰ γὰρ ἡμῖν ὄντα τὰ παρόντα πολλὰ αὐτῶν ἐστὶν ἀσύντακτα· ἂ δ' ἄν ἀσύντακτα ἦ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἔως ἄν χώραν λάβῃ. XXXVIII. καὶ νῦν ἔστι μὲν ἡμῖν πολλὰ τὰ αἰχμάλωτα χρήματα, καὶ ἀνδρες ἐπ' αὐτοῖς· διὰ δὲ τὸ μήθ' ἡμᾶς εἰδέναι ποῖα τούτων ἐκάστου ἐστὶν ἡμῶν, μῆτε τούτους εἰδέναι ὅστις ἐκάστῳ αὐτῶν δεσπότης, περαίνοντας μὲν δὴ τὰ δέοντα οὐ πάνυ ἐστὶν ὁρᾶν αὐτῶν πολλοὺς, ἀποροῦντας δὲ ὅ, τι χρὴ ποιεῖν σχεδὸν πάντας. XXXIX. ὡς οὖν μὴ οὔτως ἔχῃ, διορίσατε αὐτά· καὶ ὅστις μὲν ἔλαβε σκηνὴν ἔχουσαν ἴκανὰ καὶ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ τοὺς ὑπηρετήσοντας καὶ στρωμνὴν καὶ ἐσθῆτα καὶ τάλλον οἷς οἰκεῖται σκηνὴ καλῶς στρατιωτικὴ, ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν ἄλλο δεῖ προσγενέσθαι ἢ τὸν λαβόντα εἰδέραι ὅτι τούτων ὡς οἰκείων ἐπιμέ-

46. ὅπως ἄν ἐθέλωσιν] Weiske supposes αὐτοὶ to be wanting in the MSS.; but see Bornem. p. 28.

λεσθαι δεῖ· δοτις δὲ εἰς ἐνδεύμενά του κατεσκήνωσε, τούτους ὑμεῖς σκεψάμενοι τὸ ἐλλεῖπον ἐκπλήσσατε. XL. πολλὰ δὲ καὶ τὰ περιττὰ οἷδ' ὅτι ἔσται· πλείω γάρ ἀπαντα ἡ κατὰ τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶχον οἱ πολέμιοι. ἥλθον δὲ πρὸς ἐμὲ καὶ χρημάτων ταμίαι, οἵ τε τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως καὶ ἄλλων δυναστῶν, οἵ ἔλεγον ὅτι χρυσίον εἴη παρὰ σφίσιν ἐπίσημον, δασμούς τινας λέγοντες. XLI. καὶ ταῦτα οὖν κηρύξτετε πάντα ἀποφέρειν πρὸς ὑμᾶς ὅπου ἀν καθέξησθε· καὶ φόβον ἐπιτίθεσθε⁴⁷ τῷ μὴ ποιοῦντι τὰ παραγγελλόμενα· ὑμεῖς δὲ λαβόντες διάδοτε ἵππεῖ μὲν τὸ διπλοῦν, πεζῷ δὲ τὸ ἀπλοῦν, ἵνα ἔχητε, ἢν τινος προσδέησθε, καὶ ὅτου ὠνήσεσθε. XLII. τὴν δὲ ἀγορὰν τὴν οὖσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κηρυξάτω μὲν ἡδη, ἔφη, μὴ ἀδικεῖν μηδένα, πωλεῖν δὲ τοὺς καπήλους⁴⁸ ὅτι ἔχει ἔκαστος πράσιμον, καὶ ταῦτα διαθεμένους ἄλλα ἄγειν, ὅπως οἰκηται ὑμῖν τὸ στρατόπεδον. XLIII. καὶ ταῦτα μὲν ἐκήρυξτον εὐθύς. οἱ δὲ Μῆδοι καὶ Ύρκάνιοι εἶπον ὡδεῖ· Καὶ πῶς ἄν, ἔφασαν, ὑμεῖς ἀνευ σοῦ καὶ τῶν σῶν διανέμοιμεν ταῦτα; XLIV. ὁ δὲ αὖτις πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ὡδε προσηνέχθη.⁴⁹ Ἡ γὰρ οὔτως, ἔφη, ὡς ἀνδρες, γιγνώσκετε ὡς ὅτι ἀν δέη πραχθῆναι ἐπὶ πᾶσι πάντας ὑμᾶς δεήσει παρεῖναι, καὶ οὔτε ἐγὼ ἀρκέσω πράττων πρὸς ὑμῶν ὅτι ἀν δέη, οὔτε ὑμεῖς πρὸς ὑμῶν; καὶ πῶς ἀν ἄλλως πλείω μὲν πράγματα ἔχοιμεν, μείω δὲ διαπραττοίμεθα ἢ οὔτως; ἀλλ' ὄρατε, ἔφη· XLV. ὑμεῖς μὲν γὰρ διεφυλάξαμεν ὑμῖν τάδε, καὶ ὑμεῖς ὑμῖν πιστεύετε καλῶς διαπεφυλάχθαι· ὑμεῖς δέ γ' αὖ διανείματε, καὶ ὑμεῖς πιστεύσομεν ὑμῖν καλῶς διανευμηκέναι. XLVI. καὶ ἄλλο δέ τι αὖ ὑμεῖς πειρασόμεθα κοινὸν ἀγαθὸν πράττειν. ὄρατε γὰρ δὴ, ἔφη, νῦν τὸ πρῶτον

47. φόβον ἐπιτίθεσθε] "Schneider seems rightly to have conjectured ἐπιτίθετε in the active; and our author in Anab. 7, 4, 1, has the phrase, φόβον ἐντιθέναι." Poppe.

48. τοὺς καπήλους] The distinction between ἔμπορος and κάπηλος is this: The ἔμπορος is one who traverses the ocean in a ship either to export or to import merchandise for sale abroad or at home, διπλανῆτης ἐπὶ τὰς πόλεις, ἐὰν κατὰ θάλατταν ἡ ἔμπορία γίγνηται, ("mercator, qui trajicit maria, exportans merces, quas vendat in alienis regionibus, vel importans quas vendat in regionibus suis," Fischer,) but the

Xen. Cyrop.

κάπηλος is one who buys from the wholesale dealer for the purpose of retail, keeping a shop or stall in the market, (ἐν ἀγορᾷ ἰδρύσθαι and μεταβάλλεσθαι, 'is qui mercatur a mercatoribus quod statim vendat, Cic. Off. 1, 42.' Fischer.) See Plato de Rep. 2. V. 6. p. 234—5. Cyrop. 6, 2, 38. Ages. 1, 27.

49. προσηνέχθη] "Non simpliciter respondit, sed responsum suum ita instituit. Nempe in hac re sane ancipiatio oratio erat ita prudenter temperanda, ut Medi et Hyrcanii non omnia sibi tradita crederent." Weiske.

ἴπποι ὅσοι ήμιν πάρεισιν, οἱ δὲ προσάγονται τούτους οὖν εἰ μὲν ἔασομεν ἀναμβάτους, ὡφελήσουσι μὲν οὐδὲν ἡμᾶς, πράγματα δὲ παρέξουσιν ἐπιμέλεσθαι· ἦν δ' ἵππεας ἐπ' αὐτοὺς καταστήσωμεν, ἅμα πραγμάτων τε ἀπαλλαξόμεθα καὶ ισχὺν ἡμῖν αὐτοῖς προσθησόμεθα. XLVII. εἰ μὲν οὖν ἄλλους ἔχετε οἵστισιν ἀν δοίητε αὐτοὺς, μεθ' ᾧν ἀν καὶ κινδυνεύοιτε ἥδιον, εἴ τι δέοι, η̄ μεθ' ἡμῶν, ἐκείνοις διδοτε· εἰ μέντοι ἡμᾶς ἀν βούλοισθε παραστάτας μάλιστα ἔχειν, ἡμῖν αὐτοὺς δότε. XLVIII. καὶ γὰρ νῦν ὅτε ἀνευ ἡμῶν προσελάσαντες ἔκινδυνεύετε, πολὺν μὲν φόβον ἡμῖν παρείχετε μή τι πάθητε, μάλα δὲ αἰσχύνεσθαι ἡμᾶς ἐποίησατε ὅτε οὐ παρῆμεν ὅπουπερ ὑμεῖς· ἦν δὲ λάβωμεν τοὺς ἵππους, ἐψόμεθα ὑμῖν. XLIX. κἄν μὲν δοκῶμεν ὡφελεῖν πλέον ἐπ' αὐτῶν συναγωνιζόμενοι, οὕτω προθυμίας οὐδὲν ἐλλείψομεν· ἦν δὲ πεζοὶ γενόμενοι δοκῶμεν καιριώτερως ἀν παρεῖναι, τὸ καταβῆναι ἐν μέσῳ καὶ εὐθὺς πεζοὶ ὑμῖν παρεσόμεθα· τοὺς δ' ἵππους μηχανησόμεθα οἷς ἀν παραδιδοίημεν. L. ὁ μὲν οὕτως ἔλεξεν οἱ δὲ ἀπεκρίναντο, 'Αλλ' ἡμεῖς μὲν, ὡς Κῦρε, οὔτε ἀνδρας ἔχομεν οὐς ἀναβιβάσαιμεν ἀν ἐπὶ τούτους τοὺς ἵππους, οὔτ' εἰ εἴχομεν, σοῦ ταῦτα βανδομένου, ἄλλο ἀν ἀντὶ τούτων ἥρούμεθα. καὶ νῦν, ἔφασαν, τούτους λαβὼν ποίει ὅπως ἄριστόν σοι δοκεῖ εἶναι. LI. 'Αλλὰ δέχομαι τε, ἔφη, καὶ ἀγαθῇ τύχῃ ἡμεῖς τε ἵππεις γενοίμεθα καὶ ὑμεῖς διέλοιτε τὰ κοινά. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς θεοῖς, ἔφη, ἔξαιρεῖτε ὅτι ἀν οἱ μάγοι ἔξηγῶνται.⁵⁰ ἐπειτα δὲ καὶ Κυαξάρῃ ἐκλέξασθε ὅποι ἀν οἰεσθε αὐτῷ μάλιστα χαρίζεσθαι. LII. καὶ οἱ γελάσαντες εἶπον ὅτι γυναικας ἔξαιρετέον ἀν εἴη. Γυναικάς τε τοίνυν ἔξαιρεῖτε, ἔφη, καὶ δο, τι ἄλλο ἀν δοκῇ ὑμῖν. ἐπειδὰν δ' ἐκείνῳ ἔξέλητε, ὡς Υρκάνιοι, τοὺς ἐμοὶ ἐθελούσιον τούτους ἐπισπομένους [Μήδους] ἀμέμπτους πάντας ποιεῖτε εἰς δύναμιν. LIII. ὑμεῖς δ' αὖ, ὡς Μῆδοι, τοὺς πρώτους ξυμμάχους γενομένους τιμάτε τούτους, ὅπως εὖ βεβουλεῦσθαι ἡγήσωνται ἡμῖν φίλοι γενόμενοι. νείματε δὲ πάντων τὸ μέρος καὶ τῷ παρὰ Κυαξάρου ἱκοντι αὐτῷ τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ·

50. ἔξηγῶνται] This is the proper and grave term applied to the magi or diviners, who interpret prodigies, and point out the mode of performing religious ceremonies, and teach men their duties to the gods, and reveal the will of the gods: see Duker ad Thuc. 7, 50. "Est magorum, qui deorum voluntatem interpretantur, et quæ deo et cui deo sint danda, docent. Schol.

Soph. El. 426. ἔξηγησις, διασάφησις θείων, Schol. Aristoph. Nub. 331. μάντις, ὃν ἔξηγητὴν ἐκάλουν, J. Pöll. 8, 124. 'Εξηγηταὶ ἐκαλοῦντο οἱ τὰ περὶ τῶν διοσημείων καὶ τὰ τῶν ὄλλων ἴερῶν διδάσκοντες, Hesych. 'Εξηγητῆς' δὲ περὶ ἴερεών καὶ διοσημείων ἔξηγούμενος, Harpocr. et Wetsten. ad Jo. 1, 18. Cyrop. 4, 5, 16. 7, 3, 1. 7, 5, 20. 8, 3, 6, 8, 3, 11." Sturz Lex. Xen.

καὶ συνδιαιμένειν δὲ παρακαλεῖτε, ὡς ἐμοὶ τούτου συνδοκοῦντος, ἵνα καὶ Κυαξάρη μᾶλλον εἰδὼς περὶ ἑκάστου ἀπαγγείλῃ τὰ ὄντα.
LIV. Πέρσαις δ', ἔφη, τοῖς μετ' ἐμοῦ, ὅσα ἂν περιττὰ γένηται ὑμῶν καλῶς κατεσκευασμέρων, ταῦτα ἀρκέσει καὶ γὰρ, ἔφη, μάλα πως ἡμεῖς οὐκ ἐν χλιδῇ τεθράμμεθα ἀλλὰ χωριτικῶς⁵¹ ὥστε ἴσως ἂν ἡμῶν καταγελάσαιτε, εἴ τι σεμνὸν ἡμῖν περιθείητε, ὕσπερ, ἔφη, οὐδὲ ὅτι πολὺν ὑμῖν γέλωτα παρέξομεν καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων καθήμενοι, οἷμαι δ', ἔφη, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καταπίπτοντες.

LV. Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἥεσαν ἐπὶ τὴν διαιρεσιν, μάλα ἐπὶ τῷ ἵππικῷ γελῶντες· ὁ δὲ τοὺς ταξιάρχους καλέσας ἐκέλευσε τοὺς ἵππους λαμβάνειν καὶ τὰ τῶν ἵππων σκεύη, καὶ τοὺς ἵπποκόμους ἀριθμήσαντας λαβεῖν κληρωσαμένους εἰς τάξιν ἴσους ἑκάστοις.
LVI. αὐθις δὲ ὁ Κῦρος ἀνειπεῖν ἐκέλευσεν, εἴ τις εἴη ἐν τῷ Ἀσσυρίων ἦ Σύρων ἢ Ἀραβίων⁵² στρατεύματι ἀνὴρ δοῦλος ἢ Μήδων ἢ Περσῶν ἢ Βακτρίων ἢ Καρῶν ἢ Κιλίκων ἢ Ἑλλήνων ἢ ἄλλοι θέν ποθεν βεβιασμένος, ἐκφαίνεσθαι. **LVII.** οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ κήρυκος ἀσμενοὶ πολλοὶ προεφάνησαν· ὁ δὲ ἐκλεξάμενος αὐτῶν τοὺς τὰ εἰδὴ βελτίστους ἐλεγεν ὅτι ἐλευθέρους αὐτοὺς ὄντας δεήσει ὅπλα ὑποφέρειν ἀν αὐτοῖς διδῶσι· τὰ δὲ ἐπιτίγδεια ὅπως ἔχωσιν ἔφη αὐτῷ μελήσειν. **LVIII.** καὶ εὐθὺς ἄγων πρὸς τοὺς ταξιάρχους συνέστησεν αὐτοὺς, καὶ ἐκέλευσε τά τε γέρρα καὶ τὰς ψιλὰς μαχαίρας⁵³ τούτοις δοῦναι, ὅπως ἔχοντες τοῖς ἵπποις ἐπωνται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τούτοις ὕσπερ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ Πέρσαις λαμβάνειν, αὐτοὺς δὲ τοὺς Θώρακας καὶ τὰ ξυστὰ ἔχοντας ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἵππων ὁχεῖσθαι, καὶ αὐτὸς οὗτω ποιῶν κατῆρχεν, ἐπὶ δὲ τοὺς πεζοὺς τῶν ὄμοτίμων ἀνθ' αὐτοῦ ἔκαστον καθιστάναι ἄλλον ἄρχοντα τῶν ὄμοτίμων.

51. χωριτικῶς] “That is, ‘frugally and hardly, like rustics.’ In the Guelf. Ms.” (and in J. Poll. 9, 13.) “we have the vicious reading, χωρητικῶς. For the adverb proceeds from the noun χωρίτης, that is, δ ἀπὸ τῆς χάρας, according to Suidas; ἀγράτης, ἀγροίκος, according to Hesych. Hence the adj. χωριτικός, which Suidas explains by χωρίτης, ἰδιώτης. Therefore the reading of Castalio, χωρικῶς, must be rejected.” Zeune.

52. Σύρων ἢ Ἀραβίων] “In 2, 1, 2. the king of Arabia is mentioned by Cyaxares among the allies of the As-

syrians; nothing is there said about the Syrians. But in 1, 5, 2. the king of Assyria is said to have brought all the Syrians under his rule,” (though the best MSS. there mention the Assyrians,) “so that it is probable that their soldiers assisted him. However, we should perhaps read here Λυδῶν for Σύρων.” Fischer.

53. ψιλὰς μαχαίρας] “I. e. κοπίδας, for, as Leunclavius remarks, speaking of these very horsemen, Xen. Cyrop. 5, (2, 1.) assigns to them γέρρα and κοπίδας.” Hutch.

CAP. VI.

I. Οι μὲν δὴ ἀμφὶ ταῦτα εἶχον. Γωβρύας δ' ἐν τούτῳ παρῆν Ἀσσύριος πρεσβύτης ἀνὴρ ἐφ' ἵππου σὺν ἵππικῇ θεραπείᾳ· εἶχον δὲ πάντες τὰ ἐφ' ἵππων ὅπλα. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῷ τὰ ὅπλα παραλαμβάνειν τεταγμένοι ἐκέλευνον παραδιδόναι τὰ ξυστὰ, ὅπως κατακαίσιεν ὕσπερ τάλλα. ὁ δὲ Γωβρύας εἶπεν ὅτι Κύρον πρῶτον βούλοιτο ἴδεῖν· καὶ οἱ ὑπηρέται τοὺς μὲν ἄλλους ἵππεας αὐτοῦ κατέλιπον, τὸν δὲ Γωβρύαν ἄγουσι πρὸς τὸν Κύρον. ὁ δ' ὡς εἶδε τὸν Κύρον, ἔλεξεν ὥδε· II. Ὡ δέσποτα ἐγώ εἰμι τὸ μὲν γένος Ἀσσύριος· ἔχω δὲ καὶ τεῖχος ἰσχυρὸν καὶ χώρας ἐπάρχω πολλῆς· καὶ ἵππον ἔχω εἰς χιλίαν τριακοσίαν, ἦν τῷ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεῖ παρειχόμην καὶ φίλος ἦν ἐκείνῳ ὡς μάλιστα· ἐπεὶ δὲ ἐκείνος μὲν τέθνηκεν ὑφ' ὑμῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν, ὁ δὲ παῖς ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἔχει ἔχθιστος ὢν ἐμοὶ, ἦκω πρὸς σὲ καὶ ἱκέτης προσπίπτω καὶ δίδωμί σοι ἐμαυτὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον, σὲ δὲ τιμωρὸν αἴτοῦμαι ἐμοὶ γενέσθαι· καὶ παῖδα οὕτως ὡς δυνατόν σε ποιοῦμαι· ἄπαις δ' εἰμὶ ἀρρένων παίδων. III. ὁς γὰρ ἦν μοι μόνος καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς, ὃ δέσποτα, καὶ ἐμὲ φιλῶν καὶ τιμῶν ὕσπερ ἀν εὐδαιμονα πατέρα παῖς τιμῶν τιθείη, τοῦτον ὁ νῦν βασιλεὺς οὗτος καλέσαντος τοῦ τότε βασιλέως, πατρὸς δὲ τοῦ νῦν, ὡς δώσοντος τὴν θυγατέρα τῷ ἐμῷ παιδὶ, ἐγὼ μὲν ἀπεπεμψάμην μέγα φρονῶν ὅτι δῆθεν τῆς βασιλέως θυγατρὸς ὄψοιμην τὸν ἐμὸν νιὸν γαμέτην, ὁ δὲ νῦν βασιλεὺς εἰς θήραν αὐτὸν παρακαλέσας καὶ ἀνεὶς αὐτῷ θηρᾶν ἀνὰ κράτος, ὡς πολὺ κρείττων αὐτοῦ ἵππεὺς ἡγούμενος εἶναι, ὁ μὲν ὡς φίλῳ συνεθήρα, φανείσης δ' ἄρκτον διώκοντες ἀμφότεροι, ὁ μὲν νῦν ἀρχῶν οὗτος ἀκοντίσας ἡμαρτεν, ὡς μήποτε ὥφελεν, ὁ δ' ἐμὸς παῖς βαλῶν, οὐδὲν δέον, καταβάλλει τὴν ἄρκτον. IV. καὶ τότε μὲν δὴ ἀνιαθεὶς ἀρ' οὗτος κατέσχεν ὑπὸ σκότου τὸν φθόνον· ὡς δὲ πάλιν λέοντος παρατυχόντος ὁ μὲν αὖ ἡμαρτεν, οὐδὲν θαυμαστὸν, οἷμαι, παθῶν, ὁ δ' αὖ ἐμὸς παῖς αὖθις τυχῶν κατειργάσατό τε τὸν λέοντα καὶ εἶπεν, Ἄρα βέβληκα δὶς ἐφεῆς καὶ καταβέβληκα θῆρα ἐκατεράκις, ἐν τούτῳ δὲ οὐκέτι κατίσχει ὁ ἀνόσιος τὸν φθόνον, ἀλλ' αἰχμὴν παρά τινος τῶν ἐπομένων ἀρπάσας, παίσας εἰς τὰ στέρνα τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχήν. V. κάγὼ μὲν δὲ τάλας γεκρόν ἀντὶ νυμφίου ἐκομισάμην καὶ ἔθαψα

τηλικοῦτος ὧν ἀρτὶ γένειάσκοντα τὸν ἄριστὸν παιδὰ τὸν ἀγαπητόν· ὁ δὲ κατακανὼν ὥσπερ ἔχθρὸν ἀπολέσας οὕτε μεταμελόμενος πώποτε φανερὸς ἐγένετο οὕτε ἀντὶ τοῦ κακοῦ ἔργου τιμῆς τινὸς ἡξίωσε τὸν κατὰ γῆς. ὅ γε μὴν πατήρ αὐτοῦ καὶ συνώκτισέ με καὶ δῆλος ἦν· συναχθόμενός μοι τῇ ἔμφορῷ. VI. ἐγὼ μὲν οὖν, εἰ μὲν ἔζη ἐκεῖνος, οὐκ ἄν ποτε ἥλθον πρὸς σὲ ἐπὶ τῷ ἐκείνου κακῷ· πολλὰ γὰρ φιλικὰ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου καὶ ὑπηρέτησα ἐκείνῳ· ἐπεὶ δὲ εἰς τὸν τοῦ ἔμοῦ παιδὸς φονέα ἡ ἀρχὴ περιήκει, οὐκ ἄν ποτε ἐγὼ τούτῳ δυναίμην εὔνους γενέσθαι, οὐδὲ οὗτος ἐμὲ εὗ ὅλδ' ὅτι φίλον ἄν ποτε ἡγήσαιτο. οἶδε γὰρ ὡς ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἔχω καὶ ὡς πρόσθεν φαιδρῶς βιοτεύων νῦν διάκειμαι, ἔρημος ὧν καὶ διὰ πένθους τὸ γῆρας διάγων. VII. εἰ οὖν σὺ με δέχῃ καὶ ἐλπίδα τινὰ λάβοιμι τῷ φίλῳ παιδὶ τιμωρίας ἄν τινος μετὰ σοῦ τυχεῖν, καὶ ἀνηβῆσαι⁵⁴ ἄν πάλιν δοκῶ μοι καὶ οὕτε Σᾶν ἄν ἔτι αἰσχυνοίμην οὕτε ἀποθνήσκων ἀνιώμενος ἄν τελευτὴν δοκῶ. VIII. ὁ μὲν οὔτως εἶπε, Κῦρος δὲ ἀπεκρίνατο· Ἄλλ' ἦνπερ, ὡς Γωβρύα, καὶ φρονῶν φαίνη ὅστα περ λέγεις πρὸς ἡμᾶς, δέχομαι τε ἵκέτην σὲ καὶ τιμωρήσειν σοι τοῦ παιδὸς τὸν φονέα σὺν θεοῖς ὑπίσχνοῦμαι. λέξον δέ μοι, ἔφη, ἔάν σοι ταῦτα ποιῶμεν καὶ τὰ τείχη σε ἔχειν ἔῶμεν καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν δύναμιν ἦνπερ πρόσθεν εἶχες, σὺ ἡμῖν τί ἀντὶ τούτων ὑπηρετήσεις; IX. ὁ δὲ εἶπε, Τὰ μὲν τείχη, ὅταν ἔλθῃς, οἴκον σοι παρέξω· δασμὸν δὲ τῆς χώρας ὄνπερ ἔφερον ἐκείνῳ σοὶ ἀποίσω· καὶ ὅποι ἄν στρατεύῃ, συστρατεύσομαι τὴν ἐκ τῆς χώρας δύναμιν ἔχων. ἔστι δέ μοι, ἔφη, καὶ θυγάτηρ παρθένος ἀγαπητὴ γάμους ἥδη ώραία, ἦν ἐγὼ πρόσθεν μὲν φίμην τῷ νῦν βασιλεύοντι γυναῖκα τρέφειν· νῦν δέ αὐτή τέ μοι ἡ θυγάτηρ πολλὰ γωμένη⁵⁵ ἵκετενσε μὴ δοῦναι αὐτὴν τῷ τοῦ ἀδελφοῦ φονεῖ, ἐγὼ τε ὡσαύτως γιγνώσκω. νῦν δέ σοι δίδωμι βουλεύσασθαι καὶ περὶ ταύτης οὔτως ὥσπερ ἄν καὶ ἐγὼ βουλεύων περὶ σοῦ φαίνωμαι. X. οὔτω δὴ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐπὶ τούτοις, ἔφη, ἐγὼ ἀληθευομένοις δίδωμι τέ σοι τὴν ἐμὴν καὶ λαμβάνω τὴν σὴν δεξιάν· θεοὶ δὲ ἡμῖν μάρτυρες ἔστων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐπράχθη, ἀπιέναι τε κελεύει τὸν Γωβρύαν ἔχοντα τὰ ὅπλα καὶ ἐπήρετο πόση τις ὁδὸς ὡς αὐτὸν εἴη, ὡς ἡξων. ὁ δὲ ἔλεγεν, Ἡν αὐριον ἵης πρωΐ, τῇ ἐτέρᾳ ἄν αὐλίζοιο παρ' ἡμῖν.

54. ἀνηβῆσαι] “The word signifies *pubescere, adolescere*, (for ἡβη is *pubes*,) not *repubesce*; see Ernesti ad Callim. II. in Jov. 56.” Fischer.

55. γωμένη] J. Poll. 3, 100. Κλαίειν, ἀποδακρύειν. Εενοφῶν δὲ γωμένη που λέγει ποιητικάτερον.

XI. Οὗτω δὴ οὗτος μὲν φέχετο ἡγεμόνα καταλιπών. οἱ δὲ Μῆδοι παρῆσαν, ἀ μὲν οἱ μάγοι ἔφασαν τοῖς θεοῖς ἐξελεῖν, ἀποδόντες τοῖς μάγοις, Κύρῳ δ' ἐξηρηκότες τὴν καλλίστην σκηνὴν καὶ τὸν Σουσίδα γυναικα, ἡ καλλίστη δὴ λέγεται ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυνὴ γενέσθαι, καὶ μουσουργοὺς⁵⁶ δὲ δύο τὰς κρατίστας δεύτερον δὲ Κυαξάρῃ τὰ δεύτερα, τοιαῦτα δ' ἄλλα ὥν ἐδέοντο ἑαυτοῖς ἐκπληρώσαντες, ὡς μηδενὸς δεόμενοι στρατεύοιντο, πάντα γὰρ ἦν πολλά. XII. προσέλαβον δὲ καὶ οἱ Ὑρκάνιοι ὥν ἐδέοντο· ἴσθμοιρον δὲ ἐποίησαν καὶ τὸν παρὰ Κυαξάρου ἄγγελον· τὰς δὲ περιττὰς σκηνὰς ὅσαι ἦσαν Κύρῳ παρέδεσαν, ὡς τοῖς Πέρσαις γένοιντο. τὸ δὲ νόμισμα ἔφασαν, ἐπειδὴν ἄπαν συναχθῆ, διαδώσειν· καὶ διέδωκαν.

56. μουσουργοὺς] Suid. Μουσουργοὶ· ψάλτριαι, αἱ δὲ μουσουργοὶ βάρβαροι ἦσαν γυναικες· ὄνομα αὐταῖς ἐπιχώριον ξάρβα, (οր βάρζα,) καὶ τούτων αἱ μὲν αὐλοῦσιν, αἱ δὲ ψάλλουσι πενταχόρδῳ, αἱ δὲ ἐπταχόρδῳ, αἱ αὐταὶ δὲ καὶ προσάδουσι τῷ ψαλμῷ κ.τ.λ.

Athen. 13, 9. relates that, when Parmenio took Damascus, he found among the captives, Παλλακίδας μουσουργοὺς τοῦ βασιλέως τριακοσίας εἰκοσιεννέα. See Brisson. 1, 95. Reland's Diss. 8. p. 262.

ARGUMENTS TO THE FIFTH BOOK.

CHAP. I. II.—Cyrus marches to Gobryas, who presents him with his daughter; ii. His noble self-denial; iii. Commendation of his friends; iv. His invitation to Gobryas; v. Obtains information respecting the enemy.

CHAP. III.—Cyrus reaches the boundaries of Gobryas's territory; ii. Marches towards Babylon; iii. Sends a challenge to the Assyrian king, which is refused; iv. Is complimented by the Hyrcanians; v. The Cadusians and Sacians become his zealous allies.

CHAP. IV.—Cyrus enters the territory of Gadatas, who offers him rich presents, which are modestly declined; ii. The Cadusians make a private excursion from Cyrus's army, and are put to flight by the Assyrians; iii. Cyrus takes revenge on the enemy, and stipulates for peace; iv. Assigns reasons for not advancing to the walls of Babylon.

CHAP. V.—Cyrus takes three forts from the enemy; ii. Sends to Cyaxares for advice; receives a reinforcement of forty thousand Persians; iii. Interview between Cyaxares and Cyrus.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. Ε'.

CAP. I.

I. ΟΙ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραξάν τε καὶ ἐλέξαν· ὁ δὲ Κῦρος ἐκέλευσε τὰ μὲν Κναξάρου διαλαβόντας φυλάττειν οὓς ἥδει οἰκειοτάτους αὐτῷ ὅντας· καὶ ὅσα δὲ ἐμοὶ δίδοτε, ὑδέως, ἔφη, ἐγὼ δέχομαι· χρήσεται δ' αὐτοῖς ὑμῶν ὁ ἀεὶ μάλιστα δεόμενος. φιλόμουσος δέ τις τῶν Μῆδων εἶπε, Καὶ μὴν ἐγὼ, ὦ Κῦρε, τῶν μουσουργῶν ἀκούσας ἐσπέρας ἄν σὺ νῦν ἔχεις, ἥκουσά τε ὑδέως καὶ ἦν μοι δῶς αὐτῶν μίαν, στρατεύεσθαι ἀν μοι δοκῶ ἥδιον ἡ οἴκοι μένειν. ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, Ἀλλ' ἐγωγε, ἔφη, καὶ δίδωμι σοι καὶ χάριν οἴομαι σοι πλείω ἔχειν ὅτι ἐμὲ ἥτησας ἢ σὺ ἐμοὶ ὅτι λαμβάνεις· οὕτως ἐγὼ ὑμῖν διψῶ χαρίζεσθαι. ταύτην μὲν οὖν ἔλαβεν ὁ αἰτήσας.

II. Καλέσας δὲ ὁ Κῦρος Ἀράσπην Μῆδον, ὃς ἦν ἐκ παιδὸς αὐτῷ ἐταῖρος, φῶς καὶ τὴν στολὴν ἐκδὺς ἔδωκε τὴν Μηδικὴν, ὅτε παρὰ Ἀστυάγονος εἰς Πέρσας ἀπήει, τοῦτον ἐκέλευσε διαφυλάξαι αὐτῷ τὴν τε γυναικα καὶ τὴν σκηνήν. III. ἦν δὲ αὕτη ἡ γυνὴ Ἀβραδάτου τοῦ Σουσίου· ὅτε δὲ ἡλίσκετο τὸ τῶν Ἀσσυρίων στρατόπεδον, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἔτυχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὥν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τῶν Βακτριανῶν¹ βασιλέα πρεσβεύων φέρετο· ἔπειμψε δὲ αὐτὸν ὁ Ἀσσύ-

1. τῶν Βακτριανῶν] “By the Bactriani in this place, we cannot well understand the natives of the country called Bactriana, situated beyond Par-

thia and the Caspian Sea; but the sense of the narrative directs us to a district not far remote from Susiana and Assyria.” Hutch.

ριος περὶ ξυμμαχίας· ξένος γὰρ ὁν ἐτύγχανε τῷ τῶν Βακτριανῶν βασιλεῖ· ταύτην οὖν ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος διαφυλάττειν τὸν Ἀράσπην, ἔως ἂν αὐτὸς λάβῃ.² IV. κελευόμενος δὲ ὁ Ἀράσπης ἐπήρετο, Ἐώρακας δ', ἔφη, ὁ Κῦρε, τὴν γυναῖκα, ἣν με κελεύεις φυλάττειν; Μὰ Δλ', ἔφη ὁ Κῦρος, οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' ἔγὼ, ἔφη, ἡνίκα ἐξηροῦμέν σοι αὐτήν· καὶ δῆτα, ὅτε μὲν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτῆς, τὸ πρῶτον οὐ διέγνωμεν αὐτήν· χαμαί τε γὰρ ἐκάθητο καὶ αἱ θεράπαιναι πᾶσαι περὶ αὐτήν· καὶ τοίνυν ὄμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἑσθῆτα· ἐπεὶ δὲ γνῶναι βουλόμενοι ποία εἴη ἡ δέσποινα πάσας περιεβλέψαμεν, ταχὺ πάντα καὶ πασῶν ἐφαίνετο διαφέροντα τῶν ἄλλων, καίπερ καθημένη κεκαλυμμένη τε καὶ εἰς γῆν ὄρωσα. V. ὡς δὲ ἀναστῆναι αὐτὴν ἐκελεύσαμεν, συνανέστησαν μὲν αὐτῇ ἄπασαι αἱ ἀμφ' αὐτήν, διήνεγκε δὲ ἐνταῦθα πρῶτον μὲν τῷ μεγέθει, ἐπειτα δὲ καὶ τῇ ἀρετῇ³ καὶ τῇ εὐσχημοσύνῃ, καίπερ ἐν ταπεινῷ σχήματι ἐστηκυῖα. δῆλα δ' ἦν αὐτῇ καὶ τὰ δάκρυα καταστάζοντα, τὰ μὲν κατὰ τῶν πέπλων, τὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας. VI. ὡς δ' ἡμῶν ὁ γεραίτερος εἶπε Θάρρει, ὁ γύναι· καλὸν μὲν γὰρ κάγαθὸν ἀκούομεν καὶ τὸν σὸν ἄνδρα εἶναι· νῦν μέντοι ἐξαιροῦμεν ἄνδρι σε εὗ ἵσθι ὅτι οὔτε τὸ εἶδος ἐκείνου χείρονι οὔτε τὴν γνώμην οὔτε τὴν δύναμιν οἵττω ἔχοντι, ἀλλ' ὡς ἡμεῖς γε νομίζομεν, εἴ τις καὶ ἄλλος ἀνὴρ, καὶ Κῦρος ἄξιός ἐστι θαυμάζεσθαι, σὺν σὺ ἔσῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε· ὡς οὖν τοῦτο ἤκουσεν ἡ γυνὴ, περικατερρήξατό τε τὸν ἄνωθεν πέπλον καὶ ἀνωδύρατο· συνανεβόησαν δὲ αὐτῇ καὶ αἱ δμωατι. VII. ἐν τούτῳ δ' ἐφάγη μὲν αὐτῆς τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ προσώπου, ἐφάνη δὲ ἡ δέρη καὶ αἱ χεῖρες· καὶ εὖ ἵσθι, ἔφη, ὁ Κῦρε, ὡς ἐμοὶ τε ἔδοξε καὶ τοῖς ἄλλοις ἄπασι τοῖς ἴδοῦσι μήπω φῦναι μηδὲ γενέσθαι γυνὴ ἀπὸ θητῶν τοιαύτη ἐν τῇ Ἀσίᾳ. ἀλλὰ πάντως, ἔφη, καὶ σὺ θέασαι αὐτήν. VIII. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Ναὶ μὰ Δία, πολύ γε ηττον, εἰ

2. ἔως ἂν αὐτὸς λάβῃ] “Αὐτὸς, Cyrus an Abradates? Quæ 6, 1. dicuntur, docent illa quidem Cyrum plâne intactam voluisse servari marito; sed hic tamen ita loquitur, ut coll. s. 1. et 3. Cyrus ipse intelligi debeat, hoc, opinor, consilio ut custos eo diligenter et sanctius illam servaret, qui crederet, eam ipsius Cyri vel conjugem fore vel pellicem.” Weiske.

3. ἀρετῇ] “According to the etymology, ἀρετῇ may signify some choice qualities of the body or the mind,

which attract universal admiration. But in this passage it refers to the body, and the lovely elegancies of shape; and perhaps it ought to be so understood in Od. O. 250. (ἥτοι ἐμὴν ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε Ὁλεσαν ἀθανατοι.)” Hutch. Zeune translates it, ‘ corporis forma bona et venusta;’ Weiske, ‘ venustas quæ non in singulis partibus inest, verum in tota forma;’ Fischer, ‘ vigor et agilitas corporis;’ Dindorf, ‘ forma decor;’ the Hon. M. A. Cooper, ‘ grace.’

τοιαύτη ἐστὶν οἵαν σὺ λέγεις. Τί δαί; ἔφη ὁ νεανίσκος. “Οτι, ἔφη, εἰ νυνὶ σοῦ ἀκούσας ὅτι καλή ἐστιν ἐλθεῖν πεισθῆσομαι θεασόμενος, οὐδὲ πάνυ μοι σχολῆς οὔσης, δέδοικα μὴ πολὺ θᾶττον ἐκείνη με αὗθις ἀναπείσῃ καὶ πάλιν ἐλθεῖν θεασόμενον· ἐκ δὲ τούτου ἵσως ἀν ἀμελήσας ὥν με δεῖ πράττειν καθοίμην ἐκείνην θεώμενος.

IX. Καὶ ὁ νεανίσκος ἀναγελάσας εἶπεν, Οἴει γὰρ, ἔφη, ὁ Κῦρε, ἰκανὸν εἶναι κάλλος ἀνθρώπου ἀναγκάζειν τὸν μὴ βουλόμενον πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον; εἰ μέντοι, ἔφη, τοῦτο οὕτως ἐπεφύκει, πάντας ἀν ἡνάγκαζεν ὄμοίως. X. ὁρᾶς, ἔφη, τὸ πῦρ, ὃς πάντας ὄμοίως καίει; πέφυκε γὰρ τοιοῦτο· τῶν δὲ καλῶν τῶν μὲν ἐρῶσι τῶν δ' οὐ, καὶ ἄλλος γε ἄλλον. ἐθελούσιον γὰρ, ἔφη, ἐστὶ, καὶ ἐρῆ ἔκαστος ὥν ἀν βούληται. αὐτίκα, ἔφη, οὐκ ἐρῆ ἀδελφὸς ἀδελφῆς, ἄλλος δὲ ταύτης· οὐδὲ πατὴρ θυγατρὸς, ἄλλος δὲ ταύτης. καὶ γὰρ φόβος καὶ νόμος⁴ ἰκανὸς ἐρωτα κωλύειν. XI. εἰ δέ γ', ἔφη, νόμος τεθείη μὴ ἐσθίοντας μὴ πεινῆν καὶ μὴ πίνοντας μὴ διψῆν μηδὲ ρίγοῦν τοῦ χειμῶνος μηδὲ θάλπεσθαι τοῦ θέρους, οὐδεὶς ἀν νόμος δυνηθεὶη διαπράξασθαι ταῦτα πειθεσθαι ἀνθρώπους· πεφύκασι γὰρ ὑπὸ τούτων κρατεῖσθαι. τὸ δ' ἐρῆν ἐθελούσιόν ἐστιν· ἔκαστος γοῦν τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐρῆ, ὥσπερ ἴματίων καὶ ὑποδημάτων. XII. Πῶς οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰ ἐθελούσιόν ἐστι τὸ ἐρασθῆναι, οὐ καὶ παύσασθαι ἐστιν δταν τις βούληται; ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, ἔωρακα καὶ κλαίοντας ὑπὸ λύπης δι' ἐρωτα, καὶ δουλεύοντάς γε τοῖς ἐρωμένοις καὶ μάλα κακὸν νομίζοντας πρίν γε ἐρῆν τὸ δουλεύειν, καὶ διδόντας γε πολλὰ ὥν οὐ βέλτιον αὐτοῖς στέρεσθαι, καὶ εὐχομένους ὥσπερ καὶ ἄλλης τινὸς νόσου ἀπαλλαγῆναι, καὶ οὐ δυναμένους μέντοι ἀπαλλάττεσθαι, ἀλλὰ δεδεμένους ἴσχυροτέρᾳ τινὶ ἀνάγκῃ ἦ εἰ ἐν σιδήρῳ ἐδέδεντο. παρέχουσι γοῦν ἑαυτοὺς τοῖς ἐρωμένοις πολλὰ καὶ εἰκῇ ὑπηρετοῦντας· καὶ μέντοι οὐδὲ ἀποδιδράσκειν ἐπιχειροῦσι, τοιαῦτα κακὰ ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ φυλάττουσι τοὺς ἐρωμένους μή ποι ἀποδρῶσι. XIII. καὶ ὁ νεανίσκος εἶπε πρὸς ταῦτα, Ποιοῦσι γὰρ, ἔφη, ταῦτα· εἰσὶ μέντοι οἱ τοιοῦτοι, ἔφη, μοχθηροί· διόπερ, οἶμαι, καὶ εὐχονται μὲν ἀεὶ ὡς ἀθλοι ὄντες ἀποθανεῖν, μυρίων δ' οὐσῶν μηχανῶν ἀπαλλαγῆς τοῦ

4. φόβος καὶ νόμος] “This is ἐν διὰ δνοῖν, for φόβος τοῦ νόμου, ‘the fear which the law inspires.’ This law, however, or rather custom, was afterwards violated by the intemperance of Cambyses, Herod. 3, 31.” Zeune. “But Xen. here also transfers the

customs of the Greeks, who regarded this as wicked, to the Persians, who entertained a different opinion, Brisson. 2, 157. p. 494.” Poppe. The impious custom is said to have passed from the Assyrians to the Persians.

βίου οὐκ ἀπαλλάττονται. οἱ αὐτοὶ δέ γε οὗτοι καὶ κλέπτειν ἐπιχειροῦσι καὶ οὐκ ἀπέχονται τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐπειδάν τε ἀρπάσωσιν ἡ κλέψωσιν, ὅρᾶς ὅτι σὺ πρῶτος, ὡς οὐκ ἀναγκαῖον τὸ κλέπτειν, αἰτιὰ τὸν κλέπτοντα καὶ ἀρπάζοντα, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις, ἀλλὰ κολάζεις. XIV. οὕτω μέντοι, ἔφη, καὶ οἱ καλοὶ οὐκ ἀναγκάζονται ἐρῆν ἑαυτῶν οὐδὲ ἐφίεσθαι ἀνθρώπους ὃν μὴ δεῖ, ἀλλὰ τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν, οἷμαι, τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατῆ ἐστὶ, κάπειτα ἔρωτα αἰτιῶνται· οἱ δέ γε καλοὶ κάγαθοὶ ἐπιθυμοῦντες καὶ χρονίου καὶ ἵππων ἀγαθῶν καὶ γυναικῶν καλῶν, ὅμως ἀπάντων τούτων ῥᾳδίως δύνανται ἀπέχεσθαι ὥστε μὴ ἀπτεσθαι αὐτῶν παρὰ τὸ δίκαιον. XV. ἐγὼ γοῦν, ἔφη, ταύτην ἔωρακὼς καὶ πάνυ καλῆς δοξάσης μοι εἶναι ὅμως καὶ παρὰ σοὶ εἴμι καὶ ἵππεύω καὶ τάλλα τά μοι προσήκοντα ἀποτελῶ. XVI. Ναὶ μὰ Δί, ἔφη ὁ Κῦρος· ἵσως γὰρ θᾶττον ἀπῆλθες ἡ ἐν ὅσῳ χρόνῳ δὲ ἔρως πέφυκε συσκευάζεσθαι⁵ ἀνθρώπουν. καὶ πυρὸς γάρ τοι ἐστι θιγόντα μὴ εὐθὺς καίεσθαι καὶ τὰ ἔνδια οὐκ εὐθὺς ἀναλάμπει· ὅμως δὲ ἔγωγε οὔτε πυρὸς ἐκῶν εἶναι ἀπτομαῖ οὔτε τοὺς καλοὺς εἰσορῶ. οὐδέ γε σοὶ συμβούλεύω, ἔφη, ὁ Ἀράσπα, ἐν τοῖς καλοῖς ἐῷν τὴν ὄψιν ἐνδιατρίβειν· ὡς τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἀπτομένους καίει, οἱ δὲ καλοὶ καὶ τοὺς ἀποθεν θεωμένους ὑφάπτουσιν, ὥστε αἴθεσθαι τῷ ἔρωτι. XVII. Θάρρει, ἔφη, ὁ Κῦρε· οὐδὲ ἐὰν μηδέποτε παύσωμαι θεώμενος, οὐ μὴ κρατηθῶ ὥστε ποιεῖν τι ὃν μὴ χρὴ ποιεῖν. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· φύλαττε τοίνυν, ἔφη, ὥσπερ σε κελεύω καὶ ἐπιμελοῦ αὐτῆς· ἵσως γὰρ ἂν καὶ πάνυ ημῖν ἐν καιρῷ

5. συσκευάζεσθαι] “This is properly 1. *convasare*, *vasa colligere*, 3, 1, 43. (“Ωρα δὲ, ἔφη, συσκευάζεσθαι διῆν εἴη:) 2. to prepare oneself for anything, as for death, which is a departure from life, because those, who collect their baggage, are preparing for a journey; 3. to collect by stealth with a view to carry off, as in Terence Phorm. 1, 4, 13. ‘Aliquid convasassem, atque hinc me protinam conjicerem in pedes.’” [Bentl., censured by Poppo, reads *conrasissem*, and rejects the interpretation of Nonius: ‘Convasare dicitur, furto omnia colligere.’] “Homo ineptus ex ipso loco significationem fingit. Atqui cum clam et furto castra movet imperator, non jubet vasa conclamari. Neque sane Getæ aufgienti

vasa et impedimenta colligenda erant; sed pecunia aliquid parandum, ut levibus et expeditus fugeret.] “But, because they, who thus collect by stealth, employ artifice and fraud to carry off what they have collected, it is applied to those, who insidiously snatch, (seize, and carry off) any thing. The ancient Grammarians interpret it by the words *κακουργεῖν* and *πανουργεύεσθαι*, Plin. v. Συσκευάζω, Budæus p. 487. Steph. Thes. Hence love may be said συσκευάζεσθαι ἀνθρώπουν, because it seizes the heart of man by stealth, and carries it away.” Fischer. Suidas and Phot. Συσκευάζει: λόγῳ ἐπιβουλεύει. Καὶ συσκευή: ἡ ἐπιβουλή.

γένοιτο αὐτῇ ἡ γυνή. XVIII. τότε μὲν δὴ ταῦτα εἰπόντες διελύθησαν.

'Ο δὲ νεανίσκος ἄμα μὲν ὄρῶν ὑπερκαλλῆ τὴν γυναικα, ἄμα δὲ αἰσθανόμενος τὴν καλοκάγαθίαν αὐτῆς, ἄμα δὲ θεραπεύων αὐτὴν καὶ οἰόμενος χαρίζεσθαι αὐτῇ, ἄμα δὲ αἰσθανόμενος οὐκ ἀχάριστον οὖσαν, ἀλλ' ἀντεπιμελουμένην διὰ τῶν αὐτῆς οἰκετῶν ὡς καὶ εἰσιόντη εἴη αὐτῷ τὰ δέοντα καὶ εἴ ποτε ἀσθενήσειεν, ὡς μηδενὸς ἀν δέοιτο, ἐκ πάντων τούτων ἡλίσκετο ἔρωτι, καὶ ἵσως οὐδὲν θαυμαστὸν ἔπασχε. καὶ ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐπράττετο.

XIX. Βουλόμενος δὲ ὁ Κῦρος ἐθελοντὰς μένειν μεθ' ἑαυτοῦ τούς τε Μῆδους καὶ τοὺς συμμάχους, συνεκάλεσε πάντας τοὺς ἐπικαιρίους· ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξε τοιάδε· XX. "Ανδρες Μῆδοι καὶ πάντες οἱ παρόντες, ἐγὼ ὑμᾶς οἶδα σαφῶς ὅτι οὔτε χρημάτων δεόμενοι σὺν ἐμοὶ ἔξηλθετε οὔτε Κυαξάρη νομίζοντες τοῦτο ὑπηρετεῖν, ἀλλ' ἐμοὶ βουλόμενοι τοῦτο χαρίζεσθαι καὶ ἐμὲ τιμῶντες νυκτοπορεῖν καὶ κινδυνεύειν σὺν ἐμοὶ ἡθελήσατε. XXI. καὶ χάριν τούτων ἐγὼ ὑμῖν ἔχω μὲν, εἰ μὴ ἀδικῶ ἀποδιδόναι δὲ οὕπω ἀξίαν δύναμιν ἔχειν μοι δοκῶ. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύνομαι λέγων·⁶ τὸ δ' Ἐὰν μένητε παρ' ἐμοὶ, ἀποδώσω, εὐ̄ ἵστε, αἰσχυνοίμην ἀν εἰπεῖν· νομίζοιμι γὰρ ἐμαντὸν ἕοικέναι λέγοντι ταῦτα ἔνεκα τοῦ ὑμᾶς μᾶλλον ἐθέλειν παρ' ἐμοὶ καταμένειν. ἀντὶ δὲ τούτου τάδε λέγω· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν, κἄν ἥδη ἀπίητε Κυαξάρη πειθόμενοι, ὅμως, ἀν ἀγαθόν τι πράξω, πειράσομαι οὕτω ποιεῖν ὥστε καὶ ὑμᾶς ἐμὲ ἐπαινεῖν. XXII. οὐ γὰρ δὴ αὐτός γε ἄπειμι, ἀλλὰ καὶ Ὑρκανίοις τὸν ὄρκους καὶ τὰς δεξιὰς ἃς ἔδωκα ἐμπεδώσω καὶ οὕποτε τούτους προδιδοὺς ἀλώσομαι, καὶ τῷ νῦν διδόντι Γωβρύᾳ καὶ τείχῃ ὑμῖν καὶ χώραν καὶ δύναμιν πειράσομαι ποιεῖν μήποτε μεταμελῆσαι τῆς πρὸς ἐμὲ ὁδοῦ. XXIII. καὶ τὸ μέγιστον δὴ, τῶν θεῶν οὕτω διδόντων περιφανῶς ἀγαθὰ καὶ φοβοίμην ἀν αὐτοὺς καὶ αἰσχυνοίμην ἀπολιπῶν ταῦτα εἰκῇ ἀπελθεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως, ἔφη, ποιήσω· ὑμεῖς δὲ ὅπως

6. οὐκ αἰσχύνομαι λέγων] "Let students notice the difference of a participle and an infin. used with *αἰσχύνομαι*. *Αἰσχύνομαι λέγων* is applied to him, who says something of which he is ashamed, while he is speaking. Hence we may interpret, *Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύνομαι λέγων*, 'And indeed I am not ashamed of saying this.' But

αἰσχύνομαι λέγειν is applied to him, who is so ashamed as not to speak. Hence the meaning of the words, *αἰσχυνοίμην ἀν εἰπεῖν*, is, 'from shame I should be loth to speak.' Hence too in 3, 3, 13. for *αἰσχύνῃ λέγειν* we should not substitute *λέγων*. See Matth. Gr. Gr. p. 799." Poppo.

γιγνώσκετε οὕτω καὶ ποιεῖτε, καὶ ἐμοὶ εἴπατε δέ, τι ἀν ὑμῖν δόξῃ.
ὁ μὲν οὕτως εἶπε.

XXIV. Πρῶτος δ' ὁ φίσας ποτὲ συγγενῆς τοῦ Κύρου εἶναι πρὸς ταῦτα ἔλεξεν, Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὡς βασιλεὺς βασιλεὺς γὰρ ἐμοιγε δοκεῖς σὺ φύσει πεφυκέναι οὐδὲν ἥτταν ἢ ὃ ἐν τῷ σμήνει φυόμενος τῶν μελιττῶν ἡγεμών· ἐκεῖφ τε γὰρ ἀεὶ καὶ αἱ μέλιτται ἐκοῦσαι μὲν πείθονται, ὅπου δ' ἀν μέρη, οὐδὲ μία ἐντεῦθεν ἀπέρχεται, ἐὰν δέ που ἔξι, οὐδὲ μία αὐτοῦ ἀπολείπεται· οὕτω δεινός τις ἔρως αὐταῖς τοῦ ἄρχεσθαι ὑπ' ἐκείνου ἐγγίγνεται· XXV. καὶ πρὸς σὲ δέ μοι δοκοῦσι παραπλησίως πως οἱ ἀνθρώποι οὗτοι διακεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰς Πέρσας ὅτε παρ' ἡμῶν ἀπήγεις, τίς Μήδων ἢ νέος ἢ γέρων σοῦ ἀπελείφθη τὸ μή σοι ἀκολουθεῖν ἔστε· Ἀστυάγης ἡμᾶς ἀπέστρεψεν; ἐπειδὴ δ' ἐκ Περσῶν βοηθὸς ἡμῖν ὠρμήθης, σχεδὸν αὖ ἐωρῶμεν τοὺς φίλους σου πάντας ἐθελούσιον συνεπομένους. ὅτε δ' αὖ τῆς δεῦρο στρατείας ἐπεθύμησας, πάντες σοι Μῆδοι ἐκόντες ἀκολούθησαν. XXVI. νῦν δ' αὖ οὕτως ἔχομεν ὡς σὺν μὲν σοὶ ὅμως καὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ ὄντες θαρροῦμεν, ἀνευ δὲ σοῦ καὶ οἰκαδε ἀπιέναι φοβούμεθα. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὅπως ποιήσουσιν αὐτοὶ ἐρυσιν· ἐγὼ δὲ, ὡς Κῦρε, καὶ ὧν ἐγὼ κρατῶ, καὶ μενοῦμεν παρὰ σοὶ καὶ ὄρῶντες⁸ σὲ ἀνεξόμεθα καὶ καρτερήσομεν ὑπὸ σοῦ εὐεργετούμενοι.

XXVII. Ἐπὶ τούτῳ ἔλεξεν ὁ Τιγράνης ὥδε. Σὺ, ἔφη, ὡς Κῦρε, μήποτε θαυμάσῃς ἀν ἐγὼ σιωπῶ· ἢ γὰρ ψυχὴ, ἔφη, οὐχ ὡς βουλεύσουσα παρεσκένασται ἀλλ' ὡς ποιήσουσα δέ, τι ἀν παραγγέλλῃς. XXVIII. ὁ δὲ Ὑρκάνιος εἶπεν, Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ὡς Μῆδοι, εἰ νῦν ἀπέλθοιτε, δαίμονος ἀν φαίην τὴν ἐπιβούλην εἶναι τὸ μὴ ἔᾶσαι

7. ἀλλ' ἐγὼ μὲν] “This passage has exercised the ingenuity of the learned; but so far am I from regarding it as mutilated, that I consider it to be beautifully adapted to the feelings of the speaker. His bosom had long glowed with admiration of, and affection for Cyrus; and he therefore delights to expatiate in his praise, while he in the mean time forgets to make a full reply to the speech of Cyrus. It is, however, easy from these words of Cyrus, ‘Τμεῖς δὲ ὅπως γνώσκετε, οὕτω καὶ ποιεῖτε, καὶ ἐμοὶ εἴπατε δέ, τι ἀν ὑμῖν δοκῇ, to furnish a suitable reply: ‘Αλλ' ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὅπως γνώσκω, οὕτω καὶ ποιήσω, ὡς βασιλεὺς, καὶ τὸ ἐμοὶ δοκοῦν ἔρω. ‘ Scilicet, ut post parenthesisin

Xen. Cyrop.

finitam pergit: ‘Εγὼ δὲ, ὡς Κῦρε, καὶ ὧν ἐγὼ κρατῶ, καὶ μενοῦμεν παρὰ σοι, κ. τ. λ.’” Hutch.

8. ὄρῶντες] “The Commentators have not understood the meaning and the elegance of this passage, as we may suppose from their silence, or their versions of it. ‘Ορῶντες refers to the conduct of Artabazus, who took delight in contemplating the countenance of Cyrus: 1, 4, 27. &c. The words ἀνεξόμεθα and καρτερήσομεν by an irony imply the contrary, so that, retaining the irony, the meaning is: ‘ Adspectum tuum, injucundum scilicet, tolerabimus, et beneficiorum tuorum molestias constanter preferemus.” Weiske.

νῦμᾶς μέγα εὐδαιμονιας γενέσθαι· ἀνθρωπίνῃ δὲ γνώμῃ τίς ἂν ἦ φευγόντων τῶν πολεμίων ἀποτρέποιτο ἢ ὅπλα παραδιδόντων οὐκ ἄν λαμβάνοι ἢ ἑαυτοὺς διδόντων καὶ τὰ ἑαυτῶν οὐκ ἄν δέχοιτο, ἄλλως τε καὶ τοῦ ἡγεμόνος ἡμῖν ὅντος τοιούτου ὃς ἐμοὶ δοκεῖ, ὡς ὅμνυμι ὑμῖν πάντας τοὺς θεοὺς, εὖ ποιῶν ἡμᾶς μᾶλλον ἥδεσθαι ἢ ἑαυτὸν πλουτίζων. ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ Μῆδοι τοιάδ' ἔλεγον·
XXIX. Σὺ, ὁ Κῦρε, καὶ ἔξηγαγες ἡμᾶς καὶ οἴκαδε ὅταν ἀπιέναι καιρὸς δοκῇ, σὺν σοὶ ἡμᾶς ἀπάγαγε. ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας ταῦτα ἐπεύξατο, Ἀλλ' ὁ Ζεῦ μέγιστε, αἰτοῦμαί σε, δὸς τοὺς ἐμὲ τιμῶντας νικῆσαι με εὖ ποιοῦντα. **XXX.** ἐκ τούτου ἐκέλευσε τοὺς μὲν ἄλλους φυλακὰς καταστήσαντας ἀμφ' αὐτοὺς ἥδη ἔχειν, τοὺς δὲ Πέρσας διαλαβεῖν τὰς σκηνὰς τοῖς μὲν ἵππεῦσι τὰς τούτοις πρεπούσας, τοῖς δὲ πεζοῖς τὰς τούτοις ἀρκούσας, καὶ οὕτω καταστήσουσθαι ὅπως ποιοῦντες οἱ ἐν ταῖς σκηναῖς πάντα τὰ δέοντα φέρωσιν εἰς τὰς τάξεις τοῖς Πέρσαις καὶ τοὺς ἵππους τεθεραπευμένους παρέχωσι, Πέρσαις δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ ἔργον ἢ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐκποιεῖν. ταύτην μὲν οὕτω διῆγον τὴν ἡμέραν.

CAP. II.

I. Πρωΐ δ' ἀγαστάντες ἐπορεύοντο πρὸς Γωβρύαν, Κῦρος μὲν ἐφ' ἵππουν καὶ οἱ Περσῶν ἵππεῖς γεγενημένοι εἰς δισχιλίους· ὁ δὲ τὰ τούτων γέρρᾳ καὶ τὰς κοπίδας⁹ ἔχοντες ἐπὶ τούτοις εἴποιτο, ὅσοι ὅντες τὸν ἀριθμόν· καὶ ἡ ἄλλη δὲ στρατιὰ τεταγμένη ἐπορεύετο. ἔκαστον δὲ ἐκέλευσε τοῖς καινοῖς ἑαυτῶν θεράπουσιν εἰπεῖν ὅτι ὅστις ἄν αὐτῶν ἢ τῶν ὀπισθοφύλακων φαίνηται ὅπισθεν ἢ τοῦ μετώπου πρόσθεν ἵη ἢ κατὰ πλάγια ἔξω τῶν ἐν τῇ τάξει ὅντων ἀλίσκηται, κολασθήσεται. **II.** δευτεραῖοι δὲ ἀμφὶ δείλην γίγνονται πρὸς τῷ Γωβρύου χωρίω, καὶ ὄρωσιν ὑπερίσχυρόν τε τὸ ἔρυμα καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν πάντα παρεσκευασμένα ὡς ἄν κράτιστα ἀπομάχουσι· καὶ βοῦς δὲ πολλοὺς καὶ πάμπολλα πρόβατα ὑπὸ τὰ ἔρυμιντα προσηγμένα ἐώρων. **III.** πέμψας δὲ ὁ Γωβρύας πρὸς τὸν Κῦρον ἐκέλευσε περιελάσαντα ἴδεῖν ἢ ἡ πρόσοδος εὐπετεστάτη, εἴσω δὲ πέμψαι πρὸς ἑαυτὸν τῶν πιστῶν τινὰς, οἵτινες αὐτῷ τὰ ἔνδον ἴδοντες ἀπαγγελοῦ-

9. γέρρᾳ καὶ τὰς κοπίδας] See the note on 4, 5, 58.

σιν. IV. οὗτω δὴ ὁ Κῦρος αὐτὸς μὲν τῷ ὅντι βουλόμενός ἴδειν εἴ πη εἴη αἰρέσιμον τὸ τεῖχος, εἰ ψευδῆς φαίνοιτο ὁ Γωβρύας, περιήλαυνε πάντοθεν, ἐώρα τε ισχυρότερα πάντα ἥ ἥ προσῆλθεν· οὐδὲ δ' ἔπειμψε πρὸς Γωβρύαν, ἀπήγγελλον τῷ Κύρῳ ὅτι τοσαῦτα εἴη ἔνδον ἀγαθὰ ὅσα ἐπ' ἀνθρώπων γενεὰν, ὡς σφίσι δοκεῖν, μὴ ἀν ἐπιλείπειν τοὺς ἔνδον ὄντας. V. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐν φροντίδι ἦν ὅτι ποτ' εἴη ταῦτα, ὃ δὲ Γωβρύας αὐτός τε ἔξηει πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ἔνδοθεν πάντας ἔξηγε φέροντας οἶνον, ἄλφιτα, ἄλευρα,¹⁰ ἄλλους δὲ ἐλαύνοντας βοῦς, αἴγας, οἴς, σῦς, καὶ εἴ τι βρωτὸν, πάντα ἰκανὰ προσῆγον ὡς δειπνῆσαι πᾶσαν τὴν σὺν Κύρῳ στρατιάν. VI. οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες διῆρουν τε ταῦτα καὶ ἐδειπνοποίουν. ὃ δὲ Γωβρύας, ἐπεὶ πάντες αὐτῷ οἱ ἄνδρες ἔξω ἤσαν, εἰσιέναι τὸν Κῦρον ἐκέλευσεν ὅπως νομίζοι ἀσφαλέστατον. προεισπέμψας οὖν ὁ Κῦρος προσκόπους καὶ δύναμιν καὶ αὐτὸς οὕτως εἰσήει. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἀναπεπταμένας τὰς πύλας ἔχων παρεκάλει πάντας τοὺς φίλους καὶ ἄρχοντας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ. VII. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἤσαν, ἐκφέρων ὁ Γωβρύας φιάλας χρυσᾶς καὶ πρόχοις¹¹ καὶ κάλπιδας καὶ κόσμου παντοῖον καὶ δαρεικοὺς¹² ἀμέτρους τινὰς καὶ πάντα καλὰ, καὶ τέλος τὴν θυγατέρα, δεινόν τι κάλλος καὶ μέγεθος, περιθικῶς δὲ ἔχουσαν τοῦ ἀδελφοῦ τεθνηκότος, ἔξαγων ὅδε εἰπεν· Ἐγώ σοι, ὦ Κῦρε, τὰ μὲν χρόματα ταῦτα δωροῦμαι, τὴν δὲ θυγατέρα ταύτην ἐπιτρέπω διαθέσθαι ὅπως ἄν σὺ βούλῃ· ἵκετεύομεν δὲ, ἐγὼ μὲν καὶ πρόσθεν τοῦ νιοῦ, αὖτη δὲ νῦν τοῦ ἀδελφοῦ τιμωρὸν γενέσθαι σε.

10. ἄλευρα] The difference between ἄλφιτα and ἄλευρα is this, that ἄλφιτα is ‘the meal of barley,’ and ἄλευρα, ‘the meal of wheat.’ Hesych. “Αλευρα· κυρίως, τὰ τοῦ σίτου, ἄλφιτα δὲ τὰ τῶν κριθῶν.

11. πρόχοις] “Πρόχοις occurs in all the MSS. except the Guelf. and Leid., which have πρόχοις: see Addenda ad Thom. M. 917. I am not ignorant that the form πρόχοις is Attic, (see Mœris;) but I know at the same time that the form πρόχοος is Homeric, Od. A. 136. Σ. 396. and that Xen. is fond of the Homeric forms, (see Bergler ad Aristoph. Nub. 271.) It is of the feminine gender, and signifies *gutturnium*, in the G. Vet. *guttus*, a kind of vessel from which water is poured on the hands by drops, (J.

Poll. 10, 46. Eust. ad Od. p. 140 i. init., Bergler ad Alciphr. 378.)” Fischer. It is a remarkable fact that the words, καὶ πρόχοις, are omitted in Poppo’s edition; apparently by a mere error of the printer.

12. δαρεικοὺς] “It was a Persian gold coin, worth 20 Attic drachmas of silver, marked with the effigy of Darius, either of the Mede, i. e. Cyaxares, (Hutch. ad h. l.) or rather of Hystaspes; so that Xen. has here, as Muretus has noticed, used a prolepsis. See Etym. M. Hesych. Suid. J. Poll. 7, 102. 9, 84. Perizon. ad Ælian. V. H. 1, 22. Brisson. 2, 243. and more particularly Bodenius, who published a tract on this very subject, *de Daricis*, Viteb. 1779.” Fischer.

VIII. Ο δὲ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπεν, Ἀλλ' ἐγὼ σὺ μὲν καὶ τότε ὑπεσχόμην ἀφευδοῦντός σου τιμωρήσειν εἰς δύναμιν, νῦν δὲ ὅτε σε ἀληθεύοντα ὄρῳ ἥδη, ὁφείλω τὴν ὑπόσχεσιν· καὶ ταύτη ὑπισχροῦμαι τὰ αὐτὰ ταῦτα σὺν θεοῖς ποιῆσειν. καὶ τὰ μὲν χρήματα ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ μὲν δέχομαι, δίδωμι δ' αὐτὰ τῇ παιδὶ ταύτη κάκείνῳ ὃς ἀν γῆμη ἀντίγν. ἐν δὲ δῶρον ἀπειμι ἔχων παρὰ σοῦ ἀνθ' οὗ οὐδὲ ἀν τὰ ἐν Βαβυλῶνι, εἰ καὶ πλεῖστά ἔστιν, οὐδὲ τὰ πανταχοῦ ἀντὶ τούτου οὐ σύ μοι δεδώρησαι ἥδιον ἀν ἔχων ἀπέλθοιμι. IX. καὶ ὁ Γωβρύας θαυμάσας τε τί τοῦτ' εἶη καὶ ὑποπτεύσας μὴ τὴν θυγατέρα λέγοι, οὐτως ἥρετο, Καὶ τί τοῦτ' ἔστιν, ἔφη, ὁ Κῦρος; καὶ ὁ Κῦρος ἀπεκρίνατο Ὅτι, ἔφη, ἐγὼ, ὁ Γωβρύα, πολλοὺς μὲν οἷμαι εἶναι ἀνθρώπους οἵ οὐτε ἀσεβεῖν ἀν θέλοιεν οὐτε ἀδικεῖν οὐτε ἀν φεύδοιντο ἐκόντες εἶναι· διὰ δὲ τὸ μηδένα αὐτοῖς ἥθεληκέται προσέσθαι μήτε χρήματα πολλὰ μήτε τυραννίδα μήτε τείχη ἐρυμνὰ μήτε τέκνα ἀξέραστα ἀποθύήσκουσι πρότερον πρὸν δῆλοι γίγνεσθαι οἷοι ἦσαν. X. ἐμοὶ δὲ σὺ ννὶ καὶ τείχη ἐρυμνὰ καὶ πλοῦτον παντοδαπὸν καὶ δύναμιν τὴν σὴν καὶ θυγατέρα ἀξιότητον ἐγχειρίσας πεποίηκάς με δῆλον γενέσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι οὗτ' ἀν ἀσεβεῖν περὶ ξένους θέλοιμι οὗτ' ἀν ἀδικεῖν χρημάτων ἔνεκα οὐτε συνθήκας ἀν φευδοίμην ἐκὼν εἶναι. XI. τοῦτ' οὖν ἐγὼ, εὗ ἵσθι, ἔως ἀν ἀρῆρ δίκαιος ὁ καὶ δοκῶν εἶναι τοιοῦτος ἐπαινῶμαι ὑπ' ἀνθρώπων, οὐποτ' ἐπιλήσυμαι, ἀλλὰ πειράσομαι σε ἀντιτιμῆσαι πᾶσι τοῖς καλοῖς. XII. καὶ ἀνδρὸς δ', ἔφη, τῇ θυγατρὶ μὴ φοβοῦ ὡς ἀπορήσεις¹³ ἀξίου ταύτης· πολλοὶ γὰρ κἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν ἐμοὶ, ὁν τις γαμεῖ ταύτην εἰ μέντοι χρήματ' ἔξει τοσαῦτα ὅσα δίδωσ ἡ καὶ ἀλλα πολλαπλάσια τούτων, οὐκ ἀν ἔχοιμι εἰπεῖν· σὺ μέντοι εὗ ἵσθι ὅτι εἰσὶ τινες αὐτῶν οἱ ὁν μὲν σὺ δίδωσ χρημάτων οὐδὲ μικρὸν τούτων ἔνεκά σε μᾶλλον θαυμάζουσιν· ἐμὲ δὲ Σηλοῦσι ννὶ καὶ εὔχονται πᾶσι θεοῖς γενέσθαι ἐπιδείξασθαι ὡς πιστοὶ μέν εἰσιν οὐδὲν ἥττον ἐμοῦ τοῖς φίλοις, τοῖς δὲ πολεμίοις ὡς οὐποτ' ἀν ὑφεῖντο Σῶντες, εἰ μή τις θεὸς βλάπτοι· ἀντὶ δ' ἀρετῆς καὶ δόξης ἀγαθῆς ὅτι οὐδ' ἀν τὰ Σύρων πρὸς τοῖς σοῖς καὶ Ἀσσυρίων πάντα προέλοιντο· τοιούτους ἄνδρας εὗ ἵσθι ἐνταῦθα

13. μὴ φόβου ὡς ἀπορήσεις] “Neither in Xen., nor in any other Attic writer, have I found ὡς used with this verb.” Schneider. “I am surprised that Schneider should have written these words, as he himself soon afterwards notices 6, 2, 30. Μὴ δείσητε ὡς

οὐχ ἥδεως καθευδῆστε, where he shows, by instances from Aristoph., that ὅπως is similarly used, and as Schaefer Meletem. Crit. 113. has sufficiently proved this use of the particle ὡς after verbs indicative of fear.” Poppo.

καθημένους. XIII. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπε γελάσας, Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, ὃ Κῦρε, δεῖξον δή μοι ποῦ οὗτοί εἰσιν, ἵνα σε τούτων τιγὰ αἰτήσωμαι παιδά μοι γενέσθαι. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Οὐδὲν ἐμοῦ σε δεήσει πυρθάνεσθαι, ἀλλ' ἂν σὺν ἡμῖν ἔπη, αὐτὸς σὺ ἔξεις καὶ ἄλλῳ δεικνύαι αὐτῶν ἔκαστον.

XIV. Τοσαῦτ' εἰπὼν δεξιάν τε λαβὼν τοῦ Γωβρύα καὶ ἀναστὰς ἔξηει, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ ἔξηγεν ἅπαντας· καὶ πολλὰ δεομένου τοῦ Γωβρύα ἔνδον δειπνεῖν οὐκ ἡθέλησεν, ἀλλ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδείπνει καὶ τὸν Γωβρύαν σύνδειπνον παρέλαβεν. XV. ἐπὶ στιβάδος δὲ κατακλιθεὶς¹⁴ ἥρετο αὐτὸν ὥδε. Εἶπέ μοι, ἔφη, ὃ Γωβρύα, πότερον οἵει σὸν εἶναι πλείω ἢ ἐκάστῳ ἡμῶν στρώματα; καὶ ὃς εἶπεν, Ὑμῖν νὴ Δὲ! εὖ οἴδ' ὅτι, ἔφη, καὶ στρώματα πλείω ἔστι καὶ κλῖναι, καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἢ ὑμέτερα τῆς ἐμῆς, οἵ γε οἰκία μὲν χρῆσθε γῇ τε καὶ οὐρανῷ, κλῖναι δ' ὑμῖν εἰσὶν διπόσαι εὐναὶ γένοιντ' ἀν ἐπὶ γῆς, στρώματα δὲ νομίζετε οὐχ ὅσα πρόβατα φύει ἔρια, ἀλλ' ὅσα φρύγανα ὄρη τε καὶ πεδία ἀνίησι. XVI. τὸ μὲν δὴ πρῶτον συνδειπνῶν αὐτοῖς ὁ Γωβρύας καὶ ὄρῶν τὴν φαυλότητα τῶν παρατιθεμένων βρωμάτων πολὺ σφᾶς ἐνόμιζεν ἐλευθεριώτερος εἶναι αὐτῶν. XVII. ἐπεὶ δὲ κατενόησε τὴν μετριότητα τῶν συστίτων· ἐπ' οὐδενὶ γὰρ βρώματι οὐδὲ πόματι Πέρσης ἀνὴρ τῶν πεπαιδευμένων οὕτ' ἀν ὅμμασιν ἐκπεπληγμένος καταφανῆς γένοιτο οὔτε ἀρπαγῇ οὔτε τῷ νῷ μὴ οὐχὶ προσκοπεῖν ἅπερ ἀν καὶ μὴ ἐπὶ σίτῳ ὡν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἱππικοὶ διὰ τὸ μὴ ταράττεσθαι ἐπὶ τῶν ἵππων δύνανται ἄμα ἵππεύοντες καὶ ὄρᾳ καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὕτω καὶ ἐκεῖνοι ἐπὶ τῷ σίτῳ οἴονται δεῖν φρόνιμοι καὶ μέτριοι φαίνεσθαι, τὸ δὲ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῶν βρωμάτων καὶ τῆς πόσεως πάνυ αὐτοῖς ὕικὸν¹⁵ καὶ θηριώδες δοκεῖ εἶναι. XVIII. ἐνενόησε δὲ αὐτῶν καὶ ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους τοιαῦτα οἷα ἐρωτηθῆναι ἥδιον ἦν ἢ μὴ, καὶ ὡς ἐσκωπτον οἷα σκωφθῆναι ἥδιον ἦν ἢ μή· ἡ τε ἐπαιχθον ὡς πολὺ μὲν ὑβρεως ἀπῆν, πολὺ δὲ τοῦ αἰσχρόν τι ποιεῖν, πολὺ δὲ τοῦ χαλεπαίνεσθαι πρὸς ἀλλήλους. XIX. μέγιστον δ' αὐτῷ ἔδοξεν εἶναι τὸ ἐν στρατείᾳ

14. κατακλιθεὶς] "For this form, which elsewhere very often, if not always, occurs in Xen., the Guelf. and Par. give κατακλινέσ. 'But, though the Schol. Aristoph. Nub. p. 98. Bas. delivers the following canon, Κατακλινέσ, τοῦτο κοινὸν, τὸ γὰρ κατακλιθεὶς Ἀττικὸν, which words are transcribed by Phav., yet we have in Plat. Symp.

30. κατεκλίνη.] Fischer. See Hermann ad Eurip. Hec. p. 107." Poppe.

15. ὕικὸν] Memor. 1, 2, 30. ὕικὸν πάσχειν. Etym. M. and Phav. ὕικόν. ὕδος ἕδιον, χοίρου ἔργον. Ξενοφῶν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν. Suidas has the same words; but in him we find ὕεικδυ, as in Thom. M.

ὸντας τῶν εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐμβαινόντων μηδενὸς οὔεσθαι δεῖν πλείω παρατίθεσθαι, ἀλλὰ τοῦτο νομίζειν ἡδίστην εὐωχίαν εἶναι τὸν συμμάχεσθαι μέλλοντας ὅτι βελτίστους παρασκευάζειν. XX. ἡγίκα δὲ Γωβρύνις ὡς εἰς οἴκου ἀπιών ἀνίστατο, εἰπεῖν λέγεται, Οὐκέτι θαυμάζω, ὃ Κῦρε, εἰ ἐκπώματα μὲν καὶ ἴμάτια καὶ χρυσίον ἡμεῖς ὑμῶν πλέοι α κεκτήμεθα, αὐτοὶ δὲ ἐλάττονος ὑμῶν ἄξιοι ἐσμεν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐπιμελούμεθα ὅπως ἡμῖν ταῦτα ὡς πλεῖστα ἔσται, ὑμεῖς δέ μοι δοκεῖτε ἐπιμέλεσθαι ὅπως αὐτοὶ ὡς βέλτιστοι ἔσεσθε. XXI. ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν· ὃ δὲ Κῦρος, "Αγ', ἔφη, ὃ Γωβρύνις, ὅπως πρωὶ παρέσῃ ἔχων τὸν ἵππεας ἔξωπλισμένους, ἵνα τὴν δύναμίν σου ἴδωμεν, καὶ ἂμα διὰ τῆς σῆς χώρας ἄξεις ἡμᾶς, ὅπως ἀν εἰδῶμεν ἣ τε δεῖ φίλια καὶ πολέμια νομίζειν. XXII. τότε μὲν δὴ ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον ἐκάτερος ἐπὶ τὰ προσήκοντα.

'Επεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, παρῆν ὁ Γωβρύνις ἔχων τὸν ἵππεας, καὶ ἡγεῖτο. ὃ δὲ Κῦρος, ὥσπερ προσήκει ἀνδρὶ ἄρχοντι, οὐ μόνον τῷ πορεύεσθαι τὴν ὁδὸν προσεῖχε τὸν νοῦν, ἀλλ' ἄμα προὶών ἐπεσκοπεῖτο εἴ τι δυνατὸν εἴη τὸν πολεμίους ἀσθενεστέρους ποιεῖν ἢ αὐτὸὺς ἰσχυροτέρους. XXIII. καλέσας οὖν τὸν Ὑρκάνιον καὶ τὸν Γωβρύναν, τούτους γὰρ ἐνόμιζεν εἰδέραι μάλιστα ὃν αὐτὸς φέτο δεῖσθαι μαθεῖν, Ἐγώ τοι, ἔφη, ὃ ἄιδρες φίλοι, οἵμαι σὺν ὑμῖν ἀν ὡς πιστοῖς βουλευόμενος περὶ τοῦ πολέμου τοῦδε οὐκ ἀν ἐξαμαρτάνειν· ὅρῳ γὰρ ὅτι μᾶλλον ὑμῖν ἡ ἐμοὶ σκεπτέον ὅπως ὁ Ἀσσύριος ἡμῶν μὴ ἐπικρατήσει. ἐμοὶ μὲν γὰρ, ἔφη, τῶνδε ἀποσφαλέντι ἔστιν ἵσως καὶ ἄλλη ἀποστροφή·¹⁶ ὑμῖν δ', εἰ οὗτος ἐπικρατήσει, ὅρῳ ἄμα πάντα τὰ ὄντα ἀλλότρια γιγνόμενα. XXIV. καὶ γὰρ ἐμοὶ μὲν πολέμιος ἔστιν, οὐκ ἐμὲ μισῶν, ἀλλ' οἱόμενος ἀσύμφορον ἔαυτῷ μεγάλους εἶναι ἡμᾶς, καὶ στρατεύει διὰ τοῦτο ἐφ' ἡμᾶς· ὑμᾶς δὲ καὶ μισεῖ, ἀδικεῖσθαι νομίζων ὑφ' ὑμῶν. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίγαντο ἀμφότεροι κατὰ ταῦτα περαίνειν ὅτι μέλλει, ὡς ταῦτ' εἰδόσι σφίσι καὶ μέλον αὐτοῖς ἰσχυρῶς ὅπῃ τὸ μέλλον ἀποβήσοιτο.

XXV. Ἐνταῦθα δὴ ἤρξατο ὁδε. Λέξατε δή μοι, ἔφη, ὑμᾶς νο-

16. ἀποστροφή] I. e. Means of escape, a place into which you can turn aside from the threatened danger, a place of refuge. "Perfugium, refugium, as in Anab. 2, 4, 11. the same as καταφυγή, and it is so used by Demosth." (Phil. 1. p. 7. Barker, Κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέ-

ραν βραδύτητα καὶ βραθυμίαν.) "Harcour." (and Bekk. Anecd. 1, 436. Ἀποστροφή ἀντὶ τοῦ καταφυγῆ.) "and by Herod. 8, 109. where see Valck.; see also Toup. ad Suid. 1, 51. ed. Lips. For Cyrus with the Persians could retire into Media, and betake himself to Cyaxares." Fischer.

μίζει μόρους πολεμικῶς ἔχειν ὁ Ἀσσύριος πρὸς ἑαυτὸν, η̄ ἐπίστασθε καὶ ἄλλον τινὰ αὐτῷ πολέμιον; Ναι μὰ Δί', ἔφη ὁ Υρκάνιος, πολεμιώτατοι μέν εἰσιν αὐτῷ Καδούσιοι,¹⁷ ἔθνος πολὺ τε καὶ ἀλκιμον· Σάκαι γε μὴν ὅμοροι ἡμῖν, οὐκακὰ πολλὰ πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦ Ἀσσυρίου· ἐπειράτο γὰρ κάκείνους ὕσπερ καὶ ἡμᾶς καταστρέψασθαι.

XXVI. Οὐκοῦν, ἔφη, οἵεσθ' ἀντὶ τοῦ αὐτὸν ἀμφοτέρους ἡδέως ἀν ἐπιβῆναι μεθ' ἡμῶν τῷ Ἀσσυρίῳ; ἔφασαν καὶ σφόδρ' ἀν, εἴ πή γε δύναιτο συμμίξαι. Τί δ', ἔφη, ἐν μέσῳ ἐστὶ τοῦ συμμίξαι; Ἀσσύριοι, ἔφασαν, τὸ αὐτὸν ἔθνος δι' οὗπερ τοινὶ πορεύη. **XXVII.** ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἥκουσεν ὁ Κῦρος, Τί γὰρ, ἔφη, ὦ Γωβρύα, οὐ σὺ τοῦ νεαρίσκου τούτου δι' τοῦ εἰς τὴν βασιλείαν καθέστηκεν ὑπερηφανίαν¹⁸ πολλήν τινα τοῦ τρόπου κατηγόρεις; Τοιαῦτα γὰρ, οἶμαι, ἔφη ὁ Γωβρύας, ἐπαθον ὅπ' αὐτοῦ. Πότερα δῆτα, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰς σὲ μόνον τοιοῦτος ἐγένετο η̄ καὶ εἰς ἄλλους τινάς; **XXVIII.** Νὴ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, καὶ εἰς ἄλλους γε· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας οἷα ὑβρίζει τί δεῖ λέγειν; ἐνὸς δὲ ἀνδρὸς πολὺ δυνατωτέρουν η̄ ἐγὼ νίδην, καὶ ἐκείνου ἐταῖρον ὄντα ὕσπερ τὸν ἐμὸν, συμπίνοντα παρ' ἑαυτῷ συλλαβὼν ἐξέτεμεν, ὡς μέν τινες ἔφασαν, ὅτι η̄ παλλακὴ αὐτοῦ ἐπήνεσεν αὐτὸν ὡς καλὸς εἴη καὶ ἐμπικάρισε τὴν μέλλουσαν αὐτῷ γνυαῖκα ἔσεσθαι, ὡς δ' αὐτὸς τοῦ λέγει, ὅτι ἐπείρασεν αὐτοῦ τὴν παλλακίδα, καὶ τοῦ οὗτος εὐνοῦχος μέν ἐστι, τὴν δ' ἀρχὴν ἔχει, ἐπεὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν. **XXIX.** Οὐκοῦν, ἔφη, οἵει ἀν καὶ τοῦτον ἡδέως ἡμᾶς ἰδεῖν, εἴ οὕτοι ἑαυτῷ βοηθοὺς ἀν γερέσθαι; Εὖ μὲν οὖν οἶδα, ἔφη ὁ Γωβρύας· ἀλλ' ἰδεῖν τοι αὐτὸν χαλεπόν ἐστιν, ὦ Κῦρε. Πῶς; ἔφη ὁ Κῦρος. "Οτι εὶ μέλλει τις ἐκείνῳ συμμίξειν, παρ' αὐτὴν τὴν Βαβυλῶνα δεῖ παριέναι. **XXX.** Τί οὖν, ἔφη, τοῦτο χαλεπόν; "Οτι μὴ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, οἶδα ἐξελθοῦσαν δύναμιν ἐξ αὐτῆς πολλαπλασίαν ἡσ τὸν ἔχειν τοῦ· εὖ δ' ἴσθι, ἔφη, ὅτι δι' αὐτὸν τοῦτο καὶ ἥττόν σοι τοῦ ἡ τὸ πρότερον Ἀσσύριοι καὶ τὰ ὅπλα ἀποφέρουσι καὶ τοὺς ἵππους ἀπάγουσιν, ὅτι τοῖς ἰδοῦσιν αὐτῶν ὀλίγη ἔδοξεν εἶναι η̄ σὴ δύναμις· καὶ ὁ λόγος οὗτος πολὺς ἡδη ἔσπαρται· δοκεῖ δέ μοι, ἔφη, βέλτιον εἶναι φυλαττομένους πορεύεσθαι.

17. Καδούσιοι] “Quæ de his populis narrantur, rursus repugnant situi locorum. Neque enim per Assyrios Medi a Cadusis, et multo minus a Sacis determinantur.” Poppo.

18. ὑπερηφανίαν] I. e. Cruelty.

“Crudelitas quædam ingens. The nature of this quality is described by Theophr. Char. 24.; it betrays itself as well by speech and words, as by conduct and manners. Hence we see why Xen. adds τρόπου.” Fischer.

XXXI. Καὶ ὁ Κῦρος ἀκούσας τοῦ Γωβρύου τοιαῦτα τοιάδε πρὸς αὐτὸν ἔλεξε. Καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν, ὃ Γωβρύα, κελεύων ὡς ἀσφαλέστατα τὰς πορείας ποιεῖσθαι. ἐγὼ οὖν σκυπῶν οὐ δύναμαι ἐννοῆσαι ἀσφαλεστέραν οὐδεμίαν πορείαν ἡμῖν τῆς πρὸς αὐτὴν Βαβυλῶνα πορείας ιέναι, εἰ ἔκεī τῶν πολεμίων ἔστι τὸ κράτιστον. πολλοὶ μὲν γάρ εἰσιν, ὡς σὺ φής· εἰ δὲ θαρροῦσι, καὶ δῆλοι ἡμῖν, ὡς ἐγώ φημι, ἔσονται. **XXXII.** μὴ οὖν ὄρωντες μὲν ἡμᾶς, ἀλλ’ οἰόμενοι ἀφανεῖς εἶναι διὰ τὸ φοβεῖσθαι ἑκίνους, σάφ’ ἴσθι, ἔφη, ὅτι τοῦ μὲν φόβου ἀπαλλάξονται ὃς αὐτοῖς ἐνεγένετο, Θάρρος δ’ ἐμφύσεται ἀγτὶ τούτου τοσούτῳ μεῖζον ὅσφ ἀν πλείονα χρόοντον ἡμᾶς μὴ ὄρωσιν· ἀν δὲ ἥδη ἰωμεν ἐπ’ αὐτοὺς, πολλοὺς μὲν αὐτῶν εὑρήσομεν ἔτι κλαίοντας τοὺς ἀποθανόντας ὑφ’ ἡμῶν, πολλοὺς δ’ ἔτι τραύματα ἐπιδεμένους ἂν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἔλαβον, πάντας δ’ ἔτι μεμνημένους τῆς μὲν τοῦδε τοῦ στρατεύματος τόλμης, τῆς δὲ αὐτῶν φυγῆς τε καὶ ἔνμορφας. **XXXIII.** εὗ δ’ ἴσθι, ὃ Γωβρύα, ἵνα καὶ τοῦτ’ εἰδῆς, οἱ πολλοὶ ἀνθρώποι, ὅταν μὲν θαρρῶσιν, ἀνυπόστατον τὸ φρόνημα παρέχονται, ὅταν δὲ δείσωσιν, ὅσφ ἀν πλείους ὅσι, τοσούτῳ μεῖζῳ καὶ ἐκπεπληγμένον μᾶλλον τὸν φόβον¹⁹ κέκτηνται. **XXXIV.** ἐκ πολλῶν μὲν γάρ καὶ κακῶν λόγων ηὔξημένος αὐτοῖς πάρεστιν, ἐκ πολλῶν δὲ καὶ πονηρῶν χρημάτων, ἐκ πολλῶν δὲ καὶ δυσθύμων τε καὶ ἐξεστηκότων προσώπων ἥθροισται· ὕσθ’ ὑπὸ τοῦ μεγέθους οὐ ῥάδιον αὐτόν ἐστιν οὔτε λόγοις κατασβέσαι οὔτε προσάγοντα πολεμίοις μένος ἐμβαλεῖν οὔτε ἀπαγαγόντα ἀναθρέψαι τὸ φρόνημα, ἀλλ’ ὅσφ ἀν μᾶλλον αὐτοῖς θαρρεῖν παρακελεύῃ, τοσούτῳ ἐν δεινοτέροις ἡγοῦνται εἶναι. **XXXV.** ἐκεῖνο μέντοι νὴ Δία, ἔφη, σκεψώμεθα ἀκριβῆς ὅπως ἔχει. εἰ μὲν γάρ τὸ ἀπὸ τοῦδε αἱ νῦν καὶ ἔσονται ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις ὀπότεροι ἀν πλείονα ὄχλον ἀπαριθμήσωσιν, ὄρθως καὶ σὺ φυβῆ περὶ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἐν δεινοῖς ἐσμέν· εἰ μέντοι ὥσπερ πρόσθεν διὰ τοὺς εὖ μαχομένους ἔτι καὶ νῦν αἱ μάχαι κρί-

19. ἐκπεπληγμένον τὸν φόβον] “That is metus lymphatus, as Lucan 7, 186. says, ‘lymphato trepidare metu,’ that is ‘fanatico et furioso,’ according to the Schol.; a state of mind, when we know not what we are doing, when we think that we see and hear, what exists only in our own fancy.” Fischer. This is called by us a *panic*, πανικὸς φόβος. Seneca Epist. 13. ‘Nulli tam perni-

ciosi, tam irrevocabiles, quam lymphatici metus sunt; ceteri enim sine ratione, hi sine mente sunt.’ Festus:—“*Lymphæ dictæ sunt a nymphis.* Vulgo autem memoriae proditum est, quicunque speciem quandam e fonte, id est effigiem nymphæ viderint, surrendi non fecisse finem: quos Graeci νυμφολήπτους vocant, Latini *lymphatos* appellant.”

νονται, θαρρῶν οὐδὲν ἀν σφαλείης πολὺ γάρ σὺν τοῖς θεοῖς πλείονας εὑρήσεις παρ' ἡμῖν τοὺς θέλοντας μάχεσθαι ἢ παρ' ἐκείνοις.

XXXVI. ὡς δὲ ἔτι μᾶλλον θαρρῆς, καὶ τόδε κατανόησον· οἱ μὲν γὰρ πολέμιοι πολὺ μὲν ἐλάττονές εἰσιν νῦν ἢ πρὶν ἡττηθῆναι ὑφ' ἡμῶν, πολὺ δ' ἐλάττονες ἢ ὅτε ἀπέδρασαν ἡμᾶς· ἡμεῖς δὲ καὶ μείζονες νῦν ἢ πρὶν, ἐπεὶ νευκήκαμεν, καὶ ἴσχυρότεροι, ἐπεὶ εὐτυχήκαμεν· καὶ πλείονες δὲ, ἐπεὶ ὑμεῖς ἡμῖν προσεγένεσθε· μὴ γάρ ἔτι ἀτίμαζε μηδὲ τοὺς σοὺς, ἐπεὶ σὺν ἡμῖν εἰσὶ· σὺν γάρ τοῖς νικῶσι, σάφ' ἵσθι, ὁ Γωβρύα, θαρροῦντες καὶ οἱ ἀκόλουθοι ἔπονται.
XXXVII. μὴ λανθανέτω δέ σε μηδὲ τοῦτο, ἔφη, ὅτι ἔξεστι μὲν τοῖς πολεμίοις καὶ νῦν ἰδεῖν ἡμᾶς· γαργότεροι δὲ, σάφ' ἵσθι, οὐδαμῶς ἀν αὐτοῖς φανείμεν μένοντες ἢ λόντες ἐπ' ἐκείνους. ὡς οὖν ἐμοῦ ταῦτα γιγνώσκοιτο ἄγε ἡμᾶς εὐθὺν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος.

CAP. III.

I. Οὗτω μὲν δὴ πορευόμενοι τεταρταῖοι πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Γωβρύου χώρας ἐγένοντο. ὡς δὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ ἦν, κατέστησε λαβῶν ἐν τάξει μεθ' ἕαυτοῦ τούς τε πεζοὺς καὶ τῶν ἱππέων ὑπόσους ἐδόκει καλῶς αὐτῷ ἔχειν, τοὺς δ' ἄλλους ἱππεῖς ἀφῆκε καταθεῖν, καὶ ἐκέλευσε τοὺς μὲν ὅπλα ἔχοντας κατακαίνειν, τοὺς δ' ἄλλους καὶ πρόβατα ὅσα ἀν λάβωσι πρὸς αὐτὸν ἄγειν. ἐκέλευσε δὲ καὶ τοὺς Πέρσας συγκαταθεῖν· καὶ ἥκον πολλοὶ μὲν αὐτῶν κατακεκυλισμένοι ἀπὸ τῶν ἱππων, πολλοὶ δὲ καὶ λείαν πλείστην ἄγοντες. II. ὡς δὲ παρῆν ἡ λεία, συγκαλέσας τούς τε τῶν Μήδων ἄρχοντας καὶ τῶν Ύρκανίων καὶ τοὺς ὄμοτίμους ἔλεξεν ὅδε. "Ανδρες φίλοι, ἔξενισεν ἡμᾶς ἀπαντας πολλοῖς ἀγαθοῖς Γωβρύας. εἰ οὖν, ἔφη, τοῖς θεοῖς ἔξελόντες τὰ νομιζόμενα καὶ τῇ στρατιῇ τὰ ἱκανὰ τὴν ἄλλην τούτῳ δοίημεν λείαν, ἀρα ἀν, ἔφη, καλὸν ποιήσαιμεν τῷ εὐθὺς φανεροὶ εἶναι καὶ τοὺς εὖ ποιοῦντας πειρώμεθα τικῆν εὐ ποιοῦντες. III. ὡς δὲ τοῦτ' ἥκουσαν, πάντες μὲν ἐπήνουν,²⁰ πάντες δ' ἐνεκωμίαζον· εἴς δὲ καὶ ἔλεξεν

20. *ἐπήνουν*] "A question here arises, What is the difference between *ἐπαινεῖν* and *ἐγκωμιάζειν*? According to Aristot. Rhet. 1, 9. Eth. 1, 12.

ἐπαινεῖν is 'to set forth by an oration the virtues of any one,' while *ἐγκωμιάζειν* is 'to celebrate by an oration their virtuous deeds.' But according

ῶδε, Πάντα, ἔφη, ὦ Κῦρε, τοῦτο ποιήσωμεν. καὶ γάρ μοι, ἔφη, δοκεῖ ὁ Γωβρύας πτωχούς τινας νομίζειν ήμᾶς, ὅτι οὐ δαρεικῶν μεστοὶ

to Suidas, the former is applied to *one* illustrious action, the latter to *several*. But perhaps the subtlety of distinction belongs not to the passage before us; so that ἐπαινεῖν may be merely ‘to approve the opinion of Cyrus,’ ‘not to reject it;’ and ἐγκωμιάζειν, ‘to extol it in a speech,’ ‘to expatiate in many words on its excellence and utility.’ They therefore differ in degree.” Zeune. The distinction of Zeune seems to be well founded; ἐπαινεῖν here expresses mere ‘mental assent to or approbation of the opinion,’ while ἐγκωμιάζειν denotes ‘a formal, set, and avowed commendation of it.’ The former implies ‘approbation,’ but it may be internally felt, or privately given, or publicly expressed, whereas the idea of ‘publicity’ is always involved in the latter,—‘public approbation, commendation, panegyric.’ The same distinction perhaps exists in the words *praise*, and *encomium* or *panegyric*; the former is a generic term, which may, in any given instance, include or exclude the idea conveyed by the latter, and which may be ‘the silent approbation of the mind,’ or ‘a public avowal of approbation;’ but the latter is a specific term, confined to ‘a declaration of approbation in the presence of many,’ to ‘public commendation.’ I read the speech of Mr. Burke, and I praised its eloquence and wisdom as I read it; I heard Lord Brougham deliver in the British senate a fine *encomium* on the principles of Mr. Fox: who could be better qualified than Pericles to pronounce a *panegyric* on fallen patriotism, and heroic courage? The very derivation of the word ἐγκώμιον, whether we refer it to κῶμος or κῶμη, to a song at a festival, or to an harangue in the streets, still involves the idea of ‘publicity.’ Schneider considers ἐγκώμιος, δ, ḥ, to be the same as ἐγχώριος, ἐν καμῷ, ἐν χώρᾳ, and ἐγκόμιον, τδ, is an adj. used substantively by an ellipse of ἔτος. But it will be proper to quote the words of Aristotle, as the subject is of impor-

tance:—Rhet. 1, 9. p. 49. “Εστι δὲ παινος, λόγος ἐμφανίσων μέγεθος ἀρετῆς· δεῖ οὖν τὰς πράξεις ἐπιδεικνύαι, ὡς τοιαῦται τὸ δὲ ἐγκώμιον τῶν ἔργων ἐστί· (τὰ δὲ κύκλῳ, εἰς πίστιν οἷον, εὐγένεια, καὶ παιδεία· εἰκός γὰρ, ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθὸν, καὶ τὸν οὕτω τραφέντα τοιούτον εἶναι;) διὸ καὶ ἐγκωμιάζομεν πράξας· τὰ δὲ ἔργα σημεία τῆς ἔξεως εἰσιν· ἐπειδὴ ἐπαινοῦμεν καὶ μὴ πεπραγότα, εἰ πιστεύουμεν εἶναι τοιούτον. J. S. Vater, in his Animadvv. et Lectt. ad Aristot. Rhet. Lipsiae 1794. has a luminous comment on this passage, but the limited space will not permit me to quote the whole of his comment, from which, however, I give the following: —“*Præcisus est actio, quatenus agitur; ἔργον, res gesta, facinus perpetratum, adjuncta effectus significacione, (cf. etiam Plat. Menon. c. 40. init.)* *Præcēsus* igitur consensus cum præceptis virtutis demonstrandus est, et hæc est *laus*. Itaque, cum dicatur, Δεῖ τὰς πράξεις ἐπιδεικνύαι ὡς τοιαῦται, in verbis ultimis est vis orationis. Hæc verba cum antecedentibus arctius cohaerent; quare ante δεῖ colo, et post τοιαῦται maxima interpunctione, utendum est. In *laudatione*, (*ἐγκωμίῳ*), vero res gestæ enumerantur et describuntur, et orator *laudatione* fungens operam non in eo ponit, ut ostendat, hanc partem propositi huic virtuti, illi illam convenire. Hoc sumit et amplificando magnitudinem rei exprimit. Potius res istas revera gestas esse, confirmat ex rebus externis, unde simūl novus fons *laudatio*, (τὰ δὲ κύκλῳ εἰς πίστιν.)” The other passage in his Eth. 1, 12. p. 19. Cor. is this: ‘Ο μὲν γὰρ ἐπαινος τῆς ἀρετῆς πράκτικολ καὶ τῶν καλῶν ἀπὸ ταῦτης τὰ δὲ ἐγκώμια τῶν ἔργων, δμοίως καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἵστας οἰκειότερον ἐξακριβοῦν τοῖς περὶ τὰ ἐγκώμια πεπονημένοις. Dr. Coray p. 223. furnishes the following notes: ‘Ο μὲν γὰρ ἐπαινος τῆς ἀρετῆς ἀπλῶς δηλονότι, ἣν μὴ ἐνεργῆ, οἷον ὅταν ἐπαινῶμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸν

ηκομεν οὐδὲ ἐκ χρυσῶν πίνομεν φιαλῶν· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσομεν,
γνοίη ἀν, ἔφη, ὅτι ἐστὶν ἐλευθερίους εἶναι καὶ ἄνευ χρυσοῦ.
IV. "Αγε δὴ, ἔφη, τὰ τῶν θεῶν ἀποδόντες τοῖς μάγοις καὶ ὅσα τῇ
στρατιῇ ικανὰ ἐξελόντες τάλλα καλέσαντες τὸν Γωβρύαν δότε αὐτῷ.
οὕτω δὴ λαβόντες ἐκεῖνοι ὅσα ἔδει τάλλα ἔδοσαν τῷ Γωβρύᾳ.

V. 'Ἐκ τούτου δὴ ἄγει πρὸς Βασιλῶντα παραταξάμενος ὥσπερ ὅτε
ἡ μάχη ἦν. ὡς δ' οὐκ ἀντεξέσαν οἱ Ἀσσύριοι, ἐκέλευσεν δὲ Κῦρος
τὸν Γωβρύαν προσελάσαντα εἰπεῖν ὅτι εἰ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἔξιων
ὑπὲρ τῆς χώρας μάχεσθαι, καν αὐτὸς σὺν ἐκείνῳ μάχοιτο· εἰ δὲ μὴ
ἀμυνεῖ τῇ χώρᾳ, ὅτι ἀνάγκη τοῖς κρατοῦσι πείθεσθαι. VI. ὁ μὲν
δὴ Γωβρύας προσελάσας ἔνθα ἀσφαλὲς ἦν ταῦτα εἰπεν· ὁ δὲ αὐτῷ
ἐξέπεμψεν ἀποκρινούμενον τοιάδε. Δεσπότης ὁ σὸς λέγει, ὃ Γω-
βρύα, Οὐχ ὅτι ἀπέκτεινά σου τὸν νίον μεταμέλει μοι, ἀλλ ὅτι οὐ
καὶ σὲ προσαπέκτεινα. μάχεσθαι δὲ ἐὰν βούλησθε, ἢκετε εἰς τρια-
κοστὴν ἡμέραν· νῦν δ' οὐπω ἡμῖν σχολή· ἔτι γὰρ παρασκευαζόμεθα.
VII. ὁ δὲ Γωβρύας εἶπεν, 'Ἄλλὰ μήποτέ σοι λήξειν αὐτῇ ἡ μετα-
μέλεια· δῆλον γὰρ ὅτι ἀνιῶ σέ τι, ἐξ οὐ αὐτῇ σε ἡ μεταμέλεια
ἔχει.'

ἔχοντα ταῦτην. Τὰ δ' ἐγκώμια τῶν ἔργων δίον, ὅταν καὶ δικαιοπράγματι
τοῦ δικαίου ἀνδρὸς λέγειν ἔχωμεν. According to Aristotle, then, we praise
virtue, the *actions* of virtue, the virtuous man, or a virtuous disposition; but we bestow *encomiums* on virtuous
acts, heroic *achievements*, generous *deeds*, or on those who have performed
them. But the true distinction between these words, looking to their
derivation, of which Aristotle makes no mention, is that which I have laid
down, and which is not incompatible with the sentiments of Aristotle. *En-
comium*, involving the idea of ‘publicity,’ is so far analogous to *præconium*, of which Forcellinus writes:
“*Prædicatio*, quæ cum laude conjuncta est, ex more *præconum* res venales
laudantium.” The following words of Seneca Epist. 102. (103.) will illustrate the subject still more:—“*Præ-
terea aliud est laus, aliud laudatio*. Hæc et vocem exigit. Itaque nemo
dicit *laudem funebrem*, sed *laudationem*, cuius officium oratione constat.
Cum dicimus aliquem *laude dignum*,

non verba illi benigna hominum, sed
judicia promittimus. Ergo *laus* etiam
taciti est bene sentientis, ac bonum vi-
rum apud se laudantis. Deinde, ut
dixi, ad animum refertur *laus*, non ad
verba, quæ conceptam *laudem* ege-
runt, et in notitiam plurium emittunt.
Laudat, qui *laudandum* esse judicat.
Cum Tragicus ille apud nos ait, ‘*Magni-
ficum esse laudari a laudato viro*,’
laude digno ait. Et cum æque anti-
quus poeta ait, ‘*Laus alit artes*,’ non
laudationem dicit, quæ corrumpt artes.
Nihil enim æque et eloquentiam
et omne aliud studium auribus deditum
vitiavit, quam popularis assensio. *Fa-
ma* utique vocem desiderat, *claritas*
non: potest enim citra vocem contingere, contenta judicio; plena est, non
tantum inter facientes, sed etiam intra
reclamantes.” “*Ἐπαινος*, then, *laus*,
‘praise,’ is ‘assent or approbation,
mental or silent, expressed or declared,
private or public;’ but ἐγκώμιον, *laudatio*,
encomium or *præconium*, is
‘public commendation or panegyric.’
The one refers more particularly to
actions, the other to *acts*.

VIII. Ὁ μὲν δὴ Γωβρύας ἐπίγγειλε τὰ τοῦ Ἀσσυρίου· ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας ταῦτα ἀπήγαγε τὸ στράτευμα· καὶ καλέσας τὸν Γωβρύαν Εἰπέ μοι, ἔφη, οὐκ ἐλεγεῖς μέντοι σὺ ὅτι τὸν ἐκτμηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀσσυρίου οἴει ἀν σὺν ἡμῖν γενέσθαι; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, δοκῶ εἰδέναι· πολλὰ γὰρ δὴ ἔγωγε κάκεῖνος ἐπαρρήσιασμέθα πρὸς ἄλλήλους. IX. Ὡπότε τοίνυν ποὶ δοκεῖ καλῶς ἔχειν, πρὸς αὐτὸν πρόσιθι· καὶ πρῶτον μὲν οὕτω ποίει ὅπως ἀν αὐτοὶ ὅτι ἀν λέγῃ εἰδῆτε· ἐπειδὰν δὲ συγγένη αὐτῷ, ἐὰν γνῶσ αὐτὸν φίλον ἡμῶν βουλόμενον εἶναι, τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι ὅπως λάθη φίλος ὁν ἡμῖν· οὔτε γὰρ ἀν φίλους τις ποιῆσειν ἄλλως πως πλείω ἀγαθὰ ἐν πολέμῳ η̄ πολέμιος δοκῶν εἶναι οὔτ' ἀν ἔχθρους πλείω τις βλάψειν ἄλλως πως η̄ φίλος δοκῶν εἶναι. X. Καὶ μὴν, ἔφη ὁ Γωβρύας, οἵδ' ὅτι καν πρίαστο Γαδάτας τὸ μέγα τι ποιῆσαι κακὸν τὸν νῦν βασιλέα Ἀσσυρίων· ἀλλ' ὅτι ἀν δύνατο, τοῦτο δεῖ καὶ ἡμᾶς σκοπεῖν. XI. Λέγε δή μοι, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰς τὸ φρούριον τὸ πρὸ τῆς χώρας, ὃ φατε Ὑρκανίοις τε καὶ Σάκαις ἐπιτετειχίσθαι τῇδε τῇ χώρᾳ πρόβολον εἶναι τοῦ πολέμου, ἀρ' ἀν, ἔφη, οἴει ὑπὸ τοῦ φρουράρχου παρεθῆναι τὸν εὐνοῦχον ἐλθόντα σὺν δυνάμει; Σαφῶς γε, ἔφη ὁ Γωβρύας, εἰπερ ἀνύποπτος ὁν ὥσπερ νῦν ἐστὶν ἀφίκοιτο πρὸς αὐτόν. XII. Οὐκοῦν, ἔφη, ἀνύποπτος ἀν εἴη, εἰ προσβάλοιμι μὲν ἔγω πρὸς τὰ χωρία αὐτοῦ ὡς λαβεῖν βουλόμενος, ἀπομάχοιτο δὲ ἐκεῖνος ἀνὰ κράτος, καὶ λάβοιμι μὲν αὐτοῦ τι ἔγω, ἀντιλάβοι δὲ κάκεῖνος ἡμῶν η̄ ἄλλους τινὰς η̄ καὶ ἀγγέλους πεμπομένους ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τούτους οὓς φατε πολεμίους τῷ Ἀσσυρίῳ εἶναι, καὶ οἱ μὲν ληφθέντες λέγοιεν ὅτι ἐπὶ στράτευμα ἀπέρχονται, καὶ κλίμακας ὡς εἰς τὸ φρούριον ἤξοντες, ὃ δὲ εὐνοῦχος ἀκούσας προσποιήσατο προαγγεῖλαι βουλόμενος ταῦτα παρεῖναι. XIII. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Οὕτω μὲν γιγνομένων σαφῶς οἵδα ὅτι παρείη ἀν αὐτὸν, καὶ δέοιτό γ' ἀν αὐτοῦ μέρειν ἔως ἀπέλθοις. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἴ γε ἄπαξ εἰσέλθοι, δύναται ἀν ἡμῖν ὑποχείριον ποιῆσαι τὸ χωρίον; XIV. Εἰκὼς γοῦν, ἔφη ὁ Γωβρύας, τὰ μὲν ἔνδον ἐκείνου συμπαρασκευάζοντος, τὰ δὲ ἔξωθεν ποῦ ἰσχυρότερα προσάγοντος. "Ιθι οὖν, ἔφη, καὶ πειρῶ ταῦτα διδάξαις καὶ διαπραξάμενος παρεῖναι· πιστὰ δὲ αὐτῷ οὐκ ἀν μείζω οὔτε εἴποις οὔτε δείξαις ὁν αὐτὸς σὺ τυγχάνεις παρ' ἡμῶν εἰληφάσ. XV. Ἐκ τούτου ὢχετο μὲν ὁ Γωβρύας· ἀσμενος δὲ ἴδων αὐτὸν ὁ εὐνοῦχος συνωμολόγει τε πάντα καὶ συνέθετο ἄ ἔδει. ἐπεὶ δὲ ἀπήγγειλεν ὁ Γωβρύας ὅτι πάντα δοκοίη ἰσχυρῶς τῷ εὐνοῦχῳ ἔχειν τὰ

ἐπισταλέντα, ἐκ τούτου τῇ ὑστεραίᾳ προσέβαλε μὲν ὁ Κῦρος, ἀπεμάχητο δὲ ὁ Γαδάτας. XVI. ἦν δὲ καὶ ὁ ἔλαβε χωρίον ὁ Κῦρος δόποιον ἔφη ὁ Γαδάτας. τῶν δὲ ἀγγέλων οὐδεὶς ἐπεμψεν ὁ Κῦρος προεπών οἶ πορεύσοιντο, τοὺς μὲν εἴασεν ὁ Γαδάτας διαφεύγειν, ὅπως ἄγοιεν τὰ στρατεύματα καὶ τὰς κλίμακας κομίζοιεν· οὐδὲ ἔλαβε, βασανίζων ἐναντίον πολλῶν, ὡς ἥκουσεν ἐφ' ἂν ἔφασαν πορεύεσθαι, εὐθέως συσκευασμένος ὡς ἔξαγγελῶν τῆς νυκτὸς ἐπορεύετο.

XVII. τέλος δὲ πιστευθεὶς ὡς βοηθὸς εἰσέρχεται εἰς τὸ φρούριον· καὶ τέως²¹ μὲν συμπαρεσκεύαζεν ὅτι δύναιτο τῷ φρούρῳ ράχων ἐπεὶ δὲ ὁ Κῦρος ἥλθε, καταλαμβάνει τὸ χωρίον συνεργοὺς ποιησάμενος καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Κύρου αἰχμαλώτους. XVIII. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, εὐθὺς Γαδάτας ὁ εὐνοῦχος τὰ ἔνδον καταστήσας ἐξῆλθε πρὸς τὸν Κῦρον, καὶ τῷ νόμῳ προσκυνήσας εἶπε Χαῖρε, Κῦρε.

XIX. Ἀλλὰ ποιῶ ταῦτα, ἔφη· σὺ γάρ με σὺν τοῖς θεοῖς οὐ κελεύεις μόνον ἀλλὰ καὶ ἀναγκάζεις χαίρειν. εὗ γάρ ἴσθι, ἔφη, ὅτι ἐγὼ μέγα ποιοῦμαι φίλιον τοῦτο τὸ χωρίον τοῖς ἐνθάδε συμμάχοις καταλείπων· σοῦ δ', ἔφη, ὁ Γαδάτα, ὁ Ἀσσύριος παῖδας μὲν, ὡς ἕοικε, τὸ ποιεῖσθαι ἀφείλετο, οὐ μέντοι τό γε φίλους δύνασθαι κτᾶσθαι ἀπεστέρησεν· ἀλλ' εὗ ἴσθι ὅτι ἡμᾶς τῷ ἔργῳ τούτῳ φίλους πεποίησαι οἵ σοι, ἐὰν δυνάμεθα, πειρασθέμεθα μὴ χείρους βοηθοὶ παραστῆναι ἢ εἰ παῖδας ἢ ἐκγόνους²² ἐκέκτησο. XX. ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεγεν. ἐν δὲ τούτῳ ὁ Ὑρκάνιος ἄρτι ἥσθημένος τὸ γεγενημένον προσθεῖ τῷ Κύρῳ καὶ λαβὼν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ εἶπεν, ⁷Ω μέγα ἀγαθὸν σὺ τοῖς φίλοις Κῦρε, ὡς πολλήν με τοῖς θεοῖς ποιεῖς χάριν ὀφείλειν ὅτι σοί με συνήγαγον. XXI. Ιθι νῦν, ἔφην ὁ Κῦρος, καὶ λαβὼν τὸ χωρίον οὕπερ ἔνεκά με ἀσπάζῃ διατίθει αὐτὸ οὔτως ὡς ἀν τῷ ὑμετέρῳ φύλῳ πλείστου ἄξιον ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις μάλιστα δ', ἔφη, Γαδάτα τούτῳ, ὃς ἡμῖν αὐτὸ λαβὼν παραδίδωσι.

XXII. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ὑρκάνιος, ἐπειδὸν Καδούσιοι ἔλθωσι καὶ Σάκαι καὶ οἱ ἐμοὶ πολῖται, καλέσωμεν καὶ τοῦτον, ἵνα κοινῇ συμβουλευσώμεθα πάντες ὅσοις προσήκει πᾶς ἀν συμφορώτατα χρώμεθα

21. τέως] I. e. "Interim, usque dum, usque, donec Cyrus cum exercitu accessisset, as Anab. 5, 4, 8. It is an Attic term, (see Mēris,) of which Plato is very fond, (Ruhnk. ad Timæi Lex.)" Fischer.

22. ἐγύδνους] "The marg. Vill. has ἐγγύδνους. The common reading Xen. Cyrop.

cannot be right, if the distinction between ἐκγόνος and ἐγγόνος is true, which is made by Thom. M. 849. and Etym. M. (see Dory. ad Char. 327. ed. Lips.) who contend that the former is said *de liberis*, the latter *de nepotibus*." Poppo.

τῷ φρουρίῳ; XXIII. ταῦτα μὲν οὕτω συνήνεσεν ὁ Κῦρος· ἐπεὶ δὲ συνῆλθον οἱς ἔμελε περὶ τοῦ φρουρίου, ἐβούλεύσαντο κοινῇ φυλάττειν οἰσπερ ἀγαθὸν ἦν φίλιον ὅν, ὅπως αὐτοῖς μὲν πρόβολος εἴη πολέμου, τοῖς δ' Ἀσσυρίοις ἐπιτετειχισμένον εἴη. XXIV. τούτων γενομένων πολὺ δὴ προθυμότερον καὶ πλείους καὶ Καδούσιοι συνεστρατεύοντο καὶ Σάκαι καὶ Ὑρκάνιοι καὶ συνελέγη ἐντεῦθεν στράτευμα Καδουσίων μὲν πελταστῶν εἰς δυσμυρίους καὶ ἵππεis εἰς τετρακισχιλίους, Σακῶν δὲ τοξόται εἰς μυρίους καὶ ἵπποτοξόται²³ εἰς δισχιλίους καὶ Ὑρκάνιοι δὲ πεζούς τε ὄπόσους ἐδύναντο προσεξέπεμψαν καὶ ἵππεis ἐξεπλήρωσαν εἰς δισχιλίους· τὸ γὰρ πρόσθεν καταλειμμένοι ἥσαν πλείους οἵκοι αὐτοῖς ἵππεis, ὅτι καὶ οἱ Καδούσιοι καὶ οἱ Σάκαι τοῖς Ἀσσυρίοις πολέμοι ἥσαν. XXV. ὅσον δὲ χρόνον ἐκαθέζετο ὁ Κῦρος ἀμφὶ τὴν περὶ τὸ φρουρίον οἰκονομίαν, τῶν Ἀσσυρίων τῶν κατὰ ταῦτα τὰ χωρία πολλοὶ μὲν ἀπῆγον ἵππους, πολλοὶ δὲ ἀπέφερον ὅπλα, φοβούμενοι ἡδη πάντας τοὺς προσχώρους.

XXVI. Ἐκ δὲ τούτου προσέρχεται τῷ Κύρῳ ὁ Γαδάτας καὶ λέγει ὅτι ἥκουσιν αὐτῷ ἄγγελοι ὡς ὁ Ἀσσύριος ἐπεὶ πύθοιτο τὰ περὶ τοῦ φρουρίου, χαλεπῶς τε ἐνέγκοι καὶ συσκευάζοιτο ὡς ἐμβαλῶν εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν. ἐὰν οὖν ἀφῆς με, ὡς Κύρε, τὰ τείχη ἀν πειραθείην διασῶσαι, τῶν δ' ἄλλων μείων λόγος. XXVII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐὰν οὖν ἵης νῦν, πότε ἔσῃ οἴκοι; καὶ ὁ Γαδάτας εἶπεν, Εἰς τρίτην²⁴ δειπνήσω ἐν τῇ ἡμετέρᾳ. Ἡ καὶ τὸν Ἀσσύριον, ἔφη, οἵτι εἴκετη ἡδη καταλήψεσθαι; Εὗ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα· σπεύσει γὰρ ἔως ἔτι πρόσω δοκεῖς ἀπεῖναι. XXVIII. Ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κῦρος, ποσταῖος ἀν τῷ στρατεύματι ἐκεῖσε ἀφικοίμην; πρὸς τοῦτο δὴ ὁ Γαδάτας λέγει· Πολὺ ἡδη, ὡς δέσποτα, ἔχεις τὸ στράτευμα καὶ οὐκ ἀν δύναιο μεῖον ἢ ἐν ἔξ ἢ ἐπτὰ ἡμέραις ἐλθεῖν πρὸς τὴν ἐμὴν οἰκησιν. Σὺ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀπιθε ὡς τάχιστα· ἐγὼ δὲ ὡς ἀν δυνατὸν ἢ πορεύσομαι. XXIX. ὁ μὲν δὴ Γαδάτας φχετο· ὁ δὲ Κῦρος συνεκάλεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν συμμάχων καὶ ἡδη πολλοὶ τε ἀδόκουν καὶ καλοὶ κάγαθοὶ πορεῖναι· ἐν οἷς δὴ λέγει ὁ Κῦρος ταῦτα·

23. ἵπποτοξόται] “I. e. Mounted bowmen; sagittarii equites, Curt. 5, 4, 14.; hippotoxotæ, Hirtius B. Afr. 19, 6. Cæs. B. C. 3, 4, 5.; equites sagittis ex equo utentes, Liv. 35, 48, 3.” Fischer.

24. εἰς τρίτην] Μœris: Εἰς τρίτην ἡμέραν, Ἀττικῶς· εἰς τρίτην καθ' ἑαυτὸν μόνον, Ἐλληνικῶς. Compare Thom. M.: Οὐ λέγουσιν Ἀττικολ εἰς τρίτην ἡμέραν, ἀλλ' εἰς τρίτην μόνον.

XXX. Ἀνδρες σύμμαχοι, Γαδάτας διέπραξεν ἃ δοκεῖ πᾶσιν ἡμῖν πολλοῦ ἄξια εἶναι, καὶ ταῦτα πρὶν καὶ ὅτιοῦν ὑφ' ἡμῶν ἀγαθὸν παθεῖν. νῦν δὲ ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἐμβαλεῖν ἀγγέλεται, δῆλον ὅτι ἂμα μὲν τιμωρεῖσθαι αὐτὸν βουλόμενος, ὅτι δοκεῖ ἀπ' αὐτοῦ μέγα βεβλάφθαι· ἂμα δὲ ἵσως κάκεινο ἐννοεῖται ὡς εἰ οἱ μὲν²⁵ πρὸς ἡμᾶς ἀφιστάμενοι μηδὲν ὑπ' ἔκείνου κακὸν πείσονται, οἵ δὲ σὺν ἐκείνῳ ὄντες ὑφ' ἡμῶν ἀπολοῦνται, ὅτι τάχα οὐδένα εἰκὸς σὺν αὐτῷ βουλήσεσθαι εἶναι. XXXI. νῦν οὖν, ὡς ἀνδρες, καλόν τι ἄν μοι δοκοῦμεν ποιῆσαι, εἰ προθύμως Γαδάτα βοηθήσαιμεν ἀνδρὶ εὐεργέτῃ· καὶ ἂμα δίκαια ποιοῦμεν ἄν χάριν ἀποδιδόντες· ἀλλὰ μὴν καὶ ξύμφορά γ' ἄν, ὡς ἐγὼ δοκῶ, πράξαιμεν ἡμῖν αὐτοῖς. XXXII. εἰ γὰρ πᾶσι φαινούμεθα τοὺς μὲν κακῶς ποιοῦντας νικᾶν πειρώμενοι κακῶς ποιοῦντες, τοὺς δ' εὐεργετοῦντας ἀγαθοῖς ὑπερβαλλόμενοι, εἰκὸς ἐκ τῶν τοιούτων φίλους μὲν πολλοὺς ἡμῖν βούλεσθαι γίγνεσθαι, ἐχθρὸν δὲ μηδένα ἐπιθυμεῖν εἶναι. XXXIII. εἰ δὲ ἀμελῆσαι δόξαιμεν Γαδάτου, πρὸς τῶν θεῶν ποίοις λόγοις ἄν ἄλλον πείθοιμεν χαρίζεσθαι τι ἡμῖν; πῶς δ' ἄν τολμῷμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπαινεῖν; πῶς δ' ἄν ἀντιθέψαι τις ἡμῶν δύνατο Γαδάτη, εἰ ήττῳ μεθα αὐτοῦ εὗ ποιοῦντος τοσοῦτοι ὄντες ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ τούτου οὕτω διακειμένου;²⁶ ὁ μὲν οὕτως εἶπεν. XXXIV. οἱ δὲ πάντες ἴσχυρῶς συνεπήνοντες ταῦτα ποιεῖν.

"Αγετε τοίνυν, ἔφη, ἐπεὶ καὶ ὑμῖν συνδοκεῖ ταῦτα, ἐπὶ μὲν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ ὄχημασι καταλίπωμεν ἔκαστοι τοὺς μετ' αὐτῶν ἐπιτηδειοτάτους πορεύεσθαι. XXXV. Γωβρίας δ' ἡμῖν ἀρχέτω αὐτῶν καὶ ἡγείσθω αὐτοῖς· καὶ γὰρ ὁδῶν ἔμπειρος καὶ τἄλλα ἰκανός· ἡμεῖς δ', ἔφη, καὶ ἵπποις τοῖς δυνατωτάτοις καὶ ἀνδράσι πορευώμεθα

25. ὡς εἰ οἱ μὲν] "After the interposition of some clauses of a sentence, the particle, which has not yet been attached to its verb, is often either itself repeated, (as μὴ, Anab. 3, 2, 25. and εἰ, 3, 2, 35.) or exchanged with another of the same signification. Thus we have here ὡς ὅτι, which is also found de Vectig. 5, 1. Hist. Gr. 6, 4, 37. 5, 13. etc. as Zeune remarks. Hence also Demosth. Ol. 1. p. 16. Reiske, Εἰ μηδὲ—οὐ τολμήσετε, where the second particle of negation is superfluous. Thus too even several words are often repeated with certain permutations: 5, 1, 5, 6, 5, 21." Poppo.

26. καὶ τούτου οὕτω διακειμένου] I. e. "Præsertim cum sit hoc in rerum statu." For the question here is not about the merits of Gadatas, which are set forth by the words εὗ ποιοῦντος, but about his condition, because he alone, destitute of aid, was compelled to defend his country against the forces of the Assyrian." Zeune, "Weiske angorem Gadatæ ob Assyriorum incursionem memorat. Mihi Cyrus, pronunciato vocabulo ἀνδρὸς, subito redisse in recordationem mali videtur, quod erat Gadatas perpessus, cum castraretur." Schneider.

τὰ ἐπιτήδεια τριῶν ἡμερῶν λαβόντες· ὅσῳ δ' ἀν κουφότερον συσκευα-
σώμεθα καὶ εὐτελέστερον, τοσούτῳ ἥδιον τὰς ἐπιούσας ἡμέρας ἀρι-
στήσομέν τε καὶ δειπνήσομεν καὶ καθεύδησομεν. XXXVI. νῦν δ',
ἔφη, πορευώμεθα ὅδε· πρῶτον μὲν ἄγε σὺ, Χρυσάντα, τὸν θωρακο-
φόρους, ἐπεὶ ὁμαλή τε καὶ πλατεῖα ἡ ὅδός ἔστι, τὸν ταξιάρχους ἔχων
ἐν μετώπῳ πάντας· ἡ δὲ τάξις ἐκάστη ἐφ' ἐνὸς ἵτω· ἀθρόοι γὰρ ὄντες
καὶ τάχιστα καὶ ἀσφαλέστατα πορευοίμεθ' ἄν. XXXVII. τούτου
δ' ἔνεκα, ἔφη, κελεύω τὸν θωρακοφόρους ἡγεῖσθαι ὅτι τοῦτο βαρύ-
τατόν ἔστι τοῦ στρατεύματος. τοῦ δὲ βαρυτάτου ἡγουμένου, ἀνάγκη
ῥᾳδίως ἐπεσθαι πάντα τὰ θᾶττον ἴοντα· ὅταν δὲ τὸ τάχιστον ἡγῆται
ἐν νυκτὶ, οὐδέν ἔστι θαυμαστὸν καὶ διασπᾶσθαι τὰ στρατεύματα· τὸ
γάρ προταχθὲν ἀποδιδράσκει. XXXVIII. ἐπὶ δὲ τούτοις, ἔφη,
'Αρτάβαζος τὸν Περσῶν πελταστὰς καὶ τοξότας ἀγέτω· ἐπὶ δὲ τού-
τοις 'Ανδαμύνας ὁ Μῆδος τὸ Μῆδων πεζικόν· ἐπὶ δὲ τούτοις 'Εμβας
τὸ 'Αρμερίων πεζικόν· ἐπὶ δὲ τούτοις 'Αργούχας 'Υρκανίους· ἐπὶ δὲ
τούτοις Θαμβράδας τὸ Σακῶν πεζικόν· ἐπὶ δὲ τούτοις Δαμάτας
Καδουσίους. XXXIX. ἀγόντων δὲ καὶ οὗτοι πάντες ἐν μετώπῳ
μὲν τὸν ταξιάρχους ἔχοντες, δεξιοὺς δὲ τὸν πελταστὰς, ἀριστεροὺς
δὲ τὸν τοξότας τοῦ ἑαυτῶν πλαισίου.²⁷ οὕτω γὰρ πορευόμενοι καὶ
εὐχρηστότεροι γίγνονται. XL. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ σκευοφόροι, ἔφη,
πάντων ἐπέσθων· οἱ δ' ἄρχοντες αὐτῶν ἐπιμελείσθων ὅπως συν-
εσκευασμένοι τε ὥστι πάντα πρὶν καθεύδειν καὶ πρωΐ σὺν τοῖς σκεύεσι
παρῶσιν εἰς τὴν τεταγμένην χώραν καὶ ὅπως κοσμίως ἔπωνται.
XLI. ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις, ἔφη, τὸν Πέρσας ἱππέας Μαδάτας ὁ
Πέρσης ἀγέτω; ἔχων καὶ οὗτος τὸν ἑκατοντάρχους τῶν ἱππέων ἐν
μετώπῳ· ὁ δ' ἑκατόνταρχος τὴν τάξιν ἀγέτω εἰς ἕνα ὕσπερ οἱ πέ-
ζαρχοι. XLII. ἐπὶ δὲ τούτοις 'Ραμβάκας ὁ Μῆδος ὡσαύτως τὸν
ἑαυτοῦ ἱππέας· ἐπὶ δὲ τούτοις σὺ, ὦ Τιγράνη, τὸ σεαυτοῦ ἱππικόν·
καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ἱππαρχοι²⁸ μεθ' ὃν ἔκαστοι ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς·

27. τοῦ ἑαυτῶν πλαισίου] "The sense is, 'In suo cuiusque agminis plæsio.' For the number of plæsia was proportioned to the number of nations, which formed the army of Cyrus, i. e. troops formed into an oblong square. For πλαισίον differs from πλίνθιον, which is a πλαισίον ἰσόπλευρον, Anab. 3, 4, 19. i. e. a troop formed into an equilateral square. See Blan-
card ad Arrian. Tact. p. 69. Πλαισίον

ὄνομάζεται, ὅταν πρὸς πάσας τὰς πλευ-
ρὰς παρατάξηται τις ἐν ἑτερομήκει σχή-
ματι. With what is here related of the army of Cyrus, compare what is said by the author of the tract de Artaxerxis Exp. 1, 8, 9. Πάντες δὲ οὗτοι
κατὰ ἔθνη, ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων
ἔκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο." Zeune.

28. οἱ ἄλλοι δὲ ἱππαρχοι] "It is somewhat remarkable that, while all the other nations in the army of Cyrus

ἐπὶ δὲ τούτοις Σάκαι ἄγετε· ἔσχατοι δ', ὥσπερ ἡλθον, Καδούσιοι ἀγόντων τὸ στράτευμα· Ἀλκεύνα, σὺ δὲ ὁ ἄγων αὐτοὺς ἐπιμελοῦ τὸ νῦν εἴραι πάντων τῶν ὅπισθεν καὶ μηδένα ἕα ὑστερον τῶν σῶν ἵππέων γίγνεσθαι. XLIII. ἐπιμελεῖσθε δὲ τοῦ σιωπῆ πορεύεσθαι οἱ τε ἄρχοντες καὶ πάντες δὲ οἱ σωφρονοῦντες· διὰ γὰρ τῶν ὄτων ἐν τῇ νυκτὶ ἀνάγκη μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὄφθαλμῶν ἔκαστα καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ πράττεσθαι· καὶ τὸ ταραχθῆναι δὲ ἐν τῇ νυκτὶ πολὺ μεῖζόν ἔστι πρᾶγμα ἢ ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ δυσκαταστατώτερον· οὗ ἔγεκα ἢ τε σιωπῆ ἀσκητέα καὶ ἡ τάξις διαφυλακτέα. XLIV. τὰς δὲ νυκτερινὰς φυλακὰς, ὅταν μέλλητε νυκτὸς ἀναστήσεσθαι, χρὴ ὡς βραχυτάτας καὶ πλείστας ποιεῖσθαι, ως μηδένα ἢ ἐν τῇ φυλακῇ ἀγρυπνία πολλὴ οὖσα λυμαίνηται ἐν τῇ πορείᾳ· ἥνικα δ' ἀν ὄτα ἢ πορεύεσθαι, σημανεῖ²⁹ τῷ κέρατι.³⁰ XLV. ὑμεῖς δ' ἔχοντες ἂ δεῖ ἔκαστοι πάρεστε εἰς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος ὁδὸν· ὁ δ' ὄρμώμενος ἀεὶ τῷ κατ' οὐρὰν παρεγγυάτῳ ἔπεσθαι.

XLVI. Ἐκ τούτου δὴ φέροντο ἐπὶ τὰς σκηνὰς καὶ ἄμα ἀπιώντες διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους ὡς μημονικῶς ὁ Κῦρος ὀπόσσοις συνέταττε πᾶσιν ὄνομάζων ἐνετέλλετο. XLVII. ὁ δὲ Κῦρος ἐπιμελείᾳ τοῦτο ἐποίει· πάνυ γὰρ αὐτῷ ἐδόκει θαυμαστὸν εἶναι εἰ οἱ μὲν βάνανσοι³¹ ἴσασι τῆς ἑαυτοῦ τέχνης ἔκαστος τῶν ἐργαλείων³² τὰ ὄνόματα, καὶ ὁ ἰατρὸς δὲ οἶδε καὶ τῶν ὄργάνων καὶ τῶν φαρμάκων οἷς χρῆται πάν-

are expressly mentioned, the Hyrcanians alone are so covertly alluded to.” Poppo.

29. *σημανεῖ*] I. e. ‘Ο σαλπιγκῆς. See Cyrop. 4, 5, 42. 5, 3, 52. Matth. Gr. Gr. 409. Buttm. Gr. Gr. s. 116, 9.: Elmsley ad Eurip. Heracl. 830. p. 131. ed. Lips. thinks that it is to be received as an impersonal. “Σημανεῖν intellig. e superioribus χρή: ‘signum profectionis dandum est,’ vel ‘significandum est,’ ut vertit Phil., qui adeo et ipse legit σημανεῖν, non σημανεῖ, quae est vitiosa Cod. Guelf. scriptura,” Fischer.

30. *τῷ κέρατι*] “Varro L. L. 4, 24.: ‘Cornua dicebantur quæ nunc tubæ vocantur, eo quod ea, quæ jam sunt ex ære, tunc fiebant ex bubulo cornu.’ Among the Greeks in the most ancient times neither horns nor trumpets were in use; trumpets were at length adopted from the Tyrrheni; previously they

employed conchs or shells, and used fires or fire-balls, (*igniferis.*) See the Schol. Eurip. Phœn. 1386. Barnes ad Eurip. Iph. T. 303. Rhes. 988.” Zeuné. See Potter’s Archæol. Gr. 2, 164. ed. Germ.

31. *βάνανσοι*] “Properly, those artificers, who work by means of fire, and stand by the fire, as blacksmiths &c.; 2. artificers and mechanics of any kind. Plato Symp. 23. ‘Ο δὲ ἀλλο τι σοφὸς ἀν, ἢ περὶ τὰς τέχνας, ἢ χειρουργίας τινὰς, βάνανσος. See J. Poll. 7, 6. and the Index to Æschines Socr.” Fischer.

32. *τῶν ἐργαλείων*] “Ἐργαλεῖον is the same as ὄργανον, which Xen. employs for it in the next clause. Hesych. ‘Ἐργαλεῖον’ ὄργανον. For in the Tarentine dialect, according to Hesychius, ἐργαλεῖον signified ἐργαστήριον, a workshop.” Fischer.

των τὰ ὄνόματα, ὁ δὲ στρατηγὸς οὕτως ἡλίθιος ἔσοιτο ὥστε οὐκ εἴσεται τῶν ὑφ' αὐτὸν ἡγεμόνων³³ τὰ ὄνόματα, οἷς ἀνάγκη ἐστὶν αὐτῷ ὄργάνοις χρῆσθαι καὶ ὅταν καταλαβεῖν τι βούληται καὶ ὅταν φυλάξῃ καὶ ὅταν θαρρῦναι καὶ ὅταν φοβῆσαι· καὶ τιμῆσαι δὲ ὀπότε τινὰ βούλοιτο, πρέπον αὐτῷ ἐδόκει. εἶναι ὀνομαστὶ προσαγορεύειν.³⁴

XLVIII. ἐδόκουν δ' αὐτῷ οἱ γιγνώσκεσθαι δοκοῦντες ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καὶ τοῦ καλόν τι ποιοῦντες ὄρασθαι μᾶλλον ὀρέγεσθαι καὶ τοῦ αἰσχρόν τι ποιεῖν μᾶλλον προθυμεῖσθαι ἀπέχεσθαι. **XLIX.** ἡλίθιοι δὲ καὶ τοῦτ' ἐδόκει εἶναι αὐτῷ τὸ ὀπότε βούλοιτο τι πραχθῆναι, οὕτω προστάττειν ὥσπερ ἐν οἴκῳ ἔνιοι δεσπόται προστάττοντοιν, "Ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ, Ξύλα τις σχισάτω· L. οὕτω γάρ προσταττομένων εἰς ἀλλήλους τε ὄρᾱν πάντες ἐδόκουν αὐτῷ καὶ οὐδεὶς περαίνειν τὸ προσταχθὲν καὶ πάντες ἐν αἰτίᾳ εἶναι καὶ οὐδεὶς οὐτε αἰσχύνεσθαι οὔτε φοβεῖσθαι ὅμοιως διὰ τὸ σὺν πολλοῖς αἰτίαν ἔχειν· διὰ ταῦτα δὴ αὐτὸς πάντας ὠνόμαζεν ὅτῳ τι προστάττοι.

L. Καὶ Κῦρος μὲν δὴ περὶ τούτων οὕτως ἐγίγνωσκεν. οἱ δὲ στρατιῶται τότε μὲν δειπνήσαντες καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι καὶ συσκευασάμενοι πάντα ἀ ἔδει ἐκοιμήθησαν. **LII.** ήνίκα δ' ἦν ἐν μέσῳ νυκτῶν ἐσήμηνε τῷ κέρατι. **Kῦρος** δ' εἰπὼν τῷ Χρυσάντᾳ ὅτε ἐπὶ τῇ ὁδῷ ὑπομένοι [δὴ] ἐν τῷ πρόσθεν τοῦ στρατεύματος ἐξῆρει λαβῶν τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ὑπηρέτας· βραχεῖ δὲ χρόνῳ ὕστερον Χρυσάντας παρῆν ἄγων τοὺς θωρακοφόρους. **LIII.** τούτῳ μὲν οὖν ὁ Κῦρος δοὺς τοὺς ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ πορεύεσθαι ἐκέλευεν ἡσύχως ἔως ἄγγελος ἔλθοι· οὐν γάρ πω ἐν ὁδῷ πάντες ἡσαν· αὐτὸς δὲ ἐστηκὼς ἐν τῇ ὁδῷ τὸν μὲν προσιόντα προύπεμπετο ἐν τάξει, ἐπὶ δὲ τὸν ὑστερίζοντα ἐπεμπε καλῶν. **LIV.** ἐπεὶ δὲ πάντες ἐν ὁδῷ ἡσαν, πρὸς μὲν Χρυσάνταν ἵπτεας ἐπεμψεν ἐροῦντας ὅτι ἐν ὁδῷ ἡδη πάντες· ἄγε οὖν ἡδη θᾶττον. **LV.** αὐτὸς δὲ παρελαύνων τὸν ἵππον εἰς τὸ πρόσθεν ἡσυχος³⁵ κατεθεάτο τὰς τάξεις· καὶ οὐσ μὲν ἴδοι εὐτάκτως

33. τῶν ὑφ' αὐτὸν ἡγεμόνων] "From this passage it is apparent that Pliny N. H. 7, 24. Valer. Max. 8, 7. and other Latin writers," (Quintil. 11, 2. Solin. 7. Synes. de Regno p. 9.) "have, rashly and without examination, asserted that Cyrus had learnt by heart the names of all the soldiers in his army." Hutch. See Muret. Var. Lectt. 3, 1. Brodæus Misc. 9, 23. (in Thes. Gruter. 4, 76.) Abramius ad Cic. pro Lig. c. 11. Fischer ad h. l.

34. ὀνομαστὶ προσαγορεύειν] "To be addressed by name, is honorable and pleasant to us, Il. K. 68. Cic. Mur. 36. For we feel that we are either beloved, or held in some esteem by him, who deigns to retain our name in his memory. In the same way Cyrus addresses his generals by name in 6, 3, 28. 7, 1, 49." Weiske.

35. ἡσυχος] "Some construe this with παρελαύνων, others," (as Fischer,) "with κατεθεάτο. On adjectives used

καὶ σιωπῆ ιόντας, προσέλαύνων αὐτοῖς τίνες τε εἶν ίρετο καὶ ἐπεὶ πύθοιτο ἐπήγνει· εἰ δέ τινας θορυβουμένους αἴσθοιτο, τὸ αἴτιον τούτου σκοπῶν κατασθενύναι τὴν ταραχὴν ἐπειρᾶτο.

LVI. Ἐν μόνον παραλέλειπται τῆς ἐν νυκτὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ, ὅτι πρὸ παντὸς τοῦ στρατεύματος πεζοὺς εὐθώνους οὐ πολλοὺς προύπεμπεν, ἐφορωμένους ὑπὸ Χρυσάντα καὶ ἐφορῶντας αὐτὸν, ὡς ὀτακούστοῦντες³⁶ καὶ εἴ πως ἄλλως δύναντο αἰσθάνεσθαι σημαίνοιεν τῷ Χρυσάντᾳ ὅ, τι καιρὸς δοκοίη εἶναι· ἄρχων δὲ καὶ ἐπὶ τούτοις ἦν δις καὶ τούτους ἐκόσμει καὶ τὸ μὲν ἄξιον λόγου ἐσήμαινε, τὸ δὲ μὴ οὐκ ἡνώχλει λέγων.

LVII. τὴν μὲν δὴ νύκτα οὕτως ἐπορεύοντο· ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἔγένετο, τοὺς μὲν τῶν Καδουσίων ἵππεας, ὅτι αὐτῶν καὶ οἱ πεζοὶ ἕσχατοι ἐπορεύοντο, παρὰ τούτοις κατέλιπεν, ὡς μηδ' οὗτοι ψιλοὶ ἵππέων ἰοιεν· τοὺς δ' ἄλλους εἰς τὸ πρόσθεν παρελαύνειν ἐκέλευσεν, ὅτι καὶ οἱ πολέμιοι ἐν τῷ πρόσθεν ἥσαν, ὅπως εἴ τέ τι που ἐναντιοῦτο αὐτῷ, ἀπαντῷ ἔχων τὴν ισχὺν ἐν τάξει καὶ μάχοιτο, εἴ τέ τι που φεῦγον ὄφθείη, ὡς ἐξ ἐτοιμοτάτου διώκοι.

LVIII. ἥσαν δὲ αὐτῷ ἀεὶ τεταγμένοι οὖς τε διώκειν δέοι καὶ οὓς παρ' αὐτῷ μέρειν πᾶσαν δὲ τὴν τάξιν λυθῆναι οὐδέποτε εἴα.

LIX. Κῦρος μὲν δὴ οὕτως ἥγε τὸ στράτευμα· οὐ μέρτοι αὐτός γε μιᾷ χώρᾳ ἐχρῆτο, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλαχῇ περιελαύνων ἐφεώρα τε καὶ ἐπεμελεῖτο εἴ του δέοιντο. οἱ μὲν δὴ ἀμφὶ Κύρου οὕτως ἐπορεύοντο.

adverbially, see Matth. Gr. Gr. p. 621.
Buttm. s. 109, 3, n. 2." Poppo.

36. ὀτακούστοῦντες] "Guelf. Par. marg. Vill. ὄτακονστοῦντας or ὄτακονστοῦντες, 'which verb neither occurs elsewhere, nor seems to be the right word here, though νηκονστέω and ἀκονστίδα are found in ancient writers.'" Schneider. "Τπακούστοῦντες has resulted either from the negligence of the transcribers, or from a marginal gloss. Hesych. Ἀκονστήσας· διδάξας. But ὀτακούστεῖν corresponds to the Latin *auscultare*, Gl. vet. It is applied to those, who either commission others to use their endeavours to obtain some information, or use their own endeavours to obtain it." Fischer. "Ὀτακούστεῖν, 'to catch rumors by

listening secretly,' 'to collect (or note down) privately the conversation of others.' It is applied to spies or informers, who are called 'the ears of a king.' J. Poll. 2, 84. Βασιλέως ὁτα,— ἀπὸ δὲ τούτων τὸ ὀτακούστεῖν πεποίηται. Hesych. Ὀτακούστεῖν περιέργως ἀκούει. Suid. Ὀτακούστεῖν, γενικῆτα κρύφια μανθάνειν ἔθέλειν διά τινων: Thom. M. has the same words, but without ἔθέλειν. Cygor. 8, 2, 7. Cyrus πολλοὺς ἐποίησεν ἀνθρώπους καὶ ὀτακούστεῖν καὶ κατοπτεύειν, τί ἀν ἀγγείλαντες ὠφελήσειαν βασιλέα. It is also applied to foot-soldiers sent in advance, 5, 3, 21. 'Ως ὀτακούστοῦντες— σημαίνοιεν τῷ Χρυσάντᾳ ὅ τι καιρὸς δοκίη εἶναι.'" Sturz's Lex. Xen.

CAP. IV.

I. Ἐκ δὲ τοῦ Γαδάτα ἵππικοῦ τῶν δυνατῶν τις ἀνδρῶν ἐπεὶ ἔώρα αὐτὸν ἀφεστηκότα ἀπὸ τοῦ Ἀσσυρίου, ἐνόμισεν ὅτι εἴ τι οὕτος πάθοι, αὐτὸς ἀν λαβεῖν παρὰ τοῦ Ἀσσυρίου πάντα τὰ Γαδάτα· οὗτος δὴ πέμπει τινὰ τῶν ἑαυτοῦ πιστῶν πρὸς τὸν Ἀσσύριον καὶ κελεύει τὸν ίόντα, εἰ καταλάθοι ἡδη ἐν τῇ Γαδάτα χώρᾳ τὸ Ἀσσύριον στράτευμα, λέγειν τῷ Ἀσσυρίῳ ὅτι εἰ βούλοιτο ἐνεδρεῦσαι, λαβεῖν ἀν Γαδάταν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. II. δηλοῦν δὲ ἐνετέλλετο ὅσην τε εἶχεν ὁ Γαδάτας δύναμιν καὶ ὅτι Κῦρος οὐ συνείπετο αὐτῷ· καὶ τὴν ὄδον ἐδήλωσεν ἢ προσιέναι μέλλοι. προσεπέστειλε δὲ τοῖς αὐτοῦ οἰκέταις, ὡς πιστεύοιτο μᾶλλον, καὶ τὸ τεῖχος ὃ ἐτύγχανεν αὐτὸς ἔχων ἐν τῇ Γαδάτα χώρᾳ παραδοῦναι τῷ Ἀσσυρίῳ καὶ τὰ ἐνόρτα· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ μὲν δύναιτο, ἀποκτείνας Γαδάταν, εἰ δὲ μὴ, ὡς σὺν τῷ Ἀσσυρίῳ τὸ λοιπὸν ἐσόμενος. III. ἐπεὶ δὲ ὃ ἐπὶ ταῦτα ταχθεὶς ἐλαύνων ὡς δυνατὸν ἦν τάχιστα ἀφικνεῖται πρὸς τὸν Ἀσσύριον καὶ ἐδήλωσεν ἐφ' ἂ ἥκοι, ἀκούστας ἐκεῖνος τό τε χωρίον εὐθὺς παρέλαβε καὶ πολλὴν ἵππον ἔχων καὶ ἄρματα ἐνήδρευεν ἐν κώμαις ἀθρόαις. IV. ὁ δὲ Γαδάτας ὡς ἐγγὺς ἦν τούτων τῶν κωμῶν, πέμπει τινὰς προδιερευνησομένους. ὁ δὲ Ἀσσύριος ὡς ἔγνω προσιόντας τοὺς διερευνητὰς, φεύγειν κελεύει ἄρματα ἔξαγαστάντα δύο ἡ τρία καὶ ἵππους ὀλίγους, ὡς δὴ φοβηθέντας καὶ ὀλίγους ὄντας. οἱ δὲ προδιερευνηταὶ ὡς εἶδον ταῦτα, αὐτοί τε ἐδίωκον καὶ τῷ Γαδάτῃ κατέστειον· καὶ ὃς ἔξαπατηθεὶς διώκει ἀνὰ κράτος. οἱ δὲ Ἀσσύριοι, ὡς ἐδόκει ἀλώσιμος εἶναι ὁ Γαδάτας, ἀνίστανται ἐκ τῆς ἐνέδρας. V. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Γαδάταν ἰδόντες ὥσπερ εἰκὼς ἔφενον, οἱ δ' αὖ ὥσπερ εἰκὼς ἐδίωκον. καὶ ἐν τούτῳ ὃ ἐπιβουλεύων τῷ Γαδάτῃ παίει αὐτὸν, καὶ καιρίας μὲν πληγῆς³⁷ ἀμαρτάνει, τύπτει δὲ αὐτὸν εἰς τὸν ὕμον καὶ τιτρώσκει. ποιήσας δὲ τοῦτο ἔξισταται ἔως σὺν τοῖς διώκουσιν ἐγένετο· ἐπεὶ δ' ἐγγύώσθη ὃς ἦν, ὁμοῦ δὴ σὺν τοῖς Ἀσσυρίοις προθύμως ἐκτείνων τὸν ἵππον σὺν τῷ βασιλεῖ ἐδίωκεν. VI. ἐνταῦθα δὴ ἡλίσκοντο μὲν δῆλον ὅτι οἱ βραδυτάτους

37. καιρίας μὲν πληγῆς] I.e. A mortal blow, *ictus letalis*. *Letale vulnus*, Sueton. Cæs. 82.; κροταφιαία πληγή, Synes. Epist. D. H.; J. Poll. 4, 189.

Καιρίου τραῦμα, (Lucian 2, 459.) καιρία πληγὴ, ἔλκος, ὠτειλή, οὐλή. Leopard. Emend. 5, 5. and Interpr. ad Hesych. 2, 110.

ἔχοντες τοὺς ἵππους ὑπὸ τῶν ταχίστων· ἥδη δὲ μάλιστα πάντες πιεζόμενοι διὰ τὸ κατατερῦσθαι³⁸ ὑπὸ τῆς πορείας οἱ τοῦ Γαδάτα ἵππεῖς καθορῶσι τὸν Κῦρον προσιόντα σὺν τῷ στρατεύματι· δοκεῖν δὲ χρὴ ἀσμένως καὶ ἥδεως³⁹ ὥσπερ εἰς λιμένα ἐκ χειμῶνος προσφέρεσθαι αὐτούς. VII. ὁ δὲ Κῦρος τὸ μὲν πρῶτον ἔθαύμασεν, ὡς δ' ἔγγυω τὸ πρᾶγμα, ἔστε μὲν πάντες [ἐν]αντίοι⁴⁰ ἥλιανον, ἐναντίον καὶ αὐτὸς ἐν τάξει ἦγε τὴν στρατιάν· ὡς δὲ γνόντες οἱ πολέμιοι τὸ ὄν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἐνταῦθα δὴ ὁ Κῦρος διώκειν ἐκέλευσε τοὺς πρὸς τοῦτο τεταγμένους, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις εἴπετο ὡς φέτο συμφέρειν. VIII. ἐνταῦθα δὴ καὶ ἄρματα ἥλισκετο, ἔνια μὲν καὶ ἐκπιπτόντων τῶν ἡνιόχων, τῶν μὲν ἐν τῇ ἀναστροφῇ, τῶν δὲ καὶ ἄλλων, ἔνια δὲ καὶ περιτεμνόμενα ὑπὸ τῶν ἵππων ἥλισκετο. καὶ ἀποκτείνουσι δὲ ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν παίσαντα τὸν Γαδάταν. IX. τῶν μέντοι πεζῶν Ἀσσυρίων οἱ ἔτυχον τὸ Γαδάτα χωρίον πολιορκοῦντες οἱ μὲν εἰς τὸ τεῖχος κατέφευγον τὸ ἀπὸ Γαδάτα ἀποστὰν, οἱ δὲ φθάσαντες εἰς πόλιν τινὰ τοῦ Ἀσσυρίου μεγάλην, ἔνθα καὶ αὐτὸς σὺν τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἄρμασι κατέφυγεν ὁ Ἀσσύριος.

X. Κῦρος μὲν δὴ διαπραξάμενος ταῦτα ἐπαναχωρεῖ εἰς τὴν Γαδάτα χώραν· καὶ προστάξας οἷς ἔδει ἀμφὶ τὰ αἰχμάλωτα ἔχειν εὐθὺς ἐπορεύετο, ὡς ἐπισκέψαιτο τὸν Γαδάταν πῶς ἔχοι ἐκ τοῦ τραύματος. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ Γαδάτας ἐπιδεδεμένος ἥδη τὸ τραῦμα ἀπαντᾷ. ίδων δὲ αὐτὸν ὁ Κῦρος ἥσθη τε καὶ εἶπεν, 'Ἐγὼ δὲ πρὸς σὲ ἡαύ ἐπισκεψόμενος πῶς ἔχεις. XI. 'Ἐγὼ δέ γ', ἔφη ὁ Γαδάτας, ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς σὲ ἐπαναθεασόμενος ἡαύ ὅποιός τις φαίνη ἰδεῖν ὁ τοιαύτην ψυχὴν ἔχων· ὅστις οὖτ' οἶδα ἔγωγε ὅτι νῦν ἐμοῦ δεόμενος οὗτε μὴν ὑποσχόμενός γέ μοι ταῦτα πράξειν οὔτε εὐ πεπονθὼς ὑπ' ἐμοῦ εἴτε γε τὸ ἴδιον οὐδὲ ὅτιον, ἀλλ' ὅτι τοὺς φίλους ἔδοξά σοι τι ὀνησται, οὕτω μοι προθύμως ἐβοήθησας ὡς νῦν τὸ μὲν ἐπ' ἐμοὶ οἵχο-

38. κατατερῦσθαι] Plato de LL. has so used the simple verb, Τετρυμένος ἥλιψι, and others also employ it: see Steph. Thes. h. v.

39. ἀσμένως καὶ ἥδεως] "The Cod. Alt. omits ἥδεως, but the other MSS. retain it; and two words of the same signification are usually united, that the importance of the thing signified may be the more apparent, 'maxima cum voluptate, summo cum studio.' 'Ασμένως is equivalent to ἥδεως: see ad

Phædon. 38, 20. Gl. vet.: 'Ασμένως' Jucunde. 'Ηδέως' Libenter, Jucunde. See Hesych." Fischer. On the Demosthenic practice of uniting two synonyms to add energy to the meaning, see a long note in my edition of Demosth. p. 3.

40. ἀντίοι] "It is an Homeric word, which the poet often uses with verbs as an adverb, Il. A. 535. Λ. 216. and in this usage Xen. imitates him here, and in other parts of the Cyrop.

μαι, τὸ δ' ἐπὶ σοὶ σέσωσμαι. XII. οὐ μὰ τὸν θεὸν, ὁ Κῦρος, εἰ ἦν οἶος ἔφυν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐπαιδοποιησάμην, οὐκ οἰδ' ἂν εἰ ἐκτησάμην παῖδα τοιοῦτον περὶ ἐμέ· ἐπεὶ ἄλλους τε οἱδα παῖδας καὶ τοῦτον τὸν νῦν Ἀσσυρίων βασιλέα πολὺ πλείω ἥδη τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀνιάσαντα ἢ σὲ νῦν δύναται ἀνιᾶν. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπεν ὡδε. XIII. Ὡ Γαδάτα, ἢ πολὺ μεῖζον παρεὶς θαῦμα ἐμὲ νῦν θαυμάζεις. Καὶ τί δὴ τοῦτ' ἐστίν; ἔφη ὁ Γαδάτας. "Οτι τοσοῦτοι μὲν, ἔφη, Περσῶν ἐσπούδασαν περὶ σὲ, τοσοῦτοι δὲ Μήδων, τοσοῦτοι δὲ Ὑρκανίων, πάντες δὲ οἱ παρόντες Ἀρμενίων καὶ Σακῶν καὶ Καδουσίων. XIV. καὶ ὁ Γαδάτας ἐπεύξατο, 'Ἄλλ', ὁ Ζεῦ, ἔφη, καὶ τούτοις πολλὰ ἀγαθὰ δοῖεν οἱ θεοὶ καὶ πλεῖστα τῷ αἰτίῳ τοῦ καὶ τούτους τοιούτους εἶναι. ὅπως μέντοι οὖς ἐπαινεῖς τούτους, ὁ Κῦρος, καὶ ξενίσωμεν καλῶς, δέχου τάδε ξένια οἷα ἐγὼ δύναμαι. ἅμα δὲ προσῆγε πάμπολλα, ὥστε καὶ θύειν τὸν βουλόμενον καὶ ξενίζεσθαι πᾶν τὸ στράτευμα ἀξίως τῶν καλῶς πεποιημέριων⁴¹ καὶ καλῶς συμβάντων.

XV. Ὁ δὲ Καδούσιος ὡπισθοφυλάκει καὶ οὐ μετέσχε τῆς διώξεως⁴² βουλόμενος δὲ καὶ αὐτὸς λαμπρόν τι ποιῆσαι, οὔτε ἀνακοινωσάμενος οὔτε εἰπὼν οὐδὲν Κύρῳ καταθεῖ τὴν πρὸς Βαβυλῶνα χώραν. διεσπαρμένοις δὲ τοῖς ἵπποις αὐτοῦ ἀπιών ὁ Ἀσσύριος ἐκ τῆς ἑαυτοῦ πόλεως, οὗ κατέφυγε,⁴³ συντυγχάνει μάλα συντεταγμένον ἔχων τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα. XVI. ὡς δ' ἔγγω μονόν τοντας τὸν Καδούσιον, ἐπιτίθεται, καὶ τόν τε ἄρχοντα τῶν Καδουσίων ἀποκτείνει καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἵππους τινὰς λαμβάνει τῶν Καδουσίων καὶ ἦν ἀγοντες λείαν ἐτύγχανον ἀφαιρεῖται. καὶ ὁ μὲν Ἀσσύριος διώξεις ἄχρι οὗ ἀσφαλὲς φέτο εἶναι ἀπετράπετο· οἱ δὲ Καδούσιοι ἐσώζοντο⁴³ πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀμφὶ δείλην οἱ πρῶτοι. XVII. Κῦρος δὲ ὡς ἥσθετο τὸ γεγονός, ἀπήντα τε τοῖς Καδουσίοις καὶ ὄντινα

41. πεποιημένων] "That is, by the courage of the troops; but συμβάντων, by the kindness of the gods." Zeune.
42. Verba τὰ καλῶς πεποιημένα, (Lond. πεποιημένα,) eo pertinent, quod exercitus prefectus erat in regionem Gadatæ contra Assyrios; sed verba τὰ καλῶς συμβάντα spectant eo, quod Assyrii coacti fuerant, sublata castelli Gadatæ obsidione, fugere." Fischer.

43. οὗ κατέφυγε] "Seek not to change οὗ in οἴ: for in the notion of

refuge is at the same time involved the notion of abiding. See Loh. ad Phryn. 43. Hence καταπεφευγέναι is so often joined with ἐν. See de Thuc. Hist. Jud. 178." Poppo.

43. ἐσώζοντο] This is to be taken in a pregnant sense, involving the notions of escape and safety; 'they made good their retreat.' "They arrived safe, Isocr. Evag. 6. Σωθεὶς εἰς Σόλους, Acts 27, 44. Gataker's Advers. Post, 32. p. 761." Fischer.

ίδοι τετραμένον ἀναλαμβάνων τοῦτον μὲν ὡς Γαδάται ἐπεμπεν,
ὅπεις θεραπεύοιτο, τοὺς δ' ἄλλους συγκατεσκίγου καὶ ὅπεις τὰ ἐπιτή-
δεια ἔξουσι συνεπεμελεῖτο, παραλαμβάνων Περσῶν τῶν ὁμοτίμων
συνεπιμελητάς· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις οἱ ἀγαθοὶ ἐπιπονεῖν ἐθέλουσι.
XVIII. καὶ ἀνιώμενος μέντοι ἴσχυρῶς δῆλος ἦν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων
δειπνούντων ἡνίκα ὥρα ἦν, Κῦρος ἔτι σὺν τοῖς ὑπηρέταις καὶ τοῖς
ἰατροῖς οὐδένα ἐκὼν ἀτημέλητον παρέλειπεν, ἀλλ' ἡ αὐτόπτης ἐφε-
ώρα, ἢ εἰ μὴ αὐτὸς ἔξαντοι, πέμπων φανερὸς ἦν τοὺς θεραπεύ-
σοντας.

XIX. Καὶ τότε μὲν οὕτως ἐκοιμήθησαν. ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ κηρύξας
συνιέναι τῶν μὲν ἄλλων τοὺς ἄρχοντας, τοὺς δὲ Καδούσιους ἀπαν-
τασ, ἔλεξε τοιάδε·

"Ανδρες ξύμμαχοι, ἀνθρώπινον τὸ γεγενημένον πάθος· τὸ γὰρ ἀμαρ-
τάγειν ἀνθρώπου ὄντας οὐδὲν, οἷμα, θαυμαστόν. ἄξιοί γε μέντοι
ἐσμὲν τοῦ γεγενημένον πράγματος τούτου ἀπολαῦσαι τι ἀγαθὸν, τὸ
μαθεῖν μήποτε διασπᾶν ἀπὸ τοῦ δλον δύναμιν ἀσθενεστέραν τῆς τῶν
πολεμίων δυνάμεως. **XX.** καὶ οὐ τοῦτο, ἔφη, λέγω ὡς οὐ δεῖ ποτε
καὶ ἐλάττονι ἔτι μορίῳ ιέναι, ὅπου ἀν δέη, ἢ ιῦν ὁ Καδούσιος φέρετο·
ἀλλ' ἔν τις κοινούμενος ὄρμαται τῷ ἵκανῷ βοηθῆσαι, ἔστι μὲν ἀπα-
τηθῆναι, ἔστι δὲ τῷ ὑπομένοντι ἔξαπατήσαντι τοὺς πολεμίους ἄλλοσε
τρέψαι ἀπὸ τῶν ἔξεληλυθότων, ἔστι δὲ ἄλλα παρέχοντα πράγματα
τοῖς πολεμίοις τοῖς φίλοις ἀσφάλειαν παρέχειν· καὶ οὕτω μὲν οὐδὲν ὁ
χωρὶς ὧν ἀπέσται, ἀλλ' ἔξαρτήσεται τῆς ἴσχύος· ὁ δὲ ἀπεληλυθὼς
μὴ ἀγακοινωσάμενος, ὅπου ἀν ἦ, οὐδέν τι διάφορον πάσχει ἢ εἰ
μόνος ἐστρατεύετο. **XXI.** ἀλλ' ἀντὶ μὲν τούτου, ἔφη, ἔν τις θεὸς
θέλῃ, ἀμυνούμεθα τοὺς πολεμίους οὐκ εἰς μακράν. ἀλλ' ἐπειδὰν
τάχιστα ἀριστήσῃτε, ἄξω ὑμᾶς ἔνθα τὸ πρᾶγμα ἐγένετο· καὶ ἄμα
μὲν θάψομεν τοὺς τελευτήσαντας, ἄμα δὲ δείξομεν τοῖς πολεμίοις
ἔνθα κρατῆσαι νομίζουσιν ἐνταῦθα ἄλλους αὐτῶν κρείττους, ἔν τις θεὸς
θέλῃ· καὶ ὅπως γε μηδὲ τὸ χωρίον ἡδέως ὄρῶσιν ἔνθα κατέκανον
ἡμῶν τοὺς συμμάχους· ἔν τις μὴ ἀντεπεξίσται, καύσομεν αὐτῶν τὰς
κώμας καὶ δηῶσομεν τὴν χώραν, ἵνα μὴ ἡ ὑμᾶς ἐποίησαν ὄρῶντες
εὑφραίνωνται, ἀλλὰ τὰ ἔαντῶν κακὰ θεώμενοι ἀνιῶνται. **XXII.** οἱ
μὲν οὖν ἄλλοι, ἔφη, ἀριστᾶτε ίόντες· ὑμεῖς δὲ, ὁ Καδούσιοι, πρῶτον
μὲν ἀπελθόντες ἄρχοντα ὑμῶν αὐτῶν ἔλεσθε ἥπερ ὑμῖν νόμος, ὅστις
ὑμῶν ἐπιμελήσεται σὺν τοῖς θεοῖς καὶ σὺν ἡμῖν, ἃν τι προσδέησθε·
ἐπειδὰν δὲ ἔλησθε καὶ ἀριστήσῃτε, πέμψατε πρός με τὸν αἰρεθέντα.

XXIII. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραξαν· ὁ δὲ Κῦρος ἐπεὶ ἐξήγαγε τὸ στράτευμα, κατέστησεν εἰς τάξιν τὸν ὥρημένον ὑπὸ τῶν Καδουσίων καὶ ἐκέλευσε πλησίον αὐτοῦ ἄγειν τὴν τάξιν, ὅπως, ἐφη, ἀν δυνώμεθα, ἀναθαρρύνωμεν τοὺς ἄνδρας. οὕτω δὴ ἐπορεύοντο· καὶ ἐλθόντες ἔθαπτον μὲν τοὺς Καδουσίους, ἐδήσουν δὲ τὴν χώραν. ποιήσαντες δὲ ταῦτα ἀπῆλθον τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς πολεμίας ἔχοντες πάλιν εἰς τὴν Γαδάτα.

XXIV. Ἐννοήσας δὲ ὅτι οἱ πρὸς αὐτὸν ἀφεστηκότες, ὃντες πλησίον Βαβυλῶνος, κακῶς πείσονται, ἀν μὴ αὐτὸς ἀεὶ παρῇ, οὕτως ὅσους τε τῶν πολεμίων ἀφίει τούτους ἐκέλευε λέγειν τῷ Ἀσσυρίῳ καὶ αὐτὸς κήρυκα ἔπειμψε πρὸς αὐτὸν ταῦτα λέγοντα ὅτι ἔτοιμος εἴη τοὺς ἐργαζομένους τὴν γῆν ἔξην καὶ μὴ ἀδικεῖν, εἰ καὶ ἐκεῖνος βούλοιτο ἔξην ἐργάζεσθαι τοὺς τῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀφεστηκότων ἐργάτας.

XXV. καίτοι, ἐφη, σὺ μὲν ἀν καὶ δύνῃ κωλύειν, ὀλίγους τινὰς κωλύσεις· ὀλίγη γάρ ἔστι χώρα ἡ τῶν πρὸς ἐμὲ ἀφεστηκότων· ἐγὼ δὲ πολλὴν ἀν σοι χώραν ἔψην ἐνεργὸν εἶναι. εἰς δὲ τὴν τοῦ καρποῦ κομιδὴν, ἐὰν μὲν πόλεμος ἦ, ὁ ἐπικρατῶν, οἷμαι, καρπώσεται, ἐὰν δὲ εἰρήνη, δῆλον, ἐφη, ὅτι σύ. ἐὰν μέντοι τις ἡ τῶν ἐμῶν ὅπλα ἀνταίρηται σοὶ ἡ τῶν σῶν ἐμοὶ, τούτους, ἐφη, ὡς ἀν δυνώμεθα ἐκάτεροι ἀμυνούμεθα. ταῦτα ἐπιστείλας τῷ κήρυκι ἔπειμψεν αὐτὸν. οἱ δὲ Ἀσσύριοι ὡς ἥκουσαν ταῦτα, πάντα ἐποίουν⁴⁴ πείθοντες τὸν βασιλέα συγχωρῆσαι ταῦτα καὶ ὅτι σμικρότατον τοῦ πολέμου λιπεῖν.

XXVI. καὶ ὁ Ἀσσύριος μέντοι εἴτε καὶ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων πεισθεὶς εἴτε καὶ αὐτὸς βουληθεὶς συνήνεσε ταῦτα· καὶ ἐγένοντο συνθῆκαι τοῖς μὲν ἐργαζομένοις εἰρήνην εἶναι, τοῖς δὲ ὀπλοφόροις πόλεμον. XXVII. ταῦτα μὲν δὴ διεπέπρακτο περὶ τῶν ἐργατῶν ὁ Κῦρος· τὰς μέντοι νομὰς τῶν κτηνῶν τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐκέλευσε καταθέσθαι, εἰ βούλοιτο, ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐπικρατείᾳ· τὴν μέντοι τῶν πολεμίων λείαν ἦγον ὅπόθεν δύναιντο, ὅπως εἴη ἡ στρατεία ἡδίων τοῖς συμμάχοις. οἱ μὲν γὰρ κίνδυνοι οἱ αὐτοὶ καὶ ἀνευ τοῦ λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἡ δ' ἐκ τῶν πολεμίων τροφὴ κουφοτέραν τὴν στρατείαν ἔδοκει παρέχειν.

XXIX. Ἐπεὶ δὲ παρεσκευάζετο ἥδη ὁ Κῦρος ὡς ἀπιῶν, παρῇν ὁ

44. πάντα ἐποίουν] I. e. ‘To do every thing,’ ‘to use every endeavor,’ ‘to try every means.’ Hoogeve. ad Viger. 5, 10, 13. p. 287. “Πάντα ποιεῖν, ut Lat. omnia facere, et in lingua patria, alles thun, dicuntur qui

summo studio aliquid agunt.” Fischer. Cic. Att. 7, 3. ‘Facere omnia, ne armis decernatur.’ Gesner Thes. L. L.: “‘ Omnia facere ut,’ Scrib. 97. cf. Cic. Fam. 16, 17.”

Γαδάτας ἄλλα τε δῶρα πολλὰ καὶ παντοῖα φέρων καὶ ἄγων ὡς ἀν-
έξ οἰκου μεγάλου, καὶ ἵππους δὲ ἥγε πολλοὺς ἀφελόμενος τῶν ἑαυτοῦ
ἱππέων, οἷς ἡπιστήκει διὰ τὴν ἐπιβουλήν. XXX. ὡς δὲ ἐπλησίασεν,
ἔλεξε τοιάδε· Ὡ Κῦρε, νῦν μέν σοι ἔγὼ ταῦτα δίδωμι ἐν τῷ πα-
ρόγυτι, καὶ χρῶ αὐτοῖς, ἐὰν δέῃ τινά νόμισε δ', ἔφη, καὶ τάλλα πάντα
τάμα σὰ εἶναι. οὔτε γάρ ἐστιν οὕτ' ἔσται ποτὲ ὅτῳ ἔγὼ ἀπ' ἐμοῦ
φύντι καταλείψω τὸν ἐμὸν οἶκον, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη, σὺν ἐμοὶ τελευ-
τῶντι πᾶν ἀποσβῆναι τὸ ἡμέτερον γένος καὶ ὄνομα. XXXI. καὶ
ταῦτα, ἔφη, ὁ Κῦρε, ὅμνυμί σοι τὸν θεοὺς, σὲ καὶ ὄρωσι πάντα καὶ
ἀκούοντι πάντα, οὔτε ἀδικον οὔτε αἰσχρὸν οὐδὲν οὔτε εἰπὼν οὔτε
ποιήσας ἔπαθον, καὶ ἂμα ταῦτα λέγων κατεδάκρυσε τὴν ἑαυτοῦ τύ-
χην καὶ οὐκέτι ἡδυνήθη πλείω εἰπεῖν.

XXXII. Καὶ ὁ Κῦρος ἀκούσας τοῦ μὲν πάθους ὥκτειρεν αὐτὸν,
ἔλεξε δὲ ὥδε· Ἀλλὰ τὸν μὲν ἵππον δέχομαι, ἔφη· σέ τε γὰρ
ἀφελήσω εὐνουστέροις δοὺς αὐτὸν ἢ οὐ νῦν σοὶ εἶχον, ὡς ἔοικεν,
ἔγώ τε οὐ δὴ πάλαι ἐπεθύμουν, τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν θᾶττον ἐκ-
πληρώσω εἰς τὸν μύριόν τοις ἵππεῖς· τὰ δὲ ἄλλα χρήματα σὸν ἀπαγαγὼν
φύλαττε, ἔφη, ἔστ' ἀν ἐμὲ ἤδης ἔχοντα ὥστε σοῦ μὴ ἡττᾶσθαι ἀντι-
δωρούμενον· εἰ δὲ πλείω μοι διδοὺς ἀπίοις ἢ λαρβάνοις παρ'
ἐμοῦ, μὰ τὸν θεοὺς οὐκ οἶδα πῶς ἀν δυναίμην μὴ αἰσχύνεσθαι.
XXXIII. πρὸς ταῦτα ὁ Γαδάτας εἶπε· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη, πισ-
τεύω σοι· ὥρῳ γάρ σου τὸν τρόπον· φύλαττειν μέντοι ὥρα εἰ ἐπι-
τήδειος εἴμι. XXXIV. ἔως μὲν γὰρ φίλοι ἦμεν τῷ Ἀσσυρίῳ,
καλλίστη δὴ ἐδόκει εἶναι ἡ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς κτῆσις· τῆς γὰρ μεγίστης
πόλεως Βαβυλῶνος ἐγγὺς οὖσα⁴⁵ ὅσα μὲν ὠφελεῖσθαι ἐστιν ἀπὸ
μεγάλης πόλεως, ταῦτα ἀπελαύνομεν, ὅσα δὲ ἐνοχλεῖσθαι, οἵκαδε
δεῦρ' ἀπιόντες τούτων ἐκποδῶν ἤμεν· νῦν δὲ ἐπεὶ ἔχθροι ἐσμεν, δῆλον
ὅτι ἐπειδὴν σὺν ἀπέλθης, καὶ αὐτοὶ ἐπιβουλευσόμεθα καὶ ὁ οἶκος ὅλος,
καὶ, οἶμαι, λυπηρῶς βιωσόμεθα δῆλος τὸν ἔχθρον καὶ πλησίον ἔχον-
τες καὶ κρείττους ἡμῶν αὐτῶν ὥρωντες. XXXV. τάχ' οὖν εἴποι τις
ἄν, τί δῆτα οὐχ οὔτως ἐνενοοῦ πρὶν ἀποστῆγαι; ὅτι, ὁ Κῦρε, ἡ
ψυχή μου διὰ τὸ ὑβρίσθαι καὶ ὀργίζεσθαι οὐ τὸ ἀσφαλέστατον σκο-
ποῦσα διῆγεν, ἀλλ' ἀεὶ τοῦτο κυοῦσα, ἀρά ποτε ἔσται ἀποτίσασθαι
τὸν καὶ θεοῖς ἔχθρὸν καὶ ἀνθρώποις, ὃς διατελεῖ μισῶν, οὐκ ἔάν τις

45. ἐγγὺς οὖσα] “It is the nominative absolute, so to be explained, which can be derived from a great city,’ but afterwards altered the structure of the sentence. See 4, 5, 37. 6, ‘It furnished all those advantages, 3, 2.” Poppo.

τι αὐτὸν ἀδικῆ, ἀλλ' ἐάν τινα ὑποπτεύσῃ βελτίονα ἔαυτοῦ εἶναι. XXXVI. τοιγαροῦν, οἶμαι, αὐτὸς πονηρὸς ὡν πᾶσι πονηροτέροις ἔαυτοῦ ξυμμάχοις χρήσεται. ἐάν δέ τις ἄρα καὶ βελτίων αὐτοῦ φανῆ, θάρροι, ἔφη, ὁ Κῦρε, οὐδέν σε δεήσει τῷ ἀγαθῷ ἀνδρὶ μάχεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνος τούτῳ ἀρκέσει μηχανώμενος, ἕως ἂν ἔλη τὸν ἔαυτοῦ βελτίονα. τοῦ μέντοι ἐμὲ ἀνιψιν καὶ σὺν πονηροῖς ὥρδίωσ, οἶμαι, κρέίττων ἔσται.

XXXVII. Ἀκούσαντι ταῦτα τῷ Κύρῳ ἔδοξεν ἄξια ἐπιμελείας λέγειν, καὶ εὐθὺς εἶπε· Τί οὖν, ἔφη, ὁ Γαδάτα, οὐχὶ τὰ μὲν τείχη φυλακῆ ἔχντα ἐποιήσαμεν, ὅπως ἄν σοι σῆς ἡ χρῆσθαι ἀσφαλῶς, ὃπόταν εἰς αὐτὰ ἵης, αὐτὸς δὲ σὺν ἡμῖν στρατεύῃ, ἵνα ἦν οἱ θεοὶ ὃσπερ νῦν σὺν ἡμῖν ὥστιν, οὗτος σὲ φοβῆται, ἀλλὰ μὴ σὺ τοῦτον; διτι δὲ ἡδύ σοι ὁρᾶν τῶν σῶν ἡ ὅτῳ συνῶν χαίρεις, ἔχων σὺν ἔαυτῷ πορεύοντος. καὶ σύ τ' ἄν ἐμοὶ, ὡς γε ἐγὼ δοκῶ, πάνυ χρήσιμος εἴης ἐγώ τε σοὶ ὅσα ἄν δύνωμαι πειράσομαι.⁴⁶

XXXVIII. ἀκούσας ταῦτα ὁ Γαδάτας ἀνέπινενσέ τε καὶ εἶπεν, Ἄρ' οὖν, ἔφη, δυναίμην ἄν συσκευασάμενος φθάσαι πρίν σε ἔξιέναι; βούλομαι γάρ τοι, ἔφη, καὶ τὴν μητέρα ἄγειν μετ' ἐμαντοῦ. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, φθάσεις μέντοι ἐγὼ γάρ ἐπισχήσω ἕως ἄν φῆς καλῶς ἔχειν. XXXIX. οὕτω δὴ ὁ Γαδάτας ἀπελθὼν φύλαξι μὲν τὰ τείχη σὺν Κύρῳ ὠχυρώσατο, συνεσκευάσατο δὲ πάντα ὄπόσοις ἄν οἶκος μέγας καλῶς οἰκοῖτο. ἥγετο δὲ καὶ τῶν ἔαυτοῦ τῶν τε πιστῶν οἷς ἥδετο καὶ ὡν ἡπίστει πολλοὺς, ἀναγκάσας τοὺς μὲν καὶ γυναῖκας ἄγειν, τοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς, ὡς δεδεμένους τούτοις κατέχοι αὐτούς. XL. καὶ τὸν μὲν Γαδάταν εὐθὺς ὁ Κῦρος ἐγ τοῖς περὶ αὐτὸν ἦει ἔχων καὶ ὁδῶν φραστῆρα καὶ ὑδάτων καὶ χλοῦν καὶ σίτου, ὡς εἴη ἐν τοῖς ἀφθονωτάτοις στρατοπεδεύεσθαι.

XLI. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενος καθεώρα τὴν τῶν Βαβυλωνίων πόλειν καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ἡ ὁδὸς ἦν ἦει παρ' αὐτὸν τὸ τείχος φέρειν, καλέσας τὸν Γωβρύαν καὶ τὸν Γαδάταν ἡρώτα εἰ εἴη ἄλλη ὁδὸς ὥστε μὴ πάνυ ἐγγὺς τοῦ τείχους ἄγειν. XLII. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Εἰσὶ μὲν, ὡς δέσποτα, καὶ πολλαὶ ὁδοί· ἀλλ' ἐγωγ', ἔφη, ψυμην καὶ βούλεσθαι ἄν σε νῦν ὅτι ἐγγυτάτω τῆς πόλεως⁴⁷ ἄγειν, ἵνα καὶ ἐπιδεί-

46. πειράσομαι] “Observe the modesty of Cyrus, who says of Gadatas, εἴης ἄν χρήσιμος, but of himself, πειράσομαι (εἶναι χρήσιμος).” Zeune.

47. ἐγγυτάτω τῆς πόλεως] “Zeune

observes on 4, 1, 3. that ἐγγυτάτω is put absolutely, but that ἐγγύτατα requires a gen. Schneider, however, has controverted this opinion, Anab. 2, 2, 18. Hence in this place also, for the

ξαῖς αὐτῷ ὅτι τὸ στράτευμά σου ἡδη πολὺ τέ ἐστι καὶ καλόν· ἐπειδὴ
καὶ ὅτε ἔλαττον εἶχε προσῆλθός τε πρὸς αὐτὸν τὸ τεῖχος καὶ ἐθεᾶτο
ἡμᾶς οὐ πολλοὺς ὄντας· νῦν δὲ εἰ καὶ παρεσκευασμένος τί ἐστιν,
ῶσπερ προεῖπεν ὅτι παρασκευάζοιτο ὡς μαχούμενός σοι, οὐδ' ὅτι
ἴδοντι αὐτῷ τὴν σὴν δύναμιν πάλιν ἀπαρασκευαστότατα τὰ ἑαυτοῦ
φανεῖται.

XLIII. Καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπε, Δοκεῖς μοι, ὃ Γοθρύα,
θαυμάζειν ὅτι ἐν φῇ μὲν χρόνῳ πολὺ μείονα ἔχων στρατὸν ἥλθον,
πρὸς αὐτὸν τὸ τεῖχος προσήγαγον· **XLIV.** νῦν δὲ ἐπεὶ πλείονα
δύναμιν ἔχω, οὐκ ἐθέλω ὑπ' αὐτὰ τὰ τείχη ἄγειν. ἀλλὰ μὴ θαύ-
μασῃς οὐ γάρ τὸ αὐτόν ἐστι προσάγειν τε καὶ παράγειν. προσάγουσι
μὲν γάρ πάντες οὕτω ταξάμενοι ὡς ἀν ἀριστοι εἰεν μάχεσθαι· καὶ
ἀπάγουσι δὲ οἱ σώφρονες ἢ ἀν ἀσφαλέστατα, οὐχ ἢ ἀν τάχιστα
ἀπέλθοιεν. **XLV.** παριέναι δὲ ἀνάγκη ἐστὶν ἐκτεταμέναις μὲν
ταῖς ἀμάξαις, ἀνειργμένοις δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις σκευοφόροις ἐπὶ πολὺ·
ταῦτα δὲ πάντα δεῖ προκεκαλύφθαι τοῖς ὀπλοφόροις καὶ μηδαμῇ τοῖς
πολεμίοις γυμνὰ ὅπλων τὰ σκευοφόρα φαίνεσθαι. **XLVI.** ἀνάγκη
οὖν οὕτω πορευομένων ἐπὶ λεπτὸν καὶ ἀσθενὲς τὸ μάχιμον τετάχ-
θαι·⁴⁸ εἰ οὖν βούλοιντο ἀθρόοι ἐκ τοῦ τείχους προσπεσεῖν πῃ, ὅπῃ
προσμίξειαν, πολὺ ἀν ἔρρωμενέστερον συμμιγνύοιεν τῶν παριόντων.
XLVII. καὶ τοῖς μὲν ἐπὶ μακρὸν πορευομένοις μακρὰ καὶ αἱ ἐπι-
βοήθειαι, τοῖς δὲ ἐκ τοῦ τείχους βραχὺ πρὸς τὸ ἔγγυς καὶ προσδρα-
μεῖν καὶ πάλιν ἀπελθεῖν. **XLVIII.** ἦν δὲ μὴ μεῖον ἀπέχοντες
παρίωμεν ἢ ἐφ' ὅσον κατόφονται ἡμᾶς καὶ νῦν ἐκτεταμένοι πορευό-
μεθα, τὸ μὲν πλῆθος κατόφονται ἡμῶν, ὑπὸ δὲ τῶν παρυφασμένων
ὅπλων πᾶς ὄχλος δεινὸς φαίνεται. **XLIX.** ἀν δὲ οὖν καὶ οὕτως
ἰόντων ἐπεξίωπι πῃ, ἐκ πολλοῦ προορῶντες αὐτοὺς οὐκ ἀν ἀπαρά-
σκευοι λαμβανοίμεθα. μᾶλλον δ', ὃ ἀνδρες, ἔφη, οὐδ' ἐπιχειρή-
σσονται, δούταν πρόσω δέη ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπιέναι, ἀν μὴ τῷ ὅλῳ
ὑπολάβωσι τοῦ παντὸς κρέίττους εἶναι· φοβερὸν γάρ ἡ ἀποχώ-

common reading ἔγγύτατα, we have not hesitated to adopt the reading ἔγ-
γυτάτω, found in Guelf. Par. and marg.
Villois." Poppo.

48. ἐπὶ λεπτὸν καὶ ἀσθενὲς τὸ μάχι-
μον τετάχθαι] "Milites ita tum pro-
cedere debent, ut juga, (glieder,) sint
tenuia, (schmal,) cum v. c. bini, terni,
binos sequuntur, h. e. τετάχθαι ἐπὶ

λεπτόν. Sed milites, qui ita collocati
procedunt, non satis possunt resistere
et repugnare hostibus consertim ipsos
agredientibus, h. e. τετάχθαι ἐπὶ¹
ἀσθενές. Sic h. l. et Camerar. intel-
lexit: 'Sic autem procedentibus co-
piis necesse est ordines militum exte-
nuari et debilitari.' Fischer.

ρησις. L. ἐπεὶ δὲ ταῦτ' εἶπεν, ἔδοξέ τε ὁρθῶς τοῖς παροῦσι λέγειν καὶ ἥγειν ὁ Γωβρύας ὥσπερ ἐκέλευσεν. παραμειθομένου δὲ τὴν πόλιν τοῦ στρατεύματος ἀεὶ τὸ ὑπολειπόμενον ἴσχυρότερον ποιούμενος ἀπεχώρει.

LI. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενος οὕτως ἐν ταῖς γιγνομέναις ἡμέραις ἀφικνεῖται εἰς τὰ μεθόρια τῶν Σύρων καὶ Μήδων, ἐνθενπερ ὠρμάτο, ἐνταῦθα δὴ τρία ὄντα τῶν Σύρων φρουρία, ἐν μὲν αὐτῶν τὸ ἀσθενέστατον βίᾳ προσβαλὼν ἔλαβε, τῷ δὲ δόνῳ φρουρίω φοβῶν μὲν Κῦρος, πείθων δὲ Γαδάτας ἐποίησαν παραδοῦναι τοὺς φυλάττοντας.

CAP. V.

I. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διεπέπρακτο, πέμπει πρὸς Κναξάρην καὶ ἐπέστελλεν αὐτῷ ἥκειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ὅπως περὶ τε τῶν φρουρίων ὃν εἰλήφεσαν βουλεύσαντο ὅ, τι χρήσαιτο, καὶ ὅπως θεασάμενος τὸ στράτευμα καὶ περὶ τῶν ἄλλων σύμβουλος γίγνοιτο ὅ, τι δοκοίη ἐκ τούτου πράττειν· ἐὰν δὲ κελεύῃ, εἰπὲ, ἔφη, ὅτι ἐγὼ ἂν ὡς ἐκεῖνον ἰοιμι στρατοπεδευσόμενος. II. ὁ μὲν δὴ ἄγγελος ὡχετο ταῦτ' ἀπαγγέλλων.

'Ο δὲ Κῦρος ἐν τούτῳ ἐκέλευσε τὴν τοῦ Ἀσσυρίου σκηνὴν, ἥν Κναξάρη οἱ Μῆδοι ἐξεῖλον, ταύτην κατασκευάσαι ὡς βέλτιστα τῇ τε ἄλλῃ κατασκευῇ ἦν εἶχον καὶ τῷ γυναικα εἰσαγαγεῖν εἰς τὸν γυναικῶν τῆς σκηνῆς καὶ σὺν ταύτῃ τὰς μονσουργοὺς αἴπερ ἐξηρημέναι ἦσαν Κναξάρη. III. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐπραττον. ὁ δὲ πεμφθεὶς πρὸς τὸν Κναξάρην ἐπεὶ ἔλεξε τὰ ἐντεταλμένα, ἀκούσας αὐτοῦ ὁ Κναξάρης ἔγινω βέλτιον εἶναι τὸ στράτευμα μένειν ἐν τοῖς μεθορίοις. καὶ γὰρ οἱ Πέρσαι οὖς μετεπέμψατο ὁ Κῦρος ἦκον· ἦσαν δὲ μυριάδες τέτταρες τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. IV. ὁρῶν οὖν καὶ τούτους σινομένους πολλὰ τὴν Μηδικὴν τούτων αὖ ἐδόκει ἥδιον ἀπαλλαγῆναι ἢ ἄλλον ὄχλον εἰπδέξασθαι. ὁ μὲν δὴ ἐκ Περσῶν ἄγων τὸν στρατὸν ἔρομενος τὸν Κναξάρην κατὰ τὴν Κύρου ἐπιστολὴν εἴ τι δέοιτο τοῦ στρατοῦ, ἐπεὶ οὐκ ἔφη δεῖσθαι, αὐθημερὸν, ἐπεὶ ἥκουσε πιρόντα Κῦρον, ὡχετο πρὸς αὐτὸν ἄγων τὸ στράτευμα.

V. 'Ο δὲ Κναξάρης ἐπορεύετο τῇ ὑστεραίᾳ σὺν τοῖς παραμείνασιν ἵππεῦσι Μήδων· ὡς δ' ἥσθετο ὁ Κῦρος προσιόντα αὐτὸν, λαβὼν

τοὺς τε τῶν Περπῶν ἴππέας, πολλοὺς ἥδη ὄιτας, καὶ τὸν Μίδους πάντας καὶ τὸν Ἀρμενίους καὶ τὸν Ὑρκανίους καὶ τῶν ἄλλων ἔνυμάχων τὸν εὐπιποτάτους τε καὶ εὐοπλοτάτους ἀπίγντα ἐπιδεικνὺς τῷ Κναξάρῃ τὴν δύναμιν. VI. ὁ δὲ Κναξάρης ἐπεὶ εἶδε σὺν μὲν τῷ Κύρῳ πολλούς τε καὶ καλοὺς κάγαθοὺς ἐπομένους, σὺν ἑαυτῷ δὲ ὀλίγην τε καὶ ὀλίγου ἄξιαν θεραπείαν, ἅτιμόν τι αὐτῷ ἔδοξεν εἶναι καὶ ἄχος αὐτὸν ἔλαβεν. ἐπεὶ δὲ καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου ὁ Κύρος προσῆλθεν ὡς φιλήσων αὐτὸν κατὰ νόμον, ὁ Κναξάρης κατέβη μὲν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἀπεστράφη δέ· καὶ ἐφίλησε μὲν οὖν, δακρύων δὲ φανερὸς ήν. VII. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κύρος τὸν μὲν ἄλλους πάντας ἀποστάντας ἐκέλευσεν ἀναπαύεσθαι· αὐτὸς δὲ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς τοῦ Κναξάρου καὶ ἀπαγαγὼν αὐτὸν τῆς ὁδοῦ ἔξω ὑπὸ φοίνικάς τινας, τῶν τε Μηδικῶν πίλων⁴⁹ ὑποθαλεῖν ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ καθίσας αὐτὸν καὶ παρακαθισάμενος εἶπεν ὥδε·

VIII. Εἰπέ μοι, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὃ θεῖε, τί μοι δργίζῃ καὶ τί χαλεπὸν ὄφων οὕτω χαλεπῶς φέρεις; ἐνταῦθα δὴ ὁ Κναξάρης ἀπεκρίνατο, "Οτι, ὃ Κύρε, δοκῶν γε δὴ ἐφ' ὅσον ἀνθρώπων μνήμη ἐφικυεῖται καὶ τῶν πάλαι προγόνων καὶ πατρὸς βασιλέως πεφυκέναι καὶ αὐτὸς βασιλεὺς νομιζόμενος εἶναι, ἐμαυτὸν μὲν ὄφων οὕτω ταπεινῶς καὶ ἀναξίως ἐλαύνοντα, σὲ δὲ τῇ ἐμῇ θεραπείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει μέγαν τε καὶ μεγαλοπρεπῆ παρόντα. IX. καὶ ταῦτα χαλεπὸν μὲν οἶμαι καὶ ὑπὸ πολεμίων παθεῖν, πολὺ δ', ὃ Ζεῦ, χαλεπώτερον ὑφ' ἦν ἥκιστα ἐχρῆν ταῦτα πεπονθέναι. ἐγὼ μὲν γὰρ δοκῶ δεκάκις ἄν κατὰ τῆς γῆς καταδῦναι ἥδιον ἢ ὄφθηναι οὕτω ταπεινὸς καὶ ἰδεῖν τὸν ἐμοὺς ἐμοῦ ἀμελήσαντας καὶ ἐπεγγελῶντας ἐμοί. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦτο, ἔφη, ὅτι οὐ σύ μου μόνον μείζων εἶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ δοῦλοι ἵσχυρότεροι ἐμοῦ ὑπαντιάζοντι μοι καὶ κατεσκευασμένοι εἰσὶν ὥστε δύνασθαι ποιῆσαι μᾶλλον ἐμὲ κακῶς ἢ παθεῖν ὑπ' ἐμοῦ. X. καὶ ἄμα ταῦτα λέγων πολὺ ἔτι μᾶλλον ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῶν δα-

49. πίλων] "Πῖλος is properly a *vocabulum generis*, signifying *coactile*, that is *opus quodvis ex lana coacta, etiam pilis coactis, confertum*. Hence Gl. vet. 'Coactilanus, Πιλοποιός. Coactile, Πιλωτόν.' It is also a *vocabulum formæ*, denoting either *calceum coactilem*, Plato Symp. 35. Hesiod 'Ἐργ. 542., or *pileum, tegumentum capitinis coactile*, Hesiod l. c. 546. Græv. Lect. Hes. p. 60. Valck. Herod. 199., or *tapetum*,

stragulum, coactile, as in this place." Fischer. "Stragula, tapes, J. Poll. 7, 171, and Phav. Πῖλος" οὐ μόνον δὲ ὡς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐπιτιθέμενος οὕτως ἐκαλεῖτο, ἀλλὰ καὶ δ παρὰ τοῖς ποσίν. Which interpretation, however, does not seem to apply altogether and properly to the passage in Xen. See the Interpr. ad J. Poll. 10, 50." Sturz's Lex. Xen.

κρύων, ὥστε καὶ τὸν Κῦρον ἐπεσπάσατο ἐμπλησθῆναι δακρύων τὰ ὄμματα. ἐπισχὼν δὲ μικρὸν ἔλεξε τοιάδε ὁ Κῦρος·

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς Κυαξάρη, οὔτε λέγεις ἀληθῆ οὔτε ὅρθως γιγγώσκεις, εἰ σίει τῇ ἐμῇ παρουσίᾳ Μήδους κατεσκευάσθαι ὥστε ἵκανον εἶναί σε κακῶς ποιεῖν. XI. τὸ μέντοι σε θυμοῦσθαι οὐ θαυμάζω· εἰ μέρτοι γε δικαίως ἢ ἀδίκως αὐτοῖς χαλεπαίνεις, παρήσω τοῦτο· οἶδα γάρ ὅτι βαρέως ἀν φέρουις ἀκούων ἐμοῦ ἀπολογουμένου ὑπὲρ αὐτῶν· τὸ μέντοι ἄνδρα ἀρχοντα πᾶσιν ἄμα χαλεπαίνειν τοῖς ἀρχομένοις, τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα ἀμάρτημα εἶναι. ἀνάγκη γάρ διὰ τὸ πολλοὺς μὲν φοβεῖν πολλοὺς ἔχθροὺς ποιεῖσθαι, διὰ δὲ τὸ πᾶσιν ἄμα χαλεπαίνειν πᾶσιν αὐτοῖς ὄμοροιαν ἐμβάλλειν. XII. ὃν ἔγεκα, εὖ ἴσθι, ἐγὼ οὐκ ἀπέπεμπον ἄνευ ἐμαυτοῦ τούτους, φοβούμενος μὴ τι γένοιτο διὰ τὴν σὴν ὄργην δ', τι πάντας ἡμᾶς λυπήσοι. ταῦτα μὲν οὖν σὺν τοῖς θεοῖς ἐμοῦ πάροντος ἀσφαλῶς ἔξει σοι· τὸ μέντοι σε νομίζειν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικεῖσθαι, τοῦτο ἐγὼ πάνυ χαλεπῶς φέρω, εἰ ἀσκῶν δύσον δύναμαι τοὺς φίλους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν ἔπειτα τάγαντία τούτου δοκῶ ἐξεργάζεσθαι. XIII. ἀλλὰ γάρ, ἔφη, μὴ οὕτως εἰκῇ ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιώμεθα, ἀλλ', εἰ δυνατὸν, σαφέστατα κατίδωμεν ποιόν ἐστι τὸ παρ' ἐμοῦ ἀδίκημα. καὶ τὴν ἐν φίλοις δικαιοτάτην ὑπόθεσιν ἔχω ὑποτιθέναι· ἔαν γάρ τι σε φαγὼ κακὸν πεποιηκῶς, ὁμολογῶ ἀδικεῖν· ἔαν μέντοι μηδὲν φαίνωμαι κακὸν πεποιηκῶς μηδὲ βουληθείς, οὐ καὶ σὺ αὖ ὁμολογήσεις μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικεῖσθαι; Ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη. XIV. Ἐὰν δὲ δὴ καὶ ἀγαθά σοι πεπραχῶς δῆλος ὡς καὶ προθυμούμενος πρᾶξαι ὡς ἐγὼ πλεῖστα ἡδυνάμην, οὐκ ἀν καὶ ἐπαίνου σοι ἄξιος εἴην μᾶλλον ἢ μέρψεως; Δίκαιον γοῦν, ἔφη. XV. Ἄγε τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, σκοπῶμεν τὰ ἐμοὶ πεπραγμένα πάντα καθ' ἐν ἔκαστον· οὕτω γάρ δὴ μάλιστα δῆλον ἔσται δ', τι τε αὐτῶν ἀγαθόν ἐστι καὶ δ', τι κακόν. XVI. ἀρξώμεθα δ', ἔφη, ἐκ τῆσδε τῆς ἀρχῆς, εἰ καὶ σοὶ ἀρκούντως δοκεῖ ἔχειν. σὺ γάρ δήπον ἐπεὶ ἥσθου πολλοὺς πολεμίους ἥθροισμένους, καὶ τούτους ἐπὶ σὲ καὶ τὴν σὴν χώραν ὄρμωμένους, εὐθὺς ἔπειμπες πρὸς τε τὸ Περσῶν κοινὸν συμμάχους αἰτούμενος καὶ πρὸς ἐμὲ ἰδίᾳ δεόμενος πειρᾶσθαι αὐτὸν ἐμὲ ἐλθεῖν ἥγονύμενον, εἴ τινες Περσῶν Ἱοιεν. οὐκον γάρ ἔπεισθην τε ταῦτα ὑπὸ σοῦ καὶ παρεγενόμην ἄγρας ἄγων σοι ὡς ἦν δυνατὸν πλείστους τε καὶ ἀρίστους; XVII. Ἡλθες γάρ οὖν, ἔφη. Ἐν τούτῳ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μοι εἰπὲ πότερον ἀδικίαν τινά μου πρὸς σε κατέγνως ἢ μᾶλλον εὑρεγεσίαν; Δῆλον, ἔφη ὁ

Κυαξάρης, ὅτι ἔκ γε τούτων εὐεργεσίαν. XVIII. Τί γὰρ, ἔφη, ἐπεὶ οἱ πολέμιοι ἥλθον καὶ διαγωρίζεσθαι ἔδει πρὸς αὐτοὺς, ἐν τούτῳ κατενόησάς πού με ἡ πύνου ἀποστάντα ἡ τενος κινδύνου φεισάμενον; Οὐ μὰ τὸν Δῖον, ἔφη, οὐ μὲν· δῆ. XIX. Τί γὰρ, ἐπεὶ νίκης γενομένης σὺν τοῖς θεοῖς ἡμετέρας καὶ ἀραχωρησάντων τῶν πολεμίων παρεκάλουν ἐγώ σε ὅπως κοινῇ μὲν αὐτοὺς διώκοιμεν, κοινῇ δὲ τιμωροίμεθα, κοινῇ δὲ εἴ τι καλὸν κάγαθὸν συμβαίνοι, τοῦτο καρποίμεθα, ἐν τούτοις ἔχεις τινά μου πλεονεξίαν⁵⁰ κατηγορῆσαι; XX. ὁ μὲν δῆ Κυαξάρης πρὸς τοῦτο ἐσίγα· ὁ δὲ Κῦπρος πάλιν ἔλεγεν ὥδε· 'Αλλ' εἰ πρὸς τοῦτο σιωπᾶν ἥδιόν σοι ἡ ἀποκρίνασθαι, τόδε γ', ἔφη, εἰπὲ εἴ τι ἀδικεῖσθαι ἐνόμισας ὅτι ἐπεὶ σοι οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διώκειν, σὲ μὲν αὐτὸν ἀφῆκα τούτου τοῦ κινδύνου, ἵππεας δὲ τῶν σῶν συμπέμψαι μοι ἑδεύμην σοῦ· εἰ γὰρ καὶ τοῦτο αἰτῶν ἥδικον, ἄλλως τε καὶ προπαρεσχηκὼς ἐμαυτόν σοι σύμμαχον, τοῦτ' αὖτις παρὰ σοῦ, ἔφη, ἐπιδεικνύσθω. XXI. ἐπεὶ δ' αὖτις καὶ πρὸς τοῦτο ἐσίγα ὁ Κυαξάρης, 'Αλλ' εἰ μηδὲ τοῦτ', ἔφη, βούλει ἀποκρίνασθαι, σὺ δὲ τούτεῦθεν λέγε εἴ τι αὖ ἥδικον ὅτι σοῦ ἀποκριναμένου ἐμοὶ ὡς οὐκ ἦν βούλοιο εὐθυμουμένους ὄρῶν Μήδους τούτου παύσας αὐτοὺς ἀναγκάζειν κινδυτεύσοντας ἴέναι, εἴ τι αὖ σοι δοκῶ τοῦτο χαλεπὸν ποιῆσαι ὅτι ἀμελήσας τοῦ ὄργιζεσθαι σοι ἐπὶ τούτοις πάλιν ἥτουν σε οὖν ἥδειν οὔτε σοὶ μεῖον ὃν δοῦναι μοι οὐδὲν οὔτε ῥᾶσν Μήδοις ἐπιταχθῆται [οὐδέν]. τὸν γὰρ βούλόμενον δῆπον ἐπεσθαι ἥτησά σε ἐνυνάι μοι. XXII. οὐκοῦν τούτου τυχῶν παρὰ σοῦ οὐδὲν ἥνυνον εἰ μὴ τούτους πείσαιμι. ἐλθὼν οὖν ἐπειθον αὐτοὺς καὶ οὓς ἐπεισα τούτους ἔχών ἐπόρευόμην σοῦ ἐπιτρέψαιτος. εἰ δὲ τοῦτο αἰτίας ἀξιον τομίζεις, οὐδὲ δῆτι ἀν διδῷς, ὡς ἔοικε, παρὰ σοῦ δέχεσθαι ἀνατίον ἐστιν. XXIII. οὐκοῦν ἔξωρμήσαμεν οὕτως· ἐπειδὴ δὲ ἔξηλθομεν, τι ἡμῖν πεπραγμένον οὐ φαινερόν ἐστιν; οὐ τὸ στρατόπεδον ἥλωκε τῶν πολεμίων; οὐ τεθνῦσι πολλοὶ τῶν ἐπὶ σὲ ἐλθόντων; ἀλλὰ μὴν τῶν γε Σώντων ἔχθρῶν πολλοὶ μὲν ὅπλων ἐστέρηνται, πολλοὶ δὲ ἵππων· χρήματά γε μὴν τὰ τῶν φερόντων καὶ ἀγόντων τὰ σὰ πρόσθεν νῦν ὄρᾶς τοὺς σοὺς φίλους καὶ ἔχοντας καὶ ἀγοντας τὰ μὲν σοὶ, τὰ δὲ αὖ τοῖς ὑπὸ τὴν σὴν ἀρχήν. XXIV. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ κάλλιστον, τὴν μὲν σὴν χώραν αὐξανομένην ὄρᾶς, τὴν δὲ τῶν

50. πλεονεξίαν] Fischer interprets it 'fraudatio, cum quis alicui auctor est ejus rei, quæ ejus rationibus et

commodis obsit.' But Sturz in the Lex. Xen. translates it 'studium meliorem conditionem consequendi.'

πολεμίων μειουμένην, καὶ τὰ μὲν τῶν πολεμίων φρούρια ἔχόμεναι, τὰ δὲ σὰ τὰ πρότερον εἰς τὴν Σύρων ἐπικράτειαν συγκατασπασθέντα⁵¹ γῦν τάνατία σοι προσκεχωρηκότα τούτων δὲ εἴ τι κακόν σοι ἥ εἴ τι μὴ ἀγαθόν σοι μαθεῖν μὲν ἔγωγε βούλεσθαι οὐκ οἶδα ὅπως ἀν εἴποιμι, ἀκοῦσαι μέντοι γε οὐδὲν κωλύει. XXV. ἀλλὰ λέγε ὅτι γιγνώσκεις περὶ αὐτῶν. ὁ μὲν δὴ Κῦρος οὕτως εἰπὼν ἐπαύσατο· ὁ δὲ Κυαξάρης ἔλεξε πρὸς ταῦτα τάδε·

‘Αλλ’, ὡς Κῦρε, ὡς μὲν ταῦτα ἂ σὺ πεποίκας κακά ἔστιν οὐκ οἶδ’ ὅπως χρὴ λέγειν’ εὗ γε μέντοι, ἔφη, ἵσθι ὅτι ταῦτα τὰ ἀγαθὰ τοι-αὗτά ἔστιν οἷα ὅσῳ πλείονα φαίνεται, τοσούτῳ μᾶλλον ἐμὲ βαρύνει. XXVI. τὴν τε γὰρ χώραν, ἔφη, ἔγὼ ἀν τὴν σὴν ἐβουλόμην τῇ ἐμῇ δυνάμει μείζω ποιεῖν μᾶλλον ἥ τὴν ἐμὴν ὑπὸ σοῦ ὄρāν οὔτως αὐξα-νομένην σοὶ μὲν γὺρ ταῦτα ποιοῦντι καλὰ, ἐμοὶ δέ γέ ἔστι πῃ ταῦτα ἀτιμίαν φέροντα. XXVII. καὶ χρήματα οὔτως ἀν μοι δοκῶ ἥδιόν σοι δωρεῖσθαι ἥ παρὰ σοῦ οὔτω λαμβάνειν ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ δίδως· τούτοις γὰρ πλούτιζόμενος ὑπὸ σοῦ καὶ μᾶλλον αἰσθάνομαι οἷς πενέστερος⁵² γίγνομαι. καὶ τούς γ’ ἐμοὺς ὑπηκόους ἴδων μικρά γε ἀδικουμένους ὑπὸ σοῦ ἥττον ἀν δοκῶ λυπεῖσθαι ἥ νῦν ὄρῶν ὅτι μεγάλα ἀγαθὰ πεπόνθασιν ὑπὸ σοῦ. XXVIII. εἰ δέ σοι, ἔφη, ταῦτα δοκῶ ἀγωμόνως ἐνθυμεῖσθαι, μὴ ἐν ἐμοὶ αὐτὰ ἀλλ’ εἰς σὲ τρέψας πάντα καταθέασαι οἴλα σοι φαίνεται. τί γὰρ ἀν, εἴ τις κύνας οὖς σὺ τρέφεις φυλακῆς ἔνεκα σαντοῦ τε καὶ τῶν σῶν τούτους θερα-πεύων γνωριμωτέρους ἔαυτῷ ἥ σοι ποιήσειεν, ἅρα ἀν σε εὑφράγαι τούτῳ τῷ θεραπεύματι; XXIX. εἰ δὲ τοῦτό σοι δοκεῖ μικρὸν εἶναι, ἐκεῖνο κατανόησον· εἴ τις τοὺς σὲ θεραπεύοντας, οὓς σὺ καὶ φροντᾶς καὶ στρατείας ἔνεκα κέκτησαι, τούτους οὔτω διαθείη ὥστ’ ἐκείνους μᾶλλον ἥ σοῦ βούλεσθαι εἶναι, ἅρα ἀν ἀντὶ ταύτης τῆς εὐεργεσίας χάριν αὐτῷ εἰδείης; XXX. τί δέ, ὁ μάλιστα ἄνθρωποι ἀσπάζον-ται τε καὶ θεραπεύουσιν οἰκειότατα, εἴ τις τὴν γυναικα τὴν σὴν οὔτω θεραπεύσειεν ὥστε φιλεῖν αὐτὴν μᾶλλον ποιήσειεν ἔαυτὸν ἥ σὲ, ἅρα ἀν σε τῇ εὐεργεσίᾳ ταύτῃ εὑφράναι; πολλοῦ γ’ ἀν, οἶμαι, καὶ δέοι· ἀλλ’ εἴ οἶδ’ ὅτι πάντων ἀν μάλιστα ἀδικείη σε τοῦτο ποι-

51. συγκατασπασθέντα] “ Brod. marg. Vill. and Alt. συγκροῦντα, which Fischer injudiciously approves, as συγκυρεῖν is not, as he himself interprets it, *incidere*, but the same as συντυχάνειν, that is, *convenire*, acci-

dere.” Poppe.

52. οἷς πενέστερος] “ Cyaxares means, if I am not mistaken, diminished glory and weakened authority. Schneider, from the conjecture of Heindorf, reads ὡς πεν.” Poppe.

ἥσας. XXXI. ἵνα δὲ εἴπω καὶ τὸ μάλιστα τῷ ἐμῷ πάθει ἐμφερὲς, εἴ τις οὐς σὺ ἥγαγες Πέρσας οὕτω θεραπεύσειν ώστε αὐτῷ ἡδιον ἔπεσθι η̄ σοὶ, ἀρ' ἀν φίλον αὐτὸν νομίζους; οἶμαι μὲν οὖ, ἀλλὰ πολεμιώτερον ἀν η̄ εἰ πολλοὺς αὐτῶν κατακάνοι. XXXII. τί δ', εἴ τις τῶν σῶν φίλων φιλοφρόνως σοῦ εἰπόντος λαμβάνειν ὅποσα ἔθέλῃ εἴτ' αὐτὸς τοῦτο ἀκούσας οἴχοιτο λαβὼν ἀπαντα ὅπόσα δύναιτο, καὶ αὐτὸς μέν γε τοῖς σοῖς πλουστοίη, σὺ δὲ μηδὲ μετρίοις ἔχοις χρῆσθαι, ἀρ' ἀν δύναιο τὸν τοιοῦτον ἀμεμπτον φίλον νομίζειν; XXXIII. νῦν μέντοι ἔγὼ, ὁ Κῦρε, εἰ μὴ ταῦτα ἀλλὰ τοιαῦτα ὑπὸ σοῦ δοκῶ πεπονθέναι. σὺ γάρ ἀληθῆ λέγεις· εἰπόντος ἐμοῦ⁵³ τοὺς ἔθέλοντας ἀγειν λαβὼν φέρου πᾶσάν μού τὴν δύναμιν, ἐμὲ δὲ ἔρημον κατέλιπες· καὶ νῦν ἂν ἔλαβες τῇ ἐμῇ δυνάμει ἀγεις δή μοι καὶ τὴν ἐμὴν χώραν αὔξεις σὺν τῇ ἐμῇ ρώμῃ, ἔγὼ δὲ δοκῶ οὐδενὶ συναίτιος ὥν τῶν ἀγαθῶν παρέχειν ἐμάντον ώσπερ γύνῃ εὖ ποιεῖν, καὶ τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ τοῖσδε τοῖς ἐμοῖς ὑπήκοοις σὺ μὲν ἀνήρ φαίνῃ, ἔγὼ δ' οὐκ ἄξιος ἀρχῆς. XXXIV. ταῦτά σοι δοκεῖ εὐεργετήματα εἶναι, ὁ Κῦρε; εὗ ἵσθ' ὅτι εἴ τι ἐμοῦ ἐκήδου, οὐδενὸς ἀν οὕτω με ἀποστερεῖν ἔφυλάττου ὡς ἄξιώματος καὶ τιμῆς. τί γάρ ἐμοὶ πλέον τὸ τὴν γῆν πλατύνεσθαι, αὐτὸν δὲ ἀτιμάζεσθαι; οὐ γάρ τοι ἔγὼ Μῆδων ἥρχον διὰ τὸ κρείττων αὐτῶν πάντων εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ αὐτοὺς τούτους ἄξιον ἡμᾶς ἔαυτῶν πάντα βελτίονας εἶναι.

XXXV. Καὶ ὁ Κῦρος ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ὑπολαβὼν εἶπε, Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, ὁ θεῖε, εἴ τι κάγώ σοι πρότερον ἔχαρισάμην, καὶ σὺ νῦν ἐμοὶ χάρισαι ὡν ἀν δεηθῶ σον παῦσαι, ἔφη, τὸ νῦν εἶναι, μεμφόμενός μοι· ἐπειδὰν δὲ πεῖραν ἡμῶν λάβης πῶς ἔχομεν πρὸς σὲ, ἐὰν μὲν δὴ σοι φαίνηται τὰ ὑπ' ἐμοῦ πεπτραγμένα ἐπὶ τῷ σῷ ἀγαθῷ πεποιημένα, ἀσπαζομένου τέ μού σε ἀντασπάζου εὐεργέτην τε νόμισε, ἐὰν δ' ἐπὶ θάτερα, τότε μοι μέμφου. XXXVI. Ἀλλ' ἴσως μέντοι, ἔφη ὁ Κυαζάρης, καλῶς λέγεις· κάγώ οὕτω ποιήσω. Τί οὖν; ἔφη ὁ Κῦρος, η̄ καὶ φιλήσω σε; Εἰ σὺ βούλει, ἔφη. Καὶ οὐκ ἀποστρέψει μὲ ώσπερ ἄρτι; Οὐκ ἀποστρέψομαι, ἔφη. καὶ ὃς ἔφιλησεν αὐτόν.

XXXVII. Ως δὲ εἶδον οἱ Μῆδοι τε καὶ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ ἄλλοι,

53. ἀληθῆ λέγεις· εἰπόντος ἐμοῦ] τος δ' ἐμοῦ τοῦτο, σὺ λαβὼν, κ. τ. λ." "This is put briefly for, 'Αληθῆ λέγεις Poppo. εἰπεῖν ἐμὲ τοὺς ἔθέλοντας ἀγειν· εἰπόν-

πᾶσι γὰρ ἔμελεν ὅτι ἐκ τούτων ἔσοιτο, εὐθὺς ἥσθησάν τε καὶ ἐφαιδρύνθησαν. καὶ ὁ Κῦρος δὲ καὶ ὁ Κυαξάρης ἀναβάντες ἐπὶ τὸν ἵππους ἡγούντο, καὶ ἐπὶ μὲν τῷ Κυαξάρῃ οἱ Μῆδοι εἴποντο, [ό] Κῦρος γὰρ αὐτοῖς οὔτως ἐπένευσεν, ἐπὶ δὲ τῷ Κύρῳ οἱ Πέρσαι, οἱ δὲ ἄλλοι ἐπὶ τούτοις. XXXVIII. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ κατέστησαν τὸν Κυαξάρην εἰς τὴν κατεσκευασμένην σκηνὴν, οἷς μὲν ἐπετέτακτο παρεσκεύαζον τὰ ἐπιτήδεια τῷ Κυαξάρῳ. XXXIX. οἱ δὲ Μῆδοι ὅστον χρόνον σχολὴν πρὸ δείπνου ἦγεν ὁ Κυαξάρης ἥσταν πρὸς αὐτὸν, οἱ μὲν καὶ αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς, οἱ δὲ πλεῖστοι ὑπὸ Κύρου ἐγκέλευστοι, δῶρα ἄγοντες, ὁ μέν τις οἰνοχόον καλὸν, ὁ δὲ ὀφοποιὸν ἀγαθὸν, ὁ δὲ ἀρτοποιὸν, ὁ δὲ μυστουργὸν, οἱ δὲ ἐκπώματα, οἱ δὲ ἐσθῆτα καλίην· πᾶς δέ τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔν γέ τι ὡν εἰλήφει ἐδωρεῖτο αὐτῷ. XL. ὥστε τὸν Κυαξάρην μεταγιγνώσκειν ὡς οὔτε ὁ Κῦρος ἀφίστη αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ οὐθὲ οἱ Μῆδοι ἤττον τι αὐτῷ προσεῖχον τὸν νοῦν ἢ καὶ πρόσθεν.

XLI. Ἐπεὶ δὲ δείπνου ὕρα ἦν, καλέσας ὁ Κυαξάρης ἡξίου τὸν Κῦρον διὰ χρόνου ἴδοντα αὐτὸν συνδειπνεῖν. ὁ δὲ Κῦρος ἔφη, Μή δὴ σὺ κέλευε, ὃ Κυαξάρης ἢ οὐχ ὄρᾶς ὅτι οὗτοι οἱ παρόντες ὑφ' ἡμῶν πάντες ἐπηρμένοι πάρεισιν; οὐκονι καλῶς ἀν πράττοιμι εἰ τούτων ἀμελῶν τὴν ἐμὴν ἡδονὴν θεραπεύειν δοκοίην. ἀμελεῖσθαι δὲ δοκοῦντες στρατιῶται, οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἀθυμότεροι γίγνονται, οἱ δὲ πονηροὶ πολὺ ὑβριστότεροι. XLII. ἀλλὰ σὺ μὲν, ἔφη, ἄλλως τε καὶ ὁδὸν μακρὰν ἥκων δείπνει ἥδη· καὶ εἴ τινές σε τιμῶσιν, ἀντασπάζονταν καὶ εὐώχει αὐτοὺς, ἵνα σε καὶ θαρρήσωσιν· ἔγω δὲ ἀπιών ἔφη ἀπερ λέγω τρέψομαι. XLIII. αὔριον δέ, ἔφη, πρωὶ δεῦρο ἐπὶ τὰς σὰς θύρας παρέσονται πάντες οἱ ἐπικαίριοι, ὅπως βούλευσάμεθα σὺν σοὶ τί χρὴ ποιεῖν τὸ ἐκ τοῦτο. σὺ δὲ ἡμῖν ἔμβαλε⁵⁴ παρὼν περὶ τούτου πότερον ἔτι δοκεῖ στρατεύεσθαι ἢ καιρὸς ἥδη διαλύειν τὴν στρατιάν. XLIV. ἐκ τούτου ὁ μὲν Κυαξάρης ἀμφὶ δεῖπνον εἶχεν, ὁ δὲ Κῦρος συλλέξας τῶν φίλων τοὺς ἰκανωτάτους καὶ φρονεῖν καὶ συμπράττειν, εἴ τι δέοι, ἔλεξε τοιάδε·

"Ανδρες φίλοι, ἂ μὲν δὴ πρῶτα εὐξάμεθα, πάρεστι σὺν θεοῖς.

54. ἔμβαλε] The Interpreters understand λόγον or βουλήν. “Ἐμβάλλειν λόγον περί τινος, referre de re, sententiam ad deliberandum propone, 2, 2, 19. 2, 3, 5. 6, 1, 13.; omissum λόγον, 5, 5, 43.; ἔμβ. λό-

γον, materiam colloquendi in convivio proponere, 2, 2, 1.; βουλὴν περί τινος εἰς τὸν στρατὸν, referre ad exercitum ut consultet, 2, 2, 18.” Index in Popo’s edition.

ὅπη γὰρ ἀν πορευόμεθα, κρατοῦμεν τῆς χώρας· καὶ μὲν δὴ τὸν πολεμίους ὄρῶμεν μειουμένους, ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς πλείονάς τε καὶ ἰσχυροτέρους γιγνομένους. XLV. εἰ δὲ ἡμῖν ἔτι ἐθελήσειαν οἱ νῦν προσγεγενημένοι σύμμαχοι παραμεῖναι, πολλῷ ἀν μᾶλλον ἀνύσαι δυναίμεθα καὶ εἴ τι βιάσασθαι καιρὸς καὶ εἴ τι πεῖσαι δέοι. ὅπως οὖν τὸ μένειν ὡς πλείστοις συνδοκῆ τῶν συμμάχων, οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο ἔργον ἐμὸν ἦ καὶ ὑμέτερον μηχανᾶσθαι. XLVI. ἀλλ' ὥσπερ καὶ ὅταν μάχεσθαι δέη, ὁ πλείστους χειρωσάμενος ἀλκιμώτατος δοξάζεται εἶναι, οὕτω καὶ ὅταν πεῖσαι δέη, ὁ πλείστους ὁμογνώμονας ἡμῖν ποιήσας οὗτος δικαίως ἀν λεκτικώτατός τε καὶ πρακτικώτατος κρίνοιτο ἀν εἶναι. XLVII. μὴ μέντοι ὡς λόγον ἡμῖν ἐπιδειξόμενοι οἶνοι ἀν εἴπητε πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τοῦτο μελετᾶτε, ἀλλ' ὡς τὸν πεπεισμένους ὑφ' ἕκαστον. δήλους ἐσομένους οἵς ἀν πράττωσιν οὕτω παρασκευάζεσθε. XLVIII. καὶ ὑμεῖς μὲν, ἔφη, τούτων ἐπιμελεῖσθε· ἐγὼ δὲ ὅπως ἀν ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια ὅσον ἀν ἔγωγε δύνωμαι οἱ στρατιῶται περὶ τοῦ στρατεύεσθαι βουλεύωνται τούτου πειράσομαι ἐπιμελεῖσθαι.

ARGUMENTS TO THE SIXTH BOOK.

CHAP. I.—The allies are anxious to carry on the war ; ii. Preparations made according to the opinion of Cyrus ; iii. He prepares to follow the army to Lydia ; iv. The story of Araspes and Panthea ; v. Arrival of Abradatas with two thousand horse.

CHAP. II.—Embassy from the Indian with treasures ; ii. Cyrus sends out some of the Indians as spies ; iii. Their report greatly alarms the army of Cyrus, who dispels their fears, and proposes to march directly on the enemy ; iv. His care of the army as to diet, necessaries, &c.

CHAP. III. IV.—Manner and order of the march ; ii. Approach and condition of the enemy ; iii. Honorable reception of Araspes ; iv. Account of the number, designs, and order of the enemy ; v. Orders of Cyrus to his army.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. σ'.

CAP. I.

I. ΤΑΥΤΗΝ μὲν δὴ τὴν ἡμέραν οὕτω διαγαγόντες καὶ δειπνήσαντες ἀνεπαύοντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωὶ ἥκον ἐπὶ τὰς Κυαξάρου θύρας πάντες οἱ ξύμμαχοι. ἕως οὖν ὁ Κυαξάρης ἐκοσμεῖτο, ἀκούων ὅτι πολὺς ὄχλος ἐπὶ τὰς θύρας εἴη,¹ ἐν τούτῳ οἱ φίλοι τῷ Κύρῳ προσῆγον οἱ μὲν Καδουσίους δεομένους αὐτοῦ μένειν, οἱ δὲ Ὑρκανίους, ὁ δέ τις Σάκας, ὁ δέ τις καὶ Γωβρύαν· Υστάσπης δὲ Γαδάταν τὸν εὔνοῦχον προσῆγε, δεόμενον τοῦ Κύρου μένειν. II. ἔνθα δὴ ὁ Κῦρος γιγνώσκων ὅτι Γαδάτας πάλαι ἀπολώλει τῷ φόβῳ μὴ λυθείη ἡ στρατιὰ, ἐπιγελάσας εἶπεν, Ὡ Γαδάτα, δῆλος εἰ, ἔφη, ὑπὸ τοῦ Υστάσπου τούτου πεπεισμένος ταῦτα γιγνώσκειν ἂ λέγεις. III. καὶ ὁ Γαδάτας ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπώμοσεν ἦ μὴν μὴ ὑπὸ τοῦ Υστάσπου πεισθεὶς ταῦτα γιγνώσκειν ἄλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι ἀν ὑμεῖς ἀπέλθητε, ἔρρει τάμα παντελῶς.² διὰ ταῦτα,

1. ἐπὶ τὰς θύρας εἴη] “So Guelf. and Par. For, as in numerous passages we read παρεῖναι ἐπὶ τόπον τινὰ, and εἰς τόπον τινὰ, (the Interpret. ad Thuc. 6, 62. Heind. ad Plat. Theat. 475. and ad Phædon. p. 4.) so also the simple εἰναι may be joined with ἐπὶ and an accus., by which it happens that as in the other case, the notion of ‘coming’ is united with the notion of ‘staying.’” Poppo.

2. ἔρρει τάμα παντελῶς] “Actum Xen. Cyrop.

esse de me, perire me funditus, as in Symp. 1, 15. Philippus the buffoon says, ‘Ἐπεὶ γὰρ γέλως ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλωλεν, ἔρρει τὰ ἔμα πράγματα.’ ‘Ἐρρειν is an Homeric term, signifying in particular, either ‘to come with bad omens and to one’s own injury,’ Il. Θ. 239. I, 364. Hesych. ‘Ἐρρων μετὰ φθορᾶς παραγνόμενος: or ‘to go away,’ but always in a bad sense, so as to mean ‘to go away to one’s own destruction, injury, or calamity,’ (abire

έφη, καὶ τούτῳ ἐγὼ αὐτὸς διελεγόμην, ἐρωτῶν εἰ εἰδείη τί ἐν νῷ ἔχεις ὑπὲρ τῆς διαλύσεως τοῦ στρατεύματος ποιεῖν. IV. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀδίκως ἄρα ἐγὼ, ὡς ἕοικεν, Ὑστάσπου τοῦδε καταιτιῶμαι. Ἀδίκως μέντοι νὴ Δία, ἐφη ὁ Ὑστάσπης, ὃς Κῦρε ἐγὼ γὰρ ἔλεγον τῷ Γαδάτᾳ τῷδε τοσοῦτον μόνον ὡς οὐχ οἶόν τέ σοι εἴη στρατεύεσθαι, λέγων ὅτι ὁ πατήρ σε μεταπέμπεται. V. καὶ ὁ Κῦρος, Τί λέγεις; ἐφη· καὶ σὺ τοῦτο ἐτόλμησας ἔξενεγκεῖν,³ εἴτε ἐγὼ ἐβουλόμην εἴτε μή; Ναὶ μὰ Δί', ἐφη· ὁρῶ γάρ σε ὑπερεπιθυμοῦντα ἐν Πέρσαις περίβλεπτον⁴ περιελθεῖν καὶ τῷ πατρὶ ἐπιδείξασθαι ἢ ἔκαστα διεπράξω. ὁ δὲ Κῦρος ἐφη, Σὺ δ' οὐκ ἐπιθυμεῖς σίκαδε ἀπελθεῖν; Οὐ μὰ Δί', ἐφη ὁ Ὑστάσπης, οὐδὲ ἄπειμί γε, ἀλλὰ μένων στρατηγήσω, ἔως ἂν ποιήσω Γαδάταν τοιούτοις τοῦ Ασσυρίου δεσπότην.

VI. Οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα ἔπαιζον σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους. ἐν δὲ τούτῳ ὁ Κυαζάρης σεμνῶς κεκόσμημένος ἔξηλθε καὶ ἐπὶ θρόνου Μηδικοῦ ἐκαθέζετο. ὡς δὲ πάντες συνηλθον οὖς ἔδει καὶ σιωπὴ ἐγένετο, ὁ Κυαζάρης ἔλεξεν ὥδε· "Αἱ δρες ξύμμαχοι, ἵσως, ἐπειδὴ παρὸν τυγχάνω καὶ πρεσβύτερός είμι Κύρου, εἰκὸς ἄρχειν με λόγον. οὗν οὖν δοκεῖ μοι εἶναι καιρὸς περὶ τούτου πρῶτον διαλέγεσθαι πότερον στρατεύεσθαι ἔτι καιρὸς δοκεῖ εἶναι ἢ διαλύειν ἡδη τὴν στρατιάν· λεγέτω οὖν τις, ἐφη, περὶ αὐτοῦ τοῦτον ἢ γιγνώσκει. VII. ἐκ τούτου πρῶτος μὲν εἶπεν ὁ Υρκάνιος, "Ανδρες ξύμμαχοι, οὐκ οἶδα μὲν ἐγωγε εἴ τι δεῖ λόγου ὅπου αὐτὰ τὰ ἔργα δεικνύει τὸ κράτιστον. πάντες γὰρ ἐπιστάμεθα ὅτι ὅμοῦ μὲν οἵτε πλείω κακὰ τοὺς πολεμίους ποιοῦμεν ἢ πάσχομεν· ὅτε δὲ χωρὶς ἥμεν ἀλλήλων, ἐκεῖνοι

in malam pestem, in malum cruciatum, in malam rem, in malum crucem,) Od. K. 72. 75. Hesych. Ἐρῆ. φθείρου, ἀπαλλάσσουν. Schol. Min. Ἐρῆ μετὰ φθορᾶς ἀπιθι. In this sense the words ἐσ κόρακας are not unfrequently added, and hence Aristophl. Plut. 601. with Theophr. Char. 25, 3. says, Ἀπαγὴ ἐσ κόρακας. Thus it signifies in a general sense, 'to perish,' 'to go to ruin,' (*perire, pessum ire,*) as in this place. Hesych. Ἐρῆ ἀπόλωλεν, ἐφθαρται. Xen. Hist. I, 1, 15. Ἐρῆται καλά." Fischer. The passage, quoted from the Hist., is cited by Diogenian 4, 89. as a proverb, and he adds: Ἐπὶ τῶν κακῶν τι βουλομένων δηλῶσαι συντόμως.

3. ἔξενεγκεῖν] That is "enuntiare, divulgare, efferre, efferre foras, as in Terence Adelph. 4, 4, 15. 'Nunc quid faciam? dicamne fratris esse hanc? quod minime est opus Usquam efferi: age, mitto: fieri potis est, uti ne qua exeat.' And Phorm. 5, 7, 65. 'Vides tuum peccatum esse elatum foras,' where see Westerh. Nepos Dion. 8, 4. 'Res multis consciis elata.'" Fischer.

4. περίβλεπτον] "He, on whom the eyes of all are turned, whom all admire, to whom all look up, spectabilis, conspicuus, (Valch. Phœn. p. 208.) It is joined to ὄνομαστὸς in Symp. 8, 38." Fischer.

ἡμῖν ἔχρωντο ὡς ἐκείνοις ἦν ἡδιστον, ἡμῖν γε μὴν ὡς χαλεπώτατον.
 VIII. ἐπὶ τούτῳ ὁ Καδούσιος εἶπεν, Ἡμεῖς δὲ τί ἀν λέγοιμεν, ἔφη,
 περὶ τοῦ οἰκαδε ἀπελθόντες ἔκαστοι χωρὶς εἶραι, ὅπότε γε οὐδὲ
 στρατευομένοις, ὡς ἕοικε, χωρίζεσθαι συμφέρει; ἡμεῖς γοῦν οὐ πολὺν
 χρόνον δίχα τοῦ ὑμετέρου πλήθους στρατευσάμενοι δίκην ἔδομεν ὡς
 καὶ ὡμεῖς ἐπίστασθε. IX. ἐπὶ τούτῳ Ἀρτάβαζος ὁ ποτε φίσας
 εἶναι Κύρῳ συγγενῆς ἔλεξε τοιάδε· Ἐγὼ δ', ἔφη, ὃ Κναξάρη,
 τοσοῦτον διαφέρομαι τοῖς πρόσθεν λέγουσιν· οὗτοι μὲν γάρ
 φασιν ὅτι δεῖ μένοντας στρατεύεσθαι, ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι μὲν γάρ
 οἴκοι ἡμην, ἐστρατεύμην· X. καὶ γὰρ ἐβοήθουν πολλάκις τῶν
 ὑμετέρων ἄγομένων καὶ περὶ τῶν σφετέρων φρουρίων⁵ ὡς ἐπιβούλευ-
 σομένων⁶ πολλάκις πράγματα εἶχον φοβούμενός τε καὶ φρουρῶν·
 καὶ ταῦτ' ἐπραττον τὰ οἰκεῖα δαπανῶν. νῦν δ' ἔχω μὲν τὰ ἐκείνων
 φρουρία, οὐ φοβοῦμαι δὲ ἐκείνους, εὐθυχοῦμαι δὲ τὰ ἐκείνων καὶ
 πίνω τὰ τῶν πολεμίων. ὡς οὖν τὰ μὲν οἴκοι στρατείαν οὖσαν, τάδε
 δὲ ἑορτὴν, ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ἔφη, διαλύειν τήνδε τὴν πανήγυριν.⁷
 XI. ἐπὶ τούτῳ ὁ Γωθρύας εἶπεν, Ἐγὼ δ', ὃ ἄνδρες ξύμμαχοι, μέχρι⁸
 μὲν τοῦτο ἐπαινῶ τὴν Κύρου δεξιάν⁸ οὐδὲν γὰρ ψεύδεται ἢν ὑπέ-

5. τῶν σφετέρων φρουρίων] Σφέτερος, *suis*, 1, 4, 21. Οἱ δὲ πολέμοι, ὡς ἔώρων πονοῦντας τὸν σφετέρους, προύκληνσαν τὸ στῖφος: *noster*, in this place. “Est autem hoc pronomen interdum commune omnium numerorum et personarum reflexivum, maxime ap. Apoll. Rh. aliasque poetas Alex. Vide Buttm. Lexil. p. 52.” Poppo. On 6, 1, 44: he had said:—“Σφέτερος προἡμέτερος dictum 6, 1, 10. Concedit tamen hunc usum pronominum tertiarę personę ibi demum Buttm. (in Ind. ad Plat. Dial. 4.) ubi, quanquam oratio ad unum converti videtur, revera tamen sententia in universum vera profertur.”

6. ἐπιβούλευσομένων] “So Guelf. and Par. The future of the middle in this verb has the signification of the passive, as above 5, 4, 34. Καὶ αὐτὸς ἐπιβούλευσόμεθα, καὶ δὲ οἶκος δόλος,” Poppo.

7. πανήγυρι] “He has continued the metaphor, which was begun in ἑορτῆς. For, as he calls a military life ‘a feast,’ ἑορτὴν, on account of

εὐωχεῖσθαι and πίνειν, so he terms an army composed of so many allies and nations a πανήγυρις.” Zeune. “This word is properly applied to ‘a customary assemblage of persons at a public festival and for the celebration of public games,’ (‘de conventibus, qui siebant diebus festis atque ad ludos solemnnes.’)” Poppo. “Artabazus commemorationem, vitam castrensem vocat ἑορτὴν, *ferias*, cum propter otium et laetitiam, tum propter epularum copiam; nam feris homines sunt otiosi, laeti, epulantur. Et quia ad celebrandas ferias publicas et solemnies, quales erant ludi Olympici, Pythii, Isthmii, Nemeai, Græci confluerebant ex omnibus civitatibus; propterea Artabazus exercitum, cui intererat, quia constabat ex parte maxima copiarum multarum civitatum, Persarum; Medorum, Armeniorum &c. vocat πανήγυριν.” Fischer.

8. τὴν Κύρου δεξιάν] “I. e. The good faith, of which the right hand, extended to me, was the pledge.” Hutch.

σχετο* εἰ δ' ἄπεισιν ἐκ τῆς χώρας, δῆλον ὅτι ὁ μὲν Ἀσσύριος ἀναπάνσεται οὐ τίνων ποινὰς ὥν τε ὑμᾶς ἐπεχείρησεν ἀδικεῖν καὶ ὡν ἐμὲ ἐποίησεν, ἔγῳ δὲ ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ πάλιν δώσω δίκην ὅτι ὑμῖν φίλος ἐγενόμην.

XII. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι Κῦρος εἶπεν.⁹ Ω ἄνδρες, οὐδ' ἐμὲ λαυθάνει ὅτι ἔαν μὲν διαλύωμεν τὸ στράτευμα, τὰ μὲν ἡμέτερα ἀσθενέστερα γίγνοιτ' ἄν, τὰ δὲ τῶν πολεμίων πάλιν αὐξήσεται. ὅσοι τε γὰρ αὐτῶν ὅπλα ἀφήρηνται, ταχὺ ἄλλα ποιήσονται, ὅσοι τε ἵππους ἀπεστέρηνται, ταχὺ πάλιν ἄλλους ἵππους κτήσονται, ἀντὶ δὲ τῶν ἀποθανόντων ἔτεροι ἐφηβήσονται⁹ καὶ ἐπιγενήσονται· ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ πάνυ ἐν τάχει πάλιν ἡμῖν πράγματα παρέχειν δυνήσονται. XIII. τί δῆτα ἔγῳ Κυαξάρην ἐκέλευσα λόγον ἐμβαλεῖν περὶ καταλύσεως τῆς στρατιᾶς; εὖ ἵστε ὅτι φοβούμενος τὸ μέλλον. ὅρῶ γὰρ ἡμῖν ἀντιπάλους προσιόντας οἷς ἡμεῖς, εἰ ὅδε στρατευτόμεθα, οὐδεὶς δυνητόμεθα μάχεσθαι. XIV. προσέρχεται μὲν γὰρ δῆπου χειμῶν, στέγαι δὲ εἰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς εἰσὶν, ἄλλα μὰ Δί’ οὐχ ἵπποις οὐδὲ θεράπονσιν οὐδὲ τῷ δήμῳ τῶν στρατιωτῶν, ὡν ἄγεν ἡμεῖς οὐκ ἀν δυναίμεθα στρατεύεσθαι· τὰ δὲ ἐπιτήδεια ὅπου μὲν ἡμεῖς ἐληλύθαμεν ὑφ' ἡμῶν ἀνήλωται· ὅποι δὲ μὴ ἀφίγμεθα, διὰ τὸ ἡμᾶς φοβεῖσθαι ἀνακεκομισμένοι εἰσὶν εἰς ἐρύματα, ὥστε αὐτοὶ μὲν ἔχειν, ἡμᾶς δὲ ταῦτα μὴ δύνασθαι λαμβάνειν. τίς οὖν οὔτως ἀγαθὸς ἢ τίς οὔτως ἴσχυρὸς ὁ λιμῷ καὶ ρίγει δύναιτ’ ἀν μαχόμενος στρατεύεσθαι; XV. εἰ μὲν οὖν οὔτω στρατευτόμεθα, ἔγῳ μὲν φῆμι χρῆναι ἐκόντας ἡμᾶς καταλῦσαι τὴν στρατιὰν μᾶλλον ἢ ἄκοντας ὑπὸ ἀμηχανίας ἐξελαθῆναι. εἰ δὲ βουλόμεθα ἔτι στρατεύεσθαι, τόδ' ἔγῳ φῆμι χρῆναι ποιεῖν, ὡς τάχιστα πειρᾶσθαι τῶν μὲν ἐκείνων ὄχυρῶν ὡς πλεῖστα παραιρεῖν, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ὡς πλεῖστα ὄχυρὰ ποιεῖσθαι· ἔαν γὰρ ταῦτα γένηται, τὰ μὲν

9. ἐφηβήσονται] “Steph. first adopted this reading on the authority of Brodæus. Junt. Ald. and Cod. Guelf. ἐφηβήσονται, rightly; for, although the Cod. Guelf. has ἐφηβήσονται, Phil. pubescent, yet it is clear that all the verbs in ὡν were properly active, as ἐφηβάω, adolescere jubeo, and when the customary usage had given a middle force to them, the Attics so far retained the recollection of the active signification as appropriate, that they used the future middle for the future

active, as Aristoph. Plut. 18. σιγήσομαι. See Budæus's Comm. L. Gr. 760.” Fischer. “That no one may suppose that there is here an ὕστερον πρότερον, and seek to disturb words quite genuine, I must remark that ἐφηβάσκειν is applied to the boys of the Assyrians born long since and verging to puberty, and ἐπιγίγνεσθαι to infants which will soon be born, and will at some time become recruits for the army.” Poppo.

ἐπιτήδεια πλείω ἔξουσιν ὅπότεροι ἀν πλείω δύνωνται λαβόντες ἀποτίθεσθαι, πολιορκήσονται δὲ ὅπότεροι ἀν ἥπτους ὥσι. XVI. νῦν δ' οὐδὲν διαφέρομεν τῶν ἐν τῷ πελάγει πλεόντων καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πλέοντι μὲν ἀεὶ, τὸ δὲ πεπλευσμένον οὐδὲν οἰκειότερον τοῦ ἀπλεύστου καταλείποντιν. ἐὰν δὲ φρούρια ἡμῖν γένηται, ταῦτα δὴ τοῖς μὲν πολεμίοις ἀλλοτριώσει τὴν χώραν, ἡμῖν δ' ὑπ' εὐδίαν μᾶλλον πάντ' ἔσται. XVII. ο δ' ἵσως ἀν τινες ὑμῶν φοβηθεῖεν, εἰ δεήσει πόρῳ τῆς ἁυτῶν φρουρεῖν, μηδὲν τοῦτο ὀκνήσῃτε. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐπείπερ καὶ ὡς οἴκοθεν ἀποδημοῦμεν, φρουρήσειν ὑμῖν ἀναδεχόμεθα τὰ ἐγγύτατα χωρία τῶν πολεμίων, ὑμεῖς δὲ τὰ πρόσορα ὑμῖν αὐτοῖς τῆς Ἀσσυρίας, ἐκεῖνα κτᾶσθε καὶ ἐργάζεσθε. XVIII. ἐὰν γὰρ ἡμεῖς τὰ πλησίον αὐτῶν φρουροῦντες δυνάμεθα σώζεσθαι, ἐν πολλῇ ὑμεῖς εἰρήνη ἔσεσθε οἱ τὰ πρόσω αὐτῶν ἔχοντες· οὐ γὰρ, οἶμαι, δυνήσονται τῶν ἔγγὺς ἁυτῶν κακῶν ὄντων ἀμελοῦντες τοῖς πρόσω ὑμῖν ἐπιβούλεύειν.

XIX. 'Ος δὲ ταῦτ' ἐρρήθη, οἵ τε ἄλλοι πάντες ἀνιστάμενοι συμπροθυμήσεσθαι ταῦτ' ἔφασαν καὶ Κυαξάρης. Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύας καὶ τεῖχος ἐκάτερος αὐτῶν, ἦν ἐπιτρέψωσιν οἱ σύμμαχοι, τειχίσασθαι ἔφασαν, ὥστε καὶ ταῦτα φίλια τοῖς συμμάχοις ὑπάρχειν. XX. ο ὅν Κῦρος ἐπεὶ πάντας ἔώρα προθύμους ὄντας πράττειν ὅσα ἔλεξε, τέλος εἶπεν, Εἰ τοίνυν περαίνειν βουλόμεθα ὅσα φαμὲν χρῆναι ποιεῖν, ὡς τάχιστ' ἀν δέοι γενέσθαι μηχανὰς¹⁰ μὲν εἰς τὸ καθαιρεῖν τὰ τῶν πολεμίων τείχη, τέκτονας δὲ εἰς τὸ ἡμῖν ὀχυρὰ¹¹ πυργοῦσθαι. XXI. ἐκ τούτου ὑπέσχετο οἱ μὲν Κυαξάρης μηχανὴν αὐτὸς ποιησάμενος παρέξειν, ἄλλην δὲ Γαδάτας καὶ Γωβρύας, ἄλλην δὲ Τιγράνης· αὐτὸς δὲ Κῦρος ἔφη δύο πειρᾶσθαι ποιήσασθαι. XXII. ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔδοξεν, ἐπορίζοντο μὲν μηχανοποιοὺς, παρεσκευάζοντο δὲ ἔκαστοι εἰς τὰς μηχανὰς ὡν ἔδει ἄνδρας δ' ἐπέστησαν οἱ ἔδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶγαι ἀμφὶ ταῦτ' ἔχειν.

XXIII. Κῦρος δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι διατριβὴ ἔσται ἀμφὶ ταῦτα, ἐκά-

10. μηχανὰς] "Understand 'moving towers,' (*turres ambulatoriae*,) πύργοις, which were of wood. See Stewe ch. ad Veget. R. M. 4, 17. Brisson. Pr. P. 3, 41. so that τέκτονες are here *fabri tignarii*." Fischer. In the Lex. Xen. it is translated, "Machinas bellicas, as in 6, 2, 4. 7, 2, 1. 7, 4, 1. 'Αγ. 7, 6. 'Ε. 2, 4, 18," and so Schneider in

his Index.

11. ὀχυρὰ] "For ὀχυρὰ Junt. and Cod. Alt. ἔχυρὰ rightly; for the ancient Grammarians explain ἔχυρὸς by ὀχυρὸς, and not ὀχυρὸς by ἔχυρός: see Hesych. It occurs also 2, 4. 13. 5, 4. 36." &c. Fischer. See Sturz Lex. Xen. v. Ἐχυρός.

Θισε τὸ στράτευμα ἔνθα φέτο ὑγιεινότατον εἶναι καὶ ἐνπροσοδώτατὸν ὅσα δεῖ προσκομίζεσθαι, ὅσα τε ἐρυμνότητος προσεδεῖτο, ἐποίησατο, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ οἱ ἀεὶ μένοντες εἶεν, εἰ ποτε καὶ πρόσω τῇ ισχὺi ἀποστρατοπεδεύοιτο. XXIV. πρὸς δὲ τούτοις ἐρωτῶν οὐς φέτο μάλιστα εἰδέναι τὴν χώραν ὁπόθεν ἀν ὡς πλεῖστα ὠφελοῦτο τὸ στράτευμα, ἐξῆγεν ἀεὶ εἰς προνομὰς,¹² ἄμα μὲν ὅπως ὅτι πλεῖστα λαμβάνοι τῇ στρατιῇ τὰ ἐπιτήδεια, ἄμα δ' ὅπως μᾶλλον ὑγιαίνοιεν καὶ ισχύοιεν διαπονούμενοι ταῖς πορείαις, ἄμα δ' ὅπως ἐν ταῖς ἀγωγαῖς τὰς τάξεις ὑπομιμήσκοιντο. XXV. ὁ μὲν δὴ Κύρος ἐν τούτοις ἦν.

'Εκ δὲ Βαβυλῶνος οἱ αὐτόμολοι καὶ οἱ ἀλισκόμενοι ταῦτ' ἔλεγον ὅτι ὁ Ἀσσύριος οἴχοιτο ἐπὶ Λυδίας, πολλὰ τάλαντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἄγων καὶ ἄλλα κτήματα καὶ κόσμον παντοδαπόν. XXVI. ὁ μὲν οὖν ὄχλος τῶν στρατιωτῶν ἔλεγεν ὡς ὑπεκτίθοιτο ἥδη τὰ χρήματα φοβούμενος, ὁ δὲ Κύρος γιγνώσκων ὅτι οἴχοιτο συστήσων εἴ τι δύναιτο ἀντίπαλον ἑαυτῷ, ἀντιπαρεσκευάζετο ἐρρωμένως, ὡς μάχης ἔτι δεῆσον· καὶ ἐξεπίμπλη μὲν τὸ τῶν Περσῶν ἵπποκόν, τοὺς μὲν ἐκ τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς δέ τινας καὶ παρὰ τῶν φίλων λαμβάνων ἵππους· ταῦτα γὰρ παρὰ πάντων ἐδέχετο καὶ ἀπεωθεῖτο οὐδὲν, οὐτε εἴ τις ὅπλον διδοίη¹³ καλὸν οὔτ' εἴ τις ἵππον· XXVII. κατεσκευάζετο δὲ καὶ ἄρματα ἔκ τε τῶν αἰχμαλώτων ἄρμάτων καὶ ἄλλοθεν ὁπόθεν δύναιτο. καὶ τὴν μὲν Τρωϊκὴν διφρείαν πρόσθεν οὖσαν καὶ τὴν Κυρηναϊών¹⁴ ἔτι καὶ νῦν οὖσαν ἄρματηλασίαν κατέλυσε·

12. εἰς προνομὰς] "The Alt. and Flor. edd. have, ἀεὶ προσνομάς. Budæus also, in his Comm. L. Gr. 732., by a slight change, not by any emendation, reads, 'Ἐξῆγεν ἀεὶ πρὸς νομάς. I myself, however, have readily followed the reading of the Bodl. Ms.' (Guelf. Brod.) "and the edd. Steph. Leuncl. and Eton., particularly as the word προνομὴ occurs elsewhere in our Author: Anab. 5, (1, 4.) p. 203. Steph. 'Ἄλλο μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, Hist. 1, (1, 33.) p. 253. 'Αγις ἐκ τῆς Δεκελείας προνομὴν ποιούμενος, 2, (4, 25.) p. 279. Προνομὰς δὲ ποιούμενοι." Hutchinson.

13. διδοίη] "So Guelf. Par. marg. Vill. for the common reading ἐδίδον. On the other hand, the same books soon afterwards for δύναιτο exhibit ἐδύνατο. But

even there the optative seems preferable, because the relative pronoun refers, not to some particular persons, but to any one in our thoughts. For this use of the optative let the student consult Buttm. Gr. Gr. s. 126, 14. n. 6. Matth. Gr. Gr. p. 751. In the Prolegom. c. 2. I have noticed the permutation made by the copyists between this optative and the imperfect of the indic." Popo.

14. τὴν μὲν Τρωϊκὴν διφρείαν—καὶ τὴν Κυρηναϊών] Thom. M.: Διφρεία, Ἀττικοί διφρευσις, κονοί. "Διφρεία is aurigatio currus, agitatio currum, 'the method of driving chariots, and of fighting from them,' ή ἀπὸ τῶν ἄρμάτων μάχη, Arrian Tact. p. 9. Blanc. For Xen. soon substitutes the word ἄρματηλασία, and says, Τοῖς ἄρμασι

τὸν γὰρ πρόσθεν χρόνον καὶ οἱ ἐν τῇ Μηδίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ τοῖς ἄρμασιν οὕτως ἔχρωντο ὥσπερ νῦν οἱ

οὕτως ἔχρωντο. Therefore ἡ Τρωϊκὴ διφρέλα is the Trojan method of driving war-chariots, and those unarmed, (Arrian l. c. *Η γὰρ φιλὰ ἦν τὰ ἄρματα, καθάπερ τὰ Τρωϊκὰ ἦν,) and of fighting from them; such as was used by the ancient Trojans, among whom the fighters," (*παραιβάται*) "leaped down, when they had to engage an enemy, Il. A. 91. II. 426. Scheffer R. V. 2, 15. p. 187. Cyrus wished to change this method of fighting, 'ita ut in singulis essent singuli aurigae armati, pro singulis aurigis nudis, et pro singulis pugnatoribus.' The words *πρόσθεν οὖσαν* refer to the ancient use of these war-chariots in Asia before the Cyrenaic method came into fashion, (Cyrenæ is a city of Cyrenaica, a region of Africa between Ægypt and the Syrtes,) which consisted in fighting from the chariots themselves, according to Scheffer. The words, ἔτι καὶ νῦν οὔσαν, imply that the method was even then in use among the Cyrenæans. These chariots were drawn by four horses; each had a charioteer and a fighter, who always remained in the chariots, and never leaped down to fight." Fischer. They are in 6, 2, 8. called the Libyan chariots, 'Εκ τῆς Τρωϊκῆς καὶ Λιβυκῆς διφρέλας. The account of the Homeric war-chariots, as given in Feithe's Autiq. Hom. 4, 5. p. 495. where there is no peculiarity of chariot ascribed to the Trojans, is this:—"Equis his regendis sedebat ἐν διφρῷ auriga, qui scutica impellebat. Aderat παραιβάτης, *rhedarius*, qui ex curru pugnabat, simulque illi dictabat quo freна vellet torqueri, ut notat Eust. 860, 22. cf. 703, 15. Priori munere sæpe functi magni viri, ut Pandarus Lycaonis filius; etsi Αἴνεας παραιβάτης cesserit certa de causa, ll. 5, 237. Nestor etiam in curru Diomedis, ll. 8, 115. Similiter duo filii Priami in curru, nothus et legitimus, quorum ille aurigabatur, hic pugnabat, ll. 11, 102. Id vero Persarum principibus indecorum habitum, qui lege regia vetiti tangere freна, ut liquet ex Diod.

S. 17, 34. p. 513. ubi Darius, extrema coactus necessitate, equos habenis rethrit. Ceterum ex curru subinde desiliebant pugnaturi, uti Paris, II. 3, 29. ξε δέσσων σὺν τεύχεσιν ἀλτο χαμᾶξε. Similiter Hector, II. 211. Idem factum ab Hercule et Cygno pugnaturis, Hesiod. Sc. 370. εὐπλεκέων διφρῶν θόρον αἷψ ἐπὶ γαῖαν. Et ap. Virg. Æn. 10, 453. 'Desiluit Turnus bijugis; pedes apparare.' Weiske, referring to Scheffer, considers the difference between the Trojan and the Cyrenaic method to have been this, that the chariots of the former were *bijugous*, and that the fighters descended from them to engage an enemy, whereas the chariots of the latter were *quadrijugous*, (see s. 28.) from which the fighter engaged the enemy." And Schneider has the following note:—"Currus Trojani *bijuges* fuerunt, et pugnatores inde, cum res ferebat, desilire conseruant; unus Hector quadrigis usus est, II. Θ. 158. Cyrenæi currus *quadrijugi* fuerunt, quibus pugnatores perpetuo insistebant. Philostr. Icon. 1, 17. de Pelopis curru: Τὸ δ' ἵππων σύγκειται τεττάρων· τούτῃ γὰρ ἐσ μὲν τὰ πολεμικὰ οὕπε θάρσετο, οἱ δὲ ἀγῶνες ἐγίνωσκόν τε αὐτὸν καὶ ἐτίμων. Καὶ οἱ Αἰδοὶ δὲ φιλιππότατοι ὅντες ἐπὶ μὲν Πέλοπος τέθριπποι τε ἦσαν καὶ ἡδη ἄρματίται, μετὰ δὲ ταῦτα τετραρύμον τε ἦψαντο, καὶ λέγονται πρῶτοι τοῦδε ὄκτω σχεῖν." But the principal, if not the sole difference between the Trojan and the Cyrenaic method seems to have been, that in the former case the fighters contended on the ground, and in the latter from the chariot; for Feithe p. 495, says:—"Alioqui constat etiam quadrigarum usum Homero non fuisse ignotum ex Od. 13, 81. ubi dicit nam̄ Phæacum currere, ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράροοι ἄρσενες ἴπποι." "Schneider quotes a passage from Diod. S. 20, 41. where Opheltes the Cyrenæan is said to have brought ἄρματα ἐκατὸν, ἥνισχον δὲ καὶ παραιβάτας πλείους τῶν τριακούσιων: from which we may suspect that two fighters were sometimes

Κυρηναῖοι. XXVIII. ἔδοξε δ' αὐτῷ, ὃ κράτιστον εἰκὸς εἶραι τῆς δυνάμεως, ὅντων τῶν βελτίστων ἐπὶ τοῖς ἄρμασι, τοῦτο ἐν ἀκροβο-

attached to the *quadrigæ*. In general, however, as Xen. will soon inform us, each chariot had one charioteer, *ἡνίοχον*, and one fighter, *παραιβάτην*.” Poppo. “These chariots were adorned with gold and silver, as the chariot of Rhesus, Il. 10, 438. “Ἄρμα δέ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἥσκηται: the chariot of Diomede, 23, 503. “Ἄρματα δὲ χρυσῷ πεπυκασμένα καστιέρῳ τε. Thus too the chariots of Orsines the Persian, in Curtius 10, 1. were adorned with gold and silver. They were also furnished with curtains, as the chariots of Lycaon, Il. 5, 194. ἀμφὶ δὲ τέπλοι Πέπτανται, and the chariots of Achilles, 2, 777. (Catal. Nav. 284.) are described as ἄρματα εὖ πεπυκασμένα.” Feithe. “Hæc ante primam aciem s. milites levis armaturæ stabant. Qui iis vehebantur, παραιβάται dicti, 7, 1, 29. solebant plerumque inde desilire, et cum hostibus levia prælia committere, unde 6, 1, 28. ἐν ἀκροβολιστῶν μέρει esse dicuntur. Quod quoniam fiebat ante reliquum exercitum, de his certaminibus verba προμαχεῖν, προμάχεσθαι, προμαχήσειν usurpabantur. Cum vero hostes propius accedebant, illi propugnatores currus, qui aversi, ἀπεστραμμένοι ὥσπερ εἰς φυγὴν, 6, 2, 17. pone illos stabant, a tergo ascendebant et fugiebant: cf. 7, 1, 29.” Poppo. “Ex his omnibus locis, (Anab. 1, 8, 10. Cyrop. 3, 3, 6. 6, 2, 17. Epilog. Cyrop. s. 24. 7, 1, 29.) fit manifestum, Babylonicos eorumque socios currus quadrijugo vectos, et ante aciem progressos, mox relicto curru pedestes pugnasse. Currus autem in vicinia stabant, inter propugnatores et primam aciem relictæ, quos a tergo ascenderent propugnatores, si prælio excedere vellent. A tergo currus bellicos ascendunt etiam Homericæ heroes: hinc currus relictæ dicuntur *aversi quasi ad fugam spectare*, 6, 2, 17. ‘Εστήξεται ἀπεστραμμένα ὥσπερ εἰς φυγὴν. Homericæ heroes de curru item desiliunt, et pedestes pugnant ante aciem, hinc πρόμαχοι appellati: interdum tamen currui insistentes pugnant. Compara Ex-

cursum Heynianum de Acie Homericæ ad Il. 4, p. 654. Apud Græcos usus curruum bellicorum memoratur ab Eurip. Suppl. 675., ubi Thebanorum ἡνίοχοι et παραιβάται pugnam incipiunt. Diod. S. 12, 79. in exercitu Bœotorum ad pugnam apud Delium ducto memorat eosdem: Προεμάχοντο δὲ πάντων οἱ παρ' ἑκείνοις ἡνίοχοι καὶ παραιβάται καλούμενοι, ἀνδρες ἐπίλεκτοι τριακόσιοι. Quos Thuc. 4, 93. in enumeratione copiarum omisit. Idem Diod. 20, 41. Ophelten ait duxisse ἄρματα ἑκατὸν, ἡνίοχους δὲ καὶ παραιβάτας πλείους τῶν τριακοσίων. Sed Opheltes Cyrenæus fuit. Cyrénæi igitur plures aut equos currui adjunxisse, et aurigas imposuisse videntur; aut quadrijugis curribus plures et propugnatores et aurigas imposuerunt: de quo nunc quærere amplius non vacat. Thebanorum παραιβάτας usumque curruum bellicorum qui præterea commemoraverit, neminem equidem novi.” Schneider. Hence we may learn that there is much confusion of ideas on this subject. 1. If the characteristic of the Trojan chariot was that it was *bijugous*, then observe that Schneider admits the chariot of Hector, but of Hector only, to have been *quadrijugous*, and Feithe shows that the use of the *quadriga* was not unknown in the Homeric times, Od. 13, 81. οἵστε ἐν πεδίῳ τετράροποι ἄρσενες Ἰπποι. 2. If the characteristic of the Trojan chariot was, that its παραιβάτης descended from it and fought on the ground, then we may remark that Schneider admits that in the Homeric times the παραιβάτης sometimes fought from the chariot itself. 3. If the characteristic of the Cyrenaic chariot was that it was *quadrijugous*, then let us not forget that at least the Trojan Hector's chariot was so too, and that Homer elsewhere mentions the *quadriga* without reference to Hector. 4. If the characteristic of the Cyrenaic chariot was that its παραιβάτης fought in the chariot itself without descending, we have been informed by Schnei-

λιστῶν μέρει εἶναι καὶ εἰς τὸ κρατεῖν οὐδὲν μέγα μέρος συμβάλλεσθαι. ἄρματα γὰρ τριακόσια τοὺς μὲν μαχομένους παρέχεται τριακοσίους, ἵπποις δ' οὗτοι χρῶνται διακοσίοις καὶ χιλίοις· ἥνιοχοι δ' αὐτοῖς εἰσὶ μὲν ὡς εἰκὸς οῖς μάλιστα πιστεύοντιν, οἱ βέλτιστοι· ἄλλοι δὲ εἰς τριακοσίους οὗτοί εἰσιν οἱ οὐδὲν ὅπιοῦν τοὺς πολεμίους βλάπτοντι. XXIX. ταύτην μὲν οὖν τὴν διφρείαν κατέλυσεν ἀντὶ δὲ τούτου πολεμιστήρια κατεσκευάσατο ἄρματα τροχοῖς τε ἵσχυροῖς, ὡς μὴ ῥᾳδίως συντρίβηται, ἄξοις τε μακροῖς· ἥττον γὰρ ἀνατρέπεται πάντα τὰ πλατέα· τὸν δὲ δίφρον τοῖς ἥνιοχοις ἐποίησεν ὥσπερ πύργον ἵσχυρῶν ξύλων· ὑψος δὲ τούτων ἔστι μέχρι τῶν ἀγκώνων, ὡς δύνωνται ἥνιοχεῖσθαι οἱ ἵπποι ὑπὲρ τῶν δίφρων· τοὺς δ' ἥνιοχοντος ἔθωράκισε πάντα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν. XXX. προσέθηκε δὲ καὶ δρέπανα σιδηρᾶ ὡς διπήχη πρὸς τοὺς ἄξονας ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν

der that Homer sometimes represents his *παραιθάτης* as fighting from the chariot. 5. The Commentators distinguish between the Trojan and the Cyrenaic chariot, founding their distinction on the words of Xen.; but do those words, when they are rightly viewed, authorise any such distinction? For the fair construction seems to be this: *Καὶ τὴν μὲν Τρωϊκὴν διφρεῖαν πρόσθεν οὖσαν, καὶ τὴν Κυρηναίων ἔτι καὶ νῦν οὖσαν ἄρματηλασίαν κατέλυσε.* That is, ‘Cyrus abolished the Trojan method of employing chariots, which was used in former’ (i. e. Homeric) ‘times, and which is still used in Cyrenæ.’ And if any doubts remain about the meaning of these words, the next sentence explains them: *Τὸν γὰρ πρόσθεν χρόνον καὶ οἱ ἐν τῇ Μηδίᾳ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Ἀραβίᾳ, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ τοῖς ἄρμασιν οὕτως ἔχρāντο, ἔσπερ νῦν οἱ Κυρηναῖοι.* That is, ‘In former times the Medes, Syrians, Arabians, and all the Asiatics,’ (including the Trojans,) ‘used the very same sort of chariot, which is still used by the Cyrenæans;’ in other words, ‘the Cyrenæan chariot of the present day corresponds to the Trojan, Median, Asiatic, Syrian, and Arabian chariot.’ Hence there was no distinction between the two into the *bijugous* and the *quadrijugous* chariot, into one from which the *παραιθάτης* descended

to the ground to fight, and one from which he fought. Moreover in 6, 2, 8, the Trojan and the Libyan, (i. e. Cyrenaic,) method of using chariots are mentioned as one and the same: *Καὶ τὰ Μηδικὰ δὲ ἄρματα ἐπεπείκει Κύρος Κυαξάρην εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον τούτον μετασκευάσας ἐν τῆς Τρωϊκῆς καὶ Διβυκῆς διφρείας.* The Median chariot was managed by the Trojan and Libyan (or Cyrenaic) method of charioteership, because the Median chariot was precisely the same as the Trojan and Libyan (or Cyrenaic) chariot; and this method consisted in having armed men to fight either standing in the chariot, or descending to the ground. Schneider has proved that the Babylonians and their allies descended from their chariots and fought on the ground, as the Trojans did, and as was done in the Homeric times. But Cyrus, in the place of the chariot with the *ἥνιοχος* and the armed *παραιθάτης*, introduced the *τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα, τὰ πολεμιστήρια ἄρματα, curru falcati*, each with an *ἥνιοχος*, but without a *παραιθάτης*. “Arian Tact. p. 53. informs us that war-chariots had ceased to be in use long before his time. And in truth they could be used only on the plains; and that even there they were often used to no purpose, we learn from history.” Zeune.

τροχῶν καὶ ἄλλα κάτω ὑπὸ τῷ ἄξονι εἰς τὴν γῆν βλέποντα, ὡς ἐμβαλούντων εἰς τὸν ἐναντίον τοῖς ἄρμασιν. ὡς δὲ τότε Κῦρος ταῦτα κατεσκεύασεν, οὕτως ἔτι καὶ νῦν τοῖς ἄρμασι χρώνται οἱ ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ. ἵσταν δὲ αὐτῷ καὶ κάμηλοι πολλαὶ παρά τε τῶν φίλων συνειλεγμέναι καὶ αἰχμάλωτοι πᾶσαι συνηθροισμέναι.

XXXI. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω συνεπεραίνετο.

Βουλόμενος δὲ κατάσκοπόν τινα πέμψαι ἐπὶ Λαδίας καὶ μαθεῖν ὅ, τι πράττοι ὁ Ἀσσύριος, ἔδοξεν αὐτῷ ἐπιτίγδειος εἶναι Ἀράσπας ἐλθεῖν ἐπὶ τοῦτο ὁ φυλάττων τὴν γυναικα τὴν καλήν. συνεβεβήκει δὲ τῷ Ἀράσπᾳ τοιάδε. ληφθεὶς ἔρωτι τῆς γυναικὸς ἡγαγκάσθη προσενεγκεῖν λόγους αὐτῇ περὶ συνηθείας. XXXII. ἡ δὲ ἀπέφησε μὲν καὶ ἦν πιστὴ τῷ ἀνδρὶ καίπερ ἀπόντι ἐφίλει γὰρ αὐτὸν ἴσχυρῶς· οὐ μέντοι κατηγόρησε τοῦ Ἀράσπου πρὸς τὸν Κῦρον, ὁκυοῦσα συμβαλεῖν φίλους ἄνδρας. XXXIII. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀράσπας δοκῶν ὑπηρετήσειν τῷ τυχεῖν ἀ ήβούλετο ἡπείλησε τῇ γυναικὶ ὅτι εἰ μὴ βούλοιτο ἔκοῦσα, ἀκουσα ποιήσοι ταῦτα, ἐκ τούτου ἡ γυνὴ, ὡς ἔδεισε τὴν βίαν, οὐκέτι κρύπτει, ἀλλὰ πέμπει τὸν εὐνοῦχον¹⁵ πρὸς τὸν Κῦρον καὶ κελεύει λέξαι πάντα. XXXIV. ὁ δὲ ὡς ἥκουσεν, ἀναγελάσας ἐπὶ τῷ κρείττονι τοῦ ἔρωτος φάσκοντι εἶναι, πέμπει Ἀρτάβαζον σὺν τῷ εὐνούχῳ καὶ κελεύει αὐτῷ εἰπεῖν βιάζεσθαι μὲν μὴ τοιαύτην γυναικα, πείθειν δὲ εἰ δύναιτο, οὐκ ἔφη κωλύειν. XXXV. ἐλθὼν δὲ ὁ Ἀρτάβαζος πρὸς τὸν Ἀράσπαν ἐλοιδόρησεν αὐτὸν, παρακαταθήκην ὀνομάζων τὴν γυναικα, ἀσέβειάν τε αὐτοῦ λέγων ἀδικίαν τε καὶ ἀκράτειαν, ὥστε τὸν Ἀράσπαν πολλὰ μὲν διακρύειν ὑπὸ λύπης, καταδύεσθαι δὲ ὑπὸ τῆς αἰσχύνης, ἀπολωλέναι δὲ τῷ φόβῳ μή τι καὶ πάθοι ὑπὸ Κύρου.

XXXVI. Ὁ οὖν Κῦρος καταμαθὼν ταῦτα ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ μόρος μόνῳ ἔλεξεν· Ὁρῶ σε, ἔφη, ὁ Ἀράσπα, φοβούμενόν τε ἐμὲ καὶ ἐν αἰσχύνῃ δεινῶς ἔχοντα. παῦσαι οὖν τούτων· ἐγὼ γὰρ θεούς¹⁶ τε ἀκούω ἔρωτος ἡττῆσθαι, ἀνθρώπους τε οἴδα καὶ μάλα δοκοῦντας φρονίμους εἶναι οἷα πεπόνθασιν ὑπὸ ἔρωτος· καὶ αὐτὸς δ' ἐμαυτοῦ κατέγνων μὴ ἀν καρτερῆσαι ὥστε συνῶν καλοῦσι ἀμελεῖν αὐτῶν. καὶ

15. τὸν εὐνοῦχον] I. e. “‘Eum, quem habebat s. suum eunuchum.’ The article here seems to imply either that Panthea had only one eunuch, or that she was accustomed to employ

the services of one only. See 2, 4, 23.” Poppe.

16. θεούς] Theocr. 8, 59. ὁ πάτερ, Ζεῦ, Οὐ μόνος ἡράσθην· καὶ τὸ γυναικοφίλας. See Terent. Eun. 3, 5, 39-43.

σοὶ δὲ τούτου τοῦ πράγματος ἐγὼ αἰτιός είμι· ἐγὼ γάρ σε συγκαθεῖρξα τούτῳ τῷ ἀμάχῳ πράγματι.¹⁷ XXXVII. καὶ ὁ Ἀράσπας ὑπολαβὼν εἶπεν, Ἄλλὰ σὺ μὲν, ὦ Κῦρε, καὶ ταῦτα ὅμοιος εἶ οἶστερ καὶ τάλλα, πρᾶξις τε καὶ συγγνώμων τῶν ἀνθρωπίνων ἀμαρτημάτων ἐμὲ δὲ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι καταδύουσι τῷ ἄχει. ὡς γὰρ ὁ θροῦς διῆλθε τῆς ἐμῆς συμφορᾶς, οἱ μὲν ἔχθροι ἐφήδονται μοι, οἱ δὲ φίλοι προσιόντες συμβουλεύουσιν ἐκποδῶν ἔχειν ἐμαυτὸν, μή τι καὶ πάθω ὑπὸ σοῦ, ὡς ἡδικηκότος ἐμοῦ μεγάλα. XXXVIII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Εὖ τοίνυν ἵσθι, ὦ Ἀράσπα, ὅτι ταύτῃ τῇ δόξῃ οἴστερ εἰ ἐμοὶ τε ἴσχυρῶς χαρίσασθαι καὶ τοὺς συμμάχους μεγάλα ὠφελῆσαι. Εἰ γὰρ γένοιτο, ἔφη ὁ Ἀράσπας, ὅτι ἐγώ σοι ἐν καιρῷ ἀνγενοίμην αὐτὸν χρήσιμος. XXXIX. Εἰ τοίνυν, ἔφη, προσποιησάμενος ἐμὲ φεύγειν ἐθέλοις εἰς τοὺς πολεμίους ἐλθεῖν, οἴομαι ἂν σε πιστευθῆναι ὑπὸ τῶν πολεμίων. "Ἐγωγε ναὶ μὰ Διὶ, ἔφη ὁ Ἀράσπας, καὶ ὑπὸ τῶν φίλων οἴδα ὅτι ὡς σὲ πεφευγὼς λόγον ἀνπαρέχοιμι. XL. "Ελθοις ἀν τοίνυν, ἔφη, ἡμῖν πάντα εἰδὼς τὰ τῶν πολεμίων οἴμαι δὲ καὶ λόγων καὶ βούλευμάτων κοινωνὸν ἀν σε ποιοῦντο διὰ τὸ πιστεύειν, ώστε μηδὲ ἐν σε λεληθέναι ὡν βουλόμεθα εἰδέναι. 'Ως πορευομένου οὖν, ἔφη, ἡδη νυνί· καὶ γὰρ τοῦτο ἵσως ἐν τῶν πιστῶν ἔσται τὸ δοκεῖν μὲν ὑπὸ σοῦ μελλήσαντά τι παθεῖν ἐκπεφευγέναι. XLI. Ἡ καὶ δυνήσῃ ἀπολιπεῖν, ἔφη, τὴν καλὴν Πάνθειαν; Δύο γὰρ, ἔφη, ὦ Κῦρε, σαφῶς ἔχω ψυχάς. νῦν τοῦτο πεφίλοσόφηκα μετὰ τοῦ ἀδίκου σοφιστοῦ τοῦ Ἐρωτοῦ. οὐ γὰρ δὴ μία γε οὖσα ἄμα ἀγαθή τέ ἔστι καὶ κακὴ, οὐδὲ ἄμα καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν ἔργων ἐρῆται καὶ ταῦτα ἄμα βούλεται τε καὶ οὐ βούλεται πράττειν, ἀλλὰ δῆλον ὅτι δύο ἔστον ψυχὰ, καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀγαθὴ κρατῇ, τὰ καλὰ πράττεται, ὅταν δὲ ἡ πονηρὰ, τὰ αἰσχρὰ ἐπιχειρεῖται. νῦν δὲ ὡς σὲ σύμμαχον ἔλαβε, κρατεῖ ἡ ἀγαθὴ καὶ πάνυ πολύ. XLII. Εἰ τοίνυν καὶ σοὶ δοκεῖ πορεύεσθαι, ἔφη ὁ Κῦρος, ὥδε χρὴ ποιεῖν, ἵνα κάκείνοις πιστότερος ἦσται ἐξάγγελλέ τε

17. τούτῳ τῷ ἀμάχῳ πράγματι] "Panthea is meant by these words; for, although I do not now recollect any passage, where πρᾶγμα is applied to 'man' or 'woman,' except Arrian Epict. 1, 11. quoted by Hutch.; for χρῆμα is generally used in this sense, as in Philostr. V. A. 7, 16. p. 297. Κουφολόγον οἱ σοφισταὶ χρῆμα, V. S.

1, 9. p. 541. Λάλον χρῆμα διαβαρῖνος: yet Ovid ex P. 2, 7, 37. has, *Miser omnis res timida est*, and Cic. pro Red. in Sen. c. 6. calls Cæsonius Calventius *inhumanum negotium*." Fischer. Sturz refers to Raphel. ad I Thess. 4, 6. and to Toup Emend. in Suid. v. 'Ακόλαστον.

αὐτοῖς τὰ παρ' ὑμῶν, οὕτω τε ἐξάγγελλε ὡς ἀν αὐτοῖς τὰ παρὰ σοῦ λεγόμενα ἐμποδὼν μάλιστ' ἀν εἴη ὥν βούλονται πράττειν. εἴη δ' ἀν ἐμποδὼν, εἰ ὑμᾶς φαίης παρασκευάζεσθαι ἐμβαλεῖν που τῆς ἐκείνων χώρας· ταῦτα γὰρ ἀκούοντες ἥττον ἀν παντὶ σθένει ἀθροίσουντο, ἔκαστός τις φοβούμενος καὶ περὶ τῶν οἴκοι. XLIII. καὶ μένε, ἔφη, παρ' ἐκείνοις ὅτι πλεῖστον χρόνον· ἀ γὰρ ἀν ποιῶσιν ὅταν ἐγγύτατα ὑμῶν ὅσι, ταῦτα μάλιστα καιρὸς ὑμῖν εἰδέναι ἔσται. συμβούλευε δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκτάττεσθαι ὅπη ἀν δοκῇ κράτιστον εἶναι· ὅταν γὰρ σὺ ἀπέλθῃς εἰδέναι δοκῶν τὴν τάξιν αὐτῶν, ἀναγκαῖον οὕτω τετάχθαι αὐτοῖς· μετατάττεσθαι γὰρ ὄκνησονσι· καὶ ἦν πῃ ἀλλῃ μετατάττωνται, ἐξ ὑπογύνου ταράξονται. XLIV. Ἀράσπας μὲν δὴ οὕτως ἐξελθὼν καὶ συλλαβὼν τὸν πιστοτάτους θεράποντας καὶ εἰπὼν πρός τινας ἀ φέτο ξυμφέρειν τῷ πράγματι φέχετο.

XLV. Ἡ δὲ Πάνθεια ὡς ἥσθετο οἰχόμενον τὸν Ἀράσπαν, πέμψασα πρὸς τὸν Κῦρον εἶπε, Μὴ λυποῦ, ὁ Κῦρε, ὅτι Ἀράσπας οἴχεται εἰς τὸν πολεμίνος· ἦν γὰρ ἐμὲ ἔάσης πέμψαι πρὸς τὸν ἐμὸν ἄνδρα, ἐγώ σοι ἀναδέχομαι ἥξειν πολὺν Ἀράσπου πιστότερον φίλον· καὶ δύναμιν δὲ οἴδ' ὅτι ὀπόσην ἀν δύνηται ἔχων παρέσται σοι. καὶ γὰρ δὲ μὲν πατήρ τοῦ νῦν βασιλεύοιτος φίλος ἦν αὐτῷ· ὁ δὲ νῦν βασιλεύων καὶ ἐπεχειρησέ ποτε ἐμὲ καὶ τὸν ἄνδρα διασπάσαι ἀπ' ἀλλήλων· ὑβριστὴν οὖν νομίζων αὐτὸν εὗ ὁίδα ὅτι ἄσμενος ἀν πρὸς ἄνδρα οἷος σὺ εἶ ἀπαλλαγήσεται. XLVI. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κῦρος ἐκέλευε πέμπειν πρὸς τὸν ἄνδρα· ἡ δὲ ἐπεμψεν. ὡς δ' ἔγνω ὁ Ἀβραδάτας τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς σύμβολα¹⁸ καὶ τάλλα δὲ ἥσθετο ὡς εἶχεν, ἄσμενος πορεύεται πρὸς τὸν Κῦρον ἵππους ἔχων ἀμφὶ τὸν

18. σύμβολα] "They are called in Latin *symboli*, and mean 'the signs or marks, by which any thing may be known to a certainty and identified without hesitation,' *'tanquam tesseræ omnis generis.'* See Casaub. ad Athen. 3, 32. In this place we are to understand 'a seal-ring or signet,' (*anulus signatorius*.) This was certainly called simply by the Greeks *σύμβολον*, and the Romans *symbolum*. (Plin. H. N. 33, 1. 'Anulum Græci a digitis appellavere; apud nos prisci ungu-lum vocabant; postea et Græci et nostri symbolum.') Or else, 'the likeness of Panthea taken in wax from a seal,' an impression or copy of which

seal Panthea seems to have given to Abradates on his departure, (5, 1, 1,) that the husband might place credit in any person, who brought to him her likeness or miniature (by way of credential.) See Plaut. Pseud. 1, 1, 53. ('Ea causa miles hic reliquit symbolum, Expressam in cera ex anulo, suam imaginem, Ut qui huc afferret ejus similem symbolum, Cum eo simul me mitteret.') This image, because it had been sent by Panthea to Abradates, is on that account called τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς σύμβολα." Fischer. See Plaut. l. c. 2, 2, 52. 2, 4, 26. Bacch. 2, 3, 29.

χιλίους. ὡς δ' ἦν πρὸς τοὺς τῶν Περσῶν σκοποῖς, πέμπει πρὸς τὸν Κῦρον εἰπὼν ὃς ἦν. ὁ δὲ Κῦρος εὐθὺς ἄγειν κελεύει αὐτὸν πρὸς τὴν γυναικα. XLVII. ὡς δὲ εἰδέτην ἀλλήλους ἡ γυνὴ καὶ ὁ Ἀβραδάτας, ἡσπάζοντο ἀλλήλους ὡς εἰκὸς ἐκ δυσελπίστων. ἐκ τούτου δὴ λέγει ἡ Πάνθεια τοῦ Κύρου τὴν ὁσιότητα καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν κατοίκτισιν. ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀκούσας εἶπε, Τί ἀν οὖν ἔγὼ ποιῶν, ὡς Πάνθεια, χάριν Κύρῳ ὑπέρ τε σοῦ καὶ ἐμαυτοῦ ἀποδοίην; Τί δὲ ἄλλο, ἔφη ἡ Πάνθεια, ἡ πειρώμενος ὅμοιος εἶναι περὶ ἑκεῖνον οἶόσπερ ἑκεῖνος περὶ σέ;

XLVIII. Ἐκ τούτου δὴ ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀβραδάτας· καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸν, λαβόμενος τῆς δεξιᾶς εἶπεν· Ἄνθ' ὅν σὺ εὗ πεποίκικας ἡμᾶς, ὡς Κῦρε, οὐκ ἔχω τί μεῖχον εἴπω ἢ ὅτι φίλον σοι ἐμαυτὸν δίδωμι καὶ θεράποντα καὶ ξύμμαχον, καὶ ὅσα ἀν ὄρῶ σε σπουδάζοντα, συνεργὸς πειράσομαι γίγνεσθαι ὡς ἀν δύνωμαι κράτιστος. XLIX. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐγὼ δὲ δέχομαι· καὶ νῦν μέν σε ἀφίημι, ἔφη, σὺν τῇ γυναικὶ δειπνεῖν· αὐθις δὲ καὶ παρ' ἐμοὶ δεήσει σε σκηνοῦν σὺν τοῖς σοῖς τε καὶ ἐμοῖς φίλοις.

L. Ἐκ τούτου ὄρῶν ὁ Ἀβραδάτας σπουδάζοντα τὸν Κῦρον περὶ τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα καὶ περὶ τοὺς τεθωρακισμένους ἵππους τε καὶ ἵππεας, ἐπειρᾶτο συντελεῖν αὐτῷ εἰς τὰ ἑκατὸν ἄρματα ἐκ τοῦ ἴππικοῦ τοῦ ἑαυτοῦ ὅμοια ἑκείνῳ· αὐτὸς δὲ ὡς ἡγησόμενος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἄρματος παρεσκευάζετο. LI. συνεζεύξατο δὲ τὸ ἑαυτοῦ ἄρμα τετράρρυμόν¹⁹ τε καὶ ἵππων ὀκτώ· ἡ δὲ Πάνθεια ἡ γυνὴ

19. ἄρμα τετράρρυμον] “It is certain that this signifies ‘a chariot having four poles or yokes.’ It is mentioned also in 6, 4, 1. and in Philostr. Imag. 2, 9. p. 825.; V. A. 2, 42. p. 94. τετράρρυμα ἄρματα, but in Imag. 1, 17. p. 788. he writes simply τετράρρυμον. And there can be no doubt that Arrian. Tact. p. 10. had in view the passages of Xen., when he mentions πολύρρυμα ἄρματα, particularly as he there notices the δρεπανηφόρα ἄρματα. For ῥυμὸς, according to Hesych., is τοῦ ἄρματος τὸ ἑκτεταμένον ξύλον περὶ τοὺς ἵππους ἔως τοῦ ξυγοῦ μέσον ἀπὸ τοῦ ἄξονος, i. e. temo. See J. Poll. 1, 146. and Etym. M. But the position of these poles is not a matter of equal certainty.” Fischer,

Xen. Cyrop.

See Schneider’s long note. In the Index, Schneider writes:—“De curribus δκταρρύμοις Xenophontis addam sententiam A. L. F. Meisteri in Comment. de Catapulta Polybola, Novis Commentariis Goettingensibus inserta, et seorsim Goettingæ 1768. publicata p. 24. propositam, quæ etsi difficultatem non tollit, alios tamen ad investigandum verum perducere posse videatur. Postquam enim Schefferi aliorumque opiniones enumeraverat, ita pergit:—‘Neutris calculum adjicere possum. Arduum εὔρημα et Cyro per quam dignum erat, si nihil aliud requireretur, quam ut temo unus post alterum necteretur, vel alter juxta alterum axi insereretur! Altioris certe indaginis causa subest, ut Cyrus boum

αὐτοῦ ἐκ τῶν ἑαυτῆς χρημάτων χρυσοῦν τε αὐτῷ θώρακα ἐποιήσατο καὶ χρυσοῦν κράνος, ὡσαύτως δὲ καὶ περιβραχιόνια· τοὺς δὲ ἵππους τοῦ ἄρματος χαλκοῖς πᾶσι προβλήμασι κατεσκευάσατο.

LII. Ἀβραδάτας μὲν ταῦτα ἔπραττε. Κῦρος δὲ ἴδων τὸ τετράρρυμον αὐτοῦ ἄρμα κατενόησεν ὅτι οἶόν τε εἴη καὶ ὀκτάρρυμον ποιήσασθαι, ὥστε ὀκτὼ Σεύγεσι βωῶν ἄγειν τῶν μηχανῶν τὸ κατώτατον οἰκημα· ἦν δὲ τοῦτο τριόργυιον μάλιστα ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς τροχοῖς. LIII. τοιοῦτοι δὲ πύργοι σὺν τάξει ἀκολουθοῦντες ἐδόκουν αὐτῷ μεγάλη μὲν ἐπικουρία γενέσθαι τῇ ἑαυτοῦ φάλαγγι, μεγάλη δὲ βλάβη τῇ τῶν πολεμίων τάξει. ἐποίησε δὲ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων καὶ περιδρόμους καὶ ἐπάλξεις ἀνεβίβασε δὲ ἐπὶ τὸν πύργον ἔκαστον ἄνδρας εἴκοσιν. LIV. ἐπεὶ δὲ πάντα συνειστήκει αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς πύργους, ἐλάμβανε τοῦ ἀγωγίου πεῖραν· καὶ πολὺ ῥᾶσιν ἦγε τὰ ὀκτὼ Σεύγη τὸν πύργον καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῷ ἄνδρας ἢ τὸ σκευοφορικὸν βάρος ἔκαστον τὸ Σεῦγος. σκευῶν μὲν γὰρ βάρος ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα ἦν Σεύγει τοῦ δὲ πύργου, ὥσπερ τραγικῆς σκηνῆς τῶν ξύλων πάχος ἔχόντων, καὶ εἴκοσιν ἄνδρων καὶ ὅπλων, τούτων ἐγένετο ἔλαττον ἢ πεντεκαίδεκα τάλαντα ἐκάστῳ Σεύγει τὸ ἀγωγιον. LV. ὡς δ' ἔγνω εὑπορον οὖσαν τὴν ἀγωγὴν, παρεσκευάζετο ὡς ἄξων τοὺς πύργους σὺν τῷ στρατεύματι, νομίζων τὴν ἐν πολέμῳ πλεονεξίαν ἄμα σωτηρίαν τε καὶ δικαιοσύνην εἶναι καὶ εὐδαιμονίαν.

CAP. II.

I. ἩΛΘΟΝ δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ χρήματα ἄγοντες καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἐπιστέλλει τοιάδε· Ἔγὼ, ὦ Κῦρε, ἥδομαι ὅτι μοι ἀπήγγειλας ὃν ἐδέου, καὶ βούλομαι σοι ξένος εἶναι καὶ πέμπω σοι χρήματα· κανὸν ἄλλων δέη, μεταπέμπου. ἐπέσταλται δὲ τοῖς παρ' ἐμοῦ ποιεῖν ὅ,τι ἀν σὺ κελεύῃς. II. ἀκόντια δὲ ὁ Κῦρος εἶπε, Κελεύω τοίνυν ὑμᾶς τοὺς μὲν ἄλλους μένοντας ἐνθα κατεσκηνώκατε φυλάττειν τὰ χρήματα καὶ Σῆν ὅπως ὑμῖν ἥδιστον· τρεῖς δέ μοι ἐλθόντες ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους ὡς παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ περὶ συμμαχίας, καὶ τὰ ἐκεῖ μαθόντες ὅ,τι ἀν λέ-

(equorum) juga non simpliciter auctemonibus proprie dictis sermo esse geat, sed statim duplicit, nec de videtur."

γώσι τε καὶ ποιῶσιν, ὡς τάχιστα ἀπαγγείλατε ἐμοὶ τε καὶ τῷ Ἰνδῷ καν ταῦτά μοι καλῶς ὑπηρετήσητε, ἵτι μᾶλλον ὑμῖν χάριν εἴσομαι τούτου ἥ ὅτι χρήματα πάρεστε ἄγοντες. καὶ γὰρ οἱ μὲν δούλοις ἐοικότες κατάσκοποι οὐδὲν ἄλλο δύνανται εἰδότες ἀπαγγέλλειν ἥ ὅσα πάντες ἴσασιν οἱ δὲ οἰοί περ ὑμεῖς ἄνδρες πολλάκις καὶ τὰ βουλευόμενα καταμαθάνοντιν. III. οἱ μὲν δὴ Ἰνδοὶ ἡδέως ἀκούσαντες καὶ ξενισθέντες τότε παρὰ Κύρῳ, συσκευασάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπορεύοντο, ὑποσχόμενοι ἥ μὴν μαθόντες ὅσα ἂν δύνωνται πλεῖστα ἐκ τῶν πολεμίων ἥξειν ὡς δυνατὸν τάχιστα.

IV. Ο δὲ Κύρος τά τε ἄλλα²⁰ εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο μεγαλοπρεπῶς, ὡς δὴ ἀνὴρ οὐδὲν σμικρὸν ἐπινοῶν πράττειν, ἐπεμελεῖτο δὲ οὐ μόνον ὃν ἔδοξε τοῖς συμμάχοις, ἀλλὰ καὶ ἕριν ἐνέβαλλε πρὸς ἄλλήλους τοῖς φίλοις ὅπως αὐτοὶ ἔκαστοι φανοῦνται καὶ εὐοπλότατοι καὶ ἐπιπικώτατοι καὶ ἀκοντιστικώτατοι καὶ τοξικώτατοι καὶ φιλοποιώτατοι. V. ταῦτα δὲ ἔξειργάζετο ἐπὶ τὰς θήρας ἔξαγων καὶ τιμῶν τοὺς κρατίστους ἔκαστα²¹ καὶ τοὺς ἄρχοντας δὲ οὓς ἔώρα ἐπιμελομένους τούτου ὅπως οἱ αὐτῶν κράτιστοι ἔσονται στρατιῶται, καὶ τούτους ἐπαινῶν τε παρώξυνε καὶ χαριζόμενος αὐτοῖς ὅ, τι δύναιτο. VI. εὶ δέ ποτε θυσίαν ποιοῦτο καὶ ἑօρτὴν ἄγοι, καὶ ἐν ταύτῃ ὅσα πολέμου ἔνεκα μελετῶσιν ἄνθρωποι πάντων τούτων ἄγωνται ἐποίει καὶ ἀθλα τοῖς νικῶσι μεγαλοπρεπῶς ἐδίδουν, καὶ ἦν πολλὴ εὐθυμία ἐν τῷ στρατεύματι.

VII. Τῷ δὲ Κύρῳ σχεδόν τι ἥδη ἀποτετελεσμένα ἦν ὅσα ἐβούλετο ἔχων στρατεύεσθαι πλὴν τῶν μηχανῶν. καὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἐπτεῖς ἔκπλεω ἥδη ἥσαν εἰς τοὺς μυρίους, καὶ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα, ἃ τε αὐτὸς κατεσκεύαζεν, ἔκπλεα ἥδη ἦν εἰς τὰ ἔκατὸν, ἃ τε Ἀβραδάτας ὁ Σούσιος ἐπεχείρησε κατασκευάζειν ὅμοια τοῖς Κύρου, καὶ ταῦτα ἔκπλεα ἦν εἰς ἄλλα ἔκατόν. VIII. καὶ τὰ Μηδικὰ δὲ ἄρματα ἐπεπείκει Κύρος Κναξάρην εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον μετασκευάσαι ἐκ τῆς Τρωϊκῆς καὶ Λιβυκῆς διφρείας καὶ ἔκπλεα καὶ ταῦτα ἦν εἰς ἄλλα ἔκατόν. καὶ ἐπὶ τὰς καμήλους δὲ τεταγμένοι ἥσαν ἄνδρες δύο ἐφ' ἔκάστην τοξόται. καὶ ὁ μὲν πλεῖστος στρατὸς οὕτως

20. τά τε ἄλλα—ἐπιμελεῖτο δὲ]
“On the use of τε and δὲ see Herm. ad Viger. p. 836. Schæf. ad Dionys. H. de Comp. Verb. p. 192.” Poppo.

21. τιμῶν τοὺς κρατίστους ἔκαστα]
“So Guelf. in the original hand, and

Par. The form τιμῶν τινὰ often has after it an accus. of the neuter pronoun: see Sturz, Matth. Gr. Gr. p. 563. Buttm. s. 118, 6. The common reading is ἔκασταχῆ.” Poppo.

εἶχε τὴν γνώμην ὡς ἥδη παντελῶς κεκρατηκώς καὶ οὐδὲν ὄντα τὰ τῶν πολεμίων.

IX. Ἐπεὶ δὲ οὕτω διακειμένων ἥλθον οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν πολεμίων οὓς ἐπεπόμφει Κῦρος ἐπὶ κατασκοπῆ, καὶ ἔλεγον ὅτι Κροῖσος μὲν ἡγεμὸν καὶ στρατηγὸς πάνιων ἥρημένος εἴη τῶν πολεμίων, δεδογμένον δ' εἴη πᾶσι τοῖς ἔνυμάχοις βασιλεῦσι πάσῃ τῇ δυνάμει ἔκαστον παρεῖναι, χρήματα δὲ εἰσφέρειν πάμπολλα, ταῦτα δὲ τελεῖν καὶ μισθουμένους οὓς δύναιντο καὶ δωρουμένους οἷς δέοι, X. ἥδη δὲ καὶ μεμισθωμένους εἶναι πολλοὺς μὲν Θρακῶν μαχαιροφόρους,²² Αἰγυπτίους²³ δὲ προσπλεῖν· καὶ ἀριθμὸν ἔλεγον εἰς δώδεκα μυριάδας σὺν ἀσπίσι ποδήρεσι καὶ δόρασι μεγάλοις, οἵαπερ καὶ νῦν ἔχουσι, καὶ κοπίσι· προσπλεῖν δὲ καὶ Κυπρίων στράτευμα· παρεῖναι δ' ἥδη Κιλικιας πάντας καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους καὶ Λυκάονας καὶ Παφλαγόνας καὶ Καππαδόκας καὶ Ἀραβίους καὶ Φοίνικας καὶ σὺν τῷ Βαθυλῶνος ἄρχοντι τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ Ἰωνας δὲ καὶ Αἰολέας καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς Ἑλληνας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐποικοῦντας σὺν Κροίσῳ ἡναγκάσθαι ἐπεσθαι,²⁴ XI. πεπομφέναι δὲ Κροῖσον καὶ εἰς Λακεδαιμονία²⁵ περὶ ἔνυμαχίας· συλλέγεσθαι δὲ τὸ στράτευμα ἀμφὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, προϊέναι δὲ μέλλειν αὐτὸὺς εἰς Θύμβραρα, ἔνθα καὶ νῦν ὁ σύλλογος²⁶ τῶν ὑπὸ βασιλέα βαρβάρων τῶν κάτω Συρίας, καὶ ἀγορὰν πᾶσι παρηγγέλθαι ἐνταῦθα κομίζειν· σχεδὸν δὲ τούτοις ταῦτα ἔλεγον καὶ οἱ αἰχμάλωτοι· ἐπεμελεῖτο γὰρ καὶ τούτου ὁ Κῦρος ὅπως ἀλίσκοιντο παρ' ᾧν ἔμελλε πεύσεσθαι τι· ἐπεμπτεῖ δὲ καὶ δούλοις ἐοικότας κατασκόπους ὡς αὐτομόλους· XII. ὡς οὖν ταῦτα ἤκουσεν ὁ στρατὸς τοῦ Κύρου, ἐν φροντίδι ἐγένετο, ὥσπερ εἰκὼς, καὶ ἡσυχαίτεροί τε ἦσαν εἰώθεσαν διεφοίτων, φαιδροί τε

22. μαχαιροφόρους] "The Thracians, as well as the Sarmatians and the Getæ, (Ovid Trist. 5, 7, 19.) fought with knives, which were attached to their sides; these knives were called μάχαιραι, and the Thracians themselves μαχαιροφόροι, (Thuc. 2, 96. 98. 7, 27.)" Fischer. "Ἀκοντίοις alii pugnabant, uti Noster Mem. 3, 9, 1. narrat." Schneider and Weiske.

23. Αἰγυπτίους] Herod. 1, 77. relates that Crœsus entered into an alliance with Amasis, the king of Egypt, against Cyrus." Zeune.

24. ἡναγκάσθαι ἐπεσθαι] They had

been conquered by Crœsus, Herod. I, 26.

25. εἰς Λακεδαιμονία] The Interpr. compare Herod. I, 69. 77. 82.

26. ὁ σύλλογος] "There were in the Persian empire places appointed for the assemblage of the soldiers belonging to certain provinces, where they were to be reviewed, and from which, when they were all assembled, they were to march to the field of battle. See Heeren's Ideæ de Polit. et Commercio Vett. Popul. T. 1. P. 1. p. 543. and the Interpr. ad Anab. I, 1, 2." Poppo.

οὐ πάντα ἐφαίνοντο, ἐκυκλοῦντό²⁷ τε καὶ μεστὰ ἦν πάντα ἀλλήλους ἔρωτάντων καὶ διαλεγομένων περὶ τούτων.

XIII. Ως δὲ ἦσθετο ὁ Κῦρος φόβον διαθέοντα ἐν τῇ στρατιᾷ, συγκαλεῖ τούς τε ἄρχοντας τῶν στρατευμάτων καὶ πάντας ὅπόσων ἀθυμούντων ἔδοκε τις βλάβη γίγνεσθαι καὶ προθυμούμενων ὡφέλεια. προεῖπε δὲ τοῖς ὑπηρέταις καὶ ἄλλος εἴ τις βούλοιτο τῶν ὅπλοφόρων προσίστασθαι ἀκονσόμενος τῶν λόγων, μὴ κωλύειν. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξε τοιάδε·

XIV. "Ἄνδρες ξύμμαχοι, ἐγώ τοι ὑμᾶς συνεκάλεσα ἵδων τίνας ὑμῶν, ἐπεὶ αἱ ἀγγελίαι ἥλθον ἐκ τῶν πολεμίων, πάνυ ἐοικότας πεφοβημένοις ἀνθρώποις. δοκεῖ γάρ μοι θαυμαστὸν εἶναι εἴ τις ὑμῶν ὅτι μὲν οἱ πολέμιοι συλλέγονται δέδοικεν, ὅτι δὲ ἡμεῖς πολὺ μὲν πλείους συνειλέγμεθα νῦν ἢ ὅτε ἐνικῶμεν ἐκείνους, πολὺ δὲ ἀμεινον σὸν θεοῖς παρεσκευάσμεθα νῦν ἢ πρόσθεν, ταῦτα δὲ ὀρῶντες οὐ θαρρεῖτε.

XV. ὡς πρὸς θεῶν, ἔφη, τί δῆτα ἀν ἐποιήσατε οἱ νῦν δεδοικότες, εἰ ἥγγελλόν τινες τὰ παρ' ὑμῖν νῦν ὄντα ταῦτα ἀντίπαλα ὑμῖν προσιόντα, καὶ πρῶτον μὲν ἡκούετε, ἔφη, ὅτι οἱ πρότερον νικήσαντες ὑμᾶς οὗτοι πάλιν ἔρχονται ἔχοντες ἐν ταῖς ψυχαῖς ἦν τότε νίκην ἐκτήσαντο· ἔπειτα δὲ οἱ τότε ἐκκόψαντες²⁸ τῶν τοξοτῶν καὶ ἀκοντιστῶν τὰς ἀκροβολίσεις νῦν οὗτοι ἔρχονται καὶ ἄλλοι ὅμοιοι τούτοις πολλαπλάσιοι· XVI. ἔπειτα δὲ ὡσπερ οὗτοι ὀπλισάμενοι τούς πεζοὺς τότε ἐνίκων, νῦν οὕτω καὶ οἱ ἵππεῖς αὐτῶν παρεσκευασμένοι πρὸς τοὺς ἵππεας προσέρχονται, καὶ τὰ μὲν τόξα καὶ ἀκόντια ἀποδεδοκι-

27. ἐκυκλοῦντο] They collected themselves into circles or groups to talk the matter over. "So Anab. 6, (2, 20.) Ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ιερά. For, as in Latin *circulus* and *corona* denote 'a multitude of men collected into a circle or ring,' so Xen. uses κύκλος, Cyrop. 7, (1, 16.) Περιστησάμενοι τῶν ξυτοφόρων Περσῶν κύκλον μέγαν. See also Anab. 5, (7, 2. Σύλλογοι ἐγίγνοντο, καὶ κύκλοι συνίσταντο,) where κύκλος, as κυκλῶμαι in this place, is applied to soldiers, who are dissatisfied with something." Hutch. See also Hist. 4, 4, 3. "The word κυκλοῦσθαι answers to the Latin word *circulari*, that is, 'to form circles,' 'to collect into a ring.' Men are accustomed to do this, and particularly soldiers in

a camp, when they have seen or heard any thing strange, disagreeable, or melancholy. So Caes. B. C. 1, 64, 2. 'Totis vero castris milites circulari, et dolere hostem ex manibus dimitti.' " Fischer.

28. ἐκκόψαντες] "The verb ἐκκόπτειν properly signifies *excidere*, *evertere*, thence *tollere*, as in 2 Cor. 11, 12. So in Latin, *præcidere spem, causam*, so that ἐκκόπτειν τῶν τοξοτῶν ἀκροβολίσεις is, *tollere velitationem velitum*, to strike such terror into them that they neither dare, nor can throw arrows and javelins, but quit their intrenchments and fly." Fischer. Schneider, 'Frangere;' Sturz, 'Repellere.' Schneider considers the whole passage to be an interpolation.

μάκασι, παλτὸν δὲ ἐν ἴσχυρὸν ἔκαστος λαβὼν προσελαύνειν διανε-
νόηται ως ἐκ χειρὸς τὴν μάχην ποιησόμενος· XVII. ἔτι δὲ ἄρματα
ἔρχεται, ἢ οὐχ οὕτως ἐστήξεται ὥσπερ πρόσθεν ἀπεστραμμένα
ὥσπερ εἰς φυγὴν, ἀλλ' οἴ τε ἵπποι εἰσὶ κατατεθωρακισμένοι οἱ
ἐν τοῖς ἄρμασιν, οἵ τε ἡνίοχοι ἐν πύργοις ἐστᾶσι ξυλίνοις τὰ
ὑπερέχοντα ἅπαντα συνεστεγασμένοι θώραξι καὶ κράνεσι δρέ-
πανά τε σιδηρᾶ περὶ τοῖς ἄξοις προσήρμοσται, ως ἐλῶντες καὶ οὗτοι
εὐθὺς εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐναντίων· XVIII. πρὸς δ' ἔτι κάμηλοι
εἰσὶν αὐτοῖς ἐφ' ὃν προσελῶσιν, ὃν μίαν ἐκάστην ἐκατὸν ἵπποι οὐκ
ἄν ἀνάσχουντο ἰδόντες· ἔτι δὲ πύργοις προσίσιν ἔχοντες ἀφ' ὃν τοῖς
μὲν ἑαυτῶν ἀρήξουσιν, ἡμᾶς δὲ βάλλοντες κωλύσουσι τοῖς ἐν τῷ
ἰσοπέδῳ μάχεσθαι· XIX. εἰ δὴ ταῦτα ἀπήγγελλέ τις ὑμῖν ἐν
τοῖς πολεμίοις ὅντα, οἱ νῦν φοβούμενοι τί ἀν ἐποιήσατε; ὅπότε
ἀπαγγελλομέρων²⁹ ὑμῖν ὅτι Κροῖσος μὲν ἥροται τῶν πολεμίων
στρατηγὸς, ὃς τοσούτῳ Σύρων κακίων ἐγένετο ὁσφ Σύροι μὲν μάχῃ
ἥττηθέντες ἔφυγον, Κροῖσος δὲ ἰδὼν ἥττημένους ἀντὶ τοῦ ἀρήγειν
τοῖς συμμάχοις φεύγων φύχετο· XX. ἔπειτα δὲ διαγγέλλεται δῆπον
ὅτι αὐτοὶ μὲν οἱ πολέμιοι οὐχ ἱκανοὶ ἥγοῦνται ὑμῖν εἶναι αὔχεσθαι,
ἄλλοις δὲ μισθοῦνται, ως ἀμεινον μαχονμένοις ὑπὲρ σφῶν ἡ αὐτοὶ.
εἰ μέντοι τισὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα ὅντα δεινὰ δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέ-
τερα φαῦλα, τούτοις ἐγώ φημι χρῆναι, ὃ ἄνδρες, ἀφεῖναι εἰς τοὺς
ἐναντίους· πολὺ γάρ ἐκεῖ ὅντες πλείω ἀν ἡμᾶς ἡ παρόντες ὠφελοῖεν.

XXI. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Κῦρος, ἀνέστη Χρυσάντας ὁ Πέρσης
καὶ ἔλεξεν ὡδε· ³⁰Ω Κῦρε, μὴ θαύμασε εἴ τινες ἐσκυθρώπασαν
ἀκούσαντες τῶν ἀγγελλομέρων· οὐ γάρ φοβηθέντες οὕτω διετέθη-
σαν, ἀλλ' ἀχθεοθέντες· ὥσπερ γε, ἔφη, εἴ τινων βουλομέρων τε καὶ
οἰομένων ἥδη ἀριστήσειν ἔξαγγελθείη τι ἔργον ὃ ἀνάγκη εἴη πρὸ
τοῦ ἀρίστου ἔξεργάσασθαι, οὐδεὶς ἀν, οἷμαι, ἡσθείη ἀκούσας· οὕτω
τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἥδη οἰόμενοι πλούτησειν, ἐπεὶ ἡκούσαμεν ὅτι ἐστὶ πε-
ρίλοιπον ἔργον ὃ δεῖ ἔξεργάσασθαι, συνεσκυθρωπάσαμεν, οὐ φοβού-
μενοι, ἀλλὰ πεποιῆσθαι ἀν ἥδη καὶ τοῦτο βουλόμειοι. XXII. ἀλλὰ
γάρ ἐπειδὴ οὐ περὶ Συρίας μόνον ἀγωνιούμεθα, ὅπου σῖτος πολὺς
καὶ πρόβατά ἐστι καὶ φοίνικες οἱ καρποφόροι,³⁰ ἀλλὰ καὶ περὶ Λυ-

29. ἀπαγγελλομέρων] The gen. ab-
solute, as σημανθέντων, 1, 4, 18.

30. φοίνικες οἱ καρποφόροι] “Sunt
palmae quae ferunt fructus maturos,
menses, dulces. Xen. Chrysantam facit

loquentem, etiam ut Græcum; nam in
Græcia palmæ ferebant fructus, sed
immites et immatuos, ita ut palmulae
maturæ haberentur in numero bella-
tiorum suavissimorum, (Plut. Quæst.

δίας, ἐνθα πολὺς μὲν οἶνος, πολλὰ δὲ σῦκα, πολὺ δὲ ἔλαιον, θάλαττα δὲ προσκλύζει καθ' ἣν πλείω ἔρχεται ἡ ὅσα τις ἑώρακεν ἀγαθὰ, ταῦτα, ἔφη, ἐννοούμενοι οὐκέτι ἀχθόμεθα, ἀλλὰ θαρρῶμεν ὡς τάχιστα, ἵνα θᾶττον καὶ τούτων τῶν Λυδίων ἀγαθῶν ἀπολαύωμεν. ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· οἱ δὲ ξύμμαχοι πάντες ἥσθησάν τε τῷ λόγῳ καὶ ἐπήνεσαν.

XXIII. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη ὁ Κῦρος, ὃ ἄνδρες, δοκεῖ μοι καὶ ἴέναι ἐπ' αὐτοὺς ὡς τάχιστα, ἵνα πρῶτον μὲν αὐτοὺς φθάσωμεν ἀφικόμενοι, ἣν δυνώμεθα, ὅπου τὰ ἐπιτήδεια αὐτοῖς συλλέγεται· ἔπειτα δὲ ὅσῳ ἀν θᾶττον ἰωμεν, τοσούτῳ μείω μὲν τὰ παρόντα εὐρήσομεν αὐτοῖς, πλείω δὲ τὰ ἀπόντα. **XXIV.** ἐγὼ μὲν δὴ οὕτω λέγω· εἰ δέ τις ἀλλῃ πῃ γιγνώσκει ἡ ἀσφαλέστερον εἶναι ἢ ράզον ἡμῖν, διδασκέτω. ἐπεὶ δὲ συνηγόρευον μὲν πολλοὶ ὡς χρεὸν εἴη ὅτι τάχιστα πορεύεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἀντέλεγε δὲ οὐδεὶς, ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος ἤρχετο λόγου τοιοῦδε·

XXV. "Ανδρες ξύμμαχοι, αἱ μὲν ψυχαὶ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ ὄπλα οἷς δεήσει χρῆσθαι ἐκ πολλοῦ ἡμῖν σὺν θεῷ παρεσκεύασται· νῦν δὲ τὰ ἐπιτήδεια δεῖ εἰς τὴν ὁδὸν συσκευάζεσθαι αὐτοῖς τε ἡμῖν καὶ ὀπόσοις τετράποσι χρώμεθα μὴ μεῖον ἢ εἴκοσιν ἡμερῶν. ἐγὼ γὰρ λογιζόμενος εὐρίσκω πλεόνων ἢ πεντεκαΐδεκα ἡμερῶν ἐσομένην ὁδὸν, ἐν ἣ οὐδὲν εὐρήσομεν τῶν ἐπιτήδειών· ἀνεσκεύασται γὰρ τὰ μὲν ὑφ' ἡμῶν, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅσα ἡδύναντο. **XXVI.** συσκευάζεσθαι οὖν χρὴ σῖτον μὲν ἰκανόν· ἀνευ γὰρ τούτου οὔτε μάχεσθαι οὔτε Σῆν δυναίμεθ' ἄν· οἶνον δὲ τοσοῦτον ἕκαστον ἔχειν χρὴ ὅσος ἰκανὸς ἔσται ἐθίσαι ἡμᾶς αὐτοὺς ὑδροποτεῖν.³¹ πολλὴ γὰρ ἔσται τῆς ὁδοῦ ἀοιδος,³² εἰς ἣν οὐδ' ἄν πάντας πολὺν οἶνον συσκευα-

Conv. 8, 4. Bodaeus a Stapel ad Theophr. H. Pl. variis in locis in Indice laudatis p. 99. Plin. H. N. 13, 4." Fischer.

31. ὑδροποτεῖν] "Μωρίς: 'Τδροπωτεῖν, διὰ τοῦ ω μεγάλου, 'Αττικῶς διὰ τοῦ ο μικροῦ, 'Ελληνικῶς. See Ammonius v. Πόμα, and Etym. M. v. Φιλοπότης. But neither in this verb, nor in the subst. ὑδροπότης and ὑδροποσία, do the MSS. of Xen. conform to the rules of grammarians." Poppe.

32. ἀοιδος] As Fischer remarks, this is applied 1. to 'him, who does not drink wine,' abstemius in Gl. vet. ("Vox hæc ab abstinentia temeti derivata est, ut docent Quintil. 1, 7.

Gell. 10, 23. et significat eum quem Græci οἴνον, Apul. Met. 2. Græcum quasi interpretatus *inrinuum* vocat. Abstemius igitur est, qui vinum non bibit, vel ex disciplinæ quadam lege, vel quod natura, aut ex morbi vitio a vino abhorret, Ovid. Met. 15, 323.

"Vina fugit, gaudetque meritis abstemius undis." Forcellinus.) 2. To him who has not wine (in possession or the means of obtaining it.) 3. To places, where there is no supply of wine." Phav. "Αοιδοι εἰπὲ τῶν μὴ γενομένων οἴνων, καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἔχοντων οἴνον. It is here used in both the latter senses.

σώμεθα, διαρκέσει. XXVII. ὡς οὖν μὴ ἔξαπίνης ἄουνοι γενόμενοι νοσήμασι περιπέπτωμεν, ὥδε χρὴ ποιεῖν· ἐπὶ μὲν τῷ σίτῳ νῦν εὐθὺς ἀρχώμεθα πίνειν ὕδωρ· τοῦτο γάρ ηδη ποιοῦντες οὐ πολὺ μεταβαλοῦμεν. XXVIII. καὶ γὰρ ὅστις ἀλφιτοσιτεῖ, ὕδατι μεμιγμένην ἀεὶ τὴν μᾶζαν ἔσθιει, καὶ ὅστις ἀρτοσιτεῖ, ὕδατι δεδευμένον τὸν ἄρτον, καὶ τὰ ἐφθὰ δὲ πάντα μεθ' ὕδατος τὰ πλεῖστα ἔσκενασται. μετὰ δὲ τὸν σῖτον ἐὰν οἶνον ἐπιπίνωμεν, οὐδὲν μεῖον ἔχουσα ἡ ψυχὴ ἀναπαύσεται. XXIX. ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ μετὰ δεῖπνον ἀφαιρεῖν χρὴ, ἔως ἂν λάθωμεν³³ ὑδροπόται γενόμενοι. ἡ γὰρ κατὰ μικρὸν μετάλλαξις πᾶσαν ποιεῖ φύσιν ὑποφέρειν τὰς μεταβολάς· διδάσκει δὲ καὶ ὁ θεὸς, ἀπάγων ἡμᾶς κατὰ μικρὸν ἐκ τε τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἀνέχεσθαι ἴσχυρὰ θάλπη καὶ ἐκ τοῦ θάλπου εἰς τὸν ἴσχυρὸν χειμῶνα· ὃν χρὴ μιμουμένους εἰς ὃ δεῖ ἐλθεῖν προειθισμένους ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι. XXX. καὶ τὸ τῶν στρωμάτων δὲ βάρος εἰς τὰ ἐπιτήδεια καταδαπανᾶτε· τὰ μὲν γὰρ ἐπιτήδεια περιττεύοντα οὐκ ἄχρηστα ἔσται· στρωμάτων δὲ ἐνδεηθέντες μὴ δείσητε ὡς οὐχ ἡδέως καθευδῆστε· εἰ δὲ μὴ, ἐμὲ αἰτιᾶσθε. ἐσθῆτος μέντοι ὅτῳ ἐστὶν ἀφθονωτέρα παροῦσα, πολλὰ καὶ ὑγιαίνοντι καὶ κάμνοντι ἐπικουρεῖ. XXXI. ὅψα δὲ χρὴ συνεσκευάσθαι ὅσα ἐστὶν δέξα καὶ δριμέα καὶ ἀλμυρά· ταῦτα γὺρ ἐπὶ σῖτόν τε ἄγει καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖ. ὅταν δ' ἐκβαίνωμεν εἰς ἀκέραια, ὅπου ἡδη εἰκὸς ἡμᾶς σῖτον λαμβάνειν, χειρομύλας³⁴

33. λάθωμεν] "So Gabr. Bud., marg. Guelf. On the contrary, Guelf. Par. Bodl. Phil. exhibit μάθωμεν, which some will be ready to defend by interpreting μανθάνειν, intelligere, sentire, in which sense it is joined to a participle. See Matth. Gr. Gr. p. 758." Poppo.

34. χειρομύλας] "Guelf. a pr. manū, χειρομύλους. Mœris: Μύλη, Ἀττικῶς μύλος, Ἑλληνικῶς. Thom. M.: Μύλη, οὐ μύλος. Bud. and Alt. have the simple word μύλας." Poppo. "Xenophanes seems to have been the common form of the word; χειρομύλη the Attic. But in truth I know not whether χειρομύλας be not a gloss; so that Xen. wrote μύλας. For the syllables χειρο could not have been rashly neglected by the transcribers. J. Poll., as well as other glossographers, has μύλη, but not also χειρομύλη: Hom. too uses μύλη, Od. T.

106. 111. From the words, τοῦτο γάρ—ὅργάνων, we may learn that hand-mills (*molas manuarias*) are meant. They consisted of two stones; of which the upper, ὄνος, Lat. *catillus*, was moveable, the under, μύλος, Lat. *meta*, immovable. See Goetz Comment. de Pistrinis Vett. Cygneæ 1730." Fischer. "In Schneider's Lex. ὄνος is represented to be the under and immovable mill-stone, whereas it is the upper and immovable. Mœris: Μύλος, ἡ τράπεζα τοῦ ὄνου ὄνος, τὸ ἄνω τοῦ μύλου." Poppo. "Ovos, a mill-stone, J. Poll. 7, 19, "Ovos δὲ ἀλέθων, 10, 112. ὄνος ἀλέτων: Hesych. ὄνος, δὲ ἀνώτερος λίθος τοῦ μύλου, where see the Interpr. Hutchinson supposes the name to have been derived from the circumstance, that asses were formerly used to turn the larger mill-stones," ("Molæ asinariæ unæ," Cato 10, 3.) "Alberti ad Hes.

χρὴ αὐτόθεν παρασκευάσασθαι αἴς σιτοποιησόμεθα· τοῦτο γὰρ κουφόταν τῶν σιτοποιϊκῶν ὄργανων. XXXII. συνεσκευάσθαι δὲ χρὴ καὶ ὡν ἀσθεοῦντες δέονται ἀνθρώποι· τούτων γὰρ ὁ μὲν ὄγκος³⁵ μικρότατος, ἥν δὲ τύχη τοιαύτη γένηται, μάλιστα δεήσει. ἔχειν δὲ χρὴ καὶ ἴμάντας· τὰ γὰρ πλεῖστα καὶ ἀνθρώποις καὶ ἵπποις ἴμασιν ἥρτηται· ὡν κατατριβομέριων καὶ ρηγνυμέριων ἀνάγκη ἀργεῖν, ἥν μή τις ἔχῃ περίζυγα.³⁶ ὅστις δὲ πεπαίδευται καὶ παλτὸν ξύσασθαι, ἀγαθὸν καὶ ξυήλης μὴ ἐπιλαθέσθαι. XXXIII. ἀγαθὸν δὲ καὶ ρίνην φέρεσθαι· ὁ γὰρ λόγχην ἀκονῶν ἔκεινος καὶ τὴν ψυχήν τι παρακονῇ· ἔπεστι γάρ τις αἰσχύνη λόγχην ἀκονῶντα κακὸν εἶναι. ἔχειν δὲ χρὴ καὶ ξύλα περίπλεα καὶ ἄρμασι καὶ ἀμάξαις· ἐν γὰρ πολλαῖς πράξεις πολλὰ ἀνάγκη καὶ τὰ ἀπαγορεύοντα εἶναι. XXXIV. ἔχειν δὲ δεῖ καὶ τὰ ἀναγκαιότατα ὄργανα ἐπὶ ταῦτα πάντα· οὐ γὰρ πανταχοῦ χειροτέχναι παραγίγνονται· τὸ δ' ἐφ' ἡμέραν ἀρκέσον ὀλίγοι τινὲς οἱ οὐχ ἰκανοὶ ποιῆσαι. ἔχειν δὲ χρὴ καὶ ἄμην³⁷ καὶ σμινύην

v. Μύλη assigns a different reason. In Math. 18, 6. and Luke 17, 2. it is called μύλος ὄνυκός. Anab. 1, 5, 5. "Οὐος ἀλέτας περὶ τὸν ποταμὸν ὄρυτοντες, where in some MSS., after ἀλέτας, occur these words, Οὐος ἡμεῖς μύλους, οἱ δὲ Ἀττικὸς μύλας, sc. ὄνυμάζουσι, which are manifestly a gloss." Sturz.

35. ὄγκος] "It is properly *tumor*, see ad Phædon. 45, 39. It is applied to any thing 'vast, ample, burdensome,' so that it is sometimes *moles*, sometimes *strues*, sometimes *sarcina*, sometimes *onus*: see Gataker Advers. Post. 3. Here it may be translated *moles*, *sarcina*." Fischer.

36. περίζυγα] This is translated by the commentators *vincula*; Steph. Thes. *lora jugalia* or *subjugalia*, i. e. "quibus colla jumentorum ad juga alligantur." But this latter explanation displeases Zeune, "quod sermo est de loris, quæ non modo jugorum, sed hominum etiam ipsorum usui serviant." Philelphus translates it by *eingula*; Dindorf, "Putantur eo significari lora in locum attritorum ex abundantia preparata, ut mox ξύλα περίπλεα." Zeune himself proposes to read περιττὰ ξυγά, "lora supervacanea ad resarcendum, adeo ut ξυγδυ omnino sit lorum ad resarcendum et

conjugendum, a ξεύγνυμι." Abreschi Diluc. Thuc. 1, 16. as well as Weiske and Fischer, think that there is no occasion to correct περίζυγα, but that it involves the notion of περιττῶν ιμάντων: for the prep. περὶ in many words, as in περιλαλεῖν, περιέργος, etc. involves the notion of περιττότης. Poppo approves of this explanation, condemns Schneider's conjecture παράζυγα, and refers us to Riemer's Lex.

37. ἄμην] "Ἄμην is not 1. *falx*, 'a reaping-hook or sickle'; for what has a waggon to do with a reaping-hook? But it is also 2. *haustum*, *situla*, 'a bucket,' 'vessel fit for holding water,' Lat. *hama*; 3. *batillum* or *vatillum*, 'an iron instrument in which coals are laid or collected,' 'a fire-shovel'; 4. *rutrum*, *pala*, *bipalium*, 'a spade, mattock, or pick-axe.' (Ælian. H. A. 4, 27. J. Poll. 1, 145. 10, 129. Salmas. ad Scriptt. H. A. 336. Leopard. Emend. 9, 22.) Here it signifies 'the spade,' or 'pick-axe,' for it may happen that roads are in some places narrow or uneven, and to prevent waggons from sticking fast or being overturned, they require to be widened and levelled by removing or raising the earth. This operation is performed by means of ἄμην, 'a

κατὰ ἄμαξαν ἐκάστην, καὶ κατὰ τὸν νωτοφόρον³⁸ δὲ ἀξίνην καὶ δρέπανον· ταῦτα γὰρ καὶ ἴδιᾳ ἐκάστῳ χρήσιμα καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πολλάκις ὡφέλιμα γίγνεται. XXXV. τὰ μὲν οὖν εἰς τροφὴν δέοντα οἱ ἡγεμόνες τῶν ὄπλοφόρων ἔξετάζετε τοὺς ὑφ' ὑμῖν αὐτοῖς· οὐ γὰρ δεῖ παριέναι ὅτου ἀν τις τούτων δένται· ἡμεῖς γὰρ τούτων ἐνδεεῖς ἐσόμεθα. ἂν δὲ κατὰ τὰ ὑποξύγια κελεύω ἔχειν, ὑμεῖς οἱ τῶν σκευοφόρων ἄρχοντες ἔξετάζετε, καὶ τὸν μὴ ἔχοντα κατασκευάζεσθαι ἀναγκάζετε. XXXVI. ὑμεῖς δ' αὖ οἱ τῶν ὄδοποιῶν ἄρχοντες ἔχετε μὲν ἀπογεγραμμένους παρ' ἐμοῦ τοὺς ἀποδεδοκιμασμένους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀκοντιστῶν καὶ τοὺς ἐκ τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῶν σφενδονητῶν· τούτων δὲ τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν ἀκοντιστῶν χρὴ πέλεκυν ἔχοντας ξυλοκόπον³⁹ ἀναγκάζειν στρατεύεσθαι, τοὺς δ' ἀπὸ τῶν τοξοτῶν σμινύντες, τοὺς δ' ἀπὸ τῶν σφενδονητῶν ἀμην· τούτους δὲ ἔχοντας ταῦτα πρὸ τῶν ἄμαξῶν κατὰ ἵλας πορεύεσθαι, ὅπως ἦν τι δέῃ ὄδοποιάς, εὐθὺς ἐνεργοὶ ἦτε, καὶ ἐγὼ ἦν τι δέωμαι, ὅπως εἰδῶ ὄπόθεν δεῖ λαβόντα τούτοις χρῆσθαι. XXXVII. ἄξω δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἡλικίᾳ ξὺν τοῖς ὄργανοις χαλκέας τε καὶ τέκτονας καὶ σκυτοτόμους, ὅπως ἀν τι δέῃ καὶ τοιούτων τεχνῶν ἐν τῇ στρατιῷ, μηδὲν ἐλλίπηται. οὗτοι δὲ ὄπλοφόρους μὲν τάξεως ἀπολελύσονται, ἂν δ' ἐπίστανται, τῷ βουλομένῳ μισθοῦ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ τεταγμένῳ ἔσονται. XXXVIII. ἦν δέ τις καὶ ἔμπορος βούληται ἔπεσθαι πωλεῖν τι βουλόμενος, τῶν μὲν προειρημένων ἡμερῶν τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν· ἦν δέ τι πωλῶν ἀλίσκηται, πάντων στερήσεται· ἐπειδὰν δ' ἀνταὶ παρέλθωσιν αἱ ἡμέραι, πωλήσει ὅπως ἀν βούληται· ὅστις δ' ἀν τῶν ἐμπόρων πλείστην ἀγορὰν παρέχων φαίνηται, οὗτος καὶ παρὰ τῶν ξυμμάχων καὶ παρ' ἐμοῦ δώρων καὶ τιμῆς τεύξεται. XXXIX. εἰ δέ τις χρημάτων προσδεῖσθαι νομίζει εἰς ἐμπολῆν, γνωστῆρας⁴⁰

spade,' and *σμινήν*, 'a rake.' See Mœr. Timæi Gloss. Plat. Thom. M. Hesych. Suid. J. Poll. 10, 166." Fischer.

38. *τὸν νωτοφόρον*] "So Guelf.; the common reading is κατὰ τὸ ν. 'With τὸ understand ὑποξύγιον or ξῶν: but with τὸν, ἡμίονον or δνον. J. Poll. 2, 180. (Νωτοφόρος ἡμίονος, παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ δνος.)" Schneider.

39. *ξυλοκόπον*] J. Poll. 7, 173. Πέλεκυς ξυλοκόπος, ὡς ἔφη Ξενοφῶν.

40. *γνωστῆρας*] Mœris: Γνωστῆρας,

ῶς Ξενοφῶν, τὸν γνώστας. "There is a surprising difference among the Interpr. how this word is to be translated. Leuncl. and Hutch. understand 'one who knows others and is known to others,' as γνώστης in the Acts 26, 3. But they were rather 'those who were acquainted with the business in hand, and could bear testimony to the facts in a case of suspected fraud,' which is the explanation of Hemsterhuis ad J. Poll. 9, 151. We thus understand why in Cyrop. 6, 2, 11. p. 374. γνωστῆρες and ἔγγυηται are put

έμοι προσαγαγὼν καὶ ἐγγυητὰς ἦ μὴν πορεύεσθαι σὺν τῇ στρατιᾷ, λαμβανέτω ὅν ὑμεῖς ἔχομεν. ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα προαγορεύω εἰ δέ τίς τι καὶ ἄλλο δέον ἐνορᾶ, πρὸς ἐμὲ σημανέτω. XL. καὶ ὑμεῖς μὲν ἀπιόντες συσκευάζεσθε, ἐγὼ δὲ θύσομαι ἐπὶ τῇ ὁρμῇ ὅταν δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς ἔχῃ, σημανοῦμεν. παρεῖναι δὲ χρὴ ἀπαντας τὰ προειρημένα ἔχοντας εἰς τὴν τεταγμένην χώραν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἑαυτῶν. XLI. ὑμεῖς δὲ οἱ ἡγεμόνες τὴν ἑαυτοῦ ἔκαστος τάξιν εὐτρεπισάμενος πρὸς ἐμὲ πάντες συμβάλλετε, ἵνα τὰς ἑαυτῶν ἔκαστοι χώρας καταμάθητε.

CAP. III.

I. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ μὲν συνεσκευάζοντο, ὁ δὲ Κῦρος ἐθύετο. ἐπεὶ δὲ καλὰ τὰ ιερὰ ἦν, ὥρματο σὺν τῷ στρατεύματι· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐξετραποτεδεύσατο ὡς δυνατὸν ἐγγύτατα, ὅπως εἴ τίς τι ἐπιλελησμένος εἴη, μετέλθοι, καὶ εἴ τίς τι ἐνδεόμενος γνοίη, τοῦτο ἐπιπαρασκευάσαιτο. II. Κυαζάρης μὲν οὖν τῶν Μήδων ἔχων τὸ τρίτον μέρος κατέμενεν, ὡς μηδὲ τὰ οἴκοι ἔρημα εἴη. ὁ δὲ Κῦρος ἐπορεύετο ὡς ἡδύνατο τάχιστα, τοὺς ἵππεας μὲν πρώτους ἔχων, καὶ πρὸ τούτων διερευνητὰς καὶ σκοποὺς ἀεὶ ἀναβιβάζων ἐπὶ τὰ πρόσθεν εὐσκοπώτατα· μετὰ δὲ τούτους ἥγε τὰ σκευοφόρα, ὅπου μὲν πεδινὸν εἴη, πολλοὺς ὄρμαθοὺς⁴¹ ποιούμενος τῶν ἀμαξῶν καὶ

together. Sallier ad Mœr. 116. explains it by 'sponsores promissorum alicuius;' Steph. Thes. 1, 1832. 'qui eum in posterum agnoscunt.' Lipsius, P. Faber, and Hotomannus pronounce them to have been the same as the Roman *cognitores* or *notores*. See in particular Des. Herald. Animadv. in Salmas. Obs. ad J. A. et R. 4, 10. and Piers. ad Mœr. 1. l." Sturz. "Γνωστῆρες, cognitores, notores, are those who bear testimony that we are the persons, whom we describe ourselves to be, and declare that we are known to them; ἐγγυηταὶ, sponsores, fideiijesores, who engage and promise, by giving their right-hand, that they will satisfy the claims of the creditor, if the debtor should not satisfy him, and in

general, who guarantee the performance of something by another person. For Cyrus did not doubt the honesty of the debtors, but he might doubt whether they would follow the army, on which condition they were to accept the money. He therefore wished to know who they were, and to be informed about this, that they would follow the army; hence he desired to have *γνωστῆρας* and *ἐγγυητὰς*." Fischer.

41. ὄρμαθοὺς] "Ὀρμαθὸς is properly series, sertis, restis, as of onions, garlic, pearls; whence this word is elegantly applied to signify 'a number and multitude of all other things, even of persons,' see the Index to Theophr. Char. and ad Anacr. 32, 11. Hesych.

τῶν σκευοφόρων ὥπισθεν δὲ ἡ φάλαγξ ἐφεπομένη, εἴ τι τῶν σκευοφόρων ὑπολείποιτο, οἱ προστυγχάνοντες τῶν ἀρχόντων ἐπεμέλοντο ὡς μὴ κωλύοιντο πορεύεσθαι. III. ὅπου δὲ στενωτέρα εἴη ἡ ὁδὸς, διὰ μέσου ποιούμενοι τὰ σκευοφόρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπορεύοντο οἱ ὀπλοφόροι· καὶ εἴ τι ἐμποδίζοι, οἱ κατὰ ταῦτα γιγνόμενοι αὖτων στρατιωτῶν ἐπεμέλοντο. ἐπορεύοντο δὲ ὡς τὰ πολλὰ αἱ τάξεις παρ' ἑαυταῖς ἔχουσαι τὰ σκευοφόρα· ἐπετέτακτο γὰρ πᾶσι τοῖς σκευοφόροις κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἔκαστον τάξιν ἔνει, εἰ μή τι ἀναγκαῖον ἀποκαλύποι. IV. καὶ σημεῖον δὲ ἔχων ὁ τοῦ ταξιάρχου σκευοφόρος ἡγεῖτο γνωστὸν τοῖς τῆς ἑαυτῶν τάξεως.⁴² ὥστ' ἀθρόοι ἐπορεύοντο, ἐπεμελοῦντό τε ἰσχυρῶς ἔκαστος τῶν ἑαυτοῦ ὡς μὴ ὑπολείποιτο. καὶ οὕτω ποιούντων οὔτε Σητεῖν ἔδει ἀλλήλους ἄμα τε παρόντα ἄπαντα καὶ σαώτερα ἦν καὶ θᾶττον τὰ δέοντα εἶχον οἱ στρατιῶται.

V. 'Ως δὲ οἱ προϊόντες σκοποὶ ἔδοξαν ἐν τῷ πεδίῳ ὄρǎν ἀνθρώπους λαμβάνοντας καὶ χιλὸν καὶ ξύλα, καὶ ὑποξύγια δὲ ἔώρων ἔτερα τοιαῦτα ἀγοντα, τὰ δὲ καὶ νεμόμενα, καὶ τὰ πρόσω αὖτις ἐφορῶντες ἐδύκουν καταμανθάνειν μετεωριζόμενον ἢ καπνὸν ἢ κονιορτὸν, ἐκ τούτων πάντων σχεδὸν ἐγίγνωσκον δτι εἴη που πλησίον τὸ στράτευμα τῶν πολεμίων. VI. εὐθὺς οὖν πέμπει τινὰ ὁ σκόπαρχος ἀγγελοῦντα ταῦτα τῷ Κύρῳ. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκείνους μὲν ἐκέλευσε μένοντας ἐπὶ ταύταις ταῖς σκοπαῖς⁴³ δτι ἀνὰ τοιαῦτα καιρὸν ὀρῶσιν⁴⁴ ἐξαγγέλλειν τάξιν δ' ἐπεμψεν ἵππεων εἰς τὸ πρύσθεν καὶ ἐκέλευσε πειραθῆναι συλλαβεῖν τινὰς τῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἀνθρώπων, ὅπως σαφέστερον μάθοιεν τὸ ὄν. VII. οἱ μὲν δὴ ταχθέντες τοῦτο ἐπραττον. αὐτὸς δὲ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτοῦ κατεχώριζεν, ὅπως παρασκευάσαιντο ὅσα φέτο χρῆναι πρὶν πάνν ὅμοι εἶναι. καὶ πρῶτον μὲν ἀριστᾶν παρηγγύησεν, ἐπειτα δὲ μένοντας ἐν ταῖς τάξεσι τὸ παραγγελλόμενοι προνοεῖν. VIII. ἐπεὶ δὲ ἡρίστησαν, συγεκάλεσε καὶ ἵππεων καὶ

'Ορμαθός· χορδς, στίχος. Phav. (I know not from what author,) 'Ορμαθός· τὸ πλῆθος, ἡ τάξις.' Fischer.

42. τοῖς τῆς ἑαυτῶν τάξεως] " You would expect the sing. ἑαυτοῦ. Fischer, however, thinks that the plural may be defended from this consideration, that δ τοῦ ταξιάρχου σκευοφόρος is to be understood distributively ' de quoque cuiusque centurionis impeditorum duce,' for that τὸν σκευοφόρον is here τὸν ἄρχοντα τῶν σκευοφόρων, he contends, is clear from this,

that he is said ἡγεῖσθαι." Poppe.

43. σκοπαῖς] " Σκοπὴ, 1. *speculatio*, Hes. ἄποψις, 2. *specula*, an elevated place, from which a view may be taken, Hes. νν. Σκοπια, Σκοπὶ, and Ἐξ ἀπόπτου." Fischer.

44. δτι ἀν τοιαῦτα καιρὸν ὀρῶσιν] 'Ael is here used, as in a previous passage, in the sense of ' limited perpetuity,' indicating something to be done *always*, but only *so long* as things remained in the state referred to.

περῶν καὶ ἀρμάτων τοὺς ἡγέμονας, καὶ τῶν μηχανῶν δὲ καὶ τῶν σκευοφόρων τοὺς ἄρχοντας καὶ τῶν ἀρματαξῶν⁴⁵ καὶ οὗτοι μὲν συνήσσουν. IX. οἱ δὲ καταδραμόντες εἰς τὸ πεδίον συλλαβόντες ἀνθρώπους⁴⁶ ἥγανον· οἱ δὲ συλληφθέντες ἀνερωτώμενοι ὑπὸ τοῦ Κύρου ἐλεγον ὅτι ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου εἶεν, προεληλυθότες δὲ ἐπὶ χιλὸν, οἱ δὲ ἐπὶ χύλα, παρελθόντες τὰς προφυλακάς· διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ σπάνια πάντα εἶναι. X. καὶ ὁ Κύρος ταῦτα ἀκούσας Πόσον δὲ, ἔφη, ἀπεστιν ἐνθένδε τὸ στράτευμα; οἱ δὲ ἐλεγον ὅτι ὡς δύο παραστάγγας. ἐπὶ τούτοις ἤρετο ὁ Κύρος 'Ημῶν δ', ἔφη, λόγος τις ἦν παρ' αὐτοῖς; Ναὶ μὰ Δία, ἔφασαν, καὶ πολύς γε ὡς ἐγγὺς ἦδη εἴητε προσώντες. Τί οὖν; ἔφη ὁ Κύρος, η καὶ ἔχαιρον ἀκούοντες ἴόντας; τοῦτο δὲ ἐπήρετο τῶν παρόντων ἐνεκα. Οὐ μὰ Δίᾳ, εἶπον ἐκεῖνοι, οὐ μὲν δῆ γ' ἔχαιρον, ἀλλὰ καὶ μάλα ἡριῶντο. XI. Νῦν δ', ἔφη ὁ Κύρος, τί ποιοῦσιν; Ἐκτάττονται, ἔφασαν· καὶ ἔχθες δὲ καὶ τρίτην ἡμέραν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπραττόν. 'Ο δὲ τάττων, ἔφη ὁ Κύρος, τίς ἐστιν; οἱ δὲ ἔφασαν, Αὐτός τε Κροῖσος καὶ σὺν αὐτῷ Ἑλλην τις ἀνὴρ, καὶ ἄλλος δέ τις Μῆδος· οὗτοι μέντοι ἐλέγετο φυγὰς εἶναι παρ' ὑμῶν· καὶ ὁ Κύρος εἶπεν, 'Αλλ', ὃ Ζεῦ μέγιστε, λαβεῖν μοι γένοιτο αὐτὸν ὡς ἐγὼ βούλομαι.

XII. Ἐκ τούτου τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἀπάγειν ἐκέλευσεν, εἰς δὲ τοὺς παρόντας ὡς λέξων τι ἀνήγετο. ἐν τούτῳ δὲ παρῆν ἄλλος αὖτὸ τοῦ σκοπάρχου, λέγων ὅτι ἵππεων τάξις μεγάλη ἐν τῷ πεδίῳ προφαίνοιτο· καὶ ἡμεῖς μὲν, ἔφη, εἰκάζομεν ἐλαύνειν αὐτοὺς βουλομένους ἰδεῖν τόδε τὸ στράτευμα. καὶ γὰρ πρὸ τῆς τάξεως ταύτης ἄλλοι ὡς τριάκοντα ἵππεῖς συχνὸν προελαύνοντι, καὶ μέντοι, ἔφη, κατ' αὐτοὺς ἡμᾶς, ἵσως βουλόμενοι λαβεῖν, ἢν δύνωνται, τὴν σκοπήν· ἡμεῖς δέ ἐσμεν μία δεκάς οἱ ἐπὶ ταύτης τῆς σκοπῆς. XIII. καὶ ὁ Κύρος ἐκέλευσε τῶν περὶ αὐτὸν ἀεὶ ὄντων ἵππεων ἐλάσαντας ὑπὸ τὴν σκοπήν ἀδίλους τοῖς πολεμίοις ἀτρεμίαν ἔχειν. "Οταν δὲ, ἔφη, η δεκάς η ἡμετέρα λείπῃ τὴν σκοπήν, ἔξαναστάντες ἐπίθεσθε⁴⁷ τοῖς ἀναβαίνοντιν ἐπὶ τὴν σκοπήν. ὡς δὲ ὑμᾶς μὴ λυπῶσιν οἱ ἀπὸ τῆς μεγάλης τάξεως, ἀντέξελθε σὺ, ἔφη, ὃ Υστάσπα, τὴν χιλιοστὸν τῶν ἵππεων λαβὼν καὶ ἐπιφάνηθι⁴⁸ ἀντίος τῇ τῶν πολεμίων τάξει.

45. ἀνθρώπους] "That you may not regret the absence of τινὰς, consult the Interpr. ad Thuc. 7, 43." Poppe.

"Consurgite ex insidiis, (Cæs. B. C. 3, 37.) et impetum facite in." Fischer.

46. ἔξαναστάντες ἐπίθεσθε] I. e. Xen. Cyrop.

47. ἐπιφάνηθι] I. e. "Ostende te;

διώξεις δὲ οὐδαμῆ εἰς ἀφανὲς, ἀλλ' ὅπως αἱ σκοπαὶ σοι διαμένωσιν ἐπιμεληθεὶς πάριθι. ἦν δ' ἄρα ἀνατείναντές τινες τὰς δεξιὰς προσελαύνωσιν ὑμῖν, δέχεσθε φιλίως τοὺς ἄνδρας.

XIV. Ὁ μὲν δὴ Ὑστάσπης ἀπιὼν ὠπλίζετο· οἱ δ' ὑπηρέται ἥλαυνον εὐθὺς ὡς ἐκέλευσεν. ἀπαντῷ δ' αὐτοῖς καὶ δὴ ἐντὸς τῶν σκοπῶν Ἀράσπας σὺν τοῖς θεράπουσιν, ὁ πεμφθεὶς πάλαι κατάσκοπος, ὁ φύλαξ τῆς Σουσίδος γυναικός. XV. ὁ μὲν οὖν Κῦρος ὡς εἶδεν, ἀναπηδήσας ἐκ τῆς ἔδρας ὑπήντα⁴⁸ τε αὐτῷ καὶ ἐδεξιοῦτο· οἱ δὲ ἄλλοι, ὥσπερ εἰκὸς, μηδὲν εἰδότες ἐκπεπληγμένοι ἤσαν τῷ πράγματι, ἕως ὁ Κῦρος εἶπεν, "Αἰδρες φίλοι, ἥκει ὑμῖν ἀνὴρ ἄριστος. νῦν γὰρ ἥδη πάντας ἀνθρώπους δεῖ εἰδέναι τὰ τούτου ἔργα. οὗτος οὗτε αἰσχροῦ ἡττηθεὶς οὐδενὸς φέρετο οὐτ' ἐμὲ φοβηθεὶς, ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ πεμφθεὶς ὅπως ὑμῖν μαθῶν τὰ τῶν πολεμίων σαφῶς τὰ ὄντα ἔξαγγειλειν. XVI. ἡ μὲν οὖν ἐγώ σοι ὑπεσχόμην, ὡς Ἀράσπα, μέμνημαί τε καὶ ἀποδώσω σὺν τούτοις πᾶσι. δίκαιον δὲ καὶ ὑμᾶς ἀπαντας, ὡς ἀνδρες, τοῦτον τιμᾶν ὡς ἀγαθὸν ἀνδρα· ἐπὶ γὰρ τῷ ὑμετέρῳ ἀγαθῷ καὶ ἐκινδύνευσε καὶ αἰτίαν ὑπέσχεν ἢ ἐβαρύνετο. XVII. ἐκ τούτου δὴ πάντες ἡσπάζοντο τὸν Ἀράσπαν καὶ ἐδεξιοῦντο. εἰπόντος δὲ Κύρου ὅτι τούτων μὲν τοίνυν ἄλις εἴη, "Α δὲ καιρὸς ὑμῖν εἰδέναι, ταῦτ', ἔφη, διηγοῦ, ὡς Ἀράσπα, καὶ μηδὲν ἐλάττον τοῦ ἀληθοῦς μηδὲ μείον τὰ τῶν πολεμίων. κρεῖττον γὰρ μείζω οἰηθέντας μείονα ἰδεῖν ἢ μείω ἀκούσαντας ἴσχυρότερα εὑρίσκειν. XVIII. Καὶ μὴν, ἔφη ὁ Ἀράσπας, ὡς σαφέστατά γ' ἀν εἰδείην ὅπόσον τὸ στράτευμά ἔστιν ἐποίουν· συνεξέτατον γὰρ παρὸν αὐτούς. Σὺ μὲν ἄρα, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ τὸ πλῆθος μόνον οἰσθα, ἀλλὰ καὶ τὴν τάξιν αὐτῶν; 'Εγὼ μὲν ναὶ μὰ Δι', ἔφη ὁ Ἀράσπας, καὶ ὡς διανοοῦνται τὴν μάχην ποιεῖσθαι. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Κῦρος, τὸ πλῆθος ὑμῖν πρῶτον εἰπὲ ἐν κεφαλαίῳ.⁴⁹ XIX. Ἐκεῖνοι τοίνυν, ἔφη, πάντες τεταγμένοι εἰσὶν ἐπὶ τριάκοντα τὸ βάθος καὶ πεζοὶ καὶ ἵππεῖς πλὴν τῶν Αἰγυπτίων· οὗτοι δ' ἔχουσιν ἀμφὶ τὰ τετταράκοντα στάδια· πάνυ γάρ

the verb ἐπιφαίνειν is generally then put, when any one appears unexpectedly and on a sudden." Fischer.

48. ὑπήντα] "This place confirms the opinion of those, who teach that ἀπαντᾷν is 'to be met by chance,' but ὑπαντᾷν, 'to meet by design.' For, as Araspas, who was accidentally met by the cavalry of Cyrus, is said ἀπαν-

τᾶν s. 13., so Cyrus, who went to meet Araspas, is said ὑπαντᾶν." Fischer. This canon is better than that which Ammonius delivers: ὑπαντῆσαι μὲν ἐπὶ δδοῦ λέγεται, ἀπαντῆσαι δὲ τὸ περιτυχεῖν δίκη.

49. ἐν κεφαλαίῳ] I. e. "Summatim, capitulatim," Gl. vet.

μοι, ἔφη, ἐμέλησεν ὥστε εἰδέναι ὄπόσον κατεῖχον χωρίον. XX. Οἱ δ' Αἰγύπτιοι, ἔφη ὁ Κῦρος, πῶς εἰσὶ τεταγμένοι; ὅτι εἶπας Πλὴν τῶν Αἰγυπτίων. Τούτους δὲ οἱ μυρίαρχοι ἔταπτον εἰς ἑκατὸν πανταχῆ τὴν μυριοστὸν ἑκάστην· τοῦτον γάρ σφισι καὶ οἴκοι νόμοιν ἔφασαν εἶναι τῶν τάξεων. καὶ ὁ Κροῖσος μέντοι μάλα ἄκων συνεχώρησεν αὐτοῖς οὕτω τάγτεσθαι· ἐβούλετο γὰρ ὅτι πλεῖστον ὑπερφαλαγγῆσαι⁵⁰ τοῦ σοῦ στρατεύματος. Πρὸς τί δὴ, ἔφη ὁ Κῦρος, τοῦτο ἐπιθυμῶν; 'Ως ταὶ μὰ Δὲ, ἔφη, τῷ περιττῷ κυκλωσόμενος. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, 'Αλλ' οὗτοι ἀν εἰδεῖεν εἰς οἱ κυκλούμενοι κυκλωθεῖεν. XXI. ἀλλ' ἡ μὲν παρὰ σοῦ καιρὸς μαθεῖν, ἀκηκόαμεν· ὑμᾶς δὲ χρὴ, ὡς ἄνδρες, οὕτω ποιεῖν· νῦν μὲν ἐπειδὰν ἐνθένδε ἀπέλθητε, ἐπισκέψασθε καὶ τὰ τῶν ἵππων καὶ τὰ ὑμῶν αὐτῶν ὅπλα· πολλάκις γὰρ μικροῦ ἐνδείᾳ καὶ ἀνήρ καὶ ἵππος καὶ ἄρμα ἀχρεῖον γίγνεται· αὔριον δὲ πρωΐ, ἔως ἀν ἐγὼ θύωμα, πρῶτον μὲν χρὴ ἀριστῆσαι⁵¹ καὶ ἄνδρας καὶ ἵππους, ὅπως δὲ τοι ἐπέιτα δὲ σὺ, ἔφη, ὡς Ἀράσπα, τὸ δεξιὸν κέρας ἔχε ώσπερ καὶ εἶχες, καὶ οἱ ἄλλοι μυρίαρχοι ἥπερ νῦν ἔχετε· ὁμοῦ δὲ τοῦ ἀγῶνος ὄντος οὐδεὶς ἄρματι καιρὸς τοὺς ἵππους μεταξευγγύνει. παραγγεῖλατε δὲ τοῖς ταξιάρχοις καὶ λοχαγοῖς ἐπὶ φάλαγγος καθίστασθαι εἰς δύο ἔχοντας ἕκαστον τὸν λόχον. ὁ δὲ λόχος ἦν ἕκαστος εἰκοσιτέτταρες.

XXII. Καὶ τις εἶπε τῶν μυριάρχων, Καὶ δοκοῦμέν σοι, ἔφη, ὡς Κῦρε, ἵκανῶς ἔξειν εἰς τοσούτους τεταγμένοι πρὸς οὕτω βαθεῖαν φάλαγγα; καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Αἱ δὲ βαθύτεραι φάλαγγες ἢ ὡς ἔξικνεῖσθαι τοῖς ὅπλοις τῶν ἐναντίων τί σοι, ἔφη, δοκοῦσιν ἢ τοὺς πολεμίους βλάπτειν ἢ τοὺς συμμάχους ὠφελεῖν; XXIII. ἐγὼ μὲν γὰρ, ἔφη, τοὺς εἰς ἑκατὸν τούτους ὄπλίτας εἰς μυρίους ἀν μᾶλλον βουλοίμην τετάχθαι· οὕτω γὰρ ἀν ἐλαχίστοις μαχοίμεθα. ἔξ οσων μέντοι ἐγὼ τὴν φάλαγγα βαθυτῶσιομαι δλην ἐνεργὸν καὶ σύμμαχον ποιήσειν αὐτὴν ἔαντη. XXIV. ἀκοντιστὰς μὲν ἐπὶ τοῖς θωρακοφόροις τάξω, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀκοντισταῖς τοξότας, τούτους γὰρ πρωτοστάτας μὲν τίς ἀν τάττοι, οἱ καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι μηδεμίαν μάχην

50. ὑπερφαλαγγῆσαι] "See *Aelian* Tact. c. 49. *Ariean Tact.* p. 70. *Blanc. Lexicon Tacticum*, which Montefalcon in *Bibl. Coisl.* 513. has edited: 'Τπερφαλαγγησίς ἐστιν, ὅταν ἔξ ἑκατέρων τῶν μερῶν τῆς φάλαγγος ὑπερέχωμεν τῶν πολεμίων: which words Sui-

das has copied." Fischer.

51. ἀριστῆσαι] "Notandum ἀριστῆσαι etiam de equis positum h. l. extare, et quidem, ut videtur, proprie de cibo eorum, et militum, matutino ante pugnam, (Perizon. ad *Ael.* H. V. 9, 19.)" Fischer.

ἄν ὑπομεῖναι ἐκ χειρός; προβεβλημένοι⁵² δὲ τὸν θωρακοφόρους μενοῦσί τε, καὶ οἱ μὲν ἀκοντίζοντες, οἱ δὲ τοξεύοντες, ὑπὲρ τῶν πρόσθεν πάντων λυμανοῦνται τὸν πολεμίους. ὅτι δ' ἄν τις κακουργῆ τὸν ἐναντίους, δῆλον ὅτι παντὶ τούτῳ τὸν ξυμμάχους κουφίζει.

XXV. τελευταίους μέντοι στήσω τὸν ἐπὶ πᾶσι καλουμένους. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οὕτε ἄνευ λιθολογήματος⁵³ ὁχυροῦ οὕτε ἄνευ τῶν στέγην ποιούντων οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ φάλαγγος οὔτ' ἄνευ τῶν πρώτων οὔτ' ἄνευ τῶν τελευταίων, εἰ μὴ ἀγαθοὶ ἔσονται, ὄφελος οὐδέν.

XXVI. ἀλλ' ὑμεῖς τε, ἔφη, ὡς παραγγέλλω τάττεσθε, καὶ ὑμεῖς οἱ τῶν πελταστῶν ἀρχοντες ἐπὶ τούτοις ὡσαύτως τὸν λόχους καθίστατε, καὶ ὑμεῖς οἱ τῶν τοξοτῶν ἐπὶ τοῖς πελτασταῖς ὡσαύτως. **XXVII.** σὺ δὲ ὃς τῶν ἐπὶ πᾶσιν ἀρχεῖς τελευταίους ἔχων τὸν ἄνδρας παράγγελλε τοῖς ἑαυτοῦ ἐφορῷ τε ἐκάστῳ τὸν καθ' αὐτὸν καὶ τοῖς μὲν τὸ δέον ποιοῦσιν ἐπικελεύειν, τοῖς δὲ κακυνομένοις ἀπειλεῖν ἰσχυρῶς· ἦν δέ τις στρέψηται προδιδόναι θέλων, θανάτῳ Σημιοῦν. ἔργον γάρ ἔστι τοῖς μὲν πρωτοστάταις θαρρύνειν τὸν ἐπομένους καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ ὑμᾶς δὲ δεῖ τὸν ἐπὶ πᾶσι τεταγμένους πλείω φόβον παρέχειν

52. προβεβλημένοι] I. e. “*Prætentos sibi habentes milites gravis armaturæ*, which is said as in Zosimus I, 66, 1. τὴν ἀρχὴν ἐπιτέτραμμένος, and Virg. Ecl. 3, 106. ‘inscripti nomina regum flores.’ For passive verbs, of which the active is construed with an accus. of the object and a dat. of the subject, have an accus. of the object: the reason is, because προβεβλημένοι is the same as προβεβλημένους ἔχοντες.” Fischer.

53. λιθολογήματος] “The Ms. Alt. λιθουργήματος, which must be reckoned among the glosses, with which that Codex is contaminated. For λιθολόγημα is an exquisite term, noticed by J. Poll. 7, 121.” (Ἐκ δ' αὐτῶν ἂν εἴη, καὶ λιθόστρωτον ἔδαφος, καὶ λιθολόγημα, καὶ λειτιωμένον, where Kuhnus, ‘i. q. ψηφολόγημα, Gl. *pavimentum*, ex *secturis lapidum*.’) “Λιθολόγοι are ‘the fabri murarii, who construct any work of hard or soft stone,’ (*saxis, lapidibus*.) Timæus, Suid. and Phav. Λιθολόγοι οἰκοδόμοι: see Ruhnk. For they collect, select, lay down or put together stones; (see Valck. Annot. in N. T. 379. :) whence

λέγειν is in Hesychius interpreted οἰκοδομεῖν, and λιθολόγημα is in general ‘any work constructed of hard or soft stone:’ Hesych. Διθολόγημα: ἔκ λιθων οἰκοδόμημα. Hence J. Poll. l. c. has put this word among those, which signify ‘a pavement or floor constructed of stone;’ and there can be no doubt that he took it from this passage.” (Bekk. Anecd. I, 277. Λιθολογήματα τὰ νῦν λιθόστρωτα.) “For the word στέγη, which follows, —the adaptation of the comparison, in which οἱ τελευταῖοι refers to στέγη, οἱ πρῶτοι to λιθολόγημα,—and the similar passage in Xen. Mem. 3, 1, 7. prove that λιθολόγημα is ‘the first and lowest part of a house,’ which is called by Lysias κρηπίδαιον, (J. Poll. 7, 120.) that is ‘the foundation,’ and thence ‘the pavement,’ or ‘floor,’ inasmuch as it is constructed of stone, so that λιθολόγημα ὁχυρὸν is ‘a firm floor or foundation, constructed of solid stone.’” Fischer. Sturz less correctly translates the word *paries lapideus*; but in the Index to Poppo's edition we have, “ *Ima pars domus, fundamentum, pavimentum.*”

τοῖς κακοῖς τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων. XXVIII. καὶ ὑμεῖς μὲν ταῦτα ποιεῖτε. σὺ δὲ, ὁ Βραδάτα, ὃς ἄρχεις τῶν ἐπὶ ταῖς μηχαναῖς, υἱότω ποίει ὅπως τὰ ζεύγη τὰ τοὺς πύργους ἄγοντα⁵⁴ ἔψεται ὡς ἐγγύτατα τῆς φάλαγγος. XXIX. σὺ δέ, ὁ Δαδοῦχε, ὃς ἄρχεις τῶν σκευοφύρων, ἐπὶ τοῖς πύργοις [καὶ ἐπὶ ταῖς μηχαναῖς] ἄγε πάντα τὸν τοιοῦτον στρατόν· οἱ δὲ ὑπηρέται σου [τῶν ὄχλων] ἴσχυρῶς κολαζόντων τοὺς προϊόντας τοῦ καιροῦ ἥ δειπομένους. XXX. σὺ δὲ, ὁ Καρδούχα, ὃς ἄρχεις τῶν ἀρμαμαξῶν αἱ ἄγοντι τὰς γυναικας, κατάστησον αὐτὰς τελευταίας ἐπὶ τοῖς σκευοφύροις. ἐπόμενα γὰρ ταῦτα πάντα καὶ πλήθους δόξαν παρέξει καὶ ἐνεδρεύειν ἡμῖν ἔξουσία ἔσται, καὶ τοὺς πολεμίους, ἥν κυκλοῦσθαι πειρῶνται, μείζω τὴν περιβολὴν ἀναγκάσει ποιεῖσθαι· ὅσῳ δ' ἀν μεῖζον χωρίον περιβάλλωνται, τοσούτῳ ἀνάγκη αὐτοὺς ἀσθενεστέρους γίγνεσθαι. XXXI. καὶ ὑμεῖς μὲν οὕτω ποιεῖτε· σὺ δὲ, ὁ Ἀρτάοσε καὶ Ἀρταγέρσα, τὴν χιλιοστὸν ἐκάτερος τῶν σὺν ὑμῖν πεζῶν ἐπὶ τούτοις ἔχετε. XXXII. καὶ σὺ, ὁ Φαρνοῦχε καὶ Ἄσιαδάτα, τὴν τῶν ἱππέων χιλιοστὸν ἥς ἐκάτερος ἄρχει ὑμῶν μὴ συγκατατάττετε εἰς τὴν φάλαγγα, ἀλλ' ὅπισθεν τῶν ἀρμαμαξῶν ἔξοπλίσθητε καθ' ὑμᾶς αὐτούς· ἐπειτα πρὸς ἐμὲ ἵκετε σὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσιν. οὕτω δὲ δεῖ ὑμᾶς παρεσκευάσθαι ὡς πρώτους δεῆσον ἀγωνίζεσθαι. XXXIII. καὶ σὺ δὲ ὁ ἄρχων τῶν ἐπὶ ταῖς καμήλοις ἀνδρῶν, ὅπισθεν τῶν ἀρμαμαξῶν ἐκτάττου· ποίει δ' ὅ, τι ἀν σοι πάραγγέλλῃ Ἀρταγέρσας. XXXIV. ὑμεῖς δ' οἱ τῶν ἀρμάτων ἡγεμόνες διακληρωσάμενοι, ὁ μὲν λαχὼν ὑμῶν πρὸ τῆς φάλαγγος τὰ μεθ' ἐαυτοῦ ἐκατὸν ἔχων ἀρματα καταστησάτω· αἱ δ' ἔτεραι ἐκαποστύες τῶν ἀρμάτων, ἡ μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν πλευρὸν τῆς στρατιᾶς στοιχοῦσα ἐπέσθω τῇ φάλαγγι ἐπὶ κέρως, ἡ δὲ κατὰ τὸ εὐώνυμον. XXXV. Κύρος μὲν οὕτω διέταττεν.

'Αβραδάτας δὲ ὁ Σούσων βασιλεὺς εἶπεν, Ἐγώ σοι, ὁ Κῦρε, θειελούσιος ὑφίσταμαι τὴν κατὰ πρόσωπον τῆς ἀντίας φάλαγγος τάξιν

54. τὰ ζεύγη τὰ τοὺς πύργους ἄγοντα] “Ἄγοντα is found in Steph. and Guelf.; but it has proceeded either from the grammarians, to whom that use of the verb φέρω might seem unusual, or from Xen. himself, who in the second substituted φέροντα for ἄγοντα: in Cod. Alt. φέροντα, corruptly. For, as the Latin ferre is so put as to signify ‘to do any thing easily, quickly,’ with a certain impetus,

as ‘ventus ferens,’ Virg. Æn. 4, 430., ‘Quem procul Aspis conspiciens ad se ferentem,’ Nepos Dat. 4, 5. that is ‘coming towards him at full speed,’ who can doubt the similar use of the Greek verb? So πνεῦμα φορὸν, Palæph. 21, 3. Therefore τὰ ζεύγη—φέροντα ‘boves turres cum militibus vehentes,’ elegantly denotes ‘the ease and quickness with which they drew the peopled towers.’” Fischer.

έχειν, εἰ μή τί σοι ἄλλο δοκεῖ. XXXVI. καὶ ὁ Κῦρος ἀγασθεὶς αὐτὸν καὶ δεξιωσάμενος ἐπήρετο τοὺς ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἄρμασι Πέρσας; Ἡ καὶ ὑμεῖς, ἔφη, ταῦτα συγχωρεῖτε; ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι ἀπεκρίναντο ὅτι οὐ καλὸν εἴη ταῦτα ὑφίεσθαι, διεκλήρωσεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαχεν ὁ Ἀβραδάτας ἥπερ ὑφίστατο, καὶ ἐγένετο κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους. XXXVII. τότε μὲν δὴ ἀπιόντες καὶ ἐπιμεληθέντες ὡν προεῖπον ἐδειπνοποιοῦντο καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι ἐκοιμήθησαν.

CAP. IV.

I. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωῒ Κῦρος μὲν ἐθύετο, ὁ δ' ἄλλος στρατὸς ἀριστήσας καὶ σπουδὰς ποιησάμενος ἐξωπλίζετο πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς χιτῶσι, πολλοῖς δὲ καὶ καλοῖς θώραξι καὶ κράνεσιν· ὕπλι-
ζον δὲ καὶ ἵππους προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις· καὶ τοὺς μὲν μονίππους παραμηριδίοις, τοὺς δ' ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν ὄντας πα-
πλευριδίοις· ὥστε ἥστραπτε⁵⁵ μὲν χαλκῷ, ἥνθει⁵⁶ δὲ φοινικίσι
πᾶσα ἡ στρατιά.

II. Καὶ τῷ Ἀβραδάτῃ δὲ τὸ τετράρρυμον ἄρμα καὶ ἵππων ὀκτὼ παγκάλως ἐκεκόσμητο. ἐπεὶ δ' ἔμελλε τὸν λινοῦν θώρακα, ὃς ἐπιχώ-
ριος ἦν αὐτοῖς, ἐνδύεσθαι, προσφέρει αὐτῷ ἡ Πάνθεια χρυσοῦν θώρακα
καὶ χρυσοῦν κράνος καὶ περιβραχιόνια καὶ ψέλια πλατέα περὶ τοὺς
καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ χιτῶνα πορφυροῦν ποδήρη στολιδωτὸν⁵⁷ τὰ
κάτω καὶ λόφον ὑακινθινοβαφῆ· ταῦτα δ' ἐποίησατο λάθρᾳ τοῦ ἀν-
δρὸς ἐκμετρησαμένη τὰ ἐκείνου ὅπλα. III. ὁ δὲ ἴδων ἐθαύμασέ τε
καὶ ἐπήρετο τὴν Πάνθειαν, Σὺ δήπου, ὦ γύναι, συγκύψασα τὸν
σαυτῆς κόσμον τὰ ὅπλα μοι ἐποιήσω; Μὰ Δί', ἔφη ἡ Πάνθεια,

55. ἥστραπτε] "So Anab. 1, 8, 5. we have, Χαλκός τις ἥστραπτε, Plut. Ages. 18. Ἀστράπτοντες ἐπιχρύσοις ὅπλοις καὶ νεουργοῖς φοινικίσιν, Heliod. 9, 14. (in a passage, where he particularly imitates Xen.) Ἀργυροῦς τε καὶ ἐπιχρύσοις τοῖς ὅπλοις τὸ πεδίον κατα-
στράπτον." Zeune. Valckenaer compares Eurip. Phœn. 110.

56. ἥνθει] I. e. "nitezat," Sturz.; "splendebat," Fischer, who cites Virg. Aen. 7, 804. 'florentes ære catervas,' (where see Serv.,) referring

also to Columna ad Fragm. Ennii p. 330. Xen. Ages. 2, 7.

57. στολιδωτὸν] "Στολίδες sunt rugæ vestium, quæ ex industria struuntur ad conciliandum vestibus aliquem ornatum; singulatim eæ, quas in fine tunicarum certo modo atque ordine nexas vinculum retinet; unde χιτῶν στολιδωτὸς τὰ κάτω est 'tunica, sagum, rugis et plicias striata in ora et fimbria ima,' (J. Poll. 7, 54. Salmas. ad Tertull. de Pall. 368.)" Fischer.

οὐκουν τόν γε πλείστου ἄξιον· σὺ γάρ ἔμοιγε, ἦν καὶ τοῖς ἄλλοις φαῆς οἰόσπερ ἐμοὶ δοκεῖ εἶναι, μέγιστος κόσμος ἔσῃ. ταῦτα δὲ λέγοντα ἀμα ἐνέδυε τὰ ὅπλα, καὶ λανθάνειν μὲν ἐπειρᾶτο, ἐλείβετο δὲ αὐτῷ τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν.

IV. Ἐπεὶ δὲ καὶ πρόσθεν ὡν ἀξιοθέατος ὁ Ἀβραδάτας ὥπλισθη τοῖς ὅπλοις τούτοις, ἐφάνη μὲν κάλλιστος καὶ ἐλευθεριώτατος, ἄτε καὶ τῆς φύσεως ὑπαρχούσης· λαβὼν δὲ παρὰ τοῦ ὑφηνιόχου τὰς ἡνίας παρεσκενάζετο ὡς ἀναβησόμενος ἥδη ἐπὶ τὸ ἄρμα. V. ἐν δὲ τούτῳ ἡ Πάνθεια ἀποχωρῆσαι κελεύσασα τὸν παρόντας πάντας ἔλεξεν, Ἀλλ' ὅτι μὲν, ὡς Ἀβραδάτα, εἴ τις καὶ ἄλλη πώποτε γυνὴ τὸν ἑαυτῆς ἀνδρα μεῖζον τῆς ἑαυτῆς ψυχῆς ἐτίμησεν, οἷμαί σε γιγνώσκειν ὅτι καὶ ἐγὼ μία τούτων εἰμί. τί οὖν ἐμὲ δεῖ καθ' ἐν ἕκαστον λέγειν; τὰ γάρ ἔργα οἷμαί σοι πιθανώτερα παρεσχῆσθαι τῶν νῦν λεχθέντων λόγων. VI. ὅμως δὲ οὕτως ἔχωντα πρός σε ὥσπερ σὺ οἶσθα, ἐπομύνω σοι τὴν ἐμὴν καὶ σὴν φιλίαν ἥ μὴν ἐγὼ βούλεσθαι ἄν μετὰ σοῦ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου κοινῇ γῆν ἐπιέσασθαι⁵⁸ μᾶλλον ἥ Σῆν μετ' αἰσχυνομένου αἰσχυνομένη· οὕτως ἐγὼ καὶ σὲ τῶν καλλίστων καὶ ἐμαυτὴν ἡξίωκα. VII. καὶ Κύρῳ δὲ μεγάλην τιὰ δοκῶ ἡμᾶς χάριν ὀφείλειν, ὅτι με αἰχμάλωτον γενομένην καὶ ἔξαιρεθεῖσαν ἑαυτῷ οὔτε με ὡς δούλην ἡξίωσε κεκτῆσθαι οὔτε ὡς ἐλευθέραν ἐν ἀτίμῳ ὀνόματι, διεφύλαξε δὲ σοὶ ὥσπερ ἀδελφοῦ γυναῖκα λαβών. VIII. πρὸς δὲ καὶ ὅτε Ἀράσπας ἀπέστη αὐτοῦ ὁ ἐμὲ φυλάττων, ὑπεσχόμην αὐτῷ, εἴ με ἔάσει πρός σε πέμψαι, ἡξειν αὐτῷ σὲ πολὺ Ἀράσπα ἀνδρα καὶ πιστότερον καὶ ἀμείνονα.

IX. Ἡ μὲν ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀγασθεὶς τοῖς λόγοις καὶ θιγὼν αὐτῆς τῆς κεφαλῆς, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπεύξατο, Ἀλλ', ὡς Ζεῦ μέγιστε, δός μοι φανῆναι ἀξίῳ μὲν Πανθείας ἀνδρὶ, ἀξίῳ δὲ καὶ Κύρου φίλῳ τοῦ ἡμᾶς τιμήσαντος. ταῦτ' εἰπὼν κατὰ τὰς

58. ἐπιέσασθαι] “He, by a certain poetic boldness, (as Steph. has observed,) is said ἐπιέσασθαι γῆν, i. e. ‘to put on earth,’ who is buried in the earth, as if he were clothed with it.” Hutch. See Dorv. ad Char. 422. ed. Lips. “Ἐπιέσαι and ἐπιέσασθαι is an Homeric term, like the simple ἔσασθαι. Both are applied to ‘those, who dress others in garments, and suffer themselves to be dressed,’ Od. B. 3. Σ. 154. Now he, who puts on a

garment, covers his body with it; hence Xen. has elegantly transferred this verb to those, who provide that their bodies shall be covered with earth, i. e. buried in the earth, which is the most ancient kind of sepulture, Cic. de LL. 2, 22. Therefore κοινῇ—σοῦ, is, ‘I wish to be buried in the same tomb with you, to die with you.’ Hesych. seems to have had this passage in view: ‘Ἐπιέσασθαι γῆν ταφῆναι.’” Fischer.

θύρας τοῦ ἀρματείου δίφρον ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄρμα. X. ἐπεὶ δὲ ἀναβάντος αὐτοῦ κατέκλεισε τὸν δίφρον ὁ ὑφηνίοχος, οὐκ ἔχουσα ἡ Πάνθεια πῶς ἀν ἔτι ἄλλως ἀσπάσαιτο αὐτὸν, κατεφίλησε τὸν δίφρον· καὶ τῷ μὲν προήιε ἥδη τὸ ἄρμα, ἡ δὲ λαθοῦσα αὐτὸν συνεφείπετο, ἔως ἐπιστραφεῖς καὶ ἴδων αὐτὴν ὁ Ἀβραδάρας εἶπε Θάρρει, Πάνθεια, καὶ χαῖρε καὶ ἄπιθι ἥδη. XI. ἐκ τούτου δὴ οἱ εὐνοῦχοι καὶ αἱ θεράπαιναι λαθοῦσαι ἀπῆγον αὐτὴν εἰς τὴν ἄρμάμαξαν καὶ κατακλίναντες κατεκάλυψαν τῇ σκηνῇ.⁵⁹ οἱ δὲ ἀνθρωποι καλοῦ ὄντος τοῦ

59. *σκηνὴ*] “It is the covering, (or curtain,) of the vehicle, which was also called *καμάρα*, because it was arched and vaulted; it seems to have been made of twigs and rods of wood, covered with hides and skins capable of being lifted up, at least of being folded and contracted. Such a vehicle is called by Curtius 5, 12. ‘Vehiculum pellibus undique contectum,’ by Justin 11, 15. ‘clausum.’ See Scheffer de R. V. 2, 17. p. 216.” Fischer. J. Poll. 10, 52: Καὶ Ξενοφῶν δὲ ἐν τῇ Παιδείᾳ, τὸ ἐστεγασμένον μέρος τῆς ἀμάξης ὑποσημαίνων ἔφη, Καὶ κατέκλιναν καὶ κατεκάλυψαν τὴν σκηνὴν. Kuhnus infers from the words of Pollux, τὸ ἐστεγασμένον μέρος ἀμάξης, that the Persian ἄρμάμαξαι were not entirely covered with the screen or curtain, but only some part, in order to protect the head from the inclemency of the weather. But oriental habits would require that the female should not be visible at all, and therefore the curtains would cover the whole of the upper part of the carriage, though the curtains might not always be drawn close. “Ad hanc σκηνὴν accommodatus valde locus Plutiarchi, (Themist. 26.) quem de carrucis dormitorii etiam accepit doctissimus Bayfius, initio lib. de Vasc.: Ἀλλὰ καὶ τὰς ἀργυρωνήτους καὶ παλλακενομένας ἵσχυρῶς παραφυλάττουσιν, ὡς ὑπὸ μηδενὸς ὅρασθαι τῶν ἐκτὸς, ἀλλ’ οἴκοι μὲν διαιτᾶσθαι κατακεκλεισμένας, ἐν δὲ ταῖς δόοιπορίαις ὑπὸ σκηνὰς κύκλῳ περιπεφραγμένας ἐπὶ τῶν ἄρμαμαξῶν ὀχεῖσθαι. Ad has σκηνὰς puto respexisse et Posidippum in verbis, quæ infra segm. 139. Αἱ δὲ ἀορτὰ εἴρηνται ἐν Ποσειδίππου Ἐπιστάθμῳ, Σκηνὰς,

ὅχους, βίσκους, ἀορτὰς, λάχανα, λαμπῆνας, ὄνος. Loquitur de vehiculis, et quæ ad iter pertinent, quo uestes reponas curru abiturus.” Jung. Hemsterhuis, in the note on J. Poll. l.c., defends the reading of J. Poll. τὴν σκηνὴν:—“Non enim, puto, ipsam mulierem operiebant hac scena, sed imposita muliere scenam ipsam obtegebant. In ipso sic itaque Xen. resuero: Ἐκ τούτου δὴ οἱ εὐνοῦχοι καὶ αἱ θεράπαιναι λαθοῦσαι αὐτὴν ἀπῆγον εἰς τὴν ἄρμάμαξαν, καὶ κατέκλιναν, καὶ κατεκάλυψαν τὴν σκηνὴν, ‘Exinde vero eunuchi et ancillæ apprehendentes eam abduxerunt ad harmanamaxam, et componerunt in lectulo, scenamque seu tabernaculum obtexerunt,’ sindice sc. aliqua, vel velo, quod scenæ tegendæ, vel ut huic obduci posset, destinatum erat. Pondus opinioni meæ accedit a Plut. verbis, quæ protulit Jungerm., unde σκηνὰ istas fuisse κύκλῳ περιπεφραγμένα liquet, i. e. contectas ac undique cinctas velo quodam vel pellibus, ut patet e Curtio, qui ἄρμάμαξαν, cui Darium imposuerat Bessus, ‘vehiculum pellibus undique contectum’ exponit; structas enim moles in curru, quæ ab jumentis trahi debeant, mente concipere absonum sit et inauditum.” So far T. Hemsterh. And let us now consider what comments have been made on the reading, τὴν σκηνὴν. Fischer:—“Jam etsi equidem scripturam tot librorum Xen. potiorem debere esse arbitror, tamen nec accus. fateor ineptum gignere sensum; nam σκηνὴ est tectum carpenti arcuatum. Hoc tectum quidni ancillæ et eunuchi potuerint contegere velis?” That what was itself a *covering* of the vehicle, should be *covered* by

θεάματος τοῦ Ἀβραδάτου καὶ τοῦ ἄρματος οὐ πρόσθεν ἐδύναντο θέασασθαι αὐτὸν πρὶν ἡ Πάνθεια ἀπῆλθεν.

the female attendants and the eunuchs, is sufficiently improbable to excite disbelief. Schneider :—“ J. Poll. I. c. interpr. τὸ ἔστεγασμένον μέρος τῆς ἄμαξης, et σκηνὴν præfert. Ita etiam Charito 5, 2. p. 82=109. Τὴν Καλιρρόην εἶσεν ἐπὶ τῆς ἄρμαξης καὶ συνεκάλυψε τὴν σκηνὴν. Ubi cum Hemsterhusio Dorville censem σκηνὴν in Xen. scribendum, ut σκηνὴ seu camera curulis velo aut sindone obtegi dicatur. Sed erat σκηνὴ κύκλῳ περιπεφραγμένη, ut Plut. in Artaxerxe ait, cuius latera obtegebant παραπέτσματα, quae removeri et obduci poterant. Recte ita τῇ σκηνῇ κατακαλύπτειν τινὰ dici potest.” This reasoning is sound and unanswerable. Sturz :—“ Xen. Codices habent τῇ σκηνῇ, et rectius quidem, quanquam Hemsterh. et Dorv. etiam in Xen. legi jubent τὴν σκηνὴν. Nam, Polluce interpr., σκηνὴ h. l. est ‘ pars carpenti operta, velum currus, pars currus coriis et pellibus tecta.’ Huic autem interpretationi aptior est lectio τῇ σκηνῇ, quam τὴν σκηνὴν.” This reasoning also is fair and decisive. Hutchinson mentions the opinion of Hemsterh. and then adds :—“ Huic ut accedam, in animum inducere nequeo; nam ipse si quid judico, magis conimode mulierem ipsam, velo aliquo scenæ, in qua jam decumbebat, obducto, quam scenam, obtectam dicamus. Quare non Xen. ex Polluce, sed Pollucem ex optimis Xen. exemplaribus emendandum censeo.” I know not that this reasoning can be met. Kuhnius :—“ Per σκηνὴν designare videtur operculum currucæ, unde in Polluce legendum τῇ σκηνῇ: κατέκλινα φuto esse ab auctore, qui ἀπὸ μνήμης recitavit locum, nec singula verba appendere voluit.” But, according to Plut., ἄρμαξα was the vehicle which carried the ladies of the east, and σκηνὴ, the awning which screened them, while they were riding in this vehicle, from vulgar and obtrusive and irreverent

gaze. Poppe :—“ Ceterum quæ a Xen. simpliciter σκηνὴ vocetur, eam a Plut. σκηνὴν κύκλῳ περιπεφραγμένην, et sæpius παραπέτσματα, dici observarunt alii Interpr.” But Schneider informs us that, according to Plut. in Artaxerxe, the παραπέτσματα formed the sides of the awning. Hemsterh. :—“ Porro aut me fallit animus meus, ant istæ scenæ curules non absimiles fuerunt cameris, καμάραι, quas in vehiculis Babyloniorum commemorat Herod., ubi de lege Babyloniorum turpissima, qua comparatum erat, ut cunctæ mulieres semel in vita sua duntaxat notitiam haberent hominis peregrini: Πολλαὶ δὲ καὶ οὐκ ἀξιένμεναι ἀναιμίσγεοθαι τῇσι ἄλλοισι, οἷα πλούτῳ ὑπερφρονέονται ἐπὶ ζευγέων ἐν καμάρῃσι ἐλάσσασαι πρὸς τὸ ἴρδον ἰστᾶσαι. Si quæ fuerit inter utrasque manifesta differentia, ea tantum fuit, ut camerarum ἡ, scenarum illæ persimiles fuerint figuræ.” But there is no evidence to show that the σκηνὴ of Xen., Plut., Posidippus, and Charito were not καμάραι, i. e. were not arched at the top, like the Babylonian vehicles, and there is good reason to presume that the same sort of awning was in general use throughout the east. Hemsterh. thus concludes his note :—“ Et vix quidem hæc ad finem perduxeram, cum non longe diversa Schefferum observasse deprehendo. His itaque rationibus permotus genuinam MSS. lectionem in textum revocavi. Egit autem de Plut. Xenophontisque locis laudatus modo vir doctissimus de Re Vehic. 2, 17. et animi dubius est, quid hac in re certi statuat: scrupulus a me sublatus.” But all the commentators on Xen. are of a different opinion, except Fischer, who does not recommend, but does vindicate the reading; and the philologists in general, except Dorville, condemn the reading and the interpretation. Yet on turning to the edition of Dindorf, I find the following note :—“ Τὴν σκηνὴν hinc citat J. Poll. (l.

XII. Ός δ' ἐκεκαλλιερήκει μὲν ὁ Κῦρος, ἡ δὲ στρατιὰ παρετέτακτο αὐτῷ ὥσπερ παρήγγειλε, κατέχων σκοπὸς ἄλλας πρὸ ἄλλων συνεκάλεσε τοὺς ἡγεμόνας καὶ ἔλεξε τάδε· XIII. "Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, τὰ μὲν ἱερὰ οἱ θεοὶ ἡμῖν φαίνουσιν οἴλαπερ ὅτε τὴν πρόσθεν νίκην ἔδοσαν· ὑμᾶς δ' ἐγὼ βούλομαι ἀναμνῆσαι ὃν μοι δοκεῖτε μεμνημένοι πολὺ ἄν εὐθυμότεροι εἰς τὸν ἀγῶνα ιέναι. XIV. ἡσκήκατε μὲν γὰρ τὰ εἰς τὸν πόλεμον πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν πολεμίων, συντέτραφθε δὲ καὶ συντέταχθε ἐν τῷ αὐτῷ πολὺ πλείω ἥδη χρόνον ἢ οἱ πολέμιοι καὶ συννενικήκατε μετ' ἄλλήλων· τῶν δὲ πολεμίων οἱ πολλοὶ μὲν συνήττηνται μεθ' αὐτῶν, οἱ δὲ ἀμάχητοι ἐκατέρων οἱ μὲν τῶν πολεμίων ἵσασιν ὅτι προδότας τοὺς παραστάτας ἔχουσιν, ὑμεῖς δὲ οἱ μεθ' ἡμῶν ἵστε ὅτι μετὰ θελόντων τοῖς συμμάχοις ἀρήγειν μάχεσθε. XV. εἰκὸς δὲ τοὺς μὲν πιστεύοντας ἄλλήλοις ὁμογόνας μάχεσθαι μένοντας, τοὺς δὲ ἀπιστοῦντας ἀναγκαῖον βούλευεσθαι πᾶς ἄν ἐκαστοι τάχιστα ἐκποδῶν γένοιντο. XVI. ἴωμεν δὴ, ὡς ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἄρματα μὲν ἔχοντες ὠπλισμένα πρὸς ἀοπλα τὰ τῶν πολεμίων, ὡς δ' αὖτας καὶ ἵππεας καὶ ἵππους ὠπλισμένους πρὸς ἀόπλους ὡς ἐκ χειρὸς μάχεσθαι. XVII. πεζοῖς δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις οἵοις καὶ πρόσθεν μαχεῖσθε, Αἰγύπτιοι δὲ ὁμοίως μὲν ὠπλισμένοι εἰσὶν, ὅμοίως δὲ τεταγμένοι τάς τε γὰρ ἀσπίδας μείζους ἔχουσιν ἢ ὡς ποιεῖν τί τε καὶ ὄρᾱν· τεταγμένοι τε εἰς ἐκατὸν δῆλον ὅτι κωλύσοντιν ἄλλήλους μάχεσθαι πλὴν πάνυ δλίγων. XVIII. εἰ δὲ τῷ ὀθοῦντες ἐξώσειν πιστεύοντιν, ἵπποις αὐτοὺς πρῶτον δεήσει ἀντέχειν⁶⁰ καὶ σιδῆρῳ ὑφ' ἵππων ἰσχυριζομένῳ· ἦν δέ τις αὐτῶν καὶ ὑπομείνη, πᾶς ἀμα δυνήσεται ἵππομαχεῖν τε καὶ φαλαγγομαχεῖν καὶ πυργομαχεῖν; καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῶν πύργων ἡμῖν μὲν ἐπαρήξουσι, τοὺς δὲ πολεμίους παίοντες ἀμηχανεῖν ἀντὶ τοῦ μάχεσθαι ποιήσουσιν. XIX. εἰ δέ τινος ἔτι ἐνδεῖσθαι δοκεῖτε, πρὸς ἐμὲ λέγετε· σὺν γὰρ θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν. καὶ εἰ μέν τις εἰπεῖν τι βούλεται, λεξάτω· εἰ δὲ μὴ, ἐλθόντες πρὸς

c.) cuius si auctoritas levis videtur, consensu tamē in eandem scripturam cum Charitone mirus. Utrique valde favet Plut. locus. Ita cogitandum esset 'pilentum talis formæ, quod superne tegeretur scena immobili, latera autem et obduci et revelari pateretur.' Qui præter citatos script.

currum scena instructum memorat Diod. S. 20, 25. id unum docere potest, ex tali curru non licuisse averso descendere, ut e birotis et apertis."

60. ἀντέχειν] I. e. "To resist, as in Palæph. 39, 5. where, however, it is construed with the prep. πρὸς, and an accus. of the person." Fischer.

τὰ ἱερὰ καὶ προσευξάμενοι οἷς ἐθύσαμεν θεοῖς ἵτε ἐπὶ τὰς τάξεις·
XX. καὶ ἔκαστος ὑμῶν ὑπομιμνησκέτω τοὺς μεθ' αὐτοῦ ἄπερ ἐγὼ
ὑμᾶς, καὶ ἐπιδεικνύτω τις τοῖς ἀρχομένοις ἑαυτὸν ἄξιον ἀρχῆς,
ἄφοβον δεικνὺς καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον καὶ λόγους.

ARGUMENTS TO THE SEVENTH BOOK.

CHAP. I.—Cyrus's confidence of success ; ii. He and the whole army sing a hymn ; iii. The engagement ; iv. Cyrus relieves the Persians ; v. Is dismounted in the field ; vi. Defeat of the enemy ; vii. Bravery of the Egyptians.

CHAP. II.—Cyrus pursues Crœsus to Sardis, and takes the city ; ii. Orders Crœsus to be brought before him ; iii. Their interview ; iv. Cyrus takes compassion on him, and restores him his wife, daughters, etc. ; v. Takes Crœsus into his friendship.

CHAP. III.—Cyrus gives orders concerning the treasures of Crœsus ; ii. Death of Abradatas ; iii. Affliction of Panthea, and her death ; iv. Cyrus erects stately monuments to their memory ; v. Sends Adusius to the Carians with an army.

CHAP. IV.—The Cilicians and Cyprians join Cyrus ; ii. He sends an army to conquer Phrygia ; iii. The Greeks pay him tribute ; iv. Overthrows the Phrygians, Cappadocians, and Arabians.

CHAP. V.—Cyrus arrives with a vast army at Babylon ; ii. Disposition of the army in surrounding the walls ; iii. Consultation respecting the attack on the city ; iv. Celebration of a festival in Babylon, during which Cyrus attacks and captures the city ; v. Death of the king ; vi. Castles surrendered to Cyrus, who issues a proclamation to the Babylonians, requiring them to bring in their arms ; vii. Makes them laborers and tributaries ; viii. Cyrus takes on him the state of a king ; ix. Addresses the people ; x. Is weary of the homage paid to him, and applies himself to the affairs of government ; xi. Appoints guards about his person, and establishes a garrison in Babylon ; xii. Reduces the Babylonians to the lowest condition ; xiii. Vindicates the war, and right of conquest ; xiv. Admonishes his friends and allies to a life of virtue.

Ξ Ε Ν Ο Φ Ω Ν Τ Ο Σ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. Z'.

CAP. I.

I. ΟΙ μὲν δὴ εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς ἀπήσαν πρὸς τὰς τάξεις¹ τῷ δὲ Κύρῳ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν προσήνεγκαν οἱ θεράποντες ἐμφαγεῖν καὶ ἐμπιεῖν ἔτι οὖσιν ἀμφὶ τὰ ιερά.¹ ὁ δὲ Κῦρος ὥσπερ εἶχεν ἑστηκὼς ἀπαρξάμενος² ἡρίστα καὶ μετεδίδον ἀεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ³

1. ἔτι οὖσιν ἀμφὶ τὰ ιερά] “Τὰ ιερά, the same as ἡ θυσία, and εἶναι ἀμφὶ, (Cod. Ald. ἐπὶ), τὰ ιερὰ, the same as ιερέων and θυσιάς, ‘to sacrifice,’ ‘to be occupied in sacrificing.’” Fischer.

2. ἀπαρξάμενος] “Ἀπάρχεσθαι, ‘to give the first fruits, the first particles of food to the gods, so as to deposit them either on the table, or on the altar;’ σπένδειν, ‘to pour out libations,’ ‘to offer the first-fruits of wine to the gods, so as to pour the wine on the altar, the fire, or the table.’” Fischer.

3. μετεδίδον ἀεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ] “Ἄει, until all had denied; τῷ μάλιστα δεομένῳ, so that those, who most required food, received it first.” Fischer. “Weiske is justly offended with ἀεὶ, because the narrative here turns, not on what Cyrus did *always*, but on what he did on *this* occasion. If we gain any advantage for the

sense, we may easily transpose the words; certainly ὁ ἀεὶ μάλιστα δεομένος occurs above, 4, 6, 13.” Poppo. The question is whether ἀεὶ, denoting in general ‘absolute perpetuity and continuity of time,’ can be used in the confined sense of ‘perpetuity for a limited period,’ so as to express the continuance and repetition of any conduct, only while circumstances required such conduct to be continued and repeated? It is clear that the word can be used only in the former sense, when it stands connected with the verb, and that it is therefore out of place here. Neither Fischer nor Poppo seem to have known that ἀεὶ, when it is used with a participle, dependent on the principal verb in a sentence, and placed between the article and the participle, as in 4, 6, 13, 7, 1, 47, τῷ ἀεὶ βασιλεύοντι, invariably has the *limited* sense of ‘perpetuity for the time required,’ hence we

καὶ σπείσας καὶ εὐξάμενος ἔπιε, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οἱ περὶ αὐτὸν οὗτως ἐποίουν. μετὰ δὲ ταῦτα αἰτησάμενος Δία πατρῶν ἡγεμόνα εἶναι καὶ σύμμαχον ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τὸν ἀμφ' αὐτὸν ἐκέλευσεν. II. ὠπλισμένοι δὲ πάντες ἦσαν οἱ περὶ τὸν Κύρον τοῖς αὐτοῖς Κύρῳ ὅπλοις, χιτῶσι φοινικοῖς, θώραξι χαλκοῖς, κράνεσι χαλκοῖς, λόφοις λευκοῖς, μαχαίραις, παλτῷ κρανεῖνῳ⁴ ἐνὶ ἔκαστος, οἱ δὲ ἕπτοι προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις καὶ παραμηριδίοις χαλκοῖς· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα παραμηρίδια ἦν καὶ τῷ ἀνδρὶ τοσοῦτο δὲ μόνον διέφερον τὰ Κύρου ὅπλα ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἐκέχριστο τῷ χρυσοειδεῖται Χρώματι, τὰ δὲ Κύρου ὅπλα ὥσπερ κάτοπτρον⁵ ἐξέλαμπεν. III. ἐπεὶ δὲ ἀνέβη καὶ ἔστη ἀποβλέπων ἦπερ ἔμελλε πορεύεσθαι, βροντὴ δεξιὰ ἐφθέγξατο· ὁ δ' εἶπεν, ‘Εψόμεθά σοι, ὦ Ζεῦ μέγιστε. καὶ ὠρμᾶτο μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων Χρυσάνταν τὸν ἵππαρχον καὶ τὸν ἵππεας, ἐν ἀριστερῇ δὲ Ἀρσάμαν καὶ τὸν πεζούς. IV. παρηγγύησε δὲ παρορᾶν πρὸς τὸ σημεῖον καὶ ἐν ἶσῳ ἐπεσθαι· ἦν δὲ αὐτῷ τὸ σημεῖον⁶ ἀετὸς χρυσοῦς ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἀνατεταμένος. καὶ νῦν δ'

must read here, with or without the consent of the MSS., because the idiom of the language demands it, *τῷ ἀεὶ μάλιστα δεομένῳ*, ‘to whomsoever for the time required it most;’ it answers to our English phrase *for the time being*; hence *θῶπτε τὸν κρατοῦντ' ἀεὶ*, Aesch. Pr. 973, (misunderstood by Dr. Blomfield,) is to be translated, ‘Always flatter the man in power,’ but *θῶπτε τὸν ἀεὶ κρατοῦντα*, is, ‘Flatter whoever is in power.’

4. παλτῷ κρανεῖνῳ] Hist. 3, 4, 14. Οἱ δὲ Πέρσαι κρανεῖνα παλτὰ ἔχοντες: Cyneg. 10, 3. ῥάβδους κρανεῖνας: ‘Ιπ. 12, 12. Τὰ κρανεῖνα δύο παλτὰ ἐπαινοῦμεν.’ ‘Κρανείας ορκρανίας is a tree called in Latin *cornus*, because its wood is as hard and tough as a horn, (*cornu*), and as a skull, (Bod. ad Theophr. H. Pl. 193.) and hence the ancients made their spears and javelins, (*παλτὰ*), of this wood, (Brisson. 3, 15.) and hence the Latin poets often call a spear or javelin *cornus*, (Drakenb. ad Sil. 10, 122.)’ Fischer.

5. κατόπτρον] I. e. ‘Mirrors.’ ‘Αναρ. Od. 11, 3. 20, 5. uses ἑσοπτρον: Hesych. ‘Ἐσοπτρον’ κάτοπτρον. The ancients used mirrors of gold,

silver, and brass, whence χαλκὸς διανῆσ for *speculum*, (Spanh. ad Callim. H. in Pall. 21.)’ Fischer.

6. τὸ σημεῖον] “The standard of the troop, over which Cyrus himself presided, was a golden eagle with expanded wings, mounted on a spear, (Brisson. 3, 82. Dorv. ad Char. 690.)” Fischer. “This was the royal standard among the Persians. Anab. (1, 10, 12.) Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρῆν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης (al. ξύλου) ἀνατεταμένον. See Suid. v. Ξυστὸν, Philostr. Her. 2, 32. Q. Curt. 3, 3. ‘Aurea aquila piunas extendi similiis, superfixa longurio.’ I think it probable that the Roman eagle was taken from the Persian, Lips. de Mil. Rom. 4, 5. (p. 166. 174. Plantin.)” Hutch. Sturz translates the words, “*Aquila in hasta alis extensis erecta;*” but the prep. ἀνὰ here refers to ‘the expansion of the wings,’ not to ‘the elevation on the top of the spear.’ “‘Ἀνατείνειν, extendere,’ says Sturz, “Cyrop. 7, 1, 4. κάμπτοντες ἀνέτεινον late ad latera hostis τὰ κέρατα, nempe εἰς κύκλωσιν, s. 8. κέρατα ἀνατεινόμενα.”

ἔτι τοῦτο τὸ σημεῖον τῷ Περσῶν βασιλεῖ διαμένει. πρὶν δὲ ὥρᾳν τοὺς πολεμίους εἰς τρὶς ἡ ἀνέπαυσε τὸ στράτευμα.

V. Ἐπεὶ δὲ προελλήνθεσαν ὡς εἴκοσι σταδίους, ἥρχοντο ἥδη τὸ τῶν πολεμίων στράτευμα ἀντιπροσιὸν παρορᾶν. ὡς δὲ ἐν τῷ καταφανεῖ πάντες ἀλλήλοις ἐγένοντο καὶ ἔγνωσαν οἱ πολέμιοι πολὺ ἐκατέρωθεν ὑπερφαλαγγοῦντες, στήσαντες τὴν αὐτῶν φάλαγγα, οὐ γάρ ἔστιν ἄλλως κυκλοῦσθαι, ἐπέκαμπτον εἰς κύκλωσιν, ὥσπερ γάρ μα^ε ἐκατέρωθεν τὴν ἑαυτῶν τάξιν ποιήσοντες, ὡς πάντοθεν ἄμα μάχοντο. VI. ὁ δὲ Κῦρος ὥρᾳν ταῦτα οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίστατο,⁹ ἀλλ’ ὡσαύτως ἡγεῖτο.¹⁰ κατανοῶν δὲ ὡς πρόσω τὸν καμπτῆρα ἐκατέρωθεν ἐποιήσαντο¹¹ περὶ δὲν κάμπτοντες ἀνέτεινον¹² τὰ κέρατα, Ἐννοεῖς, ἔφη, ὃ Χρυσάντα, ἔνθα τὴν ἐπικαμπήν ποιοῦνται; Πάνυ γε, ἔφη ὁ Χρυσάντας, καὶ θαυμάζω γε πολὺ γάρ μοι δοκοῦσιν ἀποσπᾶν τὰ κέρατα ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος. Ναὶ μὰ Δί, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἀπό γε τῆς ἡμετέρας. VII. Τί δὴ τοῦτο; Δῆλον ὅτι, ἔφη, φοβούμενοι μὴ ἦν ἐγγὺς ἡμῶν γένηται τὰ κέρατα τῆς φάλαγγος ἔτι πρόσω οὖσης, ἐπιθώμεθα αὐτοῖς. "Ἐπειτ', ἔφη ὁ Χρυσάντας, πῶς δυνήσονται ὠφελεῖν οἱ ἔτεροι τοὺς ἐτέρους οὕτω πολὺ ἀπέχοντες ἀλλήλων; Ἀλλὰ δῆλον, ἔφη ὁ Κῦρος, ὅτι ἡνίκα ἂν γένηται τὰ κέρατα ἀναβαίνοντα κατ' ἀντιπέρας τῶν πλαγίων τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος, στραφέντες ὡς εἰς φάλαγγα ἄμα πάντοθεν ἡμῖν προσίασιν, ὡς ἄμα πάντοθεν μαχούμενοι. VIII. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Χρυσάντας, εὖ σοι δοκοῦσι βουλεύεσθαι; Πρὸς γε ἀ ὥρας, πρὸς δὲ ἀ οὐχ ὥρας¹³ ἔτι κάκιον ἡ εἰς κατὰ κέρας¹⁴ προσήσαν. ἀλλὰ σὺ μὲν, ἔφη,

7. εἰς τρὶς] On the junction of the prep. εἰς with adverbs, as εἰς τότε, εἰς ὅψε, εἰς ἄπαξ, see Lobeck ad Phryn. p. 46.

8. ὥσπερ γάρ μα] "Zeune understands the more ancient form of this letter Λ or C, but others, in my opinion, more correctly ϵ; ϖ." Poppo.

9. ἀφίστατο] "Αφίστασθαι, to retreat, withdraw with an army, Theophr. Char. 3, 3." Fischer.

10. ἡγεῖτο] "Ηγεῖσθαι, ducere aciem, understand τοῦ στρατεύματος πρὸς τοὺς πολεμίους. In Latin, *ducere* is similarly used without an adjunct, by Livy in particular, (Drakenb. ad Liv. 1, 23, 5.)" Fischer.

11. τὸν καμπτῆρα ἐκατέρωθεν ἐποιήσαντο] "Τὸν καμπτῆρα ποιεῖσθαι, the

same as ἐπικάμπτειν. I thus interpret the passage: 'Cum animadverterent, hostes longa ab utroque latere aciei adversæ constituisse juga.' " Fischer.

12. ἀνέτεινον] "Extendere in longum spatium." Fischer.

13. πρὸς δὲ ἀ οὐχ ὥρασιν] "The soldiers and camels placed behind the baggage." Poppo.

14. κατὰ κέρας] "Versibus longis, qui speciem cornuum referant." Fischer. "Κέρας proprie, ut iam 1, 6, 43. monitum est, dicitur de cornibus productis atque impetum hostili lateri minitantibus; ita in formula κατὰ κέρας προσιέναι. Hinc κατὰ κέρας προσβάλλειν, s. 26. nihil aliud est quam a latere adoriri, et μάχεσθαι πρὸς κέρας fere idem valet." Poppo.

ῳ Ἀρσάμα, ἵγοῦ τῷ πεζῷ ὑπέρμα ὥσπερ ἐμὲ ὄρφες· καὶ σὺ, ὡ ἔχοντα, ἐν ἴσῳ τούτῳ τὸ ἱππικὸν ἔχων συμπαρέπον. ἐγὼ δὲ ἀπειμι ἐκεῖσε δόθεν μοι δοκεῖ καιρὸς εἶναι ἀρχεσθαι τῆς μάχης· ἅμα δὲ παριῶν ἐπισκέψομαι ἔκαστα πᾶς ἡμῖν ἔχει. IX. ἐπειδὰν δὲ ἐκεῖ γένωμαι, ὅταν ἡδη ὁμοῦ προσιόντες ἀλλήλοις γιγνώμεθα, πυιᾶντα ἔξαρξω, ὑμεῖς δὲ ἐπείγεσθε. ἡνίκα δ' ἂν ἡμεῖς ἐγχειρῶμεν τοῖς πολεμίοις,¹⁵ αἰσθήσεσθε μὲν, οὐ γάρ, οἴμαι, ὀλίγος θόρυβος ἔσται, ὁρμήσεται δὲ τηνικαῦτα Ἀβραδάτας ἡδη σὺν τοῖς ἄρμασιν εἰς τοὺς ἐναντίους· οὕτω γάρ αὐτῷ εἰρήσεται· ὑμᾶς δὲ χρὴ ἐπεσθαι ἐχομένους¹⁶ ὅτι μάλιστα τῶν ἀρμάτων· οὕτω γάρ μάλιστα τοῖς πολεμίοις τεταραγμένοις ἐπιπεσούμεθα. παρέσομαι δὲ κάγὼ ἢ ἂν δύνωμαι τάχιστα διώκων τοὺς ἄνδρας, ἦν οἱ θεοὶ θέλωσι.

X. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ ξύνθημα παρεγγυήσας Ζεὺς σώτηρ καὶ ἡγεμῶν ἐπορεύετο. μεταξὺ δὲ τῶν ἀρμάτων καὶ τῶν θωρακοφόρων διαπορευόμενος ὅπότε προσβλέψει τίνας τῶν ἐν ταῖς τάξεσι, τοτὲ μὲν εἰπεν ἄν, ⁷Ω ἄνδρες, ὡς ἡδὺ ὑμῶν τὰ πρόσωπα θεάσασθαι, τοτὲ δ' αὖ ἐν ἄλλοις ἄν ἔλεξεν, ⁷Αρα ἐννοεῖτε, ἄνδρες, ὅτι ὁ νῦν ἀγών ἐστιν οὐ μόνον περὶ τῆς τήμερον νίκης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πρόσθεν ἦν νενικήκατε καὶ περὶ πάσης εὐδαιμονίας; ἐν ἄλλοις δ' ἄν προϊὼν εἰπεν, XI. ⁷Ω ἄνδρες, τὸ ἀπὸ τοῦδε οὐδέν ποτε ἔτι θεοὺς αἰτιατέον ἔσται· παραδεδώκαστι γάρ ἡμῖν πολλά τε καὶ [μεγάλα] ἀγαθὰ¹⁷ κτήσασθαι. XII. ἀλλ', ὡ ἄνδρες, ἀγαθοὶ γενώμεθα. κατ' ἄλλους δ' αὖ τοιάδε, ⁷Ω ἄνδρες, εἰς τίνα ποτ' ἄν καλλίονα ἔρανον¹⁸ ἀλλή-

15. ἐγχειρῶμεν τοῖς πολεμίοις] “Agredi hostes, manum conserere cum hostibus, as Polyb. I, 11.” Fischer.

16. ἐχομένους] “Hesych. Ἐχόμενοι ἔγγιζοντες: as Mark I, 38. The reason is because ἔχεσθαι is properly *hærescere*, Gl. vet.” Fischer. The sense of ‘approach’ is derived from the sense of ‘contact’ or ‘adhesion.’

17. πολλά τε καὶ [μεγάλα] ἀγαθὰ] “The word μεγάλα is generally wanting” (in the MSS. and printed editions,) “but Zeune teaches us that, though πολλά καὶ ἀγαθὰ is a legitimate phrase, πολλά τε καὶ ἀγαθὰ is not. And yet he was not mindful of this observation, when in 2, 3, 3. he left untouched the reading, πολλά τε καὶ καλὰ, where Schneider, whom I have followed, has erased τε, which is not

to be found in two Parisian MSS. But, if he desired to be consistent, he should have altered the same phrase in 8, 4, 35. where several MSS. reject τε, while in the passage under present consideration, Philelph. Alt. Junt. and marg. Guelf. exhibit μεγάλα. The instances collected by Matth. Gr. Gr. p. 619, 4. show that the observation of Zeune is not entitled to much attention.” Poppo.

18. ἔρανον] “Ἐρανος, among the Athenians, denoted either ‘money collected (from individuals) for the expenses of an entertainment,’ (Cic. Or. 2, 57.) whence ‘the entertainment or banquet’ itself, thus provided for by the individual contributions of the guests, was called ἔρανος, or ‘money collected (from individuals) to relieve

λούς παρακαλέσαιμεν ἢ εἰς τόνδε; νῦν γάρ ἔξεστιν ἀγαθοῖς ἀνδράσι γενομένοις πολλὰ κάγαθὰ ἀλλήλοις εἰσενεγκεῖν. XIII. κατ' ἄλλους δ' αὖ, Ἐπίστασθε μὲν, οἷμαι, ὃ ἄνδρες, ὅτι νῦν ἀθλα πρόκειται τοῖς νικῶσι μὲν διώκειν, παιειν, κατακαίνειν, ἀγαθὰ ἔχειν, καλὰ ἀκούειν, ἐλευθέροις εἶναι, ἄρχειν· τοῖς δὲ κακοῖς δῆλον ὅτι τάνατία τούτων. ἔστις οὖν αὐτὸν φιλεῖ, μετ' ἐμοῦ μαχέσθω· ἐγὼ γάρ κακὸν οὐδὲν οὐδὲ αἰσχρὸν ἐκῶν εἶναι προσήσομαι. XIV. ὅπότε δ' αὖ γένοιτο κατά τινας τῶν πρόσθεν συμμαχεσαμένων, εἶπεν ἄν, Πρὸς δὲ ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες, τί δεῖ λέγειν; ἐπίστασθε γάρ οἴαν τε οἱ ἀγαθοὶ ἐν ταῖς μάχαις ὑμέραν ἀγονσι καὶ οἴαν οἱ κακοί.

XV. Ως δὲ παριὼν κατὰ Ἀβραδάταν ἐγένετο, ἔστη· καὶ ὁ Ἀβραδάτας παραδὺς τῷ ὑφηνιόχῳ τὰς ἡρίας προσῆλθεν αὐτῷ· προσέδραμον δὲ καὶ ἄλλοι τῶν πλησίον τεταγμένων καὶ πεζῶν καὶ ἀρματηλατῶν. ὁ δ' αὖ Κῦρος ἐν τοῖς παραγεγενημένοις ἔλεξεν, Ὁ μὲν θεὸς, ὃ Ἀβραδάτα, ὥσπερ σὺ ηὗίος, συνηξίωσε σὲ καὶ τοὺς σὺν σοὶ πρωτοστάτας εἶναι τῶν συμμάχων· σὺ δὲ τοῦτο μέμνησο, ὅταν δέῃ σε ηδη ἀγωνίζεσθαι, ὅτι Πέρσαι οἱ τε θεασόμενοι ὑμᾶς ἔσονται καὶ οἱ ἐψόμενοι ὑμῖν καὶ οὐκ ἕάσοντες ἐρήμους ὑμᾶς ἀγωνίζεσθαι. XVI. καὶ ὁ Ἀβραδάτας εἶπεν, Ἄλλὰ τὰ μὲν καθ' ὑμᾶς ἔμοιγε δοκεῖ, ὃ Κῦρε, καλῶς ἔχειν· ἀλλὰ τὰ πλάγια λυπεῖ με, ὅτι τὰ μὲν τῶν πολεμίων κέρατα ἴσχυρὰ ὄρῶ ἀνατεινόμενα καὶ ἄρματι καὶ παντοδαπῇ στρατιῷ, ὑμέτερον δ' οὐδὲν ἄλλο αὐτοῖς ἀντιτέτακται ἢ ἄρματα· ὥστ' ἔγωγ', ἔφη, εἰ μὴ ἔλαχον τήνδε τὴν τάξιν, ἥσχυνόμην ἀν ἐνθάδε ὀντα πολύ μοι δοκῶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι. XVII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἄλλ' εἰ τὰ παρὰ σοὶ καλῶς ἔχει, θύρρει ὑπὲρ ἑκείνων· ἐγὼ γάρ σοι σὺν θεοῖς ἐρημα τῶν πολεμίων τὰ πλάγια ταῦτα ἀποδείξω. καὶ σὺ μὴ πρότερον ἔμβαλλε τοῖς πολεμίοις, διαμαρτύρομαι, πρὶν ἣν φεύγοντας τούτους οὓς νῦν φοβῇ θεάσῃ· τοιαῦτα

the honest distress of a friend on the condition of its being returned to the contributors, should the person thus relieved be able, by subsequent prosperity, to return it,' whence 'the collection and contribution of money for such a purpose' is called *ἔρανος*, and 'those who so contribute,' are said *εἰσενεγκεῖν* *ἔρανον*, and *εἰς* *ἔρανον*, (Ind. Theophr.) In this passage the words are elegantly transferred to a battle, where each individual soldier

ought to contribute his proportion of valor; for *εἰς καλὸν ἔρανον ἀλλήλους παρακαλέν* is 'to encourage each other to make a cordial collection or contribution.' Fischer. "Eleganter de opera eorum, qui pro aliis fortiter pugnant, qui ita pugnant ut quilibet pro virili, omnibus sit salutaris, atque adeo conferat ad summam rei." Sturz. 2, 43. and to Morus ad Longin. 127.

δ' ἐμεγαληγόρει μελλούσης τῆς μάχης γίγνεσθαι, ἄλλως δ' οὐ μάλα μεγαληγόρος¹⁹ ἦν· "Οταν μέντοι ἵδης τούτους φεύγοντας, ἐμέ τε ἥδη παρεῖναι νόμιζε καὶ ὅρμα εἰς τοὺς ἄνδρας· καὶ σὺ γὰρ τότε τοῖς μὲν ἐναντίοις κακίστοις ἀν χρήσαιο, τοῖς δὲ μετὰ σαυτοῦ ἀρίστοις. XVIII. ἀλλ' ἔως ἂπι τοι σχολὴ, ὡς Ἀβραδάτα, πάντως παρελάσας παρὰ τὰ σαυτοῦ ἄρματα παρακάλει τὸν σὺν σοὶ εἰς τὴν ἐμβολίην, τῷ μὲν προσώπῳ παραθαρρύντων, ταῖς δὲ ἐλπίσιν ἐπικουφίξων· ὅπως δὲ κράτιστοι φανεῖσθε τῶν ἐπὶ τοῖς ἄρμασι, φιλονεικίαν αὐτοῖς ἐμβαλλεῖς καὶ γὰρ, εὖ ἴσθι, ἦν τάδε εὖ γένηται, πάντες ἐροῦσι τὸ λοιπὸν μηδὲν εἶναι κερδαλεώτερον ἀρετῆς. ὁ μὲν δὴ Ἀβραδάτας ἀναβὰς παρήλαυνε καὶ ταῦτα ἐποίει.

XIX. Ὁ δ' αὖ Κῦρος παριὼν ὡς ἐγένετο πρὸς τῷ εὐωνύμῳ, ἔνθα ὁ Ὑστάσπης τὸν ἡμίσεις ἔχων ἦν τῶν Περσῶν ἱππέων, ὀνομάσας αὐτὸν εἶπεν, Ὡ Υστάσπα, νῦν ὁρᾶς ἔργον τῆς σῆς ταχνεργίας· νῦν γὰρ εἰ φθάσομεν τὸν πολεμίους κατακαίνοντες, οὐδεὶς ἡμῶν ἀποθανεῖται. XX. καὶ ὁ Ὑστάσπης ἐπιγελάσας εἶπεν, Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν μελήσει· τὸν δὲ ἐκ πλαγίου σὺ ἄλλοις πρόσταξον, ὅπως μηδὲν οὗτοι σχολάζωσι. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀλλ' ἐπί γε τούτους ἐγὼ αὐτὸς παρέρχομαι· ἀλλ', ὡς Ὑστάσπα, τόδε μέμνησο, ὅτῳ ἀν ἡμῶν ὁ θεὸς νίκην διδῷ, ἦν τί που μένη πολέμιον, πρὸς τὸ μαχόμενον ἀεὶ συμβάλλωμεν. XXI. ταῦτα εἰπὼν προήει. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ πλευρὸν παριὼν ἐγένετο καὶ κατὰ τὸν ἄρχοντα τῶν ταύτη ἄρμάτων, πρὸς τοῦτον ἔλεξεν, Ἐγὼ δὲ ἐπέρχομαι ὑμῖν ἐπικουρήσων· ἀλλ' ὅπόταν αἰσθησθε ἴμμᾶς ἐπιτιθεμένους κατὰ [τὸ] ἄκρον, τότε καὶ ὑμεῖς πειρᾶσθε ἀμα διὰ τῶν πολεμίων ἐλαύνειν· πολὺ γὰρ ἐν ἀσφαλεστέρῳ ἔσεσθε ἔξω γενόμενοι ἢ ἔνδον ἀπολαμβανόμενοι. XXII. ἐπεὶ δὲ αὖ παριὼν ἐγένετο ὅπισθεν τῶν ἄρμαμαξῶν, Ἀρταγέρσαν μὲν καὶ Φαρνοῦχον ἐκέλευσεν ἔχοντας τὴν τε τῶν πεζῶν χιλιοστὸν καὶ τὴν τῶν ἱππέων μένειν αὐτοῦ. Ἐπειδὰν δ', ἔφη, αἰσθάνησθε ἐμοὶ ἐπιτιθεμένου τοῖς κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, τότε καὶ ὑμεῖς τοῖς καθ' ὑμᾶς ἐπιχειρεῖτε· μαχεῖσθε δ', ἔφη, πρὸς κέρας, ὕσπερ ἀσθενέστερον στράτευμα γίγνεται, φάλαγγα δὲ ἔχοντες, ὕσπερ ἀν ἰσχυρότεροι εἴητε. καὶ εἰσὶ μὲν, ὡς ὁρᾶτε, τῶν πολεμίων ἱππεῖς οἱ ἐσχατοὶ πάντως δὲ πρόστε πρὸς αὐτὸὺς τὴν τῶν καμήλων τάξιν, καὶ εὖ ἴστε ὅτι καὶ πρὶν μάχεσθαι γελοίους τὸν πολεμίους θεάσεοθε.

19. μεγαληγόρος] “Magniloquus, ad J. Poll. 9, 146, rightly observes.” jactator; thus the word ought to be Fischer. Zeune illustrates the matter written, not μεγαλήγορος, as Jungerm. by referring to Aristides 2, 389.

XXIII. Ὁ μὲν δὴ Κῦρος ταῦτα διαπραξάμενός ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆσε· ὁ δὲ Κροῖσος νομίσας ἦδη ἐγγύτερον εἶναι τῶν πολεμίων τὴν φάλαγγα, σὺν ᾧ αὐτὸς ἐκορεύετο, ἢ τὰ ἀνατείνομενα κέρατα, ἥρε τοῖς κέρασι σημεῖον μηκέτι ἄνω πορεύεσθαι, ἀλλ’ αὐτοῦ ἐν χώρᾳ²⁰ στραφῆναι. ὡς δ’ ἔστησαν [πάντες] ἀντία πρὸς τὸ τοῦ Κύρου στράτευμα ὄρωντες, ἐσήμηνεν αὐτοῖς πορεύεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. XXIV. καὶ οὕτω δὴ προσήσταν τρεῖς φάλαγγες ἐπὶ τὸ Κύρου στράτευμα, ἢ μὲν μία κατὰ πρόσωπον· τῷ δὲ δύο, ἢ μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν, ἢ δὲ κατὰ τὸ εὐώνυμον, ὃστε πολὺν φόβον παρεῖναι πάσῃ τῇ Κύρου στρατίᾳ, ὥσπερ γὰρ μικρὸν πλινθίον²¹ ἐν μεγάλῳ τεθὲν, οὕτω καὶ τὸ Κύρου στράτευμα πάντοθεν περιείχετο ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ἵππεῦσι καὶ ὀπλίταις καὶ πελτοφόροις καὶ τοξόταις καὶ ἄρμασι πλὴν ἐξόπισθεν. XXV. ὅμως δὲ ὁ Κῦρος ἐπεὶ παρήγγειλεν, ἐστράφησαν πάντες ἀντιπρόσωποι τοῖς πολεμίοις· καὶ ἦν μὲν πολλὴ πανταχόθεν σιγῇ ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν, ἡρίκα δὲ ἔδοξε τῷ Κύρῳ καιρὸς εἶναι, ἐξῆρχε παιᾶνα,²² συνεπήχησε δὲ πᾶς ὁ στρατός. XXVI. μετὰ δὲ τοῦτο τῷ Ἐνναλίῳ²³ τε ἄμα ἐπηλάλαξαν καὶ ἐξανίσταται ὁ Κῦρος, καὶ

20. αὐτοῦ ἐν χώρᾳ] “ Hist. 4, 8, 39. ‘Ἐν χώρᾳ αὐτοῦ μαχόμενος ἀποθνήσκει, where see a note, and also see the note on 7, 4, 36. and in particular Valck. ad Herod. 339. ‘Ἐν χώρᾳ without αὐτοῦ, occurs in Hist. 4, 2, 20. 4, 5, 10.” Schneider. “ See ad Cyrop. 3, 1, 19. Schæfer ad Theocr. p. 225. and ad Long. p. 371.” Poppe.

21. πλινθίον] “ *Laterculus*. The reason, why Xen. uses this comparison, is, because πλινθίον is itself a military term, which is put ‘de acie quadrata, etiam oblonga’: see Attian Tact. 69. Blanc. and Suid.” Fischer.

22. παιᾶνα] “ Guelf a pr. m. παιῶνα, which is a less usual form, although παιωνίζειν occurs in Xen. as well as in other writers. Duker ad Thuc. 1, 50. and Wasse ad 7, 44. have handled this subject.” Poppe.

23. τῷ Ἐνναλίῳ] “ Mars, the god of war, inasmuch as he was supposed to be the slayer of soldiers; at least Hom. Il. B. 151. has, ‘Ἐννάλιος ἀνδρειφόρτης. Hesych. explains Ἐνναλίῳ by τῷ Ἀρηῖ, and grammarians derive the name itself from the verb ἔνω, i. e. φένω, i. e. φονεύω, (Etym. M.) Others

say that Ἐννάλιος is the son of Mars, others of Saturn and Rhea, (Eust. 524. 552. 673. 944. 1262. Schol. ad Aristoph. Pac. 456. Dionys. H. 2, 112. 617. where see Sylb.)” Fischer. Eust. Τινὲς δὲ τὸν Ἀρην καὶ τὸν Ἐννάλιον τὸν αὐτὸν εἶναι νομίζουσιν τινὲς δὲ θεοὺς διαφόρους εἶναι λέγουσι. “ Though Ἐννάλιος is here apparently distinguished from Ἀρης, because παιωνίζειν, a ceremony performed in honor of Mars before a battle, (see ad 3, 3, 58.) is distinguished from ἐπαλαλάξειν τῷ Ἐνναλίῳ, yet I think that two attributes of the same god are intended. For the πρεῖτον was addressed to Mars as an ally, but ἐπαλαλάξειν τῷ Ἐνναλίῳ, to Mars as exciting terror and causing flight among the enemy.” Zeune. “ In 3, 3, 58. before a battle παιᾶνα τὸν νομίζομενον ἐξῆρχεν ὁ Κῦρος, but because the affair did not come to an actual engagement, there is no mention of that wild and tumultuous military clamor, in the midst of which Enyalius was frequently invoked. Hist. 2, 4, 17. ‘Ἐξάρξω μὲν οὖν ἐγὼ, ἡρίκα ἀν καιρὸς ἦ, παιᾶνα ὅταν δὲ τὸν Ἐννάλιον παρακα-

εὐθὺς μετὰ τῶν ἵππων λαβὼν πλαγίους τὸν πολεμίους ὅμοσε αὐτοῖς τὴν ταχίστην συνεμίγνυεν· οἱ δὲ πεζοὶ αὐτῷ συντεταγμένοι ταχὺ ἐφείποντο καὶ περιεπτύσσοντο ἔνθεν καὶ ἔτιθεν, ὥστε πολὺ ἐπλεονέκτει· φύλαγγι γάρ κατὰ κέρας προσέβαλλεν·²⁴ ὥστε ταχὺ ἰσχυρὰ φυγὴ ἐγένετο τοῖς πολεμίοις.

XXVII. Ως δὲ ἦσθετο Ἀρταγέρσης ἐν ἕργῳ ὄντα τὸν Κῦρον, ἐπιτίθεται καὶ αὐτὸς κατὰ τὰ εὐώνυμα, προεὶς τὰς καμήλους, ὥσπερ Κῦρος ἐκέλευσεν. οἱ δὲ ἵπποι αὐτὰς ἐκ πάνυ πολλοῦ οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ’ οἱ μὲν ἐκφρονες γιγνόμενοι ἐφευγον, οἱ δὲ ἐξῆλλοντο, οἱ δὲ ἐνέπιπτον ἀλλήλοις. τοιαῦτα γάρ²⁵ πάσχουσιν οἱ ἵπποι ὑπὸ καμήλων.

XXVIII. ὁ δὲ Ἀρταγέρσης συντεταγμένους ἔχων τὸν μεθ’ ἑαυτοῦ ταραττομένοις ἐπέκειτο, καὶ τὰ ἄρματα δὲ τά τε κατὰ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ εὐώνυμον ἄμα ἐνέβαλλε. καὶ πολλοὶ μὲν τὰ ἄρματα φεύγοντες ὑπὸ τῶν κατὰ κέρας ἐπομένων ἀπέθνησκον, πολλοὶ δὲ τούτους φεύγοντες ὑπὸ τῶν ἄρμάτων ἡλίσκοντο.

XXIX. Καὶ Ἀβραδάτας δὲ οὐκέτι ἔμελλεν, ἀλλὰ ἀναβοήσας "Αὐδρες φίλοι, ἐπεσθε, ἐρίει οὐδὲν φειδόμενος τῶν ἵππων, ἀλλὰ ἰσχυρῶς ἔξαιμάττων τῷ κέντρῳ συνεξώρμησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄρματηλάται. καὶ τὰ μὲν ἄρματα ἐφευγεν αὐτοὺς εὐθὺς, τὰ μὲν καὶ ἀναλαβόντα τὸν παραιβάτας,²⁶ τὰ δὲ καὶ ἀπολιπόντα· **XXX.** ὁ

λέσωμεν, τότε πάντες κ.τ.λ." Schneider. "In hujus honorem ante prælium, post pæana, quod videtur justum quoddam carmen fuisse, quo Martis auxilium imploraretur, clamor tollebatur a militibus. Cyrop. I, 8, 12. Græci ἐπαιάνιζον—ἥραντο δρόμῳ θεῖν, καὶ ἄμα ἐφθέγξαντο πάντες οἶόν περ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι: 5, 2, 11. Videtur etiam dici posse, ἀλαλάξαι τὸ ἐννάλιον: certe habet J. Poll. I, 163. sed vide ibi Jung." Sturz. See the Interpr. ad Soph. Aj. 179. Mars, then, was the god of war, and the god of armies, whose aid in securing a victory was invoked in a solemn ode on the eve of a battle; but Enyalius was the god of battle, clamor, and tumult, whose aid was invoked sometimes before a battle, and sometimes in the heat of battle, because vehement shouting was regarded as a powerful means of producing terror and flight, and the soldiers prayed to Enyalius to inspire them with that holy enthusiasm,

which encouraged the necessary shouting, and that bodily energy, which gave to it its proper and instantaneous effect.

24. κατὰ κέρας προσέβαλλεν] "The translations are erroneous, 'Nam cum phalange ad cornū inferebatur,' and 'Nam phalange facta cornu aggrediebatur,' for the words mean, 'Nam phalangem a latere adoriebatur.'" Poppo.

25. τοιαῦτα γάρ] "So also Herod. I, 80. Aristot. H. A. 6, 18. Ælian H. A. 3, 7.; "but Muretus says on this passage: 'I have often seen horses, who have approached very near to a camel, neither affected by the smell, nor alarmed at the sight.'" Schneider.

26. παραιβάτας] "Cod. Guelf. Παραιβάτας, which is undoubtedly the true reading. For παραιβάτης is an Homeric term, (as παραιβάτης, Apoll. Rh. 1, 754.) Il. Ψ. 132. Homer also thus uses the word παραιβάνειν, and

δὲ Ἀβραδάτας ἀντικρὺ δὶ' αὐτῶν εἰς τὴν τῶν Αἰγυπτίων φάλαγγα ἐμβάλλει· συνεισέβαλον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἔγγυτατα τεταγμένοι. πολλαχοῦ μὲν οὖν καὶ ἄλλοθι δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἴσχυροτέρα φάλαγξ ἢ ὅταν ἐκ φίλων συμμάχων ἡθροισμένη ἦ, καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἐδήλωσεν. οἱ μὲν γὰρ ἑταῖροι τε αὐτοῦ καὶ ὁμοτράπεζοι²⁷ συνεισέβαλον, οἱ δὲ ἄλλοι ἥνιοχοι ὡς εἶδον ὑπομένοντας πολλῷ στίφει τοὺς Αἰγυπτίους, ἔξεκλιναν κατὰ τὰ φεύγοντα ἄρματα καὶ τούτοις ἐφείποντο. XXXI. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἀβραδάταν ἦ μὲν ἐνέβαλον, ἄτε οὐδὲνα μένοντα διαχάσασθαι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τὸ μένειν τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῶν, τοὺς μὲν ὄρθοὺς τῇ ρύμῃ τῶν ἵππων παίσοντες ἀνέτρεπον, τοὺς δὲ πίπτοντας κατηλόων καὶ αὐτοὺς καὶ ὅπλα καὶ ἵπποις καὶ τροχοῖς. ὅτου δὲ ἐπιλάβοιτο τὰ δρέπανα, πάντα βίᾳ διεκόπτετο καὶ ὅπλα καὶ σώματα. XXXII. ἐν δὲ τῷ ἀδιηγήτῳ τούτῳ ταράχῳ²⁸ ὑπὸ τῶν παντοδαπῶν σωρευμάτων ἔξαλλομένων τῶν τροχῶν ἐκπίπτει ὁ Ἀβραδάτας, καὶ ἄλλοι δὲ τῶν συνεισβαλόντων καὶ οὗτοι μὲν ἐνταῦθα ἄιδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι κατεκόπησαν καὶ ἀπέθανον· οἱ δὲ Πέρσαι συνεπισπόμενοι, ἦ μὲν ὁ Ἀβραδάτας ἐνέβαλε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ταύτη συνεισπεσόντες τεταραγμένους ἐφόνευν, ἦ δὲ ἀπαθεῖς ἐγένοντο οἱ Αἰγύπτιοι, πολλοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, ἔχώρουν ἐγαντίοι τοῖς Πέρσαις.

XXXIII. "Ενθα δὴ δεινὴ μάχη ἦν καὶ δοράτων καὶ ξυστῶν καὶ μαχαιρῶν ἐπλεόνεκτον μέντοι οἱ Αἰγύπτιοι καὶ πλήθει καὶ τοῖς ὅπλοις. τά τε γὰρ δόρατα ἴσχυρά τε καὶ μακρὰ ἔτι καὶ ιῦν ἔχουσιν, αἴ τε ἀσπίδες πολὺ μᾶλλον τῶν θωράκων καὶ τῶν γέρρων καὶ στεγάζουσι τὰ σώματα καὶ πρὸς τὸ ὕθεῖσθαι συνεργάζονται πρὸς τοῖς ἀμοις οὖσαι. συγκλείσαντες²⁹ οὖν τὰς ἀσπίδας ἔχώρουν καὶ ἐώθουν.

distinguishes it from ἥνιοχεύειν, II. A. 103. See J. Poll. 4, 141. Aelian V. H. 4, 18. Xen. is delighted with Homeric words, and Homeric forms; and the more recent transcribers have changed the old form of this word also into the common form." Fischer.

27. ὁμοτράπεζοι] They were, as Hutchinson remarks, distinguished for their fidelity to kings in times of danger, and were scarcely ever known to desert them. So Anab. I, (8, 25.) Πλὴν πάνι ὀδίγοι ἀμφὶ αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι: 1, 9, 31. Πάντες οἱ παρ' αὐτὸν

φίλοι καὶ συντράπεζοι μαχόμενοι ἀπέθανον ὑπὲρ Κύρου." Hutchinson.

28. ταράχῳ] "Dionys. H. 6, 799. condemns this word, which he erroneously assigns to Thuc., and approves of ταραχὴ as a substitute for it." Poppo.

29. συγκλείσαντες] "Our author imitates the Homeric lines: Φράξαντες δάρυν δουρὶ, σάκος σάκει προθελύμων, Ἄσπις ἄρ' ἀσπίδ ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ὅνέρα δὲ ἀνήρ. By means of them Arrian Tact. p. 32. explains the term συνασπισμός, Lat. *testudo*." Zeune. See Potter Archæol. Gr. 2, 120.

XXXIV. οἱ δὲ Πέρσαι οὐκ ἐδύναντο ἀντέχειν, ἀτε ἐν ἄκραις ταῖς χερσὶ τὰ γέρρῳ ἔχοντες, ἀλλ᾽ ἐπὶ πόδα ἀνεχάζοντο παίοντες καὶ παιώμενοι, ὡς ὑπὸ ταῖς μηχαναῖς ἐγένοντο. ἐπεὶ μέντοι ἐνταῦθα ἥλθον, ἐπαίοντο αὖθις οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν πύργων· καὶ οἱ ἐπὶ πᾶσι δὲ οὐκ εἴων φεύγειν οὔτε τὸν τοξότας οὔτε τὸν ἀκοντιστὰς, ἀλλ᾽ ἀγατεταμένοι τὰς μαχαίρας ἥραγκαζον καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. XXXV. ἦν δὲ πολὺς μὲν ἀνδρῶν φόρος, πολὺς δὲ κτύπος ὅπλων καὶ βελῶν παντοδαπῶν, πολλὴ δὲ βοὴ τῶν μὲν ἀνακαλούντων ἀλλήλους, τῶν δὲ παρακελευμένων, τῶν δὲ θεοὺς ἐπικαλουμένων.

XXXVI. Ἐν δὲ τούτῳ Κύρος διώκων τὸν καθ' αὐτὸν παραγίγνεται. ὡς δ' εἶδε τὸν Πέρσας ἐκ τῆς χώρας ἐωσμένους, ἥλγησέ τε καὶ γνοὺς ὅτι οὐδαμῶς ἀν θάττον σχοίη τὸν πολεμίους τῆς εἰς τὸ πρόσθεν προόδου ἢ εἰ εἰς τὸ ὅπισθεν περιελάσειεν αὐτῶν, παραγγείλας ἐπεσθαι τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ περιήλαυνεν εἰς τὸ ὅπισθεν καὶ εἰσπεσόντες παίουσιν ἀφορῶντας καὶ πολλοὺς κατακαίγοντας.

XXXVII. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ὡς ἥσθοντο, ἐβόων τε ὅτι ὅπισθεν οὐ πολέμοι καὶ ἐστρέφοντο ἐν ταῖς πληγαῖς. καὶ ἐνταῦθα δὴ φύρδην ἐμάχοντο καὶ πεζοὶ καὶ ἵππεῖς, πεπτωκὼς δέ τις ὑπὸ τῷ Κύρου ἵππῳ καὶ πατούμενος παίει εἰς τὴν γαστέρα τῇ μαχαίρᾳ τὸν ἵππον αὐτοῦ· δὲ ἵππος πληγεὶς σφαδάζων³⁰ ἀποσείεται τὸν Κύρον. XXXVIII. ἐνθα δὴ ἔγρω ἄν τις ὅσου ἄξιον εἴη τὸ φιλεῖσθαι ἄρχοντα ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν. εὐθὺς γὰρ ἀνεβόησάν τε πάντες καὶ προσπεσόντες ἐμάχοντο, ἐώθουν, ἐωθοῦντο,³¹ ἐπαιοντο, ἐπαίοντο. καταπηδήσας δέ τις ἀπὸ τοῦ ἵππου τῶν τοῦ Κύρου ὑπηρετῶν ἀναβάλλει³² αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ

30. σφαδάζων] Hesych. Σφαδάζει, βράζει, δυσθανατοῦ, χαλεπῶς φέρει, διασπάται, ἀγανακτεῖ, δυσφορεῖ,—μετὰ σπασμοῦ πηδᾷ, μαίνεται, —θυμοῦται, ταράττεται ὑπὸ τραύματος ζέοντος. Etym. M. and Phav. Σφαδάζειν Ἀττικοὶ ἐπὶ τοῦ χαλεπῶς φέρειν καὶ σχετλιάζειν λέγουσι. Ξενοφῶν ἐπὶ τοῦ ἀλγεῖν, κ. τ. λ. Compare Suid. Timaei Lex.: Σφαδάζειν δυσανασχετεῖν μετά τιος ωσπερ σπασμοῦ. See Ruhnk. ad h. l. “Σφαδάζειν dicitur is, qui præ angore aut dolore stare loco nescit, et toto corpore commovetur, concutitur, perturbatur; h. l. verti potest surere. Hunc equi vulnerati furorem eleganter expressit Virg. Æn. 10, 892. Vide

de hoc verbo Foës. Lex. Hippocr. Pierson. ad Mær. 356. Interpr. ad Longin. s. 25.” Fischer.

31. ἐμάχοντο, ἐθόουν, ἐωθοῦντο] “This is no place for copulative particles; he rejects the delay, which they would cause, that he may make his narrative the more nearly resemble the fury of the combatants. There is a similar elegance of expression and rapidity of description in Hist. 4, (3, 19.) and Ages. (2, 12.) See Longin. 19.” Hutch. Zeune has adduced other passages.

32. ἀναβάλλει] I. e. “Infert: but to indicate the celerity of the movement, Xen. substitutes ἀναβάλλει for

ἴππον. XXXIX. ὡς δ' ἀνέβη ὁ Κῦρος, κατεῖδε πάντοθεν ἥδη παιομένους τοὺς Αἰγυπτίους· καὶ γὰρ Ὑστάσπης ἥδη παρῆν σὺν τοῖς Περσῶν ἵππεῦσι καὶ Χρυσάντας. ἀλλὰ τούτους ἐμβαλεῖν μὲν οὐκέτι εἴα εἰς τὴν φάλαγγα τῶν Αἰγυπτίων, ἔξωθεν δὲ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν ἐκέλευεν. ὡς δ' ἐγένετο περιελαύνων παρὰ τὰς μηχανὰς, ἔδοξεν αὐτῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τῶν πύργων τινὰ καὶ κατασκέψασθαι εἴ τη καὶ ἄλλο τι μένοι τῶν πολεμίων καὶ μάχοιτο. XL. ἐπεὶ δὲ ἀνέβη, κατεῖδε μεστὸν τὸ πεδίον ἵππων, ἀνθρώπων, ἀρμάτων, φευγόντων, διωκόντων,³³ κρατούντων, κρατουμένων· μένον δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν ἔτι ἥδυνατο κατιδεῖν πλὴν τὸ τῶν Αἰγυπτίων οὗτοι δὲ ἐπειδὴ ἡπαροῦντο, κύκλῳ πάντοθεν ποιησάμενοι,³⁴ ὥστε ὄρασθαι τὰ ὅπλα, ὑπὸ ταῖς ἀσπίσιν ἐκάθηντο· καὶ ἐποίουν μὲν οὐδὲν ἔτι, ἔπασχον δὲ πολλὰ καὶ δεινά.

XLI. Ἀγασθεὶς δὲ ὁ Κῦρος αὐτοὺς καὶ οἰκτείρων ὅτι ἀγαθοὶ ἄνδρες ὄντες ἀπώλλυντο, ἀνεχώρισε πάντας τοὺς περιμαχομένους καὶ μάχεσθαι οὐδένα ἔτι εἴα. πέμπει δὲ πρὸς αὐτοὺς κήρυκα ἐρωτῶν πότερα βούλονται ἀπολέσθαι πάντες ὑπὲρ τῶν προδεδωκότων αὐτοὺς ἢ σωθῆναι ἄνδρες ἀγαθοὶ δοκοῦντες εἶναι. οἱ δ' ἀπεκρίναντο, Πᾶς δ' ἀν ἡμεῖς σωθείημεν ἄνδρες ἀγαθοὶ δοκοῦντες εἶναι; XLII. ὁ δὲ Κῦρος πάλιν ἔλεγεν, "Οτι ἡμεῖς ὑμᾶς ὄρῶμεν μόνοντος καὶ μένοντας καὶ μάχεσθαι θέλοντας. Ἀλλὰ τούτουθεν, ἔφασαν οἱ Αἰγύπτιοι, τί καὶ καλὸν ἀν ποιοῦντες σωθείημεν; καὶ ὁ Κῦρος αὖ πρὸς τοῦτο εἶπεν, Εἰ τῶν τε συμμαχομένων μηδένα προδόντες σωθείητε, τά τε ὅπλα ἡμῖν παραδόντες φίλοι τε γενόμενοι τοῖς αἰρουμένοις ὑμᾶς σῶσαι, ἔξον ἀπολέσαι. XLIII. ἀκούσαντες ταῦτα ἐπήροντο, Ἡν-

ἀναβιβάξει, and the present for the future." Fischer. See Schneider ad Anab. 4, 4, 4. Camerarius remarks that Livy employs *subjicere* in the same way.

33. φευγόντων, διωκόντων] Sallust B. J.: "Tum spectaculum horribile in campus patentibus; sequi, fugere, occidi, capi."

34. κύκλῳ πάντοθεν ποιησάμενοι] The Guelf. Par. Bodl. Gabr. and Phil. exhibit πάντοθεν κυκλοποιησάμενοι, which Zeune has received. "Now though the word κυκλοποιεῖσθαι is not repugnant to the laws of analogy, (for we have the similar words, ἀριστοποιεῖσθαι, δειπνοποιεῖσθαι,) yet it may

be doubted whether it was used, since no grammarians, ancient or modern, have noticed it; and as δειπνοποιεῖσθαι is the same as δειπνεῖν, cœnare, κυκλοποιεῖσθαι must necessarily be the same as κυκλοῦν, cingere, which is foreign to the meaning in this passage. The form κύκλῳ πάντοθεν ποιεῖσθαι seems to me to be capable of this explanation, that it may be 'circum undique, ex omni parte, se collocare, sistere,' that is, 'to form a circle,' and thus κύκλῳ πάντοθεν ποιησάμενοι will be the same as εἰς περιφερὲς σχῆμα ταχθέντες in the Greek version of these words of Cæs. B. G. 4, 37, 2. 'Orbe facto.'" Fischer.

δὲ γενώμεθά σοι φίλοι, τί ἡμῖν ἀξιώσεις χρῆσθαι; ἀπεκρίνατο ὁ Κῦρος, Εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν. ἐπηρώτων πάλιν οἱ Αἰγύπτιοι, Τίνα εὐεργεσίαν; πρὸς τοῦτο εἶπεν ὁ Κῦρος, Μισθὸν μὲν ὑμῖν δοίην ἄν πλείονα ἢ τῦν ἐλαμβάνετε ὅσον ἄν χρόνον πόλεμος ἥ· εἰρήνης δὲ γενομένης τῷ βουλομένῳ ὑμῶν μένειν παρ' ἐμοὶ χώραν τε δώσω καὶ πόλεις καὶ γυναικας καὶ οἰκέτας. XLIV. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Αἰγύπτιοι τὸ μὲν ἐπὶ Κροῖσον συστρατεύειν ἀφελεῖν σφίσιν ἐδεήθησαν· τούτῳ γὰρ μόνῳ γιγνώσκεσθαι ἔφασαν· τὰ δὲ ἄλλα συνομολογήσαντες ἔδοσαν πίστιν καὶ ἐλαβον. XLV. καὶ οἱ Αἰγύπτιοι τε οἱ καταμείναντες τότε ἔτι καὶ τῦν βασιλεῖ πιστοὶ διαμένουσι, Κῦρος τε πόλεις αὐτοῖς ἔδωκε, τὰς μὲν ἄνω, αἱ ἔτι καὶ τῦν πόλεις Αἰγυπτίων καλοῦνται, Λάρισσαν δὲ καὶ Κυλλήνην παρὰ Κύμην³⁵ πλησίον θαλάττης, ἃς ἔτι καὶ τῦν οἱ ἀπ' ἐκείνων ἔχουσι. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ὁ Κῦρος ἥδη σκοταῖος³⁶ ἀναγαγὼν ἐστρατοπεδεύσατο ἐν Θυμβράροις.

XLVI. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ³⁷ τῶν μὲν πολεμίων Αἰγύπτιοι μόνοι εὐδοκίμησαν· τῶν δὲ σὺν Κύρῳ τὸ Περσῶν ἱππικὸν κράτιστον ἔδοξεν εἶναι· ὥστ' ἔτι καὶ τῦν διαμένει ἡ ὅπλισις ἦν τότε Κῦρος τοῖς ἵππεῦσι κατεσκεύασεν. XLVII. εὐδοκίμησε δὲ ἰσχυρῶς καὶ τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα· ὥστε καὶ τοῦτο ἔτι καὶ τῦν διαμένει τὸ πολεμιστήριον τῷ ἀεὶ βασιλεύοντι. XLVIII. αἱ μέντοι κάμηλοι ἐφόβουν μόνον τοὺς ἵππους, οὐν μέντοι κατέκαινόν γε οἱ ἐπ' αὐτῶν ἵππεῖς, οὐδ' αὐτοί γε ἀπέθινησκον ὑπὸ ἵππέων· οὐδεὶς γάρ ἵππος ἐπέλαζε. XLIX. καὶ χρήσιμον μὲν ἔδοκει εἶναι, ἀλλὰ γὰρ οὐτε τρέφειν οὐδεὶς ἔθέλει καλὸς κάγαθὸς κάμηλον ὥστ' ἐποχεῖσθαι οὐτε μελετᾶν ὡς

35. Κυλλήνην παρὰ Κύμην] “The word Κυλλήνην is suspected by me for this reason, that Cyllene παρὰ Κύμην, that is in Αἴολις, nowhere occurs; but Cyllene is either a mountain of Arcadia, or a naval station of the Eleans. The name of a place so well known to the copyists might have been easily substituted by them. But Xen. perhaps wrote Καρήνη: for this was a city of Mysia or Αἴολις, (Herod. 7, 42. Plin. H. N. 5, 32.) The words παρὰ Κύμην have, I think, been transposed; they undoubtedly belong to Αἴρισσαν, which is so called by Steph. B. (περὶ Κύμην,) to distinguish this Larissa of Αἴολις from other towns

of the same name.” Zeune. “Strabo p. 440. 620. mentions several places of this name; we must here understand that, to which Strabo gives the surname of Φρικωνίς, and Xen. Hell. 3, 1, 7. Αἰγυπτία,” Poppe.

36. σκοταῖος] I. e. “Obortis tenebris; for an adj. is put in the place of an adv., as Il. A. 424. χθιζός ἔβη, Virg. Ἀen. 1, 305. ‘citus adstitit.’” Fischer.

37. ἐν δὲ τῇ μάχῃ] “According to Herod. 1, 80. this second engagement with Crœsus, happened at Sardis; 546 years before Christ, by the calculation of Reiz.” Zeune.

πολεμήσων ἀπὸ τούτων. οὕτω δὴ ἀπολαβοῦσαι πάλιν τὸ ἑαυτῶν σχῆμα ἐν τοῖς σκευοφόραις διάγουσι.

CAP. II.

I. ΚΑΙ οἱ μὲν ἄμφὶ τὸν Κῦρον δειπνοποιησάμενοι καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι, ὥσπερ ἔδει, ἐκοιμήθησαν. Κροῖσος μέντοι εὐθὺς ἐπὶ Σάρδεων ἔφευγε σὺν τῷ στρατεύματι· τὰ δὲ ἄλλα φῦλα ὅπῃ ἐδύνατο προσωτάτω ἐν τῇ νυκτὶ τῆς ἐπ' οἴκου ὁδοῦ ἔκαστος ἀπεχώρει. II. ἐπειδὴ δὲ ἡμέρᾳ ἐγένετο, εὐθὺς ἐπὶ Σάρδεις ἦγε Κῦρος. ὡς δ' ἐγένετο πρὸς τῷ τείχει τῷ ἐν Σάρδεσι, τάς τε μηχανὰς³⁸ ἀνίστη ὡς προσβαλῶν πρὸς τὸ τεῖχος καὶ κλίμακας πάρεσκενάζετο. III. ταῦτα δὲ ποιῶν κατὰ τὰ ἀποτομώτατα δοκοῦντα εἶναι τοῦ Σαρδιανῶν ἐρύματος τῆς ἐπιούσης νυκτὸς³⁹ ἀναβιβάζει Χαλδαίους τε καὶ Πέρσας. ἡγίσατο δ' αὐτοῖς ἀνὴρ Πέρσης, δοῦλος γεγενημένος τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει τινὸς φρουρῶν καὶ καταμεμαθηκὼς κατάβασιν εἰς τὸν ποταμὸν⁴⁰ καὶ ἀνάβασιν τὴν αὐτήν. IV. ὡς δὲ ἐγένετο τοῦτο δῆλον ὅτι εἴχετο τὰ ἄκρα, πάντες δὴ ἔφευγον οἱ Λυδοὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὅπῃ ἡδύνατο ἔκαστος τῆς πόλεως. Κῦρος δὲ ἄμα τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆγε εἰς τὴν πόλιν καὶ παρήγγειλεν ἐκ τῆς τάξεως μηδένα κινεῖσθαι. V. ὁ δὲ Κροῖσος κατακλεισάμενος ἐν τοῖς βασιλείοις Κύρον ἐβόα· ὁ δὲ Κῦρος τοῦ μὲν Κραίσου φύλακας κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ ἀπαγαγὼν πρὸς τὴν ἔχομένην ἄκραν ὡς εἶδε τοὺς μὲν Πέρσας φυλάττοντας τὴν ἄκραν, ὥσπερ ἔδει, τὰ δὲ τῶν Χαλδαίων ὅπλα ἔρημα, καταδεδραμήκεσαν γὰρ ἀρπασόμενοι τὰ ἐκ τῶν οἰκιῶν, εὐθὺς συνεκάλεσεν αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀπιέναι ἐκ τοῦ στρατεύματος τάχιστα. VI. Οὐ γὰρ ἀν, ἔφη, ἀνασχοίμην πλεονεκτοῦντας ὄρῶν τοὺς ἀτακτοῦντας. καὶ εὖ μὲν, ἔφη, ἐπίστασθε ὅτι παρεσκευαζόμην ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς ἐμοὶ συστρατευομένους πᾶσι Χαλδαίοις μακαριστοὺς

38. μηχανὰς] Fischer here understands by this word, not 'machines for demolishing the walls of a town,' such as were the *arietes*, but 'wooden ambulatory towers, which were placed near the walls, and enabled the soldiers to step on the walls, and to occupy them'; and hence he discerns the propriety of the words ἀνιστάναι, and

Xen. *Cyrop.*

ὡς προσβαλῶν. But Schneider and Sturz take μηχανὰς in the sense which Fischer rejects.

39. τῆς ἐπιούσης νυκτὸς] "According to Herod. the city was taken on the fourteenth day of the siege." Zeune.

40. εἰς τὸν ποταμὸν] I. e. "The river Pactolus." See Herod. 5, 101. Strabo 13. p. 626. Cas.

ποιῆσαι· νῦν δ', ἔφη, μὴ θαυμάζετε ἡν τις καὶ ἀπιοῦσιν ὑμῖν κρείτων ἐντύχη. VII. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Χαλδαῖοι ἔδεισάν τε καὶ ἰκέτευον παύσασθαι ὄργιζόμενον καὶ τὰ χρήματα πάντα ἀποδώσειν ἔφασαν. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῶν δέοιτο. 'Αλλ' εἴ με, ἔφη, βούλεσθε παύσασθαι ἀχθόμενον, ἀπόδοτε πάντα ὅσα ἐλάβετε τοῖς διαφυλάξασι τὴν ἄκραν. ἦν γὰρ αἰσθωταὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται ὅτι πλεονεκτοῦσιν οἱ εὔτακτοι γενόμενοι, πάντα μοι καλῶς ἔξει. VIII. οἱ μὲν δὴ Χαλδαῖοι οὕτως ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος· καὶ ἔλαβον οἱ πειθόμενοι πολλὰ καὶ παντοῖα χρήματα. ὁ δὲ Κῦρος καταστρατοπεδεύσας τοὺς ἑαυτοῦ ὅπου ἐδόκει [τὸ] ἐπιτηδειότατον εἶναι τῆς πόλεως μένειν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις παρήγγειλε καὶ ἀριστοποιεῖσθαι.

IX. Ταῦτα διαπραξάμενος ἀγαγεῖν ἐκέλευσεν αὐτῷ τὸν Κροῖσον. ὁ δὲ Κροῖσος ὡς εἶδε τὸν Κῦρον, Χαῖρε, ὥδε δέσποτα, ἔφη· τοῦτο γὰρ ἡ τύχη καὶ ἔχειν τὸ ἀπὸ τοῦδε δίδωσι σοὶ καὶ ἐμοὶ προσαγορεύειν. X. Καὶ σύ γε, ἔφη, ὥδε Κροῖσε, ἐπείπερ ἄνθρωποι γέ ἐσμεν ἀμφότεροι. ἀτὰρ, ἔφη, ὥδε Κροῖσε, ἄρ' ἂν τί μοι ἐθελήσαις συμβουλεῦσαι; Καὶ βουλοίμην γ' ἀν, ἔφη, ὥδε Κῦρε, ἀγαθόν τί σοι εὐρεῖν· τοῦτο γὰρ ἀν οἷμαι ἀγαθὸν κάμοι γενέσθαι. XI. "Ακουσον τοίνυν, ἔφη, ὥδε Κροῖσε· ἐγὼ γὰρ ὄρῶν τοὺς στρατιώτας πολλὰ πεπονηκότας καὶ πολλὰ κεκινδυνευκότας καὶ νῦν νομίζοντας πόλιν ἔχειν τὴν πλουσιωτάτην τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μετὰ Βαβυλῶνα, ἀξιῶ⁴¹ ὠφεληθῆναι τοὺς στρατιώτας. γιγνώσκω γὰρ, ἔφη, ὅτι εἰ μή τινα καρπὸν λήψονται τῶν πόνων, οὐ δυνήσομαι αὐτοὺς πολὺν χρόνον πειθομένους ἔχειν. διαρπάσαι μὲν οὖν αὐτοῖς ἐφεῖναι τὴν πόλιν οὐ βούλομαι τήν τε γὰρ πόλιν νομίζω ἀν διαφθαρῆναι, ἔν τε τῇ ἀρπαγῇ εὗ οἶδ' ὅτι οἱ πονηρότατοι πλεονεκτήσειαν ἔν. XII. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κροῖσος ἔλεξεν, 'Αλλ' ἐμὲ, ἔφη, ἔστον λέξαι πρὸς οὓς ἀν ἐγὼ Λυδῶν ἐθέλω ὅτι διαπέραγμαι παρὰ σοῦ μὴ ποιῆσαι ἀρπαγὴν μηδὲ ἔᾶσαι ἀφανισθῆναι παιδας καὶ γυναικας· ὑπεσχόμην δέ σοι ἀγτὶ τούτων ἢ μὴν παρ' ἐκόντων Λυδῶν ἐσεσθαι πᾶν ὅ, τι καλὸν κάγαθόν ἐστιν ἐν Σάρδεσιν. XIII. ἦν γὰρ ταῦτα ἀκούσωσιν, οἶδα ὅτι ἥξει σοι πᾶν ὅ, τι ἐστὶν ἐνθάδε καλὸν κτῆμα ἀγδρὶ καὶ γυναικὶ, καὶ ὁμοίως εἰς νέωτα⁴² πολλῶν καὶ καλῶν πάλιν σοι πλήρης ἡ πόλις ἔσται· ἦν

41. ἀξιῶ] I. e. "Volo; Herod. 1, 89. has δικαιῶ: for what we think to be just, worthy of our dignity and virtue, we wish to do, 'Volo milites commodis affici.'" Fischer.

42. εἰς νέωτα] "In the Attic tongue, it is equivalent to εἰς τὸ μέλλον, or εἰς τὸ ἐπιὸν ζεῖτος: see my Index to Theophr. Char." Fischer.

δὲ διαρπάσης, καὶ αἱ τέχναι σοι, ἃς πηγάς φασι τῶν καλῶν εἶναι, διεφθαρμέναι ἔσονται. XIV. ἔξεσται δέ σοι ἰδόντι τὰ ἐλθόντα ἔτι καὶ περὶ τῆς ἀρπαγῆς βουλεύσασθαι. πρῶτον δὲ, ἔφη, ἐπὶ τοὺς ἐμοὺς θησαυροὺς πέμπε καὶ παραλαμβανέτωσαν οἱ σοὶ φύλακες παρὰ τῶν ἐμῶν φυλάκων. ταῦτα μὲν δὴ ἀπαντα οὕτω συνήνεσε ποιεῖν ὁ Κῦρος ὥσπερ ἔλεξεν ὁ Κροῖσος.

XV. Τάδε δέ μοι πάντως, ἔφη, ὁ Κροῖσος, λέξον, πῶς ἀποβέβηκε τὰ ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου⁴³ σοὶ γὰρ δὴ λέγεται πάνυ γε τεθερπεῦσθαι ὁ Ἀπόλλων καὶ σε πάντα ἐκείνῳ πειθόμενον πράττειν. XVI. Ἐβουλόμην ἄν, ἔφη, ὁ Κῦρος, οὕτως ἔχειν· νῦν δὲ πάντα τάνατία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πράττων προσηνέχθην· τῷ Ἀπόλλωνι. Πῶς δέ; ἔφη ὁ Κῦρος, δίδασκε· πάνυ γὰρ παράδοξα λέγεις. XVII. Ὄτι πρῶτον μὲν, ἔφη, ἀμελήσας ἐρωτᾶν τὸν θεὸν, εἴ τι ἐδέομην, ἀπεπειρώμην αὐτοῦ εἰ δύναιτο ἀληθεύειν. τοῦτο δὲ, ἔφη, μὴ ὅτι θεὸς, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι καλοὶ κάγαθοὶ ἐπειδὰν γνῶσιν ἀπιστούμενοι, οὐ φιλοῦσι τὸν ἀπιστοῦντας. XVIII. ἐπεὶ μέριτοι ἔγρω καὶ μάλα ἄτοπα⁴⁴ ἐμοῦ ποιοῦντος καὶ πρόσω Δελφῶν ἀπέχοντος, οὕτω δὴ πέμπω περὶ παιδῶν. XIX. ὁ δέ μοι τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲ ἀπεκρίνατο· ἐπεὶ δὲ ἔγω πολλὰ μὲν⁴⁵ πέμπων ἀναθήματα χρυσᾶ, πολλὰ δὲ ἀργυρᾶ, πάμπολλα δὲ θύνων ἐξιλασάμην ποτὲ αὐτὸν, ὡς ἐδόκουν, τότε δὴ μοι ἀποκρίνεται ἐρωτῶντι τί ἄν μοι ποιήσαντι παῖδες γένοιντο· ὁ δὲ εἶπεν ὅτι ἔσοιντο. XX. καὶ ἐγένοντο μὲν, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ⁴⁶ τοῦτο ἐψεύσατο, γενόμενοι δὲ οὐδὲν ὄντας. ὁ μὲν γὰρ κωφὸς ὁν διετέλει, ὁ δὲ ἄριστος⁴⁷ γενόμενος ἐν ἀκμῇ τοῦ βίου ἀπώ-

43. τοῦ χρηστηρίου] “This is properly ‘a place, or temple, in which are delivered the *oracula*, or divine responses;’ such a place is in Latin also called *oraculum*. Therefore τὸ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίον is ‘the Delphic oracle,’ ‘the temple of the Delphic Apollo.’ But τὰ ἐκ τοῦ ἐν Δ. χρηστηρίον are ‘the *oracula* or responses of Apollo, delivered to Crœsus, when he consulted the Pythia.’ For Crœsus consulted the Pythia twice in particular, 1. about the issue of the war with the Persians; 2. about the duration of his reign, (Herod. 1, 53. 55. 91.)” Fischer.

44. ἄτοπα] For Crœsus himself boiled together in a brazen cauldron a tortoise and a lamb cut into small

pieces. “*Ἄτοπος* is generally applied to things in the sense of ‘bad,’ ‘wicked,’ ‘nefarious.’ Hesych. *Ἄτοπα πονηρὰ, αἰσχρά*. Or ‘strange,’ ‘unfit,’ as in this place. Hesych. *Ἄτοπα ξένα*.” Fischer.

45. πολλὰ μὲν] See Herod. 1, 50. 51. and about the sons of Crœsus, 34. 85.; also Aulus Gell. 5, 9.

46. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ] “Alt. οὐ γὰρ οὐδὲ τοῦτο, Par. οὐδὲ γὰρ τοῦτο: but οὐδὲ γὰρ οὐδὲ occurs also in Od. K. 327. II. E. 22. (where see Eust.) and elsewhere.” Poppe.

47. ὁ δὲ ἄριστος] I. e. Atys, who, as we learn from Herod., was unintentionally killed by Adrastus the Phrygian.

λετο. πιεζόμενος δὲ ταῖς περὶ τὸν παιδαῖς συμφοραῖς πάλιν πέμπω καὶ ἐπερωτῶ τὸν θεὸν τί ἀν ποιῶν τὸν λοιπὸν βίον εὐδαιμονέστατα διατελέσται μι· ὃ δέ μοι ἀπεκρίνατο,

Σαυτὸν γιγνώσκων εὐδαίμων, Κροῖσε, περάσεις.

XXI. ἔπειτα δὲ ἀκούσας τὴν μάντειαν ἡσθην· ἐνδιμιζον γὰρ τὸ ῥῆστόν μοι αὐτὸν προστάξαντα τὴν εὐδαιμονίαν διδόναι. ἄλλους μὲν γὰρ γιγνώσκειν τὸν μὲν οἶνον τ' εἶναι, τὸν δ' οὖν ἑαυτὸν δὲ ὅστις ἐστὶ πάντα τινὰ ἐνόμιζον ἀνθρωπον εἰδέναι. XXII. καὶ τὸν μετὰ ταῦτα δὴ χρόνον ἕως μὲν εἶχον ἡσυχίαν, οὐδὲν ἐνεκάλουν μετὰ τὸν τοῦ παιδὸς θάνατον ταῖς τύχαις· ἔπειδὴ δὲ ἀρετεῖσθην ὑπὸ τοῦ Ἀσσυρίου ἐφ' ὑμᾶς στρατεύεσθαι, εἰς πάντα μὲν κίνδυνον ἡλθον· ἐσώθην μέντοι οὐδὲν κακὸν λαβών. οὐκ αἰτιῶμαι δὲ οὐδὲ τάδε τὸν θεόν. ἔπειτα γὰρ ἔγνων ἐμαυτὸν μὴ ἰκανὸν ὑμῖν ράχεσθαι, ἀσφαλῶς σὺν τῷ θεῷ ἀπῆλθον καὶ αὐτὸς καὶ οἱ σὺν ἐμοί. XXIII. τοῦ δ' αὗτοῦ πάλιν ὑπὸ τε πλούτου τοῦ παρόντος διαθρυπτόμενος καὶ ὑπὸ τῶν δεομένων μου προστάτην γενέσθαι καὶ ὑπὸ τῶν δώρων ὃν ἐδίδοσάν μοι καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων οἵ με κολακεύοντες ἔλεγον ὡς εἰ ἐγὼ ἐθέλοιμι ἄρχειν, πάντες ἀν ἐμοὶ πείθοιντο καὶ μέγιστος ἀν εἴην ἀνθρώπων, ὑπὸ τοιούτων δὲ λόγων ἀναφυσώμενος, ὡς εἴλοντό με πάντες οἱ κύκλῳ βασιλεῖς προστάτην τοῦ πολέμου, ὑπεδεξάμην τὴν στρατηγίαν ὡς ἰκανὸς ὃν μέγιστος γενέσθαι. XXIV. ἀγροῶν ἄρα ἐμαυτὸν, ὅτι σοὶ ἀντιπολεμεῖν ἰκανὸς φύμην εἶναι πρῶτον μὲν ἐκ θεῶν γεγονότι,⁴⁸ ἔπειτα δὲ διὰ βασιλέων πεφυκότι, ἔπειτα δὲ ἐκ παιδὸς ἀρετῆν ἀσκοῦντι· τῶν δὲ ἐμῶν προγόνων ἀκούων τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα ἄμα τε βασιλέα καὶ ἐλεύθερον γενέσθαι. ταῦτ' οὖν ἀγνοήσας δικαίως, ἔφη, ἔχω τὴν δίκην. XXV. ἀλλὰ τοῦ δὴ, ἔφη, ὁ Κῦρος, γιγνώσκω μὲν ἐμαυτόν· σὺ δέ, ἔφη, δοκεῖς ἔτι ἀληθεύσειν τὸν Ἀπόλλωνα ὡς εὐδαίμων ἔσομαι γιγνώσκων ἐμαυτόν; σὲ δὲ ἐρωτῶ διὰ τοῦτο ὅτι ἄριστ' ἀν μοι δοκεῖς εἰκάσαι τοῦτο ἐν τῷ παρόντι· καὶ γὰρ δύνασαι ποιῆσαι.

XXVI. Καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Βουλήν μοι δὸς περὶ τούτου, ὁ Κροῖσε ἐγὼ γάρ σου ἐννοῶν τὴν πρόσθεν εὐδαιμονίαν οἰκτείρω τέ σε καὶ

48. ἐκ θεῶν γεγονότι] “For the son of Jupiter by Danaë. See author of the royal race,” (according above 1, 2, 1.) Zeune. to Greek mythology,) “was Perseus,

ἀποδίδωμι ἡδη γυναικά τε ἔχειν ἦν ἔχεις καὶ τὰς θυγατέρας, ἀκούω γάρ σοι εἶναι, καὶ τὸν φίλους καὶ τὸν θεράποντας καὶ τράπεζαν⁴⁹ σὺν οἴαπερ ἐξῆτε· μάχας δέ σοι καὶ πολέμους ἀφαιρῶ. XXVII. Μὰ Δία μηδὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Κροῖσος, σὺ ἐμοὶ ἔτι βουλεύον ἀποκρίνασθαι περὶ τῆς ἐμῆς εὐδαιμονίας· ἔγω γὰρ ἡδη σοι λέγω, ἦν ταῦτα μοι ποιήσῃς ἂ λέγεις, διτὶ ἦν ἄλλοι τε μακαριωτάτην ἐνόμιζον εἶναι βιοτὴν καὶ ἔγω συνεγίγνωσκον αὐτοῖς, ταῦτην καὶ ἔγω νῦν ἔχων διάξω. XXVIII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Τίς δὴ ὁ ἔχων ταῦτην τὴν μακαρίαν βιοτὴν; Ἡ ἐμὴ γυνὴ, εἶπεν, ὁ Κῦρε· ἐκείνη γὰρ τῶν μὲν ἀγαθῶν⁵⁰ καὶ τῶν μαλακῶν⁵¹ καὶ εὐφροσυνῶν πασῶν ἐμοὶ τὸ ἴσον μετεῖχε, φροντίδων δὲ ὅπως ταῦτα ἔσται, καὶ πολέμου καὶ μάχης οὐ μετῆν αὐτῇ. οὕτω δὴ καὶ σὺ δοκεῖς ἐμὲ κατασκευάζειν ὥσπερ ἔγω ἦν ἐφίλονυ μάλιστα ἀνθρώπων, ὥστε τῷ Ἀπόλλωνι ἄλλα μοι δοκῶ χαριστήρια ὀφειλήσειν. XXIX. ἀκούσας δὲ ὁ Κῦρος τὸν λόγους αὐτοῦ ἐθαύμασε μὲν τὴν εὐθυμίαν, ἢγετο δὲ τὸ λοιπὸν ὅποι καὶ αὐτὸς πορεύοιτο, εἴτ' ἄρα καὶ χρήσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὔτως ἡγούμενος.

CAP. III.

I. Καὶ τότε μὲν οὕτως ἐκοιμήθησαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καλέσας ὁ Κῦρος τὸν φίλους καὶ τὸν ἡγεμόνα τοῦ στρατεύματος, τὸν μὲν αὐτῶν ἔταξε τὸν θησαυροὺς παραλαμβάνειν, τὸν δ' ἐκέλευσεν ὅπόσα παραδοίη Κροῖσος χρήματα,⁵² πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔξελεῖν

49. τράπεζαν] I. e. “*Victus. J. Poll. 6, 84. Τράπεζας* δὲ ἐκάλουν καὶ τὰ στίτια, τὰ ἐπ’ αὐτῶν τιθέμενα. Σὺν τραπέζῃ ξῆν, *is victu uti.*” Fischer.

50. τῶν μὲν ἀγαθῶν] I. e. “*Cibi lautiores, even chaplets, unguents, dessert, delicacies, as in Herod. 1, 207.*” Fischer.

51. τῶν μαλακῶν] I. e. soft garments and soft couches.

52. χρήματα] So in 3, 1, 33. Χρήματα δ', ἔφη, σὺν τοῖς θησαυροῖς, οἷς διπάτηρ κατέλιπεν, ἔστιν, εἰς ἀργύριον λογισθέντα, τάλαντα πλείω τῶν τρισχιλίων. “*Schneider and Weckh.* by the latter, (*θησαυρὸς*,) understand

“*numos adservalos s. aurum atque argentum cusum;*” by the former, “*etiam alias res pretiosas.* Sed Meyerus discriminat horum vocabulorum vel inversa ratione cogitandum, vel omnino vanum esse putat.” Poppe. “‘*Money*’ and other ‘*precious things*’ seem to be called *θησαυρὸς* or *θησαυρός*, inasmuch as they are laid up and preserved for use, but *χρήματα*, inasmuch as the owner uses them.” Sturz. Wherever any distinction is made between them, it seems natural to suppose that by *θησαυρὸς* is meant ‘*money*,’ ‘*gold and silver coin*;’ by *χρήματα*, ‘*precious garments, jewels,*’ etc. Suid.

ὅποια ἀν οἱ μάγοι ἔξηγῶνται, ἐπειτα τὰλλα χρήματα παραδεχομένους ἐν Συγάστροις⁵³ στήσαντας ἐφ' ἄμαξων ἐπισκευάσαι καὶ διαλαχόντας τὰς ἀμάξας κομίζειν ὅποιπερ ἀν αὐτοὶ πορεύωνται, ἵνα ὅπη καιρὸς εἴη διαλαμβάνοιεν ἔκαστοι τὰ ἄξια. II. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν.

'Ο δὲ Κῦρος καλέσας τινὰς τῶν παρόντων ὑπηρετῶν, Εἴπατέ μοι, ἐφη, ἐώρακέ τις ὑμῶν Ἀθραδάταν; Θαυμάζω γὰρ, ἐφη, ὅτι πρόσθεν θαμίζων ἐφ' ἡμᾶς νῦν οὐδαμοῦ φαίνεται. III. τῶν οὖν ὑπηρετῶν τις ἀπεκρίνατο ὅτι Ὡ δέσποτα, οὐ Σῆ, ἀλλ' ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανεν ἐμβαλὼν τὸ ἄρμα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους· οἱ δὲ ἄλλοι πλὴν τῶν ἐταίρων αὐτοῦ ἔξεκλιναν, ὡς φασιν, ἐπεὶ τὸ στῖφος εἶδον τὸ τῶν Αἰγυπτίων. IV. καὶ νῦν γε, ἐφη, λέγεται αὐτοῦ ἡ γυνὴ ἀνελομένη τὸν νεκρὸν καὶ ἐνθεμένη εἰς τὴν ἀρμάξαν ἐν ἥπερ αὐτῇ ὠχεῖτο προσκεκομικέναι αὐτὸν ἐνθάδε ποι πρὸς τὸν Πακτωλὸν ποταμόν. V. καὶ τοὺς μὲν εὔνούχους καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ ὀρύττειν φασὶν ἐπὶ λόφου τινὸς θήκην⁵⁴ τῷ τελευτήσαντι τὴν δὲ γυναικαὶ λέγουσιν ὡς

Συνήθωσ οὖτε ἰδιῶται καὶ οἱ βήτορες τῷ δύναματι τῶν χρημάτων ἐπὶ νομίσμασι χρῶνται ἀργυρίου καὶ χρυσίου. Bekk. Anecd. I, 316. : Χρημάτων σημαίνει καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὰ χρήματα (?) καὶ τὴν δλην οὐσίαν, κείται δὲ καὶ ἐπὶ πράγματος, ἢ προσώπου, ἢ λόγου, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν φορτίων, καὶ ἐπὶ χρυσοῦ τρίποδος: 1, 116. Χρῆμα· ἀργύριον. Ἀριθμησον τὸ χρῆμα, 'Ηρόδοτος.

53. [Συγάστροι] Ζύγαστρον is 'a wooden chest.' Hesych. Ζύγαστρον κιβώτιον. Ζύγαστρος· κιβωτὸς, σορὸς, ζυγός. Suid. Etym. M. Phav. and Phot. say that it means ξυλίνην σορόν. So too Zonaras: Ζύγαστρον' κιβωτός. Κυρίως δὲ ἡ ξυλίνη σορός. [Σοφοκλῆς] ξύλῳ ζυγάστρω. Παρὰ τὸ ζυγάσθαι τὰς σανδάς. Καὶ Ξενοφῶν· Τὰ δὲ ἄλλα χρήματα παραδεχομένους ἐν ζυγάστροις κομίζειν, ἵνα, ὅπη καιρὸς εἴη, διαλαμβάνοιεν ἔκαστος τὰ ἄξια.] Παρὰ Δελφοῖς δὲ ζυγάστρον καλένται τὸ γραμματοφυλακεῖν. 'Ἐκ τοῦ Ῥητορικοῦ ἡ λέξις. "The words, Σοφοκλῆς —ἄξια are not to be found in Cod. K. The passage from Sophocles is Trach. 692. κοίλῳ ζυγάστρῳ, Schol. θήκη, κιβωτίῳ. Ξύλῳ occurs also in the Cod. Batav., from which Valek, ad Theocr.

p. 335. first produced this gloss of Zonaras; Etym. M. κοίλῳ. By the words, τοῦ Ῥητορικοῦ, he perhaps means Pausanias, who is quoted by Eust. 956, 6. Ἐστι καὶ σανδαλίου ζυγὸς κατὰ Παυσανίαν, τὸ συνέχον τοὺς δακτύλους· καὶ κιβωτὸν δὲ, ὡς δηλοῖ τὸ ζυγάστρον, ἡ ξυλίνη σορὸς, παρὰ τὸ ζυγάσθαι, οἷον, Κοίλῳ ζυγάστρῳ, ἐξ οὗ παρέθεατο τὸ κοινολεκτούμενον σύγιστρον:) 1604, 13. Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι ζυγάστρον ἡ κιβωτὸς, καὶ ζυγῶσαι τὸ συναρμόσαται καὶ κείται ἡ τοῦ ζυγάστρου λέξις καὶ παρὰ Λυκόφρου. (But in Lycophr. at this day, as far as my information goes, the word does not occur.) Ἔτεροι δέ φασιν ὅτι ξυλίνη σορὸς τὸ ζυγάστρον, παρὰ τὸ ζυγάσθαι. Δόξοι δὲ ἐν ίσως ἐκ τῆς κατὰ Λατίνους χρήσεως, ἡς πολλοὶ πεπειράνται, μὴ ξεναγῆκης ξύλινον εἶναι τὸ ζυγάστρον, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ παραφθορὰν λεγόμενον σίγιστρον, καλούμενον ίσως οὕτω, διὰ τὸ κατὰ ζυγοῦ ίστρητα φορτίεσθαι, δοχεῖον καὶ αὐτὸν, κρυπτικὸν τῶν ίσων. But about the Delphic ζύγαστρον further inquiry is necessary." Tittmann.

54. [θήκη] I. e. "Conditorium, sarcophagus, a tomb, Abresch Diluc. Thuc. 238." Fischer.

κάθηται χαμαὶ κεκοσμηκυῖα οἷς εἶχε τὸν ἄνδρα, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔχοντα ἐπὶ τοῖς γόνασι. VI. ταῦτα ἀκούσας ὁ Κῦρος ἐπαιίσατο ἡρα τὸν μηρὸν καὶ εὐθὺς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον λαβὼν χιλίου ἵππεας ἥλαννεν ἐπὶ τὸ πάθος. VII. Γαδάταν δὲ καὶ Γωβρύναν ἐκέλευσεν ὅ,τι δύναιντο λαβόντας καλὸν κύσμημα ἄνδρὶ φίλῳ καὶ ἀγαθῷ τετελευτηκότι μεταδιώκειν· καὶ ὅστις εἶχε τὰς ἐπομένας ἀγέλας, καὶ βοῦς καὶ ἵππους εἶπε τούτῳ καὶ ἄμα πρόβατα πολλὰ ἐλαύνειν ὅπῃ ἀν αὐτὸν πυνθάνηται ὅντα, ὡς ἐπισφαγείη τῷ Ἀβραδάτᾳ.

VIII. Ἐπεὶ δὲ εἶδε τὴν γυναικα χαμαὶ καθημένην καὶ τὸν νεκρὸν κείμενον, ἐδάκρυσέ τε ἐπὶ τῷ πάθει καὶ εἶπε Φεῦ, ὃ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχὴ, οἵχῃ δὴ ἀπολιπῶν⁵⁵ ἡμᾶς; καὶ ἄμα ἐδεξιοῦτο αὐτὸν, καὶ ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ ἐπηκολούθησεν· ἀπεκέκοπτο γὰρ κοπίδι ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. IX. ὁ δὲ ἰδὼν πολὺ ἔτι μᾶλλον ἥλγησε· καὶ ἡ γυνὴ δὲ ἀνωδύρατο καὶ δεξαμένη δὴ παρὰ τοῦ Κύρου ἐφίλησέ τε τὴν χεῖρα καὶ πάλιν ὡς οἰόν τ' ἦν προσήρμοσε, καὶ εἶπε, Καὶ τάλλα τοι, ὃ Κῦρε, οὔτως ἔχει· X. ἀλλὰ τί δεῖ σε ὄρῆν; καὶ ταῦτα, ἔφη, οἴδ' ὅτι δι' ἐμὲ οὐχ ἡκιστα ἐπαθεν, ἵστως δὲ καὶ διὰ σὲ, ὃ Κῦρε, οὐδὲν ἤττον. ἐγώ τε γὰρ ἡ μωρὰ πολλὰ διεκελευόμην αὐτῷ οὕτω ποιεῖν ὅπως σοὶ φίλος ἄξιος λόγου φανείη, αὐτὸς τε οἶδ' ὅτι οὗτος οὐ τοῦτο ἐνεκόει ὅ,τι πείσοιτο, ἀλλὰ τί ἀν ποιήσας σοὶ χαρίσαιτο. καὶ γὰρ οὖν, ἔφη, αὐτὸς μὲν ἀμέμπτως τετελεύτηκεν, ἐγὼ δὲ ἡ παρακελευομένη Σῶσα παρακάθημαι. XI. καὶ ὁ Κῦρος χρόνον μέν τινα σιωπῇ κατεδάκρυσεν, ἐπειτα δὲ ἐφθέγξατο, Ἄλλ' οὗτος μὲν δὴ, ὃ γύναι, ἔχει τὸ κάλλιστον τέλος· νικῶν γὰρ τετελεύτηκε· σὺ δὲ ληβοῦσα τοῖσδε ἐπικόσμει αὐτὸν τοῖς παρ' ἐμοῦ· παρῆν δὲ ὁ Γωβρύνας καὶ ὁ Γαδάτας πολὺν καὶ καλὸν κόσμου φέροντες· ἐπειτα δ', ἔφη, ἵσθι ὅτι οὐδὲ τὰ ἄλλα ἄτιμος ἔσται, ἀλλὰ καὶ τὸ μνῆμα πολλοὶ χώσουσιν ἄξιως ἡμῶν καὶ ἐπισφαγήσεται αὐτῷ ὅσα εἰκὸς ἄνδρὶ ἀγαθῷ. XII. καὶ σὺ δὲ, ἔφη, οὐκ ἕρημος ἔσῃ, ἀλλ' ἐγώ σε καὶ σωφροσύνης ἔγεκα καὶ πάσης ἀφεγῆς καὶ τάλλα τιμήσω καὶ συστήσω ὅστις ἀποκομιεῖ σε ὅποι ἀν αὐτῇ ἐθέλῃς· μόνον, ἔφη, δήλωσον πρὸς ἐμὲ πρὸς δύντινα χρήζεις κομισθῆναι. καὶ ἡ Πάνθεια εἶπεν, Ἄλλα θάρρει, ἔφη, ὃ Κῦρε, οὐ μή σε κρύψω πρὸς δύντινα βούλομαι ἀφικέσθαι. XIII. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἰπὼν ἀπήγει, κατοικτείρων τὴν τε γυναικα οἷου ἄνδρὸς στέρωστο

55. οἵχῃ δὴ ἀπολιπῶν] “Do not see Porson ad Eurip. Hec. 291.” expect ἀπολιπούσα, which would be Poppo. contrary to the practice of the Greeks:

καὶ τὸν ἄνδρα οἴαν γυναικα καταλιπὼν οὐκέτ' ὄψοιτο. ἡ δὲ γυνὴ τοὺς μὲν εὐνούχους ἐκέλευσεν ἀποστῆναι, ἕως ἂν, ἔφη, τόνδε ἐγὼ ὀδύρωμαι ὡς βούλομαι τῇ δὲ τροφῷ εἶπε παραμένειν, καὶ ἐπέταξεν αὐτῇ, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ, περικαλύψαι αὐτήν τε καὶ τὸν ἄνδρα ἐν ἐνὶ ἴματιώ. XIV. ἡ δὲ τροφὸς πολλὰ ἰκετεύουσα μὴ ποιεῖν τοῦτο, ἐπεὶ οὐδὲν ἥννε⁵⁶ καὶ χαλεπαίνουσαν ἑώρα, ἐκάθητο κλαίουσα. ἡ δὲ ἀκινάκη⁵⁷ πάλαι παρεσκευασμένη σφάττει ἑαυτήν, καὶ ἐπιθεῖσα ἐπὶ τὰ στέρνα τοῦ ἄνδρὸς τὴν ἑαυτῆς κεφαλὴν ἀπέθνησκεν. ἡ δὲ τροφὸς ἀνωλοφύρατό τε καὶ περιεκάλυπτεν ἄμφῳ ὥσπερ ἡ Πάνθεια ἐπέστειλεν. XV. ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἥσθετο τὸ ἔργον τῆς γυναικὸς, ἐκπλαγεὶς ἔεται, εἰ τι δύναιτο βοηθῆσαι. οἱ δὲ εὐνοῦχοι ἰδόντες τὸ γεγενημένον τρεῖς ὄντες σπασάμενοι κάκεῖνοι τοὺς ἀκινάκας ἀποσφάττονται οὖπερ ἔταξεν αὐτοὺς ἑστηκότες. XVI. καὶ νῦν τὸ μῆμα μέχρι τοῦ νῦν τῶν εὐνούχων κεχῶσθαι λέγεται καὶ ἐπὶ μὲν τῇ ἄνω στήλῃ τοῦ ἄνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐπιγεγράφθαι φασὶ τὰ ὄνόματα, Σύρια γράμματα, κάτω δὲ εἶναι τρεῖς λέγονται στήλας καὶ ἐπιγεγράφθαι, Σκηπτούχων.⁵⁸ XVII. ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἐπλησίασε τῷ πάθει, ἀγασθείς

56. ἥννε] The same form of the verb occurs in 5, 5, 22.

57. ἀκινάκην] "This was a kind of Persian sword, Herod. 7, 54. (Τὸ Περσικὸν ξίφος, τὸ ἀκινάκην καλέονται,) Joseph. A. J. 20, 7. p. 619. Bas., Reland Diss. 2, 111. Brisson. 3, 8. Bochart Hieroz. 1, 2, 8. p. 140." Fischer. J. Poll. 1, 138. Περσικὸν ξιφίδιόν τι, τῷ μηρῷ προσθητημένον: 10, 144. Προσθετέον δὲ τούτοις, ξίφη, καὶ μαχαίρας, καὶ κοπίδας, καὶ ἀκινάκας. Timaeus: 'Ακινάκης' περιζώνιον (παραξώνιον, in Poppe's Index to the Cyropa.) στενὸν ἐτερόστομον, ὥσπερ ἥμιστομον μαχαίρας. Plato Pol. 8. p. 595. f. Τιάρας τε, καὶ στρεπτοὺς, καὶ ἀκινάκας παραξωνύντα, where Schol. 'Ακινάκης δὲ, Περσικὸν τι ξίφος, ἡ δόρυ μικρὸν Περσικόν. 'Κοπίς, 1, 2, 9. 2, 1, 9. 4, 2, 22. etc. It is a sword slightly curved, like a reaping-hook, Curt. 8, 14, 29. It may be compared with the Roman *ensis falcatus*. It seems to have the same meaning as μάχαιρα: for as κοπίς ἡ σάγαρις, so μάχαιρα ἡ σάγαρις occur. But we cannot agree with Weiske, who does not distinguish even σάγαρις from them,

(de Nat. et Usu Disc. Cyri p. cxvii.) See the note ad 1, 2, 13. and the Essay de Exercitu Cyri." Poppe, "Laudatur non sine causa Turcicus miles, qui hodie gladium suum leviter incurvum, (qui illis kilitz, Arabibus vero seife dicitur: hi acinaces nobis sunt, quos Xenophon et alii Græci Historici Persis tribuunt, e quorum regione Turcos in Asiam venisse constat, eosdemque copides παρὰ τὸ κόπτειν, a cædendo, quod cæsim, non punctum feriant, nominant, teste Leunclavio nostro,) tam magni facit, ut maximo pretio eos comparare, diligentissimeque asservare, neque permittere, ut ii ad exteros venales exportentur, soleat." Ph. Camerarius's Operæ Horarum Subcisivarum, Cent. 1, c. 76. Francofurti 1615. 4to. p. 351.

58. σκηπτούχων] "Ita Ms. Bodl. (Guelf.) et Edd. Ald. Leuncl. Eton. aliæque. Steph. perperam exhibit (e Brod.) εὐνούχων, quod haud dubie σχόλιον est; quo significavit sceptrigeros Xenophonti esse eunuchos. Leunclavius (p. 1041.) se coram vidisse ait Constantinopoli ad portani Osmaneiam eunuchos, in illius Sultani seraio

τε τὴν γυναικα καὶ κατολοφυράμενος ἀπήει καὶ τούτων μὲν ἡ εἰκὸς ἐπεμελήθη ὡς τύχοιεν πάντων τῶν καλῶν, καὶ τὸ μῆμα ὑπερμέγεθες ἔχωσθη, ὡς φασιν.

CAP. IV.

I. Ἐκ δὲ τούτου στασιάζοντες οἱ Κᾶρες⁵⁹ καὶ πολεμοῦντες πρὸς ἄλλήλους, ἅτε τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ἐν ἔχυροῖς χωρίοις, ἐκάτεροι ἐπεκαλοῦντο τὸν Κῦρον. ὁ δὲ Κῦρος αὐτὸς μὲν μένων ἐν Σάρδεσι μηχανὰς ἐποιεῖτο καὶ κριοὺς, ὡς τῶν μὴ πειθομένων ἐρείψων⁶⁰ τὰ τείχη, Ἀδούσιοι δὲ ἄνδρα Πέρσην καὶ τάλλα οὐκ ἄφρονα οὐδὲ ἀπόλεμον, καὶ πάνυ δὴ εὐχαριτού⁶¹ πέμπει ἐπὶ τὴν Καρίαν στράτευμα δούς· καὶ Κίλικες δὲ καὶ Κύπριοι⁶² πάνυ προθύμως αὐτῷ συνεστράτευσαν. II. ὃν ἔγεκα οὐδὲ ἐπεμψε πώποτε Πέρσην σταράπην⁶³ οὔτε Κιλίκων οὔτε Κυπρίων, ἀλλ' ἥρκουν αὐτῷ ἀεὶ οἱ ἐπιχώριοι βασιλεύοντες· δασμὸν μέντοι ἐλάμβανε καὶ στρατιᾶς⁶⁴ ὅποτε δέοιτο,

(s. *gynæceo*,) sceptuchos sive sceptrigeros esse, more de Persico hoc antiquissimo a Turcis usurpato. Gestant enim sceptra, quæ dignitatis et officiorum insignia sunt, ut apud Romanos fasces, apud Græcos imperatores Christianos recentiores baculi, quæ lingua Græcorum σκῆπτρῶν adpellationem habent. Hæc autem in Pandecte Rerum Turcicarum Leunclaviano pluribus declarata videre licet cc. 173. 199." Hutchinson. Poppo refers to the Index, where I find only these words: "Σκηπτοῦχοι, sceptriferi, eu-nuchi, 7, 3, 16, 8, 1, 38, 3, 15."

59. οἱ Κᾶρες] "Herod. (1, 171. 174. 175.) differs from Xen. both as to the name of the Persian general who vanquished the Carians, and as to the means by which it was accomplished." Poppo.

60. ἐρείψων] "Bud. κατερείψων, Alt. καταρήψων. 'The simple verb ἐρείπω hardly, I doubt, occurs except in poetry.' Schneider. But it is found in Dionysius H. Hist. Rom., in Plut. and Dio Cass., as we may learn from the Indices. We can therefore have the less scruple in adjudging it to

Xen., who is studious of poetic terms. See the *Essay de Dial. Xen.*" Poppo.

61. εὐχαριτού] I. e. "Who by his manners and conversation ingratiates himself with all who are admitted to his society;" "Is cuius sermones, mores, omninoque consuetudo, multum habent suavitatis et gratiæ, ut gratiam aliorum favoremque colligere facile possit," Fischer.

62. Κίλικες δὲ καὶ Κύπριοι] See 8, 6, 8, where the Paphlagonians are added to the list.

63. σταράπην] "Præfector, prætor; it is a Persian word. Hesych. Σταράπας ἀρχηγος, στρατηλάται, Περσικὴ δὲ ἡ λέξις. See Reland Diss. 8. T. 2. p. 232. Brisson. I, 168." Fischer.

64. στρατιᾶς] "Στρατεῖα: Cod. Alt. στρατιᾶς, and so I think that Xen. wrote, στρατιᾶς ὅποτε δέοιτο. For I. the words στρατεία and στρατιὰ are often confounded by the copyists: see 1, 6, 1. Phav. Στρατεῖα ἡ στράτευσις, στρατιὰ δὲ, τὸ στράτευμα. The words, Ἐναλλάσσεται δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει, which are added in Ammonius v.

ἐπήγγελλεν αὐτοῖς. III. ὁ δ' Ἀδυύσιος ἄγων τὸ στράτευμα ἐπὶ τὴν Καρίαν ἦλθε, καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν Καρῶν παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, ἔτοιμοι ὅντες δέχεσθαι εἰς τὰ τείχη ἐπὶ κακῷ τῶν ἀντιστασιαζόντων. ὁ δὲ Ἀδούσιος πρὸς ἀμφοτέρους ταῦτα ἐποίει· δικαιότερά τε ἔφη λέγειν τούτους ὅποτέροις διαλέγοιτο, λαθεῖν τε ἔφη δεῖν τοὺς ἐναντίους φίλους σφᾶς γενομένους, ὡς δὴ οὕτως ἂν μᾶλλον ἐπιπεσῶν ἀπιρασκεύοις τοῖς ἐναντίοις πιστὰ δ' ἥξουν γενέσθαι, καὶ τοὺς μὲν Κāρας ὁμόσαι ἀδόλως τε δέξασθαι εἰς τὰ τείχη σφᾶς καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῷ Κύρου καὶ Περσῶν· αὐτὸς δὲ ὁμόσαι θέλειν ἀδόλως εἰσιέναι εἰς τὰ τείχη καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν δεχομένων. IV. ταῦτα δὲ ποιήσας ἀμφοτέρους λάθρᾳ ἐκατέρων νύκτα συνέθετο τὴν αὐτὴν, καὶ ἐν ταύτῃ εἰσῆλατο⁶⁵ εἰς τὰ τείχη καὶ παρέλαβε τὰ ἐρύματα ἀμφοτέρων. ἀμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ καθεζόμενος εἰς τὸ μέσον σὸν τῇ στρατιῇ ἐκάλεσεν ἐκατέρων τοὺς ἐπικαιρίους. οἱ δὲ ἴδοντες ἀλλήλους ἡχθέσθησαν, τομίζοντες ἔξηπατησθαι ἀμφότεροι. V. ὁ μέντοι Ἀδούσιος ἔλεξε τοιάδε. Ἐγὼ ὑμῖν, ὡς ἄνδρες, ὕμοσα ἀδόλως εἰσιέναι εἰς τὰ τείχη καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν δεχομένων. εἴπερ οὖν ἀπολῶ ὅποτέρους ὑμῶν, τομίζω ἐπὶ κακῷ εἰσεληλυθέναι Καρῶν· ἦν δὲ εἰρήνην ὑμῖν ποιήσω καὶ ἀσφάλειαν ἐργάζεσθαι ἀμφοτέρους τὴν γῆν, τομίζω ὑμῖν ἐπ' ἀγαθῷ παρεῖναι. νῦν οὖν χρὴ ἀπὸ τῆς δεῖσθαι ἡμέρας ἐπιμί-

Στρατεία, (Στρατεία ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα, στρατιὰ συνεσταλμένως, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος, ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει,) are undoubtedly adventitious, and the remark itself is founded on corrupted places, and it is well known that false readings are found in all books, at least in most; 2. δόπτε δέοιτο is not, *cum opus esset*, for this is δόπτε δέοι, but δέοιτο ought to be referred to Cyrus, so that it may be, *opus habere*, but στρατιᾶς δεῖσθαι may be rightly said, as in s. 7. Εἴ τι στρατιᾶς προσδέοιτο, but not στρατείας δεῖσθαι: 3. it is not necessary that ἐπαγγέλλειν should of itself be said to signify *imperare*, nay it may be so translated as merely to denote *significare*, as in 8, 4, 33. particularly as δασμὸν ἐλάμβανε precedes. The king, who intimates to tributary states that he has occasion for forces, by that very intimation orders them to furnish troops, ('hac ipsa re iis co-

pias imperat,³) and when the Latin writers say, *equites, obsides imperare civitatibus*, Cæs. B. G. 6, 4. why may not the Greek phrase, στρατιὰν ἐπαγγέλλειν Κυπρίοις, be quite correct? At least the Greek version of Cæsar l. c. translates the words, *Equitesque imperat civitatibus, iππέας ἐκάστη πόλεις δ Καῖσαρ ἐπήγγειλε.*" Fischer.

65. εἰσῆλατο] "Bud. and Alt. εἰσῆλθεν, a mere interpretation, which Schneider has received into the text. Εἰσῆλασεν was the conjectural emendation of Leuncl. See Præf. c. 2." Poppe. "Εἰσῆλατο is the right reading of the MSS. Bodl. Guelf. Phil. Junt. Ald. (in Junt. and Ald. erroneously εἰσῆλλατο,) and other printed books. For 1. we cannot doubt about the use of this aorist, Diog. L. 8, 75. Æsop Fab. 17. Hesych. Εἰσῆλατο· εἰσεπήδησεν: 2. it is clear that generic terms, which indicate any action in general, are elegantly exchanged by

γννσθαι⁶⁶ τε ἀλλήλοις φιλικῶς, ἐργάζεσθαι τε τὴν γῆν ἀδεῶς, διδόναι τε τέκνα καὶ λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων· ἦν δὲ παρὰ ταῦτα ἀδικεῖν τὶς ἐπιχειρῆ, τούτοις Κύρος τε καὶ ἡμεῖς ἐσόμεθα πολέμιοι. VI. ἐκ τούτου πύλαι μὲν ἀνεῳγμέναι ἥσπαν τῶν τειχῶν, μεσταὶ δὲ αἱ ὁδοὶ πορευομένων παρ' ἀλλήλους, μεστοὶ δὲ οἱ χῶροι ἐργαζομένων· ἑορτὰς δὲ κοινῇ ἥγον, εἰρήνης δὲ καὶ εὐφροσύνης πάντα πλέα ἦν. VII. ἐν δὲ τούτῳ ἥκον οἱ παρὰ Κύρου, ἐρωτῶντες εἴ τι στρατιᾶς προσδέοιτο ἢ μηχανημάτων· ὁ δὲ Ἀδούσιος ἀπεκρίνατο ὅτι καὶ τῇ παρούσῃ ἔχειν ἀλλαχόσε χρῆσθαι στρατιᾶ, καὶ ἂμα ταῦτα λέγων ἀπῆγε τὸ στράτευμα, φρουρὸν ἐν ταῖς ἄκραις καταλιπών. οἱ δὲ Κāρες ἱκέτευον μένειν αὐτόν· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἥθελε, προσέπεμψαν πρὸς Κύρον δεόμενοι πέμψαι Ἀδούσιον σφίσι σατράπην.

VIII. Ὁ δὲ Κύρος ἐν τούτῳ ἀπεστάλκει Ὑστάσπην στράτευμα ἄγοντα ἐπὶ Φρυγίαν τὴν περὶ Ἐλλήσποντον. ἐπεὶ δ' ἥκεν ὁ Ἀδούσιος, μετάγειν αὐτὸν ἐκέλευσεν ἥπερ ὁ Ὑστάσπης προώχετο, ὅπως μᾶλλον πείθουντο τῷ Ὑστάσπῃ, ἀκούσαντες ἄλλο στράτευμα προσιόν. IX. οἱ μὲν οὖν Ἐλληνες οἱ ἐπὶ θαλάττῃ οἰκοῦντες πολλὰ δόντες δῶρα διεπράξαντο ὥστε εἰς μὲν τὰ τείχη βαρβάρους μὴ δέχεσθαι, δασμὸν δὲ ἀποφέρειν καὶ στρατεύειν ὅποι Κύρος ἐπαγγέλλοι. X. ὁ δὲ τῶν Φρυγῶν βασιλεὺς παρεσκευάζετο μὲν ὡς καθέξων τὰ ἔρυμνὰ καὶ οὐ πεισόμενος καὶ παρήγγειλεν οὕτως· ἐπεὶ δὲ ἀφίσταντο αὐτοῦ οἱ ὑπαρχοὶ καὶ ἕρημος ἐγίγνετο, τελευτῶν εἰς χείρας ἥλθεν Ὑστάσπη ἐπὶ τῇ Κύρου δίκῃ. καὶ ὁ Ὑστάσπης καταλιπὼν ἐν ταῖς ἄκραις ἴσχυρὰς Περσῶν φρουρὰς ἀπῆγε ἄγων σὺν τοῖς ἑαυτοῦ καὶ Φρυγῶν πολλοὺς ἵππεας καὶ πελταστάς. XI. ὁ δὲ Κύρος ἐπέστελλεν Ἀδουσίῳ συμμίξαντα πρὸς Ὑστάσπην τὸν μὲν ἐλομένους Φρυγῶν τὰ σφέτερα σὺν τοῖς ὅπλοις ἄγειν, τὸν δὲ ἐπιθυμήσαντας πολεμεῖν τούτων ἀφελομένους τὸν ἵπποντας καὶ τὰ ὅπλα σφενδόνας ἔχοντας πάντας κελεύειν ἐπεσθαι.

XII. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν. Κύρος δὲ ὠρμᾶτο ἐκ Σάρδεων,

even the most careful writers for terms, which indicate the mode of the action, so that εἰσάλλεσθαι εἰς τὰ τείχη is of itself indeed the same as εἰσιέναι and εἰσέρχεσθαι εἰς τὰ τείχη, at the same time, however, marking the vehement desire and great expedition used by Adusius. In Cod. Bud. and Alt. εἰσῆλθεν is found, which seems to

be a gloss," Fischer.

66. ἐπιμίγνυσθαι] I. e. "Mutuo commercio uti." Poppo's Index. "Ἐπιμίγνυσθαι, μίγνυσθαι, are put elegantly *de usu et consuetudine*: see Theogn. ap. Xen. Mem. 1, 2, 20.; 1 Cor. 5, 9. 11, 2. Thess. 3, 14. Hom. Od. A. 209." Fischer.

φρουρὰν μὲν πεζὴν καταλιπὼν πολλὴν ἐν Σάρδεσι, Κροῖσον δὲ ἔχων, ἄγων δὲ πολλὰς ἀμάξας πολλῶν καὶ παντοδαπῶν χρημάτων. ἦκε δὲ καὶ ὁ Κροῖσος γεγραμμένα ἔχων ἀκριβῶς ὅσα ἐν ἑκάστῃ ἦν τῇ ἀμάξῃ· καὶ διδοὺς τῷ Κύρῳ τὰ γράμματα εἶπε, Ταῦτα, ἔφη, ἔχων, ὃ Κῦρε, εἴσῃ τὸν τέ σοι ὄρθως ἀποδιδόντα δὲ ἄγει καὶ τὸν μή. XIII. καὶ ὁ Κῦρος ἔλεξεν, Ἀλλὰ σὺ μὲν καλῶς ἐποίεις, ὃ Κροῖσε, προνοῶν· ἔμοιγε μέντοι ἄξουσι τὰ χρήματα οὕτερ καὶ ἔχειν αὐτὰν ἄξιοί εἰσιν· ὥστε ἦν τι καὶ κλέψωσι, τῶν ἑαυτῶν κλέψονται. καὶ ἂμα ταῦτα λέγων ἔδωκε τὰ γράμματα τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄρχονσιν, ὅπως εἰδεῖεν τῶν ἐπιτρόπων οἵ τε σῶα αὐτοῖς ἀποδιδοῖεν οἵ τε μή. XIV. ἦγε δὲ καὶ Λυδῶν οὓς μὲν ἐώρα καλλωπιζομένους καὶ ὅπλαις καὶ ἵπποις καὶ ἄρμασι καὶ πάντα πειρωμένους ποιεῖν ὅτι φοντο αὐτῷ χαριεῖσθαι, τούτους μὲν σὺν τοῖς ὅπλοις οὓς δὲ ἐώρα ἀχαρίστως 67 ἐπομένους, τοὺς μὲν ἵππους αὐτῶν παρέδωκε Πέρσαις τοῖς πρώτοις συστρατευομένοις, τὰ δὲ ὅπλα κατέκαυσε· σφενδόνας δὲ καὶ τούτους ἡνάγκασεν ἔχοντας ἐπεσθαι. XV. καὶ πάντας δὲ τοὺς ἀόπλους τῶν ὑποχειρίων γενομένων σφενδονῆν ἡνάγκασε μελετᾶν, νομίζων τοῦτο τὸ ὅπλον δουλικάτατον⁶⁸ εἶναι· σὺν μὲν γὰρ ἄλλῃ δυνάμει μάλα ἔστιν ἔνθα ισχυρῶς ὠφελοῦσι σφενδονῆται παρόντες, αὐτοὶ δὲ καθ' ἑαυτοὺς οὐδὲ ἀν οἱ πάντες σφενδονῆται μείνειαν πάκινοι ὀλίγους ὅμοσε ἴόντας σὺν ὅπλοις ἀγχεμάχοις.

XVI. Προϊών δὲ τὴν ἐπὶ Βαθυλῶνος κατεστρέψατο μὲν Φρύγας τοὺς ἐν τῇ μεγάλῃ Φρυγίᾳ, κατεστρέψατο δὲ Καππαδόκας, ὑποχειρίους δὲ ἐποιήσατο Αραβίους. ἐξέπλησε δὲ ἀπὸ πάντων τούτων Πέρσῶν μὲν ἱππέας οὐ μεῖον ἢ τετρακισμυρίους, πολλοὺς δὲ ἵππους τῶν αἰχμαλώτων καὶ πᾶσι τοῖς συμμάχοις διέδωκε· καὶ πρὸς Βαθυλῶνα ἀφίκετο παμπόλλους μὲν ἱππέας ἔχων, παμπόλλους δὲ τοξότας καὶ ἀκοντιστὰς, σφενδονήτας δὲ ἀναριθμήτους.

67. ἀχαρίστως] "Phil. translates it well, *Non libenter*; for, as ἀχαρίστειν in the Attic tongue is opposed to the verb χαρίζομαι, (Plato Symp. 12. Erotik v. Χάριτες,) so ἀχαρίστως is, 'so as not to gratify, comply, humor,' i. e. 'unwillingly, reluctantly.'" Fischer. "Guelf. a pr. m. and Par.

ἀχαρίτως: Suidas and some other passages in Xen. maintain the common reading." Poppo.

68. δουλικάτατον] "In 2, 1, 18. the bow and the javelin are called ὅπλα ὑπηρετικά: see Interpr. ad Il. 5, 600." Schneider.

CAP. V.

I. ἘΠΕΙ δὲ πρὸς Βαβυλῶνι ἦν ὁ Κῦρος, περιέστησε μὲν πᾶν τὸ στράτευμα περὶ τὴν πόλιν, ἔπειτα αὐτὸς περιήλαυνε τὴν πόλιν σὺν τοῖς φίλοις τε καὶ ἐπικαιρίοις τῶν συμμάχων. II. ἐπεὶ δὲ κατεθεάσατο τὰ τείχη, ἀπάγειν παρεσκευάσατο τὴν στρατιὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξελθὼν δέ τις αὐτόμολος εἶπεν ὅτι ἐπιτίθεσθαι μέλλοιεν αὐτῷ, ὅποτε ἀπάγοι τὸ στράτευμα· καταθεωμένοις γὰρ, ἔφη, αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ τείχους ἀσθενής ἐδόκει εἶναι ἡ φάλαγξ. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν ἦν οὕτως ἔχειν· περὶ γὰρ πολὺ τείχος κυκλουμένους⁶⁹ ἀνάγκη ἦν ἐπ' ὀλίγον τὸ βάθος γενέσθαι τὴν φάλαγγα. III. ἀκούσας οὖν ὁ Κῦρος ταῦτα, στὰς κατὰ μέσον τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν παρήγγειλεν ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἐκατέρωθεν τοὺς ὀπλίτας ἀγαπτύσσοντας τὴν φάλαγγα ἀπιέναι παρὰ τὸ ἐστηκὸς τοῦ στρατεύματος, ἕως γένοιτο ἐκατέρωθεν τὸ ἄκρον κατ' αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ μέσον. IV. οὕτως οὖν ποιούντων οἵ τε μένοντες εὐθὺς θαρραλεώτεροι ἐγίγνοντο ἐπὶ διπλάσιον τὸ βάθος γιγνόμενοι, οἵ τ' ἀπιόντες ὠσαύτως θαρραλεώτεροι· εὐθὺς γὰρ οἱ μένοντες αὐτῶν πρὸς τοῖς πολεμίοις ἐγίγνοντο. ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκατέρωθεν συνῆψαν τὰ ἄκρα, ἐστησαν ἴσχυρότεροι γεγενημένοι, οἵ τε ἀπεληλυθότες διὰ τοὺς ἔμπροσθεν, οἵ τ' ἔμπροσθεν διὰ τοὺς ὅπισθεν προγεγενημένους. V. ἀναπτυχθείσης δ' οὕτω τῆς φάλαγγος ἀνάγκη τοὺς πρώτους ἀρίστους εἶναι καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν μέσῳ δὲ τοὺς κακίστους τετύχθαι· ἡ δ' οὕτως ἔχουσα τάξις καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι ἐδόκει εῦ παρεσκευάσθαι καὶ πρὸς τὸ μὴ φεύγειν. καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ καὶ οἱ γυμνῆτες⁷⁰ οἱ ἀπὸ τῶν κεράτων ἀεὶ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο τοῦ ἀρχοντος τοσούτῳ ὅσῳ ἡ φάλαγξ βραχυτέρα ἐγίγνετο ἀναδιπλουμένη. VI. ἐπεὶ δὲ οὕτω συνεσπειράθησαν,⁷¹ ἀπήσαν, ἕως μὲν ἔξικρεῖτο τὰ βέλη ἀπὸ τοῦ

69. κυκλουμένους] “When Xen. was using this participle, he intended to add *τοὺς στρατιώτας*, but afterwards in forgetfulness he wrote *τὴν φάλαγγα*, and has thus left the participle *κυκλουμένους* without government.” Poppe.

70. οἱ γυμνῆτες] “Guelf. Par. and Bodl.; others, *γυμνῆται*. See Schneider ad Anab. 4, 1, 6.” Poppe. “Both forms are in use: see Suid. and Phav. Xen. Cyrop.

All soldiers, infantry, of light armour, are so called, but here we must understand slingers: see Hesych. Phav. and Xen. Anab. 5, 2, 10.” Fischer.

71. συνεσπειράσθησαν] “Ponitur hoc verbum proprie de serpentibus, in spiram se colligere, (Virg. G. 2, 153. ‘Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis,’) se conspirare,

τείχους, ἐπὶ πύδα· ἐπεὶ δὲ ἔξω βελῶν ἐγένοντο, στραφέντες, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγα βήματα προϊόντες, μετεβάλλοντο ἐπ' ἀσπίδα,⁷² καὶ ἵσταντο πρὸς τὸ τεῖχος βλέποντες· ὅσῳ δὲ προσωτέρω ἐγίγνοντο, τοσῷδε μανότερον μετεβάλλοντο. ἐπεὶ δ' ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐδόκουν εἶναι, ξυνεῖρον ἀπιόντες, ἐστε ἐπὶ ταῖς σκηναῖς ἐγένοντο.

VII. Ἐπεὶ δὲ κατεστρατοπεδεύσαντο, συνεκάλεσεν ὁ Κῦρος τοὺς ἐπικαιρίους καὶ ἔλεξεν, "Ανδρες ξύμμαχοι, τεθεάμεθα μὲν κύκλῳ τὴν πόλιν· ἐγὼ δὲ ὅπως μὲν ἄν τις τείχη οὖτις ἴσχυρὰ καὶ ὑψηλὰ προσμαχόμενος ἔλοι οὐκ ἐνορᾶν μοι δοκῶ· ὅσῳ δὲ πλέοντες ἄνθρωποι ἐν τῇ πόλει εἰσὶν, ἐπειπέρ οὐ μάχονται ἐξιόντες, τοσούτῳ ἂν θᾶττον λιμῷ αὐτοὺς ἡγοῦμαι ἀλῶνται. εἰ μή τιν' οὖν ἄλλον τρόπον ἔχετε λέγειν, τούτῳ πολιορκητέous φημὶ εἶναι τοὺς ἄνδρας. VIII. καὶ ὁ Χρυσάντας εἶπεν, 'Ο δὲ ποταμὸς, ἔφη, οὗτος οὐ διὰ μέσης τῆς πόλεως ῥεῖ πλάτος ἔχων πλεῖον ἢ ἐπὶ δύο στάδια;⁷³ Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, καὶ βάθος γ' ὡς οὐδὲ ἂν δύο ἄνδρες ὁ ἔτερος ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἐστηκὼς τοῦ ὕδατος ὑπερέχοιεν· ὥστε τῷ ποταμῷ ἔτι ἴσχυροτέρα ἐστὶν ἡ πόλις ἢ τοῖς τείχεσι. IX. καὶ ὁ Κῦρος, Ταῦτα μὲν, ἔφη, ὡς Χρυσάντα, ἔωμεν ὅσα κρείττω ἐστὶ τῆς ἡμετέρας δυνάμεως· διαμετρησαμένους δὲ χρὶ ὡς τάχιστα τὸ μέρος ἐκάστου ἡμῶν ἀρύττειν τάφρον ὡς πλατυτάτην καὶ βαθυτάτην, ὅπως ὅτι ἐλάχιστων ἡμῖν τῶν φυλάκων δέῃ. X. οὕτω δὴ κύκλῳ διαμετρήσας περὶ τὸ τεῖχος, ἀπολιπὼν ὅσον τύρσεσι μεγάλαις ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὕρυττεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ τείχους τάφρον ὑπερμεγέθη· καὶ τὴν γῆν ἀνέβαλλον πρὸς ἑαυτούς. XI. καὶ πρῶτον μὲν πύργους ἐπὶ τῷ ποταμῷ φύκοδό-

(Aurel. Vict. de VV. Illustr. 22. "Anguis ad navem Romanorum perrexit, et se in Ogulnii tabernaculo conspiravit.") H. I. eleganter translatum est ad exercitum, qui se ita contraxit, et quasi conglomeravit, ut juga essent breviora, versus longiores. Συσπειρασθέντες sic legitur ap. Xen. Hist. 5, 2, 31. et συσπειραμένη τάξις, Anab. 1, 8, 15." Fischer.

72. μετεβάλλοντο ἐπ' ἀσπίδα] I. e. "Se convertere sinistrorum; for the bucklers were carried in the left hand. Hesych. Ἐπ' ἀσπίδα· εἰς εὐώνυμα." Fischer. "Cum ab hoste recessissent, conversi subito adversus hostes se convertebant. Μεταβολὴ is, according to Aelian Tact. 24." (compare

Suidas 3, 714.) "ἡ εἰς τὰ ὀπίσω κατ' ἄνδρα στροφὴ—ὅρος δέ ἐστι τῆς μεταβολῆς, μετάληψις τῆς προϋπαρχούσης ἐπιφανείας εἰς τὴν κατ' οὐρὰν ἐπιφάνειαν, ἢ ἀπὸ ταύτης ἐπὶ τὴν ἐναντίαν. Compare Arrian p. 55." Sturz.

73. ἐπὶ δύο στάδια] "Herod. 1, 180. who describes the Euphrates as a ποταμὸς μέγας, agrees better with Xen. than Strabo 16. p. 738. does, who represents its breadth to have been one stadium. The opinion of Xen. seems to be also confirmed by Diod. S. 1, 96. Rhod., who relates that the bridge, made across this river between the two parts of the city, was five stadia." Zeune.

μει φοίνιξι θεμελιώσας οὐ μεῖον ἦ πλεθριαίοις· εἰσὶ γὰρ καὶ μείζονες ἢ τουσῦτοι τὸ μῆκος πεφυκότες· καὶ γὰρ δὴ πιεζόμενοι οἱ φοίνικες ἐπὸ βάρους ἄνω κυρτοῦνται, ὥσπερ οἱ ὄνοι οἱ κανθήλιοι· XII. τούτους δ' ὑπετίθει τούτου ἔνεκα ὅπως ὅτι μάλιστα ἕοίκοι πολιορκήσειν παρασκευαζομένῳ,⁷⁴ ὡς εἰ καὶ διαφύγοι ὁ ποταμὸς εἰς τὴν τάφρον, μὴ ἀνέλοι τοὺς πύργους. ἀνίστη δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς πύργους ἐπὶ τῆς ἀμβολάδος γῆς, ὅπως ὅτι πλεῖστα φυλακτήρια εἴη. XIII. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν· οἱ δὲ ἐν τῷ τείχει κατεγέλων τῆς πολιορκίας, ὡς ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια πλέον εἴκοσιν ἑτῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος τὸ στράτευμα κατένειμε δώδεκα μέρη, ὡς μῆνα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἔκαστον μέρος φυλάξον. XIV. οἱ δὲ αὖτε Βαβυλώνιοι ἀκούσαντες ταῦτα πολὺ ἔτι μᾶλλον τούτων κατεγέλων, ἐννοούμενοι εἰ⁷⁵ σφᾶς Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Ἀράβιοι καὶ Καππαδόκαι φυλάξοιεν, οὓς σφίσιν ἐνόμιζον πάντας εὑμενεστέρους εἶναι ἢ Πέρσαις.

XV. Καὶ αἱ μὲν τάφροι ἥδη ὀφρυγμέναι ἤσαν, ὁ δὲ Κῦρος ἐπειδὴ ἐορτὴν ἐν τῇ Βαβυλῶνι ἥκουσεν εἶναι, ἐν ἣ πάντες Βαβυλώνιοι ὅλην τὴν νύκτα πίνουσι καὶ κωμάζουσιν,⁷⁶ ἐν ταύτῃ, ἐπειδὴ τάχιστα συνεσκότασε, λαβὼν πολλοὺς ἀνθρώπους ἀνεστόμωσε τὰς τάφρους⁷⁶ τὰς πρὸς τὸν ποταμόν. XVI. ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο, τὸ ὑδωρ κατὰ τὰς τάφρους ἔχώρει ἐν τῇ νυκτὶ, ή δὲ διὰ τῆς πόλεως τοῦ

74. πολιορκήσειν παρασκευαζομένῳ] “An infin. of the future for an infin. of the present or aorist. See Schäfer Melet. Crit. 99. ad Dionys. p. 210. ad Soph. Oed. R. 272. and my Obs. Crit. in Thuc. 152.” Poppo.

75. ἐννοούμενοι εἰ] “Ei for ὅτι, Matth. Gr. Gr. p. 894. Buttm. Gr. Gr. s. 136. p. 386. ed. sept.” Poppo.

76. κωμάζουσιν] “Lat. *comissari*, as κῶμος is *comissatio*, i. e. ‘a banquet, compotation, in which immodest jokes, lewd songs, indecent dances, and intemperance of every sort prevail,’ so that the κωμασταὶ, *comissatores*, ‘revellers,’ with chaplets on their brows, and full of wine, approach the houses where their sweethearts reside, sing songs, play on musical instruments, thump against the doors, break them open, and rush within, (Bosius Exerc. Philol. ad Rom. 13, 13. Schwartius Diss. de Comissionibus Vett. Altorf. 1744. 4to. Raphael. ad Rom.)” Fischer.

77. ἀνεστόμωσε τὰς τάφρους] “Aperuit, aperiri jussit ostia, oras fossarum, quae erant versus fluvium, egesta terra ex illis spatiis, quae relictæ erant inter fluvium, et inter oras fossæ utriusque, et juxta quæ turres excitatae erant, ita ut aquæ fluvii influere in fossas possent. Sic ἀναστόμωσις, ἀναστόμων, a Medicis usurpantur de aperiotione oris venarum, vulnerum, (Cels. 4, 4. 5, 4,) et malagmata vim aperiendi habentia dicuntur ἀναστομatikà, (Cels. 5, 18. 25. Foës. Lex. Hippocr.)” Fischer. “‘Αναστομοῦν τὴν τάφρον, ‘ostium fossæ conjungere ita fluvio, tam prope alveum fluvii, ut influat aqua.’ Nam duo canales, ita conserti, ut alterius orificio alterum excipiatur, dicuntur juncti ἀναστομώσει, quod genus anastomoseon Medicis inosculationem appellant, quoniam os ori inseritur. Ergo h. l. alveus fossæ alveo fluvii inseritur. Vide Wessel. ad Diod. S. 3, 38. ubi dicitur δ 'Αράβιος κόλπος ἀνεστομῶ-

ποταμοῦ ὄδὸς πορεύσιμος ἀνθρώποις ἐγίγνετο. XVII. ὡς δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ οὔτως ἐπορσύνετο, παρηγγύησεν ὁ Κῦρος Πέρσαις χιλιάρχοις καὶ πεζῶν καὶ ἵππεων εἰς δύο ἄγοντας τὴν χιλιοστὸν παρεῖναι πρὸς αὐτὸν, τοὺς δ' ἄλλους συμμάχους κατ' οὐρὰν τούτων ἔπεσθαι ἥπερ πρόσθεν τεταγμένους. XVIII. οἱ μὲν δὴ παρῆσαν· ὁ δὲ καταβιβάσας εἰς τὸ ξηρὸν τοῦ ποταμοῦ τοὺς ὑπηρέτας καὶ πεζὸύς καὶ ἵππεας, ἐκέλευσε σκέψασθαι εἰ πορεύσιμον εἴη τὸ ἔδαφος τοῦ ποταμοῦ. XIX. ἐπεὶ δὲ ἀπήγγειλαν ὅτι πορεύσιμον εἴη, ἐνταῦθα δὴ συγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἵππεων ἔλεξε τοιάδε·

XX. "Ἄειδρες, ἔφη, φίλοι, ὁ μὲν ποταμὸς ἡμῖν παρακεχώρηκε τῆς εἰς τὴν πόλιν ὄδον· ἡμεῖς δὲ θαρροῦντες εἰσίωμεν δὴ μηδὲν φοβούμενοι εἴσω, ἐννοούμενοι ὅτι οὗτοι ἐφ' οὓς νῦν πορευσόμεθα ἐκεῖνοι εἰσιν οὓς ἡμεῖς καὶ συμμάχους πρὸς ἑαυτοῖς ἔχοντας καὶ ἐγρηγορότας ἀπαντας καὶ νήφοντας καὶ ἔξωπλισμένους καὶ συντεταγμένους ἐνικῶμεν." XXI. νῦν δ' ἐπ' αὐτοὺς ἴμεν ἐν φῷ πολλοὶ μὲν αὐτῶν καθεύδουσι, πολλοὶ δ' αὐτῶν μεθύουσι, πάντες δ' ἀσύντακτοι εἰσιν· ὅταν δὲ καὶ αἰσθῶνται ἡμᾶς ἔνδον ὅντας, πολὺ ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν ἀχρεῖοι ἔσονται ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαι. XXII. εἰ δέ τις τοῦτο ἐγνοεῖται ὃ δὴ λέγεται φοβερὸν εἶναι τοῖς εἰς πόλιν εἰσιοῦσι, μὴ ἐπὶ τὰ τέγη ἀναβάντες βάλλωσιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, τοῦτο μάλιστα θαρρεῖτε· ἦν γάρ ἀναβῶσι τινὲς ἐπὶ τὰς οἰκίας, ἔχομεν σύμμαχον θεὸν "Ἡφαιστον. εὐφλεκτα δὲ τὰ πρόθυρα αὐτῶν, φοίνικος μὲν αἱ θύραι πεποιημέναι, ἀσφάλτῳ δὲ ὑπεκκαύματι⁷⁸ κεχυμισμέναι. XXIII. ἡμεῖς δ' αὖ πολλὴν μὲν δᾶδα ἔχομεν, ἢ ταχὺ πολὺ πῦρ τέξεται, πολλὴν δὲ πίτταν καὶ στυπεῖον, ἢ ταχὺ πολλὴν παρακαλεῖ φλόγα· ὥστε ἀνάγκην εἶναι ἢ φεύγειν ταχὺ τοὺς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἢ ταχὺ κατακεκαῦσθαι. XXIV. ἀλλ' ἄγετε λαμβάνετε τὰ ὅπλα· ἡγήσομαι δὲ ἐγὼ σὺν τοῖς θεοῖς. ἡμεῖς δ', ἔφη, ὁ Γαδάτα καὶ Γωβρύα, δείκνυτε τὰς ὄδούς· ἵστε γάρ· ὅταν δὲ ἐντὸς γενώμεθα, τὴν ταχίστην ἄγετε ἐπὶ τὰ βασίλεια. XXV. Καὶ μὴν, ἔφασαν οἱ ἀμφὶ τὸν Γωβρύαν, οὐδὲν ἀν εἴη θαυμαστὸν εἰ καὶ ἄκλειστοι αἱ πύλαι αἱ

σθαι εἰς τὸν ὠκεανόν." Index to the Leipsic edition, 1784. J. Poll. 2, 102. : 'Αναστομῶσαι τὰς τάφρους φησὶν 'Ηρόδοτος' καὶ Καλλίας δὲ Κωμικὸς, Τραυλὴ μέν ἔστιν, ἀλλ' ἀνεπομωμένη.

78. ἀσφάλτῳ δὲ ὑπεκκαύματι] I. e.

Bitumen, which easily takes fire, combustible, inflammable. "Τπέκκανμα, τὸ, somes; ἀσφαλτος ὑπέκκανμα, bitumen quod facile concipit ignem." Poppo's Index.

τοῦ βασιλείου εἰεν· ὡς ἐν κώμῳ δοκεῖ γὰρ οὐ πόλις πᾶσα εἶναι τῇδε τῇ νύκτi. φυλακῇ μέντοι πρὸ τῶν πυλῶν ἐντευξόμεθα· ἔστι γὰρ οὐεὶ τεταγμένη. Οὐκ ἀν ἀμελεῖν δέοι, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀλλ' ιέραι, ἵνα ἀπαρασκεύουσα ὡς μάλιστα ἀν⁷⁹ λάβωμεν τοὺς ἄνδρας.

XXVI. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐρρήθη, ἐπορεύοντο· τῶν δὲ ἀπαντώντων οἱ μὲν ἀπέθνησκον παιώμενοι, οἱ δὲ ἔφευγον πάλιν εἰσω, οἱ δὲ ἐβόων· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Γωβρύαν συνεβόων αὐτοῖς, ὡς κωμασταὶ ὄντες καὶ αὐτοὶ· καὶ ιόντες οὐ ἐδύναντο ὡς τάχιστα ἐπὶ τοῖς βασιλείοις ἐγένοντο. XXVII. καὶ οἱ μὲν σὺν τῷ Γωβρύᾳ καὶ Γαδάτῃ τεταγμένοι κεκλεισμένας εὑρίσκουσι τὰς πύλας τοῦ βασιλείου· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς φύλακας ταχθέντες ἐπεισπίποντισι αὐτοῖς πίνουσι πρὸς φῶς⁸⁰ πολὺ, καὶ εὐθὺς ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο. XXVIII. ὡς δὲ κραυγὴ καὶ κτύπος ἐγίγνετο, αἰσθόμενοι οἱ ἔνδον τοῦ θόρύβου, κελεύσαντος τοῦ βασιλέως σκέψασθαι τί εἴη τὸ πρᾶγμα, ἐκθέοντοι τινὲς ἀροίξαντες τὰς

79. ὡς μάλιστα ἀν] “So Guelf. and Par.; ἀν is customarily added to certain adverbs. Thus ὡς ἀν μάλιστα δι’ ὅργης, Thuc. 6, 57.; διτι ἥκιστα ἀν ἐπιφθόνως, below s. 37.; in like manner, ἥκιστα ἀν, Thuc. 6, 66. 82. τάχα ἀν, 6, 2. (Schaef. Melet. Cr. 124.) Hence too we may defend λίαν ἀν ταχὺ, Anab. 5, 9, 28. which Porson and Schneider attempted to emend, and hence we may correct what I have said in Obs. Crit. ad Thuc. 237.” Poppo.

80. φῶς] “Fire, Hesych. Φῶς—καὶ τὸ πῦρ. See Raphel. ad Jerem. 51, 39. and Mark 14, 54. Cyrop. 7, 5, 10. Compare Luke 22, 56. Hist. 6, 2, 17. Πῦρ νύκτωρ οὐκ ἔκδει, πρὸ δὲ τοῦ στρατεύματος φῶς ἐποίει, ἵνα μηδεῖς λάθῃ προσιών. Sic Cyrop. 4, 2, 8. Λέγεται φῶς τῷ Κύρῳ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προφανὲς γενέσθαι. Anab. 3, 1, 9. Φῶς μέγα ἐκ Διὸς ιδεῖν—καὶ λάμπεσθαι τὸ πῦρ.” Sturz. “Φῶς is here fire, as in Mark 14, 54. Luke 22, 55—56. and although this notion of the word is good Greek in itself, as even this passage proves, (see Leuncl. ad h. l. and Raphel. ad Marc. 14, 54.) yet it appears certain 1. that it was more frequently used in more recent times, at least in Eurip. Phœn. 191. for πῦρ two Codd. exhibit φῶς, which Valck.

also considered to be a gloss; 2. that Mark and Luke followed the Hebrew form of speech, see Isaiah 31, 9. where Symm. has πῦρ, but Aq. and Theodot. φῶς.” Fischer. “Xen. Mem. 4, 3, 4. “Ο μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὃν τὰς ὥρας ἡμῖν σαφηνίζει:” [3, 10, 1. Τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ σώματα.] “Φῶς ρε φωτὸς et φωτὶ non flectebant Græci ante Macedonum imperium; ut neque φωτεινὸς, φωτίζειν, etc. dicebant. In Xen. (h. l.) φωτεινὸς invexerunt librarii.” Porsoniana p. 390. Kidd. The gen. φωτὸς occurs in Mem. 4, 3, 3. Φωτὸς δεδμέθα, οὐ ημῖν οἱ θεοὶ παρέχοντο, Cyrop. 4, 2, 5. “Ἐτι φωτὸς ὄντος. It is worthy of remark too that the first passage from Mem. 4, 3, 4. where φωτεινὸς occurs, and which Porson condemns as a marginal gloss, usurping the place of the true word, is well defended by the other passage, where φωτεινὸς is opposed to σκοτεινὸς, and where the termination of εινος in the one adjective, σκοτεινὸς, gives the greatest probability that it was used in the other, which immediately follows it, φωτεινὸς. That Xen. had no objection to adjectives ending in εινος, is apparent from his introducing into his writings, ἀλεεινὸς, ἐλεεινὸς, ψυχεινὸς, etc.

πύλας. XXIX. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Γαδάταν ὡς εἶδον τὰς πύλας χαλώσας, εἰσπίπτουσι καὶ τοῖς πάλιν φεύγουσιν εἴσω ἐφεπόμενοι καὶ παίοντες ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἥδη ἐστηκότα αὐτὸν καὶ ἐσπασμένον ὃν εἶχεν ἀκινάκην εὑρίσκουσι. XXX. καὶ τοῦτον μὲν οἱ σὺν Γαδάτᾳ καὶ Γωβρύᾳ πολλοὶ ἔχειροῦντο· καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δὲ ἀπέθυνησκον, ὁ μὲν προβαλλόμενός τι, ὁ δὲ φεύγων, ὁ δέ γε καὶ ἀμυνόμενος ὅτῳ ἐδύνατο. XXXI. ὁ δὲ Κῦρος διέπεμπε τὰς τῶν ἵππεων τάξεις κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ προεῖπεν οὓς μὲν ἔξω λαμβάνοιεν κατακαίνειν, τοὺς δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις κηρύττειν τοὺς Συριστὶ ἐπισταμένους ἔνδον μένειν· εἰ δέ τις ἔξω ληφθείη, ὅτι θανατώσοιτο.

XXXII. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίουν. Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύας ἦκον· καὶ θεοὺς μὲν πρῶτον προσεκύνουν, ὅτι τετιμωρημένοι ἦσαν τὸν ἀνόσιον βασιλέα, ἐπειτα δὲ Κύρου κατεφίλουν καὶ χεῖρας καὶ πόδας, πολλὰ δακρύοντες ἄμα χαρᾶς καὶ εὐφραινόμενοι. XXXIII. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο καὶ ὥσθοντο οἱ τὰς ἄκρας ἔχοντες ἑαλωκνίαν τε τὴν πόλιν καὶ τὸν βασιλέα τεθυνηκότα, παραδιδόσι ταὶς ἄκρας. XXXIV. ὁ δὲ Κῦρος τὰς μὲν ἄκρας εὐθὺς παρελάμβανε καὶ φρουράρχους τε καὶ φρουροὺς εἰς ταῦτα ἀνέπεμπε, τοὺς δὲ τεθυνηκότας θάπτειν ἐφῆκε τοῖς προσήκουσι· τοὺς δὲ κήρυκας κηρύττειν ἐκέλευσεν ἀποφέρειν πάντας τὰ ὅπλα Βαζυλωνίους· ὅπου δὲ ληφθείη ὅπλα ἐν οἰκίᾳ, προηγύρευεν ὡς πάντες οἱ ἔνδον ἀποθανοῦντο. οἱ μὲν δὴ ἀπέφερον, ὁ δὲ Κῦρος ταῦτα μὲν εἰς τὰς ἄκρας κατέθετο, ὡς εἴη ἔγοιμα εἴ τι ποτε δέοι χρῆσθαι. XXXV. ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἐπέπρακτο, πρῶτον μὲν τοὺς μάγους καλέσας, ὡς δοριαλώτουν τῆς πόλεως οὕσης ἀκροθίνια⁸¹ τοῖς θεοῖς καὶ τεμένη ἐκέλευσεν ἔξελεῖν· ἐκ τοῦτου δὲ καὶ οἰκίας διεδίδου καὶ ἀρχεῖα⁸² τούτοις οὖσπερ κοινῶνας⁸³ ἐνόμιζε

81. ἀκροθίνια] “It is derived from θῖνει, i. e. σωροὶ, (Etym. M. and Phav.) Hence it properly signifies *primitiae frugum, aī ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν*, (Etym. M. and Hes.) because they were taken ‘de summis frugum acervis;’ but it was thence used, in a generic sense, to signify *primitiae* in any thing, (Hesych. Ἀκροθίνιον, πᾶσα ἀπαρχὴ, Gloss. Fabr. N. T. 174.) and particularly *primitiae prædæx*, (Hesych. λαφύρων ἀπαρχαὶ,) as in this place, and in Herod. 8, 121. and lastly it denoted the plunder itself, (Hesych. Ἀκροθίνιον σκῦλα: Phav. Ἀκροθίνια:

τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων λαφύρα.)” Fischer.

82. τεμένη, οἰκίας, καὶ ἀρχεῖα] “Τεμένη, ‘places consecrated to the gods,’ sometimes ‘temples,’ sometimes ‘altars,’ sometimes ‘groves,’ (Ind. Äeschin. Dial.) οἰκίαι, ‘private houses;’ ἀρχεῖα, ‘public edifices,’ i. e. ‘public offices, official residences, in which magistrates assembled to deliberate on public affairs,’ (Suid. and Salierius ad Th. Mag. 145.)” Fischer.

83. κοινῶνας] “I have rejected the common reading κοινωνῶν, which is evidently glossarial, and have re-

τῶν καταπεπραγμένων καὶ οὕτω διένειμεν ὥσπερ ἐδέδοκτο τὰ κράτιστα τοῖς ἀρίστοις. εἰ δέ τις οὕτοι μεῖον ἔχειν, διδάσκειν προσιόντας ἐκέλευε. XXXVI. προεῖπε δὲ Βαβυλωνίοις μὲν τὴν γῆν ἐργάζεσθαι καὶ τὸν δασμὸν ἀποφέρειν καὶ θεραπεύειν τούτους οἵς ἔκαστοι αὐτῶν ἐδόθησαν. Πέρσας δὲ τὸν κοινωνὸν καὶ τῶν συμμάχων ὅσοι μένειν ἤροῦντο παρ' αὐτῷ ὡς δεσπότας ὃν ἔλαβον προηγόρευε διαλέγεσθαι.

XXXVII. Ἐκ δὲ τούτου ἐπιθυμῶν ὁ Κῦρος ἦδη κατασκευάσασθαι καὶ αὐτὸς ὡς βασιλεῖ ἡγεῖτο πρέπειν, ἔδοξεν αὐτῷ τοῦτο σὺν τῇ τῶν φίλων γνώμῃ ποιῆσαι, ὡς ὅτι ἥκιστα ἀν ἐπιφθόνως σπάνιός τε καὶ σεμνὸς φανείη. ὅδε οὖν ἐμηχανᾶτο τοῦτο. ἄμα τῇ ἡμέρᾳ στὰς ὅπου ἐδόκει ἐπιτήδειον εἶναι προσεδέχετο τὸν βουλόμενον λέγειν τι καὶ ἀποκρινάμενος ἀπέπεμπεν. XXXVIII. οἱ δὲ ἀιθρωποι ὡς ἔγγιωσαν ὅτι προσδέχοιτο, ἵκον ἀμήχαροι τὸ πλῆθος· καὶ ὡθουμένων περὶ τοῦ προσελθεῖν μηχανή τε πολλὴ καὶ μάχη ἦν. XXXIX. οἱ δὲ ὑπηρέται ὡς ἡδύναντο διακρίναντες προσίεσαν. ὅπότε δέ τις καὶ τῶν φίλων διωσάμενος τὸν ὄχλον προφανείη, προτείνων ὁ Κῦρος τὴν χεῖρα προσήγετο αὐτὸν καὶ οὕτως ἔλεγεν, "Ανδρες φίλοι, περιμένετε, ἔως τὸν ὄχλον διωπόμεθα· ἐπειτα δὲ καθ' ἡσυχίαν συγγενησόμεθα. οἱ μὲν δὴ φίλοι περιέμερον, ὁ δὲ ὄχλος πλείων καὶ πλείων ἐπέρρει, ἔωσπερ ἔφθασεν ἐσπέρα γενομένη πρὶν τοῖς φίλοις αὐτὸν

stored the genuine reading from the margin of Cod. Guelf., (from Cod. Alt.) "and from Suidas, who has quoted this passage, and interprets it by *κοινωνούς*. *Kouλων* indeed is so rare a term, that learned men have yet discovered no examples of it except in Pind. Pyth. 3, 50," [where, however, Valck. Adoniaz. p. 227. would read *ξυνῶν*:] "but it is also Xenophontean; see the Index:—[*"Κοινῶνες, socii, viri principes, qui rei gerendae administrandae reip. sunt socii, 7, 5, 35. 8, 1, 6.; syn. οἱ περὶ αὐτὸν, 8, 1, 36. οἱ μεθ' αὐτοῦ, 3, 1, 25. ἄρχοντες, 8, 1, 40.; i. q. κοινωνοί*, cf. Buttm. Gr. Gr. Max. s. 56. p. 220.] In Cyrop. 8, 1, 16. for *τὸν κοινῶνας*, in the margins we have *τὸν κοινωνὸν*, in Guelf. *τὸν κοινωνῶντας*. Glossæ: *Kouλόν* Sociatus, Conjunctus, Copulatus.] "Xen. is also noticed by J. Poll. 8, 134. as having

used this term: *Οἱ γὰρ κοινῶνες Ξενοφῶντος ἰδιον.* Hesychius himself, who has, *Kouλωνας*, *κοινωνούς*, undoubtedly had this passage of Xen. in view, [where see Albert. and see also Obs. Misc. Nov. I, 82.] "Zonaras has expressed only the meaning, *Καὶ οἰκίας δὲ διεδίδον καὶ ἀρχεῖα τοῖς κοινωνῆσασι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ.*" Zeune. "Nothing can be more true and certain than this criticism, and yet Schneider has restored the old word *κοινωνός*." Poppe. Fischer contends that *κοινῶνας* is the true reading. Suidas produces these words, as if they also were found in Xen.: *Τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔξειν, καὶ ὅσοι κοινῶνες αὐτοῦ τῆς φυγῆς ἐγένοντο.* In Cyrop. 4, 2, 21. we have *οἱ κοινωνοί*, "*adjutores, socii, syn. σύμμαχοι.*" Index in Poppe's edition. The words are: *"Ηδη γὰρ καὶ πρὸς ὑμᾶς ὡς πρὸς συμμάχους καὶ κοινωνούς διαλέγομαι.*

σχολάσαι καὶ συγγενέσθαι. XL. οὗτω δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Ἄρα, ἔφη, ὃ ἄνδρες, νῦν μὲν καιρὸς διαλυθῆναι; αὐτοιον δὲ πρωτὶ ἐλθετεῖ καὶ γὰρ ἐγὼ βούλομαι ὑμῖν τὶ διαλεχθῆναι. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ φίλοι ἀσμενοὶ φέρουσι ἀποθέοντες, δίκην δεδωκότες ὑπὸ πάντων τῶν ἀναγκαίων.⁸⁴ καὶ τότε μὲν οὕτως ἐκοιμήθησαν.

XLI. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Κῦρος παρῆν εἰς τὸ αὐτὸν χωρίον, ἀνθρώπων δὲ πολὺ πλεῖστον πλῆθος περιειστήκει⁸⁵ βουλομένων προσιέναι, καὶ πολὺ πρότερον ἦ οἱ φίλοι παρῆσαν. ὁ οὖν Κῦρος περιστησάμενος τῶν ξυστοφόρων Περσῶν κύκλου μέγαν εἶπε μηδένα παριέναι ἢ τοὺς φίλους τε καὶ ἄρχοντας τῶν Περσῶν τε καὶ τῶν συμμάχων. XLII. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον αὐτοὶ, ἔλεξεν ὁ Κῦρος αὐτοῖς τοιαῦτα. "Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, τοῖς μὲν θεοῖς οὐδὲν ἄν ἔχοιμεν μέρμψασθαι τὸ μὴ οὐχὶ μέχρι τοῦδε πάντα ὅσα εὐχόμεθα καταπεπραχέναι· εἰ μέντοι τοιοῦτον ἔσται τὸ μεγάλα πράγτειν ὥστε μὴ οἴον τε εἶναι μήτε ἀμφ' αὐτὸν σχολὴν ἔχειν μήτε μετὰ τῶν φίλων εὐφρανθῆναι, ἐγὼ μὲν χαίρειν ταύτην τὴν εὐδαιμονίαν κελεύω. XLIII. ἐνενοήσατε γὰρ, ἔφη, καὶ χθὲς δήπου ὅτι ἔωθεν ἀρξάμενοι ἀκούειν τῶν προσιόντων οὐκ ἐλήξαμεν πρόσθεν ἐσπέρας· καὶ νῦν ὀρᾶτε τούτους καὶ ἄλλους πλείονας τῶν χθὲς παρόντων ὡς πράγματα ἡμῖν παρέξοντας. XLIV. εἰ οὖν τις τούτοις ὑφέξει ἑαυτὸν, λογίζομαι μικρὸν μέν τι ὑμῖν μέρος ἐμοῦ μετεσόμενον, μικρὸν δέ τι ἐμοὶ ὑμῶν· ἐμαυτοῦ μέντοι σαφῶς οἶδ' ὅτι οὐδὲ ὀτιοῦν μοι μετέσται. XLV. ἔτι δ', ἔφη, καὶ ἄλλο ὄρῳ γελοῖον πρᾶγμα. ἐγὼ γὰρ δήπου ὑμῖν μὲν ὥσπερ εἰκὸς διάκειμαι τούτων δὲ τῶν περιεστηκότων ἡ τινα ἢ οὐδένα⁸⁶ οἶδα, καὶ οὗτοι πάντες οὕτω παρεσκευασμένοι εἰσὶν

84. ὑπὸ πάντων τῶν ἀναγκαίων] "So the Eton edition rightly, and Steph. Leunc. and Bodl. (Guelf. and Par.) In like manner, Anab. 4, (4, 14.) "Οσοι δὲ, δτε τοπρότερον ἀπήγεσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν, ὑπὸ τῆς αἰθρίας δίκην ἐδίδοσαν. The common reading is ἀπὸ πάντων." Hutchinson. "Τὰ ἀναγκαῖα, ratione hominis, qua hominis, dicuntur *necessitates*, requisita naturae, ea quæ natura facere quemque cogit. Jam duces illi inde a primo diluculo ad vesperam fuerant apud Cyrum; neque edere potuerant, neque bibere, neque urinam reddere, neque alvum exonerare. Erant ergo puniti

ab omnibus naturæ *requisitis*, quatenus coacti erant abstinere cibo et potu, urinam et alvum continere. Sic vero apparel recte legi ὑπὸ, cum δίκην διδόναι, ut Lat. *pœnam dare*, sit i. q. *κολάζεσθαι*." Fischer.

85. περιειστήκει] I. e. "Circumstabilit. Cod. Guelf. περιειστήκει, but the vulgar reading is Homeric, Il. T. 117. and thus Attic, Plato Polit. i. p. 377. Bas. 1." Fischer.

86. ἡ τινα ἢ οὐδένα] "H τις, ἡ οὐδεὶς, fere nemo, fere nullus: see A-bresch Diluc. Thuc. 344. Auctar. 316. Casaub. ad Pers. p. 40. Par." Fischer.

ώς ήν νικῶσιν ὑμᾶς ὀθοῦντες, πρότεροι δὲ βούλονται ὑμᾶν παρ' ἐμοῦ διαπραξόμενοι. ἔγω δὲ ήξίουν τοὺς τοιούτους, εἴ τις τι ἐμοῦ δέοιτο, θεραπεύειν ὑμᾶς τοὺς ἐμοὺς φίλους δευμένους προσαγωγῆς.

XLVI. ίσως ἀν οὖν εἰποι τις, τι δῆτα οὐχ οὕτως ἐξ ἀρχῆς παρεσκευασάμην, ἀλλὰ παρεῖχον ἐν τῷ μέσῳ ἐμαυτόν. ὅτι τὰ τοῦ πολέμου τοιαῦτα ἐγίγνωσκον ὄντα ὡς μὴ ὑστερίζειν δέον τὸν ἄρχοντα μήτε τὸ εἰδέναι ἀ δεῖ μήτε τὸ πράττειν ἀ ἀν καιρὸς ἦ· τοὺς δὲ σπανίους ἰδεῖν στρατηγοὺς πολλὰ ἐνόμιζον ὡν δεῖ πραχθῆναι παριέναι.

XLVII. νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ ὁ φιλοπονώτατος πόλεμος ἀναπέπαυται, δοκεῖ μοι καὶ ἡ ἐμὴ ψυχὴ ἀναπαύσεώς τινος ἀξιοῦν τυγχάνειν. ὡς οὖν ἐμοῦ ἀποροῦντος δ, τι ἀν τύχοιμι ποιῶν ὥστε καλῶς ἔχειν τά τε ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν ἀλλων ὧν ὑμᾶς δεῖ ἐπιμελεῖσθαι, συμβούλευετω δ, τι τις ὁρᾷ συμφορώτατον.

XLVIII. Κῦρος μὲν οὕτως εἶπεν· ἀνίσταται δ' ἐπ' αὐτῷ Ἀρτάβαζος ὁ συγγενῆς ποτε φίσας εἶναι καὶ εἶπεν, ⁷ Ή καλῶς, ἔφη, ἐποίησας, ὡς Κῦρε, ἄρξας τοῦ λόγου. ἔγω γάρ ἔτι νέου μὲν ὄντος σοῦ πάνυ ἀρξάμενος ἐπεθύμουν φίλος γενέσθαι, ὥρων δέ σε οὐδὲν δεόμενον ἐμοῦ κατώκουν σοι προσιέναι. **XLIX.** ἐπεὶ δὲ ἔτυχές ποτε καὶ ἐμοῦ δεθεὶς προθύμως ἔξαγγεῖλαι πρὸς Μήδους τὰ παρὰ Κυαζάρου, ἐλογιζόμην, εἰ ταῦτα προθύμως σοι συλλάβοιμι, ὡς οἰκεῖός τέ σοι ἐσοίμην καὶ ἔξεσοιτό μοι διαλέγεσθαι σοι ὅπόσον ἀν χρόνον βουλοίμην. **L.** καὶ ἐκεῖνα μὲν δὴ ἐπράχθη ὥστε σε ἐπαινεῖν. μετὰ δὲ τοῦτο Υρκάνιοι μὲν πρῶτοι φίλοι ἡμῖν ἐγένοντο καὶ μάλα πεινῶσι συμμάχων· ὥστε μόνον οὐκ ἐν ταῖς ἀγκάλαις περιεφέρομεν⁸⁷ αὐτὸὺς ἀγαπῶντες. μετὰ δὲ τοῦτο ἐπεὶ ἑάλω τὸ πολέμιον στρατόπεδον, οὐκ, οἷμαι, σχολή σοι ἦν ἀμφ' ἐμὲ ἔχειν· καὶ ἔγω σοι συνεγίγνωσκον. **LI.** ἐκ δὲ τούτου Γωβρύας ἡμῖν φίλος ἐγένετο, καὶ ἔγω ἔχαιρον· καὶ αὖθις Γαδάτας· καὶ ἡδη ἔργον σου ἦν μεταλαβεῖν. ἐπεὶ γε μέρτοι καὶ Σάκαι καὶ Καδούσιοι σύμμαχοι ἐγεγένηντο, θεραπεύειν εἰκότως ἔδει τούτους· καὶ γὰρ οὗτοι σὲ ἐθεράπευον. **LII.** ὡς δ' ἥλθομεν πάλιν, ἔνθεν ὠρμήθημεν, ὥρων σε ἀμφ' ἵππους ἔχοντα, ἀμφ' ἄρματα, ἀμφὶ μηχανὰς, ἡγούμην, ἐπεὶ ἀπὸ τούτου σχολάσαις, τότε σε καὶ ἀμφ' ἐμὲ ἔξειν σχολήν. ὡς γε μέντοι ἥλθεν

87. μόνον οὐκ ἐν ταῖς ἀγκάλαις περιεφέρομεν] Hesych. Μονονούκ· σχεδὸν, ἔγγυς. Phav. Μονονούχ· σχεδὸν, ἔγγυς. Καὶ μονονό. With this phrase

compare Terence Adelph. 4, 2, 24. in manibus gestare, 4, 5, 75. in sinu gestare.

ἡ δεινὴ ἀγγελία τὸ πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς συλλέγεσθαι, ἐγιγνωσκον ὅτι ταῦτα μέγιστα εἴη· εἰ δὲ ταῦτα καλῶς γένοιτο, εὐὴ ἥδη ἐδόκουν εἰδέναι ὅτι πολλὴ ἔσοιτο ἀφθονία τῆς ἐμῆς καὶ τῆς σῆς συνουσίας. LIII. καὶ τοῦ δὴ νενικήκαμέν τε τὴν μεγάλην μάχην καὶ Σάρδεις καὶ Κροῖσον ὑποχείριον ἔχομεν καὶ Βαβυλῶνα ἥρήκαμεν καὶ πάντα κατεστράμμεθα, καὶ μὰ τὸν Μίθρην⁸⁸ ἐγώ τοι ἔχθες εἰ μὴ πολλοῖς διεπύκτευσα,⁸⁹ οὐκ ἀν ἐδυνάμην σοὶ προσελθεῖν. ἐπεὶ γε μέντοι ἐδεξιώσω με καὶ παρὰ σοὶ ἐκέλευσας μένειν, ἥδη περίβλεπτος⁹⁰ ἦν, ὅτι μετὰ σοῦ ἄστος καὶ ἀποτος διημέρευον. LIV. τοῦ οὖν εὶ μὲν ἔσται πῃ ὅπως οἱ πλείστου ἄξιοι γεγενημένοι πλεῖστόν σου μέρος μεθέξομεν· εἰ δὲ μὴ, πάλιν αὖ ἐγὼ ἔθέλω παρὰ σοῦ ἐξαγγέλλειν ἀπιέναι πάντας ἀπὸ σοῦ πλὴν ἡμῶν τῶν ἐξ ἀρχῆς φίλων.

LV. Ἐπὶ τούτῳ ἐγέλασε μὲν ὁ Κῦρος καὶ ἄλλοι πολλοί. Χρυσάντας δὲ ἀνέστη ὁ Πέρσης καὶ ἔλεξεν ὥδε· Ἄλλὰ τὸ μὲν πρόσθεν, ὡς Κῦρε, εἰκότως ἐν τῷ φανερῷ σαυτὸν παρεῖχες δι’ αὐτὸς εἶπες καὶ ὅτι οὐχ ἡμᾶς σοὶ μάλιστα ἦν θεραπευτέον. ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἔνεκα παρῆμεν· τὸ δὲ πλῆθος ἔδει ἀνακτᾶσθαι ἐκ παντὸς τρόπου, ὅπως ὅτι ἥδιστα συμπονεῖν καὶ συγκινδυνεύειν ἡμῖν ἔθελοιεν. LVI. τοῦ δὲ ἐπειδὴ οὐχ οὕτω τρόπου μόνον ἔχεις, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀνακτᾶσθαι δύνασαι οὐς καιρὸς εἴη, ἥδη καὶ οἰκίας σὲ τυχεῖν ἄξιον· ἢ τί ἀπολαύσαις ἀν τῆς ἀρχῆς, εἰ μόνος ἄμοιρος εἴης ἔστιας, οὐ οὔτε ὄσιώτερον χωρίον ἐν ἀνθρώποις οὔτε ἥδιον οὔτε οἰκειότερόν ἔστιν οὐδέν; ἐπειτα δ', ἐφη, οὐκ ἀν οἵει καὶ ἡμᾶς αἰσχύνεσθαι, εἰ σὲ μὲν ὄρφιμεν ἔξω καρτεροῦντα, αὐτοὶ δὲ ἐν οἰκίαις εἴημεν καὶ σοῦ δοκοίμην πλεονεκτεῖν; LVII. ἐπεὶ δὲ Χρυσάντας ταῦτα ἔλεξε, συνηγόρευον αὐτῷ κατὰ ταῦτα πολλοί. ἐκ τούτου δὴ εἰσέρχεται εἰς

88. μὰ τὸν Μίθρην] “This is a form of swearing by the Sun, which was particularly used by the Persian kings, (Brisson. I, 162.) ; it was the most solemn and most sacred oath possible. For the Sun was called by the Persians Μίθρης or Μίθρας, Hesych. δ “Ηλιος παρὰ Πέρσαις, (Reland Diss. 8. p. 197.) ; and was worshipped as a God, Hesych. δ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεὸς, Strabo 15. p. 732. Cas. Τιμῶσι δὲ καὶ “Ηλιον, δν καλοῦσι Μίθραν. See Herod. 1, 131. Fabric. Bibl. Antiq. 8, 12. p. 382. Nonnus Synag. Hist. 1,

6. 47. p. 130. 143. Eton., Brisson. 2, 8. Gataker Advers. Posth. 21. p. 659.” Fischer.

89. διεπύκτευσα] I. e. “Had wrestled or fought my way through the crowd ;” “Pugilassem, perrupisse turbam, Cic. Off. 1, 9. ‘De quibus inter se digladiari solent.’” Fischer.

90. περίβλεπτος] “Lat. *conspicuus*, he to whom all turn their eyes on account of the virtue, in which he excels ; or of the honor, to which he has been raised.” Fischer.

τὰ βασίλεια, καὶ τὰ ἐκ Σάρδεων χρήματα ἐνταῦθ' οἱ ἀγοντες ἀπέδοσαν. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθεν ὁ Κύρος, πρῶτον μὲν Ἐστίᾳ⁹¹ ἔθυσεν, ἐπειτα Δᾶς βασιλεῖ, καὶ εἴ τινι ἄλλῳ θεῷ οἱ μάγοι ἔξηγοῦντο.

LVIII. Ποιήσας δὲ ταῦτα τὰ ἄλλα ἥδη ἤρχετο διοικεῖν. ἐννοῶν δὲ τὸ αὐτοῦ πρᾶγμα ὅτι ἐπιχειροὶ μὲν ἄρχειν πολλῶν ἀνθρώπων, παρασκευάζοιτο δὲ οἰκεῖν ἐν πόλει τῇ μεγίστῃ τῶν φανερῶν, αὕτη δὲ οὕτως ἔχοι αὐτῷ ὡς ἢν πολεμιστάτη γένοιτο ἀνδρὶ πόλις, ταῦτα δὴ λογιζόμενος φυλακῆς περὶ τὸ σῶμα ἡγήσατο δεῖσθαι. LIX. γνοὺς δ' ὅτι οὐδαμοῦ ἀνθρώποι εὐχειρωτότεροι εἰσιν ἢ ἐν σίτοις καὶ ποτοῖς καὶ λουτροῖς⁹² καὶ κοίτῃ καὶ ὑπηρῷ, ἐσκόπει τίνας ἢν ἐν τούτοις περὶ ἑαυτὸν πιστοτάτους ἔχοι. ἐνόμισε δὲ μὴ ἢν γενέσθαι ποτὲ πιστὸν ἀνθρώπον ὅστις ἄλλον μᾶλλον φιλήσοι τοῦ τῆς φυλακῆς δεομένου.

LX. τοὺς μὲν οὖν ἔχοντας παῖδας ἢ γυναῖκας συναρμοζούσας ἢ παιδικὰ ἔγινα φύσει ἡγαγάσθαι ταῦτα μάλιστα φιλεῖν· τοὺς δὲ εὐνούχους ὄρῶν πάντων τούτων στερομένους ἡγήσατο τούτους ἢν περὶ πλείστου ποιεῖσθαι οἵτινες δύνανται πλούτιζειν μάλιστα αὐτοῖς καὶ βοηθεῖν, εἴ τι ἀδικοῦντο, καὶ τιμᾶς περιάπτειν αὐτοῖς· τούτους δὲ εὐεργετοῦντα ὑπερβάλλειν αὐτὸν οὐδένα ἢν ἡγεῖτο δύνασθαι. LXI. πρὸς δὲ τούτοις ἄδοξοι ὄντες οἱ εὐνοῦχοι παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ διὰ τοῦτο δεσπότου ἐπικούρου προσδέονται· οὐδεὶς γάρ ἢν ἦν ὅστις οὐκ ἢν ἀξιώσειεν εὐνούχου πλέον ἔχειν ἐν παντὶ, εἰ μὴ τι ἄλλο κρείττον ἀπείργοι· δεσπότη δὲ πιστὸν ὄντα οὐδὲν κωλύει πρωτεύειν καὶ τὸν εὐνοῦχον. LXII. ὁ δ' ἢν μάλιστά τις οἰηθείη, ἀνάλκιδας⁹³ τοὺς εὐνούχους γίγνεσθαι, οὐδὲ τοῦτο ἐφαίνετο αὐτῷ. ἐτεκμαίρετο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων Σώων ὅτι οἱ τε ὑβρισταὶ ἵπποι

91. [Ἐστίᾳ] “Unless Xen. has assigned to the Persians the manners of the Greeks, we may, with Zeune, interpret ‘Ἐστίᾳ,’ ‘the sacred fire,’ guided by Procopius 1, 24. who writes about this fire: Τοῦτ’ ἔστι τὸ πῦρ, ὅπερ Ἐστίαν ἐκάλουν τε καὶ ἐσέβοντο ἐν τοῖς ἄκρω χρόνοις ‘Ρωμαῖοι.’” Schneider. See 1, 6, 1.

92. [ἐν λουτροῖς] Poppe is silent here, but Fischer has the following note:—“For λουτρῷ Guelf. has λουτροῖς, erroneously. The plural is owing to the transcribers, ‘qui se offendit siverint verbis σίτοις καὶ ποτοῖς’: the thing itself rejects this reading. For λουτρὸν is properly *lavacrum*,

lavatio, Gl. vet.; 2. the water used for lavation; 3. the place of lavation, but, when it is so used, the old grammarians direct the accent to be changed; λούτρον. (Etym. M. and Phav.) In the passage under consideration it means *lavatio*, so that ἐν λουτρῷ is *lavationis tempore*, or *de balneo*.” “Λουτρὸν,” says Sturz, “‘a bath,’ Αθ. 2, 10. γυμνόσια καὶ λουτρὰ, which he soon afterwards calls λουτρῶν: 2. *lotio*, *lotura*, Π. 7, 5, 20. ἐν λουτρῷ, at the time of lavation, Ο. 5, 9. θερμοῖς λουτροῖς, 9, 7, 10, 8.”

93. [ἀνάλκιδας] “Ανάλκις, without strength, weak, ἀσθενής, Hesych.: an Homeric term, Od. Γ. 374.

ἐκτεμνόμενοι τοῦ μὲν δάκνειν καὶ ὑβρίζειν ἀποπαύονται, πολεμικὸν δὲ οὐδὲν ἥττον γίγνονται, οἵ τε ταῦροι ἐκτεμνόμενοι τοῦ μὲν μέγα φρονεῖν καὶ ἀπειθεῖν ὑφίενται, τοῦ δὲ ἰσχύειν καὶ ἐργάζεσθαι οὐ στερίσκονται· καὶ οἱ κύνες δὲ ὠσαύτως τοῦ μὲν ἀπολείπειν τοὺς δεσπότας ἀποπαύονται ἐκτεμνόμεροι, φυλάττειν δὲ καὶ εἰς θήραν οὐδὲν κακίους γίγνονται. LXIII. καὶ οἵ γε ἄνθρωποι ὠσαύτως ὑρεμέστεροι γίγνονται στερισκόμενοι ταύτης τῆς ἐπιθυμίας, οὐ μέντοι ἀμελέστεροί γε τῶν προσταττομένων, οὐδὲ ἥττόν τι ἵππικοί, οὐδὲν ἥττόν τι ἀκοντιστικοί, οὐδὲ ἥττόν τι φιλότιμοι. LXIV. κατάδηλοι δὲ γίγνονται καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν ταῖς θήραις ὅτι ἔσωξον τὸ φιλόνεικον ἐν ταῖς ψυχαῖς. τοῦ δὲ πιστοὶ εἶναι ἐν τῇ φθορᾷ τῶν δεσποτῶν μάλιστα βάσανον ἐδίδοσαν· οὐδένες γὰρ πιστότερα ἐργα ἀπεδείκνυντο ἐν ταῖς δεσποτικαῖς συμφοραῖς τῶν εὐνούχων. LXV. εἰ δέ τι ἄρα τῆς τοῦ σώματος ἰσχύος μειοῦσθαι δοκοῦσιν, ὁ σίδηρος ἀνιποῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἴσχυροῖς ἐν τῷ πολέμῳ· ταῦτα δὴ γιγνώσκων ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν θυρωρῶν πάντας τοὺς περὶ τὸ ἔαντοῦ σῶμα θεραπευτῆρας ἐποίησατο εὐνούχους.⁹⁴

LXVI. Ἡγησάμενος δὲ οὐχ ἱκανὴν εἶναι τὴν φυλακὴν ταύτην πρὸς τὸ πλῆθος τῶν δυσμένων ἐχόντων, ἐσκόπει τίνας τῶν ἄλλων ἀν πιστοτάτους περὶ τὸ βασίλειον φύλακας λάβοι. LXVII. εἰδὼς οὖν Πέρσας τοὺς οἴκοι κακοβιωτάτους μὲν ὄντας διὰ πενίαν, ἐπιπονώτατα δὲ Σῶντας διὰ τὴν χώρας τραχύτητα καὶ διὰ τὸ αὐτονυργὸν εἶναι, τούτους ἐνόμιζε μάλιστ' ἀν ἀγαπᾶν τὴν παρ' ἔαντῷ δίαιταν. LXVIII. λαμβάνει οὖν τούτων μυρίους δορυφόρους, οἵ κύκλῳ μὲν

94. ἐποίησατο εὐνούχους] “Ποιεῖσθαι εὐνούχους, is curare castrando, castrare sibi aliquos, castrare suos, qui tibi operam dent; ποιεῦ εὐνούχους is also said, but this is properly castrare aliquos, castrare alienos, qui aliis operam dent, as in Dio Chrys. 20. p. 270. Zonaras has, therefore, rightly explained the words of Xen. ἐξέτεμε καὶ εὐνούχους πεποίηκε, and Zeune has rightly defended this interpretation of them;” [so too Camerarius and Philèlphus.] “But he ought not to have compared the dissimilar forms, μημην, ἐξέτασιν, διώξιν ποιεῖσθαι, &c.; while he ought to have cited 7, 4, 15. ἐποχειρίους ἐποίησατο, 6, 1, 40. κοι-

νωνὸν ἀν σε ποιῶντο, 8, 8, 20. τοὺς θυρωρὸν ἵππεας πεποίησαν.” The meaning is: “Has eunuchorum virtutes secum cogitans, omnes corporis sui ministros exsecando curavit, et quidem primos omnium janitores.” Fischer. Leunclavius:—“Ex eunuchis delegit ministros aulæ suæ.” Zeune considered this interpretation to be opposed to the rules of the language on account of the position of the article, and the use of the middle voice. Weiske has, however, refuted the reasoning of Zeune. “The sense is therefore,” says Schneider, “‘ascivit eunuchos ad ministeria omnia aulæ.’”

νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐφύλαττον περὶ τὰ βασίλεια, ὅπότε ἔσω ῥάτσειεν.⁹⁵ ὅπότε δὲ ἔξοι που, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τεταγμένοι ἐπορεύοντο. LXIX. νομίσας δὲ καὶ Βαβυλῶνος ὅλης φύλακας δεῖν εἶναι ἰκανούς, εἴτ' ἐπιδημῶν αὐτὸς τυγχάνοι εἴτε καὶ ἀποδημῶν, κατέστησε καὶ ἐν Βαβυλῶνι φρουροὺς ἰκανούς· μισθὸν δὲ καὶ τούτοις Βαβυλωνίους ἔταξε παρέχειν, βουλόμενος αὐτοὺς ὡς ἀμηχανωτάτους εἶναι, ὅπως ὅτι ταπεινότατοι καὶ εὐκαθεκτότατοι εἰσεν.

LXX. Αὗτη μὲν δὴ περὶ αὐτόν τε φυλακὴ καὶ ἡ ἐν Βαβυλῶνι τότε κατασταθεῖσα καὶ νῦν ἔτι οὕτως ἔχουσα διαμένει. σκοπῶν δ' αὖτις μὴν καὶ ἡ πᾶσα ἀρχὴ κατέχοιτο καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγίγνοιτο, ἡγήσατο τοὺς μὲν μισθοφόρους τούτους οὐν τοσοῦτον βελτίονας τῶν ὑπηκόων εἶναι ὅσον ἐλάττονας· τοὺς δὲ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγίγνωσκε συνεκτέον εἶναι, οἵπερ σὺν τοῖς θεοῖς τὸ κρατεῖν παρέσχον, καὶ ἐπιμελητέον ὅπως μὴ ἀνήσουσι τὴν τῆς ἀρετῆς ἀσκησιν. LXXI. ὅπως δὲ μὴ ἐπιτάττειν αὐτοῖς δοκοίη, ἀλλὰ γνόντες καὶ αὐτοὶ ταῦτα ἀρισταὶ εἶναι οὕτω συμμένοιέν τε καὶ ἐπιμελοῦντο τῆς ἀρετῆς, συνέλεξε τούτους τε ὁμοτίμους καὶ πάντας ὅπότοι ἐπικαίριοι ἦσαν καὶ ἀξιοχρεώτατοι⁹⁶ ἐδόκουν αὐτῷ κοιτωνοὶ εἶναι καὶ πόνων καὶ ἀγαθῶν. LXXII. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξε τοιάδε·

"Ἄνδρες φίλοι καὶ σύμμαχοι, τοῖς μὲν θεοῖς μεγίστη χάρις ὅτι ἔδοσαν ἡμῖν τυχεῖν ὃν ἐνομίζομεν ἄξιοι εἶναι. νῦν μὲν γὰρ δὴ ἔχομεν καὶ γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ οἵτινες ταῦτην ἐργαζόμενοι θρέψουσιν ἡμᾶς· ἔχομεν δὲ καὶ οἰκίας καὶ ἐν ταύταις κατασκευάς. LXXIII. καὶ μηδείς γε ὑμῶν ἔχων ταῦτα νομίσατω ἀλλότρια ἔχειν· νόμος γὰρ ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀΐδιος ἐστιν, ὅταν πολεμούντων πό-

95. *ῥάτσειεν*] "Properly those are said *ῥάτσειν*, who, having struggled successfully through a disease, are now convalescent, though still languid. See Triller ad Thom. M. 773. and the authors quoted by him; J. Poll. 3, 108.; and Fischer Ind. Aeschin., who, in opposition to Triller, shows that *ῥάτσειν* is applied to those, who are relieved from a disease and are recovering their strength." Sturz. "It is here elegantly transferred to Cyrus, who being before in public, was so harassed by the crowd, which pressed round him, that he could not breathe freely, but afterwards by the advice of his friends and generals he

resolved to keep himself at home, that he might enjoy better health." Fischer.

96. *ἀξιοχρεώτατοι*] "'Αξιόχρεως is properly *dignus debito*, one who is solvent, i. e. rich; but because such men are worthy of being trusted," (in pecuniary matters where credit is required,) "it is applied to one who is worthy of being trusted," (in a moral point of view,) "as a witness," (in a court of justice, or as an authority in any private transaction,) "as *locuples* is used by Cic. Off. 3, 27., the same as *ἀξιόπιστος*: it is thence used in a general sense for 'proper,' 'worthy,' the same as *ἄξιος*. (Phav.)" Fischer.

λις ἀλῷ, τῶν ἐλόντων εἶγαι καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ χρήματα. οὐκον ἀδικίᾳ γε ἔξετε ὅτι ἀν ἔχητε, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ οὐκ ἀφαιρήσεσθε, ἵν τι ἔστε ἔχειν αὐτούς. LXXIV. τὸ μέντοι ἐκ τοῦδε οὕτως ἐγὼ γιγνώσκω ὅτι εἰ μὲν τρεψόμεθα ἐπὶ ῥᾳδιουργίαν καὶ τὴν τῶν κακῶν ἀνθρώπων ἡδυπάθειαν, οἱ νομίζουσι τὸ μὲν πονεῖν ἀθλιώτατον, τὸ δὲ ἀπόνως βιοτείνειν ἡδυπάθειαν, ταχὺ ἡμᾶς φημὶ ὀλίγους ἄξιοις ἡμῖν αὐτοῖς ἔσεσθαι καὶ ταχὺ πάντων τῶν ἀγαθῶν στερήσεσθαι. LXXV. οὐ γάρ τοι τὸ ἀγαθὸν ἄνδρας γενέσθαι τοῦτο ἀρκεῖ ὥστε καὶ διατελεῖν [ὄντας ἀγαθὸν,] ἵν μή τις αὐτοῦ διὰ τέλους ἐπιμελῆται ἀλλὰ ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἀμεληθεῖσαι μείονος ἄξιαι γίγνονται, καὶ τὰ σώματά γ' αὖ τὰ εὖ ἔχοντα, ὅπόταν τὶς αὐτὰ ἀνῇ ἐπὶ ῥᾳδιουργίαν, πονήρως πάλιν ἔχει, οὕτω καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἔγκρατεια καὶ ἡ ἀλκὴ, ὅπόταν τὶς αὐτῶν ἀνῇ τὴν ἄσκησιν, ἐκ τούτου εἰς τὴν πονηρίαν πάλιν τρέπεται. LXXVI. οὐκον δεῖ ἀμελεῖν οὐδ' ἐπὶ τὸ αὐτίκα ἡδὺ προϊέναι αὐτούς. μέγα μὲν γὰρ,⁹⁷ οἷμαι, ἔργον καὶ τὸ ἀρχὴν καταπρᾶξαι, πολὺ δ' ἔτι μεῖζον τὸ λαβόντα διασώσασθαι. τὸ μὲν γὰρ λαβεῖν πολλάκις τῷ τόλμαν⁹⁸ μόνον παρασχομένῳ ἐγένετο, τὸ δὲ λαβόντα κατέχειν οὐκέτι τοῦτο ἀνευ σωφροσύνης οὐδ' ἀνευ ἔγκρατείας οὐδ' ἀνευ πολλῆς ἐπιμελείας γίγνεται. LXXVII. ἡ χρὴ γιγνώσκοντας ῥῦν πολὺ μᾶλλον ἀσκεῖν τὴν ἀρετὴν ἢ πρὶν τάδε τάγαθὰ κτήσασθαι, εὖ εἰδότας ὅτι ὅταν πλεῖστά τις ἔχῃ, τότε πλεῖστοι τούτῳ καὶ φθονοῦσι καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ πολέμοι γίγνονται, ἀλλως τε καν παρ' ἀκόντων τά τε κτήματα καὶ τὴν θεραπείαν⁹⁹ ὥσπερ ἡμεῖς ἔχῃ. τοὺς μὲν οὖν θεοὺς οἰεσθαι χρὴ σὺν ἡμῖν ἔσεσθαι· οὐ γὰρ ἐπιβουλεύσαντες ἀδίκως ἔχομεν, ἀλλ' ἐπιβουλευθέντες ἐτιμωρησάμεθα. LXXVIII. τὸ μέντοι μετὰ τοῦτο κράτιστον ἡμῖν αὐτοῖς παρασκευαστέον· τοῦτο δέ ἔστι τὸ βελτίονας ὄντας τῶν ἀρχομένων ἀρχειν ἀξιοῦν. Θάλπους μὲν οὖν καὶ ψύχους καὶ σίτων καὶ ποτῶν καὶ πόνων καὶ ὕπνου ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδιδόναι· μεταδιδόντας γε μέντοι πειρᾶσθαι δεῖ ἐν τούτοις πρῶτον βελτίονας αὐτῶν φαίνεσθαι. LXXIX. πολεμικῆς δ' ἐπιστήμης καὶ μελέτης παντάπασιν οὐ μεταδοτέον τούτοις,

97. μέγα μὲν γὰρ] “Ovid de A. A. 2, 13. ‘Nec minor est virtus, quam quærere, parta tueri; Casus inest illic, hic erit artis opus.’ Demosth. Ol. 1. Πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τάγαθὰ τοῦ κτήματος ἂλεπωτέρον εἶναι.” Poppe.

98. τόλμαν] “It is the Doric form

of the noun, which the Attics retained, (Eust. 1687, 18.)” Fischer.

99. τὴν θεραπείαν] “The word θεραπεία may be understood ‘de familiatu, servitio’: Thom. Mag. Θεραπεία· καὶ ἡ δουλεία, καὶ τῶν θεραπόντων ἄθροισμα. See Phav.” Fischer.

οὗστινας ἔργάτας ἡμετέρους καὶ δασμοφόρους βονλόμεθα καταστήσασθαι, ἀλλ' αὐτὸν δεῖ τούτοις τοῖς ἀσκήμασι πλεονεκτεῖν, γιγνώσκοντας ὅτι ἐλευθερίας ταῦτα ὄργανα καὶ εὑδαιμονίας οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπέδειξαν· καὶ ὥσπερ γε ἑκείνους τὰ δπλα ἀφηρήμεθα, οὗτως ἡμᾶς αὐτὸὺς δεῖ μῆπτον ἐρήμους δπλων γίγνεσθαι, εἴδότας ὅτι τοῖς ἀεὶ ἐγγυτάτῳ τῶν δπλων οὖσι τούτοις καὶ οἰκειότατά ἐστιν ἂν βούλωνται. LXXX. εἰ δέ τις τοιαῦτα ἐννοεῖται, τί δῆτα ἡμῖν ὅφελος καταπρᾶξαι ἢ ἐπεθυμοῦμεν, εἰ ἔτι δεήσει καρτέρειν καὶ πεινῶντας καὶ διψῶντας καὶ πονοῦντας καὶ ἐπιμελουμένους; ἑκεῖνο δεῖ καταμαθεῖν ὅτι τοπούτῳ τάγαθᾳ μᾶλλον εὐφραίνει ὅσῳ ἂν μᾶλλον προπονήσας τὶς ἐπ' αὐτῷ ἀπίγῃ· οἱ γὰρ πόνοι ὅφον τοῖς ἀγαθοῖς· ἀνευ δὲ τοῦ δεόμενον τυγχάνειν τινὸς οὐδὲν οὐτῷ πολυτελῶς παρποκενασθείη ἂν ὁσθ' ἡδὺ εἶναι. LXXXI. εἰ δὲ ὅν μὲν μάλιστα ἀνθρωποι ἐπιθυμοῦσιν ὁ δαίμων ἡμῖν ταῦτα συμπαρεσκεύακεν, ὡς δ' ἂν ἥδιστα ταῦτα φάίνοιτο αὐτός τις αὐτῷ ταῦτα παρασκευάσει, ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ τοσούτῳ πλεονεκτήσει τῶν ἐνδεεστέρων βίου ὅσῳ πεινήσας τῶν ἥδιστων σίτων τεύξεται καὶ διψήσας τῶν ἥδιστων ποτῶν ἀπολαύσεται καὶ δεθεὶς ἀναπαύσεως ἥδιστον ἀναπαύσεται. LXXXII. ὅν ἔνεκά φημι χρῆναι νῦν ἐπιταθῆναι ἡμᾶς εἰς ἀνδραγαθίαν, δπως τῶν τε ἀγαθῶν ἢ ἄριστον καὶ ἥδιστον ἀπολαύσωμεν καὶ δπως τοῦ πάντων χαλεπωτάτου ἀπειροι γενώμεθα. οὐ γὰρ τὸ μὴ λαβεῖν τάγαθὰ οὐτῷ γε χαλεπὸν ὥσπερ τὸ λαβόντα στερηθῆναι λυπηρόν. LXXXIII. ἔννοήσατε δὲ κάκεῖνο τίνα πρόφασιν ἔχοντες ἂν προσιέμεθα κακίονες ἢ πρόσθεν γενέσθαι. πότερον ὅτι ἄρχομεν; ἀλλ' οὐ δήπον τὸν ἄρχοντα τῶν ἄρχομένων πονηρότερον προσήκει εἶναι. ἀλλ' ὅτι εὑδαιμονέστεροι δοκοῦμεν νῦν ἢ πρότερον εἶναι; ἔπειτα τῇ εὑδαιμονίᾳ φήσει τὶς τὴν κακίαν ἐπιπρέπειν; ἀλλ' ὅτι ἐπεὶ κεκτήμεθα δυύλους, τούτους κολάσομεν,¹⁰⁰ ἣν πονηροὶ ὦσι; καὶ τί προσήκει αὐτὸν ὄντα πονηρὸν πονηρίας ἔνεκεν ἢ βλακείας ἄλλους κολάζειν; LXXXIV. ἐννοεῖτε δὲ καὶ τοῦτο ὅτι τρέφειν μὲν παρεσκευάσμεθα πολλοὺς καὶ τῶν ἡμετέρων οἰκων φύλακας καὶ τῶν σωμάτων· αἰσχρὸν¹ δὲ πῶς οὐκ ἂν εἴη εἰ δι' ἄλλους μὲν δορυφόρους τῆς

100. κολάσομεν] "Observe here the fut. of the active for the middle, which is more usually employed." Poppo.

I. αἰσχρὸν] "Guelf. Par. Phil. vett. Edd. αἰσχιον, perhaps rightly; for a Grammarian in Bekk. Anecd. 1,

363. contends that αἰσχιον is put by Thuc. for αἰσχρὸν, and with good reason, as we shall show at another time, and above, 5, 1, 11. we have noticed the similar use of the forms, βέλτιον ἔστιν, ἔμεινόν ἔστιν." Poppo.

σωτηρίας οἰησόμεθα χρῆναι τυγχάνειν, αὐτοὶ δὲ ἡμῖν αὐτοῖς οὐ δορυφορήσομεν; καὶ μὴν εὖ γε δεῖ εἰδέναι ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλη φυλακὴ τοιαύτη ὥστα αὐτόν τινα καλὸν κάγαθὸν ὑπάρχειν· τοῦτο γάρ δεῖ συμπαρομαρτεῖν· τῷ δ' ἀρετῆς ἐρήμῳ οὐδὲ ἄλλο καλῶς ἔχειν οὐδὲν προσήκει. LXXXV. *τί οὖν φημὶ χρῆναι ποιεῖν καὶ ποῦ τὴν ἀρετὴν ἀσκεῖν καὶ ποῦ τὴν μελέτην ποιεῖσθαι; οὐδὲν καινὸν, ὡς ἄνδρες, ἐρῶ· ἀλλ' ὥσπερ ἐν Πέρσαις ἐπὶ τοῖς ἀρχείοις οἱ ὁμότιμοι διάγονοι, οὕτω καὶ ἡμᾶς φημὶ χρῆναι ἐνθάδε ὅντας τοὺς ἐντίμους πάντας ἀπερ καὶ ἐκεῖ ἐπιτηδεύειν, καὶ ὑμᾶς γε ἐμὲ ὄρῶντας καταγοεῖν παρόντας εἰ ἐπιμελόμενος ὃν δεῖ διάξω, ἐγώ τε ὑμᾶς καταγοῶν θεάσομαι, καὶ οὓς ἀν ὄρῳ τὰ καλὰ καὶ τάγαθὰ ἐπιτηδεύοντας, τούτους τιμήσω.* LXXXVI. *καὶ τοὺς παῖδας δὲ, οἷς ἀν ἡμῶν γίγνωνται, ἐνθάδε παιδεύωμεν· αὐτοὶ τε γάρ βελτίονες ἐσόμεθα, βουλόμενοι τοῖς παισὶν ὡς βέλτιστα παραδείγματά ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχειν, οἵ τε παῖδες οὐδὲ ἀν εἰ βούλοιντο ῥᾳδίως πονηροὶ γίγνοιντο, αἰσχρὸν μὲν μηδὲν μήτε ὄρῶντες μήτε ἀκούοντες, ἐν δὲ καλοῖς κάγαθοῖς ἐπιτηδεύμασι διημερεύοντες.*

ARGUMENTS TO THE EIGHTH BOOK.

CHAP. I.—Cyrus highly commended for his disinterestedness; ii. Men of quality attend at his gates; iii. Constitutes his several officers; iv. Careful choice of his colleagues in power; v. His noble example to them; vi. His wise economy, piety, justice, goodness, modesty, self-denial, and respectful behavior; vii. His opinion of these virtues; viii. His plan of bestowing rewards; ix. Good effects of his orders and example; x. His thoughts on dominion; xi. His methods to appear venerable; xii. All equally call him father; xiii. Wise measures for the security of his government.

CHAP. II.—Cyrus's good-nature and love to mankind; ii. His courtship to his friends; iii. Vast presents; iv. His policy; v. His saying of kings; vi. Converses with Crœsus, and convinces him that friends are the richest treasure; vii. Makes provisions for the health of his subjects; viii. Visits the sick himself; ix. Raises emulation by games and prizes.

CHAP. III.—Cyrus appoints judges, and gains the entire affection of his friends; ii. His first procession from the palace; iii. Sacrifices at the sacred inclosures; iv. Appoints horse and chariot-races to the several nations; v. Gains the prize at each.

CHAP. IV.—Cyrus invites his friends to an entertainment; ii. Order of precedence at his table; iii. Prefers acts of love to war; iv. His politeness, innocent and agreeable jesting; v. Distributes presents to all according to merit; vi. His generosity applauded; vii. Settlement of his empire.

CHAP. V.—Prepares for a journey to Persia; ii. Order of his encampment; iii. His opinion of the tactic art; iv. Visits Cyaxares, who offers him his daughter in marriage; v. Cyrus accepts his offer on condition of his parents' consent; vi. His arrival in Persia; vii. Speech of Cambyses to Cyrus and the Persian magistrates; viii. He is bound by oath to observe their laws; viii. His parents consent to his marriage; ix. Returns to Media, marries the daughter of Cyaxares, and carries her to Babylon.

CHAP. VI.—Cyrus, on his return to Babylon, appoints satraps over the conquered nations; ii. His policy in abridging their power; iii. Directs them to imitate his conduct; iv. Orders an annual progress to the provinces; v. Appoints stage-horses through his whole kingdom for intelligence; vi. Assembles his army; vii. Extends his conquests from Syria to the Red Sea; viii. Subdues Egypt; ix. Bounds of his empire; x. He is said to enjoy perpetual spring, beloved and courted by all.

CHAP. VII.—Last journey of Cyrus to Persia in his old age; ii. Makes sacrifices, and leads up the Persian chorus; iii. Divine apparition in his dream; iv. His sacrifice and prayer; v. Loss of appetite and indisposition; vi. Summons his sons, friends, and the magistrates of Persia; vii. Bequeaths the kingdom to his eldest son, the satrapy of the Medes to his youngest; viii. Recommends brotherly affection to them, and piety and virtue; ix. His opinion of the soul, its nature, and future existence; x. Of the eternity of the world, and of mankind; xi. His noble character of the Divinity; xii. Veneration for the earth, and love of mankind; xiii. Directions respecting his burial; xiv. His last advice and death.

CHAP. VIII.—Political observations on the corruption and ruin of the Persian state after the death of Cyrus.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ. Η'.

CAP. I.

I. ΚΥΡΟΣ μὲν οὖν οὐτως εἶπεν· ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Χρυσάντας καὶ εἶπεν ὡδε. Ἀλλὰ πολλάκις μὲν δὴ, ὥς ἄνδρες, καὶ ἄλλοτε κατενόησα ὅτι ἄρχων¹ ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ· οἵ τε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παιδῶν ὅπως μήποτε αὐτοὺς τάγαθὰ ἐπιλείψει, Κύρος τέ μοι δοκεῖ νῦν συμβουλεύειν ἡμῖν ἀφ' ὧν μάλιστ' ἀν εὐδαιμονοῦντες διατελοῦμεν· δέ μοι δοκεῖ ἐνδεέστερον ἢ ὡς ἔχρην δηλῶσαι, τοῦτο ἔγώ πειράσομαι τοὺς μὴ εἰδότας διδάξαι.

II. ἐνροήσατε γὰρ δὴ τίς ἀν πόλις πολεμίᾳ ὑπὸ μὴ πειθομένων ἀλοίη; τίς δ' ἀν φιλίᾳ ὑπὸ μὴ πειθομένων διαφυλαχθείη; ποῖον δ' ἀν ἀπειθούντων στράτευμα νίκης τύχοι; πῶς δ' ἀν μᾶλλον ἐν μάχαις ἡττῷντο ἀνθρωποι ἢ ἐπειδὴν ἄρξωνται ιδίᾳ ἔκαστος περὶ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας βουλεύεσθαι; τί δ' ἀλλο ἀγαθὸν τελεσθείη ὑπὸ μὴ πειθομένων τοῖς κρείττοσι; ποῖαι δὲ πόλεις νομίμως ἀν οἰκήσιαν; ἢ ποῖοι οἴκοι σωθείησαν; πῶς δ' ἀν νῆσος ὅποι δεῖ ἀφίκοιντο;

III. ἡμεῖς δὲ ἡ νῦν ἀγυθὰ ἔχομεν διὰ τί ἀλλο μᾶλλον κατεπράξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι; διὰ τοῦτο γὰρ καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ταχὺ μὲν ὅποι ἔδει παρεγιγνόμεθα, ἀθρόοι τε τῷ ἄρχοντι ἐπόμενοι ἀνυπόστατοι ἡμεν, τῶν δ' ἐπιταχθέντων οὐδὲν ἡμιτελὲς καταλείπομεν. εἰ τοίνυν μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ καταπράττειν τὰ ἀγαθὰ, οὖτως εὖ ἴστε ὅτι αὐτὸ τοῦτο καὶ

1. δι τι ἄρχων] See Od. B. 47. 234. E. 12. Gataker ad Anton. 1, 9. p. 11.

εἰς τὸ διασώζειν ἀ δεῖ μέγιστον ἀγαθόν ἔστι. IV. καὶ πρόσθεν μὲν δὴ πολλοὶ ἡμῶν ἥρχον μὲν οὐδεὶς, ἥρχοντο δέ· νῦν δὲ κατεσκεύασθε οὕτω πάντες οἱ παρόντες ὥστε ἀρχετε οἱ μὲν πλειόνων, οἱ δὲ μειόνων. ὕσπερ τοίνυν αὐτοὶ ἀξιώσετε ἀρχειν τῶν ὑφ' ἡμῖν, οὕτω καὶ αὐτοὶ πειθώμεθα οἷς ἀν ἡμᾶς καθήκη. τοσοῦτον δὲ διαφέρειν ἡμᾶς δεῖ τῶν δυύλων ὅσον οἱ μὲν δοῦλοι ἄκοντες τοῖς δεσπόταις ὑπηρετοῦσιν, ἡμᾶς δὲ, εἴπερ ἀξιοῦμεν ἐλεύθεροι εἶναι, ἔκοντας δεῖ ποιεῖν ὃ πλείστου ἀξιον φαίνεται εἶναι. εὑρίστε δὲ, ἔφη, καὶ ἔνθα ἄνευ μοναρχίας πόλις οἰκεῖται, τὴν μάλιστα τοῖς ἀρχούσιν ἐθέλουσαν πείθεσθαι ταῦτην ἡκιστα τῶν πολεμίων ἀναγκαῖομένην ὑπακούειν. V. παρῷμέν τε οὖν ὕσπερ Κῦρος κελεύει ἐπὶ τόδε τὸ ἀρχεῖον, ἀσκῶμέν τε δι' ὃν μάλιστα δυνησόμεθα κατέχειν ἀ δεῖ, παρέχωμέν τε ἡμᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι Κύρῳ δι', τι ἀν δέη· καὶ τοῦτο γάρ εὖ εἰδέναι χρὴ ὅτι οὐ μὴ δύνηται Κῦρος εὑρεῖν δι', τι αὐτῷ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ χρήσεται, ἡμῖν δὲ οὐ, ἐπείπερ τά γε αὐτὰ ἡμῖν ξυμφέρει καὶ οἱ αὐτοὶ εἰσιν ἡμῖν πολέμιοι.

VI. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε Χρυσάντας, οὕτω δὴ καὶ ἄλλοι ἀνίσταντο πολλοὶ καὶ Περσῶν καὶ τῶν συμμάχων συνεροῦντες· καὶ ἔδοξε τοὺς ἔντιμους ἀεὶ παρεῖναι ἐπὶ θύρας καὶ παρέχειν αὐτοὺς χρῆσθαι δι', τι ἀν βούληται, ἔως ἀν ἀφίη Κῦρος. ὡς δὲ τότε ἔδοξεν, οὕτω καὶ νῦν ἔτι ποιοῦσιν οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ βασιλεῖ ὄντες, θεραπεύοντι τὰς τῶν ἀρχόντων θύρας. VII. ὡς δ' ἐν τῷ λόγῳ δεδήλωται Κῦρος καταστησάμενος εἰς τὸ διαφυλάττειν, ἔαυτῷ τε καὶ Πέρσαις τὴν ἀρχὴν, ταῦτα καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον βασιλεῖς νόμιμα ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι ποιοῦντες. VIII. οὕτω δ' ἔχει καὶ ταῦτα ὕσπερ καὶ τάλλα· ὅταν μὲν δὲ πριστάτης βελτίων γένηται, καθαρώτερον τὰ νόμιμα πράττεται, ὅταν δὲ χείρων, φαυλότερον. ἔφοίτων μὲν οὖν ἐπὶ τὰς θύρας Κύρου οἱ ἔντιμοι σὺν τοῖς ἵπποις καὶ ταῖς αἵχμαῖς, συνδόξαν πᾶσι τοῖς ἀρίστοις τῶν συγκαταστρεψαμένων τὴν ἀρχήν.

IX. Κῦρος δ' ἐπὶ μὲν τάλλα καθίστη ἄλλους ἐπιμελητὰς, καὶ ἢσαν αὐτῷ καὶ προσόδων ἀποδεκτῆρες καὶ δαπανημάτων δοτῆρες καὶ ἔργων ἐπιστάται καὶ κτημάτων φύλακες καὶ τῶν εἰς τὴν δίαιταν ἐπιτηδείων ἐπιμεληταί· καὶ ἵππων δὲ καὶ κυνῶν ἐπιμελητὰς καθίστη οὖς ἐνόμιζε καὶ ταῦτα τὰ βοσκήματα βέλτιστ' ἀν παρέχειν αὐτῷ χρῆσθαι. X. οὖς δὲ συμφύλακας τῆς εὐδαιμονίας οἱ φέτο χρῆναι ἔχειν, τούτους² ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσοιντο [αὐτὸς ἐσκόπει καὶ] οὐκ-

2. τούτους] "Xen. ought to have said of the relative pronoun οὓς has caused οὗτοι in the nominative, but the accus. the demonstrative pronoun to be put

έτι τούτου τὴν ἐπιμέλειαν ἄλλοις προσέταττεν, ἀλλ' αὐτοῦ ἐνόμιζε τοῦτο ἔργον εἶναι. ἥδει γὰρ ὅτι εἴ τι μάχης ποτὲ δεήσοι, ἐκ τούτων αὐτῷ καὶ παραστάτας καὶ ἐπιστάτας ληπτέον εἴη, σὺν οἷσπερ οἱ μέγιστοι κίνδυνοι καὶ ταξιάρχους δὲ καὶ πεζῶν καὶ ἵππεών ἐγίγνωσκεν ἐκ τούτων καταστατέον εἶναι. XI. εἰ δέοι δὲ καὶ στρατηγῶν που ἄνευ αὐτοῦ, ἥδει ὅτι ἐκ τούτων πεμπτέον εἴη· καὶ πόλεων δὲ καὶ δῆλων ἐθιῶν φύλαξι καὶ σατράπαις ἥδει ὅτι τούτων τισὶν εἴη χρηστέον καὶ πρέσβεις γε τούτων τινὰς πεμπτέον, ὅπερ ἐν τοῖς μεγίστοις ἥγειτο εἶναι εἰς τὸ ἄνευ πολέμου τυγχάνειν ὃν δέοιτο. XII. μὴ ὄντων μὲν οὖν οἵων δεῖ δι' ὃν αἱ μέγισται καὶ πλεῖσται πράξεις ἔμελλον εἶναι κακῶς ἥγειτο τὰ αὐτοῦ ἔξειν· εἰ δ' οὗτοι εἰεν οἵους δέοι, πάντα ἐνόμιζε καλῶς ἔσεσθαι. ἐνέδυ μὲν οὖν οὔτω γνοὺς εἰς ταῦτην τὴν ἐπιμέλειαν.³ ἐνόμιζε δὲ τὴν αὐτὴν καὶ αὐτῷ ἀσκησιν εἶναι τῆς ἀρετῆς. οὐ γὰρ φέτο οὖν τε εἶναι μὴ αὐτὸν τινὰ ὄντα οἷον δεῖ ἄλλους παρορμᾶν ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἔργα. XIII. ὡς δὲ ταῦτα διενόθη, ἥγήσατο σχολῆς πρῶτον δεῖν, εἰ μέλλοι δυνήσεσθαι τῶν κρατίστων ἐπιμελεῖσθαι. τὸ μὲν οὖν προσόδων ἀμελεῖν οὐχ οἶόν τε ἐνόμιζεν εἶναι, προνοῶν ὅτι πολλὰ καὶ τελεῖν ἀνάγκη ἔσοιτο εἰς μεγάλην ἀρχήν· τὸ δ' αὖ πολλῶν κτημάτων ὄντων ἀμφὶ ταῦτα αὐτὸν δεῖ ἔχειν ἥδει ὅτι ἀσχολίαν παρέξοι τῆς τῶν δῆλων σωτηρίας ἐπιμελεῖσθαι. XIV. οὔτω δὴ σκοπῶν, ὅπως ἄν τά τε οἰκονομικὰ καλῶς ἔχοι καὶ ἡ σχολὴ γένοιτο, κατενόησέ πως τὴν στρατιωτικὴν σύνταξιν. ὡς γὰρ τὰ πολλὰ δεκάδαρχοι μὲν δεκαδέων ἐπιμέλονται, λοχαγοὶ δὲ δεκαδάρχων, χιλιαρχοὶ δὲ λοχαγῶν, μν-

in the same case. In like manner, 2, 1, 5. the accus. τὸν μέντοι "Ελληνας sprung from conformity to the preceding members, and 4, 3, 19. the dat. πολλοῖς δὲ from the preceding πολλοῖς μέν: and elsewhere too the Greeks, in order to preserve such agreement, admit a certain incongruity of syntax, or anacoluthia. Without due consideration, therefore, Zeune and Schneider after ἔσουντο have added αὐτὸν ἐσκόπει καὶ, which words, though acknowledged by Alt. and Bud., are not to be found in Guelf. Par. Phil. and vett. Edd." Poppo.

3. ἐνέδυ μὲν οὖν οὔτω γνοὺς εἰς ταῦτην ἐπιμέλειαν] I. e. "Being of such an opinion, he undertook the care of this matter," viz. that he himself

should render his friends and generals such as they ought to be. It is an elegant form of speech, taken from those, who entangle themselves in something, by which they are kept so bound, that they cannot do what they please; as Plautus Cas. 1, 25. says properly, *se induere in laqueum*, but Cic. Verr. 2, 42. improperly, "Hic videte in quo se laqueos induerit, quorum ex nullo se unquam expediret." Fischer. "Ἐνδῦναι, cum εἰς, suscipere, incumbere in, Π. 8, 1, 4. ἐνέδυ—εἰς ταῦτην τὴν ἐπιμέλειαν. Active, impedire, implicare, ut Lat. *induere*, Π. 1, 6, 19. p. 81. Ίνα—*lepus* αὐτὸν ἐκτὸν ἐμπίπτων ἐνέδυ, (pro ἐνδύσαι), in rete, margg. συνέδει." Sturz.

ρίαρχοι δὲ χιλιάρχων, καὶ οὕτως οὐδεὶς ἀτημέλητος γίγνεται, οὐδὲ ἦν πάνυ πολλαὶ μυριάδες ἀνθρώπων ὥσι, καὶ ὅταν ὁ στρατηγὸς βούληται χρῆσθαι τι τῇ στρατιῇ, ἀρκεῖ ἦν τοῖς μυριάρχοις παραγγείλῃ. XV. ὥσπερ οὖν ταῦτα ἔχει, οὕτω καὶ ὁ Κύρος σύνεκεφαλιώσατο τὰς οἰκονομικὰς πράξεις· ὥστε καὶ τῷ Κύρῳ ἐγένετο ὄλιγοις διαλεγομένῳ μηδὲν τῶν οἰκείων ἀτημελήτως ἔχειν· καὶ ἐκ τούτου ἡδη σχολὴν ἦγε πλείω ἢ ἄλλος μιᾶς οἰκίας καὶ μιᾶς νεώς ἐπιμελούμενος. οὕτω δὴ καταστησάμενος τὰ αὐτοῦ ἐδίδυξε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν ταῦτη τῇ καταστάσει χρῆσθαι.

XVI. Τὴν μὲν δὴ σχολὴν οὕτω κατεσκευάσατο ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν, ἥρχετο δὲ ἐπιστατεῖν τοῦ εἶναι οἶous δεῖ τὸν κοινῶνας. πρῶτον μὲν ὅπόσοι ὄντες ἴκανοὶ ἄλλων ἔργα ζομένων τρέφεσθαι μὴ παρεῖν ἐπὶ τὰς θύρας, τούτους ἐπεζήτει, νομίζων τοὺς μὲν παρόντας οὐκ ἀν ἔθέλειν οὔτε κακὸν οὔτε αἰσχρὸν οὐδὲν ἀν πράττειν καὶ διὰ τὸ παρὰ τῷ ἄρχοντι εἶναι καὶ διὰ τὸ εἰδέναι ὅτι ὁρῶντ' ἀν ὅτι πράττοιεν ὑπὸ τῶν βελτίστων· οἱ δὲ μὴ παρεῖν, τούτους ἡγεῖτο ἢ ἀκρατείᾳ τινὶ ἢ ἀδικίᾳ ἢ ἀμελείᾳ ἀπεῖναι. XVII. τοῦτο οὖν πρῶτον διηγησόμεθα ὡς προσηνάγκασε τοὺς τοιούτους παρεῖναι. τῶν παρ' ἑαυτῷ μάλιστα φίλων ἐκέλευσεν ἀν τινα λαβεῖν τὰ τοῦ μὴ φοιτῶντος, φάσκοντα λαμβάνειν τὰ ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὖν τοῦτο γένοιτο, ἵκον ἀν εὐθὺς οἱ στέρομενοι ὡς ἡδικημένοι. XVIII. ὁ δὲ Κύρος πολὺν μὲν χρόνον οὐκ ἐσχόλασε τοῖς τοιούτοις ὑπακούειν· ἐπεὶ δὲ ἀκούσειν αὐτῶν, πολὺν χρόνον ἀνεβάλλετο τὴν διαδικασίαν.⁴ ταῦτα δὲ ποιῶν ἡγεῖτο προσεθίζειν αὐτοὺς θεραπεύειν, ἵττον δὲ ἐχθρῶς ἢ εἰ αὐτὸς κολάζων ἡνάγκασε παρεῖναι. XIX. εἰς μὲν τρόπος διδασκαλίας ἦν αὐτῷ οὗτος τοῦ παρεῖναι, ἄλλος δὲ τὸ τὰ ῥῆστα καὶ κερδαλεώτατα τοῖς παροῦσι προστάττειν, ἄλλος δὲ τὸ μηδέν ποτε τοῖς ἀποῦσι νέμειν. XX. ὁ δὲ δὴ μέγιστος τρόπος τῆς ἀνάγκης ἦν, εἰ τις τούτων μηδενὸς ὑπακούοι, ἀφελόμενος ἀν τοῦτον ἢ ἔχοι ἄλλῳ ἐδίδου ὃν φέτο δύνασθαι ἀν ἐν τῷ δέοντι παρεῖναι· καὶ οὕτως ἐγίγνετο αὐτῷ φίλος χρήσιμος ἀντὶ ἀχρήστου. ἐπιζητεῖ δὲ καὶ ὁ νῦν βασιλεὺς, ἦν τις ἀπῆ οἷς παρεῖναι καθήκει.

XXI. Τοῖς μὲν δὴ μὴ παροῦσιν οὕτω προσεφέρετο.⁵ τοὺς δὲ παρ-

4. τὴν διαδικασίαν] I. e. "The di-judication of a cause or suit, κρίσις, Hesych. Dorv. ad Char. 483." Fischer.

5. προσεφέρετο] "Προσφέρεσθαι τινι is 'to conduct himself towards any

one,' 'to treat any one,' as Hebr. 12,

7. 'Ος νιόις ὑμῶν προσφέρεται δ Θεός, where see Raphel. and Dresig. V. M. 1, 118." Fischer. The word is frequently so used in Xen. : see Sturz's Lex. Xen.

έχοντας ἑαυτοὺς ἐνόμιζε μάλιστα ἀν ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἐπαιρεῖν, ἐπείπερ ἄρχων αὐτῶν ἐνόμιζε δικαίως εἶναι, εἰ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπιδεικνύειν πειρώτο τοῖς ἄρχομένοις πάντων μάλιστα κεκοσμημένον τῇ ἀρετῇ. XXII. αἰσθάνεσθαι μὲν γὰρ ἐδόκει καὶ διὰ τὸν γραφομένους νόμους βελτίους γιγνομένους ἀνθρώπους· τὸν δὲ ἀγαθὸν ἄρχοντα βλέποντα νόμον⁶ ἀνθρώποις ἐνόμισεν, ὅτι καὶ τάττειν ἴκανός ἔστι καὶ δρᾶν τὸν ἀτακτοῦντα καὶ κολάζειν. XXIII. οὕτω δὴ γιγνώσκων πρῶτον μὲν τὰ περὶ τὸν θεὸν μᾶλλον ἐκπονοῦντα ἐπεδείκνυεν ἑαυτὸν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐπεὶ εὑδαιμονέστερος ἦν. καὶ τότε πρῶτον κατεστάθησαν οἱ μάγοι, ὥμερι τε ἀεὶ ἡμέρᾳ τὸν θεὸν καὶ ἔθνειν ἀν' ἐκάστην ἡμέραν οὗς οἱ μάγοι θεοῖς εἴποιεν. XXIV. οὕτω δὴ τὰ τότε κατασταθέντα ἔτι καὶ νῦν διαμένει παρὰ τῷ ἀεὶ ὅντι βασιλεῖ. ταῦτα οὖν πρῶτον ἐμμοῦντο αὐτὸν καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, νομίζοντες καὶ αὐτοὶ εὐδαιμονέστεροι ἔσεσθαι, ἦν θεραπεύωσι τὸν θεόν, ὥσπερ ὁ εὐδαιμονέστατός τε ὅν καὶ ἄρχων· καὶ Κύρως δ' ἀν ἡγοῦντο ταῦτα ποιοῦντες ἀρέσκειν. XXV. ὁ δὲ Κῦρος τὴν τῶν μεθ' αὐτοῦ εὐσέβειαν καὶ ἑαυτῷ ἀγαθὸν ἐνόμιζε, λογιζόμενος ὥσπερ οἱ πλεῖν⁷ αἰφούμενοι μετὰ τῶν εὐσεβῶν μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν ἡσεβῆκέναι τὶ δοκούντων. πρὸς δὲ τούτοις ἐλογίζετο ὡς εἰ πάντες οἱ κοινῶνες θεοσεβεῖς εἶναι, ἥπτον ἀν αὐτὸν ἐθέλειν περὶ τε ἀλλήλους ἀνόσιόν τι ποιεῖν καὶ περὶ ἑαυτὸν, εὐεργέτης νομίζων εἶναι τῶν κοινῶνων. XXVI. ἐμφανίζων δὲ καὶ τοῦτο ὅτι περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο μηδένα μήτε φίλον ἀδικεῖν μήτε σύμμαχον, ἀλλὰ τὸ δίκαιον ἵσχυρῶς ὄρῶν,⁸ μᾶλλον καὶ τὸν ἄλλους φέτ' ἀν τῶν μὲν αἰσχρῶν κερδῶν ἀπέχεσθαι, διὰ τοῦ δικαίου δ' ἐθέλειν πορίζεσθαι.⁹

6. βλέποντα νόμον] "In as much as a good and virtuous prince prescribes by his example what his subjects ought to do, i. e. what is right and useful, as Cic. de LL. 3, 13. calls a magistrate *legem loquentem*; and in as much as a good prince sees which of his subjects do not observe the precepts of the law, and can thus punish them. For this is the meaning of the words, ὅτι—ἴκανός ἔστι." Fischer.

7. ὥσπερ οἱ πλεῖν] "The Interpret. quote Ζεστ. ad Th. 606. Horace Od. 3, 2, 26. Cic. de Nat. Deor. 3, 7." Poppe.

8. ὄρῶν] "Alt. ἀθρῶν, which is

perhaps the genuine reading; for ἀθρεῖν is 'to look at intensely,' 'to contemplate,' and is used both in reference to the eye of the body, as Anacr. 11, 3, and in reference to the eye of the mind. The old Grammarians interpret ἀθρεῖν by δρᾶν, and τὸ δίκαιον ἵσχυρῶς ἀθρεῖν is 'to look sharply at justice,' i. e. 'to observe justice diligently,'" Fischer. According to the canon of criticism already laid down, ἀθρῶν, as the more exquisite term, is the genuine lection.

9. πορίζεσθαι] "According to H. Steph., and Muretus, some MSS." (Bud. and Alt.) "exhibit πορεύεσθαι. This reading appears also on the mar-

XXVII. καὶ αἰδοῦς δ' ἀν ἡγεῖτο μᾶλλον πάντας ἐμπιπλάναι, εἰ αὐτὸς φανερὸς εἴη πάντας οὕτως αἰδούμενος ὡς μήτ' εἰπεῖν ἀν μήτε ποιῆσαι μηδὲν αἰσχρόν. **XXVIII.** ἐτεκμαίρετο δὲ τοῦτο οὕτως ἔξειν ἐκ τοῦδε μὴ γὰρ ὅτι ἄρχοντα, ἀλλὰ καὶ οὐς οὐ φοβοῦνται, μᾶλλον τοὺς αἰδουμένους αἰδοῦνται τῶν ἀναιδῶν οἱ ἀνθρωποι· καὶ γυναῖκας δὲ ἂς ἀν αἰδουμένας αἰσθάνωνται, ἀνταιδεῖσθαι μᾶλλον ἐθέλουσιν ὄρῶντες. **XXIX.** τὸ δ' αὖ πείθεσθαι οὕτω μάλιστ' ἀν φέτο ἐμμονον εἶναι τοῖς περὶ αὐτὸν, εἰ τοὺς ἀπροφασίστως πειθομένους φανερὸς εἴη μᾶλλον τιμῶν τῶν τὰς μεγίστας ἀρετὰς καὶ ἐπιπογωτάτας δοκούντων παρέχεσθαι. **XXX.** γιγνώσκων δ' οὕτω καὶ ποιῶν διετέλει, καὶ σωφροσύνην δ' αὐτοῦ ἐπιδεικνὺς μᾶλλον ἐποίει καὶ ταύτην πάντας ἀσκεῖν. ὅταν γὰρ ὄρῶσιν, φέτο μάλιστα ἔξεστιν ὑβρίζειν, τοῦτον σωφρονοῦντα, οὕτω μᾶλλον οἵ γε ἀσθενέστεροι ἐθέλουσιν οὐδὲν ὑβριστικὸν ποιοῦντες φανεροὶ εἶναι. **XXXI.** διῆρει δὲ αἰδῶ καὶ σωφροσύνην τῇδε, ὡς τοὺς μὲν αἰδουμένους τὰ ἐν τῷ φανέρῳ αἰσχρὰ φεύγοντας, τοὺς δὲ σώφρονας καὶ τὰ ἐν τῷ ἀφανεῖ. **XXXII.** καὶ ἐγκράτειαν δὲ οὕτω μάλιστ' ἀν φέτο ἀσκεῖσθαι, εἰ αὐτὸς ἐπιδεικνύοις ἔαυτὸν μὴ ὑπὸ τῶν παραντίκα ἥδονῶν ἐλκόμενον ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ προπονεῖν ἐθέλοντα πρῶτον σὺν τῷ καλῷ τῶν εὐφροσυνῶν. **XXXIII.** τοιγαροῦν τοιοῦτος ὥν ἐποίησεν ἐπὶ ταῖς θύραις πολλὴν μὲν τῶν χειρόνων εὐταξίαν, ὑπεικόντων τοῖς ἀμείνοσι, πολλὴν δ' αἰδῶ καὶ εὐκοσμίαν πρὸς ἀλλήλους. ἐπέγνως δ' ἀν ἐκεῖ οὐδένα οὔτε ὀργιζόμενον κραυγῇ οὔτε χαίροντα ὑβριστικῶς γέλωτι, ἀλλὰ ἵδων ἀν αὐτοὺς ἡγήσω τῷ ὅντι εἰς κάλλος Σῆν.

XXXIV. Τοιαῦτα μὲν δὴ ποιοῦντες καὶ ὄρῶντες ἐπὶ θύραις διηγον. τῆς πολεμικῆς δ' ἔνεκα ἀσκήσεως ἐπὶ θύραν ἔξηγεν οὕσπερ ἀσκεῖν ταῦτα φέτο χρῆναι· ταύτην ἡγούμενος καὶ ὅλως ἀρίστην ἀσκησιν πολεμικῶν εἶναι, καὶ ἵππικῆς δὲ ἀληθεστάτην. **XXXV.** καὶ γὰρ ἐπόχους ἐν παντοδαποῖς χωρίοις αὐτῇ μάλιστα ἀποδείκνυσι διὰ τὸ θηρίοις φεύγοντιν ἐφέπεσθαι, καὶ ἀπὸ τῶν ἵππων ἐνεργοὺς αὐτῇ μάλιστα ἀπεργάζεται διὰ τὴν τοῦ λαμβάνειν φιλοτιμίαν καὶ ἐπιθυμίαν. **XXXVI.** καὶ τὴν ἐγκράτειαν δὲ καὶ πόνους καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ λιμὸν καὶ δίψης δύνασθαι φέρειν ἐνταῦθα μάλιστα προσείθιζε τοὺς κοινῶνας. καὶ νῦν δ' ἔτι βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ

gin of the Bodl. Ms., but I would not give up the received reading in exchange for it. He is said διὰ τοῦ δι-

καίου τὰ κέρδη πυρίζεσθαι, who πυρίζεται τὴν τῆς δικαιοσύνης δόδον πορευόμενος, says Steph." Hutch.

βασιλέα ταῦτα ποιοῦντες διατελοῦσιν. XXXVII. ὅτι μὲν οὖν οὐκ
φέτο προσήκειν οὐδενὶ ἀρχῆς ὅστις μὴ βελτίων εἴη τῶν ἀρχομένων
καὶ τοῖς προειρημένοις πᾶσι δῆλον, καὶ ὅτι οὕτως ἀσκῶν τοὺς περὶ
αὐτὸν πολὺ μάλιστα αὐτὸς ἐξεπόνει καὶ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὰς
πολεμικὰς τέχνας καὶ τὰς μελέτας. XXXVIII. καὶ γὰρ ἐπὶ θήραν
τοὺς μὲν ἄλλους ἐξῆγεν, ὅπότε μὴ μένειν ἀνάγκη τὶς εἴη, αὐτὸς δὲ
καὶ ὅπότε ἀνάγκη εἴη, σίκοι ἐθῆρα τὰ ἐν τοῖς παραδείσοις θηρία
τρεφόμενα, καὶ οὕτε αὐτὸς ποτε πρὶν ιδρῶσαι δεῖπνον ἥρειτο οὕτε
ἴπποις ἀγυμνάστοις σῖτον ἐνέβαλλε· συμπαρεκάλει δὲ καὶ εἰς ταύτην
τὴν θήραν τοὺς περὶ αὐτὸν σκηπτούχους. XXXIX. τοιγαροῦν
πολὺ μὲν αὐτὸς διέφερεν ἐν πᾶσι τοῖς καλοῖς ἔργοις, πολὺ δὲ οἱ περὶ
ἐκεῖνον, διὰ τὴν ἀεὶ μελέτην. παράδειγμα μὲν δὴ τοιόνδε ἑαυτὸν
παρείχετο. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων οὖστινας μάλιστα ὁρῷ τὰ
καλὰ διώκοντας, τούτους καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς καὶ ἔδραις καὶ πάσαις
τιμαῖς ἐγέραιρεν· ὥστε πολλὴν πᾶσι φιλοτιμίαν ἐνέβαλλεν ὅπως
ἔκαστος ἄριστος φανείη Κύρω.

XL. Καταμαθεῖν δὲ τοῦ Κύρου δοκοῦμεν ὡς οὐ τούτῳ μόνῳ
ἐνόμιζε χρῆναι τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων διαφέρειν, τῷ
βελτίονας αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ καταγοητεύειν φέτο χρῆγαι αὐτούς.
στολὴν τε γοῦν εἴλετο τὴν Μηδικὴν¹⁰ αὐτὸς τε φορεῖν καὶ τοὺς κοι-
νῶνας ταύτην ἔπεισεν ἐνδύεσθαι· αὕτη γὰρ αὐτῷ συγκρύπτειν
ἔδοκει εἴ τις τι ἐν τῷ σώματι ἐνδεεῖς ἔχοι, καὶ καλλίστους καὶ
μεγίστους ἐπιδεικνύαι τοὺς φοροῦντας. XLI. καὶ γὰρ τὰ ὑποδή-
ματα¹¹ τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς μάλιστα λαθεῖν ἐστὶ καὶ ὑποτιθεμέ-
νους τὶ ὥστε δοκεῖν μείζους εἶναι ἢ εἰσὶ· καὶ ὑποχρίεσθαι δὲ
τοὺς ὀφθαλμοὺς προσίετο, ὡς εὐοφθαλμότεροι φαίνοντο ἢ εἰσὶ,
καὶ ἐντρίβεσθαι, ὡς εὐχροώτεροι ὁρῶντο ἢ πεφύκασιν. XLII. ἐμε-
λέτησε δὲ καὶ ὡς μηδὲ πτύοντες μηδὲ ἀπομυττόμενοι φανεροὶ
εἶν, μηδὲ μεταστρεφόμενοι ἐπὶ θέαν μηδενὸς, ὡς οὐδὲν θαυμά-
ζοντες. πάντα δὲ ταῦτα φέτο φέρειν τὶ εἰς τὸ δυσκαταφρονητοέ-
ρους φαίγεσθαι τοῖς ἀρχομένοις.

XLIII. Οὓς μὲν δὴ ἀρχεῖν φέτο χρῆναι, δι' ἑαυτοῦ οὕτω κατε-
σκεύαζε καὶ μελέτη καὶ τῷ σεμνῷ προεστάναι αὐτῶν· οὓς δ' αὖ
κατεσκεύαζεν εἰς τὸ δουλεύειν, τούτους οὕτε μελετῆν τῶν ἐλευθε-
ρούς φαίγεσθαι τοῖς ἀρχομένοις.

10. στολὴν τὴν Μηδικὴν] Herod. 1,
135. Strabo 11. p. 797. and Ammia-

11. ὑποδήματα] "Strabo L. 15.
attributes to the Persians ὑπόδημα
κοῦλον διπλοῦν." Hutch.

ρίων πόνων οὐδένα παρώρμα οὕτε ὅπλα κεκτῆσθαι ἐπέτρεπεν* ἐπε-
μελεῖτο δὲ ὅπως μήτε ἄσιτοι μήτε ἀποτοί ποτε ἔσοιντο ἐλευθερίων
ἔνεκα μελετημάτων. XLIV. καὶ γὰρ ὅπότε ἐλαύνοιεν τὰ θηρία
τοῖς ἵππεῦσιν εἰς τὰ πεδία, φέρεσθαι σῖτον εἰς θήραν τούτοις ἐπέ-
τρεπε, τῶν δὲ ἐλευθέρων οὐδενί· καὶ ὅπότε πορεία εἴη, ἦγεν αὐτὸν
εἰς τὰ ὕδατα ὥσπερ τὰ ὑποζύγια. καὶ ὅπότε δὲ ὥρα εἴη ἀρίστον,
ἀνέμενεν αὐτὸν ἔστε ἐμφάγοιεν τι, ὡς μὴ βουλιμιῷεν.¹² ὥστε καὶ

12. ὡς μὴ βουλιμιῷεν] I. e. ““Ne fame torquerentur.”” *Boulimiān* is a Xenophontean word, for which the Dorians use *καρδιώττειν*. It is derived from *βούλιμος*, which signifies properly ‘great hunger.’ Festus:—‘*Bulimum Græci magnum famem dicunt, adsueti magnis et amplis rebus præponere bu, a magnitudine scilicet bovis. Hinc est quod grandes pueros *bupædas* appellant, et mariscam *ficum busycon*.*’

[‘Ego id *πάθος* invenio *furcillam* dictum a veteri collectore Glossarum: *Furcilla*, *Βούλιμος*, δ μέγας λιμός. In Isidoro, *Curcilla*, *oppilago*; et contra, *Oppilago*, *curcilla*.’ Jos. Scal.] “It is thence used to signify ‘a disease which afflicts the patient with an insatiable appetite,’ so that he is debilitated, loses his color, faints, and experiences a coldness at the extremities. (Plut. Probl. Symp. 6, 8. Foës. Econ. Hipp.) and in this sense we are to understand the word *βουλιμiān* in this passage, as in Anab. 4, 5, 6. Τὴν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιμάτος, καὶ πολλοὶ ἐβούλιμισαν.” Fischer.

“J. Poll. 6, 31. Ξενοφῶν δὲ βούλιμον (*εἱρηκε*): the passage alluded to, however, is not found in the extant writings of Xen. But J. Poll. 2, 217. writes: *Καρδιώττειν* οὗτον Δωριεῖς τὸ παρὰ Ξενοφῶντι *βουλιμiān* καλοῦσι. Those are properly said *βουλιμiān*, ‘who experience an intolerable hunger at short intervals.’ Suidas first gives the etymology of the verb, ἀπὸ τοῦ *βου*, ὅπερ ἐπιτάσεάς ἔστι δηλωτικὸν, and from λιμός, (compare Etym. M. and Varro R. R. 2, 5.) then adds these words: *Βουλιμiān*. τὸ παρ’ ἡμῖν λιμώττειν. Ξενοφῶν δὲ *βουλιμiān* λέγει τὸ στόμαχον ἐπιδάκνεσθαι ὑπὸ λιμοῦ: and he quotes Anab. 4, 5, 7. Elsewhere he says: *Καρδιώττειν* τὴν καρδίαν ἀλγεῖν

Σικελιώται, δ ἡμεῖς *βουλιμiān*. ‘Απολλόδωρος—τοὺς Σικελιώτας φησὶ τὸ τὸν στόμαχον ἐπιδάκνεσθαι ὑπὸ λιμοῦ *καρδιώττειν* λέγειν, ὅπερ *βουλιμiān* λέγει Ξενοφῶν. Compare Schol. Aristoph. Plut. 874. (Δηλὸν ὅτι *βουλιμiān*.)’ Sturz. The words of the Schol., (transcribed by Suidas, ‘paucis tantummodo mutatis, quæ operæ non sit pretium enotasse’, Hemsterh.) are these: *Βουλιμiān* πάνυ λιμώττει, καὶ πεινᾶται λιαν, ἀπὸ τοῦ *βου* ἐπιφρήματος, ὅπερ ἐπιτάσεάς ἔστι δηλωτικὸν, ἀπὸ τοῦ λιαν ὥσπερ καὶ ἐν τῷ βούτεινα, μεγάλη πεῖνα, καὶ *βουγάσις*, καὶ *βούγλωσσος*: τινὲς δὲ εἶδος νόσου φασὶν, ἐν ᾧ πολλὰ ἐσθίοντες οὐ πληροῦνται τῶν γὰρ συκοφαντῶν τοιοῦτος δὲ τρόπος. Γαληνὸς δὲ ἐν τοῖς Αφορισμοῖς (2, 21.) Κατάπτωσις δυνάμεως ὑπὸ τῆς ἔξαθεν ψύχεως δ *βούλιμος*, ἀρξάμενος μὲν ἀπὸ πείνης, οὐκέτι δὲ ἔχων αὐτὴν συνοῦσται. In Gal. the words are: *Βούλιμος* ἔστι κ. τ. λ. Defin. Med. 398.: *Βούλιμος* ἔστι διάθεσις, καθ’ ἥν ἐπιζήτησις ἐκ μικρῶν διαλειμμάτων γίνεται τροφῆς: ἐκλύονται δὲ καὶ καταπίπτουσι, καὶ ἀχροοῦται, καὶ καταψύχονται τὰ ἄκρα, θλίβονται τε τὸν στόμαχον, καὶ σφυγμὸς ἐπ’ αὐτῶν ἀμυδρὸς γίνεται. Gell. 16, 3.:—“In eodem (*Διαιρέσεων*) libro Erasistratus vim quandam famis non tolerabilem, quam Græci *βούλιμον* appellant, in diebus frigidissimis multo facilius accidere ait, quam quum serenum atque placidum est: atque ejus rei causas, cur is morbus in eo plerumque tempore oritur, nondum sibi esse compertas dicit. Verba, quibus id dicit, hæc sunt: ‘Απορον δὲ καὶ δεδμενον ἐπισκέψεως, καὶ ἐπὶ τούτου καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν *βουλιμiān*των, διοτὲ ἐν τοῖς ψύχεσι μᾶλλον τὸ σύμπτωμα τοῦτο γίνεται ἢ ἐν ταῖς εὐδαιμονίαις.’ Alex. Trall. 8, 6.: ‘Ο *βού-*

οὗτοι αὐτὸν ὥσπερ οἱ ἄριστοι πατέρα ἐκάλουν, ὅτι ἐπεμέλετο αὐτῶν ὅπως ἀναμφιλόγως ἀεὶ ἀνδράποδα διατελοῖεν.

XLV. Τῇ μὲν δὴ δλῃ Περσῶν ἀρχῇ οὕτω τὴν ἀσφάλειαν κατεσκεύαζεν. ἑαυτῷ δὲ ὅτι μὲν οὐχ ὑπὸ τῶν καταστραφέντων κίνδυνος εἴη παθεῖν τι ἴσχυρῶς ἐθάρρει· καὶ γὰρ ἀνάλκιδας ἡγεῖτο εἶναι αὐτὸν καὶ ἀσυντάκτους ὄντας ἔώρα, καὶ πρὸς τούτοις οὐδὲ ἐπλησίασε τούτων οὐδεὶς αὐτῷ οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρας. **XLVI.** οὐς δὲ κρατίστους τε ἡγεῖτο καὶ ὠπλισμένους καὶ ἀθρόους ὄντας ἔώρα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἥδει ἵππεων ἡγεμόνας ὄντας, τοὺς δὲ πεζῶν πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ φρονήματα ἔχοντας ἥσθανετο ὡς ἰκανοὺς ὄντας ἄρχειν· καὶ τοῖς φύλαξι δὲ αὐτοῦ οὕτοι μάλιστα ἐπλησίασον, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Κύρῳ τούτων πολλοὶ πολλάκις συνεμίγνυσαν· ἀνάγκη γὰρ ἦν, εἴ τι καὶ χρῆσθαι ἐμελλεν πάντοις· ὑπὸ τούτων οὖν καὶ κίνδυνος ἦν αὐτὸν μάλιστα παθεῖν τὸ κατὰ πολλοὺς τρόπους. **XLVII.** σκαπῶν οὖν ὅπως ἀν αὐτῷ καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀκίνδυνα γένοιτο, τὸ μὲν περιελέσθαι αὐτῶν τὰ ὅπλα καὶ ἀπολέμους ποιῆσαι ἀπεδοκίμασε, καὶ ἀδικον ἡγούμενος καὶ κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς ταύτην νομίζων· τὸ δ' αὖ μὴ προσίεσθαι αὐτοὺς καὶ τὸ ἀπιστυντα φανερὸν εἶναι ἄρχὴν ἡγήσατο πολέμου. **XLVIII.** ἐν δὲ ἀντὶ πάντων τούτων ἔγνω καὶ κράτιστον εἶναι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἀσφάλειαν καὶ κάλλιστον, εἰ δύναιτο ποιῆσαι τοὺς κρατίστους ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους ἢ ἀλλήλους. ὡς οὖν ἐπὶ τὸ φιλεῖσθαι δοκεῖ ἡμῖν ἐλθεῖν, τοῦτο πειρασόμεθα διηγήσασθαι.

λίμος καλούμενος ὡς καὶ τοῦνομα δηλοῦ, μέγας ἐστὶ λίμος· γίνεται δὲ, ὡς ὁ λόγος ὑποδείκνυσιν, ἀπὸ ἀμέτρου θερμότητος καὶ ἀσθενείας τοῦ στόματος τῆς γαστρός· θεν, εἰ μὴ προφέρουντο (read προσφ.) τροφὴν ἀμέτρως, λειποθυμοῦσι καὶ πίπτουσι. “*Bulimus, Boenliumus, vehemens, frequentior, et nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificio ventriculi vellicantibus et pungentibus,* P. Barbette Prax. 4, 1. cum nota Deckeri, Fr. Sylvius 1, 2, 5. Qui cum Galeno causam in refrigeratione oris ventriculi et indigentia quaerunt, ex Causs. Sympt. 1, 7. operam perdunt. Dicitur et a nonnullis *Boenliumia*, item

Boenliumia, magna esuries, furcilla. Vide Linden Sel. Med. Ex. 13, s. 58. Differt ab *appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *bulimo* non item, sed animi deliquum sit hujus comes et symptoma proprium atque inseparabile, uti Linden s. 74. testatur.” B. Castelli Lex. Med. Gr. Lat. Lipsiae 1713. p. 115. The disease is, in English, termed “ravenous appetite, dog-appetite;” in French, “faim canine;” Ital. “bulimo, lupa, appetito canino.” See P. A. Nemnich’s Lex. Nosolog. Polygl., Hamburgi 1801. Bekk. Aneed. 1, 30.: *Boenliumia* τὰ βαλάντια· κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ τῶν μηδὲν ἔχόντων ἔνδον βαλαντίων.

CAP. II.

I. Πρῶτον μὲν γὰρ διὰ παντὸς ἀεὶ τοῦ χρόνου φιλανθρωπίαν τῆς ψυχῆς ὡς ἡδύνατο μάλιστα ἐνεφάνιζεν, ἡγούμενος, ὥσπερ οὐ ῥάδιόν ἔστι φιλεῖν τοὺς μισεῖν δοκοῦντας, οὐδὲ εὐνοεῖν τοῖς κακούνοις, οὕτω καὶ τοὺς γνωσθέντας ὡς φιλοῦσι καὶ εὐνοοῦσιν, οὐκ ἀν δύνασθαι μισεῖσθαι ὑπὸ τῶν φιλεῖσθαι ἡγούμενων. II. ἕως μὲν οὖν χρήμασιν ἀδυνατώτερος ἦν εὐεργετεῖν, τῷ τε προνοεῖν τῶν συνόντων καὶ τῷ προπονεῖν καὶ τῷ συνηδόμενος μὲν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς φανερὸς εἶναι, συναχθόμενος δὲ ἐπὶ τοῖς κακοῖς, τούτοις ἐπειρᾶτο τὴν φιλίαν θηρεύειν· ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο αὐτῷ ὥστε χρήμασιν εὐεργετεῖν, δοκεῖ ἡμῖν γνῶναι πρῶτον μὲν ὡς εὐεργέτημα ἀνθρώποις πρὸς ἀλλήλους οὐδέν ἔστιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς δαπάνης ἐπιχαριτώτερον ἢ σίτων καὶ ποτῶν μετάδοσις. III. τοῦτο δ' οὕτω νομίσας πρῶτον μὲν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ τράπεζαν συνέταξεν ὅπως οἷς αὐτὸς σιτοῦτο σίτοις¹³ τούτοις ὅμοια ἀεὶ παρατίθοιτο αὐτῷ ἵκανὰ παμπόλλοις ἀνθρώποις· ὅσα δὲ παρατεθείη, ταῦτα πάντα, πλὴν οὓς αὐτὸς καὶ οἱ σύνδειπνοι χρήσαιντο, διειδὸν οἷς ἀεὶ βούλοιτο τῶν φίλων μνήμην ἐνδείκνυσθαι ἢ φιλοφροσύνην. διέπεμπε δὲ καὶ τούτοις οἷς ἀγασθείη ἢ ἐν φυλακαῖς ἢ ἐν θεραπείαις ἢ ἐν αἰστισινοῦν πράξεσιν, ἐνσημανόμενος τοῦτο ὅτι οὐκ ἀν λανθάνοιεν χαρίζεσθαι βουλόμενοι. IV. ἐτίμα δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης ὅπότε τινὰ ἐπαινέσειε· καὶ τὸν πάντα δὲ σῖτον τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ τράπεζαν ἐπειτίθετο, οἰόμενος ὥσπερ καὶ τοῖς κυσὶν ἐμποιεῖν τινὰ καὶ τοῦτο εὔνοιαν. εἰ δὲ καὶ θεραπεύεσθαι τίνα βούλοιτο τῶν φίλων ὑπὸ πολλῶν, καὶ τούτοις ἐπεμπεν ἀπὸ τραπέζης· καὶ νῦν γὰρ ἔτι οἷς ἀν ὄρῶσι πεμπόμενα ἀπὸ τῆς βασιλέως τραπέζης, τούτους πάντες μᾶλλον θεραπεύοντι, νομίζοντες αὐτοὺς ἐντίμους εἶναι καὶ ἵκανοὺς διαπράττειν, ἣν τι δέωνται. ἔτι δὲ καὶ οὐ τούτων μόνον ἔνεκα τῶν εἰρημένων εὐφραίνει

13. οἷς αὐτὸς σιτοῦτο σίτοις] “Σι-
τεῖσθαι is generally used in a middle
sense, and signifies ‘to take food,’
Od. Ω. 208. but words indicating the
kind of food taken are often added either
in the accus., or in the gen. (Oudend.
ad Thom. M. v. Τρέφομαι,) so that it

is ‘to eat,’ ‘to feed on.’ In this pas-
sage the ablative is used, hence σι-
τεῖσθαι may be used in a middle or a
passive sense, ‘to feed or nourish one-
self,’ ‘to be fed or nourished,’ as Virg.
Aēn. 3, 224. ‘dabibus epulari opi-
mis.’” Fischer.

τὰ πεμπόμενα παρὰ βασιλέως, ἀλλὰ τῷ ὄντι καὶ ὥδονῇ πολὺ διαφέρει τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως τραπέζης. V. καὶ τοῦτο μέντοι οὕτως ἔχειν οὐδέν τι θαυμαστόν· ὥσπερ γὰρ καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι διαφερόντως ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἔξειργασμέναι εἰσὶ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ παρὰ βασιλεῖ σίτα πολὺ διαφερόντως ἐκπεπόνηται. ἐν μὲν γὰρ ταῖς μικραῖς πόλεσιν οἱ αὐτοὶ ποιοῦσι κλίνην, θύραν, ἄροτρον, τράπεζαν, πολλάκις δὲ ἡ αὐτὸς οὖτος καὶ οἰκοδομεῖ, καὶ ἀγαπᾷ ἦν καὶ οὕτως ἴκαροὺς αὐτὸν τρέφειν ἐργοδότας¹⁴ λαμβάνει· ἀδύνατον οὖν πολλὰ τεχνώμενον ἀνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν. ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις πόλεσι διὰ τὸ πολλοὺς ἐκάστου δεῖσθαι ἀρκεῖ καὶ μία ἐκάστῳ τέχνῃ εἰς τὸ τρέφεσθαι, πολλάκις δὲ οὐδὲ σλη μία, ἀλλ' ὑποδήματα ποιεῖ ὁ μὲν ἀνδρεῖσ, ὁ δὲ γυνακεῖα, ἔστι δὲ ἔνθα καὶ ὑποδήματα ὁ μὲν νευροβράφαφῶν¹⁵ μόνον τρέφεται, ὁ δὲ σχίζων,¹⁶ ὁ

14. ἐργοδότας] I. e. Those who give out work, (a phrase used by English manufacturers,) “‘locatores operum, qui alicui opus aliquod locant.’ Phrynicus p. 182. says that this word is not used by good and Attic writers: ‘Ἐργοδότης οὐ κεῖται τὸ δὲ ἐργοδοτεῖν παρά τινι τῶν νεωτέρων κωμῳδῶν, οἷς καὶ αὐτοῖς οὐ πειστέον. But J. Poll. 7, 182. delivers a more correct precept: ‘Ἐν μέντοι τοῖς ἄλλοις τεχνίταις δὲ Πλάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Πολιτείας καὶ τοὺς ἐργολάβους καταλέγει· ῥαψῳδοί, χορευταί, ὑποκριταί, ἐργολάβοι, καὶ τὰ δμοια· νῦν μὲν οὖν τοὺς περὶ τὴν σκηνὴν λέγει ἐργολάβους· καὶ πάτας μὲν τοὺς ἐργολαβοῦντάς ἔστιν εἴπειν, ὅν τοὺς ἐναντίους, τοὺς ἐκδιδόντας, ἐργοδότας εἴρηκε Ξενοφῶν. See Dorv. ad Char. 369.” Fischer. J. Poll. 7, 200.: Φατέον δὲ, ἐπὶ μὲν τοῦ ἐκδιδόντος ἔργον δτιοῦν, τὸ ἐργοδοτεῖν ἐπὶ δὲ τοῦ ἐργαζομένου, τὸ ἐργολαβεῖν. “‘Ἐργολάβος, Interpres operarius, melius Gl. redemptor, manusceps; Gall. entrepreneur; fabricæ susceptor, Acroni in Horat.,’ [see Vitr. quoted below.] “Cui respondet ἐργοδότης, Gl. adventor, forte ex advenditor, quod et Auctor postea docet.” Kühn. “Gl. ἐργοδότης, Adventor. Aliud est plane, quod in Glossis Nomina reperio: Ἀδούεντορ, συλλήπτωρ, συνεργός. Nec quoque video quis Kühnii nostri advenditor siet. Ἐργολάβος autem et ἐργολαβεῖν dicitur de ‘quovis,

qui sub pacti pretii conditione perficiendum aliquid suscipit.’ Is operam locare dicitur Romanis, vel etiam opus redimere, unde ἐργολάβος, Gl. redemptor. Vide quoque Festum. Non possum autem non elegantem tibi hac de re simul et voce locum exhibere e Vitr. 9, 3.: ‘Hiero enim Syracusis auctus regia potestate, rebus bene gestis, cum auream coronam votivam Diis immortalibus in quodam fano constituisset ponendam, immani pretio locavit faciendam, et aurum ad sacoma appendit redemptori: Τῷ ἐργολάβῳ, qui hanc fabricam suscipiebat.’ Lege quoque, sis, libri 7, 5. Hisce autem redemptoribus impensarum laborisque pretium non cedebat, nisi perfecto demum opere.” Hemsterh.

15. ὑποδήματα ὁ μὲν νευροβράφαφῶν] “Τυποδήματα νευροβράφαιν is calceos, calceorum obstragula et sublaminas consuere filis, ‘to sow with threads the upper and under leather;’ for the fila sutoria, or ‘shoemaker’s threads,’ are called νεῦρα, because they were twisted from the sinews of animals, as the strings of the lyre in Anacr. 1, 5. which are called both ‘sinews,’ (nervi,) and ‘threads,’ (fila.)” Fischer. “Νευροβράφαιν, consuere, see J. Poll. 7, 81. who had this passage of Xen. in view: (Ξενοφῶν δὲ ἔφη, Ἔστι δὲ ἔνθα ὑποδῆμα δὲ μὲν νευροβράφαφῶν μόνον τρέφεται, δὲ σχίζων.)” Sturz. In 7, 154. J. Poll. has: Χορδοποίος, χορδοποία, χορδο-

δὲ χιτῶνας¹⁷ μόνον συντέμνων,¹⁸ ὁ δέ γε τούτων οὐδὲν ποιῶν ἀλλὰ

ποιεῖσθαι, χορδοποιῆσθαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν χορδοπάλης, ὡς Κριτίας λέγει, νευροβράφος, νευροβράφακός, καὶ ἀπ' αὐτοῦ νευροστάται. “Neurobráphos, ‘qui nervis aliquid coagmentat, consuit icunculas nervis alienis mobiles, et alia plura.’ Pro νευροστάται forte leg. νευροσπάσται, ‘qui trahunt nervos ita ut νευρόσπαστα varias edant figurās.’ Gl. Sigillarii, (Sigillarii,) νευρόσπαστοι. Salmas. legit νευροβράπται, quod firmat quod supra extat c. 20. δ νευροβράφων, ‘qui nervis consuit calceos.’” Kühn. “Νευροβράφοι certe reperiuntur in Libanio de Profess. p. 88. c.” Hemsterh. Anecd. Gr. 1, 173.

16. σχίζων] “Ἐποδήματα σχίζειν, ‘to perforate, fenestrare calceos;’ for the upper leathers of shoes had small incisions, (scissuras,) and shoes of this kind were called σχισταὶ, and λεπτοσχιδεῖς,” [also περισχιδεῖς and πολυσχιδεῖς,] “J. Poll. 7, 85. who calls it πολυτελὲς ἐπόδημα καὶ θρυππικὸν, Spanh. ad Callim. H. in Dian. 16., termed by the Romans *fenestrati calcei*.” Fischer. “Apud Trebellium Pollionem Gallienus: ‘Caligas gemmatas annexisse dicitur, cum campagos reticulos appellaret.’ Ubi quidem *reticulorum* nomen adjunctum, rursus eum in campagis illis ornatum præbet observandum, ut eorum obstragula crebris et apte distinctis incisuris, retium ad instar, aliquando fuisse *fenestrata* intelligamus. Sic Varroni *fenestræ reticulatae* reticulis sive cancellis objectis munitæ.” B. Balduinus’s Calceus Antiquus et Mysticus, Lugd. Bat. 1711. p. 164.

17. χιτῶνας] “The word χιτῶνας,” [which Zeune thinks to be here used in the ordinary sense of ‘tunics,’ though the context shows that it is in this place applied to the shoemaker’s art only, see Weckh.] “signifies ‘the upper and under leathers of shoes.’ At least Aristotle calls ‘the upper leather of a shoe’ χιτῶνα ὑποδήματος, Casaub. ad Trebellii Pollion. 210. Par. Therefore χιτῶνας συντέμνειν, is ‘to cut so as to fit together the upper and under leathers,’ [conciinnare, al.

concidere.] “Thus in Latin the word *tunic* is applied to ‘the membranes, which cover the eye,’ ” [Pliny 11, 37, 54. *tunicæ oculorum*, J. Poll. 2, 70. 71. χιτῶνες ὄφθαλμῶν, 2, 217. χιτῶν καρδίας,] “to ‘the bark of trees,’ ” [Pliny 24, 3. ‘Cortex ligni, corticique tunica subjecta,’ 16, 14. ‘Inter corticem ac lignum tenues tunicae multiplici membrana,’] “and to ‘the covering of an abscess,’ Celsus, 7, 2.” [‘Quicquid abscedit, velamento suo includitur; id antiqui *tunicam* nominabant,’] “7, 7, 14.” Fischer. “*Tunic*, χιτῶν, late idem significat, quod *membrana*, μήνιγξ, ὅμην, ut vult Gal. de U. P. 4, 9. Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse arbitror, dum *tunicæ* proprie ad usum spectat in hoc consistente, quod aliud *corpus* tegat, operiat, et involvat, et quasi vestiat. Dieterich. n. 922, ex Aph. 7, 45. id quod de *membrana*, qua tali necessario dici non potest, cuius idea consistere videatur in homogeneitate, sive similari natura, et expansione sive dilatatione, quamvis Bartholino aliud visum fuerit, Anat. 1, 4. qui *tunicæ* vocabulum ad vasa restrinxit, contra Auctorum usitatam acceptancem. De *tunicis oculi* vide eund. 3, 8.” B. Castelli Lex. Med. Gr. Lat. “Σχίζειν is different from συντέμνειν, and signifies some elegant workmanship in shoes; whence the shoes of females are called σχισταὶ: Ammonius has mentioned, from a line of Eupolis, Ἀργεῖος σχιστάς. See J. Poll. 5, 87. What follows in Xen., χιτῶνας συντέμνειν, can scarcely be referred to any other mechanic than the shoemaker, as H. Steph. has rightly seen and apprised us, though he suspected corruption in χιτῶνας, which Zeune defends, most absurdly interpreting the word *tunics*. Fischer does well in following Steph., and in adopting the interpretation ‘upper leathers,’ *obstragula calceorum*, proposed by Casaubon ad Trebellii Pollion. p. 210. But the word itself *obstragulis* in Pliny 9, 35. is of doubtful signification. The word χιτῶν,

συντιθεὶς ταῦτα.¹⁹ ἀνάγκη οὖν τὸν ἐν βραχυτάτῳ διατρίβοντα ἔργῳ

used for ‘part of a shoe,’ occurs in Aristotle Rhet. 2, 19, 10. Εἰ γὰρ πρόσχισμα, καὶ κεφαλὶς, καὶ χιτῶν γενέσθαι δύναται, καὶ ὑποδήματα δύναται· καὶ εἴ ὑποδήματα, καὶ πρόσχισμα, καὶ κεφαλὶς, καὶ χιτῶν: where a late editor,” (Oxonii 1805. p. 137. and so the edd. Cantabr. and Bip.) “ substitutes ὑπενδύματα, because he knew not that what he supposed to be parts of garments, were in reality parts of shoes. The old edd. there exhibit πρόσχημα, as in Probl. 30, 8. which had been cited and corrected by Victorius: Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ τέχνῃ (ἢ ἐπιστήμῃ) ἐκ τούτου ποιῆσαν πλὴν ὡς μέρους, οἷον ἡ σκυτικὴ ὑπόδημα ἐκ προσχίσματος. Hesych. *Προσχίσματα*, (where the common reading is, *Προσχήματα*) ἐλdos ὑποδήματος ἐσχισμένον ἐκ τῶν ἐμπροσθεν. Photius’s Lexicon seems to confirm the same interpretation by the authority of Aristoph.:” (*Προσχίσματα* ἐλdos ὑποδήματος, *Ἀριστοφάνης*.) “ J. Poll. 7, 91. says that ὑποχισμα is ἀνδρεῖον ὑπόδημα μάλα εὐτελὲς, καὶ πρόσχισμα πρεσβυτικόν. We may justly doubt about the interpretation on account of the very grave authority of Aristotle, who makes πρόσχισμα ‘a part of every shoe.’ But in different species there might have been varieties, indicated by the words, λεπτοσχιδῆς, περισχιδῆς, πολυσχιδῆς. So Hesych. *Περισχιδεῖς* ἐλdos ὑποδήματος εὐτελές: but they were reckoned among the more genteel shoes, and worn by priests according to Ephippus in Athen. 12. p. 537=497. Schw.” [J. Poll. 7, 85. *Σχιστα*, πολυτελὲς ὑπόδημα καὶ θρυπτικόν ταύτας δὲ καὶ λεπτοσχιδεῖς ἀνόμαζον:] “ σανδάλια λεπτοσχιδῆ, Cephisodorus Tropionio ap. J. Poll. 7, 87.” (*Σανδάλια* τε τῶν λεπτοσχιδῶν, ‘Εφ’ οἷς τὰ χρυσᾶ ταῦτ’ ἐπεστιν ἄνθεμα, Νῦν δ’ ὥσπερ ἡ θεράπαια ἔχω περιβαρίδας:) “ πολυσχιδῆ, Hippias Erythræus ap. Athen. 6. p. 259=493. Schw.” Schneider. “ Si vero tenuiter incisa quærantur, egregium ex Cephisodori Comici Tropionio locum refert Victor. Var. Lect. 14, 15. ubi quidem mulier, e divite

facta paupercula, vicem suam ita conqueritur: ‘ Sandalia vero tenuiter incisorum, quibus aurei flores insunt; nunc vero instar famulae peribarides habeo.’ Hic enim λεπτοσχιδῶν nomine *calcei* veniunt intelligendi, *tenuisbus incisuris*, ad ornatum et elegantiam insigniti, qui alias *perforati sive fenestrati* dicuntur, Gallice *découpés et déchiquetés*.” B. Balduinus p. 105. On the passage from Aristotle’s Rhet. there is a most luminous comment, which is worth citing here, because the book is scarce:—“ *Πρόσχισμα*, which Victor. has rightly restored from MSS., occurs even in the Gr. Schol. The second καὶ χιτῶν is not to be found in the oldest Ms., in other MSS., and in the ancient Version. For ὑποδήματα the edd. Lond. Cantabr. and Bip. exhibit ὑπενδύματα, for which change there is no necessity or authority. The Interpreters, who translated from MSS., viz. the old Interpreter, Georgius Trapez., and Hermolaus, if they speak about the parts of a garment, have misunderstood the passage, deceived perhaps by the word χιτῶν. But, if they had a different lection before them, perhaps they had rather in their MSS. ὑποδήματα. The common reading, however, will be preferable to this lection, because no reason can be given why ὑποδήματα has crept into all the MSS. of Victorius, Aldus, and Trincavellus; while a ready reason may be assigned why ὑπενδύματα should be introduced from conjecture. The Commentators are most offended at this, that they are unwilling to think that πρόσχισμα, κεφαλὶς, and χιτῶν can be ‘parts of shoes,’ particularly as J. Poll. 7, c. 20. does not reckon them among ‘the parts of shoes;’ while, on the contrary, it may be easily perceived how they are parts of an ὑπένδυμα. But this is not easily perceived. ‘Τπένδυμα would signify, not ‘a garment in general,’ but ‘an interior or inner garment,’ of which that these were not ‘species,’ but ‘parts,’ will there be better proof, than that they were ‘parts of a shoe’?

τοῦτον καὶ ἄριστα διηγαγκάσθαι τοῦτο ποιεῖν. VI. τὸ αὐτὸ δὲ

Since the names of articles of this kind, as of the parts of a shoe, are different in different countries and in different ages, I apprehend that the authority of J. Poll. is not entitled to much weight. Aristotle did not promise that he would point out all the parts of a shoe, so as not to withhold the mention of certain parts; and too much minuteness of diligence must not be exacted from an author in a case of this kind. Let no one then deny that these may be 'parts of a shoe,' particularly as J. Poll. c. 22. informs us that *πρόσχισμα* is 'a very ordinary kind of shoe worn by old men,' so that perhaps the poorer class used an incomplete shoe, while others had suitable additions made to it. But that *πρόσχισμα* at least was 'a part of a shoe,' Aristotle himself, Probl. 30, 8. is an unexceptionable witness. This reasoning is sufficient to defend the lection *ὑπόδημα*. Scarcely any one can doubt that *κεφαλή* may be 'a part of a shoe.' Even *χιτών* may be so used; for odd appellations are often given to things of this sort. It remains for me, on account of Schrader's error, to add that the Greek Schol. exhibits not only the lection of the old Interpreter, but also the common reading: Πρόσχισμα λέγεται τὸ ἔμπροσθεν τῆς τραχηλαίας τοῦ ὑποκαμίσουν, κεφαλής δὲ ἡ τραχηλαία· καὶ πάλιν, ἐπὶ τοῦ καληγίου, (*enligae,*) πρόσχισμα, τὸ κοῖλον· κεφαλής δὲ τὸ κάνκαλον. Καὶ εἰ ἀνευτέχνης ὑπόδημα διυηθῶ ποιῆσαι κ. τ. λ." J. S. Vater's Animadvv. et Lectt. ad Aristot. Rhet. Lipsiæ 1794. p. 118. "Sane in hisce minutis," says Jung. ad J. Poll. 7, 91., "non possunt semper nobis omnia esse liquida, quod earum mentio apud vetustos Auctores sit rarissima; Grammatici vero, qui ea exposuerunt, plerique perierunt cum Auctoribus etiam ipsis, unde facile colligere alias de multis esset."

18. σύντεμνων] "The verb *συντέμνειν* they commonly interpret *concidere ad tunicus conficiendas*." [Sturz's Lex. Xen.: "Vestem, vel pannum, vel linteum concidens ad

tunicas conficiendas: sic nostrum zuschneiden."] "It is true that it means *concidere, dividere*, in Plato Politico s. 5. but generally, *præcidere* and *in brevius contrahere, breviter dicere*. Certainly it cannot be here rightly used in reference to *garments* and *tunics*; for garments, the *toge* and *tunicæ*, descended from the loom in a perfect state, except that they were afterwards connected by *ῥαφῇ* or *πόρπῃ*. No intelligent person will attribute to the ancients our practice of making garments from pieces cut out for the purpose, (*ex concisis pannis.*)" Schneider. This observation plainly proves that *χιτώνας* here necessarily means 'a certain part of a shoe.'

19. συντιθεῖς ταῦτα] Sturz erroneously translates it *consuens*. Fischer:—"Sed componendo hæc:" refer ad *χιτώνας*. Xen. posuit neutrum genus, etiam verbis οὐδὲν τούτων provocatus, vim vocabuli respiciens; nam *χιτώνες* sunt sane μέρη ὑπόδημάτων." Meyer:—"But what does Fischer mean? *Componere* would signify the same as *consuere*, and would have been mentioned previously. For my own part, I think *συντιθεῖς* to be *qui fabricam instituit*, who himself does none of those things, but employs in his house, or without it, the mechanics before mentioned. Thus he unites the profits of those labors. Yet I would almost rather regard *συντιθέναι* as a technical term *de locando, elocando*, since in the middle at least it signifies *pacisci*, and the active sometimes has the meaning of *efficere*." But there is no necessity to have recourse to this last interpretation. *Συντιθεῖς* is here used in its proper sense, 'putting together,' and Fischer meant no other; *consuere, νευροβραφεῖν*, is not the same as *componere*. "By *ταῦτα* understand each of the before-mentioned parts of shoes." Schneider. The shoemaker, or rather the seller of ready-made shoes, has to procure the threads from one person, the ornaments from another, the upper and

τοῦτο πέπονθε καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν δίαιταν. φὶ μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς κλίνην στρώνυντι, τράπεζαν κοσμεῖ, μάττει, ὅψα ἄλλοτε ἄλλοια ποιεῖ, ἀνάγκη, οἷμαι, τούτῳ, ὡς ἂν ἔκαστον προχωρῇ, οὕτως ἔχειν· ὅπου δὲ ἵκανὸν ἔργον ἐνὶ ἔψειν κρέα, ἄλλῳ ὀπτᾶν, ἄλλῳ δὲ ἰχθὺν ἔψειν, ἄλλῳ ὀπτᾶν, ἄλλῳ ἄρτους ποιεῖν, καὶ μηδὲ τούτους παντοδαποὺς, ἄλλὰ ἀρκεῖ ἂν ἐν εἰδος εὐδοκιμοῦν παράσχῃ, ἀνάγκη, οἷμαι, ταῦτα οὕτω ποιούμενα πολὺ διαφερόντως ἔξειργάπθαι ἔκαστον.

VII. Τῇ μὲν δὴ τῶν σίτων θεραπείᾳ τοιαῦτα ποιῶν πολὺ ὑπερεβάλλετο πάντας. ὡς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι θεραπεύων πολὺ ἐκράτει, τοῦτο νῦν διηγήσομαι· πολὺ γὰρ διενεγκών ἀνθρώπων τῷ πλείστας προσόδους λαμβάνειν πολὺ ἔτι πλέον διήνεγκε τῷ πλεῖστα ἀνθρώπων δωρεῖσθαι. κατῆρξε μὲν οὖν τούτου Κῦρος, διαμένει δὲ ἔτι καὶ νῦν τοῖς βασιλεῦσιν ἡ πολυδωρία. VIII. τίνι μὲν γὰρ φίλοι πλουσιώτεροι ὄντες φανεροὶ ἢ Περσῶν βασιλεῖ; τίς δὲ κοσμῶν κάλλιον φαίνεται στολαῖς τοὺς περὶ αὐτὸν ἢ βασιλέύς; τίνος δὲ δῶρα γιγνώσκεται ὕσπερ ἔνια τῶν βασιλέως, ψέλια²⁰ καὶ στρεπτοὶ καὶ ἵπποι χρυσοχάλινοι; οὐ γὰρ δὴ ἔξεστιν ἐκεῖ ταῦτα ἔχειν φὶ ἀν μὴ βασιλεὺς δῆ. IX. τίς δ' ἄλλος λέγεται δώρων μεγέθει ποιεῖν αἱρεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἀντ' ἀδελφῶν καὶ ἀντὶ πατέρων καὶ ἀντὶ πατέων; τίς δ' ἄλλος ἐδυνάσθη ἔχθροὺς ἀπέχοντας πολλῶν μηρῶν ὁδὸν τιμωρεῖσθαι ὡς Περσῶν βασιλεύς; τίς δ' ἄλλος καταστρεψάμενος ἀρχὴν ὑπὸ τῶν ἀρχομένων πατήρ καλούμενος ἀπέθανεν ἢ Κῦρος; τοῦτο δὲ τούνομα δῆλον ὅτι εὐεργετοῦντός ἐστι μᾶλλον ἢ ἀφαιρουμένου. X. κατεμάθομεν δὲ ὡς καὶ τοὺς βασιλέως καλούμένους δόφθαλμοὺς καὶ τὰ βασιλέως ὥτα²¹ οὐκ ἄλλως ἐκτήσατο ἢ τῷ δω-

under leathers from a third; he has to put all these parts together before he can complete a shoe.

20. ψέλια] "An hexameter verse, if you write ψέλλια, not ψέλια, (see 1, 3, 2.) such as are well known to occur in Livy, Tacitus, and Cicero." Poppo. "Versum hexametrum hic reperisse sibi visi sunt Interpr.; sed ψέλια scripsimus, ut supra: præterea στρεπτοὶ τε καὶ ἵπποι metrum postulabat. Sed putidum fuissest hæc talia versu interposito exponere. Ψέλια dant Par." Schneider. "Xen. has here unwittingly inserted in his history an hexameter, and although Cic.

Orat. 56. and Quintil. 9, 4, 72. condemn this as objectionable in prose-composition, yet even the most careful writers have not always been able to avoid the commission of this fault, (Vossius Rhet. 4, 4, 3. Dorv. ad Char. 363.)" Fischer.

21. δόφθαλμοὺς καὶ ὥτα] Heliod. 8. p. 405. Περσῶν βασιλεῖας αὐλῆς δόφθαλμοὶ καὶ ἄκοαι. Suid. Ὁφθαλμὸς βασιλέως· ἀντὶ τοῦ, μέγα δυνάμενος παρὰ βασιλεῖ. Οὕτω δὲ ἐκάλουν τοὺς στρατάπας, δι' ὃν πάντα δὲ βασιλεὺς ἐπισκοπεῖ· ὡς βασιλέως ὥτα τοὺς ὥτακουστὰς, δι' ὃν ἀκούει τὰ πραττόμενα ἐκάστῳ πανταχοῦ.

ρεῖσθαι τε καὶ τιμῆν· τοὺς γὰρ ἀπαγγείλαντας ὅσα καιρὸς αὐτῷ εἴη πεπύσθαι μεγάλως εὐεργετῶν πολλοὺς ἐποίησεν ἀνθρώπους καὶ ὡτακούστεῖν καὶ διοπτεύειν τί ἀν ἀγγείλαντες ὡφελήσειαν βασιλέα. XI. ἐκ τούτου δὴ καὶ πολλοὶ ἐνομίσθησαν βασιλέως ὄφθαλμοὶ καὶ πολλὰ ὡτα. εἰ δέ τις οἴεται ἔνα αἱρετὸν εἶναι ὄφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὄρθως οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἴς γ' ἀν ἵδοι καὶ εἴς ἀκούσειε· καὶ τοῖς ἄλλοις ὥσπερ ἀμελεῖν ἀν παραγγελλόμενον εἴη, εἰ ἐνὶ τοῦτο προστεταγμένον εἴη· πρὸς δὲ καὶ ὅντινα γιγνώσκοιεν ὄφθαλμὸν ὅντα, τοῦτον ἀν εἰδεῖν ὅτι φυλάττεσθαι δεῖ. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ τοῦ φάσκοντος ἀκοῦσαι τι ἢ ἰδεῖν ἄξιον ἐπιμελείας παντὸς βασιλεὺς ἀκούει. XII. οὕτω δὴ πολλὰ μὲν βασιλέως ὡτα, πολλοὶ δὲ ὄφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος. οὐκον γέπως μνησθῆναι ἀν τις ἐτόλμησε πρὸς τίνα περὶ Κύρου φλαῦρόν τι, ἀλλ' ὡς ἐν ὄφθαλμοῖς πᾶσι καὶ ὡσὶ βασιλέως τοῖς ἀεὶ παροῦσιν οὕτως ἔκαστος διέκειτο. τοῦ δὲ οὕτω διακεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους πρὸς αὐτὸν ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα ὅ, τι ἀν τις αἰτιάσαιτο μᾶλλον ἢ ὅτι μεγάλα ἡθελεν ἀντὶ μικρῶν εὐεργετεῖν.

XIII. Καὶ τὸ μὲν δὴ μεγέθει δώρων ὑπερβάλλειν πλουσιώτατον ὄντα οὐ θαυμαστόν· τὸ δὲ τῇ θεραπείᾳ καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν φίλων βασιλεύοντα περιγίγνεσθαι, τοῦτο ἀξιολογώτερον. ἕκεῖνος τυίννυ λέγεται κατάδηλος εἶναι μηδενὶ ἀν οὕτως αἰσχυνθεὶς ἡττώμενος ὡς φίλων θεραπείᾳ· XIV. καὶ λόγος δὲ αὐτοῦ ἀπομνημονεύεται ὡς λέγοι παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ· τόν τε γὰρ νομέα χρῆναι ἔφη εὐδαιμονα τὰ κτήνη ποιοῦντα χρῆσθαι αὐτοῖς, ἢ δὴ προβάτων εὐδαιμονία, τόν τε βασιλέα ὡσαύτως εὐδαιμονας πόλεις καὶ ἀνθρώπους ποιοῦντα χρῆσθαι αὐτοῖς. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, εἴπερ ταύτην εἶχε τὴν γνώμην, τὸ φιλονείκως ἔχειν πάντων ἀνθρώπων θεραπείᾳ περιγίγνεσθαι. XV. καλὸν δὲ ἐπίδειγμα καὶ τοῦτο λέγεται Κῦρος ἐπιδεῖξαι Κροίσῳ, ὅτε ἐνουθέτει αὐτὸν ὡς διὰ τὸ πολλὰ διδόναι πένης ἔσοιτο, ἐξὸν αὐτῷ θησαυροὺς χρυσοῦ²² πλείστους ἐνί γε ἀνδρὶ ἐν τῷ οἴκῳ καταθέσθαι· καὶ τὸν

22. θησαυροῦς χρυσοῦ] “The word θησαυρὸς may be here used in the sense of ‘a receptacle for money,’ or ‘a treasury,’ which is the proper signification of the word, (Bosius Exerc.

ad Matth. 2, 11.:) the words πλείστους, ἐν τῷ οἴκῳ, and καταθέσθαι support this interpretation.” Fischer. But Sturz takes the word θησαυρὸς in the sense of ‘treasure.’

Κῦρον λέγεται ἐρέσθαι, Καὶ πόσα ἀν ἥδη οἴει μοι χρήματα εἶναι, εἰ συνέλεγον χρυσίον ὕσπερ σὺ κελεύεις ἐξ ὅτου ἐν τῇ ἀρχῇ εἰμί ; καὶ τὸν Κροῖσον εἰπεῖν πολύν τινα ἀριθμόν. XVI. καὶ τὸν Κῦρον πρὸς ταῦτα, "Αγε δὴ, φάναι, ὁ Κροῖσε, σύμπεμψον ἄνδρα σὺν Ὑστάσπῃ ταῦτῳ ὅτῳ σὺ πιστεύεις μάλιστα. σὺ δὲ, ὁ Ὑστάσπα, ἔφη, περιελθὼν πρὸς τοὺς φίλους λέγε αὐτοῖς ὅτι δέομαι χρυσίου πρὸς πρᾶξιν τινα· καὶ γὰρ τῷ ὅντι προσδέομαι καὶ κέλευε αὐτοὺς ὡπόσα ἀν ἔκαστος δύνηται πορίσαι μοι χρήματα· γράψαντας δὲ καὶ κατασημηναμένους δοῦναι τὴν ἐπιστολὴν τῷ Κροῖσον θεράποντι φέρειν. XVII. ταῦτα δὲ ὅσα ἔλεγε καὶ γράψας καὶ σημηνάμενος ἐδίδουν τῷ Ὑστάσπῃ φέρειν πρὸς τοὺς φίλους, ἐνέγραψε δὲ πρὸς πάντας καὶ Ὑστάσπην ὡς φίλον αὐτοῦ δέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ περιῆλθε καὶ ἦνεγκεν ὁ Κροῖσον θεράπων τὰς ἐπιστολὰς, ὃ μὲν δὴ Ὑστάσπης εἶπεν, Ὡ Κῦρε βασιλεῦ, καὶ ἐμοὶ ἥδη χρὴ ὡς πλουσίω χρῆσθαι· πάμπολλα γὰρ ἔχων πάρειμι δῶρα διὰ τὰ σὰ γράμματα. XVIII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Εἰς μὲν τοίνυν καὶ οὗτος ἥδη θησαυρὸς²³ ἡμῖν, ὁ Κροῖσος δὲ ἄλλους καταθεῶ καὶ λόγισαι πόσα ἐστὶν ἔτοιμα χρήματα, ἢν τι δέωμαι χρῆσθαι. λέγεται δὴ λογιζόμενος ὁ Κροῖσος πολλαπλάσια εὑρεῖν ἥ ἔφη Κύρῳ ἀν εἶναι ἐν τοῖς θησαυροῖς ἥδη, εἰ συνέλεγεν. XIX. ἐπεὶ δὲ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο, εἰπεῖν λέγεται ὁ Κῦρος, Ὁρᾶς, φάναι, ὁ Κροῖσε, ὡς εἰσὶ καὶ ἐμοὶ θησαυροί; ἀλλὰ σὺ μὲν κελεύεις με παρ' ἐμοὶ αὐτοὺς συλλέγοντα φθονεῖσθαι τε δι' αὐτοὺς καὶ μισεῖσθαι καὶ φύλακας αὐτοῖς ἐφιστάντα μισθοφόρους τούτους πιστεύειν· ἔγὼ δὲ τοὺς φίλους πλουσίους ποιῶν τυντούς μοὶ νομίζω θησαυροὺς καὶ φύλακας ἀμα ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν πιστοτέρους εἶναι ἥ εἰ φρουροὺς μισθοφόρους ἐπεστησάμην. XX. καὶ ἄλλο δέ σοι ἐρῶ· ἔγὼ γὰρ, ὁ Κροῖσε, ὃ μὲν οἱ θεοὶ δόντες εἰς τὰς ψυχὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐποίησαν ὁμοίως πάντας πένητας, τούτου μὲν οὐδὲ αὐτὸς δύναμαι περιγενέσθαι, ἀλλ' εἰμὶ ἀπληστος κάγὼ ὕσπερ οἱ ἄλλοι χρημάτων· XXI. τῆδέ γε μέντοι διαφέρειν μοὶ δοκῶ τῶν πλείστων ὅτι οἱ μὲν ἐπειδὰν τῶν ἀρκούντων περιττὰ κτήσωνται, τὰ μὲν αὖ κατορύττουσι, τὰ δὲ κατασήπουσι, τὰ δὲ ἀριθμοῦντες καὶ μετροῦντες καὶ ἴσταντες²⁴ καὶ διαψύχοντες καὶ φυλάττοντες πράγματα ἔχουσι, καὶ ὅμως ἐνδον ἔχοντες τοσαῦτα οὔτε ἐσθίουσι πλειώ ἥ

23. θησαυρὸς] "A receptacle of gold and silver, from which I may draw as much money as I please."

24. ιστάντες] I. e. "'Weighing,' because what is going to be weighed, is placed in the balance, (Raphel. ad Matth. 26, 15.)" Fischer.

δύνανται φέρειν, διαρράγειεν γὰρ ἄν, οὐτ' ἀμφιέννυνται πλείω ἡ δύνανται φέρειν, ἀποπνιγεῖεν γὰρ ἄν, ἀλλὰ τὰ περιττὰ χρήματα πράγματα ἔχουσιν. XXII. ἐγὼ δὲ ὑπηρετῶ μὲν τοῖς θεοῖς καὶ ὁρέγομαι ἀεὶ πλειόνων ἐπειδὰν δὲ κτήσωμαι, ἢ ἄν ἵδω περιττὰ ὄντα τῶν ἐμοὶ ἀρκούντων, τούτοις τάς τ' ἐνδείας τῶν φίλων ἔξακοῦμαι καὶ πλοντίζων καὶ εὐεργετῶν ἀνθρώπους εὔνοιαν ἐξ αὐτῶν κτῶμαι καὶ φιλίαν, καὶ ἐκ τούτων καρποῦμαι ἀσφάλειαν καὶ εὔκλειαν· ἢ οὐτε κατασήπεται οὐτε ὑπερπληροῦντα λυμαίνεται, ἀλλὰ ἡ εὔκλεια ὅσῳ ἄν πλείων ἦ, τοσούτῳ καὶ μείζων καὶ καλλίων καὶ κουφοτέρα φέρειν γίγνεται, πολλάκις δὲ καὶ τοὺς φέροντας αὐτὴν κουφοτέρους παρέχεται. XXIII. ὅπως δὲ καὶ τοῦτο εἰδῆς, ἔφη, ὁ Κροῖσε, ἐγὼ οὐ τοὺς πλεῖστα ἔχοντας καὶ φυλάττοντας πλεῖστα εὐδαιμονεστάτους ἥγοῦμαι· οἱ γὰρ τὰ τείχη φυλάττοντες οὕτως ἄν εὐδαιμονέστατοι εἶησαν· πάντα γὰρ τὰ ἐν ταῖς πόλεσι φυλάττουσιν· ἀλλ' ὃς ἄν κτᾶσθαι τε πλεῖστα δύνηται σὺν τῷ δικαίῳ, χρῆσθαι τε πλεῖστοις σὺν τῷ καλῷ, τοῦτον ἐγὼ εὐδαιμονέστατον νομίζω [καὶ τὰ χρήματα]. καὶ ταῦτα μὲν δὴ φανέρὸς ἦν ὕππερ καὶ ἔλεγε πράττων.

XXIV. Πρὸς δὲ τούτοις κατανοήσας τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἦν μὲν ὑγιαινούντες διατελῶσι, παρασκευάζονται ὅπως ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια καὶ κατατίθενται τὰ χρήσιμα εἰς τὴν τῶν ὑγιαινόντων δίαιταν, ὅπως δὲ, ἦν ἀσθενήσωσι, τὰ σύμφορα παρέσται, τούτον οὐ πάνυ ἐπιμελομένους ἔώρα· ἔδοξεν οὖν καὶ ταῦτα ἐκπονῆσαι αὐτῷ, τούς τε ἰατροὺς τοὺς ἀρίστους συνεκομίσατο πρὸς αὐτὸν τῷ τελεῖν ἐθέλειν, καὶ ὅπόσα ἦ δργανα χρήσιμα ἔφη τις ἄν αὐτῶν γενέσθαι ἦ φάρμακα ἢ σῆτα ἢ ποτὰ, οὐδὲν τούτων ὅτι οὐχὶ παρασκευάσας ἐθησαύριζε παρ' αὐτῷ. XXV. καὶ ὅπότε δέ τις ἀσθενήσει τῶν θεραπεύεσθαι ἐπικαιρίων, ἐπεσκόπει καὶ παρεῖχε πάντα δπον ἔδει· καὶ τοῖς ἰατροῖς δὲ χάριν ἥδει, ὅπότε τις ἱάσαιτό τινα τοῖς παρ' ἐκείνου λαμβάνων.

XXVI. Ταῦτα μὲν δὴ καὶ τοιαῦτα πολλὰ ἐμηχανᾶτο πρὸς τὸ πρωτεύειν παρ' οἷς ἐβούλετο ἑαυτὸν φιλεῖσθαι. ὃν δὲ προηγόρευε τε ἀγῶνας καὶ ἄθλα προούτιθει, φιλονεικίας ἐμποιεῖν βουλόμενος περὶ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔργων, ταῦτα τῷ μὲν Κύρῳ ἐπαινον παρεῖχεν ὅτι ἐπεμέλετο ὅπως ἀσκοῦτο ἡ ἀρετὴ· τοῖς μέντοι ἀρίστοις οἱ ἀγῶνες οὗτοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἔριδας καὶ φιλονεικίας ἐνέβαλλον. XXVII. πρὸς δὲ τούτοις ὕσπερ νόμον κατεστήσατο ὁ Κύρος, ὃσα

διακρίσεως δέοιτο εἴτε δίκη εἴτε ἀγωνίσματι,²⁵ τοὺς δεομένους διακρίσεως συντρέχειν τοῖς κριταῖς. δῆλον οὖν ὅτι ἐστοχάζουτο μὲν οἱ ἀνταγωνιζόμενοὶ τι ἀμφότεροι τῶν κρατίστων καὶ τῶν μάλιστα φίλων κριτῶν ὁ δὲ μὴ νικῶν τοῖς μὲν νικῶσιν ἐφθόνει, τοὺς δὲ μὴ ἔαυτὸν κρίνοντας ἐμίσει· ὁ δ' αὖτις νικῶν τῷ δικαίῳ προσεποιεῖτο νικᾶν, ὥστε χάριν οὐδενὶ ἡγεῖτο ὀφείλειν. XXVIII. καὶ οἱ πρωτεύειν δὲ βουλόμενοι φίλιᾳ παρὰ Κύρω, ὥσπερ ἄλλοι ἐν πόλεσι, καὶ οὗτοι ἐπιφθόνως πρὸς ἄλλήλους εἰλον, ὥσθ' οἱ πλέονες ἐκποδῶν ἐβούλοντο ὁ ἔτερος τὸν ἔτερον γενέσθαι μᾶλλον ἢ συνέπραξαν ἂν τι ἄλλήλοις ἀγαθόν. καὶ ταῦτα μὲν δεδήλωται ὡς ἐμηχανᾶτο τοὺς κρατίστους αὐτὸν μᾶλλον πάντας φιλεῖν ἢ ἄλλήλους.

CAP. III.

I. Νῦν δὲ ἡδη διηγησόμεθα ὡς τὸ πρῶτον ἐξήλασε Κῦρος ἐκ τῶν βασιλείων· καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς ἐξελάσεως ἡ σεμνότης ἡμῖν δοκεῖ μία τῶν τεχνῶν εἶναι τῶν μεμηχανημένων τὴν ἀρχὴν μὴ εὐκαταφρόνητον εἶναι. πρῶτον μὲν οὖν πρὸ τῆς ἐξελάσεως εἰσκαλέσας πρὸς αὐτὸν τοὺς τὰς ἀρχὰς ἔχοντας Περσῶν τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων διέδωκεν αὐτοῖς τὰς Μηδικὰς στολάς· καὶ τότε πρῶτον Πέρσαι Μηδικὴν στολὴν ἐνέδυσαν· διαδιδόντες τέ ἀμα τάδε ἐλεγεν αὐτοῖς ὅτι ἐλάσαι βούλοιτο εἰς τὰ τεμένη τὰ τοῖς θεοῖς ἐξηρημένα καὶ θύσαι μετ' ἑκείνων. II. πάρεστε οὖν, ἔφη, [αὔριον] ἐπὶ τὰς θύρας κοσμηθέντες ταῖς στολαῖς ταύταις πρὶν ιῆλιον ἀνατέλλειν, καὶ καθίστασθε ὡς ἄν ὑμῖν Φεραύλας ὁ Πέρσης ἐξαγγέλλῃ παρ' ἐμοῦ· καὶ ἐπειδὰν,

25. ἀγωνίσματι] “The same as ἔθον. Hesych. and Phav. ‘Ἀγωνίσματα’ ἔπαθλα. Εἴτε ἀγωνίσματι; ‘sive de præmio virtutis quæreretur, which had conquered the other in this or that kind of virtue, to which the prize of victory was due; it belongs to φιλονεικίας.’” Fischer. “Disceptatio s. altercatio litigantium apud judicem,” Sturz. Fischer explains εἴτε δίκη thus:—“‘Sive de jure quæreretur, uter litigantium bonam causam haberet, uter utrum injuria insimulasset criminis, peccati, delicti, negligentia in exercenda virtute:’ ad ἔριδας

pertinet, ita nimirum ut amicorum Cyri alii alios objurgarent et accusarent, quod non essent virtutis satis studiosi.” “‘Ἀγώνισμα is not in this place ἔπαθλον, as Fischer interprets it from Hesychius, or ‘a public trial,’ as δίκη is ‘a private cause,’ as I myself interpreted it in the former edition; but, according to Xenophontean usage, ἀγωνίσμα is ‘a contest at public games,’ like the πολεμικὰ and ἵππικὰ ἀγωνίσματα mentioned by Xen., over which presided κριταὶ so called as in public trials and private causes.” Schneider.

ἔφη, ἔγὼ ἡγῶμαι, ἔπεοθε ἐν τῇ ρῆθείσῃ χώρᾳ. ἦν δ' ἄρα τινὶ δοκῆ ὑμῶν ἀλλη κάλλιον εἶναι ἡ ὡς ἀν νῦν ἐλαύνωμεν, ἐπειδὰν πάλιν ἐλθωμεν, διδασκέτω με· ὅπῃ γὰρ ἀν κάλλιστον καὶ ἄριστον ὑμῖν δοκῆ εἶναι, ταύτῃ ἔκαστα δεῖ καταστήσασθαι. III. ἐπεὶ δὲ τοῖς κρατίστοις διέδωκε τὰς καλλίστας στολὰς, ἔξεφερε δὴ καὶ ἄλλας Μηδικὰς στολὰς, παμπόλλας γὰρ παρεσκευάσατο, οὐδὲν φειδόμενος οὔτε πορφυρίδων οὔτε ὄρφνίγων²⁶ οὔτε φοιγικίδων²⁷ οὔτε καρυκίνων²⁸ ἴματίων· νείμας δὲ τούτων τὸ μέρος ἐκάστῳ τῶν ἡγεμόνων ἐκέλευσεν αὐτὸὺς τούτοις κοσμεῖν τοὺς αὐτῶν φίλους, ὥσπερ, ἔφη, ἔγὼ ὑμᾶς κοσμῶ. IV. καὶ τις τῶν παρόντων ἐπήρετο αὐτὸν, Σὺ δὲ, ὦ Κῦρε, ἔφη, πότε κοσμήσῃ; οὐδὲ ἀπεκρίνατο, Οὐ γὰρ νῦν, ἔφη, δοκῶ ὑμῖν αὐτὸς κοσμεῖσθαι ὑμᾶς κοσμῶν; ἀμέλει, ἔφη, ἦν δύνωμαι

26. ὄρφνίγων] “It is formed from ὄρφνη, σκοτία, νὺξ μέλαινα, Hesych. Phav. Etym. M. and Suid. Νὺξ ὄρφναίν, Il. K. 83.” Fischer. Plato in Tim. 61—383. Bip. says that the ὄρφνινον χρώμα is produced, δταν λευκῷ, καὶ ἐρυθρῷ, καὶ μέλανι μεμιγμένοις κανθεῖσί τε, μᾶλλον συγκραθῆ μέλαν. J. Poll. 7, 69. had his eye on this passage: Τὰ δὲ μέλανα ἴματα ὄρφνινα ἐκάλουν. So too Hesych. See also Aristot. de Color. c. 2. Zeune and Sturz translate it by *subfuscus*.

27. φοιγικίδων] Fischer understands “‘pallia phœnicea or punicea,’ and therefore ‘splendidly red or scarlet.’ Φοιγικῶν in Gell. N. A. 2, 26. is translated ‘phœnicens, rutilus, spadix,’ and is said to signify ‘an exuberance and splendor of redness.’ Aristot. de Color. c. 2. Τὸ μέλαν καὶ σκιερὸν, τῷ φωτὶ μιγνύμενον, φοιγικοῦν”—αἱ τε γὰρ καπνώδεις φλόγες, καὶ οἱ ἄνθρακες, δταν δοι διακεκαυμένοι, φαίνονται χρῶμα ἔχοντες φοιγικοῦν.

28. καρυκίνων] “It is derived from καρύκη or καρύκη, which is interpreted by the ancient Grammarians ‘a certain kind of panada or caudle, *intriti*,’” [juris,] “‘made of blood and various condiments,’ of which the Lydians are said to have been the inventors, Foës. Econ. Hipp. v. Καρυκοειδέα.” [Hesych. Καρύκη περίεργος ζωμὸς, βρῶμα Λύδιον ἐξ αἵματος καὶ ἄλλων ἡδυσμάτων συγκείμενον. Κα-

ρυκνόν’ μέλαν: where the Interprt. conjecture καρύκικον. Eretian: Καρύκην φασὶν αἵματώδη τὴν χρόαν ἔχουσαν.] “I think that καρύκινα ἴματα are ‘red cloaks,’ and therefore of a sanguineous and gory color, especially as they are classed with cloaks of kindred colors.” Fischer. “It indicates ‘a kind of color,’ but of what species is not sufficiently certain. Suidas agrees nearly with Hesychius in his interpretation, but adds: Καὶ καρυκοποιεῖν, τὸ κοσμεῖν ποικιλά τινὶ ῥημάτων τὸν λόγον. From this interpretation, we may also translate the word ‘variegated.’” [But the Index Gr. to the Leipsic edition of 1784, gives a different and a better explanation:—‘Quia condimentum καρύκη varium idemque sumtuosum fuit, καρυκοποιεῖν apud ipsos illos Grammaticos est, κοσμεῖν κ. τ. λ.] “But it is better to follow Morus and Zeune, who understand ‘colorem subrubicundum, nigricantem, qui ex nigro tendit ad rubrum.’ Etym. M., after having mentioned that Lydian *intrimentum*, proceeds thus: ‘Ἐγὼ δὲ οἴμαι καρύκην αὐτὸν λέγειν, ἐπειδὴ μέλαν ἐστί· φησι γὰρ ἐν τῷ Κωμικῷ λέγων οὕτω, Καρύκιον, καρυοβαφὲς, καὶ κάρυος ρόος, δ μέλανος ρόος.’ Sturz. “Brodæus and Camerarius choose rather to derive the word from καρύον, and to understand ‘a sort of dark green, inclining to black.’” Schneider.

ὑμᾶς τοὺς φίλους εὗ ποιεῖν, ὅποιαν ἀν ἔχων τυγχάρω στολὴν, ἐν ταύτῃ καλὸς φανοῦμαι. V. οὕτω δὴ οἱ μὲν ἀπελθόντες μεταπεμπόμενοι τοὺς φίλους ἐκόσμουν ταῖς στολαῖς. ὁ δὲ Κύρος νομίζων Φεραύλαν τὸν ἐκ τῶν δημοτῶν καὶ συνετὸν εἶναι καὶ φιλόκαλον καὶ εὔτακτον καὶ τοῦ χαριζεσθαι αὐτῷ οὐκ ἀμελεῖν, ὃς ποτε καὶ περὶ τοῦ τιμᾶσθαι ἔκαστον κατὰ τὴν ἀξίαν συνεῖπε, τοῦτον δὴ καλέσας συνεβουλεύετο αὐτῷ πῶς ἀν τοῖς μὲν εὔνοις κάλλιστα ἰδεῖν ποιοῦτο τὴν ἐξέλασιν, τοῖς δὲ δυσμενέσι φοβερώτατα. VI. ἐπεὶ δὲ σκοπούντοιν αὐτοῖν τὰ αὐτὰ συνέδοξεν, ἐκέλευε τὸν Φεραύλαν ἐπιμεληθῆναι δπως ἀν οὕτω γένηται αὐριον ἡ ἐξέλασις ὥσπερ ἔδοξε καλῶς ἔχειν. Εἰρηκα δὲ ἑγὼ, ἔφη, πάντας πείθεσθαι σοι περὶ τῆς ἐν τῇ ἐξελάσει τάξεως ὅπως δ ἀν ἡδιον παραγγέλλοντός σου ἀκούσωσι, φέρε λαβὼν, ἔφη, χιτῶνας μὲν τοιτούσι τοῖς τῶν δορυφόρων ἡγεμόσι, κασᾶς²⁹ δὲ τούσδε τοὺς ἐφιππείους τοῖς τῶν ἵππεων ἡγεμόσι

29. κασᾶς] “Κάσας, Hesych. Κά-
σος ἀμφιτάπης καὶ πιλωτά. H. Steph.
there,” (and in the Index to the Gr.
Thes.) “considers it to be a Persian
word.” [M. Apostol. Lex. Gr. Lat.
Ms. ap. Albert, ad Hesych.: Κάσας·
Genus vestis.] “Hesych. Κάσον·
ἱμάτιον, παχὺ καὶ τραχὺ περιβόλαιον:”
(where Fischer reads κάσσος.) “J.
Poll. 7, 68. Κάσσας δὲ ἵππικον Ξενο-
φῶν εἴρηκεν ἐν τῇ Παιδείᾳ· οἱ δὲ εἰσὶν
ἔσθῆτες εἰληταὶ: where Salmas.” [πι-
ληταὶ,] “and others read πιλωταὶ.
Kühn ad J. Poll. l. c. derives it from
ποστ, texit. Salmas. Exerc. Plin.
678—967. reads κασᾶς, because Arcadius
Grammaticus says, Κασῆς· τὸ
πιλωτὸν ἱμάτιον, περισπάται,” [p. 24.
ed. Barker, Leipsic 1820. Τὰ εἰς ης
δισύλλαβα μὴ ὄντα τοπικὰ ἢ συναλ-
λειμμένα βαρύνονται, ἔχοντα πρὸ τοῦ ἡ
σ ἡ ξ, Ξέρξης, Χρόσης, Κάσης· τὸ μέντοι
κασῆς τὸ πιλώτιον ἱμάτιον περισπάται:
where we have κάσης and then κασῆς,
and where perhaps κάσης is a proper
name, and if it be not, it is, at all
events, of a signification different from
κασῆς: for πιλώτιον we should read
πιλωτόν.] “Portus in his Index
translates it sagum. It seems to have
been ‘a thick and large cloak, used by
persons in riding, which was folded
up again after use, or which was

spread on the horse.’” Sturz Lex.
Xen. He follows the explanation of
Kühn, the error of which will soon be
noticed. “The ancient MSS. exhibit
κάσας, κάσσας, and κασᾶς: the last is
undoubtedly the true reading; for 1.
in the Cod. Alt. s. 7. we have κασᾶ
and κασᾶν,” [Schneider makes the
same remark, ‘but the better copies
there retain the writing κάσα and κά-
σαν,’ Poppo:] “2. Arcadius, Gram-
maticus Antiochenensis, (of whose Ms.
work περὶ Τόνων Salmas. made use, de
Modo Usur. 256. Exerc. Plin. 678.)
writes κασῆς. But for κασῆς the Doric
form is κασᾶς. Kühn derives it from
a Hebrew word, but H. Steph. with
more probability from a Persian word.
I think that κασᾶς ἐφιππείους are ‘the
housings or ornamented cloth, which
was put on the horses, felts or pack-
cloth,’ (stragula, tapeta, quibus equi
insternuntur, eaque coactilia,) ‘capar-
isons.’ This interpretation is con-
firmed 1. by the authority of the
ancient Grammarians. Hesych. Κάσας·
ἀμφιτάπης, καὶ πιλωτά: where see
Salmas. 2, 160.” [read πιλωτή.] “Κάσ-
σον,” [read Κάσσος, with Salmas.]
“ἱμάτιον, παχὺ καὶ τραχὺ περιβόλαιον.
Arcadius” [p. 76.] “ap. Salmas. l. c.
Τὸ δὲ κάσσον ἀπὸ τοῦ κάσος γίνεται
κατὰ πλεονασμὸν τοῦ σ’ ἔστι δὲ καὶ
εἰδός τινος ἱματίου οὕτω καλουμένου.

δὸς, καὶ τῶν ἀρμάτων τοῖς ἡγεμόσιν ἄλλους τούσδε χιτῶνας. VII. ὁ μὲν δὴ ἔφερε λαβών· οἱ δὲ ἡγεμόνες ἐπεὶ ἴδοιεν αὐτὸν, ἔλεγον·

But *ἱμάτιον* is also used for ‘a horse-cloth,’ like *ἔσθης*, and *vestis*: hence we see why J. Poll. used *εἰλητὴ ἔσθης*, since horse-cloths could be folded up.” [But the falsity of the reading will be demonstrated below.] “2. By the thing itself; for the Persians also in those days seem to have used horse-cloths, (Brisson. 3, 27.) These horse-cloths, which Cyrus might have ordered to be made of wool dipped in purple, adorned both the horses and the horsemen; but Cyrus wished Pheraulas to give to the leaders, also, of the horsemen, those which would render themselves and their horses more conspicuous. 3. The word *ἔφίππειος* thus retains its force.” Fischer. “Others consider *κάσας* *ἔφίππειος* to be ‘a riding-coat,’ *tunica equestris s. equitum*. Leunclavius in particular maintains this opinion: he says:—‘*Κάσας* in Xen., signifies *saga militum equestria*, and therefore I have so translated the word. One may suppose that *sagum* is even derived from this word *κάσας* by a certain metathesis. The French and Spaniards call them *casacas*, (*casiques*), the Italians *casachi* and *casa-chini*, which they pronounce *casaki* and *casakini*; which terms seem to be derived from this Greek word. Now, though some make a distinction between *ἱππικὸν χιτῶνα* and *ἔφίππειον*, it is at least not so great as to be opposed to this my opinion about military cloaks. For we take *ἱππικὸν χιτῶνα* to mean simply *an equestrian cloak*, that is such as horsemen use, as they please; but *ἔφίππειον* in a more confined sense, such as are used on horseback.’” Poppe. The true distinction, where any distinction was necessary, between *ἱππικὸν χιτῶνα*, (J. Poll. 1. c. referring to Xen., has *κάστας ἱππικὸς*), and *ἔφίππειον*, would be this: the former would refer to the horse only, the latter to the rider, whether it were something to protect the rider, or to add splendor to the appearance of the rider. Xen. speaks of the rider only, not of riders in

general, but of those who commanded the regiments of cavalry. “*Κάσας, δι-
sive κάστας, et κασᾶς, 8, 3, 3. 4. Ad-
paret quidem equitum fuisse vestem,
eamique decoram; sed aliud nihil con-
stat quam quod veteres Grammatici
dicunt, opus e pilis coactile fuisse;
quidam addunt, vilius et crassius, id
quod tamen huic Xenophonteo loco
non convenit.*” The Index Gr. to the Leipsic Ed. of 1784. But none of the ancient Grammarians have described it as *vilius*; Hesychius says merely *παχὺν καὶ τραχύν*. But, supposing the cloak to be in as general use among the Persians, as any used at this day among the Arabs, it does not follow that those worn by the Persian nobles were made of the same rough materials, and with the same paucity of ornaments, as what were worn by the lower orders. There is a remarkable passage in Agatharchidas ap. Phot. Bibl. p. 1333. (quoted by Toup Emend. in Suid. 4, 315.) which has been overlooked by all the Commentators on Xen.: “Οτι Πτολεμαῖς φησιν, εἰς τὸν κατὰ Αἴθιόπων πόλεμον ἀπὸ τῆς Ἐλλάδος πεντακοσίους συνέλεξεν ἵππεις· ὃν τοῖς προκινδυνείειν μέλλουσι καὶ καθηγουμένοις τὸ πλῆθος οὖσιν ἑκατὸν, δπλισμοῦ περιέθηκε τρόπον. Στολὰς γὰρ αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἵπποις ἀνέδωκε πιλητὰς, ὡς οἱ κατὰ χώραν ἐκείνην προσαγορεύοντι κάσας, (al. κάππας,) ὥστε πᾶν κρύπτειν τὸ σῶμα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν. These Excerpta from Agatharchidas were published by H. Steph. in Greek and Latin, Paris. 1557. and 1584. From this fragment we learn 1. That these garments were at least in this instance used for the protection, rather than the ornament of both the rider and the horse, while in Xen. they are used more for ornament to the rider than for protection to himself and his horse; 2. That they were used by those, who belonged to the van-guard of an army on its march; 3. That they were an Oriental contrivance; 4. That the word *κασᾶς* is of Oriental etymology.

Μέγας δὴ σύ γε, ὁ Φεραύλα, ὅπότε γε καὶ ἡμῖν τάξεις ἀ ἀν δέη ποιεῖν. Οὐ μὰ Δι', ἔφη ὁ Φεραύλας, οὐ μόνον γε, ὡς ἔσικεν, ἀλλὰ

G. J. Vossius Etym. L. L. agrees with Kühn in deriving it from the Hebrew word already mentioned:—“ Nempe qua ratione a *tegendo dixere togam*, ea *chlamydi quoque ab Orientis voce, quae tegere notet, nomen impositum sit*; *quod eo verisimilius, quia καστᾶς pro lacerna nemo veterum dixerit præter Xenophontem in Persicis,*” [he had overlooked the decisive testimony of Agatharchidas,] “ *ut videri possit vox esse ab Oriente accepta.*” To a Persian etymon, as we have seen, H. Steph. refers its root. Hesych. Κάς Κύπριοι, ἀντὶ τοῦ καὶ, οἱ δὲ δέρμα. The word Κύπριοι refers only to κάς in the sense of καὶ: but κάς τὸ δέρμα may be a dialectic variety of κώς, Hesych. τὸ δέρμα. Κάσσυμα is explained by H. Steph. Thes. as having been used by Nic. Myrepus in this sense; and κάσσυμα, as well as καστᾶς or καττᾶς, is connected with κάσσώ or καττώ, which is a contraction for κατασώ, from the obsolete word σώ, *suo*, as G. J. Voss. l. c. shows. Hesych. Κάσκανα· κασσύματα. Compare Κασέα· καθέδρα: for which Steph. would substitute Κασέλα. J. Poll. has ἐσθῆτες εἰληταί, whence Fischer and Sturz suppose that these cloaks or housings were folded up, when they were not in use; most probably they were, but there was no necessity for J. Poll. to notice, as a peculiarity in this instance, what would be equally true of all cloaks or housings whatever in any country, Oriental or European; undoubtedly he had in view the material, from which they were made, and possibly he drew his information from the same source as Agatharchidas did, and at all events he wrote πιληταί or πιλωταί. The common reading is εἰληταί, for which Jung. proposed εἴληταί, *convolubiles*; Kühn εἰλικταί. “ An πιληταί apud eum scribi debet? Πιλητὸν et πιλωτὸν Græcis idem. Vetustiores magis dixerunt πιλητὸν a πιλεῖν, quod est condensare et cogere; coactilia sic vocarunt, sive ex coacta lana vestes. Πῖλος quoque

Græcis, i. e. *pileus ex lana coactili densatus*; unde πῖλος Græce dictus ἀπὸ τοῦ πιλεῖν. Ergo et καστᾶς simili ter *lacerna equestris ex lana coacta facta*. Fabæ Ægyptiæ folia Theophrastus vocavit πῖλοις, non tantum ab amplitudine, etsi hoc etiam, sed et a qualitate foliorum, quæ carnosa sunt et spissa. Inde et κολοκάσια quoque posterioribus appellata ab ea dem ratione. Nam καστᾶς, *vestis coactilis*. Ab illo Latinum *hæc casa de parvo tugurio*. ‘Ο κασῆς, *hæc casa*, ut δὲ χάρτης, *hæc charta*. Ita togam tam pro tecto quam pro eeste, qua corpus tegitur, dixere.’ [Non. Marc. ap. Gothofred. Auctt. L. L.: ‘*Toga* dicitur et *tectum*. Titinn. Gemina: Syrus cum scorto constituit ire; claves illico abstrudi jubeo, rusticae togæ ne sit copia. Id est *tecti*.’] “ Sed et *casula* diminutivum *restis cucullata* apud Latinitatis infimæ auctores, ut Isidorum et alios. Ut inde liqueat τὸ πρωτότυπον significare *restem*, ab illo scilicet Græco κασῆς. Apud eosdem κάστος etiam dicebatur pro *reste*, Arcad.” [l. c.] “ Hesych. κάσσος,” [where the common reading is κάσσον or κασσόν.] “ Inde compositum κολοκάσιον, quod significat *parvum κασῆν*, vel *parvum κάστον*, quasi κολὸν κάσιον.” Salmas. Exerc. Plin. 678. On the word *casa* G. J. Voss. l. c. makes these remarks:—“ Isidori etiam ætate ὑποκοριστικῶς *casulum*, dixerunt, non tantum pro *parva casa* s. *tuguriolo*, sed etiam pro *cucullatæ vestis genere*. Unde Vetus Vocabularium: ‘*Casula* etiam dicitur vulgo *plana presbyterorum*, quod instar *parvæ casæ* totum hominem tegit.’” I will conclude a note, which, if long, at least corrects some great errors, and unfolds some interesting facts, with the following quotation:—“ *Pro mantella, etiam hoc mantelum, et hoc mantele, mantelis protulerunt. Eodem plane modo quo hæc gausapa, hoc gausapum, et hoc gausape enuntiarunt, cum hanc gausapam solum dici debere ratio evinceret. Nam Græcum erat δὲ γαυσάπης, Lat. hæc gausapa, ut δὲ χάρ-*

καὶ σκευοφορήσω· νῦν γοῦν φέρω τώδε δύο κασᾶ, τὸν μὲν σοὶ, τὸν δὲ ἄλλῳ σὺ μέντοι τούτων λάβε ὀπότερον βούλει. VIII. ἐκ τούτου δὴ ὁ μὲν λαμβάνων τὸν κασᾶν τοῦ μὲν φθόνου ἐπελέληστο, εὐθὺς δὲ συνεβούλεύετο αὐτῷ ὀπότερον λαμβάνοι· ὁ δὲ συμβούλεύσας ἀν ὀπότερος βελτίων εἴη καὶ εἰπὼν, "Ην μον κατηγορήσῃς ὅτι αἴρεσίν σοι δέδωκα, εἰσαῦθις ὅταν διακονῶ, ἐτέρῳ χρήσῃ μοὶ διακόνῳ· ὁ μὲν δὴ Φεραύλας οὕτω διαδοὺς ἥ ἐτάχθη εὐθὺς ἐπεμελεῖτο τῶν εἰς τὴν ἔξελασιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἔκαστα ἔξοι.

IX. Ἡνίκα δὲ ἡ ὑστεραία ἥκε, καθαρὰ μὲν ἥν πάντα πρὸ ἡμέρας, στίχοι δὲ εἰστήκεσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ὁδοῦ, ὥσπερ καὶ νῦν ἔτι ἴστανται ἥ ἀν βασιλεὺς μέλλῃ ἐλαύνειν· ὃν ἐντὸς οὐδενί ἐστιν εἰσιέναι τῶν μὴ τετιμημένων μαστιγοφόροι δὲ καθέστασαν, οἵ ἔπαιον εἴ τις ἐνοχλοίη. ἔστασαν δὲ πρῶτον μὲν τῶν δορυφόρων εἰς τετρακισχιλίους ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν εἰς τέτταρας, δισχίλιοι δὲ ἔκατέρωθεν τῶν πυλῶν. X. καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ πάντες παρῆσαν καταβεβηκότες ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ διειρκότες τὰς χεῖρας διὰ τῶν κανδύων, ὥσπερ καὶ νῦν ἔτι διείρουσιν, ὅταν ὥρᾳ βασιλεύειν. ἔστασαν δὲ Πέρσαι μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἄλλοι σύμμαχοι ἐξ ἀριστερᾶς τῆς ὁδοῦ, καὶ τὰ ἄρματα ὥσαύτως τὰ ἡμίσεα ἔκατέρωθεν. XI. ἐπεὶ δὲ ἀνεπετάννυντο αἱ τοῦ βασιλείου πύλαι, πρῶτον μὲν ἥγοντο τῷ Διὶ ταῦροι πάγκαλοι εἰς τέτταρας καὶ οἷς τῶν ἄλλων θεῶν οἱ μάγοι ἔξηγοῦντο· πολὺ γάρ οἴονται Πέρσαι χρῆναι τοῖς περὶ τὸν θεοὺς μᾶλλον τεχνίταις χρῆσθαι ἥ περὶ τάλλα. XII. μετὰ δὲ τοὺς βοῦς ἵπποι ἥγοντο θῦμα τῷ Ἡλίῳ· μετὰ δὲ τούτους ἔξήγετο ἄρμα λευκὸν χρυσόζυγον³⁰ ἔστεμμένον Διὸς ἱερὸν, μετὰ δὲ τόδε Ἡλίου ἄρμα λευκὸν, καὶ τοῦτο ἔστεμμένον ὥσπερ τὸ πρόσθεν· μετὰ δὲ τοῦτο ἄλλο τρίτον ἄρμα ἔξήγετο, φοινικίσι καταπεπταμένοι οἱ ἵπποι, καὶ πῦρ³¹ ὅπισθεν αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάρας μεγάλης ἄνδρες εἴποντο φέροντες.

τῆς, hæc charta, δ κοχλίας, hæc cochlea, δ ἔρμᾶς, hæc herma." Salmas. ad Treb. Poll. 289. The recognised forms are, 1. κασᾶς, ἄ, δ, 2. κάσος, ου, δ, or κάστος, with the σ doubled, 3. κασδν, οῦ, τδ, or κασσδν, which occurs in Hesychius, but which Salmasius and Fischer correct into κάστος, 4. κάσιον, ου, τδ, whence κολοκάσιον. 5. The Latin word *cusa* may be regularly derived from κασᾶς, as *charta* from χάρτης, as *gausapa* from γαυσάπης, as *cochlea* from κοχλίας, as *herma* from

ἔρμᾶς.

30. ἄρμα χρυσόζυγον] "A chariot, of which the horses had golden yokes placed on their necks." For, among the ancients, horses, as well as oxen, had wooden yokes placed on their necks, (Scheffer R. V. I, 11. p. 127.)" Fischer.

31. πῦρ] Ammian. Marc. 23, 6.: "Ferunt, si justum est credi, etiam ignem coelitus lapsum, apud se sempternis foculis custodiri; cuius portio- nem exiguam, ut faustum, præisse

XIII. ἐπὶ δὲ τούτοις ἡδη αὐτὸς ἐκ τῶν πυλῶν προῦφαίνετο ὁ Κῦρος ἐφ' ἄρματος ὁρθὴν ἔχων τὴν τιάραν καὶ χιτῶνα πορφυροῦν³² μεσόλευκον,³³ ἄλλῳ δ' οὐκ ἔξεστι μεσόλευκον ἔχειν, καὶ περὶ τοῖς σκέλεσιν ἀναξυρίδας³⁴ ὑσγινοβαφεῖς³⁵ καὶ κάνδυν ὀλοπόρφυρον. εἰχε

quondam Asiaticis regibus dicunt." Curt. 3, 3, 9. "Ignis, quem ipsi sacram et aeternum vocabant, argenteis altaribus præferebatur;" 4, 14, 24. "Per—æternum ignem, qui præfertur altaribus." See Brisson. 2, 15—21. Kleuker in Zend-Avesta V. 2. p. 3. Append. p. 31.

32. χιτῶνα πορφυροῦν] "This garment, as we learn from J. Poll. 7, 61. and Hesychius, was called σαράγης by the Persians. In both Lexicographers σαράγης should be substituted for σάραπις, according to Reland Diss. de Vet. Ling. Pers." Hutch. Brissonius considers σαράγης to be the faulty lection, and the authorities preponderate in favor of the other.

33. μεσόλευκον] "The force of this word, (for which Plut. Alex. 51. uses διάλευκος,) seems to have been expressed by Curt. 1, 3, 3. where he describes the dress of Darius: 'Cultus regis inter omnia luxuria notabatur; purpureæ tuniceæ medium album intextum erat.' It is also translated, *semialbus.*" Hutch. By Sturz it is translated, *albo distinctus.* Athenaeus, 5, 14. p. 215.] Καὶ Ταρσοῦ δὲ Ἐπικούρεος φιλόσοφος ἐτύρανησε, Λυσίας δύομα ὃς ὑπὸ τῆς πατρόδοσος Στεφανηφόρος αἱρεῖται, τοῦτο ἔστιν ιερεὺς Ἡρακλέους, οὐκ ἀπετίθετο τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἐξ ἴματος τύραννος ἦν, πορφυροῦν μὲν μεσόλευκον χιτῶνα ἐνδεδυκὼς, χλαμύδα δὲ ἐφεστρίδα περιβεβλημένος πολυτελῆ, καὶ ὑποδύμενος λευκὰς Λακωνικὰς, στέφανον δάφνης χρυσῆς ἐστεμένος: where Casaubon has this note:—"There was a great similitude between the garments of priests, and those worn by princes. The garment here described was royal, but also the garment of high-priests. 'De rege Persarum ex octavo Παιδείας, aliisque locis notum.' Lucian Pseudom." [2, 218.] "Προεισπέμπεται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κομῶν ἡδη, καὶ πλοκάμους καθειμένος, καὶ μεσόλευκον χιτῶνα πορφυ-

ροῦν ἐνδεδυκὼς, καὶ ἴματιον ὑπὲρ αὐτοῦ λευκὸν ἀναβεβλημένος." See the Authors quoted by Reimar ad Dion. Cass. 78, 2. Hesych.: Σάραπις· Περσικὸς χιτῶν, μεσόλευκος. Ctesias: Σάραπις· Περσικὸς χιτῶν, μεσόλευκος. J. Poll. 7, 61.: 'Ο δὲ σάραπις, Μήδων τὸ φύρημα, πορφυροῦς, μεσόλευκος χιτῶν. Democritus Ephesius L. 1. περὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ Ναοῦ, ap. Athen. 12. Καὶ σαράπεις μῆλοι, καὶ πορφυροῦ, καὶ λευκοὶ οἱ δὲ ἀλουργεῖς.

34. ἀναξυρίδας] "Herod. 7, 61. Περὶ τὰ σκέλεα ἀναξυρίδας. Understand *braccæ*, 'coverings for the thighs and shanks' called σαράβαρα in the Persian tongue, Dan. 3, 21. 28. Aqu. and Theod." [σαράβαλλα,] the Chaldaic word, "for which Symm. has ἀναξυρίδες." Fischer. "Σαράβαρα, τὰ, a Median or Babylonian garment reaching to the knees. It is the Chaldaic word *furclamys, pallium*, with a Greek termination. Hesych. Σαράβαρα τὰ περὶ τὰς κνημίδας ἐνδύματα: where Steph. rightly, *κνήμας*. Etym. Ms.: Σαράβαρα ἐσθῆς Περσικὴ, ἔνιοι δὲ λέγουσι βρακία, ἄλλοι δὲ περὶ τὰ σκέλη ἐνδύματα. Lex. Cyrilli Ms. Brem.: Σαράβαρα τῶν σκελῶν σκεπάσματα. Gloss. Ms. in Proph.: Σαράβαρα βρακία, ἢ ἐπεινοφόρια: are we to read ἐπανοφόρια? [No, but ἐπανοφόρια,] "Schol. ad Dan. l.c. (where ed. Compl. σαραβάλλοις,) ed. Rom.: Τινὲς σαράβαρα εἰρήκασι τὰ μὲν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενα μωκία, (for the ridiculous word *μωκία*, read *βρακία*, see Ed. Bernard ad Joseph. A. J. 3, 7, 1. p. 171.) παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ἀναξυρίδες προσαγορευόμενα. Reland Diss. Misc. 2, 229. informs us that in the Persian tongue the word is *schalwar*, signifying 'subligaculum, femoralia ad pedes demissa.'" Schleusner's Nov. Thes. Philol. Cr. Hesych.: 'Αναξυρίδες φημινάλια, βρακία βαρβαρικά, ἔνδυμα, (are we to read, βαρβαρικά ἔνδυμα?) ποδᾶν, ὑποδήματα

δὲ καὶ διάδημα³⁶ περὶ τῆς τιάρας· καὶ οἱ συγγενεῖς δὲ αὐτοῦ τὸ

βαθέα ἢ βασιλικά. Glossæ in Octat.: 'Αναξυρίδες' θρακία ἢ βαρβαρικὰ ἐνδύματα. Lex. Cyrilli Ms. Brem.: 'Αναξυρίδες' θρακία. See much on this subject in Salmasius ad Lamprid. 977. Brissonius 1, 63. Olearius ad Philostr. p. 34. Perizon. ad Ælian. V. H. 12, 32. and in others, whom Jung. quotes ad J. Poll. 7, 59. (Καὶ Περσῶν μὲν ἴδια, κάνδυς, ἀναξυρίς, τιάρα, ἥν καὶ κυρβασίαν, καὶ κίδαριν, καὶ πῖλον καλοῦσιν.—Τὰς δὲ ἀναξυρίδας, καὶ σκελέας καλοῦσι. Τὸ μὲν ὄνυρα καὶ παρὰ Κριτία ἔστιν, ἐν ταῖς Πολιτείαις. 'Αντιφάνης δὲ αὐτὸς, ἔναντια παρεξηγεῖται, Ταῖς δὲ ἐν αὐταῖς σταλαῖσι τετραγωδημέναις, σκελέαις, καὶ τιάραις· ἐν δὲ τοῖς Σκύθαις 'Αντιφάνης ἔφη, Σαρδίβαρα, καὶ χιτώνας πάντας ἐνδεδυκότας.)" Schleusner l. c. On the book of Critias here referred to, see Casaub. ad Athen. 11, 3. For ἔναντια, Leopard Emend. 2, 2. reads ἐν 'Αντείᾳ. The Cod. Falck. has λευκὰ written above σκελέας. It is doubtful whether we should write σκελέα or σκελεὰ, but the latter seems preferable. Hesych. Σκελεά· τὰ τῶν σκελῶν σκεπτόματα. J. Poll. 7, 92. Τὰ δὲ πέλυντρα, εἶδος ὑποδήματος, ὡς περ αὖ τὰ πόδεια, ταῦτα δὲ ἀναξυρίσιν, ὡς σκελέας ἔνιοι δυνομέζουσι: 10, 168.: 'Εκ δὲ σκευῶν καὶ ἀναξυρίδες, καὶ σκελεά, καὶ ποδίδες, (7, 92. πόδεια, 10, 42. πόδια, and so Hemsterh. would read here, Salm. V. C. ποδίσκαις, he himself reads ποδεά or ποδᾶι, Vales. ποδίλες, pedules,) καὶ περσικά, ὡς 'Αριστοφάνης ἐν ταῖς Νεφέλαις τὰς ἀναξυρίδας ἔσικε καλεῖν' 'Αντιφάνης δὲ, Σαρδίβαρα καὶ χιτώνας πάντας ἐνδεδυκότας. The περσικά, which J. Poll. here doubtfully, but alone of all the extant authors, identifies with the ἀναξυρίδες, or tibialia, were an εἶδος ὑποδημάτων, (as he himself, 7, 92. interprets the word, a kind of female shoe,) first used by the Persians, and not unfrequently mentioned by ancient writers, as we may learn from Brissonius. "Hesych. etiam ἔνδημα ποδῶν, et ὑποδήματα βαθέα ἢ βασιλικὰ explicat, ut et Lex. Herod., quales fere sunt alli socii et ocreæ, quæ non so-

lum pedem, sed etiam crura et femora tegunt. Ideoque J. Poll. ἀναξυρίδας et σκελέας idem esse ait. Sumuntur vero ἀναξυρίδες ap. Hippocr. de Aëre, Locis, et Aquis p. 80, 7. pro braccarum genere aut subligaculo, quo Scythæ uterentur. Athen. 3. p. 39. ex Herod. 1. ἀναξυρίδας σκυτίνας ponit, quæ pro soleis coriaceis sumi videntur." Foës. Econ. Hippocr. There was probably some laxity in the use of the word, so as to vindicate the different explanations given of it. "Σαρδίβαρα vero, quæ restimentorum genera fuerint dicta, varie veteres tradiderunt; hac autem de re plerisque omnibus est dictum, qui Danielis librum commentariis illustrarunt; sed præter alios erudite, ut solet, vir summus Jo. Braunius de Vest. Sacerd., qui bracca vel femoralia Bochartum secutus exponit, cum aliis togam seu vestem exteriorem intelligent, quorum sententiam non inepte defendit vir præstanti eruditio Ant. Bynæus de Calc. Hebr. 2, 10. Sed mihi non dubium est quin ultraque significatio τοῖς σαραβάροις pro loci ratione possit attribui, cum originis causa, quam luculenter eruditii viri exposuerunt, tum quod ipsi veteres dupli modo soleant explicare. Sic enim præter aliorum ab aliis adducta loca Glossæ meæ Ms., quæ Francii, (qui parem non habuit hoc nostro seculo oratorem,) quondam fuerunt: Σαρδίβαρα· παρὰ Πάρθοις τὰ τῶν σκελῶν σκεπτόματα, παρὰ τισι δὲ λέγονται ἐπανοφέρια. ('Ἐπανοφέρια sunt quas recentiores superulas appellaron.) Meminit etiam Isidor. Orig. 19, 23. apud quem in Publili loco scribendum e Ms.: 'Et quid ergo in ventre tuo Parthi sarabara suspendebunt?' Ubi sanequam, nisi me ratio fallit, pro seminalibus accipiendum; quo modo et in Antiphonis loco intelligi non incommode potest. Quin id ipsum forsitan, si germanam ejus haberemus manum, voluisse Pollucem patet. Nimirum Onomasticographi locum ea ratione scr. existimo: Καὶ περσικά, ὡς 'Αριστοφάνης ἐν Νεφέλαις τὰς δὲ ἀναξυρίδας ἔσικε καλεῖν' 'Αντιφάνης ἐν

αὐτὸ δὴ τοῦτο σημεῖον εἶχον, καὶ νῦν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔχουσι. XIV. τὰς

Σκέθαις ἡ Ταύροις σαράβαρα, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. Cum sarabara vulgo dicantur exteriora vestimenta, Antiphanes ita videtur *seminalia* appellare: sensus, ut quidem puto, expeditus et clarus, nec quisquam erit qui σαράβαρα per ἀναξυρίδας apte exponi posse negabit." Hemsterh. "Strabo 15. p. 231. "Εσθῆς δὲ τοῖς ἡγεμόσι μὲν ἀναξυρὶς τριπλῆ, but I doubt the integrity of the passage; at least in Anab. 1, 5, 8. it is said of the Persians: 'Πίγαντες τοὺς πορφυροῦς κάνδυς γέντο — ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτέλεις χιτῶνας, καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας. Whence I suspect that we ought to read in Strabo: 'Εσθῆς δὲ τοῖς ἡγεμόσι μὲν τριπλῆ, κάνδυς μὲν πορφυροῦς, χιτὼν δὲ χειριδωτὸς — ἀνθινὸν, καὶ ἀναξυρὶς τιάραι, κ. τ. λ.' Schneider. Lucian 2, 27. 'Η μὲν γάρ Οβολογέστον ἀναξυρὶς, ἡ δὲ χαλιώδες τοῦ ἵππου, Ἡράκλεις, δοσαὶ μυριάδες ἐπῶν ἔκαστον τούτων, where M. du S. refers to Spanh. 538., who has exhibited those *seminalia* on coins. Eust. ad II. A. p. 22. Εὔρηται δὲ καὶ ἡ συναλλαθή, μεταβάλλοντα τὸ σεῖς ξ. ἐν τῷ ἀναξυρὶς, δὲ τὸ παρὰ Ῥωμαῖοις βρακίον δηλοῦ ἀναξυρὶς γάρ τὸ τοιοῦτον, ἐκ τοῦ ἀνασύρεσθαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς λέγεται: ad II. B. 216, 3. Τὸ δὲ οὐ αἰδῶ ἀμφικαλύπτει, περιφραστικῶς εἴπεν, οὐ γάρ ἔκειτο ίσως μία λέξις δηλωτικὴ τοῦ καλύμματος τῆς αἰδοῦς, ὥπερ οἱ Ῥωμαῖοι μὲν βράκαν φασίν, ἔτεροι δὲ ἀναξυρίδα ἐκ τοῦ ἀνασύρεσθαι. On the *brace* or *braccæ* very satisfactory and copious, very learned and curious information will be found in Gesner's Thes. L. L. and Forcellinus's Lex. totius Latin. See also Alb. Rubenius de Re Vest. 1, 12. Antverpiæ 1665. p. 74.

35. ὑσγινοβαφεῖς] *Colore hysgino tinctus.* Suid. "Τογγὴ εἶδος βοτάνης, καὶ ὑσγινοβαφῆς χιτῶν, δὲ τὸ τῆς τογγῆς βεβαμένος. It was a color 'e cocco et Tyrio s. purpureo mixtus,' (Plin. 9, 41.) an infusion of the herb *hysge* being perhaps added, as Harduin supposes. It is therefore rightly considered to hold the middle place 'inter coccum et purpuram,' nearer, how-

ever, to purple, (Salmas. ad Solin. 193—272. Perizon. ad Ælian. V. H. 9, 3. and the Interpr. ad J. Poll. 10, 42. στράμνη ὑσγινοβαφῆς.) Hutch. and Zeune defend this lection," (so Ms. Bodl. Ed. Ald. Steph. and others;) "but Leuncl. prefers what appears on the marg. Steph." (and in Par.) "βυσσινοβαφεῖς," (for he translates it *colore byssino tinctus*, and writes in the margin, 'Byssinus color aureo proximus, ut in crudis filis Sericis.') "as in Plin. l. c. for *hysginum* some read *bishysginum*; which is adopted by Wells. Others," (Philephus,) "κισσινοβαφεῖς." Sturz. Which Phil. interprets, *hederaceo colore infectus*. Guelf. and Junt. exhibit *κισσινοβαφεῖς*. See Kühn ad Paus. 10, 36. Bod. ad Theophr. H. Pl. 239. Schneider ad Nicandr. Th. 511. p. 247. and in his Greek and Germ. Dictionary. "Τσγινοβαφεῖς, as the more exquisite lection, is entitled to the preference; "cum hoc vocabulum paulo rarius sit, non mirandum est librarios illud etiam h. l. scripsisse varie," Fischer. Hesych. "Τσγινόν βάμμα τι. Κισσινοβαφεῖς was fetched by Philephus from *κισσινοβαφεῖς*, but it is most unlikely that such a color should have been selected for these royal ἀναξυρίδες. Κισσινοβαφεῖς is a false lection for *βυσσινοβαφεῖς*, and Xen. would never have used *βυσσινοβαφεῖς*, because he must have well known *βύσσος* to be 'cotton' or 'silk,' which was dyed with purple, and he never could have considered it to be 'a plant yielding a color for dyeing,' though I am aware that the word is sometimes so interpreted by Latin or Greek writers of a more recent date: *βυσσινοβαφεῖς* is the foolish gloss or substitution of an ill-informed transcriber.

36. διάδημα] Curt. 3, 3, 19. : "Cidarim Persæ regium capitis vocabant insigne; hoc cœrulea fascia albo distincta circumbat." "Reland Diss. 8. p. 160." says Fischer, "has shown that the *cidoris* was not the *tiara*, but the *διάδημα* was a 'fascia fere alba s. candida, quæ tiaram circum-

δὲ χεῖρας ἔξω τῶν χειρίδων³⁷ εἶχε. παρωχεῖτο δὲ αὐτῷ ἡνίοχος

bat.' See Brisson. I, 54. There is a representation of it in Baier H. Osrhoën. p. 130. 135. 145." Fischer. Sturz interprets it " *redimiculum regium*," i. e. " *fascia candida, quæ tiaram circumbat.*" He refers to Hutch. for nearly all the following remarks :—" Reland thought it to be the same as the *cidaris*, and Arrian 4, 7. calls that κιδάρι Περσική, which Diod. S. 17, 77. calls Περσικὸν διάδημα. Thus too, although the *cidaris* was an ornament added to the *tiara*, yet the *cidaris* and *tiara* are named promiscuously, (J. Poll. 7, 58. Hesych. v. Κιδάρις,) perhaps because the *cidaris* occupied the greatest part of the *tiara*. But the *tiara* is distinguished from the *diadema*, not only by Xen., but by Lucian in Votis s. 30. in Piscat. s. 35. in Necyom. s. 16." See Casaub. ad Sueton. Cæs. 79.

37. χειρίδων] Cyrop. 8, 8, 9. (where Xen. is speaking of the more modern Persians.) Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ χειμῶνι οὐ μόνον κεφαλὴν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ πέρι ἄκραις ταῖς χερσὶ χειρίδας δασέας καὶ δακτυλήθρας ἔχουσιν. Here by χειρίδας we must understand *manicas*, ' sleeves for the arms,' ' mittens without fingers;' *chirothecas*, not as a part of the cloak or exterior robe itself, but as a distinct article of dress added to the cloak in the winter; by δακτυλήθρας we must understand ' gloves with fingers,' *digitalia* or *digitabula*, which may be also termed *chirothecæ* in a more limited sense, applying only to the hands and the fingers, but not to the sleeve or arm. It is clear that Xen. intended a distinction between χειρίδας and δακτυλήθρας, though the commentators do not distinguish between them. J. Poll. 2, 151. Ἀπὸ χειρῶν δὲ, καὶ χειρίδες παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ χειρίδωτοι χιτῶνες: 7, 62. Χειρίδες δὲ, τὰ πέρι ταῖς χερσὶν. " *Xeip̄s, manica, chirotheca.* J. Poll. represents it to be a Xenophontean word. It is called also κόρη and δακτυλήθρα," [but δακτυλήθρα applied only to ' what covered the fingers.'] " Hist. 2, 1, 6. " *Οτι αὐτῷ ἀπαντῶντες οὐ διέωσαν διὰ τῆς*

κόρης τὰς χεῖρας· ὃ ποιοῦσι βασιλεῖ μόνῳ. Ἡ δὲ κόρη ἐστὶ μακρύτερόν τι ἡ χειρίς. So Steph. and Wells for μακρ. ἡ χειρός, which Morus rightly defends. Portus wished to introduce χειρίδος for ἡ χειρός." Sturz. He explains κόρη by *manica*, adding " that it seems to be a Persian word, for which χειρίς is elsewhere used." The words of Xen. Cyrop. 8, 8, 9. are quoted in Athen. 12, 2. where Casaubon has this note :—" Neither the Greeks nor the Romans were accustomed to have coverings for the hands, which even rustics use at this day," [but evidence will be adduced to show that both the Greeks and the Romans used them for *rustic work*.] " Therefore among the other proofs of Persian luxury and effeminacy Xen. reckons this also, that they protected their hands against the cold with gloves, (*digitabulis*.) But the Chaldaæans had in ancient times used them; for in the Talmudic Lexicon, צנָן is explained ' a covering for the hands.' The Romans in the time of Pliny had learnt the use of them; for Pliny the younger says of himself, (Epist. 3, 5.) ' In itinere quasi solutus ceteris curis, huic uni vacabat: ad latus notarius cum libro et pugillariis; cuius manus hieme manicis muniebantur, ut ne cœli quidem asperitas ullum studiis tempus eriperet.' " Gesner Thes. L. L.: — " *Manica* (χειρίδεσμος, χειρίς,) a *manu* derivatur, ' vestis pars qua manus teguntur,' Virg. Æn. 9, 616. ' Et tunicae manicas, et habent redimicula mitræ.' *Manica*, a *manu*, Varro de L. L. 5, 8. Cic. Phil. 11, 11. de Antonio: ' Quanquam miror, tamdiu morari Antonium; solet enim accipere ipse manicas, nec diutius obsidionis metum sustinere,' i. mollis est et cavit sibi nimis contra pericula." [*Manicæ* is here not ' the sleeves of a garment,' but ' a pair of gloves,' ' chirotheca qua iter facientes et feminæ utebantur,' Ern.] " Juvenal. 6, 255. ' Balteus, et manicæ, cristæ, crurisque sinistri Dimidium tegimen.'" [These are represented as gladiatorial armour; and as gladia-

μέγας μὲν, μείων δ' ἔκείνου εἶτε καὶ τῷ ὅντι εἶτε καὶ ὀπωσοῦν·

tors did not use gloves, *tunicæ* might seem to be the right reading; see Ruperti's note. But from Eust., who will be cited below, it appears that *τοξεύοντές τινες* used, not 'gloves with fingers,' but 'mittens without fingers,' and perhaps Juvenal refers to something of this kind: compare Forcellinus.] " *Manicæ*, 'quibus adversum vim frigoris manus muniuntur,' quas Græci *chirothecas* vocant, Plin. Epist. 3, 5." Tacit. Germ. 17. : " Feminæ lineis amictibus velantur, partemque vestitus superioris in manicas non extendunt, nudæ brachia ac lacertos." H. Steph. Thes. 4, 422. has the word *χειροθήκη*, but produces no authority for it, and I do not remember to have seen any; Hederic quotes it from Steph., but it is not acknowledged by Schneider; and Gesner's account of the word is this:—" *Chirotheca*, *χειροθήκη*, 'manuum tegmen'; ejus usum priscis ignotum fuisse vult Cassaub. in Athen. 12, 2. Hic posuimus propter nomen. *Chirothecatus*, adj. Sarib. 3, 3. 'Chirothecatus incessit.' *Chirothecarius*, Gl. 'qui chirothecas facit.'" It is apparent, then, that there is no good authority for the word even down to the age of Lucian. The dress of a citharœdus was a " *tunica talaris*, discincta, quam ὥροστάδιον Græci dixerunt; discincta ea tunica et fluens, ut mihi sit Bathyllum Citharœdum ab Apul. Flor. 2. inducum tunica cincta:—'Eique prorsus citharœdicus status, deam conspiciens, canenti similis, tunicam picturis variegatam deorsum ad pedes dejectus ipsis, Greccanico cingulo, chlamyde velat utrumque brachium ad usque articulos palmarum.'" [It was not Bathyllus, but the female statue, 'ante aram Bathylli a Polycrate tyrannodicata.' Here the *chlamus* itself furnishes the *manicas*.] " *Tunicam* etiam talarem manicatam tribuit tragœdis Lucianus in Jove Tragœdo, Καὶ τὸς ἐμβάδας, καὶ τὸς ποδῆρες χιτῶνας, καὶ χλαμύδας, καὶ χειρίδας, ubi Interpres chirothecas imperite vertit, cum *manicas* vertendum sit, 'Tunicas tales manuleatas.'" Oct. Ferrarius de

Re Vest. P. 2. L. 3, c. 13. p. 121. The passage from Lucian occurs 2, 688. where the Schol. Χειρίδας τὰ κοινῶς λεγόμενα μανίκια. But Lucian makes the *χειρίδας* not a part of the *chlamus*, i. e. not 'a sleeve,' but as distinct an article of dress as 'a pair of gloves.' Chrysostom also speaks of the gloves worn by tragedians. " Invenio etiam manuum illa tegmenta, quæ *chirothecus* appellamus, posteriori ævo aliquando clavatas fuisse, ut nunc etiam fieri solet. Aldhelinus de Laud. Virg.: 'Nam cultus gemini sexus hujuscemodi constat, subacula byssina sive hyacinthina, tunica cocinea, capitum, et manicæ sericis clavatae, galliculae rubricatis pellibus ambientur.' Ut autem hic *manicas* pro *chirothecis* sumam, non pro *manicis* *tunicæ*, facit D. Chrys. Hom. 8. in 1 ad Tim., qui itidem sacris virginibus tribuit: Τὰς δὲ χεῖρας καθάπερ οἱ τραγῳδοί, οὐτώ μετὰ ἀκριβείας ἐνδιδόσκουσιν, ὅστε νομίζειν προσπεφυκέναι μᾶλλον ἀθτᾶς. Ex quo videmus illo tempore jam in usu fuisse hæc manuum tegmina feminis accuratiora. Ante soli rustici ea portabant ex rudi corio, ut manus a spinis defenderent, Od. Ω. (227.) περὶ δὲ κνήμησι βοέας Κνημῖδας ραπτὰς δέδετο, γραπτὸς ἀλεύνων, Χειρίδας τ' ἐπὶ χεροὶ. Βάτων ἔνεκ', αὐτὰρ κ. τ. λ." [*Manicas* de pellibus Pallad. 1. in fine memorat inter ea, quæ vel in silvis, vel in vepribus rusticō operi et venatorio apta sunt.] Forcellinus.] " Romani etiam aliquando ad arcendum frigus eas portabant, Plin. Epist. 5, 3. Hæ autem chirothecæ duplicitis generis erant; quædam enim digitos omnes exprimebant, quas Varro R. R. 1, 55. *digitalia* appellat, aut, ut Scaliger legit, *digitabula*," [p. 209. as *ignitabulum*, *acetabulum*, and he so reads 'ex veteribus libris.']. " Græci δακτυλήθρας, ut Xen. 8 de Exped. Cyri," [Cyrop.] " qui eas Persis in usu fuisse scribit. Aliæ sine digitis erant, ut εἰς, quas nunc wanent appellamus. Eust. ad Hom. l. c. [p. 1959, 62.] Ιστέον δὲ καὶ ὅτι τὰς μὲν τῶν κνημῶν γραπτὸς, αἱ κνημῖδες κωλύουσι τὰς δὲ τῶν χειρῶν, αἱ

μείζων δὲ ἐφάνη πολὺ Κῦρος. ιδύντες δὲ πάντες προσεκύνησαν, εἴτε καὶ ἄρξαι τινὲς κεκελευσμένοι εἴτε καὶ ἐκπλαγέντες τῇ παρασκευῇ καὶ τῷ δόξαι μέγαν τε καὶ καλὸν φανῆναι τὸν Κῦρον. πρόσθεν δὲ Περσῶν οὐδεὶς Κῦρον προσεκύνει. XV. ἐπεὶ δὲ προήι τὸ τοῦ Κύρου ἄρμα, προηγοῦντο μὲν οἱ τετρακισχίλιοι δορυφόροι, παρείποντο δὲ οἱ δισχίλιοι ἐκατέρωθεν τοῦ ἄρματος ἐφείποντο δὲ οἱ περὶ αὐτὸν σκηπτοῦχοι ἐφ' ἵππων κεκοσμημένοι σὺν τοῖς παλτοῖς ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. XVI. οἱ δὲ αὖ τῷ Κύρῳ τρεφόμενοι ὥπποι παρήγοντο χρυσοχάλινοι, ῥαβδωτοῖς ἴματοις³⁸ καταπεπταμένοι, ἀμφὶ

χειρίδες, ἥγοντα τὰ τῶν χειρῶν καλύμματα ἐκ δερμάτων δηλαδὴ καὶ αὐτὰ ὄντα ἀνὴρ παραγωγὴ, ὡσπερ κυήμη κυημῖς, οὕτω χειρίς ἔξ θης καὶ ἔχειρίδιον, οὐ μόνον τὸ ξιφίδιον, καὶ τὸ μαχαίριον, καὶ τὸ βιβλίδιον, ὡς τὸ Ἐπικτήτου Ἐγχειρίδιον, ἀλλ’ ὡς δὲ Ἀθήναιος δηλοῖ, καὶ τὸ τῆς θαλασσίας κώπης κράτημα. Ἰστέον δὲ διτι οὐ μόνον κατὰ ἀκανθῶν ἐπινεύηνται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄρτων εὐχερείᾳ· καὶ τοξεύοντες γοῦν τινὲς, χειρίσι χρῶνται εἰ καὶ μὴ δακτυλωταῖς, καὶ πλύνοντες δὲ καὶ ἔνυμοντες. Παρὸ γοῦν τῷ Δειπνοσοφιστῇ εὑρηται τὸ, Σιτοποίδες χειρίδας ἔχων καὶ περὶ τῷ στόματι κημὸν, ἔτριβε τὸ σταῖς, ἵνα μήτε ἕδρὼς ἐπιτέρεοι, μήτε τοῖς φυράμασιν δ τρίβων ἐμπαίοι ἢ ἐμπίπτοι.” [These latter and fingerless χειρίδες may be translated *mittens*.]

“ Deliciorum autem chirothecæ aut ex lana coactili, aut ex textili erant. Muson. ap. Stob. Serm. 1. Διὰ τοῦτο οὐδαμῶς καλὸν οὔτε ἐσθῆσει πολλὰς κατασκέπτειν τὸ σώμα, οὔτε ταυτίαις κατειλεῖν, οὔτε χεῖράς τε καὶ πόδας περιδέσει πίλων ἢ ὑφασμάτων τινῶν μαλακύνειν τούς γε μὴ νοσοῦντας.” Alb. Rubenius de Re Vest. 1, 4. p. 25. It remains to be considered whether the χειρίδες mentioned by Xen. in Cyrop. 8, 3, 7. Τὰς δὲ χεῖρας ἔχω τῶν χειρίδων εἶχε, are meant as ‘the sleeves of a garment, or as ‘mittens without fingers.’” If we compare 8, 3, 5. Καὶ οἱ ἵπποι δὲ πάντες παρῆσαν καταβεβηκότες ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ διειρκότες τὰς χεῖρας διὰ τῶν κανδύων, ὡσπερ καὶ γῦν ἔτι διείρουσιν, ὅταν ὁρῷ βασιλεὺς (where read Hutch.’s note,) we shall at once see that ‘the sleeves of the robe’ are referred to; but in 8, 8, 9., as has been shown, χειρίδες means

‘mittens without fingers,’ a detached article of dress, not an integral part of the garment; and in Hist. 2, 1, 6. it is equally clear that the word κόρη, which is considered to be a synonym of χειρίς, is to be regarded as ‘the sleeve of the garment.’

38. ῥαβδωτοῖς ἴματοις] J. Poll. 7, 53. Αἱ ἐν τοῖς χιτῶσι πορφυραὶ ῥάβδοι. “ Steph. explains ῥαβδωτοῖς by *virgatis stragulis*; in which certain lines or stripes were interwoven, of which we see many instances at the present day. Virg. *Æn.* 8, 660.” (speaking of the Gauls,) ‘Virgatis lucent sagulis.’ Therefore ῥαβδωτὰ ἴμάτια are *stragulae virgatae*, that is, ‘white marked with stripes of purple.’” Fischer. “ Si Salmasius quærens quid essent Gallorum vestes *virgatae* et *scutulatae*, *scutulam* idem esse ac *virgam* dixisset, justa esset Rubenii in eum censura. Sed ille *virgata* et *scutulata* Gallorum sagula esse dicta ait, quæ pluribus *virgis*, h. e. viis purpureis, in longum latumque positis, sive transversim decussatimque ductis erant distincta; unde multæ in medio quadratae notaæ relinquebantur, quales in retibus aut reticulatis operibus apparent. Non enim *virgata*, quod *virgis* in longum modo distincta, sed in longum et latum, quæ ita intercurrentes, *scutulam* reddebat; quæ quidem non erat perfecte quadrata, sed ut optime Turnebus, quadrata oblonga, qualis in retibus. Unde maculas retium ῥαβδοειδὲς σχῆμα, *virgatam* figuram efficere tradit Pollux, si extendatur rete, nempe ex *virgis* discurrentibus, et se intersecantibus, *scutulatam*. Ita eodem Salmasio teste, Dionys. H. 2. ῥαβδοειδῆ θυρεδυ vocat *scutum* qua-

τοὺς διακοσίους, ἐπὶ δὲ τούτοις δισχίλιοι ξυστοφόροι, ἐπὶ δὲ τούτοις ἵππεῖς οἱ πρῶτοι γενόμενοι μύριοι, εἰς ἑκατὸν πανταχῷ τεταγμένοι· ὥγεῖτο δὲ αὐτῶν Χρυσάντας· XVII. ἐπὶ δὲ τούτοις μύριοι ἄλλοι Περσῶν ἵππεῖς τεταγμένοι ὡσαύτως, ὥγεῖτο δὲ αὐτῶν Υστάσπης, ἐπὶ δὲ τούτοις ἄλλοι μύριοι ὡσαύτως [τεταγμένοι]. ὥγεῖτο δὲ αὐτῶν Δατάμας· ἐπὶ δὲ τούτοις ἄλλοι· XVIII. ὥγεῖτο δὲ αὐτῶν Γιδάτας· ἐπὶ δὲ τούτοις Μῆδοι ἵππεῖς, ἐπὶ δὲ τούτοις Ἀρμένιοι, μετὰ δὲ τούτους Υρκάνιοι, μετὰ δὲ τούτους Καδούσιοι, ἐπὶ δὲ τούτοις Σάκαι. μετὰ δὲ τοὺς ἵππεας ἀρμάτα ἐπὶ τεττάρων τεταγμένα· ὥγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρταβάτης Πέρσης.

XIX. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ παρείποντο πάμπολλοι ἄνθρωποι ἔξω τῶν σημείων, δεόμενοι Κύρου ἄλλος ἄλλης πράξεως. πέμψας οὖν πρὸς αὐτοὺς τῶν σκηπτούχων τινὰς, οἵ παρείποντο αὐτῷ τρεῖς ἑκατέρῳθεν τοῦ ἄρματος αὐτοῦ τούτου ἔνεκα τοῦ διαγγέλλειν, ἐκέλευσεν εἰπεῖν αὐτοῖς, εἴ τις τι αὐτοῦ δέοιτο, διδάσκειν τῶν ὑπάρχων τινὰ διτοῖς βούλοιτο, ἐκείνους δὲ ἔφη πρὸς αὐτὸν ἐρεῖν. οἱ μὲν δὴ ἀπιόντες εὐθὺς κατὰ τοὺς ἵππεας ἐπορεύοντο καὶ ἐβούλεύοντο τίνι ἔκαστος προσίοι. XX. ὁ δὲ Κῦρος οὓς ἐβούλετο μάλιστα θεραπεύεσθαι τῶν φίλων ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τούτους πέμπων τινὰ πρὸς αὐτὸν ἐκάλει καθ' ἓνα ἔκαστον καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "Ην τις ὑμᾶς διδάσκῃ τὶ τούτων τῶν παρεπομένων, ὃς μὲν ἀν μηδὲν δοκῇ ὑμῖν λέγειν, μὴ προσέχετε αὐτῷ τὸν νοῦν· ὃς δὲ ἀν δικαίων δεῖσθαι δοκῇ, εἰσαγγέλλετε πρὸς ἐμὲ, ἵνα κοινῇ βουλευόμειοι διαπράττωμεν αὐτοῖς. XXI. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι, ἐπεὶ καλέσειεν, ἀιὰ κράτος ἐλαύνοντες ὑπήκοον, συναύξοντες τὴν ἀρχὴν τῷ Κύρῳ καὶ ἐνδεικύμενοι ὅτι σφόδρα πείθοιντο, Δαιφάρνης δέ τις ἦν σολοικότερος ἄνθρωπος τῷ τρόπῳ,³⁹ ὃς φέτο, εἰ μὴ ταχὺ ὑπακούοι, ἐλευθερώτερος ἀν φαίνεσθαι.

drungulum et oblongum, quales erant pelta Thracicæ. Et ideo hujusmodi quadras ῥαβδοειδεῖς figuræ, in vestibus Gallorum Diod. S. πλινθία vocavit, id est, ut ex Scaligero ad Varronem notat Salmas., *lateris sive laterculi figura*. Quod autem Rubenius ait, *scutulas* veteribus dictas, omne id quod *rhombi* figuram habebat, nihil novi afferit; id enim Salmas. ante docuerat eodem loco. Subjicit enim:—‘Tales erant et *rhombi*, quos vestibus suis in-textos geregant Ephesii, de quorum luxu ita scribit Democritus Ephesius Xen. Cyrop.

ap. Athen. 12. Τὰ δὲ τῶν Ἰάνων ἴοβα-
φῆ καὶ κρόκινα ῥόμβοις ὑφαντά: ves-
timenta, que *rhombis* et *figuris* ῥομ-
βοειδέσι διincta erant, et *virgala*,
qualia Gallorum *sagula*.’’ Oct. Fer-
rarius Anal. de Re Vest. Patavii 1670.
p. 102.

39. *σολοικότερος* ἄνθρωπος τῷ τρόπῳ Hesych. and Phav. Σόλοικος· ἐπι-
στευρμένος, ἀδιάφορος. “Σόλοικος is
properly an inhabitant of Soli, a town
of Cilicia,” [Anab. 1, 2, 24. Παρὰ τὴν
Θάλατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις,] as ἀ-
γροικος ‘one who dwells in the coun-

XXII. αἰσθόμενος οὖν ὁ Κῦρος τοῦτο, πρὶν προσελθεῖν αὐτὸν καὶ διαλεχθῆναι αὐτῷ ὑποπέμψας τινὰ τῶν σκηπτούχων εἰπεῖν ἐκέλευσε πρὸς αὐτὸν ὅτι οὐδὲν ἔτι δέοιτο, καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἐκάλει.

XXIII. ὡς δὲ ὁ ὕστερον κληθεὶς αὐτοῦ πρότερος αὐτῷ ὑπήκουσε, ὁ Κῦρος καὶ ἵππον αὐτῷ ἔδωκε τῶν παρεπομένων καὶ ἐκέλευσε τῶν σκηπτούχων τινὰ συναπαγαγεῖν αὐτῷ ὅπου κελεύσει. τοῖς δὲ ιδοῦσιν ἔντιμόν τι ἔδοξεν εἶναι, καὶ πολὺ πλείονες ἐκ τούτου αὐτὸν ἐθεράπευνον ἀνθρώπων.

XXIV. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πρὸς τὰ τεμένη, ἔθυσαν τῷ Διὶ καὶ ώλοκαύτωσαν τὸν ταύρον, ἔπειτα τῷ Ἡλίῳ καὶ ώλοκαύτωσαν τὸν ἵππον· ἔπειτα Γῆ σφάξαντες ὡς ἐξηγήσαντο οἱ μάγοι ἐποίησαν, ἔπειτα δὲ ἥρωσι τοῖς Συρίαν ἔχουσι. **XXV.** μετὰ δὲ ταῦτα καλοῦ ὄντος τοῦ χωρίου ἔδειξε τέρμα ὡς ἐπὶ πέντε σταδίων χωρίου, καὶ εἶπε κατὰ φῦλα ἀνὰ κράτος ἐνταῦθα ἀφεῖναι τὸν ἵππον. σὺν μὲν οὖν τοῖς Πέρσαις αὐτὸς ἤλασε καὶ ἐνίκα πολὺ μάλιστα γὰρ ἐμεμελήκει αὐτῷ ἴππικῆς· Μήδων δὲ Ἀρτάβαζος ἐρίκα· Κῦρος γὰρ αὐτῷ τὸν ἵππον ἔδειδώκει· Σύρων δὲ ὁ προστατῶν, Ἀρμενίων δὲ Τιγράνης, Υρκανίων δὲ ὁ νιὸς τοῦ ἴππαρχου, Σακῶν δὲ ἰδιώτης ἀνὴρ ἀπέλιπεν ἄρα τῷ ἵππῳ τὸν ἄλλους ἵππους ἐγγὺς τῷ ὑμίσει τοῦ δρόμου. **XXVI.** ἔνθα δὴ λέγεται ὁ Κῦρος ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον εἰ δέξαιται βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου. τὸν δ' ἀποκρίνασθαι ὅτι βασιλείαν μὲν οὐκ ἀν δεξαίμην, χάριν δὲ ἀνδρὶ ἀγαθῷ καταθέσθαι⁴⁰ δεξαίμην

try; 2. ‘a barbarian in language,’ (*barbarus lingua*), ‘one who offends against the rules of syntax;’ 3. ‘a barbarian in disposition and manners,’ (*barbarus lingua et moribus*, Cic. *Verr.* 4, 50.) as the noun *τῷ τρόπῳ* shows that it ought to be understood in this place. For *τρόπος* is ‘disposition,’ ‘genius,’ ‘manners and habits,’ (Kypke ad *Hebr.* 13, 5.) Valck. ad *Ammon.* 204. very well translates the words, ‘Asperioris indolis homo,’ [‘Homo rusticitate morum præditus, asperioris indolis,’ Index Gr. to Poppe’s edition,] “‘a man absurd in disposition,’ the compar. being used for the positive, as *σόλοικον* in *Cic.* ad *Att.* 14, 6. is used for ‘absurd.’” Fischer.

40. χάριν καταθέσθαι] “‘Χάριν τινὶ καταθέσθαι, ‘to conciliate the favor of

any one,’ *collocare apud aliquem beneficium*, so that the favor or benefit, *χάρις*, may be compared with a deposit, trust, or pledge, which ought to be restored at a proper time, inasmuch as he who bestows the benefit, (*collocat beneficium*), may hope that he, who receives it, will repay it, or give back some other equivalent; and the phrase *χάριν καταθέσθαι* resembles the phrases *χάριν ἀπολαμβάνειν*, *χάριν ἀποδιδόναι*, (Kypke ad *Acta* 24, 27. Dorv. ad *Char.* 409. Wesseling ad *Diod.* S. 1, 247. Markl. ad *Lys.* 437.)” Fischer. “‘*Gratiam intre apud aliquem*, ut suo tempore vicissim res grata exspectari vel etiam posci possit,’ (Wetstein ad *Acta* 24, 27.) Other writers say *καταβάλλειν* or *καταθέσθαι εὐεργεσίαν*, (Bergler ad *Alciphr.* 1, 10.)” Sturz.

ἄν. ΧΧVII. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Καὶ μήν ἐγὼ δεῖξαί σοι θέλω ἔνθα κανό μύσω βάλῃς, οὐκ ἀν ἀμάρτοις ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Πάντως τοίνυν, ὁ Σάκας ἔφη, δεῖξόν μοι ὡς βαλῶ γε ταῦτη τῇ βώλῳ, ἔφη ἀνελόμενος. ΧΧVIII. καὶ ὁ μὲν Κῦρος δείκνυσιν αὐτῷ ὅπου ἦσαν πλεῖστοι τῶν φίλων ὁ δὲ καταμύων ἵησι τῇ βώλῳ καὶ παρελαύνοντος Φεραύλα τυγχάνει ἔτυχε γάρ ὁ Φεραύλας παραγγέλλων τὴν τακτὸν παρὰ τοῦ Κύρου· βληθεὶς δὲ οὐδὲ μετεστράφη, ἀλλ' ὥχετο ἐφ' ὅπερ ἔτάχθη. ΧΧIX. ἀναβλέψας δὲ ὁ Σάκας ἐρωτᾷ τίνος ἔτυχεν. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδενὸς τῶν παρόντων. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, σύ γε ἐκείνου τοῦ παρὰ τὰ ἄρματα ταχὺ ἐλαύνοντος τὸν ἵππον. Καὶ πᾶς, ἔφη, οὐ μεταστρέφεται; ΧΧX. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Μαινόμενος⁴¹ γάρ τις ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ἀκούσας ὁ νεαρίσκος ὥχετο σκεψόμενος τις εἴη· καὶ εὑρίσκει τὸν Φεραύλαν γῆς τε κατάπλεων τὸ γένειον καὶ αἷματος ἐρρύνη γάρ αὐτῷ ἐκ τῆς ρινὸς βληθέντι. ΧΧXI. ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, ἤρετο αὐτὸν εἰ βληθείη. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο Ως ὥρᾶς. Δίδωμι τοίνυν σοι, ἔφη, τοῦτον τὸν ἵππον. ὁ δὲ ἐπήρετο Ἀντὶ τοῦ; ἐκ τούτου δὴ διηγεῖτο ὁ Σάκας τὸ πρᾶγμα, καὶ τέλος εἶπε, Καὶ οἶμαι γε οὐχ ἡμαρτηκέναι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ΧΧXII. καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν, Ἀλλὰ πλουσιωτέρῳ μὲν ἀν, εἰ ἐσωφρόνεις, η ἐμοὶ ἐδίδους· ἵνν δὲ κάγὼ δέξομαι. ἐπεύχομαι δὲ, ἔφη, τοῖς θεοῖς, οἵπερ με ἐποίησαν βληθῆναι ὑπὸ σοῦ, δοῦναί μοι ποιῆσαι μὴ μεταμέλειν σοὶ τῆς ἐμῆς δωρεᾶς. καὶ ἵνν μὲν, ἔφη, ἀπέλα, ἀναβάτας ἐπὶ τόνδε τὸν ἐμὸν ἵππον· αὗθις δὲ ἐγὼ παρέσομαι πρὸς σέ. οἱ μὲν δὴ οὕτω διηλλάζεντο. Καδουσίων δὲ ἐρίκα Ραθίνης. ΧΧXIII. ἀφίει δὲ καὶ τὰ ἄρματα καθ' ἔκαστον· τοῖς δὲ νικῶσι πᾶσιν ἐδίδον βοῦς τε, ὅπως ἀνθύσαντες ἐστιῷντο, καὶ ἐκπώματα. τὸν μὲν οὖν βοῦν ἔλαβε καὶ ταῦτὸς τὸ νικητήριον· τῶν δὲ ἐκπωμάτων τὸ αὐτοῦ μέρος Φεραύλᾳ ἔδωκεν, ὅτι καλῶς ἔδοξεν αὐτοῦ τὴν ἐκ τοῦ βασιλείου ἔλασιν διαταγεῖσαι.⁴² ΧΧXIV. οὕτω δὴ ἡ τότε ὑπὸ Κύρου κατασταθεῖσα ἔλασις

41. *Maiνόμενος*] It expresses ‘an ardent desire.’ See 1, 4, 24. The Latin words *furere*, *insanire*, and the English word *mad*, are used in the same manner. Fischer refers to Hein-sius ad Sil. Ital. 2, 324. Burm. ad Petron. Sat. 122. Broukh. ad Propert. 4, 6, 56. See Sturz’s Lex. Xen.

42. *διαταγεῖσται*] Poppo reads *διατάξαι*. “Most of the MSS. exhibit

διατάξαι, the margins and Alt. *διατάγεῖσαι*, which Leuncl. has, in my opinion, rightly introduced into the text. In Hist. 6. Xen. uses the simple verb *ταγεῖν* more than once.” Hutch. “It is true that *ταγεῖν* occurs in Hist. 6, 1. but in a different sense,” [‘de summo Thessalorum duce, who was properly called *ταγός*.’ Poppo.] “Æsch. S. c. Th. 58. has

οὐτῶς ἔτι καὶ νῦν διαμένει ἡ βασιλέως ἔλασις, πλὴν τὸν ἵερὰ ἄπεστιν,
ὅταν μὴ θύῃ. ὡς δὲ ταῦτα τέλος εἶχεν, ἀφικνοῦνται πάλιν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ ἐσκήπτησαν, οὓς μὲν ἐδύθησαν οἰκίαι, κατ' οἰκίας, οὓς δὲ
μῆ, ἐν τάξει.

XXXV. Καλέσας δὲ καὶ ὁ Φεραύλας τὸν Σάκαν τὸν δόντα τὸν ἵππον ἔξενιζε, καὶ τάλλα τε παρεῖχεν ἕκπλεω καὶ ἐπεὶ ἐδεδειπνήκεσταν, τὰ ἑκπώματα αὐτῷ ἡ ἔλαβε παρὰ Κύρου ἐμπιτλὰς προῦπινε καὶ ἐδωρεῖτο. **XXXVI.** καὶ ὁ Σάκας ὥρῶν πολλὴν μὲν καὶ καλὴν στρωμνὴν, πολλὴν δὲ καὶ καλὴν κατασκευὴν, καὶ οἰκέτας δὲ πολλοὺς, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Φεραύλα, ἦ καὶ οἴκοι τῶν πλουσίων ἥσθα; καὶ ὁ Φεραύλας εἶπε Ποίων πλουσίων; τῶν μὲν οὖν σαφῶς ἀποχειροβιώτων.⁴³ **XXXVII.** ἐμὲ γάρ τοι ὁ πατὴρ τὴν μὲν τῶν παιδῶν παιδείαν γλισχρως αὐτὸς ἐργαζόμενος καὶ τρέφων ἐπαίδενεν· ἐπεὶ δὲ

used the phrase *ταγεύειν ἄνδρας*.' Schneider. See also Æsch. Pers. 23. " Codd. Guelf. Junt. Ald. Steph. Leuncl. 1. *διατάξαι*, but Xen. has in his Hist. frequently used the poetic words *ταγεύσαι*, *ταγέλα*, and *ταγὸς*, 6, 1, 4. 6. 7.; 6, 2, 7. 6, 4, 28. 33.: and as the Schol. Æsch. (l. c.) has explained *ταγεύσαι* by *τάξαι*, it can scarcely be doubted that *διατάξαι* is the glossarial interpretation of *διαταγεύσαι*." [According to the canon of criticism already laid down, the more exquisite term is entitled to be considered as the genuine reading. 'Διατάξαι, ut notius verbum, pro glossemate illius poetici habendum esse docent Æm. Portus et Hutch.' Sturz.] " The poetic word *ταγὸς* signifies *imperator*, *dux*, *rex*, (Hesych. *Ταγὸς*, *προστάται*, *ἄρχοντες*, *ἡγεμόνες*, Ernesti ad II. Ψ. 160.) inasmuch as he marshals soldiers, keeps citizens in order, and directs public affairs. Hence *ταγεύειν* is *præsse*, *regere*, *instruere*, and thus *διαταγεύειν*, *disponere*, *designare*, *ordinare*." Fischer. Eust. ad II. Ψ. 160. interprets *ταγὸς*, *οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ*, but some read there *τ' ἄρχος*. Sturz rightly remarks that the word is properly applied to 'the chief officer or magistrate of the Thessalians,' referring to J. Poll. 1, 128. *Καὶ τῶν ἐπίκεων, Ἰππαρχοι, καὶ φύλαρχοι· Θη-*
βαιῶν δὲ ἴδιοι, Βοιωτάρχης, καὶ Δακε-

δαιμονίων βασιλεὺς, καὶ Ἀθηναῖων ἐν μέρει πολέμαρχος, καὶ Θετταλῶν ταγὸς. See Dionys. H. 5. extr. Ταγεύειν is 'to hold the office of *ταγὸς* among the Thessalians,' Xen. Hist. 6, 1, 6. Ταχὺ δὲ ὁ Ἰάσων ὀμολογουμένως ταγὸς τῶν Θεσσαλῶν καθειστῆκει. Ἐπεὶ γε μήν ἔταγεντε, κ. τ. λ. "But it is applied to others, as when Xen. Hist. 6, 2, 7. informs us that the Athenians *ταγὸν πέμποντι Στησικλέᾳ*, to preside over the Corcyraeans, who were going to sustain a siege. Perhaps the term *ταγὸς* denoted, among the Corcyraeans, 'one who was invested with the supreme command.' In Diod. S. 15, 47. he is called *στρατηγός*." Sturz.

43. ἀποχειροβιώτων] J. Poll. 1, 50.
 Χειροτέχναι, χειρουργοί, ἀποχειροβιώτοι, ἀποχειρόβιοι: 2, 150. Ἀποχειροβιώτος, ὁ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἄνω, εἴπει Σενοφῶν: 7, 7. Τὸ γὰρ ἀποχειροβιώτος, καὶ χειρώναξ, καὶ χειρογάστωρ, καὶ χειροβοσκός, καὶ χειροβάναυσος, ἥττον ἄν τις πρόσοιτο. “ Yet the words χειρώναξ and ἀποχειροβιώτος are used by Lucian τῷ Ἀττικωτάτῳ, in Somnio (1, 14.) Οἶος γὰρ ἄν ἦσ, βάναυσος καὶ χειρώναξ καὶ ἀποχειροβιώτος νομισθήσει.” Lederlin. But the oldest authority for the word is Herod. 3, 42. Ἐγὼ τόνδε ἐλῶν, οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ ἔων ἀποχειροβιώτος. See Suid, Hesych. and Phav.

μειράκιον ἔγειρόμην, οὐ δυνάμενος τρέφειν ἄργὸν, εἰς ἀγρὸν ἀπαγγὼν ἐκέλευσεν ἑργάζεσθαι. XXXVIII. ἐνθα δὴ ἔγῳ ἀντέτρεφον ἐκεῖτον, ἕως ἔξη, αὐτὸς σκάπτων καὶ σπείρων καὶ μάλα μικρὸν γῆδιον, οὐ μέντοι πονηρὸν γε, ἀλλὰ πάντων δικαιότατον.⁴⁴ ὅτι γὰρ [ἄν] λάβοι σπέρμα, καλῶς καὶ δικαίως ἀπεδίδον αὐτό τε καὶ τόκον οὐδέν τι πολύν· ἥδη δέ ποτε ὑπὸ γενναιότητος καὶ διπλάσια ἀπέδωκεν ὡν ἔλαβεν. οἴκοι μὲν οὖν οὔτως ἔγωγε ἔξων· νῦν δὲ ταῦτα πάντα ἂν ὄρφς Κῦρός μοι ἔδωκε. XXXIX. καὶ ὁ Σάκας εἶπεν, ⁷Ω μακάριε, σὺ τά τε ἄλλα καὶ αὐτὸ τοῦτο ὅτι ἐκ πένητος πλούσιος γεγένησαι· πολὺ γὰρ οἴομαι σε καὶ διὰ τοῦτο ἥδιον πλουτεῖν ὅτι πεινήσας χρημάτων πεπλούστηκας. XL. καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν, ⁷Η γὰρ οὔτως, ὃ Σάκα, ὑπολαμβάνεις ὡς ἔγῳ νῦν τοσούτῳ ἥδιον Σῶ δόσῳ πλείω κέκτημαι; οὐκ οἰσθα, ἔφη, ὅτι ἐσθίω μὲν καὶ πίνω καὶ καθεύδω οὐδὲ ὅτιοῦν νῦν ἥδιον ἢ τότε ὅτε πένης ἦρ. ὅτι δὲ ταύτα πολλά ἔστι, τοσοῦτον κερδαίνω, πλείω μὲν φυλάττειν δεῖ, πλείω δὲ ἄλλοις διανέμειν, πλείονα δὲ ἐπιμελούμειον πράγματα ἔχειν. XLI. νῦν γὰρ δὴ ἐμὲ πολλοὶ μὲν οἰκέται σῖτον αἴτοσι, πολλοὶ δὲ πιεῖν, πολλοὶ δὲ ἴμάτια, οἱ δὲ ιατρῶν δέονται, ἥκει δέ τις ἢ τῶν προβάτων λελυκωμένα φέρων ἢ τῶν βοῶν κατακεκρημνισμένα ἢ νόσον φάσκων ἐμπεπτωκέναι τοῖς κτήνεσιν· ὥστε μοὶ δοκῶ, ἔφη ὁ Φεραύλας, νῦν διὰ τὸ πολλὰ ἔχειν πλείω λυπεῖσθαι ἢ πρόσθεν διὰ τὸ ὀλίγα ἔχειν. XLII. καὶ ὁ Σάκας, ⁷Αλλὰ ναὶ μὰ Δία, ἔφη, ὅταν σῶα ἢ, πολλὰ ὄρῶν πολλαπλάσια ἐμοῦ εὑφράνει. καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν, Οὔτοι, ὃ Σάκα, ἥδυ ἔστι τὸ ἔχειν χρήματα οὔτως ὡς ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν· γνώσῃ δ' ὅτι ἔγῳ ἀληθῆ λέγω· τῶν μὲν γὰρ πλουτούντων οὐδεὶς ἀναγκάζεται ὑφ' ἥδονῆς ἀγρυπνεῖν, τῶν δὲ ἀποβαλλόντων τὸ ὄψει οὐδένα δυνάμενον καθεύδειν ὑπὸ λύπης. XLIII. Μὰ Δί, ⁷ἔφη ὁ Σάκας, οὐδέ γε τῶν λαμβανόντων τὶ νυστάζοντα οὐδέρα ἄν ἴδοις ὑφ' ἥδονῆς. XLIV. ⁷Αληθῆ, ἔφη, λέγεις· εἰ γάρ τοι τὸ ἔχειν οὔτως ὠσπερ τὸ λαμβάνειν ἥδυ ἦν, πολὺ ἄν διέφερον εὐδαιμονίᾳ οἱ

44. Οὐ μέντοι πονηρὸν γε, ἀλλὰ πάντων δικαιότατον] “Γῆδιον πονηρὸν is ‘ager qui non reddit semina credita;’ δίκαιον, ‘qui reddit semina commissa.’ J. Poll. 1, 227. Μένανδρος δίκαιον γῆδιον καλεῖ, ὃ μηδὲν πλέον τοῦ σπέρματος ἐκφέρει. For he is δίκαιος, ‘who gives to every one his due, and thus returns the seeds entrusted to him.’ But Pheraulas called the land of his

father πάντων δικαιότατον, as the earth is called *justissima* in Virg. G. 2, 460. which returns more than it has received, as Pheraulas himself informs us, because it returned the seeds entrusted to it with some interest, though small; and because a debtor, who repays a loan of money, acts honorably and justly, Xen. adds, καλῶς καὶ δικαῖως ἀπεδίδον.” Fischer.

πλούσιοι τῶν πενήτων. καὶ ἀράγη δέ τοι ἐστιν, ἔφη, ὁ Σάκα, τὸν πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπαγῆν καὶ εἰς θεὸνς καὶ εἰς φίλους καὶ εἰς ξένους· ὅστις οὖν ισχυρῶς χρήμασιν ἥδεται, εὗ ἵσθι τοῦτον καὶ δαπαγῶντα ισχυρῶς ἀιτᾶσθαι. XLV. Μὰ Δι', ἔφη ὁ Σάκας· ἀλλ' οὐκ ἐγὼ τούτων εἰμὶ, ἀλλὰ καὶ εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζω τὸ πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπαγῆν. XLVI. Τί οὖν, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὁ Φεραύλας, οὐχὶ σύ γε αὐτίκα μάλα εὐδαιμων ἐγένου καὶ ἐμὲ εὐδαιμόνα ἐποίησας; λαβὼν γὰρ, ἔφη, ταῦτα πάντα κέκτησο, καὶ χρῶ ὅπως βούλει αὐτοῖς· ἐμὲ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ ὕσπερ ζένον τρέφε καὶ ἔτι εὐτελέστερον ἡ ζένον· ἀρκέσει γάρ μοι ὅ, τι ἀν καὶ σὺ ἔχῃς τούτων μετέχειν. XLVII. Παιζεις, ἔφη ὁ Σάκας. καὶ ὁ Φεραύλας ὁμόσας εἶπεν ἡ μὴν σπουδῇ λέγειν. καὶ ἄλλα γέ σοι, ὁ Σάκα, προσδιαπράξομαι παρὰ Κύρου, μήτε θύρας τὰς Κύρου θεραπεύειν μήτε στρατεύεσθαι· ἀλλὰ σὺ μὲν πλούτῳν οἴκοι μένε· ἐγὼ δὲ ταῦτα ποιήσω καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ· καὶ ἐάν τι ἀγαθὸν προσλαμβάνω διὰ τὴν Κύρου θεραπείαν ἡ καὶ ἀπὸ σερατείας τινὸς, οἷσω πρὸς σε, ἵνα ἔτι πλειόνων ἄρχῃς· μόνον, ἔφη, ἐμὲ ἀπόλυτον ταύτης τῆς ἐπιμελείας· ἡν γὰρ ἐγὼ σχολὴν ἄγω ἀπὸ τούτων, ἐμοὶ τέ σε οἵομαι πολλὰ καὶ Κύρῳ χρήσιμον ἔσεσθαι. XLVIII. τούτων οὕτω ρήβεντων ταῦτα συνέθεντο καὶ ταῦτα ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν ἡγεῖτο εὐδαιμων γεγενῆσθαι, ὅτι πολλῶν ἥρχε χρημάτων· ὁ δ' αὖ ἐνόμιζε μακαριώτατος εἶναι, ὅτι ἐπίτροπον ἔξοι σχολὴν παρέχοντα πράττειν ὅ, τι ἀν αὐτῷ ἥδυν εἴη.

XLIX. Ἡν δὲ τοῦ Φεραύλα ὁ τρόπος φιλέταιρός τε καὶ θεραπεύειν οὐδὲν ἥδυν αὐτῷ οὔτως ἐδόκει εἶναι οὐδὲν ὡφέλιμον ὡς ἀνθρώπους. καὶ γὰρ βέλτιστον πάντων τῶν Σώων ἡγεῖτο ἀνθρωπον εἶναι καὶ εὐχαριστότατον, ὅτι ἔώρα τούς τε ἐπαινουμένους ὑπό τινος ἀγτεπαινοῦντας τούτους προθύμως τοῖς τε χαριζομένοις πειρωμένους ἀντιχαρίζεσθαι, καὶ οὓς γνοῖεν εὐνοϊκῶς ἔχοντας, τούτοις ἀντευοοῦντας, καὶ οὓς εἰδεῖεν φιλοῦντας αὐτοὺς, τούτους μισεῖν οὐ δυναμένους, καὶ γονέας δὲ πολὺ μᾶλλον ἀντιθεραπεύειν πάντων τῶν Σώων ἐθέλοντας καὶ Σῶντας καὶ τελευτήσαντας· τὰ δ' ἄλλα πάντα Σῶα καὶ ἀχαριστότερα καὶ ἀγνωμονέστερα ἀνθρώπων ἐγίγνωσκεν εἶναι. L. οὕτω δὴ ὁ τε Φεραύλας ὑπερήδετο ὅτι ἔξεστοι αὐτῷ ἀπαλλαγέντι τῆς τῶν ἄλλων κτημάτων ἐπιμελείας ἀμφὶ τοὺς φίλους ἄλλους ἔχειν, δὲ Σάκας ὅτι ἔμελλε πολλὰ ἔχων πολλοῖς χρήσεσθαι. ἔφιλει δὲ ὁ μὲν Σάκας τὸν Φεραύλαν, ὅτι προσέφερε τι ἀεὶ· ὁ δὲ τὸν Σάκαν, ὅτι παραλαμβάνειν πάντα ἥθελε καὶ ἀεὶ πλειόνων ἐπιμελούμενος

οὐδὲν μᾶλλον αὐτῷ ἀσχολίαν παρεῖχε. καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διῆγον.

CAP. IV.

I. Θύσις δὲ [καὶ] ὁ Κῦρος καὶ τικητήρια ἔστιῶν ἐκάλεσε τῶν φίλων οἱ μάλιστ' αὐτὸν αὔξειν τε βουλόμενοι φανεροὶ ἥσαν καὶ τιμῶντες εὐνοϊκώτατα. συνεκάλεσε δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀρτάβαζον τὸν Μῆδον καὶ Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον καὶ τὸν Ὑρκάνιον ἵππαρχον καὶ Γωβρύναν. II. Γαδάτας δὲ τῶν σκηπτούχων ἥρχεν αὐτῷ, καὶ ἦ ἐκεῖνος διεκόσμησεν ἡ πᾶσα ἔνδον δίαιτα κυθειστήκει· καὶ ὅπότε μὲν συνδειπτοῖέν τινες, οὐδ' ἐκάθιζε Γαδάτας, ἀλλ' ἐπεμελεῖτο· ὅπότε δὲ αὐτοὶ ἐίνεν, καὶ συνεδείπνειν ἥδετο γὰρ αὐτῷ ξυνών· ἀντὶ δὲ τούτων πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ Κύρου, διὰ δὲ Κύρου καὶ ὑπ' ἄλλων. III. ὡς δ' ἥλθον οἱ κληθέντες ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οὐχ ὅποι ἔτυχεν ἕκαστον ἐκάθιζεν, ἀλλ' ὅν μὲν μάλιστα ἐτίμα, παρὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, ὡς εὐεπιβουλευτοτέρας ταύτης οὖσης ἢ τῆς δεξιᾶς, τὸν δὲ δεύτερον παρὰ τὴν δεξιὰν, τὸν δὲ τρίτον πάλιν παρὰ τὴν ἀριστερὰν, τὸν δὲ τέταρτον παρὰ τὴν δεξιὰν, καὶ ἵν πλέονες ὅσιγ, ὧσαύτως. IV. σαφηνίζεσθαι δὲ ὡς ἕκαστον ἐτίμα τοῦτο ἐδόκει αὐτῷ ἀγαθὸν εἶναι, ὅτι ὅπου μὲν σίονται οἱ ἀνθρωποι τὸν κρατιστεύοντα μήτε κηρυχθήσεσθαι μήτε ἄθλα λήψεσθαι, δῆλοι εἰσιν ἐνταῦθα οὐ φιλονείκως πρὸς ἄλλήλους ἔχοντες· ὅπου δὲ μάλιστα πλεονεκτῶν ὁ κράτιστος φαίνεται, ἐνταῦθα προθυμότατα φανεροὶ εἰσιν ἀγωνίζόμενοι πάντες. V. καὶ ὁ Κῦρος δὲ οὕτως ἐσαφῆνιζε μὲν τοὺς κρατιστεύοντας παρ' ἑαυτῷ, εὐθὺς ἀρξάμενος ἐξ ἕδρας καὶ παραστάσεως. οὐ μέντοι ἀθάνατον τὴν ταχθεῖσαν ἕδραν κατεστήσατο, ἀλλὰ γόμιμον ἐποιήσατο καὶ ἀγαθοῖς ἔργοις προβῆναι εἰς τὴν τιμιωτέραν ἕδραν καὶ εἴ τις ράδιον ργοίη, ἀναχωρῆσαι εἰς τὴν ἀτιμοτέραν. τὸν δὲ πρωτεύοντα ἐν ἕδρᾳ ἥσχύνετο μὴ πλεῖστα καὶ ἀγαθὰ ἔχοντα παρ' αὐτοῦ φαίνεσθαι. καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ Κύρου γενόμενα οὕτως ἔτι καὶ νῦν διαμένοντα αἰσθανόμεθα.

VI. Ἐπεὶ δὲ ἐδείπνουν, ἐδόκει τῷ Γωβρύῳ τὸ μὲν πολλὰ ἕκαστα εἶναι οὐδέν τι θαυμαστὸν παρ' ἀνδρὶ πολλῶν ἀρχοντι, τὸ δὲ τὸν Κῦρον οὕτω μεγάλα πράττοιτα, εἴ τι ἡδὺ δόξειε λαβεῖν, μηδὲν τούτων μόνον καταδαπαῖν, ἀλλὰ ἔργον ἔχειν δεόμενον τούτου κοινωνεῖν τοὺς παρόντας. VII. πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἀπόντων φίλων

ἔστιν οῖς ἔώρα πέμποντα ταῦτα αὐτὸν οῖς ἡσθεὶς τύχοι· ὥστε ἐπεὶ ἐδεδειπνήκεσαν καὶ τὰ πάντα πολλὰ ὄντα διαπεπόμφει ὁ Κῦρος ἀπὸ τῆς τραπέζης, εἶπεν ἄρα ὁ Γωβρύας, 'Ἄλλ' ἔγὼ, ὦ Κῦρε, πρόσθεν μὲν ἡγούμην τούτῳ σε πλεῖστον διαφέρειν ἀνθρώπων τῷ στρατηγικῶταν εἶναι· τῦν δὲ τοὺς θεοὺς ὅμινοι οἱ μὴν ἐμοὶ δοκεῖν πλέον σε διαφέρειν φιλανθρωπίᾳ οὐ στρατηγίᾳ. VIII. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος· καὶ μὲν δὴ καὶ ἐπιδείκνυμαι τὰ ἔργα πολὺ ἡδιον φιλανθρωπίας οὐ στρατηγίας. Πῶς δὴ; ἔφη ὁ Γωβρύας. "Οτι, ἔφη, τὰ μὲν κακῶς ποιοῦντα ἀνθρώπους δεῖ ἐπιδείκνυνθαι, τὰ δὲ εὖ. IX. ἐκ τούτου δὴ ἐπεὶ ὑπέπινον,⁴⁵ ἥρετο ὁ Υστάσπης τὸν Κῦρον, Ἡρ' ἀν, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἀχθεσθείης μοὶ εἴ σε ἐροίμην δὲ βούλομαι σου πυθέσθαι; 'Ἄλλα ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, τούναντίον τούτου ἀχθοίμην ἀν σοι, εἰ αἰσθοίμην σιωπῶντα ἢ βούλοιο ἐρέσθαι. Λέγε δὴ μοι, ἔφη, ἡδη πώποτε καλέσαντός σου οὐκ ἥλθον; Εὑφήμει, ἔφη ὁ Κῦρος. 'Ἄλλ' ὑπακούων σχολῇ ὑπήκουσα; Οὐδὲ τοῦτο. Προσταχθὲν δέ τε ἡδη σοὶ οὐκ ἐπραξα; Οὐκ αἰτιῶμαι, ἔφη. "Ο δὲ πράττοιμι, ἔστιν οὐτε πώποτε οὐ προθύμως οὐδὲν ἡδομένως πράττοντά με κατέγνως; Τοῦτο δὴ πάντων ἡκιστα, ἔφη ὁ Κῦρος. X. Τίρος μὴν ἔνεκα, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Κῦρε, Χρυσάνταν ἔγραψα ὥστε εἰς τὴν τιμιωτέρων ἐμοῦ χώραν ἴδρυσθῆναι; Ἡ λέγω; ἔφη ὁ Κῦρος. Πάντως, ἔφη ὁ Υστάσπης. Καὶ σὺ αὖτε οὐκ ἀχθεσθήσῃ μοι ἀκούων τάληθη; XI. Ἡσθήσομαι μὲν οὖν, ἔφη, οὐδὲν ὅτι οὐκ ἀδικοῦμαι. Χρυσάντας τοίνυν, ἔφη, οὐτοτὶ πρῶτον μὲν οὐ κλῆσιν ἀνέμενεν, ἀλλὰ πρὶν καλεῖσθαι παρῆν τῶν ἡμετέρων ἔνεκα· ἔπειτα δὲ οὐ τὸ κελευό-

45. ὑπέπινον] "Τποπίνειν is in Latin *subbibere*, which is properly applied to 'those who drink wine too freely,' Plaut. Truc. 4, 3, 58. ('verum qui improbus est, sive subbibit, Sive adeo caret temeto, tamen ab ingenio est improbus,') Camer. ad h. l. and Leopard Emend. 9, 23. Suidas: 'Τποπίνειν' ἀντὶ τοῦ μεθύσκεσθαι. I think, however, that ὑποπίνειν is here simply *potare*. When the ancients had finished their dinner, they were wont *potare*, which *compostatio* was properly called *συμπόσιον*. Xen. wrote ὑπέπινον, because the *compostatio* followed the dinner itself; for s. 5. we have *προΐόντος τοῦ συμποσίου*, and it is evident in the thing itself that Cy-

rus and his friends had then drunk freely of wine." Fischer. "Τποπίνειν is properly 'to drink a little,' but it is used in the sense of 'drinking too freely'; 'subbibere,' aliquantum bibere, aliquanto liberalius bibo,' Sueton. Ner. 20. 'Si paulum subbibisset.' Forcellinus. "J. Poll. 6, 19. 'Τποπίνειν, δ καὶ ὑποφεκάζειν λέγουσι. Schol. Aristoph. Lys. 396. 'Τποπεπωκία: μεθύσοντα, ὑποπίνειν γὰρ μεθύσκεσθαι. Anab. 7, 3, 14. Ξενοφῶν, ἡδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀνέστη, and spoke very freely: Hist. 6, 4, 8. 'Ἐν δὲ τῷ μεσημβρίᾳ ὑποπινόντων, καὶ τὸν οἶνον παροξύναι τὸ αὐτὸς ἐλέγετο: Symp. 9, 2. Διόνυσος ὑποπεπωκὼς παρὰ θεοῖς.' Sturz.

μενον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅ, τι αὐτὸς γνοίη ἄμεινον εἶναι πεπραγμένον ἡμῖν τοῦτο ἐπραττεν. ὅποτε δ' εἰπεῖν τὶ δέοι εἰς τὸν συμμάχους, ἀ μὲν ἐμὲ φέτο πρέπειν λέγειν ἐμοὶ συνεβούλευεν, ἢ δέ με αἰσθοίτο βουλόμενον μὲν εἰδέναι τὸν συμμάχους, αὐτὸν δέ με αἰσχυνόμενον περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν, ταῦτα οὖτος λέγων ὡς ἑαυτοῦ γιώμην ἀπεφαίνετο· φστ' ἔν γε τούτοις τί κωλύει αὐτὸν καὶ ἐμοῦ ἐμοὶ κρείττονα εἶναι; καὶ ἑαυτῷ μὲν ἀεὶ φησι πάντα τὰ παρόντα ἀρκεῖν, ἐμοὶ δὲ ἀεὶ φανερός ἐστι σκοπῶν τί ἀν προσγενόμενον ὄντειεν, ἐπί τε τοῖς ἐμοῖς καλοῖς μᾶλλον ἐμοῦ ἀγάλλεται καὶ ἥδεται. XII. πρὸς ταῦτα ὁ Ὑστάσπης εἶπε, Νὴ τὴν Ἡραν, ὦ Κῦρε, ἥδομαί γε ταῦτα σε ἐρωτήσας. Τί μάλιστα; ἔφη ὁ Κῦρος. "Οτι κάγῳ πειράσομαι ταῦτα ποιεῖν" ἐν μόνον, ἔφη, ἀγνοῶ, πῶς ἀν εἴην δῆλος χαίρων ἐπὶ τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς· πότερον κροτεῖν δεῖ τῷ χεῖρε ἢ γελᾶν ἢ τί ποιεῖν. καὶ ὁ Ἀρτάβαζος εἶπεν, Ὁρχεῖσθαι δεῖ τὸ Περσικόν.⁴⁶ ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

XIII. Προϊόντος δὲ τοῦ συμποσίου ὁ Κῦρος τὸν Γωβρύαν ἐπήρετο, Εἶπε μοι, ἔφη, ὦ Γωβρύα, νῦν ἀν δοκοίης ἥδιον τῶνδέ τῷ τὴν θυγατέρα δουῆναι ἢ ὅτε τὸ πρῶτον ἡμῖν συνεγένον; Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Γωβρύας, κάγῳ τάληθῇ λέγω; Νὴ Δι', ἔφη ὁ Κῦρος, ὡς ψεύδους γε οὐδεμίᾳ ἐρώτησις δεῖται. Εῦ τοίνυν, ἔφη, ἵσθι ὅτι ιῦν ἀν πολὺ ἥδιον. Ἡ καὶ ἔχοις ἀν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰπεῖν διότι; Ἔγωγε. XIV. Λέγε δή. "Οτι τότε μὲν ἐώρων τὸν πόνοντος καὶ τὸν κινδύνουν εἰνθύμως αὐτοὺς φέροντας, ιῦν δὲ ὄρῶ αὐτοὺς τάγαθὰ σωφρόνως φέροντας. δοκεῖ δέ μοι, ὦ Κῦρε, χαλεπώτερον εἶναι εὑρεῖν ἄνδρα τάγαθὰ καλῶς φέροντα ἢ τὰ κακά· τὰ μὲν γὰρ ὑβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν ἐμποιεῖ. XV. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν,

46. τὸ Περσικόν] That is, ὄρχημα. This Persian dance was called ὄκλασμα from the genuflexion, which was so frequent a movement in its evolutions. J. Poll. 4, 100. Καὶ κνισμὸς καὶ ὄκλασμα οὕτω γὰρ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις ὄνομάζεται τὸ ὄρχημα τὸ Περσικόν. "Locum hunc ex Thesmoph. affert avus noster Comm. c. 929. Σὺ δ', ὦ Τερήδων, ἐπαναφύσα τὸ Περσικόν. Xenophontis Anab. 6. locum totum etiam in suum librum primum Dipnos. Atheneus inserit. Pollux videtur innuere ipso vocabulo ὄκλασματος Aristophanem usum." Jung. "It is called also

ὄκλασμὸς, (Meurs. de Salt. Vett.)" Sturz. In Anab. 6, 1, 5. it is thus described: Τέλος δέ τις τὸ Περσικὸν ὄρχεστο, κροτῶν τὰς πέλτας καὶ ὄκλασε, καὶ ἀνίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ρυθμῷ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐποίει. "Hence the joke of Artabazus is sufficiently clear. For when Hystaspes was doubting πότερον κροτεῖν δεῖ τῷ χεῖρε, Artabazus advised him to perform the Persian dance, by which he would be able κροτεῖν τὰς πέλτας, and at the same time to exhibit many other gestures." Zeune.

"Ηκουσας, ὡς Ὑστάσπα, Γωβρύου τὸ φῆμα; Ναὶ μὰ Δῖ, ἔφη· καὶ ἐὰν πολλὰ τοιαῦτά γε λέγῃ, πολὺ μᾶλλόν με τῆς θυγατρὸς μηστῆρα λήψεται ἢ ἐὰν ἑκπώματα πολλά μοι ἐπιδεικνύῃ. XVI. Ἡ μὴν, ἔφη ὁ Γωβρύας, πολλά γέ μοι ἔστι τοιαῦτα συγγεγραμμένα, ὥν ἔγώ σοι οὐν φθονήσω, ἵν τὴν θυγατέρα μου γυναικα λαμβάνηστὰ δὲ ἑκπώματα, ἔφη, ἐπειδὴ οὐκ ἀνέχεσθαι μοι φαίνη, οὐκ οὔδ' εἰ Χρυσάντᾳ τούτῳ δῶ, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἔδραν σου ὑφῆρπασε. XVII. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη ὁ Κῦρος, ὡς Ὑστάσπα, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οἱ παρόντες, ἵν ἐμοὶ λέγητε, ὅταν τις ὑμῶν γαμεῖν ἐπιχειρήσῃ, γνώσεσθε ὅποιος τις κάγὼ συνεργὸς ὑμῖν ἔσομαι. XVIII. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Ἡν δέ οὗτοι ἐκδοῦναι βούληται θυγατέρα, πρὸς τίνα δεῖ λέγειν; Πρὸς ἐμὲ, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ τοῦτο πάνυ γάρ, ἔφη, δεινός είμι ταύτην τὴν τέχνην. XIX. Ποίαν; ἔφη ὁ Χρυσάντας. Τὸ γνῶναι ὅποιος ἀν γάμος ἐκάστῳ συναρμόσειε. καὶ ὁ Χρυσάντας ἔφη, Λέγε δὴ πρὸς τῶν θεῶν ποίαν τινά μοι γυναικα σύει συναρμόσειν κάλλιστα. XX. Πρῶτον μὲν, ἔφη, μικράν· μικρὸς γάρ καὶ αὐτὸς εἰ· εἰ δὲ μεγάλην γαμήσειας, ἵν ποτε βούλη αὐτὴν ὀρθὴν φιλῆσαι, προσάλλεσθαι σε δεήσει ως τὰ κυνάρια. Τοῦτο μὲν δὴ, ἔφη, ὀρθῶς προνοεῖς· καὶ γάρ οὐδὲ ὀπωστιοῦν ἀλτικός είμι. XXI. "Ἐπειτα δ', ἔφη, σιμὴ ἀν σοι ἰσχυρῶς συμφέροι. Πρὸς τί δὴ αὖ τοῦτο; "Οτι, ἔφη, σὺ γρυπὸς εἰ· πρὸς οὖν τὴν σιμότητα σάφ' ισθι ὅτι ἡ γρυπότης ἄριστ' ἀν προσαρμόσειε. Λέγεις σὺ, ἔφη, ως καὶ τῷ εὖ δεδειπνηκότε ὕσπερ καὶ ἐγὼ νῦν ἀδειπτος ἀν συναρμόζω. Ναὶ μὰ Δῖ, ἔφη ὁ Κῦρος· τῶν μὲν γάρ μεστῶν γρυπὴ ἡ γαστὴρ γίγνεται, τῶν δὲ ἀδείπνων σιμή. XXII. καὶ ὁ Χρυσάντας ἔφη, Ψυχρῷ δὲ ἀν βασιλεῖ πρὸς τῶν θεῶν ἔχοις ἀν εἰπεῖν ποία τις συνοίσει; ἐνταῦθα μὲν δὴ ὁ τε Κῦρος ἐξεγέλασε καὶ οἱ ἄλλοι ὄμοιως. XXIII. γελώντων δὲ ἄμα εἶπεν ὁ Ὑστάσπης, Πολύ γε, ἔφη, μάλιστα τούτου σε, ὡς Κῦρε, Σηλῶ ἐν τῇ βασιλείᾳ. Τίνος; ἔφη ὁ Κῦρος. "Οτι δύνασαι καὶ ψυχρὸς ὡν γέλωτα παρέχειν. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, "Ἐπειτα οὐκ ἀν πρίασι γε παμπόλλου ὕστε σοὶ ταῦτ' εἰρῆσθαι, καὶ ἀπαγγελθῆναι παρ' ἣ εὐδοκιμεῖν βούλει ὅτι ἀστεῖος εἰ· καὶ ταῦτα μὲν δὴ οὕτω διεσκώπετο.

XXIV. Μετὰ δὲ ταῦτα Τιγράνη μὲν ἐξήνεγκε γυναικεῖον κόσμον, καὶ ἐκέλευσε τῇ γυναικὶ δοῦναι, ὅτι ἀνδρείως συνεστρατεύετο τῷ ἀιδρὶ, Ἀρταβάζῳ δὲ χρυσοῦν ἑκπωμα· τῷ δὲ Ὑρκανίῳ ἵππον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ ἐδωρήσατο. Σοὶ δὲ, ἔφη, ὡς Γωβρύα,

δώσω ἀνδρα τῇ θυγατρί. XXV. Οὐκοῦν ἐμὲ, ἔφη ὁ Ὑστάσπης, δώσεις, ἵγα καὶ τὰ συγγράμματα λάβω. Ἡ καὶ ἔστι σοι, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐσία ἀξία τῶν τῆς παιδός; Νὴ Δι', ἔφη, πολλαπλασίων μὲν οὖν χρημάτων. Καὶ ποῦ, ἔφη ὁ Κῦρος, ἔστι σοι αὕτη ἡ οὐσία; Ἐνταῦθα, ἔφη, ὅπου περ καὶ σὺ κάθησαι φίλος ὡν ἐμοί. Ἀρκεῖ μοι, ἔφη ὁ Γωβρύας, καὶ εὐθὺς ἐκτείνας τὴν δεξιὰν Δίδου, ἔφη, ὃ Κῦρε· XXVI. δέχομαι γάρ, καὶ ὁ Κῦρος λαβὼν τὴν τοῦ Ὑστάσπου δεξιὰν ἔδωκε τῷ Γωβρύῳ, ὃ δ' ἐδέξατο. ἐκ δὲ τούτου πολλὰ καὶ καλὰ ἔδωκε δῶρα τῷ Ὑστάσπῃ, ὅπως τῇ παιδὶ πέμψει. Χρυσάνταν δ' ἐφίλησε προσαγαγόμενος. XXVII. καὶ ὁ Ἀρτάβαζος εἶπε, Μὰ Δι', ἔφη, ὃ Κῦρε, οὐχ ὄμοιον γε χρυσοῦ ἐμοὶ τε τὸ ἔκπωμα δέδωκας καὶ Χρυσάντα τὸ δῶρον. Ἄλλὰ καὶ σοὶ, ἔφη, δώσω. ἐπήρετο ἐκεῖνος Πότε; Εἰς τριακοστὸν, ἔφη, ἔτος. Ὡς ἀγαμενοῦντος, ἔφη, καὶ οὐκ ἀποθανούμενον οὔτω παρασκευάζουν. καὶ τότε μὲν δὴ οὔτως ἔληξεν ἡ σκηνή· ἔξανισταμένων δ' αὐτῶν ἔξανέστη καὶ ὁ Κῦρος καὶ ξυμπροῦπεμψεν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς θύρας.

XXVIII. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοὺς ἐθελοντίους συμμάχους γενομένους ἀπέπεμπεν οἴκαδε ἐκάστους, πλὴν ὅσοι αὐτῶν οἰκεῖν ἐβούλοντο παρ' αὐτῷ· τούτοις δὲ χώραν καὶ οἴκους ἔδωκε, καὶ νῦν ἔτι ἔχουσιν οἱ τῶν καταμεινάντων τούτων τότε ἀπόγονοι· πλεῖστοι δ' εἰσὶ Μήδων καὶ Ὑρκανίων τοῖς δ' ἀπιοῦσι δωρησάμενος πολλὰ καὶ ἀμέριπτους ποιησάμενος καὶ ἄρχοντας καὶ στρατιώτας ἀπεπέμψατο. XXIX. ἐκ τούτου δὲ διέδωκε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν στρατιώταις τὰ χρήματα δόσα ἐκ Σάρδεων ἔλαβε· καὶ τοῖς μὲν μυριάρχοις καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν ὑπηρέταις ἔξαίρετα ἐδίδουν πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκάστῳ, τὰ δ' ἄλλα διένειμε· καὶ τὸ μέρος ἐκάστῳ δοὺς τῷν μυριάρχων ἐπέτρεψεν αὐτοῖς διανέμειν ὥσπερ αὐτὸς ἐκείνοις διένειμεν. XXX. ἔδοσαν δὲ τὰ μὲν ἄλλα χρήματα ἄρχων ἄρχοντας τοὺς ὑφ' ἑαυτῷ δοκιμάζων· τὰ δὲ τελευταῖα οἱ ἔξαρχοι τοὺς ὑφ' ἑαυτοῖς ιδίωτας δοκιμάσαντες πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκάστῳ ἔδοσαν· καὶ οὕτω πάντες εἰλίφεσαν τὸ δικαιον μέρος. XXXI. ἐπεὶ δὲ εἰλίφεσαν τὰ τότε δυθέντα, οἱ μέν τινες ἔλεγον περὶ τοῦ Κύρου τοιάδε, Ἡ που αὐτός γε πολλὰ ἔχει, ὅπου γε καὶ ἡμῶν ἐκάστῳ τοσαῦτα δέδωκεν. οἱ δέ τινες αὐτῶν ἔλεγον, Ποῖα πολλὰ ἔχει; οὐχ ὁ Κύρου τρόπος τοιοῦτος οὗτος χρηματίζεσθαι, ἄλλὰ διδοὺς μᾶλλον ἢ κτύμενος ἥδεται.

XXXII. Αἰσθανόμενος δὲ ὁ Κῦρος τούτους τοὺς λόγους καὶ τὰς δόξας τὰς περὶ αὐτοῦ συνέλεξε τοὺς φίλους τε καὶ τοὺς ἐπικαιρίους ἀπαντας καὶ ἔλεξεν ὡδε·

"Ανδρες φίλοι, έώρακα μὲν ἡδη ἀνθρώπους οὐ βούλοντα δοκεῖν πλείω κεκτῆσθαι ἥ ἔχουσιν, ἐλευθεριώτεροι ἀν οἰόμενοι οὕτω φαινεσθαι· ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ἔφη, οὗτοι τοῦμπαλιν οὗ βούλονται ἐφέλκεσθαι· τὸ γὰρ πολλὰ δοκοῦντα ἔχειν μὴ κατ' ἀξίαν τῆς οὐσίας φαίνεσθαι ὡφελοῦντα τοὺς φίλους ἀνελευθερίαν ἐμοιγε δοκεῖ περιάπτειν. XXXIII. εἰσὶ δ' αὖ, ἔφη, οἱ λεληθέναι βούλονται ὅσα ἄν ἔχωσι· πονηροὶ οὖν καὶ οὗτοι τοῖς φίλοις ἐμοιγε δοκοῦσιν εἶναι· διὰ γὰρ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ ὄντα πολλάκις δεόμενοι οὐκ ἐπαγγέλλουσιν οἱ φίλοι τοῖς ἑταίροις, ἀλλ' ἀπατῶνται. XXXIV. ἀπλουστάτου δέ μοι, ἔφη, δοκεῖ εἶναι τὸ τὴν δύναμιν φανερὰν ποιήσαντα ἐκ ταύτης ἀγωνίζεσθαι περὶ καλοκάγαθίας. κάγὼ οὖν, ἔφη, βούλομαι ὑμῖν ὅσα μὲν οἵον τ' ἐστὶν ἰδεῖν τῶν ἐμοὶ ὄντων δεῖξαι, ὅσα δὲ μὴ οἵον τε ἰδεῖν, διηγήσασθαι. XXXV. ταῦτα εἰπὼν τὰ μὲν ἐδείκνυε πολλὰ καὶ καλὰ κτήματα· τὰ δὲ κείμενα ὡς μὴ ράδιον εἶραι ἰδεῖν διηγεῖτο· τέλος δὲ εἶπεν ὡδε. XXXVI. Ταῦτα, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἄπαντα δεῖ ὑμᾶς οὐδὲν μᾶλλον ἐμὰ ἡγεῖσθαι ἥ καὶ ὑμέτερα· ἔγὼ γὰρ, ἔφη, ταῦτα ἀθροίζω οὐθ' ὅπως αὐτὸς καταδαπανήσω οὐθ' ὅπως αὐτὸς κατατρίψω· οὐ γὰρ ἄν δυναίμην· ἀλλ' ὅπως ἔχω τῷ τε ἀεὶ καλόν τι ὑμῶν ποιοῦντι διδόναι καὶ ὅπως ἥν τις ὑμῶν τινὸς ἐνδεῖσθαι νομίσῃ, πρὸς ἐμὲ ἐλθὼν λάβῃ οὗ ἄν ἐνδέης τυγχάνῃ ὧν. καὶ ταῦτα μὲν οὔτως ἐλέχθη.

CAP. V.

I. Ἡνίκα δὲ ἡδη αὐτῷ ἐδόκει καλῶς ἔχειν τὰ ἐν Βαβυλῶνι ὡς καὶ ἀποδημεῖν, συνεσκευάζετο τὴν εἰς Πέρσας πορείαν καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγγειλεν· ἐπεὶ δ' ἐνόμισεν ἵκανὰ ἔχειν ὡν φέτο δεήσεσθαι, οὕτω δὴ ἀνεξεύγνυε. II. διηγησόμεθα δὲ καὶ ταῦτα ὡς πολὺς στόλος ὧν εὐτάκτως μὲν κατεσκευάζετο καὶ πάλιν ἀνεσκευάζετο, κατεχωρίζετο δὲ ταχὺ ὅπου δέοιτο. ὅπου γὰρ ἄν στρατοπεδεύηται βασιλεὺς, σκηνὰς μὲν δὴ ἔχοντες πάντες οἱ ἀμφὶ βισιλέα στρατεύονται καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. III. εὐθὺς δὲ τοῦτο ἐνόμιζε Κῦρος πρὸς ἔω βλέπουσαν ἴστασθαι τὴν σκηνήν· ἐπειτα ἔταξε πρῶτον μὲν πόσον δεῖ ἀπολιπόντας σκηνοῦν τοὺς δορυφόρους τῆς βασιλικῆς σκηνῆς· ἐπειτα σιτοποιοῖς μὲν χώραν ἀπέδειξε τὴν δεξιὰν, ὁψοποιοῖς δὲ τὴν ἀριστεράν, ἵπποις δὲ τὴν δεξιὰν, ὑποζυγίοις δὲ τοῖς ἄλλοις τὴν ἀριστεράν· καὶ τἄλλα δὲ διετέτακτο ὥστε εἰδέραι ἔκαστον τὴν ἑα-

τοῦ χώραν καὶ μέτρῳ καὶ τόπῳ. IV. ὅταν δὲ ἀνασκευάζωνται, συντίθησι μὲν ἕκαστος σκεύη οἰσπερ τέτακται χρῆσθαι, ἀνατίθενται δ' αὖ ἄλλοι ἐπὶ τὰ ὑποξύγια· ὥσθ' ἄμα μὲν πάντες ἔρχονται οἱ σκευαγωγοὶ ἐπὶ τὰ τεταγμένα ἄγειν, ἄμα δὲ πάντες ἀνατιθέασιν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἔκαστος. οὕτω δὴ ὁ αὐτὸς χρόνος ἀρκεῖ μιᾷ τε σκηνῇ καὶ πάσαις ἀνηρῆσθαι. V. ὡσαύτως οὕτως ἔχει καὶ περὶ κατασκευῆς, καὶ περὶ τοῦ πεποιῆσθαι δὲ τὰ ἐπιτήδεια πάντα ἐν καιρῷ ὡσαύτως διατέτακται ἕκαστοις τὰ ποιητέα· καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς χρόνος ἀρκεῖ ἐρι τε μέρει καὶ πᾶσι πεποιῆσθαι. VI. ὥσπερ δὲ οἱ περὶ τὰ ἐπιτήδεια θεράποντες χώραν εἰχόν τὴν πρόσηκουσαν ἔκαστοι, οὕτω καὶ οἱ ὀπλοφόροι αὐτῷ ἐν τῇ στρατοπεδεύσει χώραν τε εἰχον τὴν τῇ ὀπλίσει ἕκαστῃ ἐπιτηδείαν, καὶ γέδεσαν ταύτην ὅποια ἦν, καὶ ἐπ' ἀναμφισβήτητον πάντες κατεχωρίζοντο. VII. καλὸν μὲν γάρ ἡγεῖτο ὁ Κῦρος καὶ ἐν οἰκίᾳ εἶραι ἐπιτήδευμα τὴν εὐθημοσύνην.⁴⁷ ὅταν γάρ τις του δέηται, δῆλον ἐστιν ὅπου δεῖ ἐλθόντα λαβεῖν· πολὺ δὲ ἔτι κάλλιον ἐνόμιζε τὴν τῶν στρατιωτικῶν φυλῶν εὐθημοσύνην εἶναι, δὅσῳ τε ὁξύτεροι οἱ καιροὶ τῶν εἰς τὰ πολεμικὰ χρήσεων καὶ μείζω τὰ σφάλματα ἀπὸ τῶν ὑστεριζόντων ἐν αὐτοῖς· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν καιρῷ παραγίγιομένων πλείστουν ἄξια τὰ κτήματα ἔώρα γιγνόμενα ἐν τοῖς πολεμικοῖς· διὰ ταῦτα οὖν καὶ ἐπεμέλετο ταύτης τῆς εὐθημοσύνης μάλιστα. VIII. καὶ αὐτὸς μὲν δὴ πρῶτον ἑαυτὸν ἐν μέσῳ κατετίθετο τοῦ στρατοπέδου, ὡς ταύτης τῆς χώρας ἔχυρωτάτης οὔσης· ἔπειτα δὲ τοὺς μὲν πιστοτάτους ὥσπερ εἰώθει περὶ ἑαυτὸν εἶχε, τούτων δὲ ἐν κύκλῳ ἔχομένους ἵππεας τ' εἶχε καὶ ἀρματηλάτας. IX. καὶ γάρ τούτους ἔχυρας ἐνόμιζε χώρας δεῖσθαι, ὅτι οἷς μάχονται ὅπλοις οὐδὲν πρόχειρον ἔχοντες τούτων στρατοπεδεύονται, ἀλλὰ πολλοῦ χρόνου δέονται εἰς τὴν ἔξοπλισιν, εἰ μέλλουσι χρησίμως ἔξειν. X. ἐν δεξιᾷ δὲ καὶ ἐν ἀριστερᾷ αὐτοῦ τε

47. εὐθημοσύνην] “*Bonus ordo, apta dispositio rerum,*” Poppe’s Ind. Gr.; “*concinna et apta rerum digestio atque dispositio,* when several things, or things of different kinds are so arranged and distributed, that each of them, and each of each kind, is seen in its proper place. It is a poetic word, used by Hesiod”*Ergy.* 471. (εὐθημοσύνη γάρ ἀρίστη Θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δὲ κακίστη,) J. Poll. 9, 161. “Ωσπερ αὖ καὶ τάδε, εὐ-

Xen. Cyrop.

ρημοσύνη, εὐσχημοσύνη, εὐγνωμοσύνη, εὐφροσύνη, καὶ ἡ παρὰ τῷ Ποιητῷ εὐθημοσύνη, Græv. Lect. Hesiod. c. 11. Leopard Emend. 5, 2.” Fischer. Tzetzes ad Hes. l. c.: Τὸ καλῶς διατίθεσθαι καὶ οἰκονομεῖν τινὰ τὰ ἑαυτοῦ. “Οἶκον εὖ θέσθαι, quod hoc pertinet, in eodem occurrit Hesiodo; Suidas exp. εὖ διοικῆσαι. Lucian Necyom. Τὸ πάρον εὖ θέμενος. Glossæ: Εὐθήμων Concius.” Hemsterh.

καὶ τῶν ἵππέων πελτασταῖς χώρα ἦν· τοξοτῶν δὲ αὖτις χώρα ἡ πρόσθεν
ἦν καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἵππέων. XI. ὅπλίτας δὲ καὶ τοὺς
τὰ μεγάλα γέρρα ἔχοντας κύκλῳ πάντων εἶχεν ὁ σπερ τεῖχος, ὥπες
καὶ εἰ δέοι τι ἐνσκευάζεσθαι τοὺς ἵππους, οἱ μοιρώτατοι πρόσθεν
ὑντες παρέχοιεν αὐτοῖς ἀσφαλῆ τὴν καθόπλισιν. XII. ἐκάθευδον
δὲ αὐτῷ ἐν τάξει ὁ σπερ οἱ ὅπλίται, οὗτοι δὲ καὶ οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ
τοξόται, ὥπες καὶ ἐκ νυκτῶν εἰ δέοι τι, ὁ σπερ καὶ οἱ ὅπλίται παρ-
εσκευασμένοι εἰσὶ παίειν τὸν εἰς χεῖρας ιόντα, οὗτοι καὶ οἱ τοξόται
καὶ οἱ ἀκοντισταὶ, εἴ τινες προσίσιεν, ἐξ ἑτοίμου ἀκοντίζοιεν καὶ
τοξεύοιεν ὑπὲρ τῶν ὅπλιτῶν. XIII. εἶχον δὲ καὶ σημεῖα πάντες οἱ
ἄρχοντες ἐπὶ ταῖς σκηναῖς· οἱ δὲ ὑπηρέται, ὁ σπερ καὶ ἐν ταῖς πόλε-
σιν οἱ σώφρονες ἴσασι μὲν καὶ τῶν πλείστων τὰς οἰκήσεις, μάλιστα
δὲ τῶν ἐπικαιρίων, οὗτοι καὶ τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις τὰς τε χώρας
τὰς τῶν ἡγεμόνων ἡπίσταντο οἱ Κύρους ὑπηρέται καὶ τὰ σημεῖα
ἐγίγνωσκον ἢ ἐκάστοις ἦν· ὥστε ὅτου δέοιτο Κῦρος, οὐκ ἐξήτουν,
ἀλλὰ τὴν συντομωτάτην ἐφ' ἕκαστον ἔθεον. XIV. καὶ διὰ τὸ εἰλι-
κρινῆ ἔκυστα εἶναι τὰ φῦλα πολὺ μᾶλλον ἦν δῆλα καὶ ὅπότε τις
εὐτακτοίη καὶ εἴ τις μὴ πράττοι τὸ προστατόμενον. οὗτοι δὴ ἔχον-
των ἡγεῖτο, εἴ τις καὶ ἐπιθύμητο νυκτὸς ἢ ἡμέρας, ὁ σπερ ἀν εἰς ἐνέ-
δραν εἰς τὸ στρατόπεδον τοὺς ἐπιτιθεμένους ἐμπίπτειν. XV. καὶ
τὸ τακτικὸν δὲ εἶναι οὐ τοῦτο μόνον ἡγεῖτο εἴ τις ἐκτεῖναι φάλαγγας
εὐπόριας δύνατο ἢ βαθύναι ἢ ἐκ κέρατος εἰς φάλαγγα καταστῆσαι ἢ
ἐκ δεξιῶν ἢ ἀριστερῶν ἢ ὅπισθεν ἐπιφανέντων πολεμίων ὄρθως ἐξε-
λίξαι,⁴⁸ ἀλλὰ καὶ τὸ διασπᾶν ὅπότε δέοι τακτικὸν ἡγεῖτο, καὶ τὸ τι-
θέναι γε τὸ μέρος ἔκαστον ὅπου μάλιστα ἐν ὀφελείᾳ ἀν εἴη, καὶ τὸ
ταχύνειν δὲ ὅπου φθάσαι δέοι, πάντα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τακτι-
κοῦ ἀνδρὸς ἐνόμιζεν εἶναι καὶ ἐπιμελεῖτο τούτων πάντων ὄμοιών.
XVI. καὶ ἐν μὲν ταῖς πορείαις πρὸς τὸ συμπίπτον ἀεὶ διατάττων
ἐπορεύετο, ἐν δὲ τῇ στρατοπεδεύσει ὡς τὰ πολλὰ ὁ σπερ εἴρηται
κατεχώριζεν.

XVII. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι γίγνονται κατὰ τὴν Μηδικὴν, τρέ-
πεται ὁ Κῦρος πρὸς Κυαξάρην. ἐπεὶ δὲ ἡ σπάσαντο ἀλλίλους, πρῶ-

48. ἐξελίξαι] “’Εξελίττειν is properly the same as the Lat. *evolvere*, but, in a military sense, with the accus. *φάλαγγα*, it signifies *juga aciei complicata et convoluta evolvere et explicare*, ita ut singuli milites post singulos

milites incedant, a fronte pergentes, vel ad dextrum latus, vel ad sinistrum, vel ad tergum. About the various kinds of evolutions, among which is ἐξελιγμὸς ὁ Περσικὸς, see *Ælian Tact.* 27.” Fischer.

τον μὲν δὴ ὁ Κῦρος εἶπε τῷ Κυαξάρῃ ὅτι οὗκος αὐτῷ ἐξηρημένος εἴη ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἀρχεῖσα, ὅπως ἔχῃ καὶ ὅταν ἐκεῖσε ἐλθῇ, εἰς οἰκεῖα κατάγεσθαι. ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλα δῶρα ἔδωκεν αὐτῷ πολλὰ καὶ καλά. XVIII. ὁ δὲ Κυαξάρης ταῦτα μὲν ἐδέχετο, προσέπεμψε δὲ αὐτῷ τὴν θυγατέρα στέφανόν τε χρυσοῦν καὶ φέλια φέρουσαν καὶ στρεπτὸν καὶ στολὴν Μηδικὴν ὡς δυνατὸν καλλίστην. XIX. καὶ ἡ μὲν δὴ παῖς ἐστεφάνου τὸν Κύρον, ὁ δὲ Κυαξάρης εἶπε, Δίδωμι δέ σοι, ἔφη, ὃ Κῦρε, καὶ αὐτὴν ταῦτην γυναικα, ἐμὴν οὖσαν θυγατέρα· καὶ ὁ σὸς δὲ πατήρ ἔγημε τὴν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς θυγατέρα, ἐξ ἣς σὺ ἐγένους αὐτη δέ ἐστιν ἡν σὺν πολλάκις παῖς ὥν ὅτε παρ' ἡμῖν ἦσθα ἐτιθηνήσω.⁴⁹ καὶ ὅπότε τις ἐρωτώ γε αὐτὴν τίνι γαμοῦτο, ἔλεγεν ὅτι Κύρῳ ἐπιδίδωμι δὲ αὐτῇ ἔγῳ καὶ φερνήν⁵⁰ Μηδίαν τὴν πᾶσαν· οὐδὲ γάρ ἐστί μοι ἄρρεν παῖς γνήσιος. XX. ὁ μὲν οὖτας εἶπεν· ὁ δὲ Κῦρος ἀπεκρίνατο, Ἀλλ, ὃ Κυαξάρη, τό τε γένος ἐπαιρῶ καὶ τὴν παῖδα καὶ τὰ δῶρα· βούλομαι δὲ, ἔφη, σὺν τῇ τοῦ πατρὸς γυνώμῃ καὶ τῇ τῆς μητρὸς ταῦτά σοι συναιτέσαι. εἶπε μὲν οὖν οὖτας ὁ Κῦρος, ὅμως δὲ τῇ παιδὶ πάντα ἐδωρήσατο ὅπόσα φέτο καὶ τῷ Κυαξάρῃ χαρίζεσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσας εἰς Πέρσας ἐπορεύετο.

XXI. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τοῖς Περσῶν ὄροις ἐγένετο πορευόμενος, τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα αὐτοῦ κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς φίλοις εἰς τὴν πόλιν⁵¹ ἐπορεύετο, ιερεῖα μὲν ἄγων ὡς πᾶσι Πέρσαις ἰκανὰ θύειν τε καὶ ἐστιασθαι· δῶρα δὲ ἡγενοῖσα μὲν ἔπρεπε τῷ πατρὶ καὶ

49. ἐτιθηνήσω] “Τιτθὴ, τήθη, μαῖα, μάμμη ὅτι μάμμα was the name given to ‘a wet-nurse,’ to ‘one who gives the breast to an infant;’ but τιθῆνδς, τιθήη, and τροφδς was ‘the nurse who fed and took care of the child, when it was deprived of its mother’s milk,’ (Ammon. v. Τιτθὴ, Thom. M. v. Τιθην λέγουσι, Eust. ad II. Ζ. p. 650. and Phav. v. Τιθήη. Hence τιθηνεῖσθαι is ‘to nurse and take care of such an infant,’ as to carry it in one’s arms, to play with it, to prattle to it,” [‘more nutricum blandiri,’ Sturz,] and it is so used here; for Cyaxares says jokingly, ἦν ἐτιθηνήσω, ‘quam tu sæpe nutricis in modum tractasti,’ Steph. Thes.” Fischer. See Ernesti ad Callim. Epigr. 50, 7.

50. φερνήν] “Ορ φέρνην, dotem,

Eust. ad Od. Δ. p. 1488. Hesych. Φερνή προτξ, δῶρα νυμφικά. Eust. ad II. I. p. 742. Φερνή, — ἡ τῆς γυναικὸς προτξ,—οὐ μόνον ἡ τῆς γυναικὸς ἐκ πατέρων, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ ἀνδρός.” Fischer. J. Poll. 3, 35. Δέγοιτο δὲ τὸν προίκα καὶ φερνήν τὴν παρὰ τῆς γυναικὸς δόσιν. Αἰσχίνης γάρ δέ Ρήτωρ τὴν προίκα φερνήν καλεῖ: where see Jung.

51. εἰς τὴν πόλιν] “Persepolin or Pasargadas, see Heeren’s Idea de Polit. Commercio et Mercat. Vett. Pop. T. 1. P. 1. p. 272.” Poppe. “Understand Persepolis; for we may learn from Justin 1, 6, 3. that this city was then the capital of the Persian empire, and therefore the residence of Cambyses. See Strabo 15. p. 729. Brisson. 1, 70.” Fischer.

τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις, οἷα δὲ ἐπρεπεν ἀρχαῖς καὶ γεραιτέροις καὶ τοῖς ὁμοτίμοις πᾶσιν· ἔδωκε δὲ καὶ πᾶσι Πέρσαις καὶ Περσίσιν ὅσαπερ καὶ νῦν ἔτι δίδωσιν ὅτανπερ ἀφίκηται βασιλεὺς εἰς Πέρσας. XXII. ἐκ δὲ τούτου συνέλεξε Καμβύσης τοὺς γεραιτέρους Περσῶν καὶ τὰς ἀρχὰς, οἵπερ τῶν μεγίστων κύριοι εἰσιν παρεκάλεσε δὲ καὶ Κῦρον, καὶ ἐλεξε τοιάδε·

"Ἄνδρες Πέρσαι καὶ σὺ, ὦ Κῦρε, ἐγὼ ἀμφοτέροις ὑμῖν εἰκότως εὑρούσειμί· ὑμῶν μὲν γὰρ βασιλεύω, σὺ δὲ, ὦ Κῦρε, παῖς ἐμὸς εἶ. δίκαιος οὖν εἰμὶ ὅσα γιγνώσκειν δοκῶ ἀγαθὰ ἀμφοτέροις, ταῦτα εἰς τὸ μέσον λέγειν. XXIII. *τὰ μὲν γὰρ παρελθόντα ὑμεῖς μὲν Κῦρον ηὐξήσατε στράτευμα δόντες καὶ ἀρχοντα τούτου αὐτὸν καταστήσαντες, Κῦρος δὲ ηγούμενος τούτου σὺν θεοῖς εὐκλεεῖς μὲν ὑμᾶς, ὦ Πέρσαι, ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐποίησεν, ἐντέμους δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάσῃ· τῶν δὲ συστρατευσαμέρων τοὺς μὲν ἀρίστους καὶ πεπλούτικε, τοῖς δὲ πολλοῖς μισθὸν καὶ τροφὴν παρεσκεύακεν· ἵππικὸν δὲ καταστήσας Περσῶν πεποίηκε Πέρσαις καὶ πεδίων εἶναι μετουσίαν.* XXIV. *ἢν μὲν οὖν καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω γιγνώσκητε, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν αἴτιοι ἀλλήλοις ἔσεσθε· εἰ δὲ ἢ σὺ, ὦ Κῦρε, ἐπαρθεῖς ταῖς παρούσαις τύχαις ἐπιχειρήσεις καὶ Περσῶν ἀρχεῖν ἐπὶ πλεονεξίᾳ ὥσπερ τῶν ἄλλων, ἢ ὑμεῖς, ὡς πολῖται, φθονήσαντες τούτῳ τῆς δυνάμεως καταλύειν πειράσεσθε τοῦτον τῆς ἀρχῆς, εὗ ἵστε ὅτι ἐμπόδιων ἀλλήλοις πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔσεσθε.* XXV. *ώς οὖν μὴ ταῦτα γίγνηται, ἀλλὰ τάγαθὰ, ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, θύσαντας ὑμᾶς κοινῇ καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυραμένους συνθέσθαι, σὲ μὲν, ὦ Κῦρε, ἢν τις ἐπιστρατεύηται χώρα Περσίδι ἢ Περσῶν νόμους διασπὰν πειρᾶται, βοηθήσειν παντὶ σθένει, ὑμᾶς δὲ, ὦ Πέρσαι, ἢν τις ἡ ἀρχῆς Κύρου ἐπιχειρῇ καταπαύειν ἡ ἀφίστασθαι τις τῶν ὑποχειρίων, βοηθήσειν καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ Κύρῳ καθ' ὅτι ἀν ἐπαγγέλλῃ.* XXVI. *καὶ ἔως μὲν ἀν ἐγὼ ξῶ, ἐμὴ γίγνεται ἡ ἐν Πέρσαις βασιλεία, ὅταν δὲ ἐγὼ τελευτήσω, δῆλον ὅτι Κύρου, ἐὰν ξῆ. καὶ ὅταν μὲν οὗτος ἀφίκηται εἰς Πέρσας, ὁσίως ἀν ὑμῖν ἔχοι τοῦτον θύειν τὰ ἱερὰ ὑπὲρ ὑμῶν ἀπερ νῦν ἐγὼ θύω· ὅταν δὲ οὗτος ἐκδῆμος ἦ, καλῶς ἀν οἶμαι ὑμῖν ἔχειν εἰ ἐκ τοῦ γένους ὃς ἀν δοκῇ ὑμῖν ἀριστος εἶγαι, οὗτος τὰ τῶν θεῶν ἀποτελοίη.* XXVII. *ταῦτα εἰπόντος Καμβύσου συνέδοξε Κύρῳ τε καὶ τοῖς Περσῶν τέλεσι· καὶ συνθέμενοι ταῦτα τότε καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενοι οὕτω καὶ νῦν ἔτι διαμένοντι ποιοῦντες πρὸς ἀλλήλους Πέρσαι τε καὶ βασιλεύς. τούτων δὲ πραχθέντων ἀπῆι ὁ Κῦρος.*

XXVIII. Ός δ' ἀπιών ἐγένετο ἐν Μήδοις, συνδόξαν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ γαμεῖ τὴν Κυαζάρου θυγατέρα, ἡς ἦτι καὶ νῦν λόγος ὡς παγκάλου γενομένης. [ἔνιοι δὲ τῶν λογοποιῶν⁵¹ λέγουσιν ὡς τὴν τῆς μητρὸς ἀδελφὴν ἔγημεν· ἀλλὰ γραῦς ἄν καὶ παντάπασιν ἦν ἡ παῖς,⁵²] γήμας δ' εὐθὺς ἔχων ἀνεξεύγρυνεν.

CAP. VI.

I. Ἐπεὶ δ' ἐν Βαβυλῶνι ἦν, ἐδόκει αὐτῷ σατράπας⁵³ ἥδη πέμπειν ἐπὶ τὰ κατεστραμμένα ἔθνη. τοὺς μέντοι ἐν ταῖς ἄκραις φρουράρχους καὶ τοὺς χιλιάρχους τῶν κατὰ τὴν χώραν φυλακῶν οὐκ ἄλλους ἢ ἑαυτοῦ ἐβούλετο ἀκούειν· ταῦτα δε προεωρᾶτο ἐννοῶν ὅπως εἴ τις τῶν σατραπῶν ὑπὸ πλούτου καὶ πλήθους ἀιθρώπων ἐξυβρίσειε καὶ ἐπιχειρήσειε μὴ πείθεσθαι, εὐθὺς ἀντιπάλους ἔχοι ἐν τῇ χώρᾳ. II. ταῦτ' οὖν βουλόμενος πρᾶξαι ἔγνω συγκαλέσαι πρῶτον τοὺς ἐπικαιρίους καὶ προειπεῖν, ὅπως εἰδεῖεν ἐφ' οἷς ἵασιν οἱ λόντες^{*} ἐνό-

51. λογοποιῶν] “Λογοποιοί” are ‘historians,’ as in Herod. 2, 143. Hecatæus is called λογοποὺς, and Harpocr. *Λογοποιός* ὁ ὑφ’ ἡμῶν ἴστορικὸς λεγόμενος, *Ισοκράτης* ἐν Βουσίριδι (2, 171. Bat.) καὶ *Ηρόδοτος* ἐν τῷ δευτέρῳ.” Fischer. “Μερις : Λογοποιὸν τὸν λογογράφον οἱ Ἀττικοί, Αμμον. ὁ λόγους πινάς καὶ μέθους συντιθεῖς, Suid. ὁ ὑφ’ ἡμῶν ἴστορικὸς λεγόμενος. See by all means Pierson ad Mœr. 244. Raphel. ad Act. 1, 1. and the Interpr. Harpocr.” Stürz.

52. ἔνιοι—ἡ παῖς] “Verba inepte interposita recte seclusit Schneiderus. Quæ etiamsi minus toti universi operis rationi adversarentur, vel postremo illo ἡ παῖς se ipsa everterent. Quod qui solum tollere velit servatis reliquis, quid in hoc genere probable sit parum se sapere ostendat.” Dindorf.

53. σατράπας] “Brissonius de R. P. 1, 1, 168. and Heeren, Ideæ de Polit. 1, 1, 525. have discussed this topic. Ancient writers differ about the number of the satraps, as Herod. 3, 89. mentions twenty, others 127 satrapies, and others differently; but

this disagreement may be thus easily explained,—that the division of the empire was different at different times, and that several satrapies were often entrusted to one and the same individual. These satraps so presided over the provinces, as to have the administration of civil affairs only, but not of military also, though at a later period they were often invested with military command, which proved most pernicious to the empire. Formerly, however, other officers appointed by the king himself, and responsible only to him, garrisoned the citadels on the more elevated points, and had military possession of the champaign country: οἱ ἐν ταῖς ἄκραις φρούραρχοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι τῶν κατὰ τὴν χώραν φυλακῶν. See ΕΕcon. 4, 5. Moreover, the power of the satraps was controlled by the γραμματισταὶ βασιλείου, Herod. 3, 128. But Xen. here mentions neither these, nor the οἰκονόμοι or ὑπαρχοί, who seem to have been under the orders of the satraps, and were chiefly employed in exacting tribute.” Poppo.

μιζε γάρ οὐτω ῥῶν φέρειν ἀν αὐτούς· ἐπεὶ δὲ κατασταί τις ἄρχων καὶ αἰσθάνοιτο ταῦτα, χαλεπῶς ἀν ἐδόκουν αὐτῷ φέρειν, νομίζοντες δι' ἑαυτῶν ἀπιστάν ταῦτα γενέσθαι. III. οὗτω δὴ συλλέξας λέγει αὐτοῖς τοιάδε·

"Ανδρες φίλοι, εἰσὶν ἡμῖν ἐν ταῖς κατεστραμμέναις πόλεσι φρουροὶ καὶ φρούραρχοι, οὓς τότε κατελίπομεν· καὶ τούτοις ἐγὼ προστάξας ἀπῆλθον ἄλλο μὲν μηδὲν πολυπραγμονεῖν, τὰ δὲ τείχη διασώζειν. τούτους μὲν οὖν οὐ παύσω τῆς ἀρχῆς, ἐπεὶ καλῶς διαπεφυλάκασι τὰ προσταχθέντα· ἄλλους δὲ σατράπας πέμψαι μοὶ δοκεῖ, οἵτινες ἄρξουσι τῶν ἐνοικούντων καὶ τὸν δασμὸν λαμβάνοντες τοῖς τε φρουροῖς δώσουσι μισθὸν καὶ ἄλλο τελέσουσιν ὅ,τι ἀν δέη. IV. δοκεῖ δέ μοι καὶ τῶν ἐνθάδε μενόντων ὑμῶν, οἷς ἀν ἐγὼ πράγματα παρέχω πέμπων πράξοντάς τι ἐπὶ ταῦτα τὰ ἔθνη, χώρας γενέσθαι καὶ οἴκους ἔκει· ὅπως δασμοφορῆται τε αὐτοῖς δεῦρο, ὅταν τε ἵωσιν ἔκεισε, εἰς οἴκεια ἔχωσι κατάγεσθαι. V. ταῦτα εἶπε καὶ ἔδωκε πολλοῖς τῶν φίλων κατὰ πάσας τὰς καταστραφείσας πόλεις οἴκους καὶ ὑπηκόους· καὶ ἔτι νῦν⁵⁴ εἰσὶ τοῖς ἀπογόνοις τῶν τότε λαβόντων αἱ χῶραι καταμένουσαι ἄλλαι ἐν ἄλλῃ γῇ· αὐτοὶ δὲ οἰκοῦσι παρὰ βασιλεῖ. VI. Δεῖ δὲ, ἔφη, τοὺς ἴοντας σατράπας ἐπὶ ταύτας τὰς χώρας τοιούτους ἡμᾶς σκοπεῖν οἵτινες ὅ,τι ἀν ἐν τῇ γῇ ἐκάστῃ καλὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ, μεμιήσονται καὶ δεῦρο ἀποπέμπειν, ὡς μετέχωμεν καὶ οἱ ἐνθάδε ὄντες τῶν πανταχοῦ γιγνομένων ἀγαθῶν· καὶ γὰρ ἦν τί που δειρὸν γίγνηται, ἡμῖν ἔσται ἀμυντέον. VII. ταῦτ' εἶπὼν τότε μὲν ἔπανσε τὸν λόγον, ἔπειτα δὲ οὓς ἐγίγνωσκε τῶν φίλων ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις ἐπιθυμοῦντας ἰέναι, ἐκλεξάμενος αὐτῶν τοὺς δοκοῦντας ἐπιτηδειοτάτους εἶναι ἐπεμπε σατράπας εἰς Ἀραβίαν μὲν Μεγάβυζον, εἰς Καππαδοκίαν δὲ Ἀρταβάταν, εἰς Φρυγίαν δὲ τὴν μεγάλην Ἀρτακάμαν, εἰς Λυδίαν δὲ καὶ Ἰωνίαν Χρυσάνταν, εἰς Καρίαν δὲ Ἀδούσιον, ὃνπερ καὶ ἥτοῦντο, εἰς Φρυγίαν δὲ τὴν παρ' Ἐλλήσποντον καὶ Αἰολίδα Φαρνυῦχον. VIII. Κιλικίας δὲ καὶ Κύπρου καὶ Παφλαγόνων οὐκ ἐπεμψε σατράπας, ὅτι ἐκόντες ἐδόκουν συστρατεύεσθαι ἐπὶ Βαβυλῶνα· δασμοὺς μέντοι συνέταξεν ἀποφέρειν καὶ τούτους. IX. ὡς δὲ τότε Κύρος κατεστήσατο, οὕτως ἔγι καὶ νῦν βασιλέως εἰσὶν αἱ ἐν ταῖς ἄκραις φυλακαὶ καὶ οἱ χιλιάρχοι τῶν φυλακῶν ἐκ βασιλέως εἰσὶ καθεστηκότες καὶ παρὰ βασιλεῖ ἀπογεγρα-

54. καὶ ἔτι νῦν] "Καὶ νῦν ἔτι, πυντ adhuc, Sueton. Claud. 1." Fischer. See Dindorf's note.

μένοι. Χ. προεῖπε δὲ πᾶσι τοῖς ἐκπεμπομένοις σατράπαις, ὅσα αὐτὸν ἔώρων ποιοῦντα, πάντα μιμῆσθαι πρῶτον μὲν ἵππεας καθιστάναι ἐκ τῶν συνεπισπομέρων Περσῶν καὶ συμμάχων καὶ ἀρματηλάτας, ὁπόσοι δ' ἀν γῆν καὶ ἀρχεῖα λάβωσιν, ἀναγκάζειν τούτους ἐπὶ θύρας ἰέναι καὶ σωφρόσυνης ἐπιμελουμένους παρέχειν ἑαυτὸν τῷ σατράπῃ χρῆσθαι, ἢν τι δέηται παιδεύειν δὲ καὶ τὸν γιγνομένους παῖδας ἐπὶ θύραις, ὥσπερ παρ' αὐτῷ ἐξάγειν δὲ ἐπὶ τὴν θύραν τὸν σατράπην τὸν ἀπὸ θυρῶν καὶ ἀσκεῖν αὐτὸν τε καὶ τὸν σὺν ἑαυτῷ τὰ πολεμικά. XI. "Ος δ' ἀν ἐμοὶ, ἔφη, κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως πλεῖστα μὲν ἄρματα, πλείστους δὲ καὶ ἀρίστους ἵππεας ἀποδεικνύῃ, τοῦτον ἐγὼ ὡς ἀγαθὸν ξύμμαχὸν καὶ ὡς ἀγαθὸν συμφύλακα Πέρσαις τε καὶ ἐμοὶ τῆς ἀρχῆς τιμήσω. ἔστωσαν δὲ παρ' ὑμῖν καὶ ἔδραις ὥσπερ παρ' ἐμοὶ οἱ ἄριστοι προτετιμημένοι, καὶ τράπεζα, ὥσπερ ἡ ἐμὴ, τρέφουσα μὲν πρῶτον τὸν οἰκέτας, ἐπειτα δὲ καὶ ὡς φίλοις μεταδιδόναι ικανᾶς κεκοσμημένη καὶ ὡς τὸν καλόν τι ποιοῦντα καθ' ἡμέραν ἐπιγεράρειν.⁵⁵

XII. κτᾶσθε δὲ καὶ παραδείσους καὶ θηρία τρέφετε, καὶ μήτε αὐτοί ποτε ἀνευ πόνου σῆτον παραθῆσθε μήτε ἵπποις ἀγυμνάστοις χόρτον ἐμβάλλετε· οὐ γὰρ ἀν δυναίμην ἐγὼ εἰς ὃν ἀνθρωπίνη ἀρετῇ τὰ πάντων ὑμῶν ἀγαθὰ διασώζειν, ἀλλὰ δεῖ ἐμὲ μὲν ἀγαθὸν ὄντα σὺν ἀγαθοῖς τοῖς παρ' ἐμοῦ ὑμῖν ἐπίκουρον εἶναι, ὑμᾶς δὲ ὁμοίως αὐτοὺς ἀγαθοὺς ὄντας σὺν ἀγαθοῖς τοῖς μεθ' ὑμῶν ἐμοὶ συμμάχους εἶναι.

XIII. βονδοίμην δ' ἀν ὑμᾶς καὶ τοῦτο καταγοῆσαι ὅτι τούτων ὅν τοῦ ὑμῖν παρακελεύομαι οὐδὲν τοῖς δούλοις προστάττω· ἂ δ' ὑμᾶς φημι χρῆναι ποιεῖν, ταῦτα καὶ αὐτὸς πειρῶμαι πάντα πράττειν. ὥσπερ δ' ἐγὼ ὑμᾶς κελεύω ἐμὲ μιμῆσθαι, οὕτω καὶ ὑμεῖς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀρχὰς ἔχοντας μιμῆσθαι ὑμᾶς διδάσκετε.

XIV. Ταῦτα δὲ Κύρου οὕτω τότε τάξαντος ἔπι καὶ τοῦ τῷ αὐτῷ τρόπῳ πᾶσαι μὲν αἱ ὑπὸ βασιλεῖ φυλακαὶ ὁμοίως φυλάττονται, πᾶσαι δὲ αἱ τῶν ἀρχόντων θύραι ὁμοίως θεραπεύονται, πάντες δὲ οἱ οἰκοι καὶ μεγάλοι καὶ σμικροὶ ὁμοίως οἰκοῦνται, πᾶσι δὲ οἱ ἄριστοι τῶν παρόντων ἔδραις προτετίμηνται, πᾶσι δὲ αἱ πορεῖαι συντεταγμέναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰσὶ, πᾶσι δὲ συγκεφαλαιοῦνται πολλαὶ πράξεις ὀλίγοις ἐπιστάταις. XV. ταῦτα δ' εἰπὼν ὡς χρὴ ποιεῖν ἐκάσ-

55. ἐπιγεράρειν] "Honorare," τιμᾶν, γεραίρειν, Ξενοφῶν δὲ καὶ ἐπι-Sturz; "properly præmio afficere, J. γεραίρειν (ἔφη,) here 'to send fercula Poll. 6, 187. (Λέγοις δ' ἀν δωρεῖσθαι, as rewards of merit.'" Fischer.

τοὺς καὶ δύναμιν ἐκάστῳ προσθεῖς ἔξέπεμπε καὶ προεῖπεν ἀπαστὴ παρασκευάζεσθαι ὡς εἰς νέωτα στρατείας ἐσομένης καὶ ἐπιδείξεως ἀνδρῶν καὶ ὄπλων καὶ ἵππων καὶ ἀρμάτων.

XVI. Κατενόήσαμεν δὲ καὶ τοῦτο ὅτι Κύρου κατάρχαντος, ὡς φασι, καὶ νῦν ἔτι διαμένει ἐφοδεύει γὰρ ἀνὴρ κατ' ἐνιαυτὸν ἀεὶ στράτευμα ἔχων, ὡς ἦν μέν τις τῶν σατραπῶν ἐπικουρίας δέηται, ἐπικουρῆ, ἦν δέ τις ὑβρίζη, σωφρονίζη, ἦν δέ τις ἦ δασμῶν φορᾶς ἀμελῆ ἢ τῶν ἐργίκων φυλακῆς ἢ ὅπως ἡ χώρα ἐνεργὸς ἢ ἡ ἄλλο τι τῶν τεταγμένων παραλίπῃ, ταῦτα πάντα κατεντρεπίζῃ, ἦν δὲ μὴ δύνηται, βασιλεῖ ἀπαγγέλλῃ· ὁ δὲ ἀκούων βουλεύεται περὶ τοῦ ἀτακτοῦντος, καὶ οἱ πολλάκις λεγόμενοι ὅτι βασιλέως νίος καταβαίνει, βασιλέως ἀδελφὸς, βασιλέως ὄφθαλμὸς, καὶ ἐνίοτε οὐκ ἐκφαινόμενοι, οὗτοι τῶν ἐφόδων εἰσίν· ἀποτρέπεται γὰρ ἔκαστος αὐτῶν ὑπόθεν ἀν βασιλεὺς κελεύῃ.

XVII. Κατεμάθομεν⁵⁶ δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλο μηχάνημα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, ἔξ οὖν ταχέως ἥσθαντο καὶ τὰ πάμπολυ ἀπέχοντα ὅπως ἔχοι. σκεψάμενος γὰρ πόσην ἀν ὅδον ἵππος κατανύτοι τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος ὥστε διαρκεῖν, ἐποιήσατο ἵππωνας τοσοῦτον διαλείποντας καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε καὶ τοὺς ἐπιμελομένους τούτων, καὶ ἀνδρα ἐφ' ἐκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα καὶ παραδιδόναι καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους [καὶ ἀνθρώπους] καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς. XVIII. ἔστι δὲ ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἴστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμέρινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι. τούτων δὲ οὕτω γιγνομένων φασὶ τινες θᾶττον τῶν γεράνων ταύτην τὴν πορείαν ἀνύτειν· εἰ δὲ τοῦτο ψεύδονται, ἀλλ ὅτι γε τῶν ἀνθρωπίνων πεζῆ πορειῶν αὐτῇ ταχίστῃ, τοῦτο εὑδηλον. ἀγαθὸν δὲ ὡς τάχιστα ἔκαστον αἰσθανόμενον ὡς τάχιστα ἐπιμελεῖσθαι.

XIX. Ἐπεὶ δὲ περιῆλθεν ὁ ἐνιαυτὸς, συνήγειρε στρατιὰν εἰς Βα-

56. κατεμάθομεν] “ Those royal letter-carriers, γραμματοφόροι, ἄγγελοι, are called Esth. 3, 15. ΜΥΝ

and in the Persian tongue ἀστάνδαι and ἄγγαροι, and because these men were wont to put in requisition others also and their horses, the word ἄγγαρεύειν, Matth. 5, 41. began to signify ‘to force to run,’ (Drus. Obs. 12, 19.

p. 274. Brisson. 1, 238. Reland Diss. 8. p. 125.)” Fischer. “ See Herod. 8, 98. Suid. v. Ἅγγαροι, Heeren 1. c. 534. They differ in this respect from our postboys, that they carried the letters of the king, but not the letters of private individuals. The Romans in the times of the emperors had similar institutions, which also existed ‘apud Mongolos,’ ” Poppo.

βυλῶνα, καὶ λέγεται αὐτῷ γενέσθαι εἰς δώδεκα μὲν ἵππων μυριάδας, εἰς δισχίλια δὲ ὄρματα δρεπανηφόρα, πεζῶν δὲ εἰς μυριάδας ἔξηκοντα. XX. ἐπεὶ δὲ ταῦτα συνεσκεύαστο αὐτῷ, ὄρμα δὴ ταύτην τὴν στρατείαν⁵⁷ ἐν ἥλεγεται καταστρέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη ὅσα Συρίαν ἐκβάντι οἰκεῖ μέχρι Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ εἰς Αἴγυπτον στρατεία λέγεται γενέσθαι, καὶ καταστρέψασθαι Αἴγυπτον. XXI. καὶ ἐκ τούτου τὴν ἄρχην ὄρμιζεν αὐτῷ πρὸς ἔω μὲν ἥλιον Ἐρυθρὰ θάλασσα, πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὐξείνος πόντος, πρὸς ἐσπέραν δὲ Κύπρος καὶ Αἴγυπτος, πρὸς μεσημβρίαν δὲ Αἰθιοπία. τούτων δὲ τὰ πέρατα τὰ μὲν διὰ θάλπος, τὰ δὲ διὰ ψῦχος, τὰ δὲ διὰ ὑδωρ, τὰ δὲ διὰ ἀγνούσιαν δυσοίκητα. XXII. αὐτὸς δὲ ἐν μέσῳ τούτων τὴν δίαιταν ποιησάμενος τὸν μὲν ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνον διῆγεν ἐν Βαβυλῶνι ἐπτὰ μῆνας⁵⁸ αὐτῇ γὰρ ἀλεεινὴ ἡ χώρα· τὸν δὲ ἀμφὶ τὸ ἔαρ τρεῖς μῆνας ἐν Σούσοις, τὴν δὲ ἀκμὴν τοῦ θέρους δύο μῆνας ἐν Ἐκβατάνοις· οὕτω δὲ ποιοῦντα αὐτὸν λέγουσιν ἐν ἑαρινῷ θάλπει καὶ ψύχει διάγειν ἀεί. XXIII. οὕτω δὲ διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἀνθρώποι ὡς πᾶν μὲν ἔθνος μειονεκτεῖν ἐδόκει, εἰ μὴ Κύρως πέμψειν δὲ, τι καλὸν αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἥ φύοιτο ἢ τρέφοιτο ἢ τεχνῶτο, πᾶσα δὲ πόλις ὠσαύτως, πᾶς δὲ ἴδιώτης πλούσιος ἂν φέτο γενέσθαι, εἴ τι Κύρως χαρίσαιτο· καὶ γὰρ ὁ Κύρος λαμβάνων παρ'. ἐκάστων

57. ὄρμα δὴ ταύτην τὴν στρατείαν] “Either take these words as in Anab. 3, 1, 8. δρμᾶν τὴν ἄνω ὁδὸν, or take δρμᾶν transitively with Dorville ad Char. 119.” Poppo, Hutch. and Steph. understand εἰς or ἐπί. “Ορμᾶν στρατείαν is used in the same sense as δρμαίνειν πόλεμον, agitare animis, agiture bellum. For 1. δρμαίνειν does not differ from δρμᾶν, except that the former is a poetic word, Hesych. δρμαίνειν, δρμᾶν : 2. δρμᾶν and δρμαίνειν, impellere, and thus agitare; but a man is wont to agitate in his mind anything which forms the subject of thought, whence δρμαίνειν τι, and δρμᾶν τι, is ‘to agitate anything,’ ‘to agitate anything in his mind,’ ‘to meditate,’ διανοεῖσθαι, φροντίζειν, ἐν διανοίᾳ ἔχειν, Hesych. Therefore ὄρμα ταύτην τὴν στρατείαν is agitabat, moliebatur hanc expeditionem.” Fischer.

58. ἀλεεινὴ ἡ χώρα] I. e. “Regio calida, as ἀλεεινὴ γῆ, Αἴλιαν H. A. 10, 6.; for ἀλέα is ‘warmth,’ calor,

but θάλπος is ‘heat.’” Fischer. “Ἀλεεινὸς, 1. ‘tepid.’ Camerar. reckons it among the Ionic Herodotean terms. It is an epithet descriptive of a country,” (i. e. of the climate of a country.) “J. Poll. 5, 108.” (Χωρίον ἐρεῖς,—ψυχεινὸν, εὐχείμερον, ἀλεεινὸν, ὑπόθερμον, εὐήλιον.) Cyneg. 10, 6. Τὰ ὑλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος ἀλεεινὰ, τοῦ δὲ θέρους ψυχεινά. 2. Warm, Mem. 3, 8, 9. Οἰκλάν θέρους ψυχεινὴν, χειμῶνος ἀλεεινὴν, Εεον. 9, 4. Ψυχεινὰ—ἀλεεινὰ διαιτητήρια. J. Poll. 1, 80.” (Ξενοφῶν δὲ καὶ στεγανὰ, καὶ στέγην ὡνόμασεν, οὕτως εἰπὼν, “Οσα δὲ οὐδὲ δεκακλίνῳ μεγάλῳ στέγει καὶ πάλιν, Στεγανὰ, ψυχεινὰ καὶ ἀλεεινά.) Hence in Symp. 4, 38. the walls of a house, οἱ τοῖχοι, are humorously called πάνυ ἀλεεινοὶ χιτῶνες. 3. Suid. Ἀλεεινός· θερινὸς, θερμός. Ξενοφῶν (Anab. 4, 4, 7.) Ἀλεεινὸς ἦν δὲ χειμῶν. So in Vitr. 2, 1. hiems calidissima. But we now read in the passage of Xen. here referred to, ‘Ελεεινὸς ἦν χιτῶν.’ Sturz.

ῶν ἀφθορίαν εἶχον οἱ διδόντες ἀντεδίδου ὥν σπαριζούσας αὐτοὺς
αισθάνοιτο.

CAP. VII.

I. Οὗτω δὲ τοῦ αἰῶνος προκεχωρηκότος, μάλα δὴ πρεσβύτης ὡν ὁ
Κῦρος ἀφικνεῖται εἰς Πέρσας τὸ ἔβδομον ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς. καὶ ὁ
μὲν πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ πάλαι δὴ ὕσπερ εἰκὸς ἐτετελευτήκεσσαν αὐτῷ.
ὁ δὲ Κῦρος ἔθυσε τὰ νομιζόμενα ἵερα καὶ τοῦ χοροῦ ἡγήσατο Πέρ-
σαις κατὰ τὰ πάτρια καὶ τὰ δῶρα πᾶσι διέδωκεν ὕσπερ εἰώθει.
II. κοιμηθεὶς δ' ἐν τῷ βασιλείῳ ὄνταρ εἶδε τοιόνδε. ἔδοξεν αὐτῷ
προσελθῶν κρείττων τὶς ἦ κατὰ ἄνθρωπον εἰπεῖν Συσκευάζου, ὁ
Κῦρος· ηδη γὰρ εἰς θεοὺς ἄπει. τοῦτο δὲ ἴδων τὸ ὄνταρ ἔξηγέρθη καὶ
σχεδὸν ἐδόκει εἰδέναι ὅτι τοῦ βίου ἡ τελευτὴ παρείη. III. εὐθὺς
οὖν λαβὼν ἵερεῖα ἔθυε Διῖ τε πατρῷψ καὶ Ἡλίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
θεοῖς ἐπὶ τῶν ἄκρων, ὡς Πέρσαι θύουσιν, ὃδε ἐπευχόμενος, Ζεῦ
πατρῷψ καὶ Ἡλίῳ πάντες θεοὶ, δέχεσθε τάδε καὶ τελεστήρια
πολλῶν καὶ καλῶν πράξεων καὶ χαριστήρια ὅτι ἐσημήνατέ μοι καὶ
ἐν ἱεροῖς καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις καὶ ἐν οἰωνοῖς καὶ ἐν φύμασι⁵⁹ ἂ
τ' ἔχρην ποιεῖν καὶ ἂ οὐκ ἔχρην. πολλὴ δὲ ὑμῖν χάρις ὅτι κάγω ἐγί-
γνωσκον τὴν ὑμετέραν ἐπιμέλειαν καὶ οὐδεπώποτε ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις
ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐφρόνησα. αἴτοῦμαι δὲ ὑμᾶς δοῦναι καὶ τοῦν παισὶ⁶⁰
μὲν καὶ γυναικὶ καὶ φίλοις καὶ πατρίδι εὐδαιμονίαν, ἐμοὶ δὲ οἶόνπερ
αἰῶνα δεδώκατε τοιαύτην καὶ τελευτὴν δοῦναι. IV. ὁ μὲν δὴ τοι-
αῦτα ποιήσας καὶ οἴκαδε ἐλθὼν ἔδοξεν ἀναπαύσεσθαι καὶ κατεκλίθη.
ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, οἱ τεταγμένοι προσιόντες λούσασθαι αὐτὸν ἐκέλευσον.
ὁ δὲ ἔλεγεν ὅτι ἡδέως ἀναπαύοιτο. οἱ δὲ ἀντί τεταγμένοι, ἐπεὶ ὥρα ἦν,
δεῖπνον παρετίθεσσαν· τῷ δὲ ἡ ψυχὴ σῖτον μὲν οὐ προσίετο, διψῆ
δὲ ἐδόκει, καὶ ἔπιεν ἡδέως. V. ὡς δὲ καὶ τῇ ὑστεραίᾳ συνέβαινεν
αὐτῷ ταῦτα καὶ τῇ τρίτῃ, ἐκάλεσε τοὺς παῖδας· οἱ δὲ ἔτυχον συνη-
κολονθηκότες αὐτῷ καὶ ὄντες ἐν Πέρσαις· ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς φίλους
καὶ τὰς Περσῶν ἀρχάς· παρόντων δὲ πάντων ἥρχετο τοιοῦδε λόγον·

VI. Παῖδες ἐμοὶ⁶⁰ καὶ πάντες οἱ πάροντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν τοῦ

59. φῆμασι] Eust. ad II. K. p. 799.: Οὐ τὴν ἀπλῶς ἄνθρωπίνην δηλοῖ λαλιὰν, ἀλλά τινα θειοτέραν, δηλωτικὴν τοῦ μέλλοντος,

60. παιᾶντες ἐμοὶ] With this grave and very admirable address compare what is given at the end of Cicero's Cato Major.

βίου τὸ τέλος ἥδη πάρεστιν ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γιγνώσκω
ὑμᾶς δὲ χρὴ, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαιμονοῦ ἐμοῦ καὶ λέγειν
καὶ ποιεῖν πάντα. ἐγὼ γὰρ παῖς τε ὁν τὰ ἐν παισὶ γομιζόμενα καλὰ
δοκῶ κεκαρπῶσθαι, ἐπεὶ τε ἡβῆσα, τὰ ἐν νεανίσκοις, τέλειός τε ἀνὴρ
γενόμενος τὰ ἐν ἀνδράσι σὺν τῷ χρόνῳ τε προϊόντι ἀεὶ συναυ-
ξανομένην ἐπιγιγνώσκειν ἐδόκουν καὶ τὴν ἐμὴν δύναμιν, ὥστε καὶ
τούμον γῆρας οὐδεπώποτε ἡσθόμην τῆς ἐμῆς νεύτητος ἀσθενέστερον
γιγνόμενον, καὶ οὐτ' ἐπιχειρήσας οὐτ' ἐπιθυμήσας οἶδα, ὅτου ἡτύ-
χησα. VII. καὶ τοὺς μὲν φίλους ἐπεῖδον δι' ἐμοῦ εὐδαιμονας γενο-
μένους, τοὺς δὲ πολεμίους ὑπ' ἐμοῦ δουλωθέντας· καὶ τὴν πατρίδα
πρόσθεν ίδιωτεύονταν ἐν τῇ Ἀσίᾳ νῦν προτετιμημένην καταλείπω,
ὅν τ' ἐκτησύμην οὐδὲν οἶδα δοῦτον διεσωσάμην. καὶ τὸν μὲν παρ-
ελθόντα χρόνον ἔπραττον οὕτως ὕσπερ εὐχόριην, φόβος δέ μοι συμ-
παρομαρτῶν μή τι ἐν τῷ ἐπιόντι χρόνῳ ἢ ἴδοιμι ἢ ἀκούσαιμι ἢ πά-
θοιμι χαλεπὸν, οὐκ εἴα τελέως με μέγα φρονεῖν οὐδὲ εὐφραίνεσθαι
ἐκπεπταμένως. VIII. νῦν δὲ ἦν τελευτήσω, καταλείπω μὲν ὑμᾶς,
ὦ παῖδες, ζῶντας οὕσπερ ἔδοσάν μοι οἱ θεοὶ γενέσθαι, καταλείπω δὲ
πατρίδα καὶ φίλους εὐδαιμονοῦντας· ὥστε πᾶς οὐκ ἀν ἐγὼ δικαίως
μακαριεύμενος τὸν ἀεὶ χρόνον μνήμης τυγχάνοιμι; IX. δεῖ δὲ καὶ
τὴν βασιλείαν με ἥδη σαφηνίσαντα καταλιπεῖν, ὡς ἀν μὴ ἀμφί-
λογος γενομένη πράγματα ὑμῖν παράσχῃ. ἐγὼ φιλῶ μὲν ἀμφοτέρους
ὑμᾶς ὄμοιώς, ὦ παῖδες· τὸ δὲ προβιστεύειν καὶ τὸ ἡγεῖσθαι ἐφ' δοῦτον
ἀν καιρὸς δοκῆ εἶναι, τοῦτο προστάττω τῷ προτέρῳ γενομένῳ καὶ
πλειόνων κατὰ τὸ εἰκὸς ἐμπείρῳ. X. ἐπαιδεύθην δὲ καὶ αὐτὸς
οὕτως ὑπὸ τῆσδε τῆς ἐμῆς τε καὶ ὑμετέρας πατρίδος, τοῖς πρεσβυ-
τέροις οὖ μόγον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ πολίταις καὶ ὁδῶν καὶ θάκων καὶ
λόγων ὑπείκειν,⁶¹ καὶ ὑμᾶς δὲ, ὦ παῖδες, οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐπαίδενον,
τοὺς μὲν γεραιτέρους προτιμᾶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτετιμῆσθαι· ὡς

61. δδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπεί-
κειν] “Οδῶν ὑπείκειν is in Latin de-
cedere via, and decedere de via, Plaut.
Trin. 2, 4, 80. which is also called
simply decedere, Cic. Cat. M. 18. and
by Xen. Mem. 2, 3, 16. δδῶν παραχω-
ρῆσαι τινι, Symp. 4, 31. δδῶν ἔξισ-
τασθαι, Herod. 2, 80. εἴκειν τῆς δδοῦ,
where see Valck. For ὑπείκειν is,
according to Hesychius, ὑποχωρεῖν.
But λόγων ὑπείκειν, *cedere alicui*
sermonibus, is said not only of ‘him,

who suffers any one to speak first,’
but also of ‘him who ceases to speak,
when he perceives another desirous of
speaking.’ Θάκος is in general *sedes*,
sella, poet. θῶκος, (Thom. M.) but in
particular *solum*, *sella familiaris*,
(Index to Theophr.) and θάκων ὑπεί-
κειν is *cedere sedibus*, *assurgere*,
which is in Mem. 2, 3, 16. called ὑπα-
ναστῆναι, Symp. 4, 31. ὑπανίστασθαι
θάκων, Herod. 2, 80. ἐξ ἔδρης ὑπανίσ-
τασθαι, where see Valck.” Fischer.

οῦν παλαιὰ καὶ εἰθισμένα καὶ ἔννομα λέγοντος ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχεσθε. XI. καὶ σὺ μὲν, ὁ Καρβύση, τὴν βασιλείαν ἔχε, θεῶν τε διδόντων καὶ ἐμοῦ ὅπου ἐν ἐμοὶ· σοὶ δὲ, ὁ Ταναοξάρη, σατράπην εἶναι δίδωμι Μήδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ τρίτων Καδονσίων· ταῦτα δέ σοι διδοὺς νομίζω ἀρχὴν μὲν μείζω καὶ τοῦνομά τῆς βασιλείας τῷ πρεσβυτέρῳ καταλιπεῖν, εὐδαιμονίαν δὲ σοὶ ἀλυποτέραν. XII. ὅποις μὲν γὰρ ἀνθρωπίνης εὐφροσύνης ἐπιδεής ἔσει οὐχ ὄρῳ, ἀλλὰ πάντα σοι τὰ δοκοῦντα ἀνθρώπους εὐφαίνειν παρέσται. τὸ δὲ δυσκαταπρακτοτέρων τε ἐρῆν καὶ τὸ πολλὰ μεριμνᾶν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχίαν ἔχειν κεντριζόμενον ὑπὸ τῆς πρὸς τάμα ἔργα φιλονεικίας καὶ τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ τὸ ἐπιβουλεύεσθαι, ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σοῦ μᾶλλον συμπαρομαρτεῖν, ἀ, σάφ' ἵσθι, τῷ εὐφραίνεσθαι πολλὰς ἀσχολίας παρέχει. XIII. οἶσθα μὲν οὖν καὶ σὺ, ὁ Καρβύση, ὅτι οὐ τόδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὸ τὴν βασιλείαν διασῶζόν ἔστιν, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον⁶² βασιλεῦσιν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον. πιστοὺς δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι ἀνθρώπους· πᾶσι γὰρ ἀν οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνοιντο, ὥσπερ καὶ τāλλα τὰ πεφικότα πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνεται· ἀλλὰ τοὺς πιστοὺς τίθεσθαι δεῖ ἔκαστον ἑαυτῷ· ἡ δὲ κτῆσις αὐτῶν ἔστιν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. XIV. εἰ οὖν καὶ ἄλλους τινὰς πειράσῃ συμφύλακας τῆς βασιλείας ποιεῖσθαι, μηδαμόθεν πρότερον ἄρχου ἢ ἀπὸ τοῦ ὄμούθεν γενομένου· καὶ πολίται τοι ἀνθρώποι ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι καὶ σύστιοι ἀποσκήνων· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος φύιτες καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς τραφέντες καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ αὐξηθέντες καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα πρόσταγορεύοντες, πῶς οὐ πάντων οὗτοι οἰκειότατοι; XV. μὴ οὖν ἀ οἱ θεοὶ ὑψίγηνται ἀγαθὰ εἰς οἰκειότητα ἀδελφοῖς μάταιά ποτε ποιήσητε, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ οὕτως ἀεὶ ἀνυπέρβλητος [ἄλλήλοις] ἔσται ἡ ὑμετέρα φιλία. ἑαυτοῦ τοι κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφὸς· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἀδελφὸς μέγας ὁν οὕτω καλὸν ὡς ἀδελφῷ; τίς δ' ἄλλος τιμήσεται δὴ ἄνδρα μέγα δυνάμενον οὕτως ὡς ἀδελφός; τίνα

62. *σκῆπτρον*] “Perhaps there is an allusion to the etymology,” Sturz. “Σκῆπτρον βασ. is here *præsidium*; for *σκῆπτρον* properly so called, is a protection to persons walking, (it denotes primarily *hasta*, *baculus*, inasmuch as we lean on it, and thence

scipio, ‘a walking-stick,’ an ensign of royalty, Hesych.: Justin 43, 3, 3. ‘Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademe habebant, quas Græci *sceptra* dixerunt,’) and the sceptre, which the king bears in his hands, generally protects him.” Fischer.

δὲ φοβήσεται τις ἀδικεῖν ἀδελφοῦ μεγάλου ὄντος οὕτως ὡς τὸν ἀδελφόν; XVI. μήτε οὖν θᾶττον μηδεὶς σοῦ τούτῳ ὑπακούέτω μήτε προθυμότερον πιρέστω· οὐδενὶ γὰρ οἰκείότερα τὰ τούτον οὔτε ἀγαθὰ οὔτε δεινὰ ἢ σοί. ἐννόει δὲ καὶ τάδε· τίνι χαρισμάτος ἐλπίσαις ἀν μειζόνων τυχεῖν ἢ τούτῳ; τίνι δ' ἀν βοηθήσας ἵσχυρότερον σύμμαχον ἀντιλάβοις; τίνα δ' αἰσχιον μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ ἀπάντων κάλλιον προτιμῆν ἢ τὸν ἀδελφόν; μόνου τοι, ὦ Καρβύση, πρωτεύοντος ἀδελφοῦ παρ' ἀδελφῷ οὐδὲ φθόνος παρὰ τῶν ἄλλων ἐφικνεῖται. XVII. ἀλλὰ πρὸς θεῶν πατρῷαν, ὦ παῖδες, τιμᾶτε ἄλλήλους, εἴ τι καὶ τοῦ ἐμοὶ χαρίζεσθαι μέλει ὑμῖν· οὐ γὰρ δίκουν⁶³ τοῦτο γε σαφῶς δοκεῖτε εἰδέναι ὡς οὐδένεν είμι ἔγω ἔτι, ἐπειδὰν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τελευτήσω.⁶⁴ οὐδὲ γὰρ νῦν τοι τίνι γ' ἐμὴν ψυχὴν ἐωρᾶτε, ἀλλ' οἷς διεπράττετο τούτοις αὐτὴν ὡς οὗσαν κατεφωρᾶτε. XVIII. τὰς δὲ τῶν ἀδικα παθόντων ψυχὰς οὕπω κατενόησατε οἵους μὲν φόβους τοῖς μιαιφύνοις⁶⁵ ἐμβάλλουσιν, οἵους δὲ παλαμναίους τοῖς ἀνοσίοις ἐπιπέμπουσι; τοῖς δὲ φθιμένοις τὰς τιμὰς διαμένειν ἔτι ἀν δοκεῖτε, εἰ μηδενὸς αὐτῶν αἱ ψυχαὶ κύριαι ἥσαν; XIX. οὕτοι ἔγωγε, ὦ παῖδες, οὐδὲ τοῦτο πώποτε ἐπείσθην ὡς ἡ ψυχὴ ἔως μὲν ἀν ἐν θυητῷ σώματι ἦ, Σῆ, ὅταν δὲ τούτον ἀπαλλαγῆ, τέθηνκεν. ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τὰ θητὰ σώματα ὅσον ἀν ἐν αὐτοῖς χρόνον ἦ ἢ ψυχὴ, Σῶντα παρέχεται. XX. οὐδέ γε ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχὴ, ἐπειδὰν τοῦ ἄφρονος σώματος δίχα γένηται, οὐδὲ τοῦτο πέπεισμαι· ἀλλ' ὅταν ἄκρατος καὶ καθαρὸς ὁ τοῦς ἐκκριθῆ, τότε καὶ φρονιμώτατον εἰκὸς αὐτὸν εἶναι. διαλυομένου δὲ ἀνθρώπου δῆλά ἔστιν ἔκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον πλὴν τῆς ψυχῆς⁶⁶ αὐτῇ δὲ μόνη οὔτε παροῦσα οὔτε ἀπιοῦσα ὀρᾶται. XXI. ἐννοήσατε δὲ, ἔφη, ὅτι ἐγγύτερον μὲν τῷ ἀνθρωπίνῳ θανάτῳ οὐδέν ἔστιν ὑπνοῦ· ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τότε δήπου θειοτάτη καταφαίνεται, καὶ τότε τὶ τῶν μελλόντων προορᾶ· τότε γὰρ, ὡς ἔοικε, μάλιστα ἐλευθεροῦται. XXII. εἰ μὲν οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα ὕσπερ ἔγω οἴομαι καὶ ἡ ψυχὴ καταλείπει τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν καταιδούμενοι ποιεῖτε ἀ ἔγω δέομαι· εἰ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ μένουσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ

63. οὐ γὰρ δήπου] From these words as far as ἐλευθεροῦται, Cic. Cat. M. 22. translates Xen.

64. τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τελευτήσω] “Schneider is without cause puzzled here. The phraseology is according

Xen. Cyrop.

to the analogy of the words λήγειν and παύεσθαι. So λόγου τελευτῆς is used by Thuc. 3, 59.: compare also Thuc. 3, 104.” Poppo.

65. τοῖς μιαιφύνοις] An Homeric epithet of Mars, Il. E. 31. 455.

σώματι συναποθνήσκει, ἀλλὰ θεούς γε τὸν ἀεὶ ὄντας καὶ πάντ' ἐφορῶντας καὶ πάντα δυναμένους, οὐ καὶ τήνδε τὴν τῶν ὅλων τάξιν συνέχουσιν ἀτριβῆ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ὑπὸ κάλλους καὶ μεγέθους ἀδιήγητον, τούτους φοβούμενοι μήποτε ἀσεβὲς μηδὲν μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσητε μήτε βούλεύσητε. XXIII. μετὰ μέντοι θεοὺς καὶ ἀνθρώπων τὸ πᾶν γένος τὸ ἀεὶ ἐπιγιγνόμενον αἰδεῖσθε· οὐ γὰρ ἐν σκότῳ ὑμᾶς οἱ θεοὶ ἀποκρύπτονται, ἀλλ' ἐμφανῆ πᾶσιν ἀνάγκη ἀεὶ Σῆν τὰ ὑμέτερα ἔργα· ἂν μὲν καθαρὰ καὶ ἔξω τῶν ἀδίκων φαίνηται, δυνατοὺς ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναδείξει· εἰ δὲ εἰς ἀλλήλους ἀδικόν τι φρονήσετε, ἐκ πάντων ἀνθρώπων τὸ ἀξιόπιστοι εἶναι ἀποβαλεῖτε. οὐδεὶς γὰρ ἀν ἔτι πιστεῦσαι δύναιτο ὑμῖν, οὐδὲ εἰ πάνυ προθυμοῖτο, ἵδων ἀδικούμενον τὸν μάλιστα φιλίᾳ προσήκοντα. XXIV. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ὑμᾶς ἰκανῶς διδάσκω οἵους χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι, εἰ δὲ μὴ, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων μανθάνετε· αὕτη γὰρ ἀρίστη διδασκαλία. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ διαγεγένηνται φίλοι μὲν γορεῖς παισὶ, φίλοι δὲ ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς· ἡδη δέ τινες τούτων καὶ ἐναντία ἀλλήλοις ἐπραξαν· ὁποτέροις ἀν οὐν αἰσθάνησθε τὰ πραχθέντα συνενεγκόντα, ταῦτα δὴ αἴρούμενοι ὥρθως ἀν βούλεύοισθε. XXV. καὶ τούτων μὲν ἵστις ἡδη ἄλις. τὸ δὲ ἐμὸν σῶμα, ὃ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ, ἀλλὰ τῇ γῇ⁶⁶ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. τι γὰρ τούτου μακαριώτερον τοῦ γῇ μιχθῆναι, η πάντα μὲν τὰ καλὰ, πάντα δὲ τάγαθὰ φύει τε καὶ τρέφει; ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως φιλάνθρωπος ἐγενόμην καὶ νῦν ἡδέως ἀν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος ἀνθρώπους. XXVI. ἀλλὰ γὰρ ἡδη, ἔφη, ἐκλιπεῖν μοὶ φαίνεται ἡ ψυχὴ ὅθενπερ, ὡς ἕοικε, πᾶσιν ἄρχεται ἀπολείπουσα. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἡ δεξιᾶς βούλεται τῆς ἐμῆς ἄψασθαι ἡ ὄμμα τούμὸν Σῶντος ἔτι προσιδεῖν ἐθέλει, προσίτω ὅταν δὲ ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἴτοῦμαι ὑμᾶς, ὃ παῖδες, μηδεὶς ἐτ ἀνθρώπων τούμὸν σῶμα ἰδέτω, μηδὲ ἀντοι ὑμεῖς. XXVII. Πέρσας μέντοι πάντας καὶ τὸν συμμάχους ἐπὶ τὸ

66. τῇ γῇ] Cic. de LL. 2, 22. "At mihi quidem antiquissimum sepulturæ genus id fuisse videtur, quo apud Xenophontem Cyrus utitur; redditur enim terra corpus, et ita locatum ac situm quasi operimento matris obducitur." "Herod. 3, 16. relates that, according to the laws of the Persians, it was impious to burn a dead body, because the Persians worshipped fire

as a God. On the different kinds of sepulture, adopted by different nations, Lucian de Luctu says: 'Ο μὲν Ἑλλην ἔκανσεν, δὲ Πέρσης ἔθαψεν, δὲ Ἰνδὸς ὑάλῳ περιχρέει, δὲ Σκύθης κατεσθίει, ταριχεύει δὲ ἀιγύπτιος. But about the tomb of Cyrus at Pasargadæ see Arian Exp. Alex. 6, 29. Curt. 10, 1. Strabq 15. p. 106. Cas.' Zeune.

μνῆμα τούμὸν παρακαλεῖτε συνησθησομένους ἐμοὶ ὅτι ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
ἡδὴ ἔσομαι, ὡς μηδὲν ἀν ἔτι κακὸν παθεῖν, μήτε ἦν μετὰ τοῦ θείου
γένωμαι μήτε ἦν μηδὲν ἔτι ὥ· ὁπόσοι δ' ἀν ἔλθωσι, τούτους
ἐν ποιήσαντες ὄπόσα ἐπ' ἀνδρὶ εὐδαίμονι νομίζεται ἀποπέμπετε.
XXVIII. καὶ τοῦτο, ἔφη, μέμνησθέ μου τελευταῖον, τοὺς φίλους
εὐεργετοῦντες καὶ τοὺς ἔχθροὺς δυνήσεσθε κολάζειν. καὶ χαίρετε,
ὦ φίλοι παιδεῖς, καὶ τῇ μητρὶ ἀπαγγέλλετε ὡς παρ' ἐμοῦ· καὶ πάντες
δὲ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες φίλοι χαίρετε. ταῦτ' εἰπὼν καὶ πάντας
δεξιωσάμενος συνεκαλύψατο καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν.

CAP. VIII.

I. Ὅτι μὲν δὴ δὴ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ Κύρου
βασιλεία ἐγένετο αὐτῇ ἑαυτῇ μαρτυρεῖ. ὡρίσθη μὲν πρὸς ἔω μὲν τῇ
Ἐρυθρᾷ Θαλάττῃ, πρὸς ἄρκτον δὲ τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, πρὸς ἐσπέραν
δὲ Κύπρῳ καὶ Αἰγύπτῳ, πρὸς μεσημβρίαν δὲ Αἰθιοπίᾳ. τοσαύτη δὲ
γενομένη μιᾶ γνώμῃ τῇ Κύρου ἐκυβερνᾶτο, καὶ ἐκεῖνός τε τοὺς ὑφ'
ἑαυτῷ ὥσπερ ἑαυτοῦ παιδας ἐτίμα τε καὶ ἐθεράπευεν, οἵ τε ἀρχό-
μενοι Κύρον ὡς πατέρα ἐσέβοντο. II. ἐπεὶ μέντοι Κῦρος ἐτελεύ-
τησεν, εὐθὺς μὲν αὐτοὶ οἱ παιδεῖς ἐστασίαζον, εὐθὺς δὲ πόλεις καὶ
ἔθνη ἀφίσταντο, πάντα δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐτρέπετο. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω
ἄρξομαι διδάσκων ἐκ τῶν θείων. οἶδα γὰρ ὅτι πρότερον μὲν βασι-
λεὺς καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ καὶ τοῖς τὰ ἔσχατα πεποιηκόσιν εἴτε ὄρκους
ὅμοσαιεν, ἡμπέδουν, εἴτε δεξιὰς δοῖεν, ἐβεβαίουν. III. εὶ δὲ μὴ
τοιοῦτοι ἦσαν καὶ τοιαύτην δόξαν εἶχον, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πιστεύει
οὐδὲ εἴς ἔτι, ἐπεὶ ἔγνωσται ἡ ἀσέβεια αὐτῶν, οὕτως οὐδὲ τότε ἐπί-
στενσαν ἀν οἱ τῶν σὺν Κύρῳ ἀναβάντων στρατηγοί. νῦν δὲ δὴ τῇ
πρόσθεν αὐτῶν δόξῃ πιστεύσαντες ἐνεχείρισαν ἑαυτοὺς, καὶ ἀνα-
χθέντες πρὸς βασιλέα ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλάς. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
συστρατευσάντων βαρβάρων ἄλλοι ἄλλαις πίστεσιν ἔξαπατηθέντες

67. *Ὅτι μὲν]* “This conclusion is confidently pronounced to be supposititious by Valck, ad Xen. Mem. 238. Ern.; but the grounds of the suspicion are not stated. Fischer in his Commentary has attempted to investigate them.” Schneider. “This conclusion, which Athen. and others have

quoted as the composition of Xen., is rejected as spurious by David Schulze in two tracts published at Halle in 1806; but it is learnedly defended by Bornemann de Epilogo Cyropædiæ, Lipsiæ, 1819. and I agree with him.” Poppo.

ἀπώλοντο. IV. πολὺ δὲ καὶ τάδε χείρονες νῦν εἰσί. πρόσθεν μὲν γὰρ εἴ τις ἡ διακυδυνεύσει πρὸ βασιλέως ἡ πόλιν ἡ ἔθνος ὑποχείριον ποιήσειεν ἡ ἄλλο τι καλὸν ἡ ἀγαθὸν αὐτῷ διαπράξειεν, οὗτοι ἦσαν οἱ τιμώμενοι· νῦν δὲ καὶ ἡν τις ὥσπερ Μιθριδάτης τὸν πατέρα Ἀριοβαρξάνην προδοὺς, καὶ ἡν τις ὥσπερ Θεομίθρης τὴν γυναικα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς τῶν φίλων παῖδας ὑμήρους παρὰ τῷ Αἰγυπτίῳ ἐγκαταλιπὼν καὶ τοὺς μεγίστους ὄρκους παραβὰς βασιλεῖ δόξῃ τι σύμφορουν ποιῆσαι, οὗτοί εἰσιν οἱ ταῖς μεγίσταις τιμαῖς γεραιρόμενοι. V. ταῦτα οὖν ὑρῶντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάντες ἐπὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ τὸ ἀδικον τετραμμένοι εἰσίν· ὅποιοι τινες γὰρ ἂν οἱ προστάται ὅσι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνονται. ἀθεμιστότεροι δὴ νῦν ἡ πρόσθεν ταύτη γεγένηνται.

VI. Εἰς γε μὴν χρήματα τῇδε ἀδικώτεροι· οὐ γὰρ μόνον τοὺς πολλὰ ἡμαρτηκότας, ἀλλα ἥδη τοὺς οὐδὲν ἡδικηκότας συλλαμβάνοντες ἀναγκάζουσι πρὸς οὐδὲν δίκαιον χρήματα ἀποτίνειν· ὥστε οὐδὲν ἥπτον οἱ πολλὰ ἔχειν δοκοῦντες τῶν πολλὰ ἡδικηκότων φοβοῦνται· καὶ εἰς χεῖρας οὐδὲν οὗτοι ἐθέλουσι τοῖς κρείττοσιν ἴέναι, οὐδέ γε ἀθροίζεσθαι εἰς βασιλικὴν στρατείαν θαρροῦσι. VII. τοιγαροῦν δοτις ἀν πολεμῆ αὐτοῖς, πᾶσιν ἔξεστιν ἐν τῇ χώρᾳ αὐγῶν ἀναστρέφεσθαι ἀνεν μάχης ὅπως ἀν βουλωιται διὰ τὴν ἐκείνων περὶ μὲν θεοὺς ἀπέβειαν, περὶ δὲ ἀνθρώπους ἀδικίαν. αἱ μὲν δὴ γνῶμαι ταύτη τῷ παντὶ χείρους νῦν ἡ τὸ παλαιὸν αὐτῶν.

VIII. Ως δὲ οὐδὲ τῶν σωμάτων ἐπιμέλονται ὥσπερ πρόσθεν, νῦν αὖτοῦτο διηγήσομαι. νόμιμον γὰρ δὴ ἡν αὐτοῖς μήτε πτύειν μήτε ἀπομύττεσθαι. δῆλον δὲ ὅτι ταῦτα οὐ τοῦ ἐν τῷ σώματι ὑγροῦ φειδόμενοι ἐνόμισαν, ἀλλὰ βουλόμενοι διὰ πόρων καὶ ἰδρώτων τὰ σώματα στερεοῦσθαι. νῦν δὲ τὸ μὲν μὴ πτύειν μηδὲ ἀπομύττεσθαι ἔτι διαμένει, τὸ δὲ πονεῖν οὐδαμοῦ ἐπιτηδεύεται. IX. καὶ μὴν πρόσθεν μὲν ἡν αὐτοῖς μονοσιτεῖν⁶⁸ νόμιμον, ὅπως δῆῃ τῇ ἡμέρᾳ χρῶντο εἰς

68. μονοσιτεῖν] "It means not only 'to take food once in the day,' ἄπαξ ἐκάστης ἡμέρας στοτοί αἱρεῖσθαι, Herod. 7, 120. but also 'to sup only,' 'to take food only in the evening,' μόνον δειπνεῖν: for, Ἡν αὐτοῖς μονοσιτεῖν νόμιμον, is, 'The ancient Persians were wont to take food only in the evening, to sup only,' in which sense this word occurs, in contradistinction to ἀριστᾶν, in Hippocr. περὶ Ἀρχ. Ἱατρ. s. 18. T. 1. p. 23. Lind. and in

other parts of that treatise. Of this Persian custom, however, there are no traces in this work: the passages in 1, 2, 11. 8, 1, 44. are irrelevant. But from the expression of Megacreo the Abderite, in Herod. 7, 120. we learn that Xerxes, the son of Darius Hystaspes, daily took supper only, but did not take dinner. (Briss. 1, 85, 2, 136.)" Fischer. Schneider agrees with Fischer,

tὰς πράξεις καὶ εἰς τὸ διαπόνεσθαι· νῦν γε μὴν τὸ μὲν μονοσιτεῖν ἔτι διαμένει, ἀρχόμενοι δὲ τοῦ οίτου ἡγίακαπερ οἱ πρωϊαίτατα ἀριστῶντες μέχρι τούτου ἐσθίοντες καὶ πίνοντες διάγουσιν ἔστεπερ οἱ ὄψιαίτατα κοιμώμενοι.

X. **Hn δὲ αὐτοῖς νόμιμον μηδὲ προχοΐδας εἰσφέρεσθαι εἰς τὰ συμπόσια, δῆλον ὅτι νομίζοντες τῷ μὴ ὑπερπίνειν ἥττον ἀν καὶ σώματα καὶ γνώμας σφάλλειν· νῦν δὲ τὸ μὲν μὴ εἰσφέρεσθαι ἔτι αὖ διαμένει, τοσοῦτον δὲ πίνοντιν ὥστε ἀντὶ τοῦ εἰσφέρειν αὐτοὶ ἐκφέρονται, ἐπειδὰν μηκέτι δύνωνται ὅρθούμενοι ἔξιέναι.*

XI. *'Αλλὰ μὴν κάκεινο ἦν αὐτοῖς ἐπιχώριον τὸ μεταξὺ πορευομένους μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν μήτε τῶν διὰ ταῦτα ἀναγκαίων μηδὲν ποιοῦντας φανεροὺς εἶναι· νῦν δ' αὖ τὸ μὲν τούτων ἀπέχεσθαι ἔτι διαμένει, τὰς μέντοι πορείας οὕτω βραχείας ποιοῦνται ὡς μηδὲν ἀν ἔτι θαυμάσαι τὸ ἀπέχεσθαι τῶν ἀναγκαίων.*

XII. *'Αλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ θύραν πρόσθεν μὲν τοσαντάκις ἔξήεσαν ὥστε ἀρκεῖν αὐτοῖς τε καὶ ἵπποις γυμνάσια τὰς θύρας· ἐπεὶ δὲ Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὸν αὐτῷ ἥττους τοῦ οἴνου ἐγένοντο, οὐκέτι ὁμοίως οὔτε αὐτοὶ ἔξήεσαν οὔτε τοὺς ἄλλους ἔξηγον ἐπὶ τὰς θύρας, ἀλλὰ καὶ οἵτινες φιλόπονοι γενόμενοι σὸν τοῖς περὶ αὐτοὺς ἴππεῦσιν ἄμα θηρῷεν, φθογοῦντες αὐτοῖς δῆλοι ἦσαν καὶ ὡς βελτίων αὐτῶν ἐμίσουν.*

XIII. *'Αλλά τοι καὶ τοὺς παῖδας τὸ μὲν παιδεύεσθαι ἐπὶ ταῖς θύραις ἔτι διαμένει· τὸ μέντοι τὰ ἱππικὰ μανθάνειν καὶ μελετᾶν ἀπέσβηκε διὰ τὸ μὴ ἰέναι ὅπου ἀν ἀποφαινόμενοι εὐδοκιμοῦεν. καὶ ὅτι γε οἱ παῖδες ἀκούοντες ἐκεῖ πρόσθεν τὰς δίκας δικαζομένας ἐδόκουν μανθάνειν δικαιότητα,⁶⁹ καὶ τοῦτο παντάπασιν ἀνέστραπται· σαφῶς γὰρ ὁρῶσι οικῶντας ὅπότεροι ἀν πλεῖον διδῶσιν.*

XIV. ἀλλὰ καὶ τῶν φυομένων ἐκ τῆς γῆς τὰς δυνάμεις⁷⁰ οἱ παῖδες

69. δικαιότητα] “The word δικαιότης, (that is δικαιοσύνη, 1, 2, 6. 15.) is not noticed by the Lexicographers, ancient or modern, so that its elegance is doubtful. It occurs in Cyneg. 1, 1. but it is not certain that Xen. was the author of that treatise.” Fischer. But Poppo refers to Anab. 2, 6, 26. where it is also found.

70. τὰς δυνάμεις] “Of this custom and discipline no traces are to be found in Xen. or any other writer, as far as my knowledge extends, and of

this use of the noun δυνάμεις I find no other example in Steph. Thes. Glossæ Vett.: Δυνάμεις· Vires.” Fischer. Poppo, however, quotes from Diod. S. 4, 45. “Ριζῶν παντολας φύσεις καὶ δυνάμεις. “Δύναμις, vires rerum naturalium, Θεον. 16, 4. *Hn (ἡ γῆ) μὴ ἔχῃ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἐπιδεικνύαι, de Vect. 4, 1. de argentifodinis, Tois μὴ εἰδόσι τὴν τούτων δύναμιν. Etiam nostri metallorum fossores vocant maechtigkeit.” Sturz. Compare the Latin potestas:—“In rebus inanimis

πρόσθεν μὲν ἐμάνθανον ὅπως τοῖς μὲν ὀφελίμοις χρῶντο, τῶν δὲ βλαβερῶν ἀπέχοιντο· νῦν δὲ ἑοίκασι ταῦτα διδασκομένοις ὅπως ὅτι πλεῖστα κακοποιῶσιν.⁷¹ οὐδαμοῦ γοῦν πλείους ἢ ἔκεī οὔτε ἀποθηκούσιν οὔτε διαφθείρονται ὑπὸ φαρμάκων.

XV. Ἀλλὰ μὴν καὶ θρυπτικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ἐπὶ Κύρου εἰσί. τότε μὲν γὰρ ἔτι τῇ ἐκ Περσῶν παιδείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ ἔχρωντο, τῇ δὲ Μήδων στολῇ καὶ ἀβρότητι· νῦν δὲ τὴν μὲν ἐκ Περσῶν καρτερίαν περιορῶσιν ἀποσβεννυμένην, τὴν δὲ τῶν Μήδων μαλακίαν διασώζονται. XVI. σαφηνίσαι δὲ βούλομαι καὶ τὴν θρύψιν⁷² αὐτῶν. ἔκείνοις γὰρ πρῶτον μὲν τὰς εὐνὰς οὐ μόνον ἀρκεῖ μαλακῶς ὑποστόρυνσθαι, ἀλλ’ ἥδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐπὶ δαπίδων⁷³ τιθέασιν, ὅπως μὴ ἀντερείδῃ τὸ δάπεδον, ἀλλ’ ὑπείκωσιν αἱ δάπιδες. καὶ μὴν τὰ πεπτόμενα ἐπὶ τράπεζαν ὅσα τε πρόσθεν εὑρητο, οὐδὲν αὐτῶν ἀφήρηται, ἄλλα τε ἀεὶ καινὰ ἐπιμηχανῶνται, καὶ ὅφα γε ὡσαύτως· καὶ γὰρ καινοποιητὰς⁷⁴ ἀμφοτέρων τούτων κέκτηνται.

est ‘natura,’ ‘vis,’ ‘potentia,’ Lucr. 5, 1241. ‘plumbi potestas,’ 878. Vitr. 9, 4. ‘In his locis ita naturalis potestas architectata est,’ 7, c. extr. ‘Potestates colorum,’ Virg. Æn. 12, 396. and Plin. 25, 2. ‘Potestates vimque herbarum demonstrare,’ Gell. 1, 3. Ulpian Dig. lib. 9. tit. 4. leg. 1.; Caius lib. 13. tit. 4. leg. 3. ‘Pecuniarum potestas.’ Forcellinus. And even in English we speak of ‘not exhausting the *virtue* and *powers* of a soil.’

71. *κακοποιῶσιν*] Schneider “does not consider the compound verb *κακοποιεῖν* to be Xenophontean.” Poppe asks, “Why not? It is read twice or thrice in Xen.” (Œcon. 3, 11. Mem. 3, 5, 26.) “See what Schneider himself writes ad Anab. 2, 5, 3.” In Œcon. 3, 11. it is applied to a woman, who does ill or errs by mismanaging domestic affairs; in Cyrop. 8, 8, 14. it signifies ‘to injure or hurt;’ in Mem. 3, 5, 26. ‘to lay waste,’ Τὴν βασιλέως χώραν καταθέοντες *κακοποιεῖν*. See Sturz.

72. *θρύψιν*] “Mollities, deliciae,” Sturz. Xen. elsewhere does not use this word, but its synonym *τρυφῆ*, Hist. 6, 2, 4. *Eis τοῦτο τρυφῆς ἐλθεῖν,* ὡς οὐκ ἐθέλειν πίνειν, Hier. 1, 23. Μαλακῆς καὶ ἀσθενούσης *τρυφῆ* ψυχῆς,

Mem. 1, 6, 10. But here, in the passage under consideration, as Poppe remarks, the previous θρυπτικώτεροι caused its introduction, and this adj. also occurs in Mem. 1, 2, 5. Οὐ θρυπτικός, οὐδὲ ἀλαζονικός ἦν, οὐτ’ ἀμπεχόηη,—οὔτε τῇ ἄλλῃ διαίτῃ.

73. *δαπίδων*] “This word is written in four different ways, τάπτης, δάπτης, τάπτις, δάπτις, (Thom. M. 833.) Here we must write either δαπίδων—δάπτης, or ταπίδων—τάπτιδες, because it is feminine, as in Anab. 7, 1. 8. 13. These τάπτιδες were *stragula textilia*, (Aristoph. Plut. 528.) on the reverse side *villosa*; while the ἀμφιτάπτιδες were shaggy on both sides, (Ammon. v. Τάπτης, and Thom. M.) These rugs or carpets, put under the couches, Hindenburg thinks, are called ὑπόθαθρα by Xen. Mem. 2, 1, 30. by which Ern. and Camer. understand ‘the supports or feet of the couch.’” Fischer.

74. *καινοποιητὰς*] Cic. Tusc. 5, 7. “Xerxes præmium proposuit ei, qui invenisset novam voluptatem.” Comp. Cic. de Fin. 2, 34. Xen. Ages. 9, 3. “Analogy defends the word itself, though very rare.” Poppe. I am not aware that any other example has been discovered; but *καινοποίως*, *καινοποιέω*, and *καινοποία*, though not

XVII. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ χειμῶνι οὐ μόνον κεφαλὴν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄκραις ταῖς χερσὶ χειρίδας δασείας καὶ δακτυλίθρας ἔχουσιν. ἐν γε μὴν τῷ θέρει οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς οὕθ' αἱ τῶν δένδρων οὔθ' αἱ τῶν πετρῶν σκιαὶ, ἀλλ' ἐν ταύταις ἑτέρας σκιὰς ἀνθρωποι μηχανώμενοι αὐτοῖς παρεστᾶσι. XVIII. καὶ μὴν ἐκπώματα ἦν μὲν ὡς πλεῖστα ἔχωσι, τούτῳ καλλωπίζονται· ἦν δ' ἐξ ἀδίκου φανερῶς ἥ μεμηχανημένα, οὐδὲν τοῦτο αἰσχύνονται· πολὺ γάρ ηὗξηται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀδικία τε καὶ αἰσχροκέρδεια.

XIX. Ἀλλὰ καὶ πρόσθεν μὲν ἦν ἐπιχώριον αὐτοῖς μὴ ὄρασθαι πεῖσῃ πορευομένοις, οὐκ ἄλλου τιγρὸς ἔνεκα ἢ τοῦ ὡς ἵππικωτάτους γίγνεσθαι· νῦν δὲ στρώματα πλείω ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων ἢ ἐπὶ τῶν εὐνῶν· οὐ γάρ τῆς ἵππείας οὔτες ὕσπερ τοῦ μαλακῶς καθῆσθαι ἐπιμέλονται. XX. τά γε μὴν πολεμικὰ πᾶς οὐκ εἰκότως νῦν τῷ παντὶ χείρους ἢ πρόσθεν εἰσίν; οἷς ἐν μὲν τῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐπιχώριον εἶναι ὑπῆρχε τοὺς μὲν τὴν γῆν ἔχοντας ἀπὸ ταύτης ἵπποτας παρέχεσθαι, οἳ δὴ καὶ ἐστρατεύοντο, τοὺς δὲ φρουροῦντας, εἰ δέοι στρατεύεσθαι πρὸ τῆς χώρας, μισθοφόρους εἶγαι· νῦν δὲ τοὺς τε θυρωρὸὺς καὶ τοὺς σιτοποιὸὺς καὶ τοὺς ὁψοποιὸὺς καὶ οἰνοχόους καὶ λουτροχόους,⁷⁵ καὶ παρατιθέντας καὶ ἀναιροῦντας, καὶ κατακοιμίζοντας καὶ ἀνιστάντας, καὶ τοὺς κοσμητὰς, οἵ ὑποχρίουσι τε καὶ ἐντρίβουσιν αὐτοὺς⁷⁶ καὶ τάλλα ρύθμίζονται, τούτους πάντας ἵππεας οἱ δυνάσται πεποιήκασιν, ὅπως μισθοφορῶσιν αὐτοῖς. XXI. πλῆθος μὲν οὖν καὶ ἐκ τούτων φαίνεται, οὐ μέντοι ὄφελός γε οὐδὲν αὐτῶν εἰς πόλεμον δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα· κατὰ τὴν χώραν γάρ αὐτῶν ῥῶν οἱ πολέμιοι ἢ οἱ φίλοι ἀναστρέφονται. XXII. καὶ γάρ δὴ ὁ Κύρος τοῦ μὲν ἀκροβολίζεσθαι ἀποταύσας, θωρακίσας δὲ καὶ αὐτοὺς καὶ ἵππους καὶ ἐν παλτὸν ἐκάστω δοὺς εἰς χεῖρα δύμόθεν τὴν μάχην ἐποιεῖτο· νῦν δὲ οὕτε ἀκροβολίζονται ἔτι οὐτ' εἰς χεῖρας συνιόντες μάχονται. XXIII. καὶ οἱ πεζοὶ ἔχουσι μὲν γέρρα καὶ

used in Xen., are noticed in the Lexicons.

75. λουτροχόους] They were the *balneatores, aquam lavantibus affundentes*, or ‘servants who administered water for the customary lavations;’ for Cyrus washed himself before supper, 8, 7, 2. (Dorv. ad Char. 539.) “J. Pollux does not notice this word, but the feminine λωτροχόαι occurs in

Callim. H. in L. P. 1, 15. 134.” Fischer.

76. οἱ ὑποχρίουσι τε καὶ ἐντρίβουσιν αὐτοὺς] “Τποχρίειν τινὰ, ‘fucare oculos alicujus, ita ut palpebris inferioribus illinas stibium,’ see ad 1, 3, 2.; but ἐντρίβειν τινὰ is, ‘fucare os alicujus, ita ut genis et reliquis partibus infrices cerussam et anchusam,’ 1, 3, 2. 8, 1, 41.” Fischer.

κοπίδας καὶ σαγάρεις ὥσπερ ἐπὶ Κύρου τὴν μάχην ποιησόμενοι* εἰς χεῖρας δὲ οἱ νῦν οὐτοὶ ἔθέλουσιν. XXIV. οὐδέ γε τοῖς δρεπανηφόροις ἄρμασιν ἔτι χρῶνται ἐφ' ᾧ Κύρος αὐτὰ ἐποίησατο. ὁ μὲν γὰρ τιμαῖς αὐξήσας τὸν ἡνιόχους καὶ ἀγαθοὺς ποιήσας εἶχε τὸν εἰς τὰ ὅπλα ἐμβαλοῦντας· οἱ δὲ νῦν οὐδὲ γιγνώσκοντες τὸν ἐπὶ τοῖς ἄρμασιν οἴονται σφισιν ὁμοίους τὸν ἀνασκήτους τοῖς ἡσκηκόσιν ἔσεσθαι. XXV. οἱ δὲ ὄρμῶσι μὲν, πρὶν δὲ ἐν τοῖς πολεμίοις εἶναι οἱ μὲν ἄκοντες ἐκπίπτουσιν, οἱ δὲ ἐξάλλονται· ὥστε ἄνευ ἡνιόχων γιγνόμενα τὰ σεύγη πολλάκις πλείω κακὰ τὸν φίλους ἢ τὸν πολεμίους ποιεῖ. XXVI. ἐπεὶ μέντοι καὶ αὐτοὶ γιγνώσκουσιν οἵα σφισι τὰ πολεμιστήρια ὑπάρχει, ὑφίενται, καὶ οὐδεὶς ἔτι ἄνευ τῶν Ἑλλήνων εἰς πόλεμον καθίσταται, οὔτε ὅταν ἀλλήλοις πολεμῶσιν οὔτε ὅταν οἱ Ἑλλήνες αὐτοῖς ἀντιστρατεύωνται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτους ἐγγνώκασι μεθ' Ἑλλήνων τὸν πολέμους ποιεῖσθαι.

XXVII. Ἐγὼ μὲν δὴ οἵμαι ἀπέρ ὑπεθέμην ἀπειργάσθαι μοι. φημὶ γὰρ Πέρσας καὶ τὸν σὺν αὐτοῖς καὶ ἀσεβεστέρους περὶ θεοὺς καὶ ἀνοσιωτέρους περὶ συγγενεῖς καὶ ἀδικωτέρους περὶ τὸν ἄλλους καὶ ἀνανδροτέρους τὰ εἰς τὸν πόλεμον νῦν ἢ πρόσθεν ἀποδεδεῖχθαι. εἰ δέ τις τάνατία ἐμοὶ γιγνώσκοι, τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπισκοπῶν εὑρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

EXAMINATION QUESTIONS.

BOOK I.

1. What are we to understand by *Κυροπαιδεία*? And what opinion and admonition has Cicero delivered respecting it?
2. Who is the Cyrus here designated?
3. Are any traces of hostility between Plato and Xenophon discernible?
4. What is the difference between *πάτριος* and *πατρῷος*?
5. Whom does Xenophon mean by the Arabians and the Indians?
6. What is meant by *ἀρχεῖον*? and how is it distinguished from *οἰκία*?
7. What is the difference between *κολάζω* and *τιμωρέω*?
8. What sort of cup was the *κώθων*? and what was the Persian cup called in the Persian tongue?
9. What is the difference between *μᾶζα* and *ἄρτος*, *ἄλφιτον* and *ἄλευρον*?
10. What is the difference between *μάχαιρα*, *κοπīs*, and *σάγαρις*?
11. What is the difference between *νεανισκεύομαι* and *νεανιεύομαι*?
12. What is the meaning of *ὑπογραφή*?
13. What is the difference between *ψημύθιον* and *ἔγχονσα*?
14. Describe the Persian *κάνδυς*. Was it a cloak or tunic, and have the ancient lexicographers fallen into any error respecting it?
15. What is the difference between *φιάλη* and *ἔκπωμα*?
16. What was the *κύαθος*, and what other names were given to it?
17. What was the *παράδεισος*?
18. Is *χρῆμα* ever applied to men or animals? And have we any English words similarly used?

19. What is the primary meaning of φλυαρέω ?
20. What is the meaning of ἀποβούκολέω ?
21. What sense does Xenophon assign to ἵερεῖον ?
22. What is the meaning of προπέμπω, and what is the Latin word to express its meaning ?
23. In what sense does Xenophon use *oi συγγενεῖς* ? and is any similar expression in use in our own country ?
24. Who were the persons called *oi όμότιμοι* ?
25. What is the difference between ὅλβος and εὐδαιμονία ?
26. How are we to account for the construction of θαρρέω with an accusative ?
27. What is the proper meaning of ἔξαπατάω and ὑποσκελίζω, as terms used in wrestling ?

BOOK II.

1. What is the primary meaning of *σαφῆς* ? And what passages are referred to, to support the interpretation ?
2. Who were the persons called λογχοφόροι ? and ἀκροβολισταῖ ?
3. What are the meanings assigned to ἀναίνομαι ?
4. What is the difference between *κηφήν* and *μέλισσα* ?
5. Is δίκαιος ever used in a sense distinct from legal and moral justice ? Is *justus* similarly used in Latin ?
6. What is meant by the phrase, *διαλύειν τὴν σκηνήν* ?
7. What is the difference between ἀγενῆς and ἀγενής ?
8. In what sense does Xenophon use the word δρόμος ?
9. What is meant by παρασάγγης ?

BOOK III.

1. Describe the ἄρμάμαξα, and state the difference between ἄρμάμαξα and ἄμαξα, ἀπήνη and ἄρμα.
2. What was the τιάρα ? How did those worn by the king differ from those worn by his subjects ?
3. What is the primary meaning of πτήσσω ? What of ὁρόδέω ?
4. What is meant by ξένια ? Is any noun understood ?
5. What is meant by συσκευάζομαι, in respect to the march of an army ? And what is the Latin word, coined by whom, to convey its force ?
6. Whom does Xenophon mean by the Chaldæans ?

7. What is meant by the phrases, *λόχος ὄρθιος*, *λόχος παραμήκης*, *πλαγία φάλαγξ*?
8. What is the difference between *ἔνυδρος* and *εὔυδρος*?
9. How do you define the words, *λιθοκόπος*, *λιθοξόος*, *λιθουργὸς*, *λιθοδόμος*, and *λιθολόγος*?
10. How is the phrase, *διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ πιστὰ* expressed in Latin?
11. What is the meaning of *ἐπιγαμία*?
12. What is the difference between *ἐπιμαχία* and *συμμαχία*?
13. Whom does Xenophon mean by the Indians?
14. How is the construction of the phrase, *ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα*, to be accounted for?
15. Who are meant by *οἱ ἐπικαίριοι*?
16. Describe the *θώραξ*, *lorica*, and explain the meaning of the epithet *φολιδωτὸς* and *λεπιδωτὸς*, sometimes joined to it.
17. What is the meaning of *ἀπορράψῳδέω*?
18. What is meant by *σύνθημα*? And did the practice of the Greeks differ from that of the Romans?
19. What is meant by the phrase, *ἐπὶ πόδα ἀνάγειν*? And what is the corresponding phrase in naval tactics?

BOOK IV.

1. Who were the Hyrcanii?
2. What were the Σκιρῖται?
3. What is meant by the phrases, *πέμπειν*, *ἀποστέλλειν*, *φέρειν δεξιάν τινι*?
4. Explain the force of *ἀκμάζω* in respect to time, and give a reason for referring the metaphor to a *point* rather than to *full bloom* or *ripeness*? Is *ἀκμὴ* allied to *nick*?
5. How has Varro expressed the word *συσκοτάζω*?
6. Give the primary meaning of *πεπαινω*, and account for its application to anger? What is the word similarly used by Homer, and account for the metaphor?
7. What is the difference between *ἔμπορος* and *κάπηλος*?

BOOK V.

1. Whom does Xenophon mean by the Bactriani?
2. How does Xenophon here use *ἀρετή*?
3. Trace the various meanings of *συσκενάζω* from the primary.

4. What is the difference between *αισχύνομαι λέγων*, and *αισχύνομαι λέγειν*?
5. What is meant by *δαρεικός*?
6. Is *ως* ever used after verbs indicative of *fear*?
7. What is *πανικός φόβος* called in Latin?
8. What is the difference between *ἐπαινος* and *ἐγκώμιον, laus* and *laudatio, praise* and *panegyric*? What word is understood in *ἐγκώμιον*?
9. What is the difference between *ἐκγονος* and *ἐγγονος*?
10. What is, in military tactics, the difference between *πλαισιον* and *πλινθίον*?
11. Were horns and trumpets used by the Greeks in early times? From what people did they borrow the trumpet? And what contrivances had they to supply the place of horns and trumpets?
12. Are Pliny, Valerius Maximus, Quintilian, Solinus, and Synesius mistaken in asserting that Cyrus had learnt by heart the names of all the soldiers in his army?
13. What is meant by *καιρία πληγή*? And how is this expressed in Latin?
14. What is meant by the phrase, *ἐμβάλλειν λόγον περὶ τινός*?

BOOK VI.

1. How do you account for the construction in the phrases, *εἶναι*, or *παρεῖναι*, *εἰς* or *ἐπὶ τόπον τινά*?
2. Explain the various senses of *ἔρρω*.
3. Is *σφέτερος* ever used for *ἡμέτερος*?
4. How does Fischer explain the Attic use of the future middle of verbs in *ω*, for the future active?
5. What reason does Fischer assign for preferring *ἐχνρὸς* to *όχνρὸς*, in Xenophon?
6. What is meant by the *Τρωϊκὴ* and *Λιβυκὴ διφρεία*? Was it different from the Cyrenæan and Median, the Syrian, Arabian, and Asiatic method?
7. Distinguish between the *ἥριοχος* and the *παραιβάτης*?
8. What alteration did Cyrus introduce? And what were the *δρεπανηφόρα ἄρματα*?
9. Is *πρᾶγμα* ever applied, like *χρῆμα*, to men or animals? What Latin writers use *res* and *negotium* in the same way?
10. Give the three senses of *ἄοινος*, and state the corresponding Latin word, and that peculiar to Apuleius.
11. What is the difference between *ὄνος* and *μύλος*?

12. What is the difference between *γνωστὴρ* and *ἐγγυητής*?
13. How do you translate *ἀεὶ* in the phrase, *ὅτι ἀν ἀεὶ καὶ ὁν ὄρῶσιν*?
14. What is the difference between *ἀπαντάω* and *ὑπαντάω*?
15. Is *ἀριστῆσαι* ever applied to horses?
16. How do you account for the phrase, *ἐπιέσασθαι γῆν*?
17. What is meant by the *σκηνὴ* of an *ἀρμάμαξα*?

BOOK VII.

1. State the difference between *ἀπάρχομαι* and *σπένδω*.
2. What is the difference in the meaning of *ἀεὶ*, between *μετεδίδον ἀεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ*, and *μετεδίδον τῷ ἀεὶ μάλιστα δεομένῳ*?
3. What was the standard of the troop, over which Cyrus himself presided?
4. What is the meaning of *ἔρανος*?
5. What is the difference between *'Εννάλιος* and *"Αρῆς*? between *παιανίζειν*, and *ἐπαλαλάζειν τῷ Ἐνναλίῳ*?
6. What place is meant by *Κυλλήνη παρὰ Κύμην*? Why does Zenne propose to substitute *Καρήνη*? What is the opinion of Poppo?
7. What is the difference between *θησαυρὸς* and *χρύματα*?
8. What is meant by *Σύγαστρον*?
9. Describe the *ἀκυνάκης*.
10. Define the difference between *στρατεία* and *στρατιά*.
11. Explain the meaning of *κῶμος*, *κωμάζω*, and *κωμαστής*.
12. Translate the phrase, *ἀνεστόμωσε τὰς τάφρους*.
13. Trace the meanings of *ἀκροθίνια*.
14. Define the difference between *τέμενος*, *οἰκία*, and *ἀρχεῖον*.
15. What was the most solemn oath used by the Persian kings?

BOOK VIII.

1. What is meant by the phrase, *προσφέρεσθαι τινι*?
2. Why is a good prince called a *βλέπων νόμος*? What parallel expression is used by Cicero?
3. What is meant by the terms *βονδιμιάω*, *καρδιώτω*, and *λιμώττω*? Which was used by the Attics, which by the Sicis? Xen. *Cyrop.*

lians or Dorians, and which by the Hellenists? What are the English, French, and Italian terms to express the force of *βούλημος*? And what is meant by the prefix *βού*? Is the English word *horse* similarly used?

4. What is the difference between *έργοδότης* and *έργολάβος*?
5. What is meant by *χιτῶνας συντέμνειν*? Is the word *χιτών* elsewhere similarly used?
6. What is meant by the words, *τοὺς βασιλέως καλονέμους ὄφθαλμοὺς καὶ τὰ βασιλέως ὅτα*?
7. What is the difference between *ἀγώνισμα* and *δίκη*?
8. What are we to understand by the *ὤρφνιον χρῶμα*? what by the *φοινικοῦν χρῶμα*? what by the *καρύκιον χρῶμα*?
9. What is meant by *κασᾶς*? to what country may we refer the origin of the word? to what Latin, French, Spanish, and Italian words does it seem to be allied? what ancient writer, besides Xenophon, has noticed it, and in what way?
10. What distinction is made by philologists between *ἔφιππεῖος* and *ἴππικός*?
11. What do Xenophon and other writers relate about the sacred fire of the Persians?
12. What was the Persian name of the *χιτῶν πορφυροῦς*? And what is the meaning of *μεσόλευκος*?
13. What are we to understand by *ἀναξηρίδες*? and what is the Chaldaic term, what the Persian, and what the Latin synonym?
14. What color is meant by the epithet *ὑσγινοβαφής*? And why is this lection preferable to the other *βυσσινοβαφής*?
15. What was the *διάδημα*, and was it different from the *κίδαρις* and the *τιάρα*?
16. What is meant by *χειρίς*? and what is the difference between *χειρίς* and *δακτυλίθρα*? what is the Persian term for the former?
17. What is meant by *ραβδωτὰ ἵμάτια*? and what is the corresponding Latin phrase?
18. What is meant by the phrase, *χάριν τινὶ καταθέσθαι*?
19. What is the proper meaning of the word *ταγός*? from what nation was it borrowed?
20. What is meant by *γῆδιον πονηρὸν*, *γῆδιον δικαιότατον*, and *justissima tellus*?
21. What is the name of the Persian dance? and why was it so called?
22. What is the derivation and meaning of *εὐθημοσύνη*? and to what phrase does Hemsterhuis refer in illustration of them?
23. What is the difference between *τίτη*, *τήθη*, *μαῖα*, *μάμη*, *μάμμα*, and *τιθηρὸς*, *τιθήνη*, *τροφός*?

24. Were the satraps civil or military officers? and were they ever invested with military command?
25. What were the letter-carriers called in the Persian tongue? and how do they differ from our postboys?
26. By what analogy is *τελευτάω* with a gen. defended?
27. What mode of sepulture was adopted by the Persians? and on what accounts do Cyrus and Cicero recommend it?
28. What is the difference between *μονοσιτεῖν* and *ἀριστᾶν*?
29. Is the word *δικαιότης* of common occurrence? and what is the more usual word?
30. Is the word *δύναμις* used by Xen. in any unusual sense? and by what arguments is the usage defended?
31. What is the meaning of *λουτροχόος*?
32. What is the difference between *ὑποχρίειν τινὰ*, and *ἐντρίβειν τινά*?

GREEK INDEX.

A.

Ἀγαθὸς, τὰ, 110
 ἀγαθὸς and ἐσθλὸς 30
 ἀγαθῶ τινὶ, τινὰ, 70
 ἀγγαρεύω 308
 ἀγγαρός 308
 ἀγενῆς and ἀγεννῆς distinguished 65
 ἀγορά ἐλευθέρα 6
 ἀγός and ταγός confounded 292
 ἀγρυπός 289
 ἀγωνία 66
 ἀγώνισμα and δίκη distinguished 277
 ἄδικος ἵππος 62
 ἀεὶ 204
 ἀεὶ ποτὲ 71
 ἀθρέω and δράω confounded 263
 αἰσχιόν ἔστι 255
 αἰσχύνομαι λέγων, λέγειν 144
 ἀκεστής and ἡπητής 37
 ἀκμὴ 120
 ἀκουστέω 163
 ἀκουστιάω 163
 ἀκροβολίζω 49
 ἀκροβόλιστος 197
 ἀκροβολιστής 49
 ἀλαζὸν 57
 ἀλέα and θάλπος distinguished 309
 ἀλεεινὸς 309
 ἀλεεινὸς and ἐλεεινὸς distinguished
     309
 ἀλεεινοὶ χιτῶνες, οἱ τοῖχοι, 309
 ἀλευρον and ἄλφιτον distinguished 9,
     147
 ἀλλ' οὐ 60
 ἀλλως τε 45
 ἄλφιτον and ἄλευρον distinguished 9,
     147

ἄμεινόν ἔστι 255
 ἄμη, hama, 201
 ἄμφιτάπις 318
 ἄν, joined with εἰ and an optative, 34
 ἄνάγω ἐπὶ πόδᾳ 106
 ἄναίνομαι 54
 ἄναισιμῶ 59
 ἄνανταπόδοτον 128
 ἄναξυρὶς and σαράβαλλα 283—85
 ἄναξυρὶς σκυτίνη 284
 ἄναστόμωσις 243
 ἄνατεταμένος 108
 ἄνηβάω 137
 ἄνθεω 210
 ἄνταγωνιστής 33
 ἄντέχω 214
 ἄντιος 165
 ἄντλητής, ἄντλητήριον, ἀρυστήρ, and
     κύαθος, 13
 ἄξιόχρεως 253
 ἄσινος, abstemius, invinius, 199
 ἄπαγ· ἐς κόρακας 182
 ἄπαντάω and ὑπαντάω distinguished
     206
 ἄποβουκολέω 21
 ἄπολλάνασι and ἄπολλάνουσι 130
 ἄπορδαψφδέω 103
 ἄποστέλλω τὴν δεξιὰν 114
 ἄποστροφὴ 150
 ἄποτυγχάνω 45
 ἄποχειρόβιος 292
 ἄποχειροβίωτος 292
 Ἄργεία σχιστή 270
 ἄρετὴ 141
 ἄριστάω 316
 ἄριστῆσαι, applied to horses, 207
 ἄρμα 187—8
 ἄρμα and ἀπήνη distinguished 79

- ἄρμα δρεπανηφόρον, Μηδικὸν, ὀκτάρδυμον, πολεμιστήριον, πολύδρυμον, τετράρδυμον, χρυσόζυγον, 189, 193, 282
 ἄρμα λευκὸν Δίὸς, Ἡλίου, 282
 ἄρμάξα, λιγνατάχα, 79, 212—13
 ἄρμάξα and ἄρμαξα distinguished 79
 ἀρταμέω 56
 ἄρταμος and μάγειρος 56
 ἄρτος and μᾶξα distinguished 9
 ἄρυστὴρ, ἀντλητῆς, ἀντλητήριον, and κύαθος, 13
 ἄρχειον and οἰκία distinguished 6
 ἀσκαρδαμυκτὶ 27
 ἀσκέω 53
 ἀσμένως and ἥδεως 165
 ἀστάνδης 308
 ἀστράπτω 210
 ἀσχολία 123
 ἀσχολίαν παρέχειν τινὶ 123
- B.
 βάνανσος 161, 292
 βάρβαρος 5
 βάρζα 138
 βασιλεὺς, in the Spartan sense, 292
 βέλτιόν ἐστι 255
 βητιακὸν 8
 βλέπων νόμος, *lex loquens*, 263
 βοιωτάρχης 292
 βου, ἐπιτάσεως δηλωτικὸν, 266
 βουγάῖος 266
 βούγλωσσος 266
 βουλιμιὰ τὰ βαλάντια 267
 βούλιμος, *furcilla*, *curculla*, *oppilago*, 266
 βούπταις 266
 βούπτειν 266, 267
 βούσυκον 266
 βρακία and μωκία confounded 283
 βρακία, *bracca* or *braccæ*, 283—85
 βυστινοβαθῆς 285
 βύστος, *byssus*, 285
- G.
 γανσάτης, *gausapra*, 281
 γὲ, placed twice in the same member of a sentence, 55
 γεραιρώ 307
- γῆδιον δίκαιον, (*tellus justissima*), 293
 γνώρισμα 53
 γνωστὴρ and γνώστης 202
 γνωστὴρ and ἔγγυητῆς distinguished 202
 γοωμένη 137
 γυναικοφίλης 190
- Δ.
- δαῖς 119
 δαιτρὸς, ἄρταμος, and μάγειρος, 5, 6
 δακτυλήθρα and χειρὶς distinguished 286
 δακτύλοις τοῖς τρισὶ, ἄκροις τοῖς δακτύλοις, 13
 δάπης and δάπις, τάπης and τάπις, 318
 δαρεικὸς 147
 δέ and τέ 195
 δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον 116
 δειπνίζω 127
 δεξιὰν δίδωμι, πέμπω, ἀποστέλλω, φέρω, 114
 δέος πρὸς τὸ θεῖον 116
 διάδημα, *diadema*, 80, 285—86
 διαδικασία 262
 διάλευκος 283
 διαλύω τὸ συμπόσιον, τὴν σκηνὴν, 63, 85
 διαναπηδῶ 18
 διασκηνέω, ἐξ ἀρίστου, μετὰ τὸ δεῖπνον, 64, 85
 διαταγένω and διατάσσω confounded 291
 διατάσσω and διαταγένω confounded 291
 δίδωμι τὴν δεξιὰν 114
 δίδωμι καὶ λαμβάνω τὰ πιστὰ, *accipio et do fidem*, 91
 δίκαιος, *justus*, 62
 δικαιοσύνη and δικαιότης 317
 δίκη and ἀγώνισμα distinguished 277
 διφρέλα 186
 διφρέλα, ἡ τῶν Κυρηναίων, Τρωϊκὴ, 186
 διφρεντίς 186
 διψῶν πανέται and πανέται διψῶν distinguished 15
 δρεπανηφόρον ἄρμα 189, 193
 δρόμος 68
 δύναμις, *vis, potestas*, applied to plants, 318
 δυσθετέω and δυσφορέω 56
 δυσφορέω and δυσθετέω 56

E.

- ἔγγονος and ἔκγονος distinguished 157
 ἔγγυητής and γνωστὴρ distinguished 202
 ἔγγύτατα and ἔγγυτάτω 170
 ἔγκωμιάζω and ἔπαινέω distinguished 153
 ἔγκώμιον, τὸ, ἔπος understood, 154
 ἔγκώμιον and ἔπανος, laudatio and laus, distinguished, 154—5
 ἔγκωμιος and ἔγχαριος 154
 ἔγχουσα and ψυμάνθιον distinguished 12
 ἔγχάριος and ἔγκώμιος 154
 ἔδρα, ἐξ ἔδρης ὑπαίστασθαι, 311
 ἔθιζομαι and τρέφομαι 42
 ἔθνος and φῦλον, applied to animals, 44
 εἰ and κὲ, with an optative, 34
 εἴκειν οὐ ὑπείκειν δῶδι 311
 εἰλητή ἐσθῆς 279, 280, 281
 εἶναι ἐπὶ τόπον τινὰ 181
 εἶναι, joined with ἔκδν, 59
 εἶπον, in the sense of ‘ordering,’ 57
 εἰς τρίτον, τρίτην ἡμέραν, 158
 ἔκγονος and ἔγγονος distinguished 157
 ἔκκοπτω 197
 ἔκπεπληγμένος φόβος, metus lymphatus, 152
 ἔκπωμα and φιάλη distinguished 14
 ἔκτραχηλίζω 19
 ἔκδν εἶναι 59
 ἔλεεινδς and ἀλεεινδς distinguished 309
 ἔλευθέρα ἀγορὰ 6
 ἔλθειν εἰς χεῖρας, opposed to ὑποχωρεῖν, 77
 ἔλοῦντος 127
 ἔμβάλλω βουλήν, λόγον περὶ τινός, 178
 ἔμπορος and κάπηλος distinguished 133
 ἔναγχός ποτε 71
 ἔνδυναι εἰς, induere se in, 261
 ἔντιθέναι and ἐπιτιθέναι φόβον 133
 ἔντριβω 319
 ἔντριψις χρώματος 11
 ἔνδρος, εὐδρος, and ἔφυδρος, 89
 ἔξαπταώ and ὑποσκελίζω 42
 ἔξελιγμός, evolutio, 302
 ἔξελίττω, erolvo, 302
 ἔξενεγκεῖν, efferre, efferre foras, 182
 ἔξηγέομαι 134
 ἔξήγησις 134
 ἔξηγητής 134
- ἔπαινέω and ἔγκωμιάζω distinguished 153
 ἔπαινος and ἔγκώμιον, laus and laudatio, distinguished 154—5
 ἔπανοφρια, τὰ, 283, 284
 ἔπιβονδεύω 183
 ἔπιγαμία 91
 ἔπιγεράρω 307
 ἔπιέσω and ἔπιέσασθαι 211
 ἔπιέσασθαι γῆν 211
 ἔπιθωρακίζω 98
 ἔπικαιρίος 95
 ἔπιμαχία and συμμαχία distinguished 91
 ἔπιστήμων τὰ προσήκοντα 95
 ἔπισυμμαχία, ἔπιμαχία, and συμμαχία, 91
 ἔπιτετραμμένος τὴν ἀρχὴν 208
 ἔπιφαίνω 206
 ἔργαλεῖον and ἔργαστήριον 161
 ἔργαστήριον and ἔργαλεῖον 161
 ἔργοδοτέω 269
 ἔργοδότης 269
 ἔργολαβέω 269
 ἔργολάβος 269
 ἔργον and πρᾶξις distinguished 154
 ἔρμᾶς, herma, 282
 ἔρθει τὰ καλὰ 182
 ἔρρω 181
 ἔσθῆς εἰλητή 270, 280, 281
 ἔσθλος and ἀγαθὸς 30
 Ἐστία Πατράρχα 32
 ἔστιν ἄ, ἔνια οὐ τινὰ understood, 34
 εὖ Τίθημι 301
 εὐγνωμοσύνη 301
 εὐδαιμονία and ὕλος distinguished 30
 εὐεργειτιαν καταβάλλειν and καταδέσθαι 290
 εὐθημοσύνη 301
 εὐθήμων 301
 εὐρῆμοσύνη 301
 εὐσχημοσύνη 301
 εὐῦδρος, ἔνυδρος, and ἔφυδρος, 89
 εὐφροσύνη 301
 εὐχείμερος 309
 ἔφασαν, ἔφησαν, 124
 ἔφηβάσκω 184
 ἔφηβάω 184
 ἔφίπτειος and ἵππικος distinguished 280
 ἔφυδρος, εὐῦδρος, and ἔνυδρος, 89
 ἔχομαι 117
 ἔχυρδος and ὀχυρδος 185
 ἔχων οἵσεις 75
 ἔως and ἡῶς 5

Z.

ζάρβα 138
Ζεὺς Βασιλεὺς, Πατρῶος, 32

H.

ἥδε ποτὲ 71
ἥδεως and ἀσμένως 165
‘Ηλίου ἅρμα λευκὸν 282
ἥνιοχος 187—8
ἥπητής and ἀκεστής 37
ἥττα 81
ἥώς and ἔως 5

Θ.

θάκος 311
θάκουν ὑπανίστασθαι, ὑπείκειν, 311
θάλπος and ἀλέα distinguished 309
θαρρέω τινὶ, τινὶ, 31
θεραπεία 254
θησαυρὸς 274, 275
θρυπτικὸς 318
θρύψις and τρυφὴ distinguished 318
θύω 72
θῶκος 311
θωρακίζω 98
θώραξ 98

I.

ἰερεῖον 23
ἱμάτια ῥαβδῶτὰ, stragulae *virgalæ*,
288
ἱοβαφῆς 289
ἱππάσιμος, equitubilis, 22
ἱππικός and ἐφίππειος distinguished
280
ἱπποτοξότης, hippotoxota, 158
ἰστᾶς, ‘weighing,’ 275

Κ.

καθαιρέω 124
καθάρειος 14
καθαρεῖως 13
καθίζω κλαίειν 58
καὶ νῦν ἔτι, πιπε adhuc, 306
καινοποιέα 318
καινοποιητής 318
καινοποΐα 318

καινοποῖος 318
καιρία πληγὴ, οὐλὴ ὡτειλὴ, *ictus letalis*, *vulnus letale*, 164
καίριον ἔλκος, τραῦμα 164
κακοθημοσύνη 301
κακοποιέω 318
καμάρα, 212—13
κάνδυς and χιτῶν Περσικὸς distinguished 12
κάπηλος and ἔμπορος distinguished 133
καρδίας χιτῶν 270
καρδιώττω 266
καρπὸς, cheese, flesh, hair, hides,
horns, milk, wool, 3
καρύκη 278
καρύκινος 278
καρυκοποιέω 278
κὰς, for καὶ, 281
κὰς, for κῶς, 281
κάστας ορ κασᾶς, *casa*, 279—82
κασέα ορ κασέλα 281
κάστης ορ μασῆς 279—82
κάστον 281, 282
κάσκανον 281
κάστον ορ κάστον, a suspected word,
279—82
κάστος 279—82
κάστσας 279—82
κάστσον ορ καστὸν, a suspected word,
279—82
κάστσος 279—82
κάστυμα 281
καστὸς ορ καττὸς 281
κατὰ, understood in νέμονται χωρία, 3
καταβάλλειν εὑεργεσίαν 290
καταδέσθαι εὑεργεσίαν 290
καταβέσθαι τινὶ χάριν 290
κατακαλύπτω τῇ σκηνῇ, τῇν σκηνῇν,
212
κατακλιθεὶς and κατακλινεὶς 149
καταπέπτω χόλον 130
καταπεφυγέναι ἐν 166
κατασκευὴ 77
κατασκόπος 129
καταστράπτω 210
κατατρύω 165
καταχωρίζω 122
κατειλέω 288
κατέφυγε οὖ 166
καττὸς ορ καστὸς 281
κεκινημένον χωρίον 43
κέρας, cornu, 161
κεφαλαῖον, ἐν κεφαλαῖφ, 206
κεφαλὴ, τῇ κεφαλῇ προέχειν, 123
κεφαλίς, πρόσχισμα, and χιτῶν, 271,
272

κηφήν 61
 κίδαρις, κυρβασία, πῖλος, and τιάρα, 80,
     286
 κιστινοβαθῆς 285
 κλαίειν καθίζειν 58
 κοινὸς, with a gen., 60
 κοίτη 64
 κολάζω and τιμωρέω distinguished 7
 κόλασμα 82
 κολάσομεν 255
 κολοκασία 281, 282
 κοπὶς, μάχαιρα, and σάγαρις, 10
 κόρη and χειρὶς 286, 288
 κοχλίας, cochleu, 282
 κραυγὴν ποιέω 78
 κρηπιδῶν 208
 κρόκινος 289
 κροταφίαια πληγὴ, ictus letalis, vulnus
     letale, 164
 κροτέω τὰς πέλτας 297
 κρούεσθαι πρύμναν 106
 κύαθος, ἀντλητῆς, ἀντλητήριον, and
     ἀρυστήρ, 13
 κύκλιοι χοροί 38
 κύκλος 197
 κυκλοῦμαι, circulor, 197
 κυρβασία, κίδαρις, πῖλος, and τιάρα, 80
 Κυρηναῖων, τῶν, ἡ διφρεία 186
 Κυροπαιδεία 2
 Κύρου Παιδεία 2
 κιστινοβαθῆς, a false lection, 285
 κώθων 8

Δ.

λαμβάνω τὰ πιστὰ 91
 λανθάνω and μανθάνω confounded 200
 λέγω, τὸ οἰκοδομέω, 208
 λελιθωμένον ἔδαφος 208
 λεπιδωτὸς θώραξ 98
 λεπτοσχιδῆς 270, 271
 λευκὸν ἄρμα Διὸς, Ἡλίου, 282
 λήγω 313
 Λιβυκὴ, ἡ, διφρεία, 187
 λιθοδόμος, λιθοκόπος, λιθολόγος, λιθο-
     ξός, λιθουργὸς, 89, 208
 λιθολόγημα 208
 λιθόστρωτον ἔδαφος 208
 λιθονήργημα 208
 λιμώττω 266
 λιπαρὸς, opposed to ψωραλέος, 21
 λογοποίος, λογογράφος, and ἴστορικὸς,
     305
 λογογράφος, λογοποίος, and ἴστορικὸς,
     305

λόγου τελευτᾶν, ὑπείκειν, 311
 λόγχη 48
 λογχοφόρος 48
 λούομαι 127
 λοντροχόος 319
 λόχος Ἀρκαδικὸς, Σκιρίτης, 113
 λόχος ὕβριος, opposed to παραμήκης, 88

Μ.

μάγειρος, δαιτρὸς, and ζερταμος, 56
 Μάγοι, οἱ, Magi, 100
 μᾶξα and ἔρωτος distinguished 9
 μαῖα, τιθηνὸς, τιθήνη, and τροφὸς dis-
     tinguished 203
 μαίνομαι 25
 μαίνομαι, furo, insanio, denoting ‘ar-
     dent desire,’ 291
 μάμμα or μάμμη, τιθηνὸς, τιθήνη, and
     τροφὸς distinguished 203
 μανθάνω and λανθάνω confounded 200
 μανίκιον, manica, 287
 μάντεις, οἱ, Magi, 100
 μάχαιρα, κοπὶς, and σάγαρις, 10, 196
 μαχαιροφόρος 196
 μεσημβρία 125
 μεσόλευκος 283
 μέσον ἡμέρας, νυκτῶν, 125
 μεσοῦρα ἡμέρα 125
 μεταθέω 74
 Μηδικὴ στολὴ 265
 Μηδικὸν ἄρμα 189
 μηχανὴ, machina, 185
 μιαιφόρος 313
 μονοσιτέω 316
 μουσουργὸς 138
 μύλη and μύλος, meta, 200
 μωκία and βρακία confounded 283

Ν.

ναρθηκοφόρος 67
 νάρθηξ 67
 νεανιεύω and νεανισκεύω distinguished
     10
 νεανισκεύω and νεανιεύω distinguished
     10
 νεῦρα, fila sutoria, 269
 νευρόβραχπτης 270
 νευροράφαφέω 269, 270, 272
 νευροράφικὸς 270
 νευροσπάστης 270

- νευρόσπαστος 270
 νευροστάτης 270
 νηκουστέω 163
 νόμος βλέπων, *lex loquens*, 263
 νυμφόληπτος, *lymphatus*, 152
 νωτοφόρον, τὸ, ὑποζύγιον understood, 202
 νωτοφόρος, δ, ἡμίονος or ὕνος understood, 202
- Ξ.
- ξένιον 86
 ξυλοκόπος 202
- Ο.
- ὄγκος 201
 ὅγμενω 73
 ὅδον εἴκειν, ἐξίστασθαι, παραχωρεῖν, 311
 οἵ and οὖ 166
 οἰκέτης 113
 οἰκία and ἀρχεῖον distinguished 6
 οἶκον εὖ θέσθαι 301
 οἰκουμένη, ἡ, 93
 ὄκλαδω 297
 ὄκλασμα 297
 ὄκλασμὸς 297
 ὄκνέω 60
 ὄκταρρυμον ἄρμα 189, 193
 ὄλθος and εὐδαιμονία distinguished 30
 ὄμαρτέω 40
 ὄμοθυμέω 121
 ὄμοιοι and ὄμοτιοι, οἱ, 29
 ὄμονοέω 121
 ὄμοτιοι and ὄμοιοι, οἱ, 29
 ὄνομα 57
 ὄνομαστὶ προσαγορεύω 162
 ὄνομαστὸς 182
 ὄνος δ ἀλέθων, ἀλέτων, ἀλέτης, *mola asinaria, catillus*, 200
 ὄπλον 126
 ὄπλα, τὰ, εὖ τίθεσθαι 127
 ὄπτηρ 129
 ὄπως, *for ὄτι*, 97
 ὄράω and ἀθρέω confounded 263
 ὄρμαθὸς 203
 ὄρματίνα 309
 ὄρμάω 309
 ὄρρωδέω 83
 ὄρφναίη νῦξ 278
 ὄρφνη 278
 ὄρφνιος 278
- ὄρχέομαι τὸ Περσικὸν 297
 ὄρχημα, τὸ Περσικὸν, 297
 οὖ and οὖ 166
 οὐλὴ καρία, *ictus letalis, vulnus letale*, 164
 οὐρέω 11
 ὄφθαλμὸς, δ *βασιλέως καλούμενος*, 273
 ὄφθαλμοῦ χιτῶν, *oculi tunica*, 270
 ὄχυρὸς and ἔχυρὸς 185
 ὄψις 124

Π.

- Παιδεία 2
 Παιδεία Κύρου 2
 πάλαι ποτὲ 71
 παλαμάω 124
 παλτὸν 122
 πανήγυρις 183
 πανικὸς φόβος 152
 πάντα ποιέω, *omnia facio*, 168
 παραβάλλω 66
 παράγω 67
 παράδεισος 16
 παραθέω 19
 παραιθάτης, *rhedarius*, 187
 παραλλάσσω 25
 παραμήκης λόχος, φάλαγξ, 88
 παραπέτασμα 213
 παρασάγγης, *parasanga*, 73
 παρατείνω 15
 παρατιθέμενα, τὰ, 54
 παρατρέχω 19
 πάρειμι 19
 παρεῖναι εἰς, ἐπὶ τόπον τινὰ, 181
 παρέρχομαι 19
 πάροψις, *paropsis*, 12
 πάτριος and πατρῷος distinguished 4
 πατρῷος and πάτριος distinguished 4
 πανέται διψῶν and διψῶν πανέται distinguished 15
 παύομαι 313
 πέλτας κροτεῖν 297
 πέλυντρον 284
 πέμπω τὴν δεξιὰν 114
 πεπαίνω 130
 πέπασθε 101
 πεποδισμένοι ἵπποι 98
 περιβάλλω 23
 περιβαρὶς 271
 περίβλεπτος 182
 περίδεσις 288
 περιέπω 126, 127
 περίζυγον 201
 περίοδος 55

περιορδῶ, with a participle, and with
     an infin., 58
 περισχίδης 270, 271
 περσικὴ 284
 Περσικὸν, τὸ, ὅρχημα understood, 297
 Περσικὸς ἔξελιγμὸς 302
 πιλητὸς and πιλωτὸς 281
 πιλοποὺς 173
 πῖλος 173, 281
 πῖλος, κίδαρις, κυρβασία, and τιάρα,
     80
 πιλωτὸς 173
 πιστὰ, τὰ, δίδωμι καὶ λαμβάνω, 91
 πλαγία φάλαγξ 88
 πλαίσιον and πλινθίον distinguished
     160
 πλατυόφθαλμος 11
 πλεονεξία 175
 πληγὴ καιρία, κροταφιαία, *ictus letalis*,
     vulnus letale, 164
 πλινθίον, applied to a garment, 289
 πλινθίον and πλαίσιον distinguished
     160
 πνεῦμα φορδὸν 209
 ποδεὰ 284
 πόδειον 284
 πόδιον 284
 ποῖα ἄττα 95
 ποιέω and ποιοῦμαι, with the prep. ἐν,
     to carry, place, deposit, 40
 ποιέω πάντα, *facio omnia*, 168
 πολέμαρχος 292
 πολεμιστήριον ἄρμα 189, 193
 πολυπήμων 102
 πολύρρυμον ἄρμα 189, 193
 πολυσχίδης 270, 271
 πονηρὸν γῆδιον 293
 πορεύομαι and πορίζομαι confounded
     263
 πορίζομαι and πορεύομαι confounded
     263
 πορσύνω 121
 πορφυροῦς χιτῶν 283
 ποτὲ, put after ἀεί, ἔναγκος, ἥδε, and
     πάλαι, 71
 ποὺς, ἐπὶ πόδᾳ ἀνάγειν, 106
 πρᾶγμα and χρῆμα, *res* and *negotium*,
     applied to men and animals, 191
 πρᾶξις and ἔργον distinguished 154
 προβεβλημένοι τὸν θωρακοφόρους 208
 προτέξ and φερνή or φέρνη 203
 προμαχέω 188
 προμαχίζω 188
 προμάχομαι 188
 προνομὴ 186
 προπέμπω 26

προπομπὸς 77
 προσφέρομαι τινὶ 262
 προσφέρω and προφέρω confounded
     267
 πρόσχισμα, κεφαλὶς, and χιτῶν, 271,
     272
 προφέρω and προσφέρω confounded
     267
 πρόχοος and πρόχοος, *guttus*, *guttur-*
     nium, 147
 πρύμναν κρούεσθαι 106
 πτήσσω and ὁρόωδέω 83
 πῦρ, the everlasting and sacred fire,
     282

P.

ῥαβδοειδὲς σχῆμα 288
 ῥαβδοειδῆς θυρεὸς 288
 ῥαβδωτὰ ἴματα 288
 ῥαῖξ 253
 ῥαψῳδέω 104
 ῥαψῳδία 103
 ῥομβοειδῆς, applied to a garment, 289
 ῥόμβος, *rhombus*, applied to a garment,
     289
 ῥοπὴ 115
 ῥυμὸς 193

Σ.

σάγαρις, μάχαιρα, and κοπὶς, 10
 σανδάλια λεπτοσχίδη 271
 σαράβαλλα and ἀναξυρὶς 283—85
 σαράβαρα and ἀναξυρὶς 283—85
 σαράγης and σάραπις 283
 σάραπις and σαράγης 283
 σατράπης, *satrapa*, 305
 σαφῆς 47
 σημαίνει, δ σαλπιγτὴς understood, 161
 σιγήσομαι 184
 σιτέω 268
 σιτοποιέω 42
 σκελεὰ οτ σκελέα 284
 σκηνὴ 63, 85
 σκηνὴ, the covering or curtain of a
     vehicle, 212
 σκῆπτρον, *sceptrum*, 312
 σκοτὴ 204
 σκυτίνῃ ἀναξυρὶς 284
 σμινή 202
 σόλοικος 289
 στεφανώ 100
 στολὴ 101

- στολὴ ἡ Μηδικὴ 265
 στολιδωτὸς χιτῶν 210
 στολὴ 210
 συγγενῆς 26
 συγχαίρω τινὶ 109
 συγκατασπάω 176
 συγκυρέω 176
 σύλλογος 196
 σύμβολον, *symbolum*, 192
 συμμαχία and ἐπιμαχία distinguished 91
 συμπαρομαρτέω 40
 συμπόσιον 296
 συμπροπέμπω 26
 σὺν 42
 συνήδυμαί τινι 109
 σύνθημα 104
 συντέμω 272
 συντέμνω and σχίζω distinguished 270
 συντίθημι 272
 συσκευάζω, *conraso*, 87, 143
 συσκευὴ 143
 συσκοτάζω, *contenebro*, 127
 σφέτερος, *suis, noster*, 183
 σχῆμα ῥαβδοειδὲς 288
 σχίζω and συντέμνω distinguished 270
 σχίζω ὑποδήματα, *fenestro calceos*, 270
 σχιστὴ Ἀργεία 270
 σώζομαι εἰς, πρὸς, 166
- T.
- ταγεία 292
 ταγεύω 291
 ταγὸς and τ' ἀγὸς confounded 291—92
 ταγὸς Θετταλῶν 292
 ταμεύω 102
 τάπτης and τάπης, δάπης and δάπις, 318
 τὲ and δὲ 195
 τελευτάω, with a gen., 313
 τετάχθαι ἐπὶ λεπτὸν καὶ ἀσθενὲς 170
 τετράγωνοι χορὸι 38
 τετράρχυμον ἄρμα 189, 193
 τέως 157
 τήθη, τιθηνὸς, τιθήνη, and τροφὸς, distinguished, 203
 τί οὖν 48
 τιάρα, *tiara*, 285—86
 τιάρα, διάδημα, κίδαρις, κυρβασία, and πῖλος, 80, 285—86
 τίθεσθαι εὖ τὰ ὅπλα 127
 τιθηνέω 203
 τιθήνη, τιθηνὸς, τροφὸς, and τιτθὴ,
- τήθη, μαῖα, μάμμα or μάμμη, distinguished, 203
 τιμῆν τινὰ, with an accus. of the neuter pronoun, 195
 τιμωρέω and κολάζω distinguished 7
 τίσασθαι 35
 τίτθη, τιθηνὸς, τιθήνη, and τροφὸς, distinguished, 203
 τοῖχοι, οἱ, ἀλεεινοὶ χιτῶνες, 309
 τόλμα 254
 τραχηλαία 272
 τρέφομαι and ἔθιζομαι 42
 τρίτη, εἰς τρίτην, τρίτην ἡμέραν, 158
 τρόπος 290
 τροφὸς, τιθηνὸς, τιθήνη, and τιτθὴ, τήθη, μαῖα, μάμμα or μάμμη, distinguished, 203
 τρυφὴ and θρύψις distinguished 318
 τρύω 165
 Τρωϊκὴ, ἡ, διφρεία 186
- T.
- ὑδροποτέω and ὑδροπωτέω 199
 ὑδροποσία 199
 ὑδροπότης 199
 ὕεικὸς 149
 ὕικὸς 149
 ὕπάγω 89
 ὕπακουστέω 163
 ὕπαντάω and ἀπαντάω distinguished 206
 ὕπένδυμα 271
 ὕπηρετέω 35
 ὕπερηφανία 151
 ὕπερφαλαγγέω 207
 ὕπερφαλαγγησις 207
 ὕπό τι 110
 ὕπόβαθρον 318
 ὕπογραφὴ 11
 ὕπόδημα 269—72
 ὕπόδημα κοῦλον διπλοῦν, a Persian shoe, 265
 ὕπόδυμα 271
 ὕπόθερμος 309
 ὕποκάμπος 272
 ὕποπίνω, *subbibō*, 296
 ὕποσκελίζω and ἔξαπατάω 42
 ὕπόσχισμα and πρόσχισμα 271
 ὕποχρίω and ἐντρίβω 319
 ὕποψεκάζω 296
 ὕσγη, *hysge*, 285
 ὕσγινοβαφὴς 285
 ὕφαντὸς 289

Φ.

- φάλαγξ παραμήκης, πλαγία, 88
 φέρνη ὅτι φέρνῃ, and προΐξ, 203
 φέρω, *fero*, 209
 φέρω τὴν δεξιὰν 114
 φήμη 310
 φημινάλια, *seminalia*, 283
 φιάλη 13
 φιάλη and ἔκπωμα distinguished 14
 φλυαρέω 20
 φυβέομαι and δείδω ὡς 148
 φόβος καὶ νόμος, for φόβος τοῦ νόμου, 142
 φόβος πανικὸς 152
 φοινικὶς 278
 φοινικοῦς 278
 φοίνιξ δι καρποφόρος 198
 φολιδωτὸς θώραξ 98
 φορδὸν πνεῦμα 209
 φραστὴρ 129
 φρίκη πρὸς τὸ θεῖον 116
 φύλον and ἔθνος, applied to animals, 44

Χ.

- χαρὰ and χαρμονὴ 25
 χάριν ἀποδιδόναι and ἀπολαμβάνειν 290
 χάριν τινὶ καταθέσθαι 290
 χαρμονὴ and χαρὰ 25
 χάρτης, *charta*, 281
 χεὶρ, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, 77
 χείρδεσμος 286
 χειρὶς 286—88
 χειρὶς and δακτυλήθρα distinguished 286
 χειρὶς and κόρη 286, 288
 χειροβάναυσος 292
 χειροβοσκὸς 292
 χειρογάστωρ 292
 χειροθήκη, *chirotheca*, 287

GREEK INDEX.

- χειρομήλη and χειρόμυλος 200
 χειροτέχνης 292
 χειρώναξ 292
 χιτῶν καρδίας 270
 χιτῶν ὄφθαλμοῦ, *tunica oculi*, 270
 χιτῶν Περσικὸς and κάνδυς distinguished 12
 χιτῶν πορφυροῦς 283
 χιτῶν στολιδωτὸς 210
 χιτῶν ὑποδήματος 270—72
 χιτῶνας συντέμνω, applied to shoes, 270
 χόλον καταπέπτω 130
 χορὸς 38
 χρῆμα, applied to men or animals, 20, 48
 χρηματίζω 94
 χρυσόζυγον ἄρμα 282
 χρώματος ἔντριψις 11
 χωρητικῶς and χωριτικῶς 135
 χωρικῶς 135
 χωρίτης 135
 χωριτικὸς 135
 χωριτικῶς and χωρητικῶς 135

Ψ.

- ψέλιον 273
 ψιμμύθιον and ἔγκουστα distinguished 11
 ψυχεινὸς 309
 ψωραλέος, opposed to λιπαρὸς, 21

Ω.

- ὡς ἄτι, μὴ μὴ, μηδὲ οὐ, and such repetitions, 159
 ὡς, put after δείδω and φοβέομαι, 148
 ὁτα, τὰ βασιλέως, 273
 ὡτακουστέω 163
 ὡτειλὴ καιρία, *ictus letulis*, *vulnus letale*, 164

LATIN INDEX.

A.

- Abstemius 199
Accipio et do fidem 91
Acetabulum 287
Adventor 269
Adulor 83
Antimonium 11
Auriculas demitto 83
Ausculto 163

B.

- Barbarus lingua et moribus 290
Batillum 201
Bona, bonæ res, 110
Bracæ, braccæ, 283—5
Bulimus 266

C.

- Calidissima hyems 309
Casa 281
Castigo 7
Casula 281
Catillus 200
Causam præcidere 197
Charta 281—82
Chirotheca 286
Chirothecarius 287
Chirothecatus 287
Circulor 197
Circulus 197
Cochlea 282
Cognitor 203
Commissor 243
Communis 60
Compotatio 296
Conspicuous 250

Xen. Cyrop.

- Conspiro 241
Convaso 87, 143
Cornus 218
Corona 197

D.

- Decedere via, de via, 311
Demitto auriculas 83
Diadema 285
Digitalia, digitabula, 286
Duco 219

E.

- Effero 182
Equitabilis 22
Evolvere 302

F.

- Facio omnia 168
Feminalia 284, 285
Fenestræ reticulatæ 270
Fenestratus calceus 270
Fero 209
Fidem accipio et do 91
Floreo 210
Furo 25
Furo et insanio 291

G.

- Gausapa 281
Gausape 281
Gausapum 281

Gesto in manibus, in sinu, 249
 Gratulor 109

H.

Hama 201
 Harmamaxa 79
 Herma 282
 Hippotoxota 158
 Hysge 285
 Hysginus 285

I.

Ictus letalis 164
 Ignavum pecus 61
 Ignis sacer et aeternus 282
 Ignitabulum 287
 Induo me in laqueum 261
 Invinius 199

J.

Justissima tellus 293
 Justus 62

L.

Lancearius 48
 Laqueus, me induo in laqueum 261
 Letale vulnus 164
 Letalis ictus 164
 Lex loquens 263
 Locuples 253
 Lympha 152
 Lymphatus 152

M.

Manica 286—88
 Mantela 281
 Mantele 281
 Mantelis 281
 Mantelum 281
 Manus, in manibus gestare, 249
 Meta 200
 Metus lymphatus 152
 Mola asinaria, manuaria, 200
 Momentum 115
 Monumentum 53

N.

Negotium, (applied to men,) 191
 Notor 203
 Nunc adhuc 306

O.
 Obstragulum 270
 Omnia facio 168
 Oraculum 231

P.

Paradisus 16
 Parasanga 73
 Paropsis 12, 13
 Phœnicetus 278
 Potestas, (applied to inanimate things,) 317
 Præcidere spem, causam, 197
 Prosequor 26
 Punctum temporis 120

Q.

Quin 48

R.

Res, (applied to men,) 191
 Rhombus 289

S.

Sagum 279, 280, 281
 Sarabara 284
 Sceptrum 312
 Scutulatæ, virgatæ vestes, 288
 Sinus, in sinu gestare, 249
 Spem præcidere 197
 Spira 241
 Subbibo 296
 Subjicio 227
 Superula 284
 Symbolum 192

T.

Testudo 225
 Tiara 80
 Toga 281

V.

Vatillum 201
 Ventus ferens 209
 Virgatae, scutulatae vestes, 288
 Vis, (applied to inanimate things,) 317
 Vivarium 16
 Vulnus letale 164

INDEX

OF

ANCIENT WRITERS, GREEK AND LATIN.

A.

- Ælian H. A. 201, 224, 309. Tact. 207, 242, 302. V. H. 100, 101, 225
Æschylus 218, 263, 291, 292
Agatharchidas 280, 281
Agathias 73
Aldhelinus 287
Alex. Trall. 266
Ammianus Marc. 11, 265, 282
Ammonius 4, 206, 237, 270, 305
Anacreon 3, 19, 218, 263
Anecdota Græca Bachmanni 12
Anecdota Græca Bekkeri 10, 27, 31, 37, 56, 62, 66, 70, 150, 208, 234, 254, 267
Antiphanes 284, 285
Apostolius 279
Apuleius 199, 287
Aqu. and Theod. 283
Arcadius 279, 281
Aristides 222
Aristotle 6, 58, 129, 153, 154, 270, 272, 278
Aristophanes 9, 71, 104, 110, 128, 148, 182, 184, 271, 284, 296, 318
Arrian Anab. 27, 74. Epict. 191. Hist. 160. 286. Tact. 169, 186, 189, 207, 225
Athenæus 8, 14, 212, 271, 283, 284, 288, 289, 297, 303, 309, 311, 315
Athenagoras 116
Aurelius Victor 242

B.

- Basilius M. 22

C.

- Cæsar 109, 158, 197, 205, 227
Callimachus 319
Cato 200
Celsus 243, 270
Cephisodorus Comicus 271
Charito 20, 213
Chrysostom 287
Cicero 2, 25, 124, 133, 162, 168, 191, 211, 220, 250, 253, 263, 273, 286, 290, 310, 311, 313, 314, 318
Curtius 12, 16, 22, 26, 79, 98, 113, 158, 188, 212, 218, 283, 285
Cyrilli Lex. Ms. Brem. 283, 284
Cyrillus Alex. 21
- D.
- Damascenus Jo. 22
Daniel 283, 284
Democritus Ephesius 289
Demosthenes 38, 62, 92, 150, 159, 165, 254
Dio Cassius 237
Dio Chrys. 252
Diodorus Siculus 114, 187, 188, 214, 242, 286, 289, 292, 317
Diogenian 182
Dionysius Ælius 37
Dionysius H. 2, 101, 129, 225, 237, 288, 292
Dioscorides 11

E.

- Ennius 91

- Ephippus 271
 Eretian 278
 Etym. Magn. 14, 20, 21, 23, 37, 60,
     73, 79, 104, 149, 157, 193, 223,
     226, 234, 246, 251, 266, 278, 283
 Eupolis 270
 Euripides 48, 245
 Eustathius 223, 234, 285, 287, 292,
     310

F.

Festus 152, 266, 269

G.

- Galenus 23, 56, 62, 266, 270
 Gellius 2, 7, 16, 48, 199, 266, 278,
     318
 Georgius Lecapenus 87
 Georgius Trapez. 271
 Glossæ Fabr. N. T. 246
 Glossæ in Octat. 284
 Glossæ Labbeanæ 147, 165, 173, 199,
     208, 220, 251, 269, 270, 317
 Glossæ Ms. Francii 284
 Glossæ Ms. in Proph. 283
 Glossæ Nomicæ 269
 Grammaticus Hermanni 19, 72
 Gregory Naz. 53

H.

- Harpocratio 54, 305
 Heliodorus 14, 273
 Hermolaus 271
 Herodiani Fragm. 72
 Herodianus Piersoni 125
 Herodotus 2, 4, 5, 6, 11, 20, 32, 48,
     59, 73, 100, 113, 120, 142, 213,
     224, 228, 229, 230, 231, 233, 236,
     237, 242, 265, 283, 292, 305, 311,
     314, 316, Lex. Herod. 284
 Hesiod 301
 Hesychius 8, 14, 15, 25, 30, 33, 40,
     54, 56, 102, 103, 113, 116, 126, 130,
     134, 135, 147, 161, 163, 181, 182,
     185, 200, 203, 223, 226, 234, 237,
     238, 242, 246, 249, 250, 251, 271,
     277, 278, 279, 280, 281, 283, 284,
     285, 286, 289, 292

- Hippias Erythræus 271
 Hippocrates 59, 62, 284, 316
 Hirtius 158
 Homer 3, 25, 34, 37, 40, 54, 56, 64,
     102, 116, 119, 120, 121, 127, 130,

- 141, 147, 162, 165, 181, 187, 188,
     200, 21, 223, 224, 225, 228, 231,
     239, 248, 251, 259, 268, 278, 287,
     313
 Horace 263

I.

- Isidorus 266, 281, 284
 Isocrates 166

J.

- Jamblichus 48
 Justin 26, 212, 303, 312
 Juvenal 12, 286

L.

- Lex. Herod. 284
 Livy 26, 31, 158, 219, 227, 273
 Longinus 31
 Longus 109
 Lucan 152
 Lucian 12, 62, 164, 283, 285, 286,
     287, 292, 301, 314
 Lucretius 318
 Luke 109, 201
 Lycophron 234

M.

- Malela, Jo., 23
 Martial 26
 Matthew 201
 Maximus Tyrius 79, 113
 Mœris 127, 130, 158, 199, 200, 202,
     305
 Moschopulus 101
 Musonius 288
 Myrepsus 281

N.

- Nepos, Corn., 114, 182, 209
 Non. Marc. 281

O.

- Ovid 64, 191, 196, 199, 254

P.

- Palæphatus 93, 209, 214
 Palladius 287
 Pausanias 19
 Phavorinus 19, 20, 23, 25, 101, 113,

- 127, 143, 149, 173, 199, 204, 208,
226, 237, 246, 249, 251, 277, 278,
283, 289, 292
Philostratus 14, 187, 191, 193, 218
Photinus 143, 271
Phrynicus Ecl. 12, 127, 269
Plato 2, 5, 7, 42, 48, 58, 110, 123, 133,
149, 157, 161, 165, 236, 240, 269,
272, 278
Plautus 192, 296, 311
Pliny 11, 12, 26, 115, 162, 192, 270,
285, 286, 287, 318
Pliny Junior 287
Plutarch 8, 10, 80, 83, 86, 109, 198,
210, 212, 213, 266, 283
Pollux, J., 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16,
25, 27, 37, 62, 73, 77, 80, 86, 89,
129, 134, 135, 137, 161, 163, 164,
173, 193, 199, 201, 202, 208, 210,
212, 213, 225, 233, 236, 244, 266,
269, 270, 271, 272, 278, 279, 280,
281, 284, 286, 288, 292, 293, 297,
201, 303, 307, 309, 319.
Polybius 23
Procopius 251
Posidippus 212
Publius 284

Q.

Quintilian 162, 199, 273

S.

Sallust 227

Schol. Aeschyl. 292

Schol. ad Daniel. 283

Schol. Aristoph. 128, 134, 149, 223,
266

Schol. Aristot. 271

Schol. Hom. 182

Schol. Pind. 79

Schol. Sophocl. 134

Seneca 152, 155

Solinus 162

Sophocles 42, 83, 120, 234

Stephanus B. 113

Stobaeus 25, 57, 288

Strabo 6, 32, 73, 80, 100, 228, 242,
250, 265, 285

Suetonius 13, 164, 296

- Suidas 8, 27, 30, 42, 43, 56, 61, 66,
70, 73, 86, 113, 116, 129, 143, 149,
163, 207, 208, 226, 234, 240, 242,
247, 266, 273, 278, 285, 292, 296,
305, 309

Synesius 162, 164

T.

- Tacitus 113, 273
Terence 53, 87, 143, 182, 190, 249
Theocritus 3, 190
Theod. and Aqu. 283
Theognis 239
Themistius 21
Theophrastus 26, 54, 57, 89, 116,
151, 182, 219
Thomas Mag. 4, 12, 94, 113, 125,
127, 129, 149, 157, 158, 163, 186,
199, 254, 311, 318
Thucydides 245, 313
Timæi Lex. 208, 226, 236
Titinius 281
Trebellius Pollio 270
Tzetzes 301

V.

- Valerius Maximus 162
Varro 11, 127, 161, 266, 270, 286,
287
Vegetius 98
Virgil 61, 91, 208, 209, 210, 226,
228, 241, 268, 286, 288, 293, 318
Vitruvius 269, 309, 318

X.

- Xenophon 23, 25, 38, 64, 78, 87, 98,
102, 114, 125, 129, 130, 133, 149,
159, 160, 181, 182, 186, 196, 197,
208, 210, 218, 223, 225, 228, 242,
245, 248, 266, 285, 286, 287, 288,
289, 290, 292, 296, 297, 309, 311,
317, 318

Z.

- Zonaras 10, 56, 66, 234, 247
Zosimus 208

INDEX

OF

CRITICS AND PHILOLOGISTS.

A.

Abresch 201
Adams, Rev. Dr., 83
Alberti 124
Aldus 271

B.

Baier 286
Balduinus 270, 271
Barker, E. H., 26, 62, 279
Baunius 284
Bayfius 212
Bentley 143
Bergler 147, 290
Blomfield, Rev. Dr., 83
Bodæus a Stapel, 199, 285
Bodenius 147
Bornemann 34, 132, 315
Bos 128
Bothe 117
Bremi 114
Brissonius 6, 11, 12, 73, 138, 142,
  280, 283, 284, 286, 303, 305, 308,
  316
Brodæus 130, 162, 278
Budæus 186
Buttmann 5, 34, 60, 65, 124, 128,
  161, 163, 183, 186, 195
Bynæus 284

C.

Camerarius 171, 278, 296, 309, 318

Casaubon 15, 23, 102, 192, 270, 283,
  284, 286
Castalio 135
Castelli, B., 267, 270
Cellarius 8, 112
Charpentier 123
Columna 210
Cooper, Hon. M. A., 141
Coray 154

D.

Dawes 34
Dindorf, L., 53, 141, 201, 203, 305,
  306
Dorville 79, 157, 211, 213, 309, 319
Drakenborch 54
Duker 134

E.

Elmsley 161
Erfurdt 75
Ernesti, J. A., 286, 292, 303, 318,
  319

F.

Faber 203
Feithe 187, 188
Ferrarius 287, 289
Fischer 3, 4, 6, 9, 11, 12, 14, 15, 16,
  19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29,
  30, 32, 34, 35, 37, 38, 40, 42, 43,
  44, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 58,

59, 60, 61, 62, 64, 68, 77, 78, 79,
80, 81, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 91,
93, 94, 98, 102, 104, 106, 109, 110,
112, 114, 115, 116, 117, 120, 122,
123, 124, 126, 127, 128, 130, 133,
135, 137, 141, 143, 147, 150, 151,
152, 157, 158, 161, 162, 163, 165,
166, 171, 173, 175, 176, 182, 183,
184, 185, 187, 191, 192, 193, 196,
197, 199, 200, 201, 202, 203, 204,
205, 206, 207, 208, 209, 210, 211,
212, 214, 253, 254, 261, 262, 263,
266, 268, 269, 270, 272, 273, 274,
275, 277, 278, 279, 280, 281, 282,
283, 285, 286, 288, 290, 291, 292,
293, 296, 301, 302, 303, 305, 306,
307, 308, 309, 311, 312, 315, 316,
317, 318, 319

Foësius 62, 266, 278, 284

Forcellinus 115, 155, 199, 285, 287,
296, 318

G.

Gesner, J. M., 168, 285, 286, 287

Goëtz 200

H.

Harduin 285

Hederic 287

Heeren 6, 100, 196, 303, 308

Heindorf 31, 34, 42, 48, 55, 111,
181

Hemsterhuis 89, 202, 213, 266, 269,
270, 284, 285, 301

Heraldus 203

Hermann 34, 36, 49, 56, 59, 60, 72
95, 149

Hindenburg 62, 318

Holstein 113

Hoogeveen 168

Hotomannus 203

Hutchinson 4, 14, 15, 19, 23, 67, 73,
74, 79, 87, 92, 96, 100, 101, 104,
112, 113, 114, 135, 140, 141, 145,
147, 162, 183, 186, 191, 197, 200,
202, 213, 264, 265, 283, 285, 286,
291, 292, 309

J.

Jungermannus 272, 281, 284, 297,
303

K.

Kiessling 48
Kleuker 283
Kühn 208, 212, 213, 269, 270, 279,
281, 285
Kypke 60, 290

L.

Lederkin 292
Leopardus 164, 296, 301
Leunclavius 15, 102, 135, 202, 280,
285, 291
Lipsius 203
Lobeck 5, 57, 125, 166

M.

Marsø 29, 113
Matthiæ 31, 33, 34, 35, 36, 38, 47,
58, 59, 70, 87, 95, 144, 161, 163,
186, 195, 200
Meister 193
Meyer 272
Montefalcon 207
Morus 104, 278
Muretus 6, 20, 162, 263

N.

Nennich, P. A., 267

P.

Philelphus 49, 161, 201, 285
Pierson 203, 305
Poppe 5, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 23, 25,
28, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 42,
47, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58,
59, 60, 62, 65, 66, 67, 70, 78, 79,
87, 88, 95, 97, 100, 104, 106, 108,
111, 113, 117, 119, 124, 130, 133,
142, 143, 144, 147, 148, 151, 157,
159, 161, 163, 166, 169, 171, 176,
177, 178, 181, 183, 186, 188, 190,
195, 196, 199, 200, 201, 204, 205,
208, 213, 255, 261, 263, 273, 280,
291, 301, 303, 305, 308, 309, 313,
315, 317, 318, 319
Porson 34, 55

Portus, *Æm.*, 96, 279, 289, 292

Potter, Archbp., 88, 161

279, 281, 283, 286, 290, 291, 292,
296, 297, 303, 305, 307, 309, 312,
317, 318

R.

Raphelius 63, 305

Reimar 283

Reland 16, 80, 138, 283, 285, 286,
308

Riemer 201

Rittershusius 20, 44

Rubenius 285, 288

Ruhnken 62, 113, 157

S.

Sallier 203

Salmasius 279, 281, 282, 284, 285,
288, 289

Scaliger Jos. 266

Schæfer 34, 36, 75, 148, 195

Scheffer 79, 187, 193, 212, 213, 282

Schleusner 283, 284

Schneider 4, 7, 14, 29, 32, 36, 37, 42,
45, 48, 49, 55, 56, 58, 64, 67, 68,
87, 89, 92, 98, 102, 110, 111, 124,
133, 148, 149, 154, 159, 185, 187,
188, 189, 193, 196, 197, 202, 208,
213, 261, 271, 272, 273, 277, 278,
279, 285, 287, 305, 313, 315, 316,
318

Schrader 272

Schulze 315

Spanheim 20, 285

Stephens, H., 85, 165, 184, 201, 203,
263, 264, 270, 279, 280, 281, 286,
287, 288, 303, 309, 317

Stewechnius 185

Sturz 14, 23, 25, 60, 65, 68, 79, 87,
104, 134, 163, 173, 175, 185, 191,
195, 197, 201, 203, 210, 213, 261,
262, 266, 269, 272, 274, 277, 278,

T.

Taylor, Dr. John, 62

Thiersch 34

Toup 191, 280

Triller 253

Trincavellus 271

V.

Valckenaeer 20, 100, 210, 290, 311,
315

Valesius 284

Vater 154, 272

Victorius 271

Viger 128

Vossius, G. J., 281

W.

Webster, Dr. Noah, 120

Weckerlin 270

Weiske 44, 48, 51, 58, 79, 85, 91, 92,
96, 97, 104, 123, 132, 133, 141,
145, 159, 162, 187, 196, 201

Wells, Edw., 285, 286

Werfer 55

Wesseling 113

Wurmius 88

Wytttenbach 10, 14, 18, 21

Z.

Zeune 5, 35, 37, 43, 45, 51, 55, 58,
60, 62, 65, 67, 71, 85, 89, 92, 97,
98, 101, 104, 106, 109, 111, 114,
129, 130, 135, 141, 142, 154, 159,
160, 161, 170, 183, 189, 196, 201,
210, 261, 270, 278, 285, 295, 314

THE FAMILY CLASSICAL LIBRARY;

OR,

ENGLISH TRANSLATIONS

OF THE

MOST VALUABLE GREEK AND LATIN CLASSICS:

With Biographical Sketches, Notes, Engravings of the Authors, Maps, &c.

Price 4s. 6d. each Volume. Small 8vo. bound in cloth.

EDITED, PRINTED, AND PUBLISHED, BY A. J. VALPY, M.A.

'Cicero remarks, that not to know what has been transacted in former times, is to continue always a child. If no use is made of the labors of past ages, the world must remain always in the infancy of knowledge.'—JOHNSON.

'If you desire your son, though no great scholar, to read and reflect, it is your duty to place into his hands the best Translations of the best *Classical Authors*.'—DR. PARR.

As the learned languages do not form part of the education of Females, the only access which they have to the valuable stores of antiquity is through the medium of correct translation; and the present Selection is intended to include those Authors only, whose works may be read by the youth of both sexes.

Sixteen Volumes are already published, containing the following Authors; which may be purchased separately, at a small advance in price.

Vol. I. DEMOSTHENES, by LELAND.

II. Completion of DEMOSTHENES; and SALLUST, by ROSE.

III. & IV. XENOPHON'S ANABASIS and CYROPÆDIA, by SPELMAN and COOPER.

V. VI. & VII. HERODOTUS, by BELOE.

VIII. & IX. VIRGIL: the ECLOGUES by WRANGHAM, the GEORGICS by SOTHEBY, and the ÆNEID by DRYDEN.

X. PINDAR; a new Translation, by the Rev. C. A. WHEELWRIGHT. With ANACREON; a new Translation.

XI. to XV. TACITUS, by MURPHY.

Vol. XVI., published on the 1st of April, 1831, contains the CHARACTERS OF THEOPHRASTUS, illustrated by Fifty Physiognomical Sketches, by the most eminent Artists: to which are subjoined, HINTS on the INDIVIDUAL VARIETIES of HUMAN NATURE, and GENERAL REMARKS.—The Characters of Theophrastus possess an interest and value beyond most of the remains of Grecian literature: they are inartificial and exact portraiture of those very peculiarities of temper that are every day passing under our own observation.

Vols. XVII. and XVIII. will comprise HORACE, in which will be introduced Translations of different parts of the Author from the pens of DRYDEN, POPE, BENTLEY, SWIFT, PORSON, G. WAKEFIELD, PRIOR, MILTON, DENHAM, ROSCOMMON, COWLEY, BYRON, HORNE TOOKE, CHATTERTON, &c. &c.; and of some of the most eminent Poets of the present day.

Vol. XIX. will contain JUVENAL and PERSIUS.

Each Vol. averages 350 pages, and is delivered monthly with the Magazines.

In consequence of recent applications, it is intended to commence
a New Monthly Subscription of the

OCTAVO EDITION OF
THE DELPHIN CLASSICS;
WITH THE VARIORUM NOTES.

EDITED AND PRINTED BY A. J. VALPY, M.A.

To commence on the 1st of May, 1831.

The DELPHIN, BIPONT, and VARIORUM CLASSICS are rendered comparatively needless by this comprehensive edition, in which is incorporated, for the first time, the substance of the three; and the value of the Series is more particularly enhanced by the insertion of the *Various Readings* contained in all the principal editions of each Author.

The Price is 1*l.* 1*s.* each Part; Large Paper, double. Very few copies are printed beyond the first Subscription, which amounted to 983 large and small. The Work forms 141 Parts.

The best Text is used, and not that of the Delphin.—The Delphin Notes, Interpretatio, and the Various Readings, are placed under the Text; and the Notes in the best Variorum Edition are printed at the end of each Author.

The best Indices are adopted, and carefully collated with the Text, to remove the present numerous faults in the references. The reference is made to the Book and Chapter, and not to the page, so that the same Index will apply to all other editions. The Bipont Literaria Notitia, continued to the present time, is added to each Author.

A finely engraved head is given of such Authors as could be procured from authentic sources.—MAPS and *illustrative Wood-Cuts* are inserted. There are about 200 in the whole Series.

It may be observed, that a set of the Delphin alone sold at the Roxburghe Sale in 1812 for above 500*l.*, and that a uniform set of the VARIORUM cannot be obtained at any price. To collect the editions now offered would cost many hundred pounds; whereas the present Series will cost only 12*l.* 12*s.* per ann. for 11 or 12 years.

Each Part averages 672 pages. The Work cannot be had in separate Authors, but as a whole Series.—The Authors comprised are :

Cicero, Libri Oratorii, Orationes, Epistolæ ad Familiares, Opera Philosophica—Claudianus—Catullus, Tibullus, Propertius—Eutropius—Horatius—Juvenalis et Persius—Livius—Lucretius—Nepos—Ovidius—Phædrus—Plautus—Plinius (Senior)—Sallustius—Statius—Suetonius—Tacitus—Terentius—Paterculus—Virgilius—Apuleius—Aulus Gellius—Aurelius Victor—Ausonius—Boethius—Cæsar—Dictys Cretensis, &c.—Florus—Justinus—Manilius—Martialis—Panegyrici Veteres—Pompeius Festus—Prudentius—Quintus Curtius—Valerius Maximus.

* * As so few copies are left, and as such a voluminous Work can never perhaps be reprinted, early applications should be made for the remaining Sets. If more convenient, Mr. V. would issue two Nos. monthly, till the set is completed.

No. 141, containing the *Dedication, Preface, Subscription List, Engraving of Cicero, &c.* may be seen by any Gentleman, who may be desirous of first ascertaining the nature of the Work.

Any Persons having incomplete copies are requested to make immediate application for the Nos. wanting, as the price will be raised from time to time on all Nos. in suspense.

STEPHENS' GREEK THESAURUS.

The copies of some deceased Subscribers may be had at 1*l.* 5*s.* each Part Small, and 2*l.* 12*s.* 6*d.* Large Paper. Any persons having incomplete copies are requested to make application for the numbers wanting, as the price has already been raised on such Parts in suspense, and will be further raised from time to time. Mr. Valpy has less than twelve copies in his possession, which may be had complete; or in Parts to be delivered monthly, should it best suit the purchaser. The Work is comprised in 39 Parts, the original Subscription to which was 1086 large and small.

SCHREVELIUS' GREEK LEXICON, Translated into ENGLISH. By the Rev. J. R. MAJOR, Master of King's College School, London. 1 vol. 8vo. Pr. 16*s.* 6*d.* bds. or 17*s.* 6*d.* bound. In this edition the Latin significations, &c. have been rendered into English, the quantities carefully marked, and about 4000 new words added. It forms a valuable Greek and English Lexicon.

The present Edition of SCHREVELIUS' Lexicon, which has for so long a period facilitated the labors, and promoted the knowledge, of Greek Students, comes recommended to the notice of the juvenile reader by having the explanations in *our own tongue*. The plan of introducing into School Books plain English for bald Latin, in the interpretations of Greek words, has within these few years been sanctioned by many most respectable teachers of youth, and we trust that a plan so founded in common sense, useful alike to the instructor and the pupil, will be universally adopted.

DAMMII LEXICON GRÆCUM, Etymologicum et Reale, cui pro basi substratae sunt Concordantiae et Elucidationes HOMERICÆ; cura J. M. DUNCAN. Uniformly printed with the ERNESTI HOMER. 2 thick vols. 8vo. 1*l.* 4*s.* Royal, 1*l.* 11*s.* 6*d.*

That portion of *Damm's Lexicon*, which is devoted to the elucidation of *Pindar*, has already appeared in a separate form as an Appendix to Mr. Huntington's valuable edition of that poet; and it has been suggested to the publishers of the new edition of the complete Lexicon, that they would do an acceptable service to literature, by a separate publication of the large division of their author, which is devoted to the *Iliad* and *Odyssey*. There are many scholars also who devote themselves with peculiar attachment to the study of Homer's writings, and who being possessed of Ernesti's or other octavo editions of that poet, would willingly render them complete by Damm's Lexicon of a corresponding size. So furnished, their *Homeric Library* may be said to want nothing.

HOMER'S ILIAD, with ENGLISH NOTES to the First Six Books. *Third Ed.* 8vo. 10*s.* 6*d.*

'This is perhaps the most useful Edition of the Mæonian bard that has yet appeared. The author has judiciously enlivened the critical matter of his work by quotations from Pope's translation, and adorned it with a few parallel passages from Virgil and Milton.'—New Monthly Mag. Oct. 1816.

HOMER'S ILIAD, Text of HEYNE. *Fifth Ed.* 8vo. 6*s.* 6*d.*

NOVUM TESTAMENTUM, GRÆCE, Recognovit
atque insignioris Lectionum Varietatis et Argumentorum Notationes sub-
junxit G. C. KNAPPIUS. Cr. 8vo. large type. Pr. 6s. bds. or 6s. 6d. bound.

ROBINSON'S ANTIQUITIES OF GREECE;
being an Account of the Manners and Customs of the Greeks, designed to
illustrate the GREEK CLASSICS, by explaining Words and Phrases according
to the Rites and Customs to which they refer. To which are prefixed, a brief
History of the Grecian States, and Biographical Sketches of the principal
Greek Writers. Archbishop POTTER, LAKEMACHER, and Bos, contain
nothing which is not in this Edition, which has also much useful matter not to
be found in those works. The *Second Edition*, considerably enlarged and
improved; and illustrated with Plates. 8vo. 17s. bds.

ELEMENTS OF LATIN GRAMMAR;
With Notes for those who have made some progress in the language. By
R. VALPY, D.D. F.A.S. *Twentieth Edition.* 2s. 6d. 12mo.

DICTIONARY OF LATIN PHRASES;
comprehending a methodical digest of phrases from the best authors, which have
been collected in all phraseological works hitherto published; for students
in *Latin Composition*. By W. ROBERTSON, A.M. of Cambridge. A new
Edition; with considerable additions, alterations, and corrections. For the
use of the *Middle* and *Upper* Classes in Schools. 15s. royal duod. bd.

VIRGIL, with ENGLISH NOTES, Original, and selected
from the Delphin and other editions. No Interpretatio. *Sixth Ed.* Pr.
7s. 6d. 18mo.

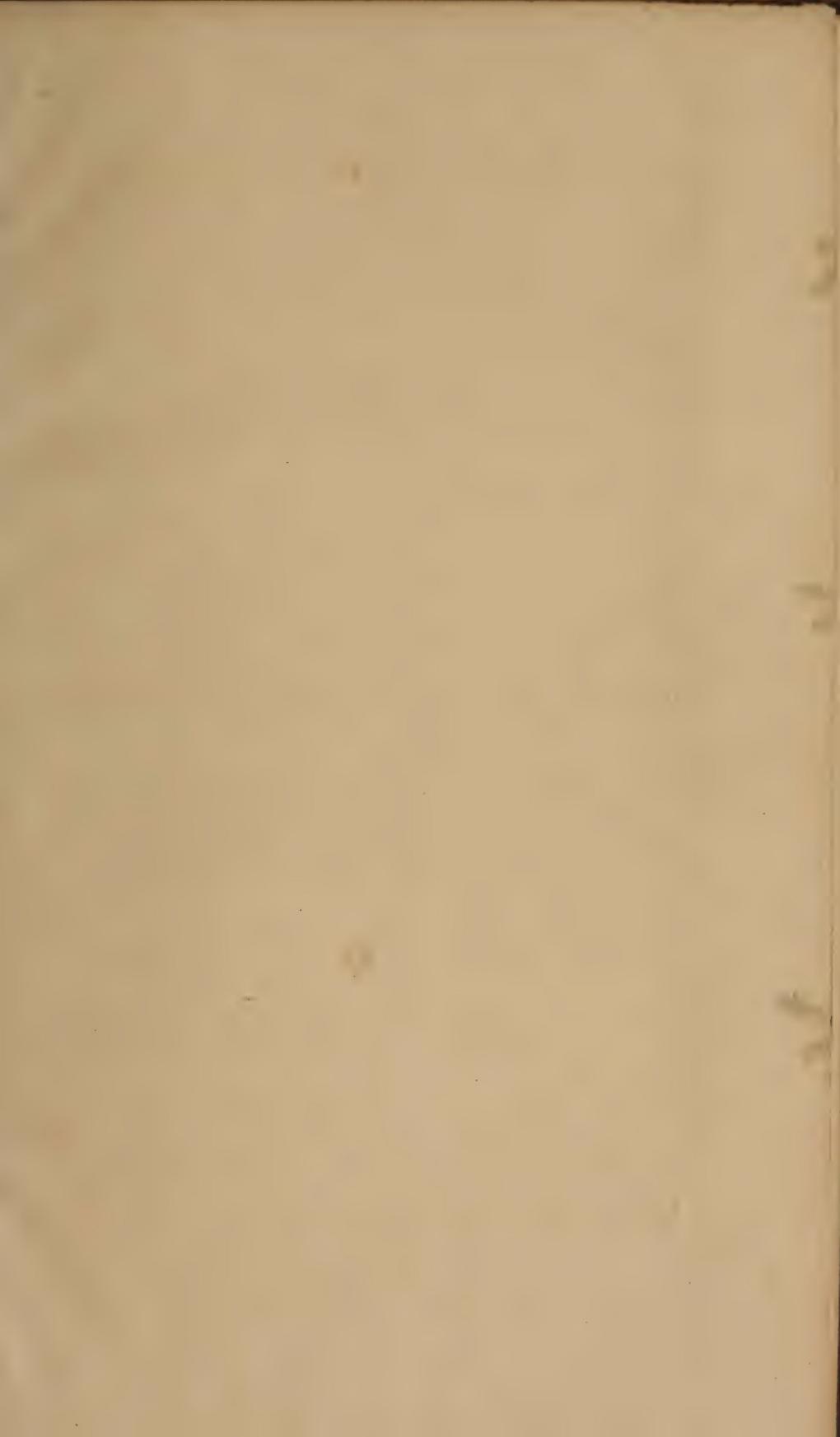
'The body of Notes forming the Appendix constitutes an excellent com-
mentary upon Virgil; and must prove of peculiar benefit to the pupil in clear-
ing up difficulties of the sense or the metre. But these explanatory notes are
of still farther utility, as tending to lead juvenile minds into a train of inquiry
that will expand their ideas and facilitate their progress in classical literature.
The notes of Voss in particular contribute highly to enrich the present im-
pression.'—*New Monthly Mag. April, 1817.*

HORACE, collated from the best Editions: with
ENGLISH NOTES. The objectionable Odes and Passages have been ex-
punged. Printed uniformly with the Virgil. *Fifth Edition.* 6s.

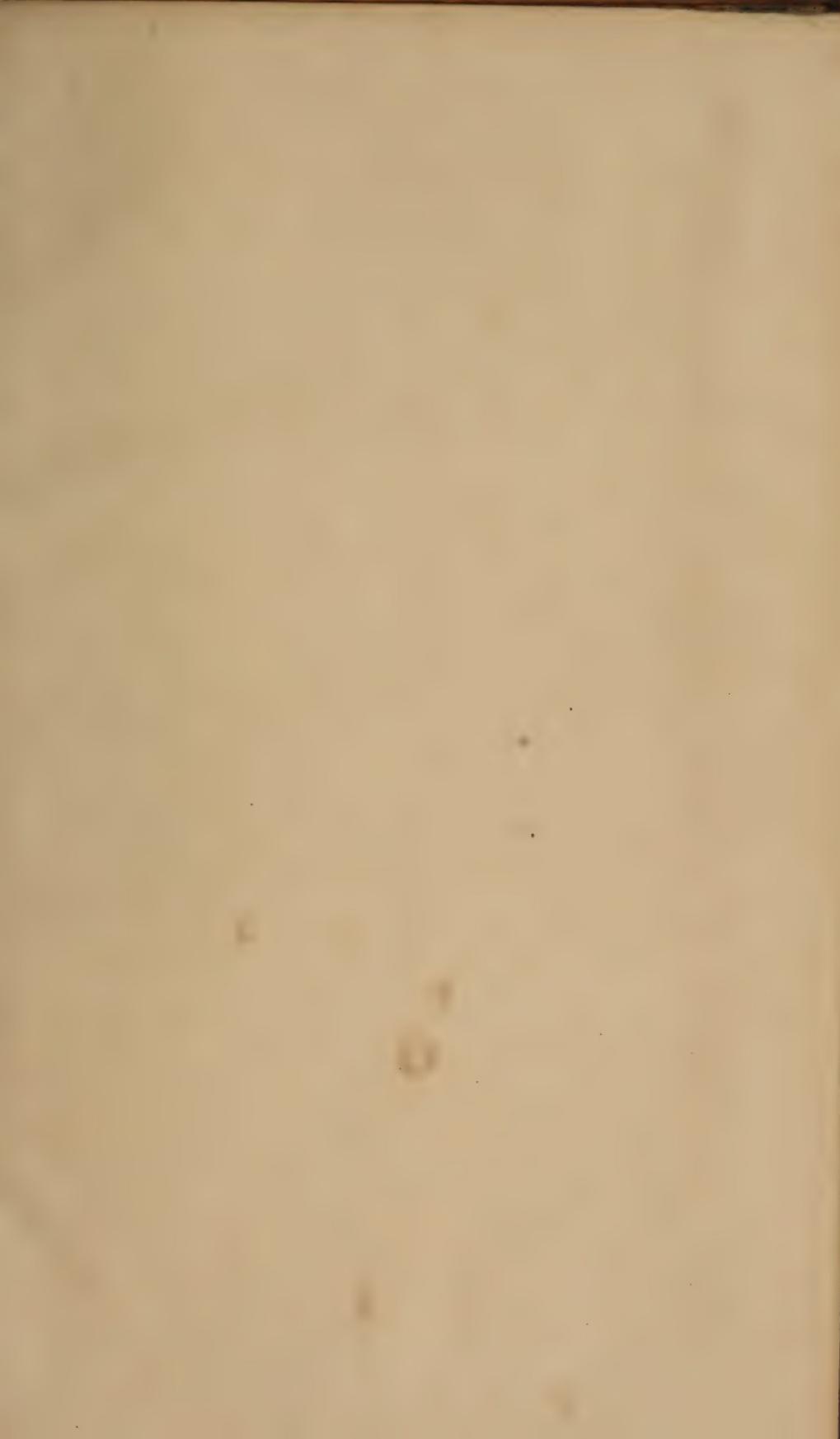
GRADUS AD PARNASSUM; a new Edition;
omitting the Verses and Phrases; the English of the words is given, with their
formation. Many new words are added, and other Improvements. duod.
Third Edition. 7s. 6d.

This Edition is printed at the suggestion of several Schoolmasters, who have
long objected to the old Gradus, as being injurious to the progress of rising
genius. It is only necessary to refer to the sentiments of Dr. Vicesimus
KNOX on the old Gradus to establish the utility of the present plan.

ERNESTI'S INDEX TO CICERO, in one vol. 8vo.
10s. 6d. This has been printed by Mr. Valpy to suit every edition of Cicero.

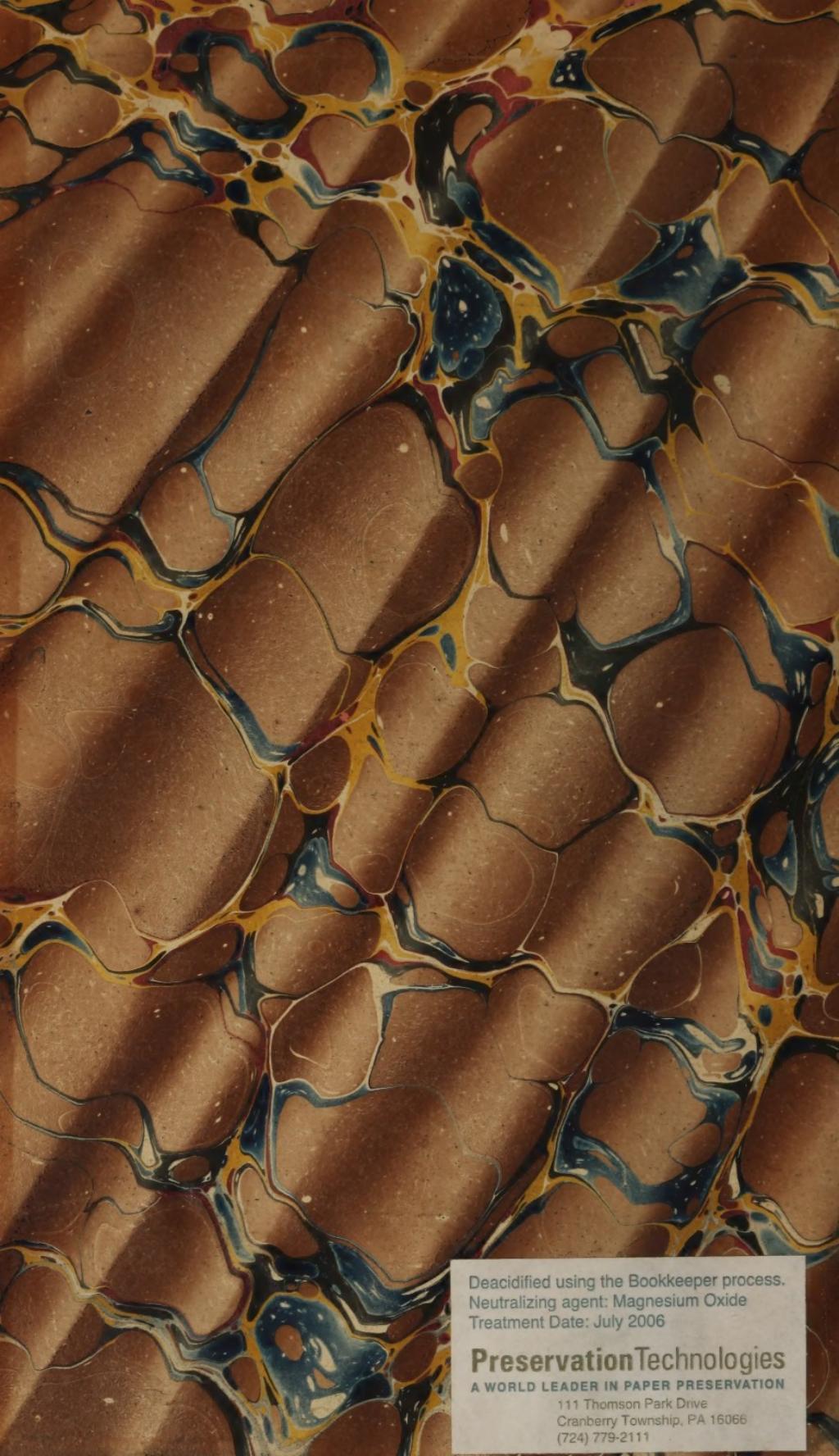

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: July 2006

Preservation Technologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 054 211 3

